

SLUŽBENE NOVINE BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE GORAŽDE

Godina XXVI–Broj 9

28. jul /srpanj 2023.
GORAŽDE

Akontacija za III kvartal 2023.godine
uključujući i pretplatu za “Službene
novine BPK-a Goražde”– 40 KM

652

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući po predloženoj ustavnoj žalbi Kantonalnog suda u Zenici za utvrđivanje ustavnosti čl. 16., 17., 18., 19., 20. i 21. Pravilnika o uslovima za osnivanje i obavljanje veterinarske djelatnosti i načinu dodjele područja djelovanja, na osnovu člana 26. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 6/95 i 37/03), a u vezi sa članom 41. stav 2. alineja 1. Poslovnika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 40/10, 18/16 i 26/23), na sjednici održanoj dana 24. 5. 2023. godine, **donio je**

RJEŠENJE

Odbacuje se zahtjev za rješavanje po predloženoj ustavnoj žalbi Kantonalnog suda u Zenici u vezi sa utvrđivanjem ustavnosti čl. 16., 17., 18., 19., 20.

i 21. Pravilnika o uslovima za osnivanje i obavljanje veterinarske djelatnosti i načinu dodjele područja djelovanja ("Službene novine Federacije BiH", br.: 5/16 i 40/16), jer podnosilac zahtjeva u ostavljenom roku nije otklonio nedostatke na koje mu je ukazano.

Rješenje objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH" i službenim glasilima kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnosilac zahtjeva i predmet zahtjeva

Kantonalni sud u Zenici (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva) je podneskom broj: 004-0-SuDp-22-000905 od 15. 7. 2022. godine, koji je zaprimljen dana 18. 7. 2022. godine, a preciziran dana 19. 9. 2022. godine, Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem

tekstu: Ustavni sud Federacije) predočio ustavno pitanje koje je označio kao – ocjena usaglašenosti Poglavlja VI – Područja djelovanja, odnosno čl. 16., 17., 18., 19., 20. i 21. Pravilnika o uslovima za osnivanje i obavljanje veterinarske djelatnosti i načinu dodjele područja djelovanja (u daljem tekstu: osporene odredbe Pravilnika) sa odredbama Zakona o veterinarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 46/00).

U smislu člana IV.C.3.10.(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, podnosilac zahtjeva je ovlašten za pokretanje ovog postupka.

2. Stranke u postupku

U skladu sa članom 39. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, stranke u ovom postupku su: podnosilac zahtjeva, Javno preduzeće "Veterinarska stanica Breza" d.o.o. Breza i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo), kao stranke u sudskom postupku pred podnosiocem zahtjeva. Federalno ministarstvo ujedno je i donosilac osporenih odredbi Pravilnika.

3. Bitni navodi zahtjeva

Prema navodima podnosioca zahtjeva ustavno pitanje se pojavilo kao prethodno pitanje u predmetu upravnog spora pod brojem: 04 0 U 013607 22 U, pokrenutog po tužbi tužioca Javno preduzeće "Veterinarska stanica Breza" d.o.o. Breza, zastupano po Zajedničkoj advokatskoj kancelariji "Omerćehajić & Lekić" iz Tuzle, protiv Rješenja tuženog Federalnog ministarstva broj: UP-II-11-20/21-252/21 od 25. 1. 2022. godine, kojim

je odbijena kao neosnovana žalba tužioca izjavljena protiv Rješenja Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona broj: 05-20-6906-5-4/21 od 5. 11. 2021. godine. Navedenim Rješenjem je tužiocu Javnom preduzeću "Veterinarska stanica Breza" d.o.o. Breza dodijeljeno područje djelovanja na epizootiološkoj jedinici Opština Breza sa odobravanjem obavljanja poslova, pri čemu su se upravni organi pozvali na odredbe čl. 19., 20. i člana 21. st. 2. i 3. Pravilnika o uslovima za osnivanje i obavljanje veterinarske djelatnosti i načinu dodjele područja djelovanja (u daljem tekstu: Pravilnik). U navedenoj tužbi tužilac je ukazao na osporene odredbe Pravilnika, te smatra da iste nisu usklađene sa odredbama Zakona o veterinarstvu, da su u suprotnosti i sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 49/06 i 51/09). Smatra da se na ovaj način dovodi do teških posljedica u smislu da se veterinarskim stanicama ukida već zakonom ustanovljeno pravo za obavljanje veterinarske djelatnosti, odnosno onemogućava im se efikasno provođenje obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja propisanih godišnjom naredbom. Takođe, u Zakonu o veterinarstvu se, po navodima podnosioca zahtjeva, "ni na jednom mjestu" ne predviđa da se veterinarska javna služba može podijeliti prema područjima djelovanja u okviru lokalne zajednice.

Podnosilac zahtjeva navodi da koristeći svoja ustavna ovlaštenja, a "na prijedlog tužioca", predočava ovo ustavno pitanje Ustavnom sudu Federacije - utvrđivanje usklađenosti osporenih odredaba Pravilnika u odnosu na Zakon o

veterinarstvu, kako bi Ustavni sud Federacije nakon održane rasprave donio odluku, da li su osporene odredbe Pravilnika dovele do povrede bilo kojeg prava pojedinca zagarantovanog Ustavom Bosne i Hercegovine ili Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno da li su određena lica dovedena u neravno-pravan položaj osporenim odredbama Pravilnika.

Podnosilac zahtjeva je uz zahtjev dostavio i spis upravnog spora, zajedno sa prvostepenim i drugostepenim upravnim spisom upravnih organa, kao i Presudu Kantonalnog suda u Tuzli broj: 03 0 U 021169 21 U od 15. 6. 2021. godine.

4. Postupak ispitivanja procesnih pretpostavki za odlučivanje

Ustavni sud Federacije je aktom broj: U-24/22 od 8. 8. 2022. godine, od podnosioca zahtjeva zatražio da, u skladu sa odredbom člana 36. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine dostavi preciziran zahtjev na način da precizno navede koje odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine smatra da su povrijeđene osporenim odredbama Pravilnika, te da s tim u vezi obrazloži zahtjev za rješavanje ustavnog pitanja i uz upozorenje da će ukoliko ne postupi u ostavljenom roku Ustavni sud Federacije zahtjev odbaciti u skladu sa članom 41. stav 2. alineja 1. Poslovnika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.

Dana 12. 9. 2022. godine punomoćnik tužioca Ustavnom sudu Federacije je dostavio podnesak broj: 30/22 od 9. 9. 2022. godine kojim na traženje podnosioca zahtjeva dopunjava svoj zahtjev za rješavanje ustavnog pitanja i obrazlaže razloge zbog kojih smatra da Pravilnik

nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonom o veterinarstvu. Podnosilac zahtjeva je 19. 9. 2022. godine dostavio podnesak u kome navodi da u cijelosti ostaje kod navoda iz zahtjeva od 15. 7. 2022. godine i zahtjev precizira navodeći kako je došlo do povrede "člana IV.B.7. tačka f." Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a kojom se reguliše struktura federalne vlasti, te izvršna vlast i podjela izvršnih nadležnosti i nadležnosti svakog ministra. Ističe da se, prema ovoj ustavnoj odredbi, reguliše svrha i cilj podzakonskih akata, a to je omogućavanje izvršavanja zakona iz nadležnosti ministarstva. Smatra da osporene odredbe Pravilnika nisu u saglasnosti sa Zakonom o veterinarstvu jer se, po njegovom mišljenju, radi o izmjenama i dopunama zakona, a ne o aktu koji služi za izvršavanje zakona. Mišljenje je da je nadležni ministar na ovakav način prekoračio svoja ustavom određena ovlaštenja, zbog čega smatra da su osporene odredbe Pravilnika neustavne, kako to "smatra i tužilac u svom aktu od 9. 9. 2022. godine". Podnosilac zahtjeva je uz preciziran zahtjev dostavio i podnesak tužioca broj: 30/22 od 9. 9. 2022. godine koji je tužilac već ranije dostavio Ustavnom sudu Federacije.

5. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Član IV.C.3.10. (4)

Ustavni sud odlučuje i o ustavnim pitanjima koja mu predoči Vrhovni sud ili neki kantonalni sud a koja se pojave u toku postupka pred tim sudom.

Član IV.C.3.11.

Kad Vrhovni sud, ili kantonalni

sud, u toku postupka koji se vodi pred sudom, smatraju da odgovarajući zakon nije u skladu sa ovim ustavom, obustavit će postupak i predočiti predmet Ustavnom sudu u skladu sa članom IV. C. 10. (3).

B. Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine
("Službene novine Federacije BiH", br.: 6/95 i 37/03)

Član 26. Stav 1.

Ustavni sud na sjednici bez rasprave odlučuje o odbacivanju zahtjeva kad nije nadležan za odlučivanje o zahtjevu, kad podnosilac zahtjeva nije ovlašten za pokretanje postupka, kad zahtjev nije podnesen u zakonom predviđenom roku, kad je Ustavni sud o toj stvari već odlučio ili kad ne postoje druge procesne pretpostavke za odlučivanje o suštini stvari.

Član 36.

Zahtjev za ocjenjivanje ustavnosti treba da sadrži naziv ustava kantona, zakona ili drugog propisa organa federalne, kantonalne ili opštinske vlasti (u daljem tekstu: ustav kantona, zakon ili drugi propis) i naznaku odredaba koje se osporavaju, kao i ustavno pitanje koje se pojavilo u toku postupka pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, Sudom za ljudska prava ili kantonalnim sudom, te ako je propis objavljen i naziv i broj službenog glasila u kome je objavljen, odredbu Ustava za koju se smatra da je povrijeđena; navode, činjenice i dokaze na kojima se zahtjev zasniva; druge podatke i priloge od značaja za ocjenjivanje ustavnosti i potpis ovlaštenog lica, ovjeren pečatom podnosioca zahtjeva.

C. Poslovnik Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

("Službene novine Federacije BiH", br.: 40/10, 18/16 i 26/23)

Član 41. st. 1. i 2. alineja 1.

Rješenje o odbacivanju zahtjeva

Kad Sud na sjednici bez javne rasprave donosi rješenje o odbacivanju zahtjeva pridržavat će se razloga navedenih u članu 26. stav 1. Zakona i rješenje, zasnivati na samo jednom razlogu, ukoliko Sud ne odluči drugačije.

Ako ne postoje druge procesne pretpostavke za odlučivanje o biti stvari, osim onih izričito navedenih u stavu 1. člana 26. Zakona, u rješenju se izričito navodi o kojim se procesnim pretpostavkama radi. Te druge pretpostavke mogu biti, naročito:

- da u ostavljenom roku podnosilac nije otklonio nedostatke na koje mu je ukazano ili ih nije otklonio onako kako mu je naloženo.

6. Sudska praksa Ustavnog suda Federacije

Rješenje Ustavnog suda Federacije, broj: U-36/17 od 14. 2. 2018. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 27/18), Rješenje Ustavnog suda Federacije, broj: U-54/17 od 5. 6. 2018. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 58/18), Rješenje Ustavnog suda Federacije, broj: U-56/17 od 5. 6. 2018. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 53/18) i dr.

7. Činjenično stanje i stav Ustavnog suda Federacije

Na osnovu navoda iz zahtjeva i

preciziranog zahtjeva, priložene dokumentacije u spisu predmeta, te uvidom u pravne propise relevantne za odlučivanje u ovom predmetu, utvrđeno je sljedeće:

Podnosilac zahtjeva je ovlašten za predočavanje ustavnog pitanja, odnosno pokretanje postupka utvrđivanja ustavnosti propisa koji bi po redovnom toku stvari morao primijeniti u toku rješavanja konkretnog redovno sudskog predmeta.

Ovlaštenje za podnošenje ovakvog zahtjeva imaju isključivo Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine i kantonalni sudovi u Federaciji Bosne i Hercegovine, kada smatraju da neki propis nije u saglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Podnosilac zahtjeva je predočio ustavno pitanje navodeći da koristeći svoja ustavna ovlaštenja, postupajući na prijedlog tužioca i predočava ovo ustavno pitanje Ustavnom sudu Federacije – utvrđivanje usklađenosti osporenih odredaba Pravilnika u odnosu na Zakon o veterinarstvu, kako bi Ustavni sud Federacije nakon održane rasprave donio odluku, da li su osporene odredbe Pravilnika dovele do povrede bilo kojeg prava pojedinca zagarantovanog Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno da li su određena lica dovedena u neravno-pravan položaj osporenim odredbama Pravilnika. Isto tako navodi da tužilac smatra da su osporene odredbe Pravilnika u suprotnosti sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Dakle, kao prvo, iz podneska kojim je pokrenut zahtjev je vidljivo da podnosilac zahtjeva ne elaborira ustavno pitanje, nego postupajući po prijedlogu tu-

žioca u upravnom sporu. Kao drugo, iako postavlja ustavno pitanje, zapravo zahtjeva ocjenu zakonitosti osporenih odredbi Pravilnika.

Aktom ovog suda broj: U-24/22 od 8. 8. 2022. godine, podnosilac zahtjeva je uz upozorenje na zakonske posljedice, pozvan da precizira svoj zahtjev, te da tačno navede koje odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine smatra da su povrijeđene osporenim odredbama Pravilnika i da u tom pravcu obrazloži svoj zahtjev. U svom preciziranom zahtjevu koji je ovom sudu dostavljen dana 19. 9. 2022. godine navodi da u cijelosti ostaje kod navoda iz zahtjeva od 15.7.2022. godine, a zatim precizira zahtjev na način da navodi pogrešne odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine za koje smatra da su povrijeđene. Naime, odredba "člana IV.B.7. tačka f." Ustava Federacije Bosne i Hercegovine ne postoji u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine. Iz preciziranog zahtjeva je vidljivo da podnosilac opet postupajući isključivo po prijedlogu tužioca u upravnom sporu, te pri tome još i dostavlja akt kojim tužilac obrazlaže razloge zbog kojih smatra da Pravilnik nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonom o veterinarstvu.

Imajući u vidu jasnu ustavnu odredbu koja definiše Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine i kantonalne sudove kao ovlaštene podnosiocima u smislu člana IV.C.3.11. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine kada im se u toku redovno sudskog postupka postavi kao prethodno sporno pitanje ustavnost propisa koji bi po redovnom toku stvari primijenili u rješavanju redovno sudskog postupka, bez obzira na to da li u tom pravcu imaju primjedbe stranke iz redovno sudskog postupka, proizilazi da su sa-

mo ti sudovi i formalno i suštinski ovlaštene za predočavanje ustavnog pitanja pred ovim sudom.

U ovom slučaju međutim, iz podneska podnosioca zahtjeva nesumnjivo proizilazi da je podnosilac zahtjeva predočio ustavno pitanje isključivo na prijedlog tužioca, što podrazumijeva da se bez inicijative stranke u postupku ne bi ni obraćao Ustavnom sudu Federacije. Pored toga, podnosilac zahtjeva navodi da smatra da osporene odredbe Pravilnika nisu u skladu sa Zakonom o veterinarstvu, iako bi mu trebalo biti poznato da Ustavni sud Federacije nije nadležan za utvrđivanje da li su podzakonski propisi u saglasnosti sa zakonima Federacije Bosne i Hercegovine.

Podnosilac zahtjeva nije postupio po uputama iz akta Ustavnog suda Federacije broj: 24/22 od 8. 8. 2022. godine. Nije označio odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine za koje smatra da su povrijeđene, a nije ni dao svoje (kao ovlašteno lice) razloge, činjenice i dokaze na kojima zasniva tvrdnje o neustavnosti propisa. Očigledno, u konkretnom slučaju postupio kao "produžena ruka" stranke u tom postupku, dakle, ne zbog toga što kao sud ima dileme i sumnje u pogledu ustavnosti osporenih odredaba Pravilnika, čime se samo formalno, ali ne i suštinski pojavljuje kao pokretač postupka, odnosno podnosilac zahtjeva.

Pored toga, navodi podnosioca koji se odnose na povredu prava na lokalnu samoupravu ne mogu biti predmet razmatranja u postupku rješavanja ustavnog pitanja, jer se to pitanje rješava u skladu sa odredbama Amandmana XCVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, te postupak za zaštitu prava na lokalnu samoupravu pred Ustavnim sudom Federacije mogu pokrenuti opštine

i gradovi, kao i udruženja opština i gradova Federacije Bosne i Hercegovine.

Ustavni sud Federacije je uočio da je potrebno da ukaže i podnosiocu zahtjeva, ali i drugim ovlaštenim subjektima za podnošenje ustavnih pitanja na nužne formalno-pravne i materijalno pravne pretpostavke za uspješno pokretanje postupka pred ovim sudom. Stoga je odlučio da se ovo rješenje ima objaviti u skladu sa tačkom 2. izreke Rješenja, jer je njegovo obrazloženje u ovom segmentu upućujućeg karaktera za redovne sudove u Federaciji Bosne i Hercegovine koji imaju ovlaštenje za pokretanje postupaka kroz ustavna pitanja pred Ustavnim sudom Federacije.

Na osnovu svega navedenog Ustavni sud Federacije odlučio je kao u izreci ovog Rješenja.

Ovo rješenje Ustavni sud Federacije donio je jednoglasno u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Suda, Vesna Budimir, Mirjana Čučković, Mirko Milićević, prof.dr. Edin Muminović, Branimir Orašanić, dr.sc. Kata Senjak, Ajša Softić i mr.sc. Alen Taletović, sudije Suda.

Broj: U-24/22
24.5.2023. godine
S a r a j e v o

Predsjednica
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine
Aleksandra Martinović, s.r.

.....

652

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući po predočenom ustavnom pitanju Kantonalnog suda u Zenici za utvrđivanje ustavnosti čl. 16., 17., 18., 19., 20. i 21. Pravilnika o uvjetima za osnivanje i obavljanje veterinarske djelatnosti i načinu dodjele područja

djelovanja, na temelju članka 26. stavak 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 6/95 i 37/03), a u svezi s člankom 41. stavak 2. alineja 1. Poslovnika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 40/10, 18/16 i 26/23), na sjednici održanoj dana 24. 5. 2023. godine, **donio je**

R J E Š E N J E

Odbacuje se zahtjev za rješavanje po predloženom ustavnom pitanju Kantonalnog suda u Zenici u svezi s utvrđivanjem ustavnosti čl. 16., 17., 18., 19., 20. i 21. Pravilnika o uvjetima za osnivanje i obavljanje veterinarske djelatnosti i načinu dodjele područja djelovanja ("Službene novine Federacije BiH", br.: 5/16 i 40/16), jer podnositelj zahtjeva u ostavljenom roku nije otklonio nedostatke na koje mu je ukazano.

Rješenje objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH" i službenim glasilima kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnositelj zahtjeva i predmet zahtjeva

Kantonalni sud u Zenici (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) je podneskom broj: 004-0-SuDp-22-000905 od 15. 7. 2022. godine, koji je zaprimljen dana 18. 7. 2022. godine, a preciziran dana 19. 9. 2022. godine, Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud Federacije) predložio ustavno pitanje koje je označio kao – oc-

jena usuglašenosti Poglavlja VI – Područja djelovanja, odnosno čl. 16., 17., 18., 19., 20. i 21. Pravilnika o uvjetima za osnivanje i obavljanje veterinarske djelatnosti i načinu dodjele područja djelovanja (u daljnjem tekstu: osporene odredbe Pravilnika) s odredbama Zakona o veterinarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 46/00).

U smislu članka IV.C.3.10.(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, podnositelj zahtjeva je ovlašten za pokretanje ovog postupka.

2. Stranke u postupku

Sukladno s člankom 39. stavak 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, stranke u ovom postupku su: podnositelj zahtjeva, Javno poduzeće "Veterinarska stanica Breza" d.o.o. Breza i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo), kao stranke u sudbenom postupku pred podnositeljem zahtjeva. Federalno ministarstvo ujedno je i donositelj osporenih odredbi Pravilnika.

3. Bitni navodi zahtjeva

Prema navodima podnositelja zahtjeva ustavno pitanje se pojavilo kao prethodno pitanje u predmetu upravnog spora pod brojem: 04 0 U 013607 22 U, pokrenutog po tužbi tužitelja Javno poduzeće "Veterinarska stanica Breza" d.o.o. Breza, zastupano po Zajedničkoj odvjetničkoj kancelariji "Omerčehajić & Lekić" iz Tuzle, protiv Rješenja tuženog Federalnog ministarstva broj: UP-II-11-20/21-252/21 od 25. 1. 2022. godine, kojim je odbijen kao neutemeljen priziv tužite-

lja izjavljen protiv Rješenja Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona broj: 05-20-6906-5-4/21 od 5. 11. 2021. godine. Navedenim Rješenjem je tužitelju Javnom poduzeću "Veterinarska stanica Breza" d.o.o. Breza dodijeljeno područje djelovanja na epizootiološkoj jedinici Općina Breza sa odobravanjem obavljanja poslova, pri čemu su se upravni organi pozvali na odredbe čl. 19., 20. i članka 21. st. 2. i 3. Pravilnika o uvjetima za osnivanje i obavljanje veterinarske djelatnosti i načinu dodjele područja djelovanja (u daljnjem tekstu: Pravilnik). U navedenoj tužbi tužitelj je ukazao na osporene odredbe Pravilnika, te smatra da iste nisu usklađene s odredbama Zakona o veterinarstvu, da su u suprotnosti i s Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 49/06 i 51/09). Smatra da se na ovaj način dovodi do teških posljedica u smislu da se veterinarskim stanicama ukida već zakonom ustanovljeno pravo za obavljanje veterinarske djelatnosti, odnosno onemogućava im se efikasno provođenje obveznih mjera zdravstvene zaštite životinja propisanih godišnjom naredbom. Također, u Zakonu o veterinarstvu se, po navodima podnositelja zahtjeva, "ni na jednom mjestu" ne predviđa da se veterinarska javna služba može podijeliti prema područjima djelovanja u okviru lokalne zajednice.

Podnositelj zahtjeva navodi da koristeći svoje ustavne ovlasti, a "na prijedlog tužitelja", predočava ovo ustavno pitanje Ustavnom sudu Federacije – utvrđivanje usklađenosti osporenih odredaba Pravilnika u odnosu na Zakon o veterinarstvu, kako bi Ustavni sud Fede-

racije nakon održane rasprave donio odluku, da li su osporene odredbe Pravilnika dovele do povrede bilo kojeg prava pojedinca zajamčenog Ustavom Bosne i Hercegovine ili Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno da li su određene osobe dovedene u neravnopravan položaj osporenim odredbama Pravilnika.

Podnositelj zahtjeva je uz zahtjev dostavio i spis upravnog spora, zajedno s prvostupanjskim i drugostupanjskim upravnim spisom upravnih organa, kao i Presudu Kantonalnog suda u Tuzli broj: 03 0 U 021169 21 U od 15. 6. 2021. godine.

4. Postupak ispitivanja procesnih pretpostavki za odlučivanje

Ustavni sud Federacije je aktom broj: U-24/22 od 8. 8. 2022. godine, od podnositelja zahtjeva zatražio da, sukladno s odredbom članka 36. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine dostavi preciziran zahtjev na način da precizno navede koje odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine smatra da su povrijeđene osporenim odredbama Pravilnika, te da s tim u svezi obrazloži zahtjev za rješavanje ustavnog pitanja i uz upozorenje da će ukoliko ne postupi u ostavljenom roku Ustavni sud Federacije zahtjev odbaciti sukladno s člankom 41. stavak 2. alineja 1. Poslovnika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.

Dana 12. 9. 2022. godine opunomoćenik tužitelja Ustavnom sudu Federacije je dostavio podnesak broj: 30/22 od 9. 9. 2022. godine kojim na traženje podnositelja zahtjeva dopunjava svoj zahtjev za rješavanje ustavnog pitanja i obrazlaže razloge zbog kojih smatra da Pravil-

nik nije sukladan sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonom o veterinarstvu. Podnositelj zahtjeva je 19. 9. 2022. godine dostavio podnesak u kome navodi da u cijelosti ostaje kod navoda iz zahtjeva od 15. 7. 2022. godine i zahtjev precizira navodeći kako je došlo do povrede "članka IV.B.7. točka f." Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a kojom se regulira struktura federalne vlasti, te izvršna vlast i podjela izvršnih nadležnosti i nadležnosti svakog ministra. Ističe da se, prema ovoj ustavnoj odredbi, regulira svrha i cilj podzakonskih akata, a to je omogućavanje izvršavanja zakona iz nadležnosti ministarstva. Smatra da osporene odredbe Pravilnika nisu u suglasnosti sa Zakonom o veterinarstvu jer se, po njegovom mišljenju, radi o izmjenama i dopunama zakona, a ne o aktu koji služi za izvršavanje zakona. Mišljenje je da je nadležni ministar na ovakav način prekorao svoje ustavom određene ovlasti, zbog čega smatra da su osporene odredbe Pravilnika neustavne, kako to "smatra i tužitelj u svom aktu od 9. 9. 2022. godine". Podnositelj zahtjeva je uz preciziran zahtjev dostavio i podnesak tužitelja broj: 30/22 od 9. 9. 2022. godine koji je tužitelj već ranije dostavio Ustavnom sudu Federacije.

5. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Članak IV.C.3.10. (4)

Ustavni sud odlučuje i o ustavnim pitanjima koja mu predoči Vrhovni sud ili neki kantonalni sud a koja se pojave u tijeku postupka pred tim sudom.

Članak IV.C.3.11.

Kad Vrhovni sud, ili kantonalni

sud, u tijeku postupka koji se vodi pred sudom, smatraju da odgovarajući zakon nije sukladan sa ovim ustavom, obustavit će postupak i predočiti predmet Ustavnom sudu sukladno s člankom IV. C. 10. (3).

B. Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 6/95 i 37/03)

Članak 26. stavak 1.

Ustavni sud na sjednici bez rasprave odlučuje o odbacivanju zahtjeva kad nije nadležan za odlučivanje o zahtjevu, kad podnositelj zahtjeva nije ovlašten za pokretanje postupka, kad zahtjev nije podnesen u zakonom predviđenom roku, kad je Ustavni sud o toj stvari već odlučio ili kad ne postoje druge procesne pretpostavke za odlučivanje o suštini stvari.

Članak 36.

Zahtjev za ocjenjivanje ustavnosti treba da sadrži naziv ustava kantona, zakona ili drugog propisa organa federalne, kantonalne ili općinske vlasti (u daljnjem tekstu: ustav kantona, zakon ili drugi propis) i naznaku odredaba koje se osporavaju, kao i ustavno pitanje koje se pojavilo u tijeku postupka pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, Sudom za ljudska prava ili kantonalnim sudom, te ako je propis objavljen i naziv i broj službenog glasila u kome je objavljen, odredbu Ustava za koju se smatra da je povrijeđena; navode, činjenice i dokaze na kojima se zahtjev temelji; druge podatke i priloge od značaja za ocjenjivanje ustavnosti i potpis ovlaštene osobe, ovjeren pečatom podnosioca zahtjeva.

C. Poslovník Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

("Službene novine Federacije BiH", br.: 40/10, 18/16 i 26/23)

Članak 41. st. 1. i 2. alineja 1.

Rješenje o odbacivanju zahtjeva

Kad Sud na sjednici bez javne rasprave donosi rješenje o odbacivanju zahtjeva pridržavat će se razloga navedenih u članku 26. stavak 1. Zakona i rješenje, temeljiti na samo jednom razlogu, ukoliko Sud ne odluči drugačije.

Ako ne postoje druge procesne pretpostavke za odlučivanje o biti stvari, osim onih izričito navedenih u stavku 1. članka 26. Zakona, u rješenju se izričito navodi o kojim se procesnim pretpostavkama radi. Te druge pretpostavke mogu biti, naročito:

- da u ostavljenom roku podnositelj nije otklonio nedostatke na koje mu je ukazano ili ih nije otklonio onako kako mu je naloženo.

6. Sudbena praksa Ustavnog suda Federacije

Rješenje Ustavnog suda Federacije, broj: U-36/17 od 14. 2. 2018. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 27/18), Rješenje Ustavnog suda Federacije, broj: U-54/17 od 5. 6. 2018. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 58/18), Rješenje Ustavnog suda Federacije, broj: U-56/17 od 5. 6. 2018. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 53/18) i dr.

7. Činjenično stanje i stav Ustavnog suda Federacije

Na temelju navoda iz zahtjeva i

preciziranog zahtjeva, priložene dokumentacije u spisu predmeta, te uvidom u pravne propise relevantne za odlučivanje u ovom predmetu, utvrđeno je sljedeće:

Podnositelj zahtjeva je ovlašten za predočavanje ustavnog pitanja, odnosno pokretanje postupka utvrđivanja ustavnosti propisa koji bi po redovnom tijeku stvari morao primijeniti u tijeku rješavanja konkretnog redovno sudbenog predmeta.

Ovlasti za podnošenje ovakvog zahtjeva imaju isključivo Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine i kantonalni sudovi u Federaciji Bosne i Hercegovine, kada smatraju da neki propis nije u suglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Podnositelj zahtjeva je predočio ustavno pitanje navodeći da koristeći svoje ustavne ovlasti, postupajući na prijedlog tužitelja i predočava ovo ustavno pitanje Ustavnom sudu Federacije - utvrđivanje usklađenosti osporenih odredaba Pravilnika u odnosu na Zakon o veterinarstvu, kako bi Ustavni sud Federacije nakon održane rasprave donio odluku, da li su osporene odredbe Pravilnika dovele do povrede bilo kojeg prava pojedinca zajamčenog Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno da li su određene osobe dovedene u neravnopravan položaj osporenim odredbama Pravilnika. Isto tako navodi da tužitelj smatra da su osporene odredbe Pravilnika u suprotnosti s Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Dakle, kao prvo, iz podneska kojim je pokrenut zahtjev je vidljivo da podnositelj zahtjeva ne elaborira ustavno pitanje, nego postupa po prijedlogu tu-

žitelja u upravnom sporu. Kao drugo, iako postavlja ustavno pitanje, zapravo zahtijeva ocjenu zakonitosti osporenih odredbi Pravilnika.

Aktom ovog suda broj: U-24/22 od 8. 8. 2022. godine, podnositelj zahtjeva je uz upozorenje na zakonske posljedice, pozvan da precizira svoj zahtjev, te da točno navede koje odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine smatra da su povrijeđene osporenim odredbama Pravilnika i da u tom pravcu obrazloži svoj zahtjev. U svom preciziranom zahtjevu koji je ovom sudu dostavljen dana 19. 9. 2022. godine navodi da u cijelosti ostaje kod navoda iz zahtjeva od 15. 7. 2022. godine, a zatim precizira zahtjev na način da navodi pogrešne odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine za koje smatra da su povrijeđene. Naime, odredba "članka IV.B.7. točka f. " Ustava Federacije Bosne i Hercegovine ne postoji u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine. Iz preciziranog zahtjeva je vidljivo da podnositelj opet postupa isključivo po prijedlogu tužitelja u upravnom sporu, te pri tome još i dostavlja akt kojim tužitelj obrazlaže razloge zbog kojih smatra da Pravilnik nije sukladan sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonom o veterinarstvu.

Imajući u vidu jasnu ustavnu odredbu koja definira Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine i kantonalne sudove kao ovlaštene podnositelje u smislu članka IV.C.3.11. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine kada im se u tijeku redovno sudbenog postupka postavi kao prethodno sporno pitanje ustavnost propisa koji bi po redovnom tijeku stvari primijenili u rješavanju redovno sudbenog postupka, bez obzira na to da li u tom pravcu imaju primjedbe stranke iz redovno sudbenog postupka, proizilazi

da su samo ti sudovi i formalno i suštinski ovlašteni za predočavanje ustavnog pitanja pred ovim sudom.

U ovom slučaju međutim, iz podneska podnositelja zahtjeva nesumnjivo proizilazi da je podnositelj zahtjeva predočio ustavno pitanje isključivo na prijedlog tužitelja, što podrazumijeva da se bez inicijative stranke u postupku ne bi ni obraćao Ustavnom sudu Federacije. Pored toga, podnositelj zahtjeva navodi da smatra da osporene odredbe Pravilnika nisu sukladne sa Zakonom o veterinarstvu, iako bi mu trebalo biti poznato da Ustavni sud Federacije nije nadležan za utvrđivanje da li su podzakonski propisi u suglasnosti sa zakonima Federacije Bosne i Hercegovine.

Podnositelj zahtjeva nije postupio po uputama iz akta Ustavnog suda Federacije broj: 24/22 od 8. 8. 2022. godine. Nije označio odredbe Ustava Federacije Bosne i Hercegovine za koje smatra da su povrijeđene, a nije ni dao svoje (kao ovlaštena osoba) razloge, činjenice i dokaze na kojima temelji tvrdnje o neustavnosti propisa. Očigledno, u konkretnom slučaju postupa kao "produžena ruka" stranke u tom postupku, dakle, ne zbog toga što kao sud ima dileme i sumnje u pogledu ustavnosti osporenih odredaba Pravilnika, čime se samo formalno, ali ne i suštinski pojavljuje kao pokretač postupka, odnosno podnositelj zahtjeva.

Pored toga, navodi podnositelja koji se odnose na povredu prava na lokalnu samoupravu ne mogu biti predmet razmatranja u postupku rješavanja ustavnog pitanja, jer se to pitanje rješava sukladno s odredbama Amandmana XCVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, te postupak za zaštitu prava na lokalnu samoupravu pred Ustavnim su-

ном суду Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд Федерације) предочио уставно питање које је означио као - оцјена усаглашености Поглавља VI - Подручја дјеловања, односно чл. 16., 17., 18., 19., 20. и 21. Правилника о условима за оснивање и обављање ветеринарске дјелатности и начину додјеле подручја дјеловања (у даљем тексту: оспорене одредбе Правилника) са одредбама Закона о ветеринарству ("Службене новине Федерације БиХ", број: 46/00).

У смислу члана IV.Ц.3.10.(4) Устава Федерације Босне и Херцеговине, подносилац захтјева је овлашћен за покретање овог поступка.

2. Странке у поступку

У складу са чланом 39. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине, странке у овом поступку су: подносилац захтјева, Јавно предузеће "Ветеринарска станица Бреза" д.о.о. Бреза и Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства (у даљем тексту: Федерално министарство), као странке у судском поступку пред подносиоцем захтјева. Федерално министарство уједно је и доносилац оспорених одредби Правилника.

3. Битни наводи захтјева

Према наводима подносиоца захтјева уставно питање се појавило као претходно питање у предмету управног спора под бројем: 04 0 У 013607 22 У, покренутог по тужби тужиоца Јавно предузеће "Ветеринарска станица Бреза" д.о.о. Бреза, заступано по Заједничкој адвокатској канцеларији

"Omerćehajić & Lekić" из Тузле, против Рјешења туженог Федералног министарства број: УП-II-11-20/21-252/21 од 25. 1. 2022. године, којим је одбијена као неоснована жалба тужиоца изјављена против Рјешења Министарства за пољопривреду, шумарство и водопривреду Зеничко-добојског кантона број: 05-20-6906-5-4/21 од 5. 11. 2021. године. Наведеним Рјешењем је тужиоцу Јавном предузећу "Ветеринарска станица Бреза" д.о.о. Бреза додијељено подручје дјеловања на епизоотиолошкој јединици Општина Бреза са одобравањем обављања послова, при чему су се управни органи позвали на одредбе чл. 19., 20. и члана 21. ст. 2. и 3. Правилника о условима за оснивање и обављање ветеринарске дјелатности и начину додјеле подручја дјеловања (у даљем тексту: Правилник). У наведеној тужби тужилац је указао на оспорене одредбе Правилника, те сматра да исте нису усклађене са одредбама Закона о ветеринарству, да су у супротности и са Европском повељом о локалној самоуправи и Законом о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 49/06 и 51/09). Сматра да се на овај начин доводи до тешких посљедица у смислу да се ветеринарским станицама укида већ законом установљено право за обављање ветеринарске дјелатности, односно онемогућава им се ефикасно провођење обавезних мјера здравствене заштите животиња прописаних годишњом наредбом. Такође, у Закону о ветеринарству се, по наводима подносиоца захтјева, "ни на једном мјесту" не предвиђа да се ветеринарска јавна служба може подијелити према подручјима дјеловања у

оквиру локалне заједнице.

Подносилац захтјева наводи да користећи своја уставна овлашћења, а "на приједлог тужиоца", предочава ово уставно питање Уставном суду Федерације - утврђивање усклађености оспорених одредаба Правилника у односу на Закон о ветеринарству, како би Уставни суд Федерације након одржане расправе донио одлуку, да ли су оспорене одредбе Правилника довеле до повреде било којег права појединца загарантованог Уставом Босне и Херцеговине или Уставом Федерације Босне и Херцеговине, односно да ли су одређена лица доведена у неравноправан положај оспореним одредбама Правилника.

Подносилац захтјева је уз захтјев доставио и спис управног спора, заједно са првостепеним и другостепеним управним списом управних органа, као и Пресуду Кантоналног суда у Тузли број: 03 0 У 021169 21 У од 15. 6. 2021. године.

4. Поступак испитивања процесних претпоставки за одлучивање

Уставни суд Федерације је актом број: У-24/22 од 8. 8. 2022. године, од подносиоца захтјева затражио да, у складу са одредбом члана 36. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине достави прецизиран захтјев на начин да прецизно наведе које одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине сматра да су повријеђене оспореним одредбама Правилника, те да с тим у вези образложи захтјев за рјешавање уставног питања и уз упозорење да ће уколико не поступи у остављеном року Уставни суд Федерације захтјев од-

бацити у складу са чланом 41. став 2. алинеја 1. Пословника Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине.

Дана 12. 9. 2022. године пуномоћник тужиоца Уставном суду Федерације је доставио поднесак број: 30 /22 од 9. 9. 2022. године којим на тражење подносиоца захтјева допуњава свој захтјев за рјешавање уставног питања и образлаже разлоге због којих сматра да Правилник није у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине и Законом о ветеринарству. Подносилац захтјева је 19.9.2022. године доставио поднесак у коме наводи да у цијелости остаје код навода из захтјева од 15.7.2022. године и захтјев прецизира наводећи како је дошло до повреде "члана IV.Б.7. тачка ф." Устава Федерације Босне и Херцеговине, а којом се регулише структура федералне власти, те извршна власт и подјела извршних надлежности и надлежности сваког министра. Истиче да се, према овој уставној одредби, регулише сврха и циљ подзаконских аката, а то је омогућавање извршавања закона из надлежности министарства. Сматра да оспорене одредбе Правилника нису у сагласности са Законом о ветеринарству јер се, по његовом мишљењу, ради о измјенама и допунама закона, а не о акту који служи за извршавање закона. Мишљења је да је надлежни министар на овакав начин прекорачио своја уставом одређена овлашћења, због чега сматра да су оспорене одредбе Правилника неуставне, како то "сматра и тужилац у свом акту од 9. 9. 2022. године". Подносилац захтјева је уз прецизиран захтјев доставио и поднесак тужиоца број: 30/22 од 9. 9. 2022. године који је тужилац већ раније доставио Уставном суду

Федерације.

5. Релевантно право

1. Устав Федерације Босне и Херцеговине

Члан IV.Ц.3.10. (4)

Уставни суд одлучује и о уставним питањима која му предочи Врховни суд или неки кантонални суд а која се појаве у току поступка пред тим судом.

Члан IV.Ц.3.11.

Кад Врховни суд, или кантонални суд, у току поступка који се води пред судом, сматрају да одговарајући закон није у складу са овим уставом, обуставит ће поступак и предочити предмет Уставном суду у складу са чланом IV.Ц.10. (3).

Б. Закон о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 6/95 и 37/03)

Члан 26. став 1.

Уставни суд на сједници без расправе одлучује о одбацивању захтјева кад није надлежан за одлучивање о захтјеву, кад подносилац захтјева није овлашћен за покретање поступка, кад захтјев није поднесен у законском предвиђеном року, кад је Уставни суд о тој ствари већ одлучио или кад не постоје друге процесне претпоставке за одлучивање о суштини ствари.

Члан 36.

Захтјев за оцјењивање уставно-

сти треба да садржи назив устава кантона, закона или другог прописа органа федералне, кантоналне или општинске власти (у даљем тексту: устав кантона, закон или други пропис) и назнаку одредаба које се оспоравају, као и уставно питање које се појавило у току поступка пред Врховним судом Федерације Босне и Херцеговине, Судом за људска права или кантоналним судом, те ако је пропис објављен и назив и број службеног гласила у коме је објављен, одредбу Устава за коју се сматра да је повријеђена; наводе, чињенице и доказе на којима се захтјев заснива; друге податке и прилоге од значаја за оцјењивање уставности и потпис овлашћеног лица, овјерен печатом подносиоца захтјева.

2. Пословник Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр.: 40/10, 18/16 и 26/23)

Члан 41. ст. 1. и 2. алинеја 1.

Рјешење о одбацивању захтјева

Кад Суд на сједници без јавне расправе доноси рјешење о одбацивању захтјева придржават ће се разлога наведених у члану 26. став 1. Закона и рјешење, заснивати на само једном разлогу, уколико Суд не одлучи другачије.

Ако не постоје друге процесне претпоставке за одлучивање о бити ствари, осим оних изричито наведених у ставу 1. члана 26. Закона, у рјешењу се изричито наводи о којим се процесним претпоставкама ради. Те друге претпоставке могу бити, нарочито:

- да у остављеном року подносилац није отклонио недоста-

тке на које му је указано или их није отклонио онако како му је наложено.

6. Судска пракса Уставног суда Федерације

Рјешење Уставног суда Федерације, број: У-36/17 од 14. 2. 2018. године ("Службене новине Федерације БиХ", број: 27/18), Рјешење Уставног суда Федерације, број: У-54/17 од 5. 6. 2018. године ("Службене новине Федерације БиХ", број: 58/18), Рјешење Уставног суда Федерације, број: У-56/17 од 5. 6. 2018. године ("Службене новине Федерације БиХ", број: 53/18) и др.

7. Чињенично стање и став Уставног суда Федерације

На основу навода из захтјева и прецизираног захтјева, приложене документације у спису предмета, те увидом у правне прописе релевантне за одлучивање у овом предмету, утврђено је сљедеће:

Подносилац захтјева је овлашћен за предочавање уставног питања, односно покретање поступка утврђивања уставности прописа који би по редовном току ствари морао примјенити у току рјешавања конкретног редовно судског предмета.

Овлашћење за подношење оваквог захтјева имају искључиво Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине и кантонални судови у Федерацији Босне и Херцеговине, када сматрају да неки пропис није у сагласности са Уставом Федерације Босне и Херцеговине.

Подносилац захтјева је предо-

чио уставно питање наводећи да користећи своја уставна овлашћења, поступа на приједлог тужиоца и предочава ово уставно питање Уставном суду Федерације - утврђивање усклађености оспорених одредаба Правилника у односу на Закон о ветеринарству, како би Уставни суд Федерације након одржане расправе донио одлуку, да ли су оспорене одредбе Правилника довеле до повреде било којег права појединца загарантованог Уставом Федерације Босне и Херцеговине, односно да ли су одређена лица доведена у неравноправан положај оспореним одредбама Правилника. Исто тако наводи да тужилац сматра да су оспорене одредбе Правилника у супротности са Европском повељом о локалној самоуправи и Законом о принципима локалне самоуправе у Федерацији Босне и Херцеговине.

Дакле, као прво, из поднеска којим је покренут захтјев је видљиво да подносилац захтјева не елаборира уставно питање, него поступа по приједлогу тужиоца у управном спору. Као друго, иако поставља уставно питање, заправо захтијева оцјену законитости оспорених одредби Правилника.

Актом овог суда број: У-24/22 од 8. 8. 2022. године, подносилац захтјева је уз упозорење на законске последице, позван да прецизира свој захтјев, те да тачно наведе које одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине сматра да су повријеђене оспореним одредбама Правилника и да у том правцу образложи свој захтјев. У свом прецизираном захтјеву који је овом суду достављен дана 19. 9. 2022. године наводи да у цијелости остаје код навода из захтјева од 15. 7. 2022.

године, а затим прецизира захтјев на начин да наводи погрешне одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине за које сматра да су повријеђене. Наиме, одредба "члана IV.Б.7. тачка ф. "Устава Федерације Босне и Херцеговине не постоји у Уставу Федерације Босне и Херцеговине. Из прецизираног захтјева је видљиво да подносилац опет поступа искључиво по приједлогу тужиоца у управном спору, те при томе још и доставља акт којим тужилац образлаже разлоге због којих сматра да Правилник није у складу са Уставом Федерације Босне и Херцеговине и Законом о ветеринарству.

Имајући у виду јасну уставну одредбу која дефинише Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине и кантоналне судове као овлашћене подносиоце у смислу члана IV.Ц.3.11. Устава Федерације Босне и Херцеговине када им се у току редовно судског поступка постави као претходно спорно питање уставност прописа који би по редовном току ствари примијенили у рјешавању редовно судског поступка, без обзира на то да ли у том правцу имају примједбе странке из редовно судског поступка, произилази да су само ти судови и формално и суштински овлашћени за предочавање уставног питања пред овим судом.

У овом случају међутим, из поднеска подносиоца захтјева несумњиво произилази да је подносилац захтјева предочио уставно питање искључиво на приједлог тужиоца, што подразумијева да се без иницијативе странке у поступку не би ни обраћао Уставном суду Федерације. Поред тога, подносилац захтјева наводи да сматра да оспорене одредбе Правилни-

ка нису у складу са Законом о ветеринарству, иако би му требало бити познато да Уставни суд Федерације није надлежан за утврђивање да ли су подзаконски прописи у сагласности са законима Федерације Босне и Херцеговине.

Подносилац захтјева није поступио по упутама из акта Уставног суда Федерације број: 24/22 од 8. 8. 2022. године. Није означио одредбе Устава Федерације Босне и Херцеговине за које сматра да су повријеђене, а није ни дао своје (као овлашћено лице) разлоге, чињенице и доказе на којима заснива тврдње о неуставности прописа. Очигледно, у конкретном случају поступа као "продужена рука" странке у том поступку, дакле, не због тога што као суд има дилеме и сумње у погледу уставности оспорених одредаба Правилника, чиме се само формално, али не и суштински појављује као покретач поступка, односно подносилац захтјева.

Поред тога, наводи подносиоца који се односе на повреду права на локалну самоуправу не могу бити предмет разматрања у поступку рјешавања уставног питања, јер се то питање рјешава у складу са одредбама Амандмана ХCVI на Устав Федерације Босне и Херцеговине, те поступак за заштиту права на локалну самоуправу пред Уставним судом Федерације могу покренути општине и градови, као и удружења општина и градова Федерације Босне и Херцеговине.

Уставни суд Федерације је уочио да је потребно да укаже и подносиоцу захтјева, али и другим овлашћеним субјектима за подношење уставних питања на нужне формално-правне и материјално правне претпоста-

вке за uspješno pokretanje postupka pred ovim sudom. Stoga je odlučio da se ovo rješenje ima objaviti u skladu sa tачком 2. изреке Рјешења, јер је његово образложење у овом сегменту упућујућег карактера за редовне судове у Федерацији Босне и Херцеговине који имају овлашћење за покретање поступака кроз уставна питања пред Уставним судом Федерације.

На основу свега наведеног Уставни суд Федерације одлучио је као у изреци овог Рјешења.

Ово Рјешење Уставни суд Федерације донио је једногласно у саставу: Александра Мартиновић, председница Суда, Весна Будимир, Мирјана Чучковић, Мирко Милићевић, проф. др Един Муминовић, Бранимир Орашанин, др.сц. Ката Сењак, Ајша Софтић и мр.сц. Ален Талетовић, судије Суда.

Број: У-24/22 Председница
24. 5. 2023. год. Уставног суда Федерације
С а р а ј е в о Босне и Херцеговине
Александра Мартиновић, с.р.

653

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o zahtjevu Zamjenika Premijera Federacije Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti Zakona o izmjeni Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, na osnovu člana IV.C.3.10.(2) a) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj dana 13. 6. 2023. године, **d o n i o j e**

P R E S U D U

Utvrđuje se da je Zakon o izmje-

ni Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 17/22) donesen u skladu sa poslovnicaма domova Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, a time i Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH“ i službenim glasilima kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnosilac zahtjeva i predmet zahtjeva

Zamjenik Premijera Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva), podneskom broj: 02/1-1-036/22 od 26. 4. 2022. године, Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustavni sud Federacije) podnio je zahtjev za ocjenu ustavnosti Zakona o izmjeni Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: osporeni Zakon). Dana 4. 5. 2022. године podnosilac zahtjeva zastupan po punomoćniku Dženani Hadžiomerović, адвокату из Сарајева, dostavio je i Prijedlog za određivanje privremene mjere, kojom bi se primjena osporenog Zakona obustavila do donošenja odluke u meritumu.

Podnosilac zahtjeva je ovlašten za pokretanje postupka ocjene ustavnosti pred Ustavnim sudom Federacije, na osnovu člana IV.C.3.10.(2) a) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

2. Stranke u postupku

Stranke u postupku na osnovu

člana IV.C.3.10.(2) a) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine su: podnosilac zahtjeva i Parlament Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Parlament Federacije) kao donosilac osporenog Zakona.

3. Bitni navodi zahtjeva

U podnesenom zahtjevu navedeno je da postoje povrede odredbi Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 69/07, 2/08 i 26/20) (u daljem tekstu: Poslovnik Predstavničkog doma) i povrede odredbi Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 27/03, 21/09 i 24/20) (u daljem tekstu: Poslovnik Doma naroda), Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19), kao i Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet („Službene novine Federacije BiH“, br. 34/16 i 15/18).

Iz podnesenog zahtjeva proizilazi da je grupa poslanika u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Predstavnički dom) predložila Prijedlog osporenog Zakona na način da se stav 2. kojim je utvrđen koeficijent za posebne rashodovne potrebe Kantona Sarajevo, člana 9. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) (u daljem tekstu: Zakon) briše. Naknadno je dostavljen i Amandman I na Prijedlog

osporenog Zakona na način da se u članu 9. u stavu 2. Zakona broj „1,9658“ zamijeni brojem „1,5“, te da se briše tačka i doda tekst: „te će se svake sljedeće kalendarske godine umanjivati za 0,1 do koeficijenta „1“. Navedeno je da je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije) dala mišljenje i to aktom V. 60/22 od 24. 1. 2022. godine, sa čim nisu bili upoznati poslanici prije razmatranja na sjednici Predstavničkog doma. Na 24. sjednici razmatran je Prijedlog osporenog Zakona, kao i predloženi Amandman I, te je nakon provedene rasprave utvrđen Nacrt osporenog Zakona. Navodi se, da prilikom usvajanja predmetnog zakona Zakonodavno-pravna komisija nije razmatrala isti, bez obzira na to što isto spada u njenu nadležnost, shodno članu 58. stav 1. tačka 1) Poslovnika Predstavničkog doma. Ističe da se od svih radnih tijela na sjednici obratio jedino predsjedavajući Odbora za ekonomsku i finansijsku politiku Predstavničkog doma jer je to ujedno i jedino tijelo koje je razmatralo Prijedlog osporenog Zakona, što je suprotno članu 120. stav 1. Poslovnika Predstavničkog doma. U pogledu naprijed navedenih povreda odredaba Poslovnika Predstavničkog doma, poziva se na Presudu Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj:U-36/21 od 18. 3. 2022. godine.

Ustavni sud Federacije je aktom broj: U-17/22 od 5. 5. 2022. godine zatražio od podnosioca zahtjeva da u roku od 30 dana od prijema akta dostavi dokumentaciju, podneske i akte koji su taksativno nabrojani, na koje se poziva u zahtjevu. Postupajući po tom zahtjevu podnosilac zahtjeva je 8. 7. 2022. godine dostavio traženu dokumentaciju.

U odnosu na Dom naroda, pod-

nosilac zahtjeva navodi da su dana 29. 7. 2021. godine, tri delegata podnijela Domu naroda Nacrt osporenog Zakona, prema kojem je bilo predviđeno da se briše stav 2. člana 9. kojim je određen ponder 1,9658 za Kanton Sarajevo. Nadalje ističu, da je dana 14. 10. 2021. godine, na nastavku 13. sjednice Doma naroda, usvojen Nacrt osporenog Zakona, te da je donijet Zaključak Doma naroda broj: 02-0201648/21 od 29. 7. 2021. godine o održavanju javne rasprave o pomenutom Nacrtu Zakona. Potom navode, da su dana 28. 1. 2022. godine, podnijeli Domu naroda Prijedlog osporenog Zakona, u kojem je predviđeno: „U Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.:22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15), u članu 9. stavu 2. broj „1,9658“ zamijeniti brojem „1,5“, brisati tačku i dodati tekst: „te će se svake sljedeće kalendarske godine umanjivati za 0,1 do koeficijenta 1,3“. Vlada Federacije je dana 10. 2. 2022. godine Domu naroda dostavila negativno Mišljenje V. broj 144/2022 od 10. 2. 2022. godine na Prijedlog osporenog Zakona, koji je dana 17. 2. 2022. godine na 17. sjednici Doma naroda usvojen. Iz naprijed navedenih činjenica, podnosilac zahtjeva zaključuje da je ustavnost osporenog Zakona dovedena u pitanje uslijed činjenica da Dom naroda nije razmatrao zakon koji je prethodno usvojio Predstavnički dom već je razmatrao poseban prijedlog zakona predložen od strane delegata Doma naroda. Osporeni Zakon nisu razmatrala radna tijela uključujući Zakonodavno-pravnu komisiju Predstavničkog doma i Doma naroda, te što je sjednica Predstavničkog doma održana bez dostavljanja poslanicima mišljenja Vlade Federacije na Prijedlog osporenog Zakona, kao i što

Prijedlog osporenog Zakona koji je razmatrao Predstavnički dom i Prijedlog osporenog Zakona koji je razmatrao Dom naroda nisu sadržavali elemente propisane Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

U odnosu na proceduru pred Domom naroda naglašava da je postupljeno suprotno članu 51. i 174. Poslovnika Doma naroda. Tvrdi da radna tijela niti su razmatrala Prijedlog osporenog Zakona niti su podnijela izvještaj predsjedavajućem Doma naroda. Obzirom da je Vlada Federacije Mišljenjem V. Broj: 144/22 od 10. 2. 2022. godine izrazila negativan stav u odnosu na predmetni zahtjev, neophodno je bilo da Dom naroda shodno članu 183. stav 5. Poslovnika Doma naroda o tome glasa posebno.

Na kraju zahtjeva, podnosilac posebno naglašava da su Odbor za ekonomsku i finansijsku politiku Predstavničkog doma i Doma naroda, donijeli zaključke kojim su tražili od Vlade Federacije da preduzme aktivnosti na izradi potpuno novog Zakona zasnovanog na principima transparentnosti, pravičnosti i ravnopravnosti u raspodjeli javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, te izradi prijedloga istog radi dostavljanja u parlamentarnu proceduru. Imajući u vidu naprijed navedeno, podnosilac zahtjeva predlaže da Ustavni sud Federacije nakon održane javne rasprave usvoji zahtjev za ocjenu ustavnosti i doneše presudu kojom se utvrđuje da osporeni Zakon nije saglasan sa članom IV.A. 3.15. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kao ni sa Poslovníkom Predstavničkog doma i Poslovníkom Doma naroda.

4. Bitni navodi odgovora na zahtjev

U skladu sa članom 16. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 6/95 i 37/03), Ustavni sud Federacije je aktima broj: U-17/22 od 5. 5. 2022. godine, zatražio od oba doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, da kao stranke u postupku u roku od 30 dana od dana prijema akta dostave odgovore na zahtjev za ocjenu ustavnosti i zahtjev za donošenje privremene mjere. Navedenim aktima Ustavnog suda Federacije zatraženo je od Predstavničkog doma da dostavi ovjeren zapisnik i stenogram sa sjednice Predstavničkog doma održane dana 24. 1. 2022. godine i cjelokupnu dokumentaciju koja se odnosi na donošenje osporenog Zakona, a od Doma naroda da dostavi ovjeren zapisnik i stenogram sa sjednice Doma naroda održane dana 17. 2. 2022. godine, kao i cjelokupnu dokumentaciju koja se odnosi na donošenje osporenog Zakona.

Predstavnički dom nije dostavio odgovor na zahtjev za ocjenu ustavnosti, već je u prilogu podneska broj: 01-02-926/22 od 18. 5. 2022. godine i podneska broj: 01-02-926/22 od 23. 6. 2022. godine, dostavio dokumentaciju koja se odnosi na donošenje osporenog Zakona.

Zakonodavno-pravna komisija Doma naroda je podneskom broj: 02/2-02-995/22-1 od 3. 6. 2022. godine, dostavila odgovor na zahtjev za ocjenu ustavnosti. U odgovoru navodi da je podnijela Domu naroda Izvještaj broj: 02/2-02-1851/21 od 30. 9. 2021. godine, u kojem je donijela Zaključak da postoji ustavni osnov za donošenje osporenog Zakona i da nema primjedbi na Nacrt osporenog Zakona koji su podnijeli delegati i pre-

dložila Domu naroda da razmotri i prihvati Nacrt osporenog Zakona u tekstu koji je predložen. Nadalje navodi, da je Izvještajem broj: 02/2-02-352/22 od 17. 2. 2022. godine obavijestila Dom naroda da je donijela Zaključak kojim je utvrđeno da postoji ustavni osnov i da nema primjedbi na Prijedlog osporenog Zakona koji su podnijeli predlagači delegati, te da je predložila Domu naroda da razmotri i prihvati Prijedlog osporenog Zakona u tekstu koji je predložen. Zakonodavno-pravna komisija Doma naroda je u prilogu gore navedenog podneska i podneska broj: 02/2-02-926/22 od 29. 6. 2022. godine, dostavila dokumentaciju koja se odnosi na donošenje osporenog Zakona.

5. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Član IV.A.3.15.

Svaki dom treba odbiti ili usvojiti potrebne zakone u razumnom roku od njihova prihvatanja u drugom domu. Kada Premijer ocijeni da jedan dom neopravdano odgađa odlučivanje o nekom zakonu, on može sazvati zajedničku komisiju, koju sačinjava najviše deset članova iz svakog doma, kako bi se u roku od deset dana utvrdio prijedlog zakona prihvatljiv za oba doma.

Član IV.C.3.10.(2) a)

- (2) Ustavni sud:
- a) na zahtjev Predsjednika Federacije, Potpredsjednika Federacije, Premijera, zamjenika Premijera ili na zahtjev jedne trećine članova bilo kog doma Parlamenta Federacije, utvrdit će da

li je prijedlog zakona koji je usvojio jedan od domova, ili zakon koji su usvojila oba doma, u skladu sa ovim ustavom;

B. Poslovnik Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH, br.: 69/07, 2/08 i 26/20)

Član 58. stav 1. alineja 1.

Zakonodavno-pravna komisija:

Razmatra nacрте i prijedloge zakona, drugih propisa i općih akata koje donosi Predstavnički dom u pogledu njihove usklađenosti sa Ustavom Federacije i pravnim sistemom, kao i u pogledu pravne obrade i o tome podnosi izvještaj sa mišljenjem i prijedlozima Predstavničkog doma;

Član 190. st. 2. i 5.

Vlada Federacije ima pravo da se izjasni o amandmanu i kad nije podnijela prijedlog zakona.

Ako prijedlog zakona nije podnijela Vlada Federacije, o amandmanu na prijedlog zakona sa kojim se nije saglasila Vlada Federacije, predstavnički dom glasa posebno.

Član 197.

Zakoni i druga akta su doneseni kada su usvojeni u oba doma Parlamenta Federacije u identičnom tekstu.

C. Poslovnik o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH, br.: 27/03, 21/09 i 24/20)

Član 2.

Dom naroda se organizuje i radi po Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustav Federacije) zakonu i ovom poslovniku.

Član 51. stav 1.

Radno tijelo Doma naroda o razmatranju prijedloga za donošenje zakona, nacрта zakona, prijedloga zakona, drugog propisa ili općeg akta ili nekog drugog materijala u pripremi njihovog razmatranja na sjednici Doma naroda podnosi izvještaj Domu naroda.

Član 174.

Prijedlog zakona, u skladu sa ovim poslovnikom, prethodno razmatra zakonodavno-pravna komisija i nadležno radno tijelo.

Član 183. stav 3.

Amandman podnosioca prijedloga zakona, kao i amandman drugog ovlaštenog predlagača sa kojim se podnosilac prijedloga saglasio, postaje sastavni dio prijedloga zakona.

Član 192.

Zakoni i drugi akti su doneseni kada su usvojeni u oba doma Parlamenta Federacije u identičnom tekstu.

6. Činjenično stanje i stav Ustavnog suda Federacije

Nakon analize zahtjeva za ocjenu ustavnosti i zahtjeva za donošenje privremene mjere, odgovora na zahtjev za ocjenu ustavnosti, dostavljene dokume-

ntacije, a u svjetlu relevantnog prava, utvrđeno je kako slijedi.

Podnosilac zahtjeva osporava valjanost postupka donošenja osporenog Zakona, te u tom pravcu navodi da je došlo do niza povreda poslovnčkih odredbi, da je izvršena povreda Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine, Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet i Uputstva za popunjavanje obrasca za izjave o fiskalnoj procjeni.

Ustavni sud Federacije je na osnovu dostavljene dokumentacije u spisu analizirao postupak donošenja osporenog Zakona pred oba doma Parlamenta i utvrdio sljedeće:

Ovlašteni predlagači osporenog zakona su kao razlog za donošenje istog naveli da je u Kantonu Sarajevo, Grad Sarajevo kao posebna jedinica lokalne samouprave u razdoblju primjene zakona, imao specifičan položaj zbog ratnih razaranja. Nadalje, da su se u međuvremenu okolnosti promijenile tako da više ne postoji potreba za izdvajanje većih sredstava za Kanton Sarajevo u kojem se nalazi glavni grad Sarajevo.

Ustavni sud Federacije smatra da su dati razlozi, a koji su prihvaćeni od strane Parlamenta Federacije u cijelosti u nadležnosti zakonodavnog tijela Federacije Bosne i Hercegovine, te se nije upuštao u ocjenu razloga za donošenje osporenog zakona.

Predstavničkom domu dostavljen je Prijedlog osporenog Zakona dana 8. 2. 2021. godine sa obrazloženjem i sa prijedlogom da se isti donese po skraćenom postupku. Prema članu 1. ovog Prijedloga predviđeno je da se briše stav 2. člana 9. Zakona. Kako u konkretnom slučaju

Vlada Federacije nije predlagač Zakona, zatraženo je mišljenje od strane Vlade Federacije. Dana 16. 3. 2021. godine, Parlamentu Federacije dostavljeno je Mišljenje Vlade V. broj: 424/2021 od 11. 3. 2021. godine na Prijedlog osporenog Zakona koji je podnesen od strane poslanika. Istovremeno su ponovno dana 19. 7. 2021. godine, dostavili Prijedlog osporenog Zakona predlažući da se donese po skraćenom postupku, a uz isti je dostavljena tabela za 2019., 2020. i projekcija za 2021. godinu. Prema članu 1. ovog prijedloga, predviđeno je da se briše stav 2. člana 9. Zakona. Uz dostavljeni Prijedlog Zakona dostavljen je i Amandman I u kome je navedeno: „U Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) u članu 9. stav 2. broj 1,9658 zamijeniti brojem 1,5“, brisati tačku i dodati tekst „te će se svake sljedeće kalendarske godine umanjivati za 0,1 do koeficijenta 1“.

Na dostavljeni Prijedlog Zakona dana 22. 7. 2021. godine, Zakonodavno-pravna komisija Predstavničkog doma na 30. sjednici donijela je Zaključak i konstatovala da Prijedlog Zakona ima ustavni i zakonski osnov za donošenje i da je dostavljen od ovlaštenog predlagača. Isto tako, dana 26.7.2021. godine, mišljenje je dao i Odbor za ekonomsku i finansijsku politiku Predstavničkog doma na 28. sjednici i podržao Prijedlog osporenog Zakona podnesen od strane ovlaštenih predlagača. Kako je uz predloženi Zakon dostavljen i Amandman I, Vlada Federacije nije podržala rješenja predložena u pomenutom Amandmanu i to svojim aktom V. broj: 1213/2021 od 27. 7. 2021. godine.

Dana 27. 7. 2021. godine, održana

je 24. sjednica Predstavničkog doma, na kojoj je odlučeno da se Prijedlog osporenog Zakona ne razmatra po skraćenom postupku, nego kao nacrt. Nakon rasprave, usvojen je Zaključak kojim se prihvata Nacrt osporenog Zakona i zadužuju predlagači da u roku od 60 dana organizuju javnu raspravu, te prilikom izrade prijedloga zakona razmotre sve sugestije, primjedbe i prijedloge iznijete u raspravi, kao i one koji su dostavljeni.

Javna rasprava o Nacrtu osporenog Zakona održana je dana 26. 10. 2021. godine. Nakon provedene javne rasprave dana 4.1.2022. godine, Predstavničkom domu dostavljen je od strane predlagača Prijedlog osporenog Zakona sa obrazloženjem i potpisanom Izjavom o fiskalnoj procjeni od predlagača i Izvještajem o javnoj raspravi. Ovaj prijedlog glasi: „Član 1. u zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) u članu 9. u stavu 2. broj 1,9658 zamijeniti brojem 1,5“ brisati tačku i dodati tekst: „te će se svake sljedeće kalendarske godine umanjivati za 0,1 do koeficijenta 1,3“.

Na dostavljeni Prijedlog Zakona dana 18. 1. 2022. godine, Zakonodavno-pravna komisija Predstavničkog doma je na 36. sjednici donijela Zaključak i konstatovala da ima ustavni i zakonski osnov i da je dostavljen od ovlaštenog predlagača, a 21. 1. 2022. godine, mišljenje je dao i Odbor za ekonomsku i finansijsku politiku Predstavničkog doma. Kako Prijedlog Zakona nije dostavila Vlada Federacije, dana 24. 1. 2022. godine, u Predstavnički dom dostavljeno je Mišljenje Vlade Federacije V. broj: 60/2022 od 24. 1. 2022. godine. Nakon procedure provedene Poslovníkom Predstavničkog do-

ma, dana 24. 1. 2022. godine, na 29. sjednici Predstavničkog doma usvojen je Prijedlog osporenog Zakona, a dana 25. 1. 2022. godine, predsjedavajući Predstavničkog doma, je aktom broj: 01-02-393/21 od 25. 1. 2022. godine, obavijestio Dom naroda da je na 29. redovnoj sjednici Predstavničkog doma održanoj 24. 1. 2022. godine, usvojen Prijedlog osporenog Zakona i da se isti dostavlja u prilogu.

Iz kronologije postupka pred Predstavničkim domom, a koja proizlazi iz dokumentacije u spisu, jasno proizlazi da je provedena procedura propisana Poslovníkom Predstavničkog doma i to u skladu sa odredbama koje se odnose na donošenje zakona ako su isti predloženi u formi nacrta, prijedloga i ako je donesen Zaključak o provođenju javne rasprave.

Ustavni sud Federacije je, imajući u vidu naprijed navedene činjenice utvrdio da su netačni navodi podnosioca zahtjeva, te da prilikom donošenja osporenog Zakona u Predstavničkog domu nije došlo do povrede Poslovníka Predstavničkog doma, a samim tim ni Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Kada je u pitanju procedura donošenja osporenog Zakona u Domu naroda, iz dokumentacije koja je dostavljena, utvrđeno je, da je dana 29. 7. 2021. godine od strane delegata, dostavljen Nacrt osporenog Zakona sa obrazloženjem, prema kojem je bilo predviđeno da se briše stav 2. člana 9. Zakona. Kako Vlada Federacije nije predlagač osporenog Zakona, dostavljeno je Mišljenje od strane Vlade Federacije aktom V. broj: 1372/2021 od 9. 9. 2021. godine, a mišljenje o pomenutom Zakonu dostavljeno je od strane Zakonodavno-pravne komisije i Odbora za ekonomsku i razvojnu politiku, finansije i budžet Doma naroda.

Dana 14. 10. 2021. godine, Dom naroda je razmatrao i donio odluku da se prihvata Nacrt Zakona koji može poslužiti za izradu Prijedloga i da se organizuje javna rasprava. Poslije održane javne rasprave (održana 23. 11. 2021. godine) dostavljen je identičan tekst osporenog Zakona kakav je Domu naroda dostavio Predstavnički dom 25. 1. 2022. godine. U pripremi za 17. sjednicu Doma naroda na kojoj je trebalo da se raspravlja o Nacrtu Zakona i utvrdi Prijedlog Zakona, mišljenje je dostavljeno od strane Zakonodavno-pravne komisije, Odbora za ekonomsku i razvojnu politiku, finansije i budžet i Vlade Federacije, čime je ispoštovan zahtjev da se relevantna tijela izjasne o tome. Na istoj sjednici je zatim utvrđen prijedlog osporenog Zakona i potom usvojen.

Iz svega navedenog proizilazi da je postupak usvajanja osporenog Zakona proveden u skladu sa odredbama Poslovnika Doma naroda kojim je regulisan postupak donošenja zakona kada se zakon predlaže Parlamentu Federacije od strane ovlaštenih predlagača u formi nacrtu.

Ustavni sud Federacije je utvrdio da nije došlo do povrede člana IV.A.3. 15. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, jer je svaki dom usvojio zakon u identičnom tekstu u razumnom roku, pri čemu nije od suštinske važnosti redosljed usvajanja osporenog Zakona od strane domova.

Navode podnosioca zahtjeva da je osporeni zakon neustavan jer je usvojen na osnovu Izjave o fiskalnoj procjeni koja je sačinjena protivno odredbama Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine, Pravilnika o proceduri za izradu fiskalne procjene zakona, drugih propisa i akata koji se odnose na plani-

ranje budžeta i Uputstva za popunjavanje obrazaca za izjave o fiskalnoj procjeni, Ustavni sud Federacije nije razmatrao jer se odnosi na ocjenu zakonitosti, a ne ustavnosti.

Na osnovu svega iznesenog odlučeno je kao u izreci ove presude čime je prestala potreba za odlučivanjem o privremenoj mjeri.

Ovu presudu Ustavni sud Federacije donio je jednoglasno u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Suda, Vesna Budimir, Mirjana Čučković, Mirko Milićević, prof.dr. Edin Muminović, Branimir Orašanin, dr.sc. Kata Senjak, Ajša Softić i mr.sc. Alen Taletović, sudije Suda.

Broj: U-17/22
13. 6. 2023.god.
S a r a j e v o

Predsjednica
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine
Aleksandra Martinović, s.r.

.....

653

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o zahtjevu Doprijemera Federacije Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti Zakona o izmjeni Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, na temelju članka IV.C.3.10.(2) a) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj dana 13. 6. 2023. godine **donio je**

P R E S U D U

Utvrđuje se da je Zakon o izmjeni Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 17/22) donesen sukladno poslovnicima domova Parlamenta Federacije Bosne i He-

rcegovine, a time i Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine.

Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH“ i službenim glasilima kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnositelj zahtjeva i predmet zahtjeva

Dopremijer Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva), podneskom broj: 02/1-1-036/22 od 26. 4. 2022. godine, Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud Federacije) podnio je zahtjev za ocjenu ustavnosti Zakona o izmjeni Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: osporeni Zakon). Dana 4. 5. 2022. godine podnositelj zahtjeva zastupan po opunomoćniku Dženani Hadžiomerović, odvjetnici iz Sarajeva, dostavio je i Prijedlog za određivanje privremene mjere, kojom bi se primjena osporenog Zakona obustavila do donošenja odluke u meritumu.

Podnositelj zahtjeva je ovlašten za pokretanje postupka ocjene ustavnosti pred Ustavnim sudom Federacije, na temelju članka IV.C.3.10.(2) a) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

2. Stranke u postupku

Stranke u postupku na temelju članka IV.C.3.10.(2) a) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine su: podnositelj zahtjeva i Parlament Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlament Federacije) kao donositelj osporenog Zakona.

3. Bitni navodi zahtjeva

U podnesenom zahtjevu navedeno je da postoje povrede odredbi Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 69/07, 2/08 i 26/20) (u daljnjem tekstu: Poslovnik Zastupničkog doma) i povrede odredbi Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 27/03, 21/09 i 24/20) (u daljnjem tekstu: Poslovnik Doma naroda), Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19), kao i Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na proračun („Službene novine Federacije BiH“, br. 34/16 i 15/18).

Iz podnesenog zahtjeva proizilazi da je grupa zastupnika u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zastupnički dom) predložila Prijedlog osporenog Zakona na način da se stavak 2. kojim je utvrđen koeficijent za posebne rashodovne potrebe Kantona Sarajevo, članka 9. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) (u daljnjem tekstu: Zakon) briše. Naknadno je dostavljen i Amandman I na Prijedlog osporenog Zakona na način da se u članku 9. u stavku 2. Zakona broj „1,9658“ zamijeni brojem „1,5“, te da se briše točka i doda tekst: „te će se svake sljedeće kalendarske godine umanjivati za 0,1 do koeficijenta „1“. Navedeno je da je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u

daljnjem tekstu: Vlada Federacije) dala mišljenje i to aktom V. 60/22 od 24. 1. 2022. godine, sa čim nisu bili upoznati zastupnici prije razmatranja na sjednici Zastupničkog doma. Na 24. sjednici razmatran je Prijedlog osporenog Zakona, kao i predloženi Amandman I, te je nakon provedene rasprave utvrđen Nacrt osporenog Zakona. Navodi se, da prilikom usvajanja predmetnog zakona Zakonodavno-pravno povjerenstvo nije razmatralo isti, bez obzira na to što isto spada u njegovu nadležnost, shodno članku 58. stavak 1. točka 1) Poslovnika Zastupničkog doma. Ističe da se od svih radnih tijela na sjednici obratio jedino predsjedatelj Odbora za ekonomsku i financijsku politiku Zastupničkog doma jer je to ujedno i jedino tijelo koje je razmatralo Prijedlog osporenog Zakona, što je suprotno članku 120. stavak 1. Poslovnika Zastupničkog doma. U pogledu naprijed navedenih povreda odredaba Poslovnika Zastupničkog doma, poziva se na Presudu Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: U-36/21 od 18. 3. 2022. godine.

Ustavni sud Federacije je aktom broj: U-17/22 od 5. 5. 2022. godine zatražio od podnosioca zahtjeva da u roku od 30 dana od prijema akta dostavi dokumentaciju, podneske i akte koji su taksativno nabrojani, na koje se poziva u zahtjevu. Postupajući po tom zahtjevu podnositelj zahtjeva je 8. 7. 2022. godine dostavio traženu dokumentaciju.

U odnosu na Dom naroda, podnositelj zahtjeva navodi da su dana 29. 7. 2021. godine, tri izaslanika podnijeli Domu naroda Nacrt osporenog Zakona, prema kojemu je bilo predviđeno da se briše stavak 2. članka 9. kojim je određen ponder 1,9658 za Kanton Sarajevo. Nadalje ističu, da je dana 14. 10. 2021.

godine, na nastavku 13. sjednice Doma naroda, usvojen Nacrt osporenog Zakona, te da je donijet Zaključak Doma naroda broj: 02-0201648/21 od 29. 7. 2021. godine o održavanju javne rasprave o spomenutom Nacrtu Zakona. Potom navode, da su dana 28. 1. 2022. godine, podnijeli Domu naroda Prijedlog osporenog Zakona, u kojem je predviđeno: „U Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15), u članku 9. stavku 2. broj „1,9658“ zamijeniti brojem „1,5“, brisati točku i dodati tekst: „te će se svake sljedeće kalendarske godine umanjivati za 0,1 do koeficijenta 1,3“. Vlada Federacije je dana 10. 2. 2022. godine Domu naroda dostavila negativno Mišljenje V. broj 144/2022 od 10. 2. 2022. godine na Prijedlog osporenog Zakona, koji je dana 17. 2. 2022. godine na 17. sjednici Doma naroda usvojen. Iz naprijed navedenih činjenica, podnositelj zahtjeva zaključuje da je ustavnost osporenog Zakona dovedena u pitanje uslijed činjenica da Dom naroda nije razmatrao zakon koji je prethodno usvojio Zastupnički dom već je razmatrao poseban prijedlog zakona predložen od strane izaslanika Doma naroda. Osporeni Zakon nisu razmatrala radna tijela uključujući Zakonodavno-pravno povjerenstvo Zastupničkog doma i Doma naroda, te što je sjednica Zastupničkog doma održana bez dostavljanja zastupnicima mišljenja Vlade Federacije na Prijedlog osporenog Zakona, kao i što Prijedlog osporenog Zakona koji je razmatrao Zastupnički dom i Prijedlog osporenog Zakona koji je razmatrao Dom naroda nisu sadržavali elemente propisane Zakonom o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

U odnosu na proceduru pred Domom naroda naglašava da je postupljeno suprotno članku 51. i 174. Poslovnika Doma naroda. Tvrdi da radna tijela niti su razmatrala Prijedlog osporenog Zakona niti su podnijela izvješće predsjedatelju Doma naroda. Obzirom da je Vlada Federacije Mišljenjem V. broj: 144/22 od 10. 2. 2022. godine izrazila negativan stav u odnosu na predmetni zahtjev, neophodno je bilo da Dom naroda shodno članku 183. stavak 5. Poslovnika Doma naroda o tome glasuje posebno.

Na kraju zahtjeva, podnositelj posebice naglašava da su Odbor za ekonomsku i finansijsku politiku Zastupničkog doma i Doma naroda, donijeli zaključke kojim su tražili od Vlade Federacije da poduzme aktivnosti na izradi potpuno novog Zakona utemeljenog na načelima transparentnosti, pravičnosti i ravnopravnosti u raspodjeli javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, te izradi prijedloga istog radi dostavljanja u parlamentarnu proceduru. Imajući u vidu naprijed navedeno, podnositelj zahtjeva predlaže da Ustavni sud Federacije nakon održane javne rasprave usvoji zahtjev za ocjenu ustavnosti i donese presudu kojom se utvrđuje da osporeni Zakon nije suglasan s člankom IV.A.3. 15. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kao ni s Poslovníkom Zastupničkog doma i Poslovníkom Doma naroda.

4. Bitni navodi odgovora na zahtjev

Sukladno s člankom 16. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 6/95 i 37/03), Ustavni sud Federacije je aktima broj: U-17/22 od 5. 5. 2022. godine, zatražio od oba doma Parlamenta Federa-

cije Bosne i Hercegovine, da kao stranke u postupku u roku od 30 dana od dana prijema akta dostave odgovore na zahtjev za ocjenu ustavnosti i zahtjev za donošenje privremene mjere. Navedenim aktima Ustavnog suda Federacije zatraženo je od Zastupničkog doma da dostavi ovjeren zapisnik i stenogram sa sjednice Zastupničkog doma održane dana 24. 1. 2022. godine i cjelokupnu dokumentaciju koja se odnosi na donošenje osporenog Zakona, a od Doma naroda da dostavi ovjeren zapisnik i stenogram sa sjednice Doma naroda održane dana 17. 2. 2022. godine, kao i cjelokupnu dokumentaciju koja se odnosi na donošenje osporenog Zakona.

Zastupnički dom nije dostavio odgovor na zahtjev za ocjenu ustavnosti, već je u prilogu podneska broj: 01-02-926/22 od 18. 5. 2022. godine i podneska broj: 01-02-926/22 od 23. 6. 2022. godine, dostavio dokumentaciju koja se odnosi na donošenje osporenog Zakona.

Zakonodavno-pravno povjerenstvo Doma naroda je podneskom broj: 02/2-02-995/22-1 od 3. 6. 2022. godine, dostavilo odgovor na zahtjev za ocjenu ustavnosti. U odgovoru navodi da je podnijelo Domu naroda Izvješće broj: 02/2-02-1851/21 od 30. 9. 2021. godine, u kojem je donijelo Zaključak da postoji ustavni temelj za donošenje osporenog Zakona i da nema primjedbi na Nacrt osporenog Zakona koji su podnijeli izaslanici i predložilo Domu naroda da razmotri i prihvati Nacrt osporenog Zakona u tekstu koji je predložen. Nadalje navodi, da je Izvješćem broj: 02/2-02-352/22 od 17. 2. 2022. godine izvijestilo Dom naroda da je donijelo Zaključak kojim je utvrđeno da postoji ustavni temelj i da nema primjedbi na Prijedlog osporenog Zakona koji su podnijeli predlagatelji iza-

slanici, te da je predložilo Domu naroda da razmotri i prihvati Prijedlog osporenog Zakona u tekstu koji je predložen. Zakonodavno-pravno povjerenstvo Doma naroda je u prilogu gore navedenog podneska i podneska broj: 02/2-02-926/22 od 29. 6. 2022. godine, dostavilo dokumentaciju koja se odnosi na donošenje osporenog Zakona.

5. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Članak IV.A.3.15.

Svaki dom treba odbiti ili usvojiti potrebne zakone u razumnom roku od njihova prihvatanja u drugom domu. Kada Premijer ocijeni da jedan dom neopravdano odgađa odlučivanje o nekom zakonu, on može sazvati zajedničko povjerenstvo, koje sačinjava najviše deset članova iz svakog doma, kako bi se u roku od deset dana utvrdio prijedlog zakona prihvatljiv za oba doma.

Članak IV.C.3.10.(2) a)

(2) Ustavni sud:

a) na zahtjev Predsjednika Federacije, Dopredsjednika Federacije, Premijera, Dopremijera ili na zahtjev jedne trećine članova bilo kog doma Parlamenta Federacije, utvrdit će da li je prijedlog zakona koji je usvojio jedan od domova, ili zakon koji su usvojila oba doma, sukladan sa ovim ustavom;

B. Poslovnik Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH, br.: 69/07, 2/08 i 26/20)

Članak 58. stavak 1. alineja 1.

Zakonodavno-pravno povjerenstvo:

- Razmatra nacрте i prijedloge zakona, drugih propisa i općih akata koje donosi Zastupnički dom u pogledu njihove usklađenosti sa Ustavom Federacije i pravnim sustavom, kao i u pogledu pravne obrade i o tome podnosi izvješće s mišljenjem i prijedlozima Zastupničkog doma;

Članak 190. st. 2. i 5.

Vlada Federacije ima pravo da se izjasni o amandmanu i kad nije podnijela prijedlog zakona.

Ako prijedlog zakona nije podnijela Vlada Federacije, o amandmanu na prijedlog zakona s kojim se nije suglasila Vlada Federacije, Zastupnički dom glasaje posebno.

Članak 197.

Zakoni i druga akta su doneseni kada su usvojeni u oba doma Parlamenta Federacije u istovjetnom tekstu.

C. Poslovnik o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH, br.: 27/03, 21/09 i 24/20)

Članak 2.

Dom naroda se organizira i radi po Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustav Federacije) zakonu i ovom poslovniku.

Članak 51. stavak 1.

Radno tijelo Doma naroda o razmatranju prijedloga za donošenje zakona, nacрта zakona, prijedloga zakona, drugog propisa ili općeg akta ili nekog drugog materijala u pripremi njihovog razmatranja na sjednici Doma naroda podnosi izvješće Domu naroda.

Članak 174.

Prijedlog zakona, sukladno s ovim poslovníkom, prethodno razmatra zakonodavno-pravno povjerenstvo i nadležno radno tijelo.

Članak 183. stavak 3.

Amandman podnositelja prijedloga zakona, kao i amandman drugog ovlaštenog predlagatelja s kojim se podnositelj prijedloga suglasio, postaje sastavni dio prijedloga zakona.

Članak 192.

Zakoni i drugi akti su doneseni kada su usvojeni u oba doma Parlamenta Federacije u istovjetnom tekstu.

6. Činjenično stanje i stav Ustavnog suda Federacije

Nakon analize zahtjeva za ocjenu ustavnosti i zahtjeva za donošenje privremene mjere, odgovora na zahtjev za ocjenu ustavnosti, dostavljene dokumentacije, a u svjetlu relevantnog prava, utvrđeno je kako slijedi.

Podnositelj zahtjeva osporava valjanost postupka donošenja osporenog Zakona, te u tom pravcu navodi da je došlo do niza povreda poslovníčkih od-

redbi, da je izvršena povreda Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine, Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na proračun i Uputstva za popunjavanje obrasca za izjave o fiskalnoj procjeni.

Ustavni sud Federacije je na temelju dostavljene dokumentacije u spisu analizirao postupak donošenja osporenog Zakona pred oba doma Parlamenta i utvrdio sljedeće:

Ovlašteni predlagatelji osporenog zakona su kao razlog za donošenje istog naveli da je u Kantonu Sarajevo, Grad Sarajevo kao posebna jedinica lokalne samouprave u razdoblju primjene zakona, imao specifičan položaj zbog ratnih razaranja. Nadalje, da su se u međuvremenu okolnosti promijenile tako da više ne postoji potreba za izdvajanje većih sredstava za Kanton Sarajevo u kojem se nalazi glavni grad Sarajevo.

Ustavni sud Federacije smatra da su dati razlozi, a koji su prihvaćeni od strane Parlamenta Federacije u cijelosti u nadležnosti zakonodavnog tijela Federacije Bosne i Hercegovine, te se nije upuštao u ocjenu razloga za donošenje osporenog zakona.

Zastupničkom domu dostavljen je Prijedlog osporenog Zakona dana 8. 2. 2021. godine s obrazloženjem i s prijedlogom da se isti donese po skraćenom postupku. Prema članku 1. ovog Prijedloga predviđeno je da se briše stavak 2. članka 9. Zakona. Kako u konkretnom slučaju Vlada Federacije nije predlagatelj Zakona, zatraženo je mišljenje od strane Vlade Federacije. Dana 16. 3. 2021. godine, Parlamentu Federacije dostavljeno je Mišljenje Vlade V. broj: 424/2021 od 11. 3. 2021. godine na Prijedlog ospo-

renog Zakona koji je podnesen od strane zastupnika. Istovremeno su ponovno dana 19.7.2021. godine, dostavili Prijedlog osporenog Zakona predlažući da se donese po skraćenom postupku, a uz isti je dostavljena tabela za 2019., 2020. i projekcija za 2021. godinu. Prema članku 1. ovog prijedloga, predviđeno je da se briše stavak 2. članka 9. Zakona. Uz dostavljeni Prijedlog Zakona dostavljen je i Amandman I u kome je navedeno: „U Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) u članku 9. stavak 2. broj 1,9658 zamijeniti brojem 1,5“, brisati točku i dodati tekst „te će se svake sljedeće kalendarske godine umanjivati za 0,1 do koeficijenta 1“.

Na dostavljeni Prijedlog Zakona dana 22. 7. 2021. godine, Zakonodavno-pravno povjerenstvo Zastupničkog doma na 30. sjednici donijelo je Zaključak i konstatiralo da Prijedlog Zakona ima ustavni i zakonski temelj za donošenje i da je dostavljen od ovlaštenog predlagatelja. Isto tako, dana 26. 7. 2021. godine, mišljenje je dao i Odbor za ekonomsku i finansijsku politiku Zastupničkog doma na 28. sjednici i podržao Prijedlog osporenog Zakona podnesen od strane ovlaštenih predlagatelja. Kako je uz predloženi Zakon dostavljen i Amandman I, Vlada Federacije nije podržala rješenja predložena u spomenutom Amandmanu i to svojim aktom V. broj: 1213/2021 od 27. 7. 2021. godine.

Dana 27. 7. 2021. godine, održana je 24. sjednica Zastupničkog doma, na kojoj je odlučeno da se Prijedlog osporenog Zakona ne razmatra po skraćenom postupku, nego kao nacrt. Nakon rasprave, usvojen je Zaključak kojim se prihvata Nacrt osporenog Zakona i zadužu-

ju predlagatelji da u roku od 60 dana organiziraju javnu raspravu, te prilikom izrade prijedloga zakona razmotre sve sugestije, primjedbe i prijedloge iznijete u raspravi, kao i one koji su dostavljeni.

Javna rasprava o Nacrtu osporenog Zakona održana je dana 26. 10. 2021. godine. Nakon provedene javne rasprave dana 4. 1. 2022. godine, Zastupničkom domu dostavljen je od strane predlagatelja Prijedlog osporenog Zakona s obrazloženjem i potpisanim Izjavom o fiskalnoj procjeni od predlagatelja i Izvješćem o javnoj raspravi. Ovaj prijedlog glasi: „Članak 1. u zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) u članku 9. u stavku 2. broj 1,9658 zamijeniti brojem 1,5“ brisati točku i dodati tekst: „te će se svake sljedeće kalendarske godine umanjivati za 0,1 do koeficijenta 1,3“.

Na dostavljeni Prijedlog Zakona dana 18. 1. 2022. godine, Zakonodavno-pravno povjerenstvo Zastupničkog doma je na 36. sjednici donijelo Zaključak i konstatiralo da ima ustavni i zakonski temelj i da je dostavljen od ovlaštenog predlagatelja, a 21. 1. 2022. godine, mišljenje je dao i Odbor za ekonomsku i finansijsku politiku Zastupničkog doma. Kako Prijedlog Zakona nije dostavila Vlada Federacije, dana 24. 1. 2022. godine, u Zastupnički dom dostavljeno je Mišljenje Vlade Federacije V. broj: 60/2022 od 24. 1. 2022. godine. Nakon procedure provedene Poslovníkom Zastupničkog doma, dana 24. 1. 2022. godine, na 29. Sjednici Zastupničkog doma usvojen je Prijedlog osporenog Zakona, a dana 25. 1. 2022. godine, predsjedatelj Zastupničkog doma, je aktom broj: 01-02-393/21 od 25. 1. 2022. godine, izvijestio Dom na-

roda da je na 29. redovitoj sjednici Zastupničkog doma održanoj 24. 1. 2022. godine, usvojen Prijedlog osporenog Zakona i da se isti dostavlja u prilogu.

Iz kronologije postupka pred Zastupničkim domom, a koja proizlazi iz dokumentacije u spisu, jasno proizlazi da je provedena procedura propisana Poslovníkom Zastupničkog doma i to sukladno odredbama koje se odnose na donošenje zakona ako su isti predloženi u formi nacrtu, prijedloga i ako je donesen Zaključak o provođenju javne rasprave.

Ustavni sud Federacije je, imajući u vidu naprijed navedene činjenice utvrdio da su netočni navodi podnosioca zahtjeva, te da prilikom donošenja osporenog Zakona u Zastupničkom domu nije došlo do povrede Poslovníka Zastupničkog doma, a samim tim ni Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Kada je u pitanju procedura donošenja osporenog Zakona u Domu naroda, iz dokumentacije koja je dostavljena, utvrđeno je, da je dana 29. 7. 2021. godine od strane izaslanika, dostavljen Nacrt osporenog Zakona sa obrazloženjem, prema kojem je bilo predviđeno da se briše stavak 2. članka 9. Zakona. Kako Vlada Federacije nije predlagatelj osporenog Zakona, dostavljeno je Mišljenje od strane Vlade Federacije aktom V. broj: 1372/2021 od 9. 9. 2021. godine, a mišljenje o spomenutom Zakonu dostavljeno je od strane Zakonodavno-pravnog povjerenstva i Odbora za ekonomsku i razvojnu politiku, financije i proračun Doma naroda. Dana 14. 10. 2021. godine, Dom naroda je razmatrao i donio odluku da se prihvata Nacrt Zakona koji može poslužiti za izradu Prijedloga i da se organizira javna rasprava. Poslije održane javne rasprave (održana 23. 11.

2021. godine) dostavljen je istovjetan tekst osporenog Zakona kakav je Domu naroda dostavio Zastupnički dom 25. 1. 2022. godine. U pripremi za 17. sjednicu Doma naroda na kojoj je trebalo da se raspravlja o Nacrtu Zakona i utvrdi Prijedlog Zakona, mišljenje je dostavljeno od strane Zakonodavno-pravnog povjerenstva, Odbora za ekonomsku i razvojnu politiku, financije i proračun i Vlade Federacije, čime je ispoštovan zahtjev da se relevantna tijela izjasne o tome. Na istoj sjednici je zatim utvrđen prijedlog osporenog Zakona i potom usvojen.

Iz svega navedenog proizilazi da je postupak usvajanja osporenog Zakona proveden sukladno odredbama Poslovníka Doma naroda kojim je reguliran postupak donošenja zakona kada se zakon predlaže Parlamentu Federacije od strane ovlaštenih predlagatelja u formi nacrtu.

Ustavni sud Federacije je utvrdio da nije došlo do povrede članka IV.A.3. 15. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, jer je svaki dom usvojio zakon u istovjetnom tekstu u razumnom roku, pri čemu nije od suštinske važnosti redosljed usvajanja osporenog Zakona od strane domova.

Navode podnosioca zahtjeva da je osporeni zakon neustavan jer je usvojen na temelju Izjave o fiskalnoj procjeni koja je sačinjena protivno odredbama Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine, Pravilnika o proceduri za izradu fiskalne procjene zakona, drugih propisa i akata koji se odnose na planiranje proračuna i Uputstva za popunjavanje obrazaca za izjave o fiskalnoj procjeni, Ustavni sud Federacije nije razmatrao jer se odnosi na ocjenu zakonitosti, a ne ustavnosti.

Na temelju svega iznesenog od-

лучено је као у изреци ове пресуде чиме је престала потреба за одлучивањем о привременој мјери.

Ovu Presudu Ustavni sud Federacije donio je jednoglasno u sastavu: Aleksandra Martinović, predsjednica Suda, Vesna Budimir, Mirjana Čučković, Mirko Milićević, prof.dr. Edin Muminović, Branimir Orašanić, dr.sc. Kata Senjak, Ajša Softić i mr.sc. Alen Taletović, suci Suda.

Број: U-17/22
13. 6. 2023.god.
S a r a j e v o

Предсједница
Уставног суда Федерације
Босне и Херцеговине
Aleksandra Martinović, s.r.
.....

653

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине, одлучујући о захтјеву Замјеника Премијера Федерације Босне и Херцеговине за оцјену уставности Закона о измјени Закона о припадности јавних прихода у Федерацији Босне и Херцеговине, на основу члана IV.Ц.3.10.(2) а) Устава Федерације Босне и Херцеговине, на сједници одржаној дана 13.6.2023. године **донио је**

ПРЕСУДУ

Утврђује се да је Закон о измјени Закона о припадности јавних прихода у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 17/22) донесен у складу са пословницима домова Парламента Федерације Босне и Херцеговине, а тиме и Уставом Федерације Босне и Херцеговине.

Пресуду објавити у „Службеним новинама Федерације БиХ“ и слу-

жбеним гласилима кантона у Федерацији Босне и Херцеговине.

Образложење

1. Подносилац захтјева и предмет захтјева

Замјеник Премијера Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: подносилац захтјева), поднеском број: 02/1-1-036/22 од 26. 4. 2022. године, Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд Федерације) поднио је захтјев за оцјену уставности Закона о измјени Закона о припадности јавних прихода у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: оспорени Закон). Дана 4. 5. 2022. године подносилац захтјева заступан по пуномоћнику Џенани Хациомеровић, аквокату из Сарајева, доставио је и Приједлог за одређивање привремене мјере, којом би се примјена оспореног Закона обуставила до доношења одлуке у меритуму.

Подносилац захтјева је овлашћен за покретање поступка оцјене уставности пред Уставним судом Федерације, на основу члана IV.Ц.3.10.(2) а) Устава Федерације Босне и Херцеговине.

2. Странке у поступку

Странке у поступку на основу члана IV.Ц.3.10.(2) а) Устава Федерације Босне и Херцеговине су: подносилац захтјева и Парламент Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Парламент Федерације) као доносилац оспореног Закона.

3. Битни наводи захтјева

У поднесеном захтјеву наведено је да постоје повреде одредби Пословника Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 69/07, 2/08 и 26/20) (у даљем тексту: Пословник Представничког дома) и повреде одредби Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 27/03, 21/09 и 24/20) (у даљем тексту: Пословник Дома народа), Закона о буџетима у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 и 99/19), као и Правилника о процедури за израду изјаве о фискалној процјени закона, других прописа и аката планирања на буџет („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 34/16 и 15/18).

Из поднесеног захтјева произилази да је група посланика у Представничком дому Парламента Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Представнички дом) предложила Приједлог оспореног Закона на начин да се став 2. којим је утврђен коефицијент за посебне расходне потребе Кантона Сарајево, члана 9. Закона о припадности јавних прихода у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 и 94/15) (у даљем тексту: Закон) брише. Накнадно је достављен и Амандман I на Приједлог оспореног Закона на начин да се у члану 9. у ставу 2. Закона број „1,9658“ замијени бројем „1,5“, те да се брише тачка и дода текст: “ те ће се сваке сљедеће календарске године умањивати за 0,1 до коефицијента

„1“. Наведено је да је Влада Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Влада Федерације) дала мишљење и то актом V. 60/22 од 24. 1. 2022. године, са чим нису били упознати посланици прије разматрања на сједници Представничког дома. На 24. сједници разматран је Приједлог оспореног Закона, као и предложени Амандман I, те је након проведене расправе утврђен Нацрт оспореног Закона. Наводи се, да приликом усвајања предметног закона Законодавно-правна комисија није разматрала исти, без обзира на то што исто спада у њену надлежност, сходно члану 58. став 1. тачка 1) Пословника Представничког дома. Истиче да се од свих радних тијела на сједници обратио једино председавајући Одбора за економску и финансијску политику Представничког дома јер је то уједно и једино тијело које је разматрало Приједлог оспореног Закона, што је супротно члану 120. став 1. Пословника Представничког дома. У погледу напријед наведених повреда одредаба Пословника Представничког дома, позива се на Пресуду Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине број: У-36/21 од 18. 3. 2022. године.

Уставни суд Федерације је актом број: У-17/22 од 5. 5. 2022. године затражио од подносиоца захтјева да у року од 30 дана од пријема акта достави документацију, поднеске и акте који су таксативно набројани, на које се позива у захтјеву. Поступајући по том захтјеву подносилац захтјева је 8. 7. 2022. године доставио тражену документацију.

У односу на Дом народа, подносилац захтјева наводи да су дана 29. 7. 2021. године, три делегата подније-

ла Дому народа Нацрт оспореног Закона, према којем је било предвиђено да се брише став 2. члана 9. којим је одређен пондер 1,9658 за Кантон Сарајево. Надаље истичу, да је дана 14. 10. 2021. године, на наставку 13. сједнице Дома народа, усвојен Нацрт оспореног Закона, те да је донијет Закључак Дома народа број: 02-0201648/21 од 29. 7. 2021. године о одржавању јавне расправе о поменутом Нацрту Закона. Потом наводе, да су дана 28. 1. 2022. године, поднијели Дому народа Приједлог оспореног Закона, у којем је предвиђено: „У Закону о припадности јавних прихода у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 и 94/15), у члану 9. ставу 2. број „1,9658“ замијенити бројем „1,5“, брисати тачку и додати текст: „те ће се сваке сљедеће календарске године умањивати за 0,1 до коефицијента 1,3“. Влада Федерације је дана 10. 2. 2022. године Дому народа доставила негативно Мишљење V. број 144 /2022 од 10. 2. 2022. године на Приједлог оспореног Закона, који је дана 17. 2. 2022. године на 17. сједници Дома народа усвојен. Из напријед наведених чињеница, подносилац захтјева закључује да је уставност оспореног Закона доведена у питање услијед чињеница да Дом народа није разматрао закон који је претходно усвојио Представнички дом већ је разматрао посебан приједлог закона предложен од стране делегата Дома народа. Оспорени Закон нису разматрала радна тијела укључујући Законодавно-правну комисију Представничког дома и Дома народа, те што је сједница Представничког дома одржана без достављања посланицима мишљења Владе

Федерације на Приједлог оспореног Закона, као и што Приједлог оспореног Закона који је разматрао Представнички дом и Приједлог оспореног Закона који је разматрао Дом народа нису садржавали елементе прописане Законом о буџетима у Федерације Босне и Херцеговине.

У односу на процедуру пред Домом народа наглашава да је поступљено супротно члану 51. и 174. Пословника Дома народа. Тврди да радна тијела нити су разматрала Приједлог оспореног Закона нити су поднијела извјештај предсједавајућем Дома народа. Обзиром да је Влада Федерације Мишљењем V. број: 144/22 од 10. 2. 2022. године изразила негативан став у односу на предметни захтјев, неопходно је било да Дом народа сходно члану 183. став 5. Пословника Дома народа о томе гласа посебно.

На крају захтјева, подносилац посебно наглашава да су Одбор за економску и финансијску политику Представничког дома и Дома народа, донијели закључке којим су тражили од Владе Федерације да предузме активности на изради потпуно новог Закона заснованог на принципима транспарентности, правичности и равноправности у расподјели јавних прихода у Федерацији Босне и Херцеговине, те изради приједлога истог ради достављања у парламентарну процедуру. Имајући у виду напријед наведено, подносилац захтјева предлаже да Уставни суд Федерације након одржане јавне расправе усвоји захтјев за оцјену уставности и донесе пресуду којом се утврђује да оспорени Закон није сагласан са чланом IV.А.3.15. Устава Федерације Босне и Херцеговине,

као ни са Пословником Представничког дома и Пословником Дома народа.

4. **Битни наводи одговора на захтјев**

У складу са чланом 16. Закона о поступку пред Уставним судом Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 6/95 и 37/03), Уставни суд Федерације је актима број: У-17/22 од 5. 5. 2022. године, затражио од оба дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, да као странке у поступку у року од 30 дана од дана пријема акта доставе одговоре на захтјев за оцјену уставности и захтјев за доношење привремене мјере. Наведеним актима Уставног суда Федерације затражено је од Представничког дома да достави овјерен записник и стенограм са сједнице Представничког дома одржане дана 24. 1. 2022. године и цјелокупну документацију која се односи на доношење оспореног Закона, а од Дома народа да достави овјерен записник и стенограм са сједнице Дома народа одржане дана 17. 2. 2022. године, као и цјелокупну документацију која се односи на доношење оспореног Закона.

Представнички дом није доставио одговор на захтјев за оцјену уставности, већ је у прилогу поднеска број: 01-02-926/22 од 18. 5. 2022. године и поднеска број: 01-02-926/22 од 23. 6. 2022. године, доставио документацију која се односи на доношење оспореног Закона.

Законодавно-правна комисија Дома народа је поднеском број: 02/2-02-995/22-1 од 3. 6. 2022. године, доставила одговор на захтјев за оцјену ус-

тавности. У одговору наводи да је поднијела Дому народа Извјештај број: 02/2-02-1851/21 од 30. 9. 2021. године, у којем је донијела Закључак да постоји уставни основ за доношење оспореног Закона и да нема примједби на Нацрт оспореног Закона који су поднијели делегати и предложила Дому народа да размотри и прихвати Нацрт оспореног Закона у тексту који је предложен. Надаље наводи, да је Извјештајем број: 02/2-02-352/22 од 17. 2. 2022. године обавијестила Дом народа да је донијела Закључак којим је утврђено да постоји уставни основ и да нема примједби на Приједлог оспореног Закона који су поднијели предлагачи делегати, те да је предложила Дому народа да размотри и прихвати Приједлог оспореног Закона у тексту који је предложен. Законодавно-правна комисија Дома народа је у прилогу горе наведеног поднеска и поднеска број: 02/2-02-926/22 од 29. 6. 2022. године, доставила документацију која се односи на доношење оспореног Закона.

5. **Релевантно право**

А. Устав Федерације Босне и Херцеговине

Члан IV.A.3.15.

Сваки дом треба одбити или усвојити потребне законе у разумном року од њихова прихватања у другом дому. Када Премијер оцијени да један дом неоправдано одгађа одлучивање о неком закону, он може сазвати заједничку комисију, коју сачињава највише десет чланова из сваког дома, како би се у року од десет дана утвр-

дио приједлог закона прихватљив за оба дома.

Члан IV.Ц.3.10.(2) а)

(2) Уставни суд:

- а) на захтјев Предсједника Федерације, Потпредсједника Федерације, Премијера, замјеника Премијера или на захтјев једне трећине чланова било ког дома Парламента Федерације, утврдит ће да ли је приједлог закона који је усвојио један од домова, или закон који су усвојила оба дома, у складу са овим уставом;

Б. Пословник Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ, бр.: 69/07, 2/08 и 26/20)

Члан 58. став 1. алинеја 1.

Законодавно-правна комисија:

- Разматра нацрте и приједлоге закона, других прописа и општих аката које доноси Представнички дом у погледу њихове усклађености са Уставом Федерације и правним системом, као и у погледу правне обраде и о томе подноси извјештај са мишљењем и приједлозима Представничког дома;

Члан 190. ст. 2. и 5.

Влада Федерације има право да се изјасни о амандману и кад није поднијела приједлог закона.

Ако приједлог закона није поднијела Влада Федерације, о амандма-

ну на приједлог закона са којим се није сагласила Влада Федерације, представнички дом гласа посебно.

Члан 197.

Закони и друга акта су донесени када су усвојени у оба дома Парламента Федерације у идентичном тексту.

В. Пословник о раду Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине

(„Службене новине Федерације БиХ, бр.: 27/03, 21/09 и 24/20)

Члан 2.

Дом народа се организује и ради по Уставу Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Устав Федерације) закону и овом пословнику.

Члан 51. став 1.

Радно тијело Дома народа о разматрању приједлога за доношење закона, нацрта закона, приједлога закона, другог прописа или општег акта или неког другог материјала у припреми њиховог разматрања на сједници Дома народа подноси извјештај Дому народа.

Члан 174.

Приједлог закона, у складу са овим пословником, претходно разматра законодавно-правна комисија и надлежно радно тијело.

Члан 183. став 3.

Амандман подносиоца пријед-

лога закона, као и амандман другог овлашћеног предлагача са којим се подносилац приједлога сагласио, постаје саставни дио приједлога закона.

Члан 192.

Закони и други акти су донесени када су усвојени у оба дома Парламента Федерације у идентичном тексту.

6. Чињенично стање и став Уставног суда Федерације

Након анализе захтјева за оцјену уставности и захтјева за доношење привремене мјере, одговора на захтјев за оцјену уставности, достављене документације, а у свјетлу релевантног права, утврђено је како слиједи.

Подносилац захтјева оспорава ваљаност поступка доношења оспореног Закона, те у том правцу наводи да је дошло до низа повреда пословничких одредби, да је извршена повреда Устава Федерације Босне и Херцеговине, Закона о буџетима у Федерацији Босне и Херцеговине, Правилника о процедури за израду изјаве о фискалној процјени закона, других прописа и аката планирања на буџет и Упутства за попуњавање обрасца за изјаве о фискалној процјени.

Уставни суд Федерације је на основу достављене документације у спису анализирао поступак доношења оспореног Закона пред оба дома Парламента и утврдио следеће:

Овлашћени предлагачи оспореног закона су као разлог за доношење истог навели да је у Кантону Сарајево, Град Сарајево као посебна јединица локалне самоуправе у раздобљу

примјене закона, имао специфичан положај због ратних разарања. Надаље, да су се у међувремену околности промијениле тако да више не постоји потреба за издвајање већих средстава за Кантон Сарајево у којем се налази главни град Сарајево.

Уставни суд Федерације сматра да су дати разлози, а који су прихваћени од стране Парламента Федерације у цијелости у надлежности законодавног тијела Федерације Босне и Херцеговине, те се није упуштао у оцјену разлога за доношење оспореног закона.

Представничком дому достављен је Приједлог оспореног Закона дана 8. 2. 2021. године са образложењем и са приједлогом да се исти донесе по скраћеном поступку. Према члану 1. овог Приједлога предвиђено је да се брише став 2. члана 9. Закона. Како у конкретном случају Влада Федерације није предлагач Закона, затражено је мишљење од стране Владе Федерације. Дана 16. 3. 2021. године, Парламенту Федерације достављено је Мишљење Владе V. број: 424/2021 од 11. 3. 2021. године на Приједлог оспореног Закона који је поднесен од стране посланика. Истовремено су поновно дана 19. 7. 2021. године, доставили Приједлог оспореног Закона предлажући да се донесе по скраћеном поступку, а уз исти је достављена табела за 2019., 2020. и пројекција за 2021. годину. Према члану 1. овог приједлога, предвиђено је да се брише став 2. члана 9. Закона. Уз достављени Приједлог Закона достављен је и Амандман I у коме је наведено: „У Закону о припадности јавних прихода у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 22/06,

43/08, 22/09, 35/14 и 94/15) у члану 9. став 2. број 1,9658 замијенити бројем 1,5“, брисати тачку и додати текст „те ће се сваке сљедеће календарске године умањивати за 0,1 до коефицијента 1“.

На достављени Приједлог Закона дана 22. 7. 2021. године, Законодавно-правна комисија Представничког дома на 30. сједници донијела је Закључак и констатовала да Приједлог Закона има уставни и законски основ за доношење и да је достављен од овлашћеног предлагача. Исто тако, дана 26. 7. 2021. године, мишљење је дао и Одбор за економску и финансијску политику Представничког дома на 28. сједници и подржао Приједлог оспореног Закона поднесен од стране овлашћених предлагача. Како је уз предложени Закон достављен и Амандман I, Влада Федерације није подржала рјешења предложена у поменутом Амандману и то својим актом V. број: 1213/2021 од 27.7.2021. године.

Дана 27. 7. 2021. године, одржана је 24. сједница Представничког дома, на којој је одлучено да се Приједлог оспореног Закона не разматра по скраћеном поступку, него као нацрт. Након расправе, усвојен је Закључак којим се прихвата Нацрт оспореног Закона и задужују предлагачи да у року од 60 дана организују јавну расправу, те приликом израде приједлога закона размотре све сугестије, примједбе и приједлоге изнијете у расправи, као и оне који су достављени.

Јавна расправа о Нацрту оспореног Закона одржана је дана 26. 10. 2021. године. Након проведене јавне расправе дана 4. 1. 2022. године, Представничком дому достављен је од стране предлагача Приједлог оспореног

Закона са образложењем и потписаном Изјавом о фискалној процјени од предлагача и Извјештајем о јавној расправи. Овај приједлог гласи: „Члан 1. у закону о припадности јавних прихода у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 и 94/15) у члану 9. у ставу 2. број 1,9658 замијенити бројем 1,5“ брисати тачку и додати текст: „те ће се сваке сљедеће календарске године умањивати за 0,1 до коефицијента 1,3“.

На достављени Приједлог Закона дана 18. 1. 2022. године, Законодавно-правна комисија Представничког дома је на 36. сједници донијела Закључак и констатовала да има уставни и законски основ и да је достављен од овлашћеног предлагача, а 21. 1. 2022. године, мишљење је дао и Одбор за економску и финансијску политику Представничког дома. Како Приједлог Закона није доставила Влада Федерације, дана 24. 1. 2022. године, у Представнички дом достављено је Мишљење Владе Федерације V. број: 60/2022 од 24. 1. 2022. године. Након процедуре проведене Пословником Представничког дома, дана 24. 1. 2022. године, на 29. сједници Представничког дома усвојен је Приједлог оспореног Закона, а дана 25. 1. 2022. године, председавајући Представничког дома, је актом број: 01-02-393/21 од 25. 1. 2022. године, обавијестио Дом народа да је на 29. редовној сједници Представничког дома одржаној 24. 1. 2022. године, усвојен Приједлог оспореног Закона и да се исти доставља у прилогу.

Из хронологије поступка пред Представничким домом, а која проишља из документације у спису, јасно

произлази да је проведена процедура прописана Пословником Представничког дома и то у складу са одредбама које се односе на доношење закона ако су исти предложени у форми нацрта, приједлога и ако је донесен Закључак о провођењу јавне расправе.

Уставни суд Федерације је, имајући у виду напријед наведене чињенице утврдио да су нетачни наводи подносиоца захтјева, те да приликом доношења оспореног Закона у Представничком дому није дошло до повреде Пословника Представничког дома, а самим тим ни Устава Федерације Босне и Херцеговине.

Када је у питању процедура доношења оспореног Закона у Дому народа, из документације која је достављена, утврђено је, да је дана 29. 7. 2021. године од стране делегата, достављен Нацрт оспореног Закона са образложењем, према којем је било предвиђено да се брише став 2. члана 9. Закона. Како Влада Федерације није предлагач оспореног Закона, достављено је Мишљење од стране Владе Федерације актом V. број: 1372/2021 од 9. 9. 2021. године, а мишљење о поменутом Закону достављено је од стране Законодавно-правне комисије и Одбора за економску и развојну политику, финансије и буџет Дома народа. Дана 14. 10. 2021. године, Дом народа је разматрао и донио одлуку да се прихвата Нацрт Закона који може послужити за израду Приједлога и да се организује јавна расправа. Послије одржане јавне расправе (одржана 23. 11. 2021. године) достављен је идентичан текст оспореног Закона какав је Дому народа доставио Представнички дом 25. 1. 2022. године. У припреми за 17. сједницу Дома народа на ко-

јој је требало да се расправља о Нацрту Закона и утврди Приједлог Закона, мишљење је достављено од стране Законодавно-правне комисије, Одбора за економску и развојну политику, финансије и буџет и Владе Федерације, чиме је испоштован захтјев да се релевантна тијела изјасне о томе. На истој сједници је затим утврђен приједлог оспореног Закона и потом усвојен.

Из свега наведеног произилази да је поступак усвајања оспореног Закона проведен у складу са одредбама Пословника Дома народа којим је регулисан поступак доношења закона када се закон предлаже Парламенту Федерације од стране овлашћених предлагача у форми нацрта.

Уставни суд Федерације је утврдио да није дошло до повреде члана IV.A.3.15. Устава Федерације Босне и Херцеговине, јер је сваки дом усвојио закон у идентичном тексту у разумном року, при чему није од суштинске важности редослијед усвајања оспореног Закона од стране домована.

Наводе подносиоца захтјева да је оспорени закон неуставан јер је усвојен на основу Изјаве о фискалној процјени која је сачињена противно одредбама Закона о буџетима у Федерацији Босне и Херцеговине, Правилника о процедури за израду фискалне процјене закона, других прописа и аката који се односе на планирање буџета и Упутства за попуњавање образаца за изјаве о фискалној процјени, Уставни суд Федерације није разматрао јер се односи на оцјену законитости, а не уставности.

На основу свега изнесеног одлучено је као у изреци ове Пресуде чиме је престала потреба за одлучива-

њем о привременој мјери.

Ову Пресуду Уставни суд Федерације донио је једногласно у саставу: Александра Мартиновић, предсједница Суда, Весна Будимир, Мирјана Чучковић, Мирко Милићевић, проф. др Един Муминовић, Бранимир Орашанин, др сц. Ката Сењак, Ајша Софтић и др сц. Алан Талетовић, судије Суда.

Број: У-17/22 Предсједница
13. 6. 2023. год. Уставног суда Федерације
С а р а ј е в о Босне и Херцеговине
Александра Мартиновић, с.р.
.....
654

Na osnovu člana 19. Zakona o razvojnem planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 32/17), člana 18. Uredbe o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 74/19 i 2/21) i člana 111. Poslovnika Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”, broj: 3/18 i 6/19), Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 7. redovnoj sjednici, održanoj 27. jula 2023. godine, **d o n o s i:**

ODLUKU
o usvajanju Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za period 2024-2028. godina

Član 1.

Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde usvaja Strategiju poljoprivrede i ruralnog razvoja Bosansko-

podrinjskog kantona Goražde, za period 2024-2028. godina.

Član 2.

Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za period 2024-2028. godina iz člana 1. čini sastavni dio ove Odluke i ista će se objaviti na web stranici Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 3.

Zadužuju se svi nositelji implementacije projekata i aktivnosti utvrđenih u Staretgiji da kod izrade sektorskih programa, strateško-programskih dokumenata, dokumenta okvirnog budžeta, pripreme i izrade trogodišnjih/godišnjih planova rada, planiraju te projekte i aktivnosti.

Ministarstvo za privredu je odgovorno za koordiniranje svih strateških projekata i aktivnosti unutar pojedine mjere, te se zadužuje da Skupštini Bosansko-podrinjskog kantona Goražde pripremi godišnji izvještaj o implementaciji Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za period 2024-2028. godina i isti objavi na službenoj web stranici Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

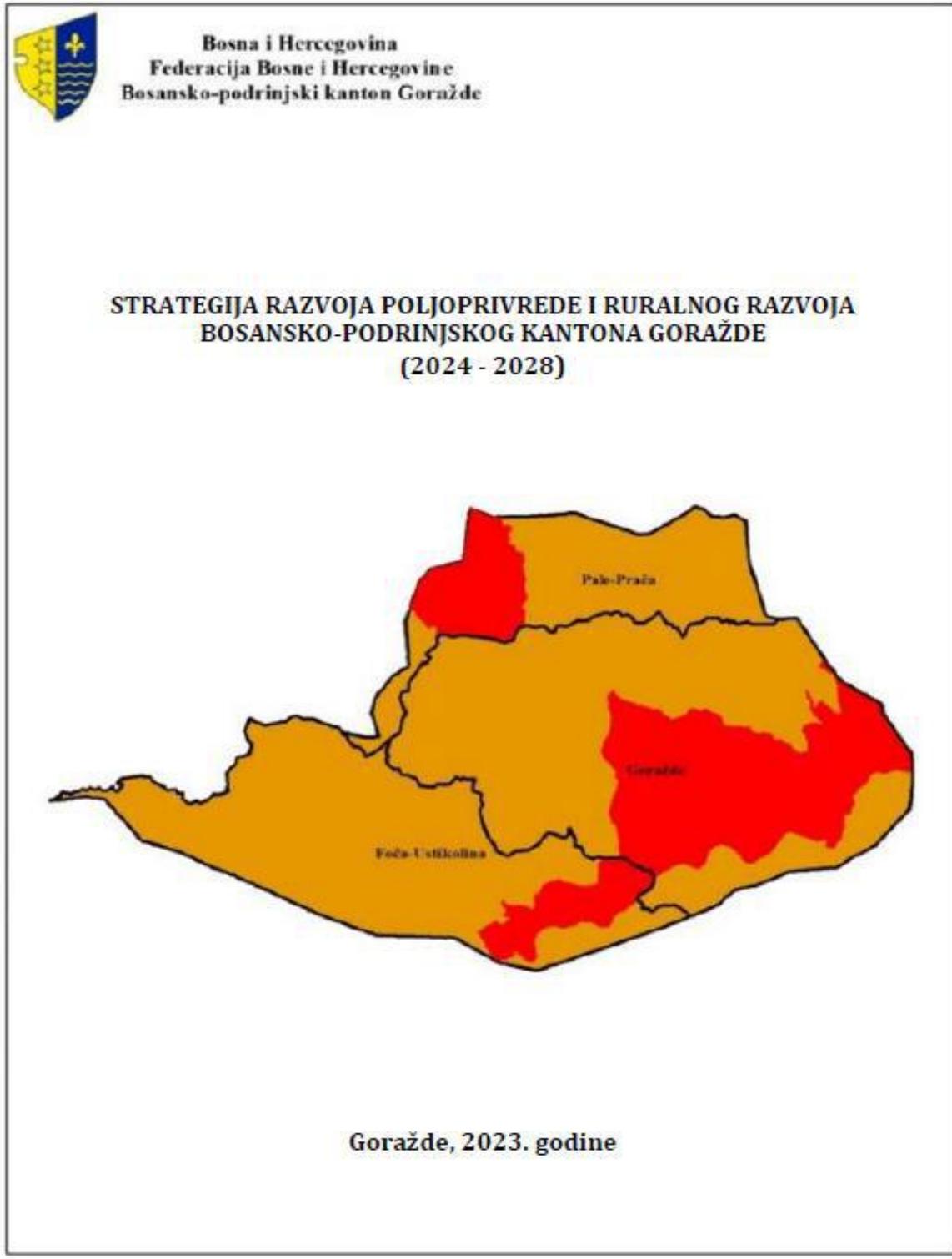
Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”.

Број: 01-20-549/23 ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ
27. јула 2023. године С К У П Ш Т И Н Е
Г о р а ж д е М у р а д и ф К а н л и ć, с.р.

.....

654a)

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovina
Bosansko – podrinjski kanton Goražde

**STRATEGIJA RAZVOJA POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA
 BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE
 (2024 - 2028)**

Naručilac:	Vlada Bosansko – podrinjskog kantona Goražde Ministarstvo za privredu
Naziv projekta	Strategija razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde (2024 – 2028)
Datum	Autor
Maj, 2023. godina	Prof. dr. Nezir Tanović
Učesnici i konsultanti u izradi Strategije – specijalnosti	
Prof. dr. Nezir Tanović	Ruralni razvoj, organska proizvodnja, ljekovito bilje
Dr. Omer Kurtović	Federalni poljoprivredni zavod Sarajevo (povrće)
Dr. Đenan Vukotić	Federalni zavod za agropedologiju Sarajevo (zemljište)
Dr. Ahmedin Salčinović	Federalni zavod za agropedologiju Sarajevo (zemljište)
Mr. Damir Behlulović	Federalni zavod za agropedologiju Sarajevo (GIS)
Mr. Sanid Pašić	Federalni poljoprivredni zavod Sarajevo (ratarstvo i povrće)
Mr. Lavić Dževad	Federalni poljoprivredni zavod Sarajevo (voćarstvo)
Saradničke institucije	
Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo	
Federalni zavod za Agropedologiju Sarajevo	
Ministarstvo za privredu – sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde	
Stručna poljoprivredna služba Grad Goražde	
Stručna poljoprivredna služba Foča u FBiH	
Stručna služba Pale u FBiH	
Lokalni saradnici	
Bešlija Ermina, dipl. inž. polj.tehnologije.; Laković Indira dipl. inž. polj.tehnologije.; Sijarčić Rasim dipl. inž. polj.; Raščić Medžida dipl. inž. polj.tehnologije; Hodović Emir dipl. Pravnika; Hadžiomerović Melida dipl.ing.tehnologije ; Kožo Fahrudin dipl. inž. polj.tehnologije.; Dr.Sci. Berin Kulelija dr. poljoprivrednih nauka; Nihad Hadžiahmetović dipl. inž. polj.tehnologije.; Čutuk Almin dipl. inž. polj.tehnologije	

Goražde, 2023. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Svrha i značaj strateškog dokumenta	1
1.2. Regulatorni okvir	4
1.3. Proces izrade i konsultacije	5
1.4. Usklađenost sa ostalim strateškim dokumentima	5
1.4.1. Usklađenost sa strateškim dokumentima ostalih nivoa vlasti	5
1.4.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima iz procesa EU integracija	6
1.4.3. Usklađenost s globalnim ciljevima održivog razvoja	8
1.5. Definisane ruralnih područja	8
2. STATEŠKA PLATFORMA	11
2.1. Izvod iz situacione analize	11
2.1.1. Geografski položaj i prirodne karakteristike	11
2.1.2. Demografske karakteristike i kretanja	14
2.1.3. Rezime stanja po sektorima	16
2.1.4. Stanje prostorno-planske dokumentacije BPK Gorazde	21
2.2. SWOT analiza	22
2.3. Strateško fokusiranje	24
2.4. Vizija razvoja	26
2.5. Strateški ciljevi sa indikatorima	27
3. PRIORITETI I MJERE SA INDIKATORIMA	32
4. KLJUČNI STRATEKI PROJEKTI	46
5. INDIKATIVNI FINANSIJSKI OKVIR	51
6. PRILOG I. Sažeti pregled strategije	53
7. PRILOG II. Socio - ekonomska analiza	55
7.1. Privredne i uslužne djelatnosti	55
7.2. Uslužne djelatnosti	56
7.3. Karakteristike poljoprivrede i strateška opredjeljenja	66
7.4. Klima kao agroekološki faktor	97
7.5. Pojmovi i definicije ruralnog razvoja	99
7.6. Globalni izazovi za urbana i ruralna područja	105
7.7. Turizam u funkciji ruralnog razvoja i poljoprivrede	115
7.8. Tržište u funkciji razvoja poljoprivrede i turizma	125
7.9. Institucionalna podrška poljoprivredi i ruralnom razvoju BPK Gorazde	126
8. OKVIR ZA PROVOĐENJE, PRAĆENJE, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJU	130
8.1. Provođenje Strategije	131
8.2. Monitoring i izvještavanje	131
8.3. Evalucija	132
9. PRILOG IV. Karte zemljišta Grada Gorazda; Foča u FBiH; Pale u FBiH.	133

LISTA SKRAĆENICA U KONTEKSTU POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA

Acquis	Zakonodavstvo Evropske unije (<i>acquis communautaire</i>)
ADS	Agencija za državnu službu Federacije BiH
ASH	Agencija za sigurnost hrane
BDP	Bruto društveni proizvod (<i>Gross Domestic Products</i>)
DEI	Direkcija za evropske integracije BiH
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
DOHOD. P.C.	Dohodak po glavi stanovnika (<i>per capita</i>)
CAP	Zajednička poljoprivredna politika (<i>Common Agricultural Policy</i>)
CEFTA	Sporazum o slobodnoj trgovini među državama centralne Evrope (<i>Central</i>
CMO	Zajedničko uređenje tržišta (<i>Common Market Organisation</i>)
EAGGF	Evropski fond za plaćanja u poljoprivredi (<i>European Agricultural Guarantee and Fund</i>)
EC	Evropska komisija (<i>European Commission</i>)
EEC	Evropska ekonomska zajednica (<i>European Economic Community</i>)
ECD	Delegacija Evropske komisije
EPFRR	Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
EUROSTAT	Statistički zavod Evropske unije (<i>Statistical Office of European Communities</i>)
EZ I EU	Evropska zajednica i Evropska unija
FAO	Organizacija za zajednicu i hranu (<i>Food and Agriculture Organization of United</i>)
FADN	Mreža računovodstvenih podataka na farmama (<i>Farm accountancy data network</i>)
FZS	Federalni zavod za statistiku
FTA	Sporazum o slobodnoj trgovini
G.G.A.P	Standard dobre poljoprivredne prakse
DIE	Direkcija za evropske integracije
GMO	Genetički modificovani organizam (<i>Genetically Modified Organism</i>)
HACCP	Analiza rizika i kritične tačke (<i>Hazard Analyses and Critical Control System</i>)
IFAD	International Fund for Agricultural Development.
IFS	Internacionalni standard za hranu
ISO	Međunarodna organizacija za standardizaciju (<i>International Standard Organisation</i>)
ISPA	Istrument predpristupne politike za ruralni razvoj
LFA	Manje povoljna područja (<i>less Favoured Areas</i>)
IPARD	Istrument predpristupne podrške za ruralni razvoj
LEDER	Veze između akcija ruralnog razvoja
MPAS	Tržišno cjenovna politika (<i>Market Price Support</i>)
OECD	Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (<i>Organisation of Economic</i>
PIU	Jedinica za implementaciju projekta
PRSP	Srednjoročna razvojna strategija
PPRR	Poljoprivreda, prehrana i ruralni razvoj
PSE	Podrška proizvođačima (<i>Producer support Estimate</i>)
RDP	Program ruralnog razvoja (<i>Rural Development Programs</i>)
SAA	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
SAPARD	Predpristupna pomoć EU za poljoprivredu i ruralni razvoj
SAPS	Pojednostavljena shema plaćanja na bazi površine (<i>Single Area Payment</i>
SPH	Strateški plan za harmonizaciju (poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja)
STO	Svjetska trgovinska asocijacija (<i>World Trade Organisation</i>)
SVO	Državni ured za veterinarstvo BiH
WB	Svjetska banka

POJMOVI U ASPEKTIMA POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA

Aktivnost - predstavlja konkretan način na koji se izvodi mjera.

Acquis Communautaire - zakonodavstvo EU, pravno nasljeđe/stečevina Zajednice.

COSME - program namijenjen malim i srednjim preduzetnicima, koji nastoji povećati konkurentnost kompanija, smanjiti nezaposlenost i poticati razvoj preduzetništva.

Cost-benefit analiza - je analiza troškova i koristi, uz sistematski pristup procjeni prednosti i slabosti za određivanje najboljih opcija koje doprinose efektima i uštedama.

EMS 14001 - sistem upravljanja zaštitom okoliša posvećen kontroli rizika od zagađenja okoliša.

Erasmus+ - program EU-a kojim se daje podrška obrazovanju, osposobljavanju, mladima i sportu u Evropi.

ESCO model - je naziv za model usluga na tržištu energije (eng. Energy Service Company); predstavlja energetska rješenja i u svijetu je prepoznatljiv kao naziv za preduzeće koje planira, provodi i finansira projekte iz područja energetske efikasnosti.

EU IPA - je jedinstveni finansijski instrument EU uspostavljen za finansijsku pomoć državama u njihovim nastojanjima da postanu članice EU. Indikator služi kao kvalitativni i kvantitativni pokazatelj nivoa ostvarenja planiranih promjena koje se ostvaruju kroz realizaciju mjera, odnosno prioriteta i ciljeva.

Indikativni finansijski okvir - predstavlja okvirni pregled potrebnih finansijskih sredstava za realizaciju strategije razvoja.

ISO 50001 standard - dobrovoljni međunarodni standard koji je razvila Međunarodna organizacija za standardizaciju sistema za upravljanje energijom.

Jednake mogućnosti - su princip definisani Poveljom o osnovnim pravima Evropske unije, koja utvrđuje nediskriminaciju, ravnopravnost muškaraca i žena, prava na kulturne, vjerske i jezičke različitosti građana te prava djeteta, starijih osoba i invalida.

Kontroling - sredstvo za poboljšanje poslovanja, optimiziranje poslovnih procesa, kapaciteta i resursa, te racionalizaciju troškova preduzeća. Upravljanje posmatra kroz tri neodvojive stavke: jasnu strategiju, plan dugoročne održivosti i procjenu rizika.

Mjera - definiše potrebno djelovanje na prepoznati problem na nekom užem području kako bi se postigla željena pozitivna promjena. Iz mjere proizilaze ključne aktivnosti kojima će se proizvesti realizacija razvojnih prioriteta i ciljeva razvoja.

Naučno-tehnološki park - stimuliše i upravlja protokom znanja i tehnologija između univerziteta, istraživačko-razvojnih institucija, kompanija i tržišta.

NUTS klasifikacija - nomenklatura prostornih jedinica za statistiku je statistička klasifikacija koja služi za prikupljanje, obradu, analizu i publiciranje statističkih prostornih podataka na nivou Evropske unije.

Pametna specijalizacija - definisanje teritorijalnog kapitala i potencijala svake zemlje i regije, naglašavanje konkurentnih prednosti kao i umrežavanje učesnika i resursa oko vizije budućnosti zasnovane na izvrsnosti. Cilj je potaknuti inovacije radi postizanja ekonomskog rasta omogućavajući državama da se fokusiraju na svoje prednosti.

Prioritet - označava ključna polja i smjerove djelovanja potrebne za postizanje strateškog cilja u okviru strategije razvoja.

R&D aktivnosti - skup istraživačko-razvojnih aktivnosti povezanih s nastankom inovacija, bilo u privatnom, bilo u državnom sektoru.

Search Engine Optimization - Optimizacija web stranice za internetske tražilice sastoji se od niza aktivnosti usmjerenih prema podizanju posjećenosti stranica. Ovo se ostvaruje kroz poboljšanje mjesta na rezultatima pretraživanja za ciljane ključne riječi.

Situaciona analiza - prikazuje trenutno stanje u svim područjima razvoja, ključne pozitivne i negativne trendove, mogućnosti i resurse, odnosno identificira ključna strateška pitanja. Osnova je za kreiranje strateške platforme.

Strateška platforma - je osnova strategije razvoja kojom se usmjerava dugoročni razvoj teritorije za koju se radi strateški razvojni dokument. Strateška platforma identificira strateške fokuse, viziju, strateške ciljeve i prioritete za dati planski period.

Strateški cilj - predstavlja ono što se želi postići u datom planskom periodu, odnosno obuhvata oblast unutar koje je nužno djelovati.

Strateško fokusiranje - je usmjeravanje razvojnih pravaca na potencijale koji su razvojno najperspektivniji i probleme koji su najkritičniji, osiguravajući da se raspoloživi resursi iskoriste na najefikasniji način.

UN Agenda 2030 i ciljevi održivog razvoja - Program održivog razvoja do 2030. godine, koji sadrži 17 ciljeva održivog razvoja usmjerenih na iskorjenjivanje siromaštva, protiv neravnopravnosti i rješavanje pitanja klimatskih promjena do 2030. godine.

Upravljanje razvojem - je pretvaranje razvojnih ciljeva i prioriteta u konkretne aktivnosti sa jasnim finansijskim efektom i institucionalnim odgovornostima, njihova realizacija, te monitoring i evaluacija rezultata.

Vertikalna i horizontalna koordinacija institucija - je koordinacija odgovornosti i procesa između nadležnih institucija na različitim nivoima vlasti prema zajedničkim razvojnim ciljevima.

Vizija razvoja - je slika budućnosti, odnosno zajednička perspektiva aktera o tome kakvu zajednicu žele izgraditi u dugoročnom periodu.

Vještačka (umjetna) inteligencija - (AI - eng. artificial intelligence) je područje kompjuterske nauke koje se bavi razvojem inteligentnih alata (mašina, aparata, aplikacija) koje reaguju i uče kao ljudi.

Predgovor

Strategija razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja definiše i precizira na naučno utemeljenoj osnovi viziju, strateške ciljeve i prioritete integralnog poljoprivrednog i ruralnog razvoja Bosansko - podrinjskog kantona Goražde. To se moglo postići samo detaljnim sagledavanjem postojećih prirodnih potencijala, raspoloživih ljudskih resursa, detaljnih analiza, te procjene uticaja okruženja na razvoj poljoprivrede, ruralne procese i uopće ruralni razvoj. U svom praktičnom oblikovanju i namjeri da se pripremi što bolji ambijent za ruralni razvoj, kao i buduće integracione procese koji su veoma zahtjevni i obimni detaljno su obrađeni bitni aspekti u ovom dokumentu – Strategiji. Ovaj dokument treba da posluži kao argument i bogat izvor korisnih informacija većem broju ljudi kako bi mogli ostvariti mogućnost novih investicionih poduhvata u poljoprivredi, aktivirati neiskorištene zemljišne i druge potencijale, obezbijediti bolji standard života ljudi u ruralnim sredinama Bosansko - podrinjskog kantona Goražde.

Nadamo se da će ova Strategija stvoriti klimu i pretpostavke koje će voditi prema razvojnim projektima u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, motivisati stanovništvo BPK Goražde za opredjeljenja i moguće održive orijentacije. Autor i konsultanti u izradi Strategije definisali su ciljeve, viziju i zadatke kao i prijedloge za prevazilaženje postojećih zapreka, kako bi se ostvario progres u poljoprivredi i život u ruralnim sredinama zaživio u skladu sa raspoloživim potencijalima koji su na području BPK Goražde u značajnoj mjeri raspoloživi, ali nedovoljno iskorišteni. Nastojali smo prostor poljoprivrede i ruralnih sredina posmatrati ne samo kao mogućnost ostvarivanja primaranog profita, već kao spoj društvenih, kulturnih i prirodnih vrijednosti. Danas se problematikom poljoprivrede i različitih ruralnih aspekata aktivno bave međunarodne organizacije, vlade i političke partije svih zemalja, pa i naše zemlje, neovisno od nivoa ekonomskog i kulturnog razvoja i karaktera društvenog i političkog uređenja. Međutim, život u ruralnim sredinama postaje upitan, a nezagađeno zemljište, čista voda i zrak prijetu da postanu skupa privilegija. Pitanje poljoprivrede i uopće ruralnih sredina nije samo briga tog stanovništva, već uspjeh ili neuspjeh na selu dijeli šira društvena zajednica.

Tokom javnih rasprava i brojnih konsultacija sa autorom i njegovim saradnicima dati su korisni savjeti, sugestije i pozitivan kritički osvrt, što je doprinijelo poboljšanju kvaliteta Strategije. Očekujemo da će se postići široki konsenzus oko predloženog razvojnog koncepta, gdje se neće vrednovati samo jedna dimenzija različitih privrednih aktivnosti, već i druge važne funkcije, prije svega: ekološka, socijalna, zdravstvena, podrška razvoju turizma i dr. i sve skupa podsticati i usmjeravati budući rast i razvoj Bosansko - podrinjskog kantona Goražde. Želim izraziti zahvalnost učesnicima u izradi Strategije, za pristup i uspostavljeni model saradnje koji je rezultirao vrlo kvalitetnim i inovativnim dokumentom, koji će uvjeren sam, poslužiti za prestrukturiranje poljoprivrede i ruralnog prostora Bosansko - podrinjskog kantona Goražde.

Gosp. Briga Zijad

METODOLOGIJA I STRUKTURA IZRADE STRATEGIJE

(Uredba o izradi strateških dokumenata („Sl. novine FBiH“ broj 74/19))

1. UVOD

1.1. Svrha i značaj strateškog dokumenta

1.2. Regulatorni okviri

1.3. Proces izrade dokumenta i konsultacije

1.4. Uskladenost sa ostalim strateškim dokumentima

1.4.1. Uskladenost sa strateškim dokumentima ostalih nivoa vlasti

1.4.2. Uskladenost sa strateškim dokumentima iz procesa EU integracija

1.4.3. Uskladenost sa globalnim ciljevima europskog razvoja

1.5. Definisane ruralnih područja

1. UVOD

1.1.Svrha i značaj strateškog dokumenta

Poljoprivreda kao jedan segment ruralnog razvoja na nivou BiH, po vertikali (prema entitetima, kantonima i lokalnim zajednicama) emitovala je primarne razloge zbog kojih su izostali prepoznatljivi razvojni efekti i uopće kvalitet življenja ljudi ruralnih područja i sela uopće. Samim tim, izostala je poljoprivredna i ruralna transformacija prema progresu, pa se sada izlaz traži u stvaranju klime koja bi kreirala osnovu za izradu detaljnih planova i programa u pojedinim sektorima. Politika poljoprivrede i ruralnog razvoja u najvećoj mjeri ovisna je o vertikalnoj vezi svih nivoa vlasti u BiH. Zbog složenih odnosa u koncepcijama i odlukama, posebno zbog uskih domaćih finansijskih mogućnosti, život na selu u nekim sredinama doveden je na rub opstanka, te u pesimističkim prognozama, prijeto mu realna činjenica da se selo postepeno isprazni.

- Progres u poljoprivredi i ukupan ruralni razvoj na svim nivoima i njegov istinski značaj primaran je za kvalitet ekonomskog razvoja, političku stabilnost i razvoj ukupnog društva, smanjenje siromaštva i unapređenje kvaliteta života, obezbjeđenje širokog spektra "javnih usluga" (očuvanja jedinstvenosti okoliša, biodiverziteta, kvaliteta i dostupnosti vode, zemljišta i sl.), te za očuvanje kulturološkog i gastronomskog identiteta zemlje.
- Sve je učestalija inicijativa i potreba za promjenama vezano za razvoj poljoprivrede i ruralnih područja sa namjerom da se od ruralnih sredina stvori ambijent u kome će se dostojno živjeti, raditi i voditi briga o mjestima koja mogu dosta toga ponuditi u ekonomskim, ekološkim, zdravstvenim aspektima, mjestima za uživanje, odmor, kulturu i uopće život na selu.
- Vlada Bosansko – podrinjskog kantona Goražde prepoznala je neophodnost zaokreta u pristupu razvoja poljoprivrede i ruralnom prostoru i stoga je odlučna da se izradi strateški dokument (Strategija razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja BPK-Goražde 2024-2028 g.) koja će definisati bitne strateške aspekte i neophodne smjernice za razvoj poljoprivrede i uopće ruralni razvoj i njegove primarne uslove za promjene prema progresu ruralnim područjima.
- Do sada je uglavnom dominirala uvriježena teza da su poljoprivreda, šumarstvo i turizam jedine komponente ruralnog razvoja (primarne su za općine Foča u FBiH i Pale u FBiH), iako ni ove komponente nisu bile fokus progressa ruralnih prostora. Međutim, činjenica je da osnovni pristup pri razvoju poljoprivrede i ruralnih prostora mora biti zasnovan i na pojedincu koji donosi poslovnu odluku i sam snosi odgovornost za njezinu ispravnost, pa će zbir svih poslovnih odluka pojedinaca dovesti do uspjeha ili neuspjeha u lokalnoj ruralnoj sredini.
- Podaci o nedovoljnom finansijskom imputu poljoprivredi i ruralnim područjima, kapitalnim ulaganjima u programe ukazuju da je mali broj novoizgrađenih, modernih objekata za različite privredne i druge aktivnosti. Postojeći objekti, u većini seoskih

- sredina, infrastruktura, veći dio opreme, posebno u sektoru poljoprivrede su dotrajali, tehnološki zastarjeli i nisu prilagođeni zahtjevima za progres, niti smanjenju negativnog uticaja na okoliš.
- Javne komunalne usluge su sličnih ocjena, osim PTT usluga i dostupnosti električne energije. U ruralnim sredinama javni saobraćaj je nedovoljno razvijen i nepouzdan, što smanjuje mobilnost radne snage i stanovništva. Poljoprivreda u općinama Foča u FBiH i Pale u FBiH još uvijek predstavlja osnovnu granu ruralne ekonomije. Sve navedeno čini ruralne zajednice ranjivim i povećava rizik nastavka negativnih demografskih trendova.
 - Socijalni aspekti (saradnja među akterima, spremnost za dijeljenje informacija, udruživanje, postojanje socijalnih mreža, povezanost sa centrima znanja i odlučivanja) u ruralnim područjima su nerazvijeni, pa je saradnja i motivacija za udruživanjem na niskom nivou, a otpor promjenama je izražen. Sposobnost sektora da ublaži negativni uticaj na okoliš i odgovori na vanredne okolnosti, prije svega, na izazove klimatskih promjena je niska i zahtijevat će dodatna investiranja, ali i inoviranje proizvodnih praksi, kao i jačanje sistema upravljanja prirodnim resursima.
 - Biodiverzitet i pejzažna raznolikost BPK Goražde se karakteriše izrazito visokim nivoom jedinstvenosti, endemizma, što ovom prostoru daje značaj na regionalnom i globalnom nivou.
 - Generalno posmatrano, kvalitet života i standard ljudi na selu, posebno u općinama Foča u FBiH i Pale u FBiH je nizak, gdje je došlo u većoj mjeri do napuštanja sela, a u nekim slučajevima skoro do potpunog praznjenja i odlaska mlađih kategorija stanovništva u urbane sredine ili zemlje okruženja. Realno je očekivati da će doći do daljeg ekonomskog slabljenja i depopulacije najudaljenijih ruralnih područja, ako im se ne obezbijedi povoljniji životni i ekonomski ambijent. Šta više, na sceni je proces starenja stanovništva, gdje se udio nataliteta smanjuje i povećava se udio stanovništva u post produktivnoj populaciji - starosti.
 - Uslovi za poljoprivredu kao glavnu komponentu ruralnog razvoja, posebno općina Foča u FBiH i Pale u FBiH su ograničeni i mijenjati će se u budućnosti pod uticajem klimatskih promjena. Zabrinjava činjenica da još uvijek pitanje prilagođavanja klimatskim promjenama nije ozbiljno tretirano ni u strateškim, ni u operativnim planovima i dokumentima, niti mu akteri sektora pridaju potrebnu važnost, pa shodno tome, ne postoje ni systemske mjere i aktivnosti niti raspoloživa sredstva i kapaciteti za oblikovanje adekvatnog odgovora na ovaj izazov.
 - Opredjeljenje da se programski definišu strateški ciljevi za razvoj poljoprivrede i uopće ruralni razvoj BPK Goražde svjedoči o svjesnosti potrebe orijentacije prema sveobuhvatnom pristupu ruralnom razvoju, umjesto pojedinačnih lokalnih sektorskih strategija. Očekivati je da će budući pristupi biti orjentisani u nastojanjima da ruralna područja postanu prostor ugodan za život i rad, atraktivna područja za investiranje, koji svoj održivi razvoj temelji na ljudskim i prirodnim resursima, turističkim potencijalima, te bogatom kulturno-istorijskom naslijeđu i

- čistom okolišu. Veći broj ljudi sve više razmišlja o životu sa mnogo slobodnog prostora, čistog okoliša, suživot sa prirodom, uz pristup nužnoj infrastrukturi, pristupu kulturnim, sportskim, zdravstvenim, edukativnim programima i da prije svega, taj prostor bude okružen zadovoljnim ljudima. Međutim, BPK Goražde (posebno općine Foča u FBiH i Pale u FBiH) kao i većina prostora u FBiH zaostaje u razvijenosti određenih tržišta, kao što je tržište ruralnog financiranja, tržište zemljišta, ali i u razvijenosti infrastrukture, organizacije civilnog društva, mogućnosti općina da obezbijede veći finansijski input za lokalni razvoj ruralnog područja.
- Očekivati je da će fokus i uvjerenja nadležnih institucija BPK Goražde stremiti prema pravilnom strateškom orijentacijom koja može približavati životne uslove ljudima na selu i u gradu, da se u urbanim sredinama mogu ostvarivati veći prihodi sa diverzifikacijom od poljoprivredno prehrambenih proizvoda i druge ruralne ponude. U tom kontekstu neophodno je povećati kapacitete za donošenje, provođenje i kontrolu strateških ruralnih opredjeljenja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde.

Ključni sektori u razvoju ruralnih područja posebno općina Foča u FBiH i Pale u FBiH su poljoprivreda, šumarstvo i turizam. Agrarnu politiku FBiH, po vertikalnoj vezi, svakako i BPK Goražde (uključujući i agrarni budžet) u proteklom periodu karakterišu nedovoljna izdvajanja finansijskog imputa (iako su u 2023 godini na nivou FBiH povećana na iznos od 160 miliona KM), te karakteristikama promjenjivosti, često i nekonzistentnosti, velikih broj mjera, složene implementacije i nepostojanje efikasnog mehanizama praćenja. Budžetskim transferima trebao bi biti omogućen djelimični razvoj i unapređenje sektora, a sveobuhvatnim pristupom bilo bi nužno jačati administrativni kapacitet sektora, u kojem značajno mjesto zauzima izrada legislative i njeno postepeno usaglašavanje i harmonizacija sa praksama razvijenih zemalja, prije svega EU.

Problemi agrarne politike se uglavnom vežu za nedovoljnu visinu izdvajanja finansijskih sredstava, izraženo kašnjenje u isplata direktnih plaćanja (poticaja) te nedostatak kvalitetnih kontrolnih mehanizama. Dalja izgradnja i jačanje regulatorno-institucionalnog okvira, modernizacija poljoprivredne administracije i načina upravljanja, kao i jasna promjena odnosa prema sektoru su nužni preduslovi kako bi sektor iskoristio razvojne šanse i otklonio ključne slabosti. Nizak nivo tržišne orijentiranosti, nedovoljna sposobnost da se „isporuči kvalitet, kvantitet i obezbijedi konstantnost, te nerazvijeni lanci vrijednosti otežavaju pristup tržištu i negativno se odražavaju na konkurentnost ključnih sektora koji čine osnovu ruralnog razvoja. Vertikalna i horizontalna integracija, odnosno efikasni lanci vrijednosti/snabdijevanja nisu razvijeni. Zbog usitnjene i fragmentisane poljoprivredne proizvodnje, jedan od najvažnijih kanala za plasman poljoprivrednih proizvoda, prehrambena industrija nije motivisana da se bliže i dugoročnije povezuje sa poljoprivrednim proizvođačima.

Šume su prirodni resurs čije se vrijednosti manifestuju kroz ekološke, socijalne i proizvodne funkcije. Zbog toga je zaštita njihovog integriteta od općeg interesa. S obzirom da na nivou Federacije BiH ne postoje Zakon o šumarstvu ni propisi koji pravno

regulišu ovu oblast, ostavljen je prostor za neadekvatno upravljanje šumama, odnosno neravnomjerno izvršavanje odredbi šumsko-privrednih osnova, što je najizraženije nedovoljno ulaganje u šumsko-uzgojne mjere.

Postojeća turistička ponuda BPK Goražde još nije u punom razvoju, zapravo, ona je u nekoj startnoj poziciji u svim glavnim segmentima, no ako se uzme u obzir nivo kvalitete i raspon usluga, onda ona nije ni približno u skladu s turističkim potencijalom, posebno sa svojom turističkom resursnom osnovom. Nedostatak osmišljenog razvoja ruralnog turizma, nedostatak turističkog imidža i nedostatak odgovarajućih podrški vladinog sektora ruralnom turizmu smatraju se ključnim preprekama za njegov razvoj. Kao posebni problemi ističu se vrlo slabo turističko obrazovanje lokalnog stanovništva, slaba međusobna povezanost turističkih subjekata i nedostatak koordinacije između razvoja poljoprivrede i turizma te nedostatak smještajnih kapaciteta.

1.2. Regulatorni okviri

Uredbom o izradi strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine uspostavljena je metodologija koja propisuje korake u procesu izrade i strukturu strateških dokumenata (Strategije)¹. U definisanju zakonskog okvira donesen je Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 32/17) kao osnovni normativni akt. 2019. donešeni su i podzakonski akti koji bliže uređuju pitanja izrade i evaluacije strateških dokumenata, te planiranja:

- Uredba o evaluaciji strateških dokumenata u Federaciji BiH.
- Uredba o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH.
- Uredba o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Zakonom je utvrđen i proces razvojnog planiranja i upravljanja razvojem u FBiH, kao i postupci programiranja, monitoringa, evaluacije izvještavanja o provedbi strateških dokumenata, te financiranja njihove implementacije. Zakon propisuje i dokumente koji se donose u postupku implementacije strateške orijentacije.

U izradi strategije metodološki pristup primijenjen je po principu i metodi „susretnog planiranja“. Ova metoda podrazumijeva primjenu učesničkog planiranja („odozdo prema gore“) te harmonizovanje i usklađivanje stavova u procesu pronalaženja razvojnih rješenja i kreiranja strateškog okvira (vizije, strateških ciljeva, prioriternih područja, operativnih ciljeva i aktivnosti). Finalni zadatak autora i saradnika u izradi Strategije bio je usaglašavanje parcijalnih i javnih interesa (horizontalno planiranje), te kreiranje finalnog dokumenta.

¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 74/19.

U skladu s odredbama Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon)² i Uredbe o izradi strateških dokumenata Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Uredba)³, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde donijela je Odluku o izradi Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za period 2024-2028. godina (u daljem tekstu: Strategija). U kontekstu procesa izrade dokumenta, bez obzira na različite ruralne specifičnosti u svim fazama rada poštovali su se principi razvojnog planiranja koji obuhvataju:

- otvoreni metod koordinacije,
- ravnopravnost i jednake mogućnosti,
- horizontalnu i vertikalnu koordinaciju svih nivoa vlasti,
- partnerstvo,
- javnost i transparentnost.

Strategijom će se predložiti, mjere, rješenja, prioriteti i metode kako razvojno i organizaciono poboljšati oblasti: privrede, poljoprivrede, šumarstva, turizma i drugih djelatnosti i kako bi povezani uticali jedni na druge i međusobno se dopunjavali.

1.3. Proces izrade dokumenta i konsultacije

Strategija razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja BPK Goražde proizvod je intenzivnih konsultacija sa akterima sektora i odražava jasno izraženo opredjeljenje Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da obezbijedi drugačiji odnos administrativnih, finansijskih i drugih mjera i društva u cjelini prema sektoru ruralnog razvoja. Dakle, sam postupak izrade ovog strateškog dokumenta proveden je u skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenata Federacije Bosne i Hercegovine. U procesu izrade strategije obavljane su konsultacije sa: Federalni zavod za poljoprivredu – Sarajevo; Federalni zavod za Agropedologiju Sarajevo; Ministarstvo za privredu – sektor za poljoprivredu i ruralni razvoj BPK Goražde; Stručna poljoprivredna služba Grad Goražde; Stručna poljoprivredna služba Foča u FBiH, Stručna služba Pale u FBiH. U izradi dokumenta uvažavala se analiza postojećega stanja i već postojećih donesenih strateških dokumenata koji su bitni za ukupan razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj BPK Goražde. Ministarstvo za privredu BPK Goražde imenovalo je komisiju za ocjenu validnosti dokumenta.

1.4. Uskladenost sa ostalim strateškim dokumentima

1.4.1. Uskladenost sa strateškim dokumentima ostalih nivoa vlasti

Međusobne usklađenosti strateških dokumenata u FBiH podrazumijevaju usaglašavanje, obezbjeđivanje komplementarnosti razvojnih pravaca i strateških ciljeva sa strateškim ciljevima dokumenata istog ili višeg nivoa vlasti u Federaciji BiH, strateškim

² Službene novine FBiH 32/17

³ Službene novine FBiH 94/2019

dokumentima proizašlim iz procesa evropskih integracija i međunarodno prihvaćenim globalnim ciljevima održivog razvoja. Usklađenost strateških dokumenata u Federaciji BiH, kantonima i jedinicama lokalne samouprave osigurava se provjerom usklađenosti razvojnih pravaca i strateških ciljeva Strategije razvoja Federacije, strategije razvoja kantona i strategije razvoja jedinica lokalne samouprave sa strateškim pravcima i strateškim ciljevima sektorskih strategija na istom nivou. Provjeru međusobne usklađenosti strateških dokumenata za Federaciju BiH vrši Federalni zavod, a za kantone i jedinice lokalne samouprave nadležna je služba za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem u kantonima. Kod izrade ovog dokumenta vodilo se računa da razvojni smjerovi, strateški ciljevi i prioriteti razvoja BPK Goražde budu na odgovarajući način prilagođeni sljedećim strateško-planskim dokumentima:

- o Strategija razvoja FBiH 2021.– 2027.;
- o Strateški plan ruralnog razvoja BiH 2018.– 2021.;
- o Strateške smjernice za harmonizaciju podrške razvoju malih i srednjih preduzeća i preduzetništva u BiH za razdoblje 2021.– 2027.;
- o Šumarski program FBiH;
- o Akcioni plan Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za prevenciju i borbu protiv terorizma u Federaciji Bosne i Hercegovine 2020. - 2025. godine;
- o Strategija smanjenja siromaštva (PRSP);
- o Transportna Strategija Federacije Bosne i Hercegovine 2016.-2030.;
- o Strategija razvoja nauke u FBiH za razdoblje 2011.-2021. godina;
- o Okvirna energetska strategija BiH do 2035.;
- o Strategija prava i položaja osoba s invaliditetom u FBiH 2016. - 2021.;
- o Strategija reforme javne uprave u Federaciji BiH;
- o Strategija razvoja FBiH koja obuhvata isto plansko razdoblje 2021. - 2027.

Usklađenost sa strateškim dokumentima podrazumijevalo je korištenje strateških dokumenata BPK Goražde, prije svega:

- o Strategija razvoja Bosansko - podrinjskog kantona Goražde (2021 – 2027)
- o Strateška platforma BPK Goražde
- o Strategija razvoja grada Goražde (2017 – 2026)
- o Strategija razvoja sporta BPK goražde
- o Akcioni plan 2018 – 2021
- o Strategija razvoja turizma BPK Goražde 2016-2020
- o Strategija razvoja poljoprivrede BPK Goražde (2018 – 2022)
- o Strategija razvoja općine Pale u FBiH 2021 – 2027.
- o Strategija razvoja općine Foča u FBiH 2021 – 2027.

Usklađenost s općinskim, gradskim, kantonalnim, FBiH i BiH strateškim dokumentima i s pravnom stečevinom EU Dokument „Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde 2024.- 2028. godine“ polazi od već donesenih strateških dokumenata na jedinicama lokalne samouprave, usklađen s dokumentima donesenim na višim nivoima – kantonima: Federaciji BiH i BiH. Također, dokument je usklađen s postojećom pravnom regulativom koja je na snazi u EU.

1.4.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima iz procesa europskih integracija

Zahtjev za članstvo u Europsku uniju BiH je dobila 15. decembra 2022. godine, što podrazumijeva prilagođavanje i usklađenost sa strateškim dokumentima proizašlim iz procesa europskih integracija, te se u skladu sa tim provode potrebne aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva i drugih obaveza koje propisuje Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europske Unije i Bosne i Hercegovine. Prema ocjeni Europske Komisije, stanje u mnogim područjima nije zadovoljavajuće, kao ni brzina napretka u ispunjavanju potrebnih kriterija za članstvo. Za proces usklađivanja propisa značajna je i sposobnost države za preuzimanje obaveza u širem kontekstu, a podrazumijeva jačanje administrativne sposobnosti i stvaranje efikasnog državnog sistema uprave za provođenje mjera i drugih obaveza koje proizlaze iz članstva u Evropskoj uniji. U ukupnim reformama čije se provođenje traži, Strategija razvoja BPK Goražde direktno doprinosi unapređenju poslovnog okruženja, poljoprivrede i ruralnog razvoja, uspostavljanjem pretpostavki za standardizaciju i certifikaciju, energetske efikasnošću, socijalnoj politici i zapošljavanju, poduzetništvu i industrijskoj politici, obrazovanjem i kulturom, te zaštitom životne sredine.

- Implementacija Strategije razvoja BPK Goražde posebno u dijelu osiguranja vanjskih izvora sredstava za financiranje razvojnih prioriteta BPK Goražde može da bude podržana kroz aktivnosti EU u BiH u mnogim oblastima, posebno kroz učešće u projektima prekogranične saradnje, IPA, IPARD i drugim projektima. Puno iskorišćenje mogućnosti koje proizilaze iz EU integracija zavisi prvenstveno od brzine pristupa zemlji EU, odnosno ispunjenja zahtjeva i kriterija za članstvo, ali i od kapaciteta za implementaciju na nivou BPK Goražde. Strateški plan razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja područja BPK Goražde ima za cilj približavanje standardima i trendovima koji vladaju u EU i tretira ista ili slična pitanja kakva su na administrativnom nivou u zemljama EU s ciljem postizanja uravnoteženog i održivog razvoja i tretiranja problematike ruralno – urbanog partnerstva. Ovaj dokument uvažava i oslanja se na već izrađene strateške dokumente kao što su:
- Uredba (EU) br. 1305/2013 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 17. decembra 2013. o podršci ruralnom razvoju iz Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 ;
- Uredba (EU) br. 1306/2013 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 17. decembra 2013. o finansiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i stavljanju van snage Uredba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) 485/2008,
- Uredba (EU) br. 1307/2013 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 17. decembra 2013. o utvrđivanju pravila za direktna plaćanja poljoprivrednicima u programima podrške u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009;

- Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj;
- Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. junog 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda; - Uredba Vijeća (EZ) br. 889/2008 od 5. septembra 2008. kojom se definišu detaljna pravila za implementaciju Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda s obzirom na ekološku proizvodnju, označavanje i kontrolu Europskog fonda za regionalni razvoj.

1.4.3. Usklađenost sa globalnim ciljevima europskog razvoja

Bosna i Hercegovina i EU posvećeni su zajedničkom radu na ostvarivanju prioriteta u usklađivanju razvojnih politika. Prioriteti su istaknuti kroz sljedeće:

- Agenda za održivi razvoj do 2030. godine, odabrani i specifični i lokalni ciljevi održivog razvoja.
- pristupanje Evropskoj uniji, izraženo Akcionim planom za provedbu prioriteta iz Mišljenja i Analitičkog izvještaja Evropske komisije,
- Zajedničke socioekonomske reforme (Reformska agenda) za period 2019-2024,
- obaveze u oblasti ljudskih prava u BiH i drugi usaglašeni međunarodni i regionalni ciljevi razvoja te obaveze po sporazumima i konvencijama.

Usklađenost s globalnim ciljevima održivog razvoja Generalna skupština Ujedinjenih naroda 2015. godine usvojila je Agendu održivog razvoja do 2030. godine i tom su prilikom sve zemlje članice, uključujući i BiH, preuzele obavezu provođenja dokumenta Agende 2030 i globalnih Ciljeva održivog razvoja. Okvir se temelji na uspjesima dosadašnje saradnje i predstavlja zajedničko opredjeljenje za rad u bliskom partnerstvu u cilju ostvarivanja rezultata definiranim predmetnim Okvirom saradnje, a koji će pomoći svim ljudima u BiH da sigurnije i prosperitetnije žive. Poštovanje principa vertikalne koordinacije propisane Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH, podrazumijeva i usklađenost sa međunarodno prihvaćenim globalnim ciljevima održivog razvoja. Navedeno podrazumijeva da svi nivoi vlasti u BiH treba da definišu svoje prioritete, mjere i aktivnosti na način da istovremeno osiguraju doprinos ostvarivanju ciljeva održivog razvoja, kao i da izvještavaju o ostvarenom napretku. U sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja, strategija bi trebala da doprinosi povoljnom okruženju za preduzetništvo i inovacije, povećanju investicija u infrastrukturu, uključivanju u globalne lanace vrijednosti, pametnom upravljanju prirodnim resursima, jačanju infrastrukture i konkurentnosti poljoprivrede, te održivom ruralnom razvoju.

1.5. Definisiranje ruralnih područja

U BPK Goražde dvije od tri lokalne zajednice su u potpunosti ruralne (Foča – FBiH i Pale FBiH), dok u gradu Goražde, stanovništvo pretežno živi u gradskoj sredini (56,5%). Prema gustoći naseljenosti grad Goražde je najnaseljenije mjesto, zatim općina Foča – FBiH, a najmanje naseljeno mjesto je općina Pale FBiH. Prosječni broj članova jednog domaćinstava je najmanji u FBiH i iznosi 2,7 (prosječna veličina domaćinstava u FBiH, prema Popisu 2013, je 3,1). Prema studiji UNDP-a, „Bosna i Hercegovina je jedna od najruralnijih zemalja Evrope. Oko 60% stanovništva živi u ruralnim područjima, bilo da su ona definisana kao sela ili kao rijetko naseljene općine, i samo Crna Gora, Irska i Finska imaju veći udio ruralnog stanovništva“⁴. Postoje različiti pristupi definisanju „ruralnog“. Pojedini pristupi su vezani za područje ili regiju, npr. kanton, dok su pojedini vezani za „pristup zasnovan na naselju“ - čime se pojedina naselja definišu kao urbana, semiurbana, pretežno ruralna i izrazito ruralna.

U svrhu provedbe politike ruralnog razvoja, kao najčešći međunarodno priznat i korišten kriterij za razlikovanje ruralnih i urbanih područja, koristi se definicija OECD-a, koji se zasniva na gustini naseljenosti stanovništva. Ovaj pristup u principu posmatra male lokalne administrativne jedinice, a u BiH se ova jedinica obično naziva "općina". Dakle, lokalna administrativna jedinica klasifikuje se kao ruralna ako je njezina gustina naseljenosti manja od 150 ljudi po kvadratnom kilometru (1,5 ljudi po hektaru). Primjena ovog pristupa na najnovije procjene broja stanovnika u BiH rezultira time da je 114 od 142 općine klasifikovano kao "ruralno" i definiše 60% stanovništva koje živi u ruralnim područjima.

⁴ Ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini: Mit ili Realnost, str.11.

2. STRATEŠKA PLATFORMA

2.1. Izvod iz situacione analize i projekcije

2.1.1. Geografski položaj i prirodne karakteristike

2.1.2. Demografske karakteristike i kretanja stanovništva

2.1.3. Rezime stanja po sektorima – projekcija

2.1.4. Prostorno planska dokumentacija BPK Gorazde

2.2. SWOT analiza

2.3. Strateško fokusiranje

2.4. Vizija rvoja

2.5. Strateški ciljevi sa indikatorima

2. STRATEŠKA PLATFORMA

Na osnovu situacione analize i SWOT analize postavljen je osnov za definisanje strateške platforme razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja BPK Goražde. Strateška platforma je bazirana na jedinstvenim snagama sa kojima raspolaže BPK Goražde kao i ključnim problemima koje u narednim godinama treba riješiti. Shodno tome, strateška platforma razvoja BPK Goražde usmjeren je na slijedeće oblasti:

- Osiguranje snažne ekonomije, podržane poslovnim okruženjem i infrastrukturom.
- Unapređenje kvaliteta društvenog života.
- Unaprjeđenje infrastrukture i očuvanje okoliša na principima održivosti⁵.

2.1. Izvod iz situacione analize i projekcije

2.1.1. Geografski položaj i prirodne karakteristike

Bosansko-podrinjski kanton Goražde nalazi se u jugoistočnom dijelu Federacije Bosne i Hercegovine i prostire se na površini od 518,06 km² što čini 1,93% površine Federacije BiH, oko 0,98% površine Bosne i Hercegovine. Ima veoma povoljan geografski položaj koji se proteže po istočnim padinama Jahorine, Borovca i Kleka, na različitim nadmorskim visinama (od 345 m.n.v. Goražde do 1.500 m.n.v. Pale u FBiH), što uslovljava različite klimatske pojave. U sastavu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde nalaze se općine: Foča u FBiH, Pale u FBiH i Grad Goražde. Administrativno, političko, prosvjetno i kulturno središte kantona je u gradu Goraždu. U Federaciji BiH graniči se sa Kantonom Sarajevo i sa 5 opština u Republici Srpskoj (Foča, Kalinovik, Novo Goražde, Pale i Rogatica). Najveću površinu u kantonu zauzima Grad Goražde 248,8 km², dok je prostorno najmanja lokalna jedinica općina Pale FBiH sa 86,4 km².

Tab. br. 1. Općine/Grad u sastavu BPK i njihova površina

Općina/Grad	Površina (km ²)
Grad Goražde	248,8
Foča u FBiH	169,4
Pale u FBiH	86,4
U K U P N O BPK GORAŽDE	504,6

Grad Goražde

Grad Goražde je smješten je u istočnom dijelu Bosne i Hercegovine, na obalama gornjeg toka rijeke Drine. Na zapadu i sjeveru graniči s općinama Foča u FBiH i Pale u FBiH, dok na istoku i jugu graniči s općinom Novo Goražde iz Republike Srpske. Prostire se na površini na površini 248,8 km², čineći 49,21% teritorije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (BPK Goražde), 0,95% teritorije FBiH i 0,49% teritorije Bosne i Hercegovine. Na značaj Grada Goražda u BPK Goražde, ukazuje i podatak da oko 91% ukupnog stanovništva BPK živi u Gradu Goražde.

⁵ Strategija razvoja Bosansko - podrinjskog kantona Goražde 2021 - 2027

U kontekstu saobraćajne komunikacije, Goražde je magistralnim putevima povezano sa Sarajevom, Višegradom i Foćom, te hrvatskim i crnogorskim primorjem i Srbijom. Od Sarajeva Goražde je udaljeno 92 kilometra. Regionalnu putnu mrežu čini putni pravac R-448, povezujući Praču, Jabuku, Goražde i Čajniče, u dužini od 24,3 km. Lokalna putna mreža je razvijena i zastupljena je sa 13 važnijih putnih pravaca. Rijeka Drina i u ovom kontekstu predstavlja potencijal, protičući kroz teritoriju Goražda u dužini od 22 km.

Grad Goražde je bogat hidropotencijalima. Rijeka Drina nizvodno, na oko jedan kilometar od grada, gubi svoje prave konture i prelazi u vještačko jezero, dok je cjelokupna teritorija ispresijecana dolinama pritoka rijeke Drine. Veći dio teritorije Grada Goražde čini brdsko-planinsko zemljište sa velikim visinskim razlikama na malom prostoru, tako da je više od 75% teritorije na preko 500 metara nadmorske visine, dok se uže gradsko područje nalazi se na nadmorskoj visini od 345m što uslovljava blagu kontinentalnu klimu, kratke zime i topla duga ljeta.⁶

Općina Foča u FBiH smještena je na jugoistoku Bosne i Hercegovine, odnosno na jugozapadu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde. Sjeverozapadno graniči sa općinom Pale u FBiH, sjeveroistočno sa Gradom Goražde, zapadno sa općinama Trnovo i Kalinovik, te južno i jugoistočno sa općinom Foča (RS). Ukupna površina općine iznosi 169,4 km², sa 1933 stanovnika, sa prosječnom gustinom naseljenosti oko 12 st/km². Naselje Ustikolina kao sjedište Općine je udaljeno od Foče 10 km i od Goražda 23 km. Nalazi se na nadmorskoj visini 370 m do 1674 m (visina Kacelja). Najveća naseljenost je u urbanom dijelu Ustikoline dok je najmanja naseljenost u mjesnoj zajednici Jabuka. Općina je organizovana u tri mjesne zajednice i to: Ustikolina, Cvilin i Jabuka. Urbani dio Općine smješten je uz lijevu obalu rijeke Drine i uz ušće rijeke Koline.

Općina Pale u FBiH smještena je na zapadu Bosansko - podrinjskog kantona Goražde, udaljena je 42 km zapadno od Goražda i 36 km istočno od Sarajeva. Smještena je na obalama istoimene rijeke Prače, u veoma plodnoj dolini, opasana planinama Jahorinom, Romanijom, te Rajskim Vrhom, Klekom i Borovcem. Nadmorskih visina općine je od 639 m do 1344 m. Ukupna površina teritorije općine iznosi 86 km² u kojoj trenutno živi 816 stanovnika u 400 domaćinstva u tri (3) mjesne zajednice, i to: MZ Prača, MZ Hrenovica i MZ Vražalice sa prosječnom gustinom naseljenosti od 12 stanovnika na 1 km².

Prirodne karakteristike - reljef i geomorfologija

Reljef Bosansko - podrinjskog kantona Goražde u značajnom dijelu čine planinski masivi srednje visine (nadmorske visine 1000 – 1500 m.n.v) koji okružuju dolinu Drine. Najniža tačka je u dolini Drine – 339 m.n.v, istočno od naselja grada Goražda, a najveća 1750 m.n.v, na vrhu Borovac na granici grada Goražda i općine Pale u FBiH. Teritorija kantona je većinom planinskog karaktera, planinski teren (preko 600 m) čini 80 %

⁶ Strategija ruralnog razvoja grada Goražda 2023 -2027 u izradi (autor: Dr. Bern Kulehija).

teritorije. Litološkim sastavom, formiran je dijelom blago izraženi reljef, a dijelom izrazitih visokih istaknutih oblika. Čitavim područjem dominiraju mnogobrojne potočne doline i jaruge, a nasuprot njima planinski vrhovi (Borovac, Crni Vrh, Hadžić planina, Sjenokos, Kacelj, Turjak, Stolac, Grabić, Baba). Na desnoj strani Drine nalaze se padinski dijelovi masiva Ljubišnje i Biserna, Vranjača, Majdan, Uhotića, Bukova ravan, Careva ravan, Koba. Planinski dio masiva Jahorine na zapadu razdvaja rijeka Drina od manjeg dijela planinskog masiva Ljubišnje na istoku. Na području kantona dominira fluvijalni tip reljefa zahvaljujući mehaničkom radu velikog broja riječnih tokova, prije svega rijeka Drine i Prače.

Grada reljefa BPK Goražde je jako heterogena. Dominiraju stijenske mase intergranularne poroznosti koje su zastupljene u aluvijalnim i siporišnim šljunkovito-pjeskovitim naslagama. Oko 75% teritorije prekriveno je šumom i pašnjacima sa nadmorskom visinom iznad 500 m.n.v., dok ostalih 25% otpada na zemljište ispod 500 m.n.v. Teritorija karakteristična za Bosansko podrinski kanton Goražde, prije svega, proplanci sa planinskim uzvišenjima odličan su ugođaj za lovce i razvoj lovnog turizma. Prirodna i geografska raznolikost prostora, netaknuta priroda, sačuvana flora i fauna, predstavljaju važan resurs ovog kantona i osnovu za razvoj sportsko-rekreativnog, lovnog i ribolovnog turizma, kao odredišta za one koji vole aktivan odmor u netaknutoj prirodi uz obale rijeka, različite atrakcije i atraktivnosti. Najzastupljenije su uz riječne tokove Drine i Prače, te uz strme padine.

Grad Goražde

Osnovne geomorfološke konture Grada Goražde stvorene su endrogenim procesima. Tektonskim pokretima nakon geosinklinalne etape formirani su planinski masivi. Tako stvoreni oblici terena kasnijim egzogenim agensima su preoblikovani. Niz visokih planina ovog područja daje mu planinski karakter. Planinski veći dio masiva Jahorine na zapadu razdvaja rijeka Drina od manjeg dijela planinskog masiva Ljubišnje na istoku. Uslovljenošću litološkim sastavom, formiran je dijelom blago izraženi reljef, a dijelom izrazitih visokih istaknutih oblika.

Čitavim područjem dominiraju mnogobrojne potočne doline i jaruge usiječene u klasične stijene paleozoika i donjeg trijasa. Litološka građa terena je vrlo heterogenog sastava kojeg karakterišu česte litološke promjene u vertikalnom i horizontalnom pravcu izrazita anizotropija fizičko-mehanički svojstava i otpornost na procese površinskog raspadanja pa su formirani pokrivači različite debljine mehaničkih svojstava i stepen astabilnost. Strukturno-tektonski odnosi u terenu su takođe vrlo složeni. U građi terena učestvuje više strukturno-facijalnih jedinica sa izraženim oblicima rupturne i neborane tektonike. Veći dio teritorije Grada Goražde čini brdsko-planinsko zemljište, sa velikim visinskim razlikama na malom prostoru. Uglavnom su to rubni dijelovi masiva Jahorine. Više od 75% teritorije je na preko 500 metara nadmorske visine. Cjelokupna teritorija ispresijecana je dolinama pritoka rijeke Drine, a to su uglavnom manji ili veći brzi vodotoci. Dijelovi terena uz rijeku Drinu i njene pritoke su ravni i rezultat su riječnih

nanosa. Na ovim dijelovima se nalazi većina poljoprivrednog zemljišta. Reljef karakteriše složena geomorfološka građa stvorena uticajem endogenih i egzogenih faktora na litološku građu. Osnovne karakteristike reljefa su složeni morfološki oblici, razuđenost, diseciranost i nagibi padina.

Općinu Foča u FBiH sa reljefom obilježava dolina rijeke Drine sa dominantnim Cvilinskim poljem koje se nalazi na desnoj obali rijeke Drine čija prosječna nadmorska visina iznosi 378 m, što je za 6-8 m više od nivoa rijeke. Naselje Ustikolina koje je najveće na teritoriji općine je na nadmorskoj visini 420 m. Ostali dio općine u svojim padinskim dijelovima je iznad ove visine, sa dva dominantna planinska vrha su Stolac (1520 m) i Kacelj (1674 m).

Općina Pale u FBiH ima dominantan položaj u dolini rijeke Prače i u jugoistočnom dijelu BiH. Dolina rijeke Prače je sa svih strana prirodno ograničena uzvišenjima koja je odvajaju od gornjeg Podrinja na jugu, Višegradskog proširenja na istoku, Glasinačke visoravni na sjeveru, te Paljanske površi na zapadu. Naseljeno mjesto Prača je administrativni centar općine Pale.

2.1.2. Demografske karakteristike i kretanja stanovništva

Prema rezultatima posljednjeg popisa u BPK Goražde živi 23.794 stanovnika, što čini 1,07% stanovništva FBiH ili 0,67% stanovništva BiH. U BPK Goražde općine Foča – FBiH i Pale FBiH su u potpunosti ruralne, dok u gradu Goražde, stanovništvo pretežno živi u gradskoj sredini (56,5%). Prema gustoći naseljenosti grad Goražde je najnaseljenije mjesto, zatim općina Foča u FBiH, a najmanje naseljeno mjesto je općina Pale u FBiH. Prosječni broj članova jednog domaćinstava je najmanji u FBiH i iznosi 2,7 (prosječna veličina domaćinstava u FBiH, prema Popisu 2013, je 3,1). Od svih jedinica lokalne samouprave u BPK Goražde najpovoljniju strukturu ima grad Goražde (udio starih 18,1%), a najpovoljniju općina čini Foča u FBiH (25,5)⁷. Prosječna gustoća naseljenosti BPK Goražde iznosi 47,3 stan./km², pri čemu je najgušće naseljen Grad Goražde sa 83,99 stan./km², a najmanje naseljena općina Pale u FBiH sa gustoćom naseljenosti od 10,46 stan./km². Prosječna veličina domaćinstva je 2,94 članova što je ispod prosječnog broja članova domaćinstva na teritoriju FBiH koji iznosi 3,29. Prirodni priraštaj bilježi negativne trendove. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u periodu 2014-2019. evidentirano je da je 91 osoba emigrirala u inostranstvo. Prema obrazovnoj statistici u BPK Goražde je zabilježeno najmanje ispisa iz osnovnih i srednjih škola radi odlaska u inostranstvo u posljednjih pet godina. U navedenom periodu iz osnovnih i srednjih škola ispisano je ukupno 11 djece radi odlaska u inostranstvo. Prema podacima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, općina Foča u FBiH bilježi oko stotinu iseljenika u skandinavske zemlje, a Pale u FBiH prijavila podatak o 65 iseljenika u zemljama zapadne Evrope, kao i SAD. Za grad Goražde ne postoje pouzdane procjene o

⁷ Federalni zavod za statistiku, *Bosanska – podrinski kanton u brojkama*

broju iseljenika u zemlje zapadne Evrope i SAD-a. Bitno je naglasiti da demografsko pitanje ima uticaj na okoliš, usljed neravnomjernog razvoja urbanih i ruralnih sredina. U BiH, kao zemlji u tranziciji, stanovništvo napušta manje razvijene sredine (ruralna područja) i seli se u urbanije sredine, što je obuhvaćeno terminom urbanizacija. Takva je situacija i u BPK Goražde.

Grad Goražde

Prema popisu stanovništva iz 2013. godine na prostoru Grada Goražde živjelo je 20.897 stanovnika. Većinu stanovnika činili su Bošnjaci 19.692 (94,2%), a zatim slijede Srbi 707 (3,4%), Hrvati 23 (0,1%) i ostali 475 (2,3%). Popis stanovništva je pokazao da od ukupnog broja stanovnika 56,5% čini urbano stanovništvo, sa prosječnom gustinom naseljenosti od 1944 stanovnika /km², dok je gustina naseljenosti u ruralnom dijelu oko 37 stanovnika/km².

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku FBiH broj stanovnika u Goraždu 2022. godine iznosio je 19.484, odnosno 1.413 ili 6,7% stanovnika manje u odnosu na popis. Stanje na terenu pokazuje da je došlo do smanjenja broja stanovnika u ruralnim područjima. Isto tako dolazi do promjena u starosnoj strukturi stanovništva sa sve većim procentom stanovništva starijeg od 65 godina. Kao i u gotovo cijeloj Bosni i Hercegovini i Grad Goražde ima negativan odnos broja rođenih prema broju umrlih.

Mjesne zajednice Grada Goražde čini 124 naseljenih mjesta podružnica organiziranih u 20 mjesnih zajednica, od čega 4 gradske MZ (Goražde I, II, III, IV) i jedna prigradska MZ (Vitkovići) čine urbanu sredinu, a preostalih 16 ruralnu sredinu. Urbanom području Grada pripada oko 14% njene teritorije, dok preostali čine ruralna i nenaseljena područja. Prema predstavljenim podacim, veliki je broj a time i udio mjesta koji nemaju stanovnika i to 18 (13%). Izrazito ruralnih je 86 (60%), ruralnih 16 (11%), pretežno urbanih 4 (3%), dok je urbanih svega 20 mjesta (14%) (**prilog: karta naseljenih mjesta grada Goražda**)

Broj stanovnika od 0-14 godina u Gradu Goražde 2013 godine iznosio je 2.909 (13,9% u odnosu na ukupan broj stanovnika BPK Goražde), dok je u 2022 broj stanovnika navedene kategorije smanjen i iznosio je 2.896, odnosno (14,9%). Kategorija stanovništva starosne strukture od 15 – 64 godine u 2013 godini iznosila je 14.733 stanovnika (70,5%), dok je u 2022 godini taj broj značajno smanjen i iznosi 12.720 stanovnika (65,3%). Broj stanovnika kategorije starosti više od 65 godina u 2013 godini iznosio je 3.255 (15,6%), dok je u 2022 godini broj starijih domaćinstava povećan na 3.866 (19,8%).⁸

Općina Foča u FBiH po popisu stanovništva iz 2013. godine ima 1933 stanovnika u 747 domaćinstava sa prosječno 2,6 člana po domaćinstvu. U starosnoj strukturi najzastupljenija kategorija stanovništva je radno aktivno stanovništvo starosti od 15-64

⁸ Strategija ruralnog razvoja grada Goražda 2023.-2027 u izradi (autor: Dr. Bern Kulelija)

godine 62,41%. Na sceni je izuzetno nepovoljan demografski trend u pogledu prirodnog priraštaja stanovništva uz napuštanje mlađih kategorija stanovništva, to je prijetnja dugoročnom demografskom opstanku.

Općina Pale u FBiH ima jedanaest naseljenih mjesta raspoređenih u tri (3) mjesne zajednice (MZ). Najveće naseljeno mjesto ove općine je Prača. Na teritoriji sadašnje općine registrovano je 904 stanovnika, koji čine 350 domaćinstava sa 2,6 članova po domaćinstvu. Od ukupnog broja stanovnika 59% živi u ruralnim područjima dok 41% stanovnika živi u urbanim dijelovima općine. Izražen je negativan prirodni priraštaj.

Tabela 2. Rezime stanja razvojnih izazova i perspektiva

Razvojni problem	Razvojne perspektive
Smanjenje uglavnom mlađeg stanovništva u ruralnim područjima BPK Goražde	Povećati broj mladog stanovništva kroz program demografske obnove.
Migracije usporene i usmjeren prema urbanoj sredini BPK Goražde	Pokrenuti program revitalizacije poljoprivrede i ruralnih područja BPK
Nedostatak privrednih programa koji podstiču zapošljavanje	Usmjeriti se prema aplikacijama projekata poljoprivrede i ruralnog razvoja preme EU

2.1.3. Rezime stanja po sektorima - projekcija

Na području BPK Goražde evidentan je kontinuiran pad broja stanovnika, a stopa prirodnog priraštaja je negativna. Prirodni priraštaj odnosno razlika između mortaliteta i nataliteta, dovela je do značajnijeg smanjenja stanovnika. Sve tri jedinice lokalne samouprave bilježe smanjenje broja stanovnika. Smanjuje se i broj sklopljenih brakova. Podaci o emigracijama u inostranstvo koje objavljuje Federalni zavod za statistiku su podcijenjeni, a prema tim podacima u periodu 2014-2019. evidentirano je da je 91 osoba emigrirala u inostranstvo. Prema obrazovnoj statistici u BPK je zabilježeno najmanje ispisa iz osnovnih i srednjih škola radi odlaska u inostranstvo u periodu 2014./2015. š.g. – 2017./2018. š.g. Prema dostupnim podacima o unutrašnjim migracijama za petogodišnji period 2014-2018., saldo migracija BPK s drugim kantonima, entitetom Republika Srpska i Brčko distriktom BiH bio je negativan za 103 osobe. Posmatrajući starosnu strukturu, samo je starosna grupa 0-14 imala pozitivan saldo, tj. uvećanje za 6 djece. Prema podacima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, općina Foča – Ustikolina bilježi oko stotinu iseljenika u skandinavske zemlje, Austriju i Njemačku, dok je općina Pale – Prača prijavila podatak o 65 iseljenika u zemljama zapadne Evrope, kao i SAD-a i Kanade. Za grad Goražde ne postoje pouzdane procjene o broju iseljenika u zemlje zapadne Evrope i SAD-a⁹. Prezentirani podaci čine značajnu implikaciju za dalji razvoj, odnosno potrebu za usmjeravanjem strateških intervencija ka zadržavanju stanovništva i poticanju osnivanja porodice. Realizacija svih mjera u Strategiji razvoja treba osigurati uvjete za bolji kvalitet života stanovnika BPK Goražde, time i ostvariti doprinos zadržavanju stanovništva posebno ruralnih sredina. U oblasti ekonomskih kretanja, posljednjih godina BPK Goražde bilježi povećanje broja poslovnih subjekata,

⁹ Strategija razvoja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde 2021 - 2027

uključujući povećanje broja kako pravnih osoba, jedinica u sastavu pravnih osoba i obrtnika. Strukturu pravnih subjekata prevladavaju mala poduzeća koja zapošljavaju nešto veći broj zaposlenih, time ukazujući na unapređenje kapaciteta i konkurentnosti poduzeća. Trgovina je i dalje najrazvijenija grana, što ima ograničen doprinos konkurentnosti i dodatnoj vrijednosti privrede BPK Goražde.

Klimatske i prirodno-zemljopisne karakteristike BPK Goražde čine je pogodnom za razvoj poljoprivrede, prije svega voćarstva, povrtlarstva i stočarstva, što je primarna djelatnost ruralnih prostora, posebno Foče u FBiH i Pale u FBiH. Prema našim procjenama poljoprivredni resursi se koriste samo 20% u obimu raspoloživosti. Dakle, „brend“ BPK Goražde kao oaze autohtonog voća nije ni izbliza iskorišten, niti je sa drugim proizvodima povezan sa turističkom ponudom. Poseban aspekt podrške u razvojnom kontekstu treba biti usmjeren na realizaciju aktivnosti koje ostvaruju doprinos stvaranju dodatne vrijednosti (izvoz, transfer i razvoj tehnologija), uz poticanje mobilnosti rada i kapitala. Šume su bitan resursi kojima raspolaže BPK Goražde iako je njihovo korištenje na niskom nivou. Turizam i značajni turistički potencijali u BPK Goražde sa poljoprivredom je razvojni koncept za ruralna područja sa velikim mogućnostima vrlo malo iskorišten.

Sektor prirodnih resursa BPK Goražde

BPK Goražde raspolaže sa ozbiljnim prirodnim resursima zahvaljujući geomorfološkim, klimatskim i drugim faktorima, prije svega: izraženo je bogastvo i raznovrsnost vegetacije: raznih vrsta drveća i grmlja, a preovladavaju visoke i niske šume bukve, hrasta, graba, jasena, niskog cera i plemenitih lišćara, bogastvo ljekovitim biljnim vrstama i gljivama. Od ukupne površine zemljišta od 56.191,73 ha šumsko zemljište čini 55,9%. Hidropotencijal u BPK Goražde obiluje vodom, a rijeka Drina predstavlja najznačajniji vodni potencijal. Pored rijeke Drine, značajni vodotoci kantona su rijeke Prača, Čemernica „Kolina, Kosovska rijeka, Osanica, Odska, Podhranjenski potok, Zavodiška rijeka, Oglečevska rijeka Podkozarska rijeka i dr. Prirodni potencijal je u mnoštvu mineralnih resursa - barit, gips, grafit, limonit, cink i olovo, bakar, kvarc i druge rude. Step en istraženosti ruda varira, dok je step en iskorištenosti nizak. Prema procjenama, goraždanski gips ima izuzetan kvalitet. Na površini od oko 3,5 hektara nalazi se oko 11 miliona tona gipsa i predstavlja mogućnost za eksploataciju i izgradnju pogona za preradu gipsa. Na području rijeke Drine nalaze se brojne populacije stenoendemičnih i endemičnih vrsta BiH, Dinarida i Balkana – što daje globalnu ekološku vrijednost ovom području. Izvori pitke i mineralne vode idealna su mjesta za buduće tvornice za proizvodnju mineralne vode.

Projekcija stanja sektora poljoprivrede

BPK Goražde predstavlja pogodno područje za razvoj biljne i animalne proizvodnje (voćarstva, povrtlarstvo, ratarstvo stočarstva, pčelarstva). Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku BPK Goražde raspolaže zemljištem od 17.527,99 ha

poljoprivrednog zemljišta. Dakle, postoje potencijali za razvoj poljoprivrede kroz bolju iskorištenog obradivog zemljišta. Privatna domaćinstva karakteriše usitnjenost posjeda, od kojih oko 46% čine posjedi do 1 ha, sa niskom pojedinačnom proizvodnjom, sa malim udjelom mehanizovane obrade. Progres u biljnoj proizvodnji moguće je zasnivati na području Cvilinskog polja površine oko 180 ha, na području općine Foča u FBiH. Poljoprivrednom proizvodnjom se uglavnom bave individualni poljoprivredni proizvođači, a poljoprivredna proizvodnja je uglavnom svedena na vlastite potrebe i veoma male količine se plasiraju na tržište.

Projekcija biljne proizvodnje

Proizvodnja žitarica je uslovljena usitnjenim zemljišnim površinama, prepuštena uglavnom odluci proizvođača, sa malim prinosima i zastarjelim sortimentom. Povrtnarske kulture su u progresu u proizvodnji na zatvorenim prostorima (plastenicima). Proizvodnja krmnog bilja je na manjim površinama i ne obezbjeđuje krmnu bazu za stočarstvo. Na području BPK Goražde najzastupljenije vrste voća, prema broju rodni stabala i prinosima u tonama, su: šljive, jabuke, kruške i trešnje. Broj rodni stabala u BPK, u posljednjih godina bilježi pad, a resurs autohtonog voća postepeno se smanjuje, obzirom da nema mjera sanacije uglavnom starijih voćnih vrsta. Proizvodnja jagodastog voća bila je do prije par godina u ekspanziji, posljednjih godina u bitnoj recesiji.

Projekcija stočarske proizvodnje

BPK Goražde ima povoljne uslove za razvoj stočarstva. U stočnom fondu najznastupljenije su ovce i goveda. Posljednjih godina bilježi se trend smanjenja broja grla stoke, smanjenje broja grla ovaca za 7,9%, smanjenje broj grla goveda za 8,8%, dok je broj grla koza smanjen za 30,3%. U peradarstvu, broj kljunova peradi je na istom nivou u posljednjih pet godina, a 83,3% čine koke nesilice za proizvodnju jaja. Značajni uslovi na području BPK Goražde postoje i za razvoj pčelarstva, zahvaljujući bogatoj flori i medonosnom bilju na livada, pašnjacima, ruderalnim stništima, šumskim vrstama, svakako i dobroj organizaciji i angažmanu Udruženja pčelara u BPK Goražde. Smanjenjem broja grla krava i koza u BPK Goražde smanjuje se proizvodnja kravljeg mlijeka i kozijeg mlijeka, a zbog nedovoljne opremljenosti objekata i kvaliteta opreme za proizvodnju, smanjena je i proizvodnja po muznom grlu i muznoj kozi. Slična situacija je i u proizvodnji mesa. Dakle u poglavlju bilans proizvodnje i potrošnje poljoprivrednih proizvoda može se izvesti zaključak o stepenu razvijenosti poljoprivrede u BPK Goražde.

Projekcija razvoja sektora šumarstva

Šumski potencijali za proizvodnju drveta za drvoprerađu ima najveći značaj za razvoj općine Foča u FBiH, na čijem je području 57 % ukupne drvne mase BPK Goražde. Uzgajanjem, zaštitom i eksploatacijom šuma na području BPK Goražde se bave KŠPD „Bosansko-podrinjske šume“ i Kantonalna direkcija za šumarstvo. Najviše je proizvedeno i prodato ogrevnog drveta liščara (trupaca) i prostorno drvo liščara, dok je

produktivna drveta četinaru manje zastupljena. BPK Goražde raspolaže sa velikim bogastvom i raznovrsnošću ljekovitih biljnih vrsta, gljiva, raznolikog ljekovitog jagodičastog voća (borovnica, brusnica, kupina, šumska jagoda i dr.), te različitim plodovima u skupinama poljoprivredne i šumske vegetacije.

Tabela 3. Rezime stanja razvojnih izazova i perspektiva u oblasti poljoprivrede

Razvojni problemi	Razvojne perspektive
Tržište poljoprivrednih proizvoda nije regulisano, (lokalna prodaja, kućni prag)	Formirati zadrugu ili drugi subjekt za otkup polj. proizvoda, ugovarati proizvodnju.
Nedostatak finansijskog imputa za proizvodnju	Finansirati impute za proizvodnju
Nedostatak skladišnih prostora za ugovorenu proizvodnju	Ugovarati proizvodnju proizvoda koji ne zahtijevaju rashladne kapacitete (hladnjače)

Projekcija razvoja turizma u ruralnim područjima

Sa aspekta valorizacije ruralnih vrijednosti, prirodne i naslijeđene baštine, specifičnosti i autentičnog tradicionalnog znanja vidljiva je potreba za razvojem ruralnog turizma. Obzirom na prirodne specifičnosti i povoljne klimatske karakteristike, sektor turizma prepoznao je vrijednost valorizacije turizma u područjima van urbanih centara i u turističkoj ponudi izdvaja specifičnosti ruralnih područja u kombinaciji s prirodnim obilježjima: Turističko naselje "Ada"; Drina privlači kajakaše, veslače i splavare, a njene pritoke (Prača, Kolina i Kosovska Rijeka) obiluju ribljim fondom. Za planinarenje su idealni visovi Crni Rajski Vrh, Klek i Borovac. Lovište i izletišta "Bijele vode" na Krivoj Dragi idealan su ambijent za lovce, ali i turiste koji vole netaknutu prirodu, planinski masiv Ruda Glava. Od kulturno-historijskih spomenika značajno je spomenuti: naselje na lokalitetu Jagujilo kod Zupčića, Turhan Emin-begovu džamiju u Ustikolini, Turbe Sijerčića na Odžaku, Semiz Alipašino turbe sa haremom džamije, Rimski most na Kožetini, staro groblje na Presjeci ili crkve u Sopotnici, nekropole sa stećcima na Goršić polju sa UNESCO-ove liste, Hrančićima, u selu Kosače, Neolitsko naselje Lug, Groblje na Presjeci, Most na Kožetini, Zebina šuma, izletišta Rorovi itd.

Tabela 4. Rezime stanja razvojnih izazova i perspektiva u oblasti ruralnog turizma

Razvojni problemi	Razvojne perspektive
Ruralni turizam nije prepoznat da može dati vrijednost turističkoj destinaciji	Prepoznati ruralni turizam kao alat za socijalnu, privrednu, ekološku, kulturnu regeneraciju prostora.
Nizak nivo znanja za oblast turizma	Organizovati obuku, usavršavanje i edukaciju
Nema marketinške aktivnosti	Izraditi marketinški plan turizma BPK Goražde
Neplanski razvoj individualnih ponuda u segmentu ruralnog turizma	Analizirati kapacitete nosivosti ruralne turističke destinacije, definisanje vrste turizma.
Nedovoljna prepoznatljivost agroturizma	Planirati razvojnu podršku za razvoj agroturizma
Nije organizovana turistička ponuda u ruralnom području BPK Goražde	Razvoj ugostiteljsko-turističke ponude kroz razvoj tradicionalnih aktivnosti (gastroonomija)

Projekcija razvoja ruralnog okoliša

Zrak: Najveći onečišćivači zraka iz stacionarnih izvora su pojedinačna ložišta u domaćinstvima koja onečišćuju zrak tokom zimskih mjeseci izgaranjem pogonskih goriva drveta i ugljena. Postavljena je mjerna stanica Rasadnik Goražde, a dnevni

izvještaji su dostupni putem izvještaja Federalnog hidrometeorološkog zavoda. Podaci ukazuju na visoke godišnje koncentracije zagađujućih materija, te na njihovo povećanje tokom mjernog perioda. Periodična onečišćenja koja ne prelaze granične vrijednosti odnose se, uglavnom, na nešto veće koncentracije lebdećih čestica, azotnih oksida i troposferskog ozona (tokom sunčanog vremena), koja se najčešće javljaju iz stacionarnih izvora (ložišta u domaćinstvima tokom zimskih mjeseci) i mobilnih izvora (saobraćaja).

Vode i otpadne vode

Na rijeci Drini se vrši mjerenje hidrololoških parametara i kvalitete (1 lokacija od ukupno 12) – HS Goradže. U BPK Goradže postoje još dvije na rijeci Prači (HS Prača) i Kolini (HS Kolina) koje pripadaju slivu rijeke Drine. Kvalitet podzemnih voda se ne mjeri. Uprkos činjenici da se na području kantona danas u jednom dijelu nalaze postrojenja iz oblasti lake i srednje industrije, značajni su i kapaciteti prerađivačke industrije koji spadaju u oblast teške industrije (proizvodnja hemikalija, hemijskih proizvoda i municije) koja ima veliki negativan uticaj na prirodno okruženje. S toga, značajnu opasnost predstavljaju tehnološke otpadne vode iz postrojenja prerađivačke industrije, te je instaliranje kolektora i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda prioritetno za zaštitu životne sredine.

Zemljište

Zavod za agropedologiju FBiH sporadično i prema potrebama vrši analizu zemljišta na fizičke i hemijske karakteristike, prisustvo rezidua pesticida i ostatke teških metala. Zavod je uradio „kartu upotrebne vrijednosti zemljišta gdje su analizirani parametri sa navedenih aspekata zemljišta. Teritorija BPK Goradže ubraja se u područje koje je najkontaminiranije minama u BiH i FBiH. Najugroženija opština od mina u kantonu je opština Pale u FBiH gdje sumnjive minske površine obuhvataju čak 26.9 % teritorije općine, a zatim slijede grad Goradže i opština Foča u FBiH (10,54 % površine općine). Neeksplozivna ubojna sredstva i mine predstavljaju najveću potencijalnu opasnost antropogenog karaktera za stanovništvo i materijalna dobra.

Nestabilan teren obuhvata dva veća lokaliteta na prostoru kantona. Prvi lokalitet se nalazi na području naseljenog mjesta Lokve u površini od 405.81 ha (zaseoci Mehmedovići, Boškovići, Lokve, Poretak Radeljevići i Biljezi), dok se drugi lokalitet prostire na području naseljenog mjesta Renovica (zaseok Bronjići) u površini od 56.05 ha. Uslovno stabilan teren obuhvata 4,45 % teritorije kantona i 9 većih lokaliteta sa površinom od 2.235,6 ha. Stabilan teren čini najveći dio teritorije kantona, odnosno 90.54 % ukupne teritorije¹⁰.

¹⁰ Tekst djelimično preuzet iz dokumenta Strategija razvoja BPK Goradže za period 2021-2027

Tabela 5. Rezime stanja razvojnih izazova i perspektiva u oblasti ruralnog okoliša

Razvojni problemi	Razvojne perspektve
Prijetnje od posljedice klimatskih promjena, posebno poplava i požara	Mjere prilagođavanja klimatskim promjenama uvrstiti u planske dokumente
Ograničene površine kvalitetnog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju	Kontrolisati sječu šuma i destrukciju kroz plansko upravljanje okolišem (sačuvati najkvalitetnije zemljište za poljoprivredne svrhe).
Nesistemski mjerenja pojedinih komponenti okoliša i nepostojanje jedinstvenog informacionog sistema za okoliš na nivou BPK Goražde	Podsticati monitoring komponenti okoliša i održivih poljoprivrednih praksi, razvoj informacionog sistema podataka.
Fokus problema je odvođenje otpadnih voda, nizak stepen pročišćavanja otpadnih voda, gubitci vode i brojne septičke jame.	Jačati sistem odvodnje i tretmana otpadnih voda. Provesti evaluaciju i sanaciju septičkih jama u skladu s propisanim sanitarno-tehničkim uslovima;
Prekomjerna eksploatacija biljnih vrsta negativno utiče na autohtone, endemske, ljekovite vrste i biodiverzitet	Inventarizacija rijetkih, endemskih, osjetljivih i ugroženih vrsta, kao i alohtonih, invazivnih vrsta u cilju zaštite autohtonih genetskih resursa
Postojanje divljih odlagališta i nesanitarno odlaganje otpada nedostatak odvajanja i reciklaže komunalnog otpada	Podsticati održivo upravljanje otpadom, prikupljenja i odlaganje otpada na sanitarnim deponijama. Koliko je moguća zbrana divljih odlagališta otpada.
Nedovoljna iskorištenost prirodnih potencijala BPK Goražde u proizvodnji obnovljivih izvora energije	Podsticati programe jačanja energetske efikasnosti i korištenje energije sunca i vjetra.

2.1.4. Stanje prostorno-planske dokumentacije BPK Goražde

- Prostorno planska dokumentacija u fazi izrade i usvajanja i realizacije:
- Nacrt izmjene regulacionog plana Vitkovići (objavljeno 21.04 2023).
- Nacrt izmjene regulacionog plana Rasadnik (objavljeno 21.04. 2023).
- Nacrt izmjene regulacionog plana Splavište (objavljeno 16.03. 2020).
- Nacrt izmjene regulacionog plana Biserna (objavljeno 28.10. 2020).
- Nacrt prostornih planaova: Splavšite; Poda; Kutí; Centar; Rasadnik; Gornje Bare; Obarak; Biserna; Vitkovići; Ilovača; Prostor u blizini Drine;Urbanistički plan Goražde.

2.2. SWOT analiza

Na osnovu izrađene socio-ekonomske analize, u nastavku je dat pregled ključnih faktora iz unutrašnje okoline (snage i slabosti) i vanjske okoline (prilike i prijetnje) koji imaju važan uticaj na ruralni razvoj BPK Goražde. Navedeni faktori su prikazani prema sljedećim područjima: poljoprivredna proizvodnja, ruralni okoliš i infrastruktura, stanovništvo i ruralni turizam.

Poljoprivredna proizvodnja

Tabela 6. Pregled faktora – SWOT analiza

POLJOPRIVREDA	
PREDNOSTI (Strengths - S)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Izuzetno povoljni agroekološki faktori za poljoprivrednu proizvodnju; ○ Jačanje svijesti o postojanju standarda u proizvodnji i potrebi njihovog uvođenja u praksu; ○ Značajne površine (djevičanski čistog – nezagađenog) neobrađenog zemljišta; ○ Neiskorišteni potencijali biljne i animalne proizvodnje; ○ Postojanje tradicije bavljenja poljoprivredom; ○ Izuzetan potencijal za diversifikaciju privrednih djelatnosti u ruralnim područjima;
SLABOSTI (Weaknesses - W)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nedovoljan finansijski imput za progres u poljoprivredi ruralnih prostora. ○ Nedostatak stručne poljoprivredne službe direktno u proizvodnji i preradi. ○ Neregulisano domaće tržište poljoprivrednih proizvoda. ○ Nedostatak intervencije na tržištu poljoprivrednih imputa. ○ Nizak nivo navodnjavanja poljoprivrednih površina. ○ Nedostatak rashladnih i skladišnih prostora. ○ Nedovoljno poznavanje i korištenje marketinških metoda. ○ Nedostatak kantonalnih rezervi za ugovaranje i otkup poljop. proizvoda ○ Nedostatak konzistentne poljoprivredne politike na nivou FBiH. ○ Loša i neadekvatna organizovanost poljoprivrednih proizvođača. ○ Loš imidž poljoprivrede kao djelatnosti. ○ Nizak udio proizvoda s dodanom vrijednošću u sektoru poljoprivrede, posebno šumarstvu
PRIJLIKE (Opportunities - O)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ugovaranje proizvodnje od strane kantonalnih poljop. rezervi (primarno je formirati). ○ Poljoprivredni proizvodi, posebno organski i integralni postali privilegija. ○ Osiguravanje kvalitetnih i funkcionalnih skladišta i rashladnih kapaciteta za prihvatanje poljoprivrednih proizvoda. ○ Transfer znanja i tehnologija u poljoprivrednoj proizvodnji. ○ Mogućnost korištenja sredstava iz EU fondova (IPA, IPA II, IPARD). ○ Rastući interes za razvoj poljop. proizvoda turističkoj ponudi. ○ Veće mogućnosti za alternativne izvore energije. ○ Formiranje stručne savjetodavne službe u funkciji servisa poljoprivrednicima. ○ Formiranje Agencije za ruralni razvoj (prijedlog za primarno formiranje) ○ Koristiti autohtone voćne vrste za preradu u organske proizvode (primarno).
PRIJETNJE (Threats - T)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zavisnost poljoprivrednih proizvođača o direktnim budžetskim podrškama; ○ Regionalno prisustvo zaraznih bolesti i štetočina; ○ Negativni trendovi u startnoj poziciji biljne i animalne proizvodnje; ○ Dalja fragmentacija posjeda; ○ Elementarne nepogode; ○ Politička nestabilnost koja usporava proces europskih integracija; ○ Klimatske promjene

Ruralni okoliš i infrastruktura

Tabela 7. Pregled faktora – SWOT analiza

RURALNI OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA	
PREDNOSTI (Strengths - S)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Povoljni agroklimatski uslovi; ○ Bogat hidropotencijal; ○ Nezagađenost poljoprivrednog zemljišta; ○ Raspoloživost šumskih resursa; ○ Izuzetna biološka raznolikost i autohtoni genetski resursi; ○ Rastuća svijest o prednostima integralne i organske poljoprivr. proizvodnje; ○ Shvatanje nadležnih institucija da je ruralni okoliš prioritetna oblast.
SLABOSTI (Weaknesses - W)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Problemi otpadnih voda u ruralnim područjima (brojne septičke jame); ○ Ugrožavanje komponenti okoliša neodrživom poljoprivrednom praksom ○ Neodržavanje, posebno lokalnih cesta; ○ Nedovoljno razvijena infrastruktura za navodnjavanje; ○ Problem legislative u šumarstva (nema Zakona na nivou FBiH), ilegalna sječa i neadekvatno upravljanje šumskim resursima; ○ Gubitak tla uslijed degradacije (erozija) i destrukcije;
PRILIKE (Opportunities - O)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dobar kvalitet komponenti okoliša i prirodni potencijali koji omogućavaju integriranu i organsku proizvodnju; ○ Prirodni potencijali za akvakulturu, lovstvo i ekoturizam; ○ Ulaganja u obnovljive izvore energije; ○ Usaglašavanje ruralnog razvoja i poljoprivrede sa zahtjevima tržišta EU-a.
PRIJETNJE (Threats - T)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Globalne klimatske promjene i ranjivost ruralnih područja prema klimatskim ekstremima i elementarnim nepogodama (poplave, suše, požari); ○ Nedostatak ruralne - okolišne legislative. ○ Odliv ljudi sa sela – alarm za donošenja mjera zaustavljanja iseljavanja.

Stanovništvo i ruralni turizam

Tabela 8. Pregled faktora – SWOT analiza

RURALNI OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA	
PREDNOSTI (Strengths - S)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Veća dostupnost tržišta kroz povoljan saobraćajni položaj (tunel Prača-Hrenovica-Tunel Hranjen-Goražde. ○ Projekti turističke infrastrukture (biciklističke staze, ceste u prirodi i dr.); ○ Bogata baza prirodnih resursa; ○ Bogata ruralno nasljeđe (stara tradicionalna sela) i kulturno-istorijsko nasljeđe; ○ Bogatstvo domaće tradicionalne gastronomije ugodna klima; ○ Područje sa niskim nivoom zagađenja (zraka, vode, tla, nema buke itd.); ○ Područje bogato hidropotencijalima, obilje ribljeg fonda
SLABOSTI (Weaknesses - W)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zastarjelost lokalne saobraćajne i ostale infrastrukture (vodosnabdijevanje, struja, kanalizacija, Internet. Nedostatak sistema za reciklažu otpada; ○ Nedostatak saobraćajne i turističke signalizacije; ○ Nepovjerenje u usluge javnog prijevoza; ○ Nedovoljna valorizacija prirodnih resursa u turističke svrhe; ○ Nedovoljna valorizacija kulturno-istorijskog nasljeđa u turističke svrhe; ○ Nedovoljna uređenost okoliša ; ○ Nedovoljna zaštita i održavanje prirodnih i kulturnih resursa i atrakcija; ○ Nedovoljna briga o resursu uma i njihova devastacija.

PRIJKE (Opportunities)	<ul style="list-style-type: none"> ○ BPK Goražde područje pogodno za atrakcije i atraktivnosti ○ Mogućnost prekogranične i međuregionalne saradnje u razvoju ruralnog turizma ○ Mogućnosti boljeg povezivanja destinacija s razvojem novih saobraćajnicama; ○ Dobra pozicija u regionu. ○ Povećana svijest o zaštiti prirodnih i kulturnih vrijednosti; ○ Mogućnost integrisanosti agrikulturnog identiteta u turističku ponudu; ○ Mogućnost diversifikacije ponude; ○ Bogatstvo i atraktivnost domaće gastronomije.
PRJETNJE (Threats -T)	<ul style="list-style-type: none"> ○ Intenzivno pražnjenje sela, posebno mlađih kategorija stanovništva; ○ Promjena vizualnog identiteta ruralnog prostora ○ Komercijalnost na štetu ambijenta; ○ Opasnost od ekstenzivnog i neplanskog korištenja prirodnih resursa.

2.3. Strateško fokusiranje

Na osnovu situacione analize i SWOT analize postavljen je osnov za definisanje strateških pravaca razvoja BPK Goražde. Strateško fokusiranje je bazirano na jedinstvenim snagama sa kojima raspolaže BPK Goražde kao i ključnim problemima koje u narednim godinama treba riješiti. Shodno tome, strateški fokus razvoja BPK Goražde u periodu 2024-2028. godinu usmjereni su u tri strateška pravca (fokusa) na osnovu kojih se kreiraju strateški ciljevi ruralnog razvoja BPK Goražde.

STRATEŠKI FOKUSI

- ✚ **Strateški fokus 1:**
Stabilnost dohotka i povećanje konkurentnosti u održivoj poljoprivrednoj proizvodnji.
- ✚ **Strateški fokus 2:**
Održivo upravljanje prirodnim, prostornim i infrastrukturnim resursima ruralnih područja.
- ✚ **Strateški fokus 3:**
Uravnotežen ruralni teritorijalni razvoj, unapređenje uslova života i rada ruralnog stanovništva i unapređenje gospodarskog razvoja kroz nepoljoprivredne djelatnosti i ruralni turizam.

Strateški fokus 1: Stabilnost dohotka i povećanje konkurentnosti u održivoj poljoprivrednoj proizvodnji:

- Sveobuhvatan pristup povećat će efikasnost poljoprivredne proizvodnje, kvalitet proizvoda, omogućiti dodanu vrijednost i održivo upravljanje zemljištem, vodama i biodiverzitetom.

- Unapređenje transfera tehnologija, putem informacija i edukacije, na sve učesnike u poljoprivrednoj proizvodnji omogućuje smanjenje osjetljivosti na klimatske promjene i podsticanje na proizvodnju sa niskim emisijama.
- Stabilnost dohotka i povećanje konkurentnosti u održivoj poljoprivrednoj proizvodnji, a posebno direktna plaćanja, trebaju biti zasnovana na primjeni dobre prakse, zaštite okoline, zdravlja ljudi, životinja i biljaka i dobrobiti životinja.
- Širenje i diversifikacija tržišta, olakšavanje pristupa tržištu i poljoprivrednom tlu, omogućit će veće i stabilnije prihode malim proizvođačima, a time biti i podsticaj za mlade poljoprivrednike.

Strateški fokus 2: Održivo upravljanje prirodnim, prostornim i infrastrukturnim resursima ruralnih područja :

- Oživljavanje ruralnih područja kroz održivo upravljanje prirodnim resursima za razvoj poljoprivrede i generisanje dohotka za ruralno stanovništvo
- Održivo upravljanje prirodnim i infrastrukturnim resursima ruralnih područja podsticanje privrednog rasta zasnovanog na principima ekološke prihvatljivosti i društvene odgovornosti.
- Razvoj turističkih potencijala i ponude BPK, uz unaprijeđenje turističke infrastrukture, za izgradnju imidža atraktivne turističke destinacije za riječni, avanturistički i sportskorekreativni turizam, uz promociju kulturno-historijskog naslijeđa.
- Unapređenje kvaliteta života ruralnog stanovništva kroz unapređenje usluga i infrastrukture, ali i efikasnije korištenje, očuvanje i zaštitu prirodnih resursa i razvoj onih djelatnosti koje doprinose realizaciji ovog cilja kroz poljoprivredne usluge.
- Ekološki prihvatljivo i odgovorno upravljanje implicira promovisanje i unapređenje dobrih poljoprivrednih praksi koje su u skladu s postojećim prirodnim resursima, pritom vodeći računa o očuvanju okolišnih komponenti (voda, vazduh, tlo) i prirodnih vrijednosti BPK Goražde specifičnih staništa, vrsta i pejzaža.
- Jačanju svijesti o važnosti primjene mjera ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama i primjene ekološki prihvatljivijih tehnologija, smanjenjem otpada reciklažom, održivim korištenjem voda i tla i zaštitom autohtonih genetskih resursa.

Strateški fokus 3:

- Razvoj ruralnih područja zasniva se na ključnim komponentama razvoja kao što su demografska obnova ruralnih područja, razvoj poljoprivrednih gazdinstava i njihovog poslovanja.
- Uravnotežen teritorijalni razvoj i unapređenje života i rada ruralnog stanovništva, unapređenje privrednog razvoja kroz nepoljoprivredne djelatnosti i ruralni turizam.
- Zadržavanje mlađih kategorija stanovništva ruralnih sredina BPK Goražde obezbjeđivanjem prikladnih uslova za život i rad.

- Obezbjediti osnovne infrastrukturne uslove za razvoj naselja i upošljavanje u nepoljoprivrednim zanimanjima, posebno u ruralnom turizmu koji podstiče razvoj cijelog spektra poljoprivrednih i nepoljoprivrednih djelatnosti.

2.4. Vizija razvoja

Vizija razvoja BPK iskazuje stratešku namjeru građanstva koja prvenstveno odražava težnje da BPK Goraždse postane savremenija regija, orijentisana na održive aspekte razvoja gdje se razvoj posmatra kao višedimenzionalan proces ekonomske, društvene, okolišne, prostorne i institucionalne transformacije sa ciljem poboljšanja kvaliteta i standarda života građana i građanki. Vizija uključuje inkluziju svih sektora društva u razvojne procese, uključujući javni, privatni i civilni sektor.

- Ruralna područja BPK Goražde su vitalna i atraktivna mjesta za život i rad, sa različitim privrednim mogućnostima u skladu s lokalnim uslovima i karakteristikama. Pogodna su za razvoj ruralnog turizma, gdje bi se povezale različite djelatnosti koje spajaju poljoprivredu i turizam. Vitalnost i razvoj veza između sela, gradova i manjih prigradskih područja pridonosi razvoju privrede u cjelini.
- Unapređena konkurentnost poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i kvalitet života u ruralnim područjima za sve društvene grupe, a naročito mlade, uz osiguranje odgovarajuće zaštite okoliša kroz efikasnije korištenje raspoloživih resursa.
- Ruralna područja sposobna su brzo se prilagoditi privrednim, društvenim, kulturnim, ekološkim i tehnološkim promjenama i potpuno se integrisati u tržišno privredno djelovanje.

U narednom petogodišnjem periodu 2024 - 2028. očekivati je da će se u BPK Goražde izgraditi temelji za ubrzani i efikasniji razvoj pljoprivrede i ruralni razvoj i to u smislu uspostavljanja modernog, produktivnog, tehnološki naprednog, okolišno i društveno osjetljivog ekonomskog poljoprivrednog i ruralnog ambijenta spremnog da odgovori na globalne socio-ekonomske i klimatske promjene, te sposobnog da se „izbori“ za adekvatan i prosperitetan položaj poljoprivrede i ruralnih prostora. Ovo podrazumijeva snažno jačanje sposobnosti svih poslovnih i administrativnih subjekata da unaprijede prepoznatljivost ruralnih prostora, iskorištavajući mogućnosti koje nudi bogato kulturno naslijeđe, ali i raznolikost agroekoloških uslova. Fokus razvoja poljoprivrede i ruralnih područja trebao bi biti na jačanju komunikacije, kooperacije, horizontalnog i vertikalnog interesnog povezivanja svih subjekata, kao i na izgradnji efikasnih poslovnih inicijativa koji će omogućiti efektivnu i efikasnu razmjenu informacija, inovativnih ideja, ali prije svega jačati sve oblike transfera tehnologija i dobre poslovne prakse.

Vizija razvoja poljoprivrede i ruralnih prostora uvažava primjenu za duže vremensko razdoblje, ali je iz praktičnih razloga projektovana na period od pet godina (2024 – 2028). To se može smatrati dobrim intervalom za implementaciju predloženih strateških pravaca i razvojnih akcija, obzirom na vrlo dinamične procese kakvi se

dešavaju u bližem i širem okruženju. U širem smislu riječi, vizija razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja, u svakom proizvodnom području, prema tome i na prostoru BPK Goražde treba da utječe na njenu transformaciju, mijenjajući je u sljedećim pravcima:

Strukturno je transformiše podupirajući joj koncept održivosti, dajući joj zadaće koje do sada nije imala, ili zadaće od kojih se stvara siguran profit i podrška za očuvanje tradicionalnih vrijednosti, boljeg i održivog koncepta korištenja resursa, te mogućnosti stvaranja novih vrijednosti i uposlenosti.

Bez obzira što razvoj poljoprivrede i atraktivna ruralna područja BPK Goražde imaju mnogo prostora za poboljšanja, ona su se proteklo vrijeme uglavnom nalazila izvan razvojnih tokova. Iako ne postoji jedinstven pristup koje komponente čine samu viziju, cjelovito određenje koncepta vizije, koje smo mi primijenili u procesu oblikovanja vizije razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja BPK Goražde obuhvata sljedeće komponente: bazični sistem vrijednosti, svrhu postojanja, strateški izazov koji se želi postići. Prve dvije komponente oblikuju ključnu ideologiju (ključne vrijednosti i svrhu postojanja), dok strateški izazov predstavlja vidljivi dio vizije kroz koji se reflektuje ključna ideologija. Pristup viziji razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja podrazumijeva snažno jačanje sposobnosti svih poslovnih i administrativnih subjekata da unaprijede prepoznatljivost poljoprivrednog proizvoda ruralnog prostora, iskorištavajući mogućnosti koje nudi bogato kulturno naslijeđe, ali i raznolikost agroekoloških uslova („biti prvi na tržištu“, geografska i tradicijska indikacija, izvornost proizvoda i sl.).

Misija u aspektima poljoprivrede i ruralnog razvoja predstavlja stvaranje uvjeta za razvoj prepoznatljivih dinamičnih, tehnološki inovativnih, prilagodljivih i konkurentnih sektora prije svega, poljoprivrede, prehrambene industrije, šumarstva, lovstva i drvne industrije uvažavajući načela zaštite okoliša, prirodnih resursa, očuvanja ruralnih područja i tradicijskih vrijednosti područja BPK Goražde, brige o nacionalnim interesima i poštivanja institucionalnog i pravnog okvira domaće i EU legislativne.

2.5. Strateški ciljevi sa indikatorima

Strateški ciljevi su usaglašeni sa strateškim i planskim dokumentima viših nivoa i okvirom za ciljeve održivog razvoja u BiH, a u svrhu realizacije vizije razvoja, definisana su tri strateška cilja:

STRATEKI CILJEVI

Strateški cilj 1.

Podsticati konkurentnost poljoprivrede

Strateški cilj 2:

Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje klimatskim promjenama

Strateški cilj 3:

Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta

Strateški cilj utječe na sveukupni pravac razvoja zajednice i predstavlja jasan smjer kretanja u dugoročnom razdoblju. Strateški ciljevi su nastali na osnovu analiza, prvenstveno situacione i SWOT analize, na osnovu kojih su izvučeni strateški fokusi. U nastavku je prikaz veze između strateških fokusa i strateških ciljeva.

Pravac: Pametan rast

- ✦ **Akcelerator: Povećanje investicija u infrastrukturu sa pokretačima:**
 - ✓ Veći udio javnih investicija u infrastrukturi,
 - ✓ Jačanje infrastrukture u oblasti digitalnih tehnologija.
- ✦ **Akcelerator: Zeleni rast i čista energija i pripadajućim pokretačima:**
 - ✓ Razvoj „zelenih“ vještina i poslova,
 - ✓ Dekarbonizacija energetskeg sektora.
- ✦ **Akcelerator: Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem - pokretači**
 - ✓ Upravljanje rizicima od elementarnih nepogoda.
 - ✓ Zaštita i obnova prirodnog kapitala.
 - ✓ Razviti sistem cirkularne ekonomije.
 - ✓ Jačanje kontrole i monitoringa kvaliteta ekosistema.
 - ✓ Održivi turizam.
- ✦ **Akcelerator: Povećanje ulaganja u infrastrukturu istraživanja, razvoj i inovacija u javnom i privatnom sektoru s pripadajućim pokretačima:**
 - ✓ Povoljan ambijent za preduzetništvo i inovacije.
 - ✓ Povećanje investicija u infrastrukturu istraživanja, razvoja i inovacija u javnom i privatnom sektoru.
 - ✓ Globalni lanci vrijednosti.
- ✦ **Akcelerator: Unapređenje pristupa i kvaliteta obrazovanja i obuke s pripadajućim pokretačima:**
 - ✓ Strateško ulaganje u istraživačko razvojne aktivnosti.
 - ✓ Efektivan sistem cjeloživotnog učenja

Pravac: Društvo jednakih mogućnosti

- Akcelerator: Unapređenje politika socijalne zaštite s pripadajućim pokretačima:**
- ✓ Jačanje infrastrukture i kompetencija pružalaca usluga kroz uvođenje novih modela pružanja usluga.
 - ✓ Unapređenje sistema identifikacije i praćenje ugroženih obitelji i obitelji u riziku.

Strateški cilj 1: Podsticati konkurentnost poljoprivrede

Za realizaciju vizije razvoja sektora poljoprivrede, kao glavnog sektora održivog ruralnog razvoja, u okviru prvog cilja Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja BPK Goražde (2024 – 2028) definisani su ciljevi razvoja poljoprivrede:

- Održivo upravljanje prirodnim resursima, prilagođavanje klimatskim promjenama i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih proizvoda sa diverzifikacijom vrijednosti.

- o Povećati nivo radne i tehnološke discipline i nivo tehničko – tehnološke opremljenosti
- o Obezbjediti uslove za stabilnost dohotka poljoprivrednih proizvođača, diversifikaciju poljoprivredne proizvodnje, unapređenje života u ruralnim područjima s ciljem demografske stabilnosti.

Strateški ciljevi i usmjerenja prema revitalizaciji poljoprivrede područja BPK Goražde trebalo bi, da u značajnijoj mjeri doprinose porastu postojećih uslužnih djelatnosti u sektorima integralnog ruralnog razvoja, valorizaciji datog područja i razvoja mikro poduzetništva u korist, prije svega, održivog života na selu. Predložena strateška rješenja razvoja poljoprivrede treba da šire mreže usluga i jačaju kapacitete institucija, pravnih i fizičkih lica koji su angažovani u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja, očuvanju okoliša, promociji turizma i u ukupnoj teritorijalnoj valorizaciji. Očekivati je da će realna stopa rasta do 2028 godine u sektoru poljoprivrede iznositi 1 do 2%.

Poljoprivreda kao glavna djelatnost ruralnih prostora BPK Goražde ima prioritet u održivom razvoju ruralnih područja sa svim njenim aspektima, od poslovanja na poljoprivrednom domaćinstvu do mogućnosti i analize svih faktora koji utiču na širi poljoprivredno - prehrambeni sektor, uključujući poljoprivrednu proizvodnju, prerađu, distribuciju proizvoda, tržište i zahtjeve potrošača. Zbog toga je neophodno postaviti čvrste temelje za ubrzan i efikasan razvoj modernog, produktivnog, tehnološki naprednog, ekološki i društveno osjetljivog ekonomskog sektora usmjerenog na rješavanje socioekonomskih i klimatskih promjena. Na taj način stvaraju se preduslovi za adekvatan i prosperitetan položaj poljoprivrede u BPK Goražde. Prognoza je napravljena na osnovu analize stanja u sektoru poljoprivrede za period (2024-2028) godina, a podrazumijeva moguće promjene u korištenju resursa i promjenama u prinosima kao rezultata tehničko-tehnološkog napretka. Zbog praktičnosti upotrebe Strategije, objedinjeni su indikatori za pojedine proizvodnje, uz izdvajanje najznačajnijih kultura, a neke proizvodnje nisu uzete u razmatranje zbog njihovog malog obima. Procjena proizvodnje je napravljena kao produkt raspoloživih resursa i intenziteta proizvodnje svedene na jedinicu mjere.

Tabela 9. Indikatori s polaznim i ciljnim vrijednostima

<i>Indikatori</i>	<i>Polazna vrijednost KM (procjena) 2024 g.</i>	<i>Ciljna vrijednost KM (procjena) 2028 g.</i>
Biljna proizvodnja	5.500.000,00	6.300.000,00
Animalna proizvodnja	3.500.000,00	3.800.000,00
Investicije u poljoprivredi	150.000,00	1.200.000,00

Strateški cilj 2. Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima, prilagodavanje klimatskim promjenama

Da bi se preokrenuli efekti degradacije okoliša i izazova održivosti, potrebno je sprovoditi javno, transparentno i inkluzivno upravljanje i održiva upotreba prirodnih resursa. Neophodno je podržati sve relevantne aktere u postizanju održivog razvoja.

jačanjem otpornosti i održivog upravljanja resursima i biološki značajnim nacionalnim i prekograničnim ekosistemima, podržavajući kapacitete prilagođavanja i otpornosti na negativne uticaje klimatskih promjena, doprinoseći usklađivanju standarda s najboljim praksama EU i međunarodnih zemalja, podržavajući razvoj i primjenu propisa u oblasti kontrole zagađenja, upravljanju otpadom i unapređivanju upravljanja rizikom od katastrofa.

Glavni pravci djelovanja u okviru upravljanja prirodnim resursima su sljedeći:

- Upravljanje prirodnim resursima.
- Očuvanje biodiverziteta i ekosistema.
- Prilagođavanje i ublažavanje klimatskih promjena.
- Prilagođavanje i poštovanje EU sporazuma o zaštiti okoliša.
- Monitoring i istraživanje, edukacija održivosti staništa, uključujući i zaštićena područja.
- Zaštita i racionalnog korištenja i jačanje svijesti o potrebi očuvanosti i zaštite okoliša, posljedicama klimatskih promjena, promovisanje korištenja obnovljivih izvora energije.
- Očuvanja i obnova poljoprivrednog zemljišta i šumskih resursa.
- Jačanje infrastrukture vodosnabdijevanja, odvodnje otpadnih voda, pročišćavanje voda, navodnjavanje i zaštita od štetnog djelovanja voda, šumske i energetske infrastrukture u ruralnim područjima.
- Podsticanje prekogranične i međunarodne saradnje u oblasti ruralnog razvoja i podsticanje održivih poljoprivrednih praksi, održivog turizma.

Tabela 10. Indikatori s polaznim i ciljnim vrijednostima

<i>Indikatori</i>	<i>Polazna vrijednosti KM (procjena) 2024 g.</i>	<i>Ciljna vrijednost KM (procjena) 2028 g.</i>
Stepen priključenosti na sistem odvodnje otpadnih voda	5.500	8.000
Pokrivenost uslugama odvoza komunalnog otpada (%)	20%	50%
Programi podsticanja održivog korištenja prirodnih vrijednosti %	0	10

Strateški cilj 3: Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta

Depopulacija stanovništva ruralnih područja BPK Goražde mogla bi se makar djelimično zaustaviti stvaranjem novih radnih mjesta u ruralnim područjima: kućna radinost, otvaranjem obrta, malih i srednjih poduzeća, čime bi se smanjio pritisak na urbana područja i iseljavanje. U BPK Goražde neminovno je stvarati bolje poslovno okruženje što je osnovni preduvjet za spas sela (**alarm za hitne mjere i intervencije**). Navedene mjere nisu samo zadatak i obaveza Ministarstva privrede BPK Goražde (iako ga je neminovno reorganizovati u cilju stvaranja Agencije za ruralni razvoj). To je obaveza

većine ministarstava u Vladi BPK Goražde. U kontekstu uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih područja, uključujući i stvaranje i očuvanje radnih mjesta neophodno je:

- poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima,
- poboljšavanje isplativosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede te promocija inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama,
- promocija organizacije prehrambenog lanca i dobrobiti životinja te upravljanja rizikom u poljoprivredi,
- obnavljanje, očuvanje i poboljšavanje okolia povezanih s poljoprivredom i šumarstvom,
- promicanje socijalne uključenosti, smanjivanje siromaštva i poticanje privrednog razvoja u ruralnim područjima.

Tabela 11. Indikatori s polaznim i ciljnim vrijednostima

<i>Indikatori</i>	<i>Polazna vrijednost KM (procjena) 2024 g.</i>	<i>Ciljna vrijednost KM (procjena) 2028 g.</i>
Porast ruralnog stanovništva (%)	%	%
Broj izgrađenih i rekonstruisanih objekata javne infrastrukture	1	12
Broj međunarodnih projekata koji obuhvataju ruralna područja BPK Goražde	2	3

3. PRIORITETI I MJERE ZA STRATEŠKE CILJEVE SA INDIKATORIMA

STRUKTURA STRATEKIH CILJEVA PRIORITETA I MJERA

STRATEKI CILJ 1. POSTICATI KONKURENTNOST POLJOPRIVREDE

Prioritet 1. Podrška poljop. proizvodnji, novim tehnologijama i inovacijama

Naziv mjere 1.1. Podrška za ulaganja u poljoprivredna gazdinstva

Naziv mjere 1.2. Podrška primarnoj i prerađivačkoj proizvodnji

Prioritet 2. Plasman poljoprivrednih proizvoda

Naziv mjere 2.1. Razvoj savremenih otkupnih centara

Naziv mjere 2.2. Podrška otkupljivačima

Prioritet 3. jačanje stručnih i savjetodavnih službi

Naziv mjere 3.1. Pružanje stručnih i savjetodavnih usluga

Prioritet 4 Podrška u veterinarskoj i fitosanitarnoj oblasti

Naziv mjere 4.1. Unapređenje sistema identifikacije životinja i sistema kontrole kretanja u skladu sa ustavnim nadležnostima

STRATEKI CILJ 2. OSIGURATI ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA I PRILAGOĐAVANJE KLIMATSKIM PROMJENAMA

Prioritet 1. Održivo upravljanje zemljištem

Naziv mjere 1.1. Zaštita poljoprivrednog zemljišta

Prioritet 2. Održivo upravljanje vodama

Naziv mjere 2.1. Zaštita voda od onečišćenja/zagađenja

Prioritet 3. Upravljanje prirodnim resursima

Naziv mjere 3.1. Šumski resursi – očuvanje, zaštita i biološke održivosti

Naziv mjere 3.2. Upravljanje rizicima i ublažavanje posljedica klimatskih promjena

STRATEŠKI CILJ 3. POSTIĆI URAVNOTEŽENI TERITORIJALNI RAZVOJ RURALNIH PODRUČJA, UKLJUČUJUĆI STVARANJE I OČUVANJE RADNIH MJESTA

Prioritet 1. Razvoj ruralnog turizma i ostalih nepoljop. djelatnosti

Naziv mjere 1.1. Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma

Naziv mjere 1.2. Podrška ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području za diversifikaciju ruralnih aktivnosti i kvalitetniji život

Naziv mjere 1.3. Unapređenje osnovne ruralne infrastrukture

Naziv mjere 1.4. Podrška mladim poljoprivrednicima i mladim preduzetnicima u ruralnim područjima

3. PRIORITETI I MJERE SA INDIKATORIMA

POSTICATI KONKURENTNOST POLJOPRIVREDE
STRATEKI CILJ 1. (prioriteti i mjere)

Prioritet 1.	Podrška poljop. proizvođači, novim tehnologijama i inovacijama		
Naziv mjere	1.1. Podrška za ulaganja u poljoprivredna gazdinstva		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Mjera obuhvata: Sa nivoa FBiH podrška se realizuje putem direktnih plaćanja za biljnu, animalnu proizvodnju i kroz podršku ulaganja za infrastrukturu i opremu za navodnjavanje, skladištenje, klasiranje i pakovanje, doradu i preradu poljoprivrednih proizvoda, promociju domaćih proizvoda i prerađevina. Podrška za biljne proizvodnje (voće, povrće, ratarske kulture, cvijeće, ljekovito i začinsko bilje, sadni materijal) Aktivnosti mjere uključuju: - podrške ulaganju u infrastrukturu i opremu PPG/OPG, - podrške ulaganjima u podizanje konkurentnosti biljne i animalne proizvodnje, - podsticanje partnerstava između proizvođača i kupaca.		
Strateški projekt	Povećanje standarda poljoprivrednih proizvođača kroz direktna plaćanja		
	Indikatori	Polazne vrijednosti 2024 g.	Ciljne vrijednosti 2028 g.
Indikatori za monitoring rezultata mjere	Povećanje broja PPG-ova iznad 1,00 ha	0	2
	Smanjenje br PPG-ova do 1,00 ha	0	5
	Broj invest. ulaganja u preradu	0	2
Razvojni efekti i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Ograničeno povećanje broj korisnika mjere, ograničeno povećanje proizvodnje i vrijednosti proizvodnje, posebno ekološke i integralne, ograničeno povećanje bruto (BDV) poljoprivredne proizvodnje (u KM).		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	750.000,00 KM Budžet BPK Goražde 70%; FBiH 20%; donacije 10%		
Period implementacije	2024 – 2028 godina		
Koordinisanje - implem.	BPK Goražde – Ministarstvo za privredu sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Nosioći mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde		
Ciljne grupe	Fizička i pravna lica registrovane u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i registar klijenti (RK)		
Naziv mjere	1.2. Podrška primarnoj i prerađivačkoj proizvodnji		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Aktivnosti mjere uključuju: - direktna plaćanja u biljnoj proizvodnji (po ha), - podrška ulaganjima u nove nasade voća, u plasteničku proizvodnju, organsku i integralnu proizvodnju direktna plaćanja u animalnoj proizvodnji (po grlu), - podrška proizvodnji sjemenskog i sadnog materijala, - podrška za pčelare, - podrška organskoj poljoprivredi, podrška nabavci (diktalna tehnologija) mehanizacije i opreme za preradu voća i povrća, podrška inovativnim aktivnostima, podrška edukaciji, primarna podrška ruralnom prostoru, kapitalnim ulaganjima.		
Strateški projekt	Povećanje konkurentnosti primarne i prerađivačke proizvodnje		
	Indikatori	Polazne vrijednosti 2024	Ciljne vrijednosti 2028 g.
Indikatori za monit. rezultata mjere	Povećanje biljne proizvodnje	525.000,00	1.270.000,00
	Povećanje animalne proizvodnje	1.440.000,00	2.250.000,00
	Broj invest. ulaganja u preradu	0	2
Razvojni efekti i doprinos mjere prior.	<ul style="list-style-type: none"> o Unaprijediti će se primarna poljoprivredna proizvodnja o Uspostaviti će se system organske i integralne poljoprivredne proizvodnje 		

	<ul style="list-style-type: none"> o Proizvodi će dobiti veću vrijednost sa standardizacijom. o Postepeno će se uvoditi digitalna tehnologija u proizvodnju i preradu.
Indikativna finansijska konstrukcija	600.000,00 KM Budžet BPK Goražde 70%; FBiH 20%; donacije 10%
Period implementacije	2024-2028 godina
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde - sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde
Nosioci mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde - sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde
Ciljne grupe	Fizička i pravna lica registrovana u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i registar klijenti (RK)

Prioritet 2.	Plasman poljoprivrednih proizvoda		
Naziv mjere	2.1. Razvoj savremenih otkupnih centara		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	<p>Mjera obuhvata:</p> <p>Današnje vrijeme karakteriše smanjenje direktnih kontakata kupaca i prodavača u kontekstu tržišta sa poljoprivrednim proizvodima. Manje količine poljoprivrednih proizvoda u BPK Goražde nisu u sistemu savremenijih otkupnih centara, već je aktualna prodaja direktnih kontakata proizvođača i kupaca. Ipak, obim direktne prodaje na gazdinstvu opada, a potrošači hrane, zbog sve bržeg tempa života, sve više su okrenuti prema kupovini hrane u supermarketima/hipermarketima i sl.</p> <p>Ima i pozitivnih primjera oživljavanja kupovine poljoprivrednih proizvoda direktno od poznatog proizvođača, a to najvećim dijelom zavisi od inicijative, ponude i organizacije poljoprivrednih proizvođača. Zbog visoke usitjenosti u lancu snabdijevanja i postojanja velikog broja malih proizvođača, te slične fragmentiranosti prerađivača, dolazi do rasta troškova prometa, a koristi od domaće trgovine u plasmanu poljoprivrednih i prehrambenih outputa, uglavnom ubire trgovačka mreža. Nepovezanost i neorganiziranost lišava poljoprivrednike mogućnosti pregovaranja s dobavljačima o povoljnijoj kupovini većih količina inputa kao što su sjemeni, mineralna đubriva, zaštitna sredstva i ostalo. Zbog sezonskog karaktera proizvodnje i odsustva uslova za skladištenje njihovih proizvoda, proizvođači voća i povrća nisu u mogućnosti ostvariti veće prihode. Mjera uključuje i podršku međusobnom povezivanju poljoprivrednih proizvođača, kupaca i jačanje ovih veza, certificiranje proizvoda, jačanje kontrole kvaliteta i sigurnosti, posebno proizvoda ekološke poljoprivrede, jačanje inspeksijske infrastrukture za provedbu kontrole, jačanje mehanizama za implementaciju propisa o dobrobiti životinja.</p> <p>Aktivnosti mjere uključuju: podrška izgradnji i razvoju savremenih otkupnih i logističkih centara, podrška osnivanju i funkcionisanju poljoprivrednih i prehrambeno-prerađivačkih kapaciteta, opremanje kontrolu kvalitete i zdravstvene ispravnosti proizvoda, podrška otkupnim centrima kroz podršku za razvoj marketinških aktivnosti, podrška učešću na međunarodnim sajmovima i izložbama. - podrška razvoju digitalne tehnologije.</p>		
Strateški projekt	Podrška izgradnji savremenih otkupnih i logističkih centara		
	Indikatori	Polazne vr. 2024 g.	Ciljne vr. 2028 g.
Indikatori za monitoring rezultata mjere	Broj formiranih centara (zadruga i sl.) za plasman proizvoda	0	1
	Broj projekata za razvoj marketinških aktivnosti	0	2
	Digitalne tržnice (berza)	0	1

Razvojni efekti i doprinos mjere ostvarenju priorizeta	Povećanje proizvoda i stabilizacija cijena poljoprivrednih proizvoda, stabilizacija dohotka poljoprivrednika, olakšan plasman proizvoda, jačanje znanja o značaju uspostave zadruga i otkupnih centara		
Indik. finansijska konst. sa izvorima finansiranja	150.000,00 KM Budžet BPK Goražde 60%; FBiH 10%; projekti IPARD 30%.		
Period implementacije	2024 – 2028 godina		
Koordinisanje – implem.	BPK Goražde – Ministarstvo za privredu - sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Nosioci mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde- sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Ciljne grupe	Fizička i pravna lica registrovana u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i registar klijenti (RK)		
Naziv mjere	2.2. Podrška otkupljivacima		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Poljoprivredna proizvodnja na prostoru BPK Goražde odvija se u okvirima fizičkih lica (individualnih poljoprivrednih proizvođača) sa dominantnim omjerom. Dakle, pravne osobe su sa zanemarljivom proizvodnjom. Organizovani otkup poljoprivrednih proizvoda na nivou BPK Goražde nije uspostavljen. Strateškim usmjerenjem predlažu se mjere ugovora Ministarstva privrede i proizvođača za proizvodnju i otkup poljoprivrednih proizvoda za koje nisu potrebni preradivački kapaciteti. To je u ovom momentu jedina formula da se zadrže mladi poljoprivrednici na selu. Takođe je neophodno pružati podršku udruživanju u klastere kao višem nivou horizontalnog i vertikalnog povezivanja kojim se realizuju šire tržišne prednosti posebno za sisteme organske i integralne proizvodnje uz indirektnu podršku, poput povoljnih kamata na kredite, poreske i druge olakšice. Aktivnosti mjere uključuju: podrške otkupu domaćih biljnih i animalnih proizvoda, podrške otkupu organskih i integralnih proizvoda		
Strateški projekt			
	Indikatori	Polazne vr. 2024 g	Ciljne vr. 2028 g.
Indikatori za monitoring rezultata mjere	Broj podrški u otkupu		
	Broj korisnika podrške u vertikalnom povezivanju otkupa	0	5
	Broj podrške za certificiranje ekološke (organske) proizvodnje	0	10
Period implementacije	2024-2028 godina		
Razvojni efekat i doprinos mjerama prioriteta	Unapređenje vertikalnog povezivanja u sektoru organizovanja proizvođača, ekološkoj proizvodnji, jačanja identiteta proizvoda.		
Indikativna finansijska konstrukcija	100.000,00 KM Budžet BPK Goražde 50%; FBiH 20%; trgovački subjekti 20%, ostali 10% .		
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Nosioci mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde - sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Ciljne grupe	Fizička i pravna lica registrovana u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i registar klijenti (RK)		
Prioritet 3.	Jačanje stručnih i savjetodavnih službi		
Naziv mjere	3.1.Pružanje stručnih i savjetodavnih usluga		

Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Mjera obuhvata: Podizanje nivoa znanja kod poljoprivrednih proizvođača i prerađivačke industrije, male i srednje poduzetnike u poljoprivrednom, poljoprivredno-prehrambenom sektoru na savremene tehnike i tehnologije i pružanje usluga u primjeni dobre poljoprivredne prakse. U tom kontekstu edukacija će se obavljati u sistemima certifikacije (organska, integralna proizvodnja HACCP, GLOBAL GAP i druge certifikate). Edukacije će se predviđaju u teoretskoj i praktičnoj nastavi na temama: ruralnog razvoja i turističkih djelatnosti s mogućnostima aplikacija prema EU fondovima. Aktivnosti i mjere uključuju edukacije putem seminara i savjetovanja o povećanju konkurentnosti u sektoru poljoprivrede, savjetovanja mladih proizvođača, izrada aplikacija prema EU fondovima i dr. Prijem dva agronoma specijalnosti: biljna i animalna proizvodnja)		
	Indikatori	Polazne vr. 2024 g	Ciljne vr. 2028 g.
Indikatori monitoring rezultata mjere	Broj obrazovanih poljoprivrednika sa certifikatima	3	30
	Broj aplikacija prema EU fondovima	1	10
	Broj aplikacija na prostoru FBiH	5	25
Implementacije	2024-2028 godina		
Razvojni efekat i doprinos mjerama prioriteta	Podrška razvoju održivog integralnog modela javnih i privatnih savjetodavnih službi uz kontinuiranu edukaciju savjetodavalaca i trenera za savjetovanje o ekonomskom razvoju svih podsektora aktivnih u poljoprivredi i ruralnom razvoju s akcentom na postepeno ispunjavanje relevantnih međunarodnih i lokalnih standarda kvalitete		
Indikativna finansijska konstrukcija	80.000,00 KM Budžet BPK Goražde 50%; FBiH 20%; vlastita sredstva 30%.		
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Nosioci mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde - sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Ciljne grupe	Fizička i pravna lica registrovana u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i registar klijenti (RK)		

Prioritet 4	Podrška u veterinarskoj i fitosanitarnoj oblasti		
Naziv mjere	4.1.Unapređenje sistema identifikacije životinja i sistema kontrole kretanja u skladu sa ustavnim nadležnostima		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Mjera obuhvata: identifikaciju i kontrolu kretanja životinja zbog pripreme i implementacije mjera za kontrolu zaraznih bolesti životinja; pripremu i uspostavljanje sistema za dodjelu zdravstvenog statusa sistema; izrada detaljnih planova kontrole bolesti; jačanje kapaciteta zaduženih za dobrobit životinja da bi se obezbijedila sigurnost hrane životinjskog porijekla i stvorili uslovi za izvoz živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla iz BiH; jačanje sektora poljoprivrede u oblasti stočarstva i održavanje konkurentnosti; posebno snažnu kontrola i evidencija prekograničnih pojava egzotičnih bolesti životinja i usaglašavanje svih aktivnosti i propisa sa zahtjevima EU-a. Aktivnosti i mjere uključuju: jačanje kapaciteta nadležnih tijela i inspekcija za veterinarsko i fitosanitarno područje prema zahtjevima EU-a i dobrim praksama; jačanje sistema identifikacije životinja i sistema kontrole kretanja u skladu s ustavnim nadležnostima; jačanje sistema službenih kontrola nadležnih veterinarskih tijela; sigurnost hrane i fitosanitarne oblasti u skladu s ustavnim nadležnostima; jačanje kapaciteta nadležnih institucija za upravljanje kriznim situacijama (bolesti životinja ili biljaka/hitni slučajevi), izrada planova za nepredviđene situacije u skladu s ustavnim nadležnostima.		
Strateški projekt			
	Indikatori	Polazne vr. 2024 g	Ciljne vr. 2028 g.

Indikatori za monitoring rezultata mjere	Broj usvojenih planova, programa, zakonskih i podzakonskih akata usklađenih sa zahtjevima EU-a	0	3
	Broj projekata za jačanje institucija za upravljanje kriznim situacijama	0	1
	Broj aplikacija prema IPA fondu	0	1
Period implementacije	2024-2028 godina		
Razvojni efekat i doprinos mjerama prioriteta	Mjera doprinosi jačanju i izgradnji institucionalnih i administrativnih kapaciteta u oblasti sigurnosti hrane i veterinarskoj, uzgojno-selekcijskoj i fitosanitarnoj oblasti, daljnjem unaprjeđenju zakonskog okvira ove oblasti, posebno u smislu provedbe i usklađivanja s propisima EU-a, jačanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda, kao i sadnog i sjemenskog materijala, kontrola sredstava za zaštitu bilja i mjere zaštite zdravlja i dobrobiti životinja.		
Indikativna finansijska konstrukcija	250.000,00 KM Budžet BPK Goražde 80%; FBiH 20%.		
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Nosioci mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde - sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Ciljne grupe	Fizička i pravna lica registrovana u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i registar klijenti (RK)		

Komentar: Slijedi obrazloženje mjere podrška veterinarskoj i fitosanitarnoj oblasti

**OSIGURATI ODRŽIVO UPRAVLJANJE PRIRODNYM RESURSIMA I PRILAGODAVANJE KLIMATSKIM PROMJENAMA
STRATEKI CILJ 2. (prioriteti i mjere)**

Prioritet 1.	Održivo upravljanje zemljištem
Naziv mjere	1.1. Zaštita poljoprivrednog zemljišta
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	<p>Održivi razvoj je moguće postići između ostalog i zaštitom poljoprivrednog zemljišta. To podrazumijeva integraciju i usaglašavanje ciljeva i mera svih sektorskih politika, harmonizaciju nacionalnih propisa sa zakonodavstvom EU i njihovu punu primjenu. Glavni štetni procesi koji se odigravaju u poljoprivrednom zemljištu su: kvarenje strukture, antropogeno zbijanje zemljišta i kontaminacija zemljišta. Struktura se kvvari u najvećoj mjeri zbog gubitka humusa iz zemljišta a posljedica je smanjenog prometa organske materije, odnosno humusa kroz zemljište. Najbolji način za popravak strukture je unošenje organske materije u zemljište, pravilnom primjenom agrohemikalija, pojednostavljenim sistemom obrade i drugo. Kontaminacija zemljišta je dio opšteg zagađenja životne sredine. Osnovni zagađivači zemljišta su u prvom redu agrohemikalije (đubriva i pesticidi). Od đubriva veliki problem su nitrati. U zagađivače spadaju teški metali (litrom, bakar, živa, nikal, olovo, cink.), zatim radioaktivne materije i otpadne materije. Teški metali su sve prisutniji u poljoprivrednom zemljištu pa samim tim i u poljoprivrednim proizvodima pa shodno tome je neophodno poštovati granične vrednosti njihove prisutnosti uz zakonske sankcije za prekršioce.</p> <p>Mjera i aktivnosti: Sprječavanje gubitaka zemljišta zbog erozije i/ili prenamjene u građevinsko zemljište i zagađenja, izrada programa zaštite i razvoja područja s prirodnim ograničenjima u cilju smanjenja i sprječavanja erozije, analiza zemljišta na rezidue pesticida i ostataka teških metala.</p>

	Sprečavanje zloupotreba pretvaranje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe.		
	Indikatori	Polazne vr. 2024 g	Ciljne vr. 2028 g.
Indikatori za monitoring rezultata mjere	Analiza gubitka zemljišta u BPK zbog erozije i destrukcije	0	1
	Broj projekata za zaštitu poljoprivrednog zemljišta u BPK	0	1
	Monitoring tla	0	1
Period implementacije	2024-2028 godina		
Razvojni efekat i doprinos mjerama prioriteta	Mjera direktno doprinosi održivom upravljanju zemljištem u BPK Goražde kroz povećanje produktivnosti i iskorištenosti postojećih zemljišnih resursa i zaštiti od zagađenja, degradacije i destrukcije.		
Indikativna finansijska konstrukcija	270.000,00 KM Budžet BPK Goražde 50%, FBiH 50%.		
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Nosioci mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde - sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Ciljne grupe	Fizička i pravna lica registrovane u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i registar klijenti (RK)		

Prioritet 2.	Održivo upravljanje vodama		
Naziv mjere	2.1. Zaštita voda od onečišćenja/zagađenj		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	<p>Kod principa održivog upravljanja vodama neophodno je provesti mjere za povećanje stepena zaštite od zagađenja i poplava, izraditi mape opasnosti i mape rizika od poplava i donijeti planove upravljanja poplavnim rizikom, provesti mjere za smanjenje erozije, uspostaviti programe i mjere prilagođavanja klimatskim promjenama i za borbu protiv suša. Nužno je jačanje kontrole ispuštanja otpadnih voda u vodotoke i provoditi aktivnosti na smanjenju tereta zagađenja od urbanih/sanitarnih otpadnih voda, te smanjenju emisije štetnih i toksičnih materija koje stvaraju pojedini industrijski zagađivači. Aktivnosti ruralnog razvoja, ne smiju dovoditi do pogoršanja stanja kvantiteta i kvaliteta voda. Investiranja u objekte i opremu trebaju doprinijeti ispunjavanju zahtjeva Okvirne direktive o vodama EU (npr. nitratne direktive), odnosno smanjenju zagađenja voda.</p> <p>Aktivnosti mjere uključuju: Monitoringom pratiti ekološko stanje prirodnih vodotoka i ekološkog potencijala, hemijskog i kvantitativnog stanja podzemnih voda. Analizu potencijalnih zagađivača, procjena incidentnog zagađenja te procjena ugroženosti voda.</p>		
	Indikatori	Polazne vrijednosti 2024 g.	Ciljne vrijednosti 2028 g.
Indikatori za monitoring rezultata mjere	Usvajanje Plana zaštite od poplava na vodotocima	da	da
	Broj priključaka na vodu	8.270	12.000
	Vrijednost investicija za svrhe zaštite hidropotencijala	150.000,00	450.000,00
Period implementacije	2024-2028 godina		
Razvojni efekat i doprinos mjerama prioriteta	Zaštita od štetnog djelovanja voda ima višestruk značaj za stanovništvo BPK, smanjenje poplava doprinosi i održivom upravljanju vodnim resursima. Monitoring voda je osnova za planiranje zaštite i održivo upravljanje vodnim resursima, a mjera direktno doprinosi navedenom ostvarenju prioriteta		

Indikativna finansijska konstrukcija	350.000,00 KM Budžet BPK Goražde 50%; FBiH 50%.
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde
Nozioci mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde - sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde
Ciljne grupe	Fizička i pravna lica registrovana u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i registar klijenti (RK)

Prioritet 3.	Upravljanje prirodnim resursima		
Naziv mjere	3.1. Šumski resursi – očuvanje, zaštita i biološke održivosti		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	<p>Održivo upravljanje i očuvanje biološke raznovrsnosti smatraju se cjelinom koja nema čvrstih veza s drugim privrednim granama agrarnog sektora. Ovaj sektor zbog važnosti radnog angažmana sa sigurnošću je održiv, pa se borba za konkurentnost i tržišni principi nameću kao dominantna opredjeljenja njenog razvoja. Ova oblast u najvećoj mjeri može ostvariti egzistenciju stanovništvu u otežanim uslovima življenja (eksterno ruralna područja), posebno u općinama Foča i Pale u FBiH. Dakle, ova oblast osigurava nivo profitabilnosti i održivosti, radno angažira veći broj stanovništva, pogotovo ruralnih područja. Održivo upravljanje šumama podrazumijeva odgovarajuću opremljenost i infrastrukturu, pa cilj ove mjere je stvoriti predušlove za razvoj, modernizaciju ili prilagodbu šumarske infrastrukture, čime se olakšava pristup šumskom zemljištu u svrhu razvoja šumskih područja i unapređenja njihove održivosti. U mjeru bi trebale biti uključene informativne i promotivne aktivnosti za jačanje svijesti šire javnosti o opće korisnim funkcijama šuma, kao i unapređenja integrisane zaštite šuma i šumskog zemljišta, održivog korištenja nedrvenih šumskih proizvoda u svrhu racionalnog upravljanja ovim vrijednim resursom. Visok stepen biološke raznolikosti i izuzetna heterogenost područja BPK Goražde su potencijal za jačanje ruralnog turizma i privlačenje većeg broj posjetilaca u ruralna područja, a s tim i unapređenje kvaliteta života ruralnog stanovništva. Da bi se navedeni potencijal u potpunosti iskoristio, potrebno je unaprijediti zaštitu prirodnih vrijednosti, te ojačati međusektorsku i međunarodnu saradnju ključnih aktera u području poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, zaštite okoliša i sektora turizma. Mjerom je predviđeno unapređenje prekogranične saradnje i mogućnost korištenja sredstava EU fondova iz oblasti zaštite okoliša, turizma i ruralnog razvoja u cilju implementacije projekata i osiguravanje potrebnih predušlova za njihovu realizaciju. Mjera, u sklopu programa ruralnog razvoja, ima za cilj očuvanje prirodne baze autohtonih genetskih resursa, a doprinosi i očuvanju biološke raznolikosti i ruralnih pejzaža kao turističkog potencijala BPK Goražde i razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti-eko-turizam.</p> <p>Aktivnosti mjere: Uspostavljanje redovnog monitoringa šuma i šumskog zemljišta, uspostavljanje baze podataka šuma i šumskog zemljišta u BPK Goražde, poštumljavanje, monitoring zdravstvenog stanja šuma i podsticanje ulaganja u zaštitu šuma od požara, štetočina i biljnih bolesti, promotivne kampanje, edukacije i jačanje svijesti o značaju šuma i važnosti šumskih ekosistema, izgradnja i rekonstrukcija šumske saobraćajne infrastrukture, rekonstrukcija šumskih cesta i mostova i ostale šumske saobraćajne infrastrukture, deminiranja šumskog zemljišta (posebno u Pale u FBiH, promovisanje biološke raznolikosti i ruralnih pejzaža kao turističkog potencijala BPK Goražde i razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti-eko-turizam.</p>		
	Indikatori	Polazne vrijednosti 2024 g.	Ciljne vrijednosti 2028 g.
Indikatori monitoring rezultata za mjere	Uspostavljena baza podataka o šumama i šumskom zemljištu	ne	da
	Broj publikacija i promotivnih materijala	1	5
	Obavljena standardizacija i certifikacija šuma	ne	da
Period implementacije	2024-2028 godina		
Efektii mjerama	Očuvanje i zaštita šuma, kao velikog prirodnog resursa ovog područja, je		

prioriteta	izuzetno bitna mjera koja doprinosi održivom upravljanju prirodnim resursima područja BPK Goražde.
Indikativna finansijska konstrukcija	cca 1.100.000,00 Budžet BPK Goražde 40%; FBiH 30%. IPA i IPARD fondovi 30%
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde
Nosioci mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde - sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde
Ciljne grupe	Fizička i pravna lica registrovana u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i registar klijenti (RK)

Naziv mjere	3.2. Upravljanje rizicima i ublažavanje posljedica klimatskih promjena		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	<p>Ruralna područja i djelatnosti u njima su veoma osjetljive na posljedice klimatskih promjena. Kako je poljoprivredni sektor, uz šumarstvo, značajan izvor emisije stakleničkih gasova, cilj ove mjere je promovisanje poljoprivrednih praksi koje doprinose smanjenju štetnih emisija i imaju pozitivan uticaj na okoliš (korištenje obnovljivih izvora energije biomase iz poljoprivrede i šumarstva), obnova poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog prirodnim katastrofama i katastrofalnim događajima i uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti i mjera ublažavanja posljedica klimatskih promjena i drugih rizika za okoliš.</p> <p>Cilj mjere je pomoći poljoprivrednim fizičkim i pravnim licima u prevenciji i upravljanju prirodnim rizicima sa aktivnostima: - Podrška programima za smanjenje efekta klimatskih promjena na poljoprivredne djelatnosti, povećanje energetske efikasnosti u poljoprivredi i šumarstvu, podsticanje ulaganja, promovisanje i jačanje svijesti o posljedicama klimatskih promjena na poljoprivredni sektor, unapređenje sistema savjetovanja, izvještavanja, obuke i prijenosa znanja poljoprivrednim proizvođačima da bi se spriječili/smanjili gubici uzrokovani bolestima, štetnicima, elementarnim i drugim rizicima za okoliš i održivi turizam ruralnih područja.</p>		
	Indikatori	Polazne vrijednosti 2024 g.	Ciljne vrijednosti 2028 g.
Indikatori za monitoring rezultata mjere	Broj seminara, savjetovanja, edukacija o klimatskim ekstremima	1	15
	Broj programa efekata obnovljivih izvora	0	3
	Broj obuhvaćenih korisnika mjera	11	25
Period implementacije	2024-2028 godina		
Razvojni efekat i doprinos mjerama prioriteta	Očuvanje i zaštita šuma, kao velikog prirodnog resursa ovog područja, je izuzetno bitna mjera koja doprinosi održivom upravljanju prirodnim resursima područja BPK Goražde.		
Indikativna finan. konstrukcija	cca 1.100.000,00 Budžet BPK Goražde 40%; FBiH 30%. IPA i IPARD fondovi 30%		
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Nosioci mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde - sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Ciljne grupe	Fizička i pravna lica registrovana u Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i registar klijenti (RK)		

**POSTIĆI URAVNOTEŽENI TERITORIJALNI RAZVOJ RURALNIH
PODRUČJA, UKLJUČUJUĆI STVARANJE I OČUVANJE RADNIH MJESTA
STRATEKI CILJ 3. [prioriteti i mjere]**

Prioritet 1.	Razvoj ruralnog turizma i ostalih nepoljop. djelatnosti		
Naziv mjere	L.1. Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	<p>Mjera podrazumijeva ulaganja i podršku ulaganjima u ruralni turizam u BPK Goražde s ciljem razvoja privrednih aktivnosti u ruralnim područjima, stvaranja novih i očuvanja aktualnih radnih mjesta, očuvanja prirodnog i kulturnog naslijeđa, prilikom brendiranja i označavanja određenih proizvoda i usluga te povezivanja međuregionalne ponude dobara i usluga poželjno je uključiti i kulturološku komponentu.</p> <p>Aktivnosti mjere uključuju: Podrške razvoju javne infrastrukture u funkciji turizma (izgradnja i/ili opremanje građevina i/ili turističke infrastrukture za pružanje turističkih i/ili ugostiteljskih usluga); Podrške razvoju javno-privatnog partnerstva u stvaranju preduslova za bolju turističku valorizaciju (ulaganja u revitalizaciju prostora, rekonstrukciju objekata i sl.); Podrške saradnji privrednih subjekata na brendiranju i označavanju turističkih proizvoda i usluga u ruralnim područjima s ciljem podizanja kvaliteta turističke ponude; Očuvanje i obnova duhovne i materijalne kulture, naslijeđa, seoskih običaja i manifestacija kroz razvoj turizma; Podrške aktivnostima povezivanja korištenja kulturnog i prirodnog naslijeđa s potrebama turizma i obrazovanja, kulture i socijalnog preduzetništva s ciljem razvoja ruralnog turizma; Kreiranje sistema integrisanog marketinškog komuniciranja ruralnog turizma koji je fokusiran na stvaranje prepoznatljivog proizvoda za turiste. Podrška razvoju rekreativne, gastronomske ponude i smještaja;</p>		
Strateški projekt	Unapređenje javne infrastrukture u funkciji razvoja turizma u ruralnom području koje će uticati na ubrzan razvoj i efikasnije korištenje svih turističkih resursa		
	Indikatori	Polazne vrijed. 2024	Ciljne vrijed.2028
Indikatori za monitoring rezultata mjere	Udio javno-privatnog partnerstva u ulaganju u ruralni turizam	0	2
	Udio povećanja stanovništva u ruralnim područjima	0	20%
	Broj obuhvaćenih korisnika mjera	0	25
Period implementacije	2024-2028 godina		
Razvojni efekat i doprinos mjerama	Podrška investicijama u ruralna područja ostvariva se u cilju razvoja ekonomskih aktivnosti, stvaranja novih i očuvanja postojećih radnih mjesta.		
Indikativna finansijska konstrukcija	cca 3.000.000,00 Budžet BPK Goražde 40%; FBiH 20%, IPA i IPARD fondovi 40%		
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Nosioci mjera	Ministarstvo privrede; Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice; Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline; Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport		
Ciljne grupe	Fizička i pravna lica (stanovnici) ruralnih sredina		

Naziv mjere	1.3. Podrška ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području za diversifikaciju ruralnih aktivnosti i kvalitetniji život		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	<p>Mjera je postavljena s ciljem pokretanja nepoljoprivrednih djelatnosti na poljoprivrednim gospodarstvima uz očuvanje postojećih ili stvaranje novih radnih mjesta. Mjera je u skladu s prioritetima EU-a kao što su „razvoj digitalnih znanja“, „učenja o učenju“, razvoj društvenih znanja i znanja o civilnom društvu“, „pokretanje društvenih inicijativa i razvoja preduzetništva“, „prepoznavanje kulturnih vrijednosti i njihove interpretacije“, a koji su primjenjivi i u ruralnim područjima. Obrazovne aktivnosti za potrebe ruralnih područja i promoviranje pristupa informaciono-komunikacionim tehnologijama posebno u udaljenim područjima podstiču razvoj ruralnog turizma, elektronskog poslovanja, novih oblika preduzetništva, novih proizvoda, usluga i procesa. Diversifikacija privrednih aktivnosti i savremene usluge ne samo da pomažu zadržavanje lokalnog stanovništva i sprječavaju izeljavanja, nego često privlače i nove stanovnike jer nude novi životni stil i ugodan, zdrav okoliš.</p> <p>Aktivnosti mjere uključuju: Podrške osnivanju i razvoju nepoljoprivrednih malih i srednjih preduzeća u ruralnim područjima; Sistemsko i kontinuirano jačanje svijesti stanovništva (kroz edukativna predavanja i stručne radionice) u ruralnim područjima o mogućnostima i važnosti bavljenja nepoljoprivrednim djelatnostima i turizmom; Podrške razvoju intelektualnih usluga u ruralnim područjima; Podrške razvoju tradicionalnih obrta, umjetničkih obrta, uključujući obrte za izradu suvenira i rukotvorina (izgradnja i/ili opremanje objekata u kojima se obavlja proizvodnja i/ili trženje); Donošenje programa revitalizacije starih tradicionalnih objekata napuštenih sela u turističke svrhe.</p>		
Strateški projekt	Umrežavanje malih poljoprivrednih proizvođača i povezivanje s turističkim sektorom kroz ponudu zdravstveno ispravne hrane i drugih tradicio. proizvoda.		
	Indikatori	Polazne vrijednosti 2024 g.	Ciljne vrijednosti 2028 g.
Indikatori za monitoring rezultata mjere	Broj novih selektivnih aktivnosti u ruralnim područjima (u ponudi)	0	20
	Udio (%) rasta nepoljoprivrednih djelatnosti	0%	15%
	Broj obuhvaćenih korisnika mjera	0	15
Implementacija	2024-2028 godina		
Razvojni efekat i doprinos mjerama	Koordiniran i sveobuhvatan razvoj ruralnih područja zahtijeva ulaganje u kompletnu strukturu, počevši od osnovnih potreba stanovništva, obrazovanja kao osnove razvoja i uključivanja u savremene tokove da razvoja nepoljoprivrednih, pomoćnih djelatnosti koje ruralna područja čine sofisticiranim i atraktivnim.		
Indikativna finan. konstrukcija	cca 2.000.000,00 Budžet BPK Goražde 40%; FBiH 20%; IPA i IPARD fondovi 40%		
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde sektor za poljoprivrednu, vodoprivrednu i šumarstvo BPK Goražde		
Nozioci mjera	Ministarstvo privrede; Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice; Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline; Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport		
Ciljne grupe	Jedinice lokalne samouprave; javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave, organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo i čije je djelovanje u skladu s ciljanim grupama		

Naziv mjere	1.3. Unapređenje osnovne ruralne infrastrukture
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Ulaganja u razvoj infrastrukture povezane s razvojem sela, modernizacijom ili prilagodavanjem poljoprivrednim domaćinstvima, uključujući pristup i šumskom zemljištu, konsolidaciju i poboljšanje zemljišta, snabdijevanje energijom i vodom i njihovu uštedu. Mjera uključuje podršku unapređenju dostupnosti javnih usluga u

	<p>ruralnim područjima - javni prevoz, obrazovanje, sistem zdravstvene i socijalne zaštite, kulturni i sportski sadržaj. Mjera je uobičajena za sve zemlje u tranziciji u kojima je razvoj ruralnih područja dominantan prioritet zbog udjela stanovništva koje živi u ruralnim područjima, velikog dijela teritorije koji je ruralan, kao i niskog nivoa razvijenosti infrastrukture i javnih usluga u odnosu na urbana područja.</p> <p>Aktivnosti mjere uključuju: Izrada i ažuriranje planova razvoja ruralnih područja i njihove osnovne infrastrukture (izrada- izmjena i dopuna prostornog plana općine ili grada; strateški program razvoja općine ili grada, strateški planovi razvoja pojedinih privrednih sektora općine ili grada (poljoprivreda, šumarstvo, industrija, turizam, trgovina, saobraćaj, obrti, građevinarstvo, informatika, energija). - Podrška razvoju lokalnih sistema javnog vodosnabdijevanja i odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, zaštite od poplava i drugih oblika štetnog djelovanja voda i navodnjavanja.</p> <p>Ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih tipova male infrastrukture, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije (izgradnja sistema javnog vodosnabdijevanja, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda). - Podsticanje izgradnje porodičnih kuća u seoskim područjima. - Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih osnovnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući zabavne i kulturne aktivnosti i pripadajuću infrastrukturu, objekata za organizovanu brigu, odgoj, obrazovanje i zaštitu djece do polaska u osnovnu školu (dječji vrtići, opremanje igraonice u knjižare, zdravstvena, socijalna, kulturna i sportska ustanova), javne zelene površine, pješačke zone, tržnice, javne saobraćajne površine. Donošenje programa za poboljšanje fizičke ruralne infrastrukture (ceste, škole, ambulante, kulturni i sportski objekti, poslovne zone, smještajni ugostiteljski objekti).</p> <p>Donošenje programa za poboljšanje usluga u ruralnim područjima zbog povećanja kvaliteta života (sakupljanje otpada, internet, socijalna zaštita, prevoz, trgovina, turističke usluge itd.). Unaprijediti i izgraditi osnovnu infrastrukturu (vodovodna i kanalizaciona mreža, električna mreža, internet, saobraćajna infrastruktura).</p>		
Strateški projekt	Ulaganja u pokretanje, unapređenje i/ili proširenje osnovnih lokalnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući aktivnosti za slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te pripadajuću infrastrukturu.		
	Indikatori	Polazne vrijednosti 2024 g.	Ciljne vrijednosti 2028 g.
Indikatori za monitoring rezultata mjere	Povećanje procenta ruralnog stanovništva kome su dostupne određene usluge	0%	30%
	Broj izgrađenih, rekonstruisanih i održavanih objekata ruralne infrastrukture	0%	15
	Broj sportskih, kulturnih i drugih manifestacija u ruralnim područjima	0	8
Period implementacije	2024-2028 godina		
Razvojni efekat i doprinos mjerama	Izražena je potreba za daljnjim razvojem osnovne infrastrukture, uključujući vodosnabdijevanje i pristup vodi za navodnjavanje, proširenje pokrivenosti, povećanje energetske efikasnosti i sistema za proizvodnju energije koji koriste obnovljive izvore energije. Ova ulaganja će povećati samoodrživost i atraktivnost ruralnih područja i doprinijeti smanjenju razlika u teritorijalnom razvoju.		

Indikativna finansijska konstrukcija	cca 4.000.000,00 Budžet BPK Goražde 50%; FBiH 20%, IPA i IPARD fondovi 30%
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde
Nosioci mjera	Ministarstvo privrede; Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice; Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline; Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport
Ciljne grupe	Jedinice lokalne samouprave; javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave, organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo i čije je djelovanje u skladu s ciljanim grupama.

Naziv mjere	1.4. Podrška mladim poljoprivrednicima i mladim preduzetnicima u ruralnim područjima		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Potrebno je postići uspostavljanje čvrstih veza između mlađih kategorija poljoprivrednika i poduzetnika sa savjetodavnom stručnom službom, zavodima i fakultetima. Podrškom se osigurava razvoj socio-ekonomske aktivnosti u ruralnim područjima, uključujući razvoj ruralnih usluga i preduzetništva, razvoj usluga i dodane vrijednost podstičući povezivanje poljoprivredne proizvodnje i drugih usluga u poljoprivredi i šumarstvu. Posebnu podršku neophodno je usmjeriti prema mladim poljoprivrednicima i poduzetnicima koji imaju odgovarajuće stručne vještine i znanja o poljoprivredi i oni koji su prvi put postavljeni kao nosioci poljoprivrednog gazdinstva. Podrška se može dodijeliti mladim poljoprivrednicima koji po prvi put osnivaju poljoprivredno gazdinstvo. Aktivnosti mjere uključuju: - Finansijske podrške mladim preduzetnicima (prvo gazdinstvo, prvi angažman u poljoprivredi i sl.); Podsticanje korištenja inovativnih rješenja i poboljšanje pristupa istraživanju i razvoju. Podsticanje usvajanja i širenja informacionih i komunikacionih tehnologija, elektronskog poslovanja, elektronskih vještina i elektronskog učenja.		
Strateški projekt	Podrška mladim poljoprivrednicima i poduzetnicima		
	Indikatori	Polazne vrijednosti 2024 g.	Ciljne vrijednosti 2028 g.
Indikatori za monitoring rezultata mjere	Broj mladih poljoprivrednika	10	40
	Broj poduzetnika	10	30
	Broj novih pravnih subjekata	0	10
Period realizacije	2024-2028 godina		
Razvojni efekat i doprinos mjerama	Značajno povećati finansijski imput za ulaganja u ruralni proector mladim poljoprivrednicima i mladim poduzetnicima koji bi kreirali osnovu za ukupni razvoj područja. Pružanjem ekonomske osnove mladim ljudima stvara se temelj za rast broja stanovnika i privrednu samoodrživost područja. Osim toga, mali proizvođači, kao što su uglavnom mladi preduzetnici, tehnički su najefikasniji i imaju više diferenciranih sistema u odnosu na veće industrijske sisteme		
Indikativna finansijska konstrukcija	cca 2.000.000,00 Budžet BPK Goražde 40%; FBiH 20%, IPA i IPARD fondovi 40%		
Koordinacija i implementacija mjera	Ministarstvo privrede BPK Goražde sektor za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo BPK Goražde		
Nosioci mjera	Ministarstvo privrede; Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice; Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline; Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport		
Ciljne grupe	Jedinice lokalne samouprave; javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave, organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo i čije je djelovanje u skladu s ciljanim grupama.		

4. STRATEŠKI PROJEKTI

4. STRATEŠKI PROJEKTI

Strateški Projekat br. 1.

Ulaganja u poljoprivredni sektor novijim tehnologijama, inovacijama i standardizacijom proizvoda

<p>Projekcija opisa Projekta</p>	<p>Progres poljoprivrednoj proizvodnji nije realno očekivati sa uspostavljenom posticajnom politikom, bez obzira na visinu finansijskog imputa. Nužno je pristupiti investicijama, odnosno kapitalnim ulaganjima u proizvodnje koje su ovim strateškim dokumentom pozicionirane kao primarne. Inovacije su primarne u proizvodnji i preradi poljoprivredni proizvoda, koje podrazumijevaju standardizaciju proizvoda i održivu proizvodnju fizičkih i pravnih poljoprivrednih subjekata. Dakle, u uslovima velike konkurencije u poljoprivredno – prehrambenom sektoru, poljoprivrednici ruralnih područja BPK Goražde prisiljeni su ulagati u razvoj i uvoditi inovacije ako žele biti uspješni. Svakako, neophodno je nastojati povećati sisteme kvaliteta, ali i certifikaciju proizvoda u sistemu organske i integralne proizvodnje. Sistemi inovacija i standardizacije doprinosit će uspješnosti povećanja kvaliteta proizvoda.</p>
<p>Očekivani efekti</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Unaprijediti će se povezanost proizvođača i potrošača. ○ Uvest će se u širu proizvodnu praksu ulaganja u nove tehnologije, inovacije i standardizacija proizvoda. ○ Povećati će se dodana vrijednost poljoprivrednih proizvoda certificiranih kao organski i integralni. ○ Uskladiti proizvodnju sa zahtjevima tržišta
<p>Indikativni finansijski okvir</p>	<p>Ukupna vrijednost projekta planirana je u iznosu od 800.000,00</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Investicije za navedenu mjeru objektivno mi mogla programski finansirat fondovima EU-a (IPA i IPARD programi 40%) uz finansiranje BPK Goražde 40% i FBiH 20%, stim što ulaganje treba biti u kontekstu specifičnih ciljeva zajedničke poljoprivredne politike Europske unije.

Strateški Projekat br. 2.

Podrška organskoj i integralnoj poljoprivredi

<p>Projekcija opisa</p>	<p>Organska i integralna poljoprivreda ima objektivno izraženu perspektivu za proizvodnju poljoprivrednih proizvoda, obzirom da nema radikalnih zagađenja teškim metalima, ni reziduima pesticida u BPK Goražde. Dakle, bez posebnih obrazloženja ova proizvodnja ima domaće tržište sa aspekta turizma i gastro ponude, svakako i opće prodaje. Neophodno je postićati ove sisteme proizvodnje ne samo sistemom usaglašenih posticaja sa nivoa FBiH, već i kroz mjeru ruralnog razvoja.</p>
--------------------------------	--

Očekivani efekti	<ul style="list-style-type: none"> ○ Organskim i integralnim proizvodima povećati će se i poboljšati turistička ponuda i domaćeg tržište i obezbijediti će se dodana vrijednost poljopriv. proizvoda. ○ Organskom i integracijskom proizvodnjom povećati će se potencijal zemljišta i unaprijediti okoliš. ○ Poticati će se veće učesće proizvođača u inovacijama i sistemu kvalitet
Indikativni finansijski okvir	Ukupna vrijednost projekta planirana je u iznosu od 300.000,00 Ulaganja BPK Goražde 60%, FBiH 20%, zainteresovani kupci 20%

Strateški Projekat br. 3.**Sanacija autohtonih voćnih vrsta i prerada voćnih proizvoda**

Projekcija opisa Projekta	<p>"Sjevero - istočna Bosna, prije svega Goražde raspolaže visokokvalitetnim resursima koji se ogledaju u bogastvu očuvanog genetskog kompleksa zaboravljenih voćnih vrsta i sorti. Intenzivnom proizvodnjom komercionalnih sorti voća zaboravljeni su stari genotipovi koji u obnovi predstavljaju dio naše prirodne i kulturne baštine. Rječ je, naime o autohtonim voćnim vrstama koje su danas mahom u fazi starenja i odumiranja, a upravo su one riznica biljnog genetskog bogastva jedne zemlje" (citirajući Dr. Kenan Kanlić)</p> <p>Obilje autohtonog voća na prostoru BPK Goražde svjedoče da je na tom prostoru bilo izobilje voća bez hemizacije, da je od njih bilo poznato desetine proizvoda koji su bili korišteni od berbe do berbe bez rashladne tehnike, a danas taj fond skoro pa zaboravljen, iako bi trebala biti primarna turistička ponuda. Dakle, kao rezime neophodno je poticati i sanaciju autohtonog voća i preradu njegovih proizvoda, kako se ne bi izgubio imidž („brend“) Goražda kao primarnog voćarskog kraja u BiH.</p>
Očekivani efekti	<ul style="list-style-type: none"> ○ Sanacijom autohtonog voća zadržati i produžiti vijek plodonošenja voćnih autohtonih vrsta. ○ Preradom autohtonog voća u značajnoj mjeri poboljšati turističku preradu, a poljoprivredni proizvođači poboljšati vlastiti standard. ○ U praksi će se pojaviti potreba za sadnjom autohtonih voćnih vrsta i produžiti i stabilizirati hipoteza Goražda grada autohtonog voća.
Indikativni finansijski okvir	Ukupna vrijednost projekta planirana je u iznosu od 500.000,00 Ulaganja BPK Goražde 60%, FBiH 20%, IPA i IPARD projektima 20%

Strateški Projekat br. 4.**Pokretanje agrobiznisa mladim osobama i stvaranje poslovnog ambijenta u ruralnim područjima BPK Goražde**

Projekcija opisa Projekta	Olakšavanje poslovnog razvoja (stvaranje poslovnog ambijenta) u ruralnim područjima mladim osobama postiže se dodjelom podrške za produktivna i neproduktivna ulaganja na poljoprivrednim gazdinstvima i izvan njih poput ulaganja u infrastrukturu povezanu s razvojem, modernizacijom ili prilagodbom klimatskim promjenama, konsolidacijom i poboljšanjem zemljišta, obezbijeđenom energijom i vodom. Kako bi se prevladao manjak ulaganja u poljoprivredni sektor potrebno je poboljšati pristup financijskim instrumentima posebno za mlade i nove poljoprivrednike, poticati korištenje garancije na kredite kod Razvojne banke FBiH. Ključno je pružiti podršku osnivanju novih poljoprivrednih gazdinstava (obrta i drugih pravnih subjekata) na ruralnom prostoru.
Očekivani efekti	Realizacijom navedenog projekta uspostaviti će se i provedba saradnje poput uspostave sistema kvalitete, promicanja kratkih lanaca obezbijeđenosti i lokalnih tržišta, podrška udruženjima poljoprivrednika, partnerstva poljoprivrednih gospodarstava, aktivnosti u osnivanje proizvođačkih grupa, organizacija ili skupina proizvođača, kao i druge oblike saradnje. U tom kontekstu očekivati je da će se uspostaviti financijski instrumenti i korištenje garancija kao put ka osiguranju pristupa financiranju ulaganja u rast poljoprivrednih gospodarstava i drugih malih i srednjih preduzeća, te podršku realizaciji strategija lokalnog razvoja.
Indikativni financijski okvir	Ukupna vrijednost projekta planirana je u iznosu od 300.000,00 Ulaganja BPK Goražde 50%, FBiH 20%, IPA i IPARD projektima 30%

Strateški Projekat br. 5.**Nabavka mehanizacije i opreme za preradu voća, povrća i ratarskih kultura**

Projekcija opisa Projekta	Upotreba mehanizacije u poljoprivrednoj proizvodnji predstavlja ključni doprinos za proizvodnju poljoprivrednih usjeva. Održiva poljoprivredna mehanizacija u smislu korištenja može značajno pridonijeti razvoju lanaca vrijednosti i prehrambenih sistema, jer ima potencijal za postizanje efikasnijih i ekološki prihvatljivijih aktivnosti i nakon žetve/berbe i prerade. Poljoprivredna gazdinstva u ruralnim sredinama BPK Goražde nisu opremljena osnovnom poljoprivrednom mehanizacijom, dio postojeće mehanizacije uglavnom je dotrajala, stara i uglavnom tehnološki prevaziđena. Mali je broj priključaka za dopunsku obradu zemljišta, tako da su proizvođači često prinuđeni da koriste vrlo skupe usluge za obradu zemljišta ili da improviziraju izvođenje pojedinih radnih operacija što svakako doprinosi manjim prinosima i neekonomičnoj proizvodnji. Cilj ovog projekta je osigurati da poljoprivrednici mogu, ne samo smanjiti troškove bez smanjenja proizvodnje, nego i znatno poboljšati prinose, što će dodatno potaknuti razvoj gazdinstva. Oprema za doradu i preradu voća i povrća strateško je usmjerenje i potencijal za upošljavanje po sistemu obrta i drugih vidova samozapošljavanja. Primarno je opremu i mehanizaciju postići.
----------------------------------	--

Očekivani efekti	Realizacijom navedenog projekta uspostaviti će se i provedba saradnje poput uspostave sistema kvalitete, promocije kratkih lanaca obezbijeđenosti i lokalnih tržišta, podrška udruženjima poljoprivrednika, partnerstva poljoprivrednih gazdinstava, aktivnosti u osnivanje proizvođačkih grupa, organizacija ili skupina proizvođača, kao i druge oblike saradnje. U tom kontekstu očekivati je da će se uspostaviti finansijski instrumenti i korištenje garancija kao put ka osiguranja pristupa financiranju ulaganja u rast poljoprivrednih gazdinstava i drugih malih i srednjih preduzeća. U prioritetu obezbijediti finansijsku podršku nabavci mehanizacije za obradu zemljišta i opreme za preradu voća i povrća.
Indikativni finansijski okvir	Ukupna vrijednost projekta planirana je u iznosu od 300.000,00 Ulaganja BPK Goražde 50%, FBiH 30%, IPA i IPARD projektima 20%

Strateški Projekat br. 6.

Sektor poljoprivrede i šumarstva u funkciji razvoja ruralnog turizma

Projekcija opisa Projekta	U planove sektora poljoprivrede i šumarstva kao razvojnu komponentu uključiti turizam kao jednu od strateških razvojnih grana. U turizam i turističke destinacije neophodno je uključiti resurs poljoprivrede i šumarstva u kontekstu turističke ponude, različitih atrakcija i atraktivnosti. Pored navedenog, turistička ponuda zasnivati će se na kulturnim i lokalnim značajnostima i autentičnim gastronomskim iskustvima koja uključuju lokalne proizvode. U tom kontekstu, razvit će se (digitalni) sadržaji i priče koje odgovaraju kulinarskim ukusima i sklonostima odabranih potrošačkih segmenata. Takav razvoj ponude gastro-turističkih proizvoda podupirat će se putem povećanih ulaganja u lokalne proizvode veće dodane vrijednosti, produktivnih partnerstava u kratkim u trgovačkim lancima, razvoju organskih i integralnih proizvoda, prerađevinama voća i povrća.
Očekivani efekti	<ul style="list-style-type: none"> ○ Povećati će se dodana vrijednost poljoprivrednih proizvoda ○ Poticati će se veće učesće proizvođača u sistemima djelatnosti turističkog opredjeljenja ○ Unaprijediti će se poduzetničke sposobnosti proizvođača u poljoprivredno-prehrambenom sektoru ○ Unaprijediti koordinaciju poljoprivrede, šumarstva i turizma.
Indikativni finansijski okvir	Ukupna vrijednost projekta planirana je u iznosu od 600.000,00 Ulaganja BPK Goražde 40%, FBiH 20%, IPA i IPARD projektima 20%

5.INDIKATIVNI STRATEŠKI OKVIR

5. INDIKATIVNI STRATEŠKI OKVIR

Indikativni finansijski okvir implementacije Strategije ruralnog razvoja BPK Goražde za period 2024.-2028. godina sadrži pregled finansijskog okvira prema strateškim ciljevima, prioritetima, mjerama kao i strateškim projektima BPK Goražde u navedenom planskom periodu.

Navedene vrijednosti su za razdoblje od pet godina (2024 – 2028), ne uključuju godišnje postojanje poljoprivrede i imaju svrhu direktnih investicija.

Tabela 17. Indikativni finansijski okvir implementacije Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja BPK Goražde za period 2024.2028. godina

Strateški cilj, prioritet i mjere		Struktura Finansiranja	Ukupno KM	Budžet BPK Goražde	Ostali izvori finansiranja
UKUPNO STRATEGIJA		%	15.900.000	7.365.000	8.475.000
STRATEŠKI CILJ 1					
1.	Podrška poljop. gazdinstvima	70%	750.000	525.000	225.000
2.	Podrška poljop. proizvodnji	70%	600.000	420.000	180.000
3.	Razvoj otkupnih centara	60%	150.000	90.000	60.000
4.	Pružanje stručnih usluga	62,5%	80.000	50.000	30.000
5.	Podrška veter. i fitosan. uslugam	80%	250.000	200.000	50.000
6.	Identifikacija životinja	80%	250.000	200.000	50.000
STRATEŠKI CILJ 2.					
6.	Zaštita poljoprivred. zemljišta	50%	270.000	135.000	135.000
7.	Zaštita voda od onečišćenja	50%	350.000	175.000	175.000
8.	Očuvanje šumskih resursa	40%	1.100.000	440.000	660.000
9.	Rizici i klimatske promjene	30%	1.100.000	330.000	770.000
STRATEŠKI CILJ 3.					
10.	Podrška razvoju ruralnog turizma	40%	3.000.000	1.200.000	1.800.000
11.	Podrška nepoljop. djelatnostima	40%	2.000.000	800.000	1.200.000
12.	Unapređenje ruralne infrastrukture	50%	4.000.000	2.000.000	2.000.000
13.	Podrška mladim poljop. i poduz.	40%	2.000.000	800.000	1.200.000

**PRILOG 1. SAŽETI PREGLED STRATEGIJE POLJOPRIVREDE I
RURALNOG RAZVOJA BPK GORAŽDE 2024-2028**

6. PRILOG 1. SAŽETI PREGLED STRATEGIJE

Tabela 18. Sažeti pregled strategije

Redni broj - oznaka	Indikator	Polazna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ukupno KM	Budžet instucije	Ostali izvori
STRATEŠKI CILJ 1 1.1. Postići konkurentnost Polj. proizvodnje	Povećanje biljne proizvodnje	525.000	1.270.000	750.000	525.000	150.000
	Povećanje animalne proizvodnje	1.500.000	4.500.000			
1.2. Podrška primarnoi Poljopriv. proizvodnji	Modernizacija opreme (broj)	0	10	600.000	420.000	180.000
	Modernizacija OPG	0	5			
1.3. Razvoj savremenih otkupnih centara	Broj otkupnih centara	0	1	150.000	90.000	60.000
	Broj korisnika podrke za modern.	0	3			
1.4. Podrška otkupljivačima	Broj otkupljivača	2	3	100.000	50.000	50.000
	Broj korisnika podrške	2	3			
1.5. Pružanje stručnih usluga	Broj korisnika za akreditaciju	0	5	80.000	40.000	40.000
	Interes za laboratorij	0	0			
1.6. Identifikacija životinja	Broj programa usklađen sa EU	0	3	250.000	200.000	50.000
	Broj projekata za krizne situacije	0	1			
STRATEŠKI CILJ 2. 2.1. Zaštita poljopriv. zemljišta	Analiza gubitka zemljišta	0	1	270.000	135.000	135.000
	Projekti za zaštitu polj. zemljišta	0	1			
2.2. Zaštita voda od onečišćenja	Plana zaštite od poplava	da	da	350.000	175.000	175.000
	Sagrađeni zaštitni objekti	1	3			
2.3. Očuvanje šumskih resursa	Baza podataka o šumskim resursima	ne	1	1.100.000	440.000	660.000
	Broj publikacija i promot. materijala	1	5			
2.4. Upravljanje rizicima-klimatski ekstremi	Edukacije o klimat. promjenama	1	15	1.100.000	440.000	660.000
	Broj programa obnovljivih izvora	0	3			
STRATEŠKI CILJ 3 3.1. Podrška razvoju turizma	Broj objekata za turističku ponudu	8	15	3.000.000	1.200.000	1.800.000
	Povećanje ponude ruralnom turizmu	0	35%			
3.2. Podrška nepoljop. djelatnostima	Selektivne aktivnosti	0	20%	4.000.000	2.000.000	2.000.000
	Rast neselektivnih djelatnosti	0	15%			
3.3. Unapređenje ruralne infrastrukture	Povećan procenat ruralnog stanovništva	0	30%	2.000.000	800.000	1.200.000
	Broj objekata ruralne strukture	0	15%			
3.4. Podrška mladim poljop. i poduzetnicima	Broj mladih poljoprivrednika	10	40	2.000.000	800.000	1.200.000
	Broj novih pravnih subjekata	0	10			

7.PRILOG 2. SOCIO-EKONOMSKA ANALIZA

7.PRILOG 2. SOCIO – EKONOMSKA ANALIZA

7.1. Privredne i uslužne djelatnosti

Privredne djelatnosti

BPK Goražde zauzima treće mjesto u FBiH po indeksu razvijenosti. Grad Goražde je na 11. mjestu na rang listi jedinica lokalne samouprave u FBiH, zatim općina Foča u FBiH na 67. mjestu, dok je općina Pale u FBiH na 76. mjestu na rang listi razvijenosti u FBiH. Ukupan broj privrednih subjekata (januar 2022) u BPK Goražde bio je 497 (Grad Goražde 447 sa ukupno 6.629 zaposlenih i 2.727 nezaposlenih; općina Foča u FBiH 35 poslovnih subjekata sa 352 uposlena i 314 neuposlena lica, sa poreznim prihodima od 448.258,67 KM i općina Pale u FBiH 11 privrednih subjekata sa 90 uposlenih osoba i 181 neuposlena osoba). Obrtnih djelatnosti registrovano je u gradu Goražde 92; u Foči u FBiH 12 i u općini Pale u FBiH 2 obrtnika.

Na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde zastupljeno je šest industrijskih zona: Industrijska zona lokalitet Pobjede; Industrijska zona Bekto Precisa; Industrijska zona Vitkovići; Industrijska zona Rasadnik; Industrijska zona Mlin Ustikolina; Industrijska zona Vinčica u općini Pale u FBiH. Ukupno je pokriveno industrijskim zemljištem oko 90 ha, koje je podijeljeno na smeđe zone (96,7%) i zelene zone (3,3%). Industrijske zone sa izgrađenom infrastrukturom čine 73%, a bez infrastrukture 27%. Najveća površina industrijskog zemljišta u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde je na području Grada Goražda.

Grad Goražde

U poslovnim zonama Grad Goražde trenutno posluje 19 registrovanih preduzeća, a najveći broj preduzeća (9) je smješten u poslovnoj zoni Vitkovići u Goraždu i to: Prevent Goražde, Prevent Safety, Prevent Components, Emka Bosnia, Janjina, TZS Oil, TZS Export-Import, AC Unity i EBI a zatim u poslovnoj zoni Pobjeda (6) i to: Unis-Ginex, Pobjeda- Rudet, Tvornica alata Goražde – Tag, Pobjeda Technolgy Goražde, Bosanska fabrika alata-BTF i Pobjeda sigurnost. Na području općine Pale u FBiH pored industrijske zone Hrenovica u kojoj posluju 2 privredna subjekta to: Eko-Plod i Tinkibal posluje i privredno društvo Bijela Voda – Kriva Draga. Nekadašnji veliki industrijski gigant UNIS Pobjeda danas je podjeljen u nekoliko manjih kompanija (Unis-Ginex, Pobjeda- Rudet, Tvornica alata Goražde – Tag, Pobjeda Technolgy Goražde) koje i pored velike konkurencije, šire proizvodnju i osiguravaju tržište za svoje proizvode, uglavnom izvozom na svjetsko tržište. Nekadašnja firma „Bekto-Internacional“, a današnja „Bekto-Precisa“ je među prvim firmama na ovim prostorima koja zapošljava značajan broj visoko obrazovanih radnika. Pored firme „Bekto Precisa“ u istoj industrijskoj zoni posluju i „Hella Bekto Industries“, zatim poduzeće „Emka“ d.o.o (nastalo zajedničkim ulaganjem kompanija „Bekto GmbH“ iz Austrije i „UNIS Pobjeda“ iz Goražda).

Foča u FBiH posjeduje tri privredna pravna subjekta: MPI „Mlin“ D.D. Ustikolina - skladištenje i prerada pšenice; Agroideja d.o.o - rasadnička proizvodnja jagodastog voća.

proizvodnja povrća u plastenicima i na otvorenom, savjetodavne usluge i VIP Drina proizvodnja jagodastog voća, proizvodnja povrća u plastenicima i na otvorenom. Općina nema zvaničnih podataka o planovima eksploatacije mineralnih sirovina, s obzirom da sve aktivnosti vodi na nivou ministarstava kantona i komisije za koncesije od kojih Općina ne dobija relevantne izvještaje i studije, a vidljivih investicija nema. U općini Foča u FBiH instalirane su:

Mini hidroelektrane:

- MHE „Kosova“ mjesna zajednica Ustikolina, naselje Kosova, instalisane snage 500 KW
- MHE „Jabuka“ mjesna zajednica Jabuka, instalisana snaga 700 KW

Solarne elektrane:

- Solarna elektrana „Dragovići 1“ mjesna zajednica Jabuka, instalisana snaga 29,6 KW
- Solarna elektrana „Modran“ mjesna zajednica Ustikolina, instalisana snaga 20 KW
- Solarna elektrana „BMB“ mjesna zajednica Ustikolina, instalisana snaga 700 KW

Pale u FBiH svrstava se u izrazito nerazvijene općine u FBiH. Ima vrlo nisku vrijednost indeksa razvijenosti (28,1) i spada u izrazito nerazvijene općine u Federaciji BiH, sa stepenom zaposlenosti od 18,2% i nezaposlenosti od 57,9%. Za okosnicu privrede aktuelno je privredno društvo „Bijele vode“ d.o.o. koje ima u svom sastavu punionicu prirodne izvorske vode kao i lovno-sportsko-rekreativni centar sa pratećim sadržajima. „Lovno-turistički centar Bijele vode“ spada u kategoriju brdsko-planinskih lovišta otvorenog tipa sa jako razvijenim reljefom koji se nalazi na teritoriji općine Pale u FBiH¹¹. Ukupan broj registrovanih fizičkih lica – obrtnika je jedanaest (11). U pogledu strukture obrta, najzastupljenija je poljoprivredna djelatnost (5), zatim trgovačke radnje (3), ugostiteljske radnje (2) i taxi prijevoznici (1). Očigledno je da na prostoru općine Pale obrtništvo nije iskoristilo određene prirodne i druge potencijela i nije stavljeno u funkciju intenzivnog razvoja Općine. Ukupan broj preduzeća je 21 od čega je 17 privatnih i 4 javna preduzeća¹².

7.2. Uslužne djelatnosti

Obrazovanje u BPK Goražde

U BPK Goražde obrazovanje je u nadležnosti Kantona, s tim što su osnivači predškolskih ustanova grad/općine, a osnovnih i srednjih škola Skupština kantona. U okviru Ministarstva djeluje Pedagoški zavod BPK-a Goražde kao upravna organizacija koja, između ostalog, ima za cilj praćenje i kontrolu kvalitete obrazovanja, a inspekcijски nadzor nad radom ustanova obrazovanja vrši kantonalni inspektor za obrazovanje¹³.

¹¹ Privredni razvoj: Djelimično preuzet tekst „Strategija razvoja turizma BPK Goražde 2016-2020“

¹² Strategija razvoja općine Pale u FBiH 2021 - 2027

¹³ Agencija za statistiku BiH

Finansiranje obaveznog programa za svu djecu sa područja kantona vrši se iz budžeta kantona. Obuhvat djece obaveznim programom (godina pred polazak u osnovnu školu) je 100 %. Ustanove predškolskog odgoja nalaze se u gradu Goražde dok općine Foča u Federaciji BiH i Pale u Federaciji BiH nemaju predškolsku ustanovu. Pored stalnih predškolskih ustanova, kontinuirano se implementira projekat putujućih vrtića-igraonica u deset mjesnih zajednica za djecu koja nemaju drugi vid organizovanog pohađanja vrtića.

U osnovnim školama na području BPK provodi se nastavni plan i program za devetogodišnje osnovnoškolsko obrazovanje. Ukupan broj osnovnoškolskih ustanova na području BPK Goražde je šest redovnih i jedna osnovna muzička škola (paralelna). U okviru javnih osnovnih škola djeluje osam područnih škola. Mnogi školski objekti su dotrajali, jer su izgrađeni prije trideset i više godina, te ne ispunjavaju potrebne pedagoške standarde, niti raspolažu dovoljnom opremom poput informatičke opreme, biblioteka i uslova za pružanje nastave djeci s posebnim potrebama. Mnogim školama nedostaju dovoljna sportska oprema a nekim školskim objektima i sportska dvorana. Broj učenika upisanih u osnovne škole, posebno u ruralnim dijelovima, bilježi kontinuirano smanjenje broja učenika, što je posljedica niskog nataliteta i iseljavanja stanovništva. Iako se broj učenika smanjuje povećava se broj upisanih učenika u I razred.

Grad Goražde

Oblast predškolskog odgoja i obrazovanja odvija se u Javnoj ustanovi za predškolski odgoj i obrazovanje Grad Goražde koja je smještena na tri lokacije. U navedenoj ustanovi zaposleno je ukupno 39 radnika i jedan asistent u nastavi. Popunjenost postojećih vrtića je 100%. U školskoj 2022/23. godini upisano je 198 djece od koji je formirano 8 odgojno- obrazovnih grupa uzrasta od 3 do 6 godina.

Osnovno obrazovanje u Gradu Goraždu je obavezno za svu djecu uzrasta od 6-15 godina. U osnovnim školama provodi se nastavni plan i program za devetogodišnje osnovnoškolsko obrazovanje. Ukupan broj osnovnoškolskih ustanova na području grada Goražde je četiri redovnih i jedna osnovna muzička (paralelna).¹⁴ U okviru javnih osnovnih škola djeluje 5 područnih škola: OŠ „Husein ef. Đozo“ (805 učenika); OŠ „Fahrudin Fahro Baščelija“ –(739 učenika); OŠ „Mehmedalija Mak Dizdar“ (229 učenika); OŠ „Hasan Turčalo Brzi“ Ilovača (69 učenika).

Srednjoškolsko obrazovanje na teritoriji Grada Goražda egzistiraju tri srednje škole kojima je osnivač Skupština BPK Goražde:

JU „Mješovita srednja škola „Enver Pozderović“ – obrazuje učenike u 4 zanimanja i to: opća gimnazija, ekonomski škola-smjer finansijsko – računovodstveni EU VET Program, poljoprivredna škola – smjer agrotehničar EU VET Program, Poljoprivredna

¹⁴ <https://gorazde.ba/stratezki-dokumenti/>

škola – smjer agroturistički tehničar, Broj upisanih učenika u 2022/23. godini je 254, raspoređenih u 12 odjeljenja.

JU „Srednja tehnička škola „Hasib Hadžović“ – osnovana je 1961. godine. Tokom rata, škola je pretrpjela ogromne štete, ali zahvaljujući donacijama Visokog saudijskog komesarijata, JEN-a, SOS Balkanes i UNESCO-a, škola je sanirana.¹⁵ U školskoj 2022/23. godini upisano 279 učenika. Učenici su upisani u šest struka i šest stručnih zvanja: mašinska struka (mašinski tehničar za CNC tehnologije), hemijska struka (hemijski tehničar), saobraćajna struka (tehničar PTT saobraćaja - komunikacione tehnologije, Elektro struka (elektrotehničar računarstva i informatike), građevinska struka (građevinska tehničar), medicinska struka (medicinska sestra).

JU Srednja stručna škola „Džemal Bjedić“ – počela je sa radom 1948. godine i nosila je naziv „Škola učenika u privredi“ sa zanimanjima: Ugostiteljska struka; Mašinska struka; Uslužne djelatnosti; Tekstilna struka; Administrativna struka; Elektro struka;

OMŠ „Avdo Smilović“ Goražde (muzička kola 153 učenika)

Visokoškolsko obrazovanje

U 2014. godini je osnovan Internacionalni univerzitet u Goraždu koji je dobio licencu za obrazovanje kadrova za dodiplomski, postdiplomski i doktorski studij za slijedeće studijske programe organizacionih jedinica, odnosno fakulteta: Fakultet društvenih nauka (FDN), - Opšte pravo, Poslovni ekonomija, Menadžment i Bankarstvo; Fakultet zdravstvenih nauka (FZN)- Medicina, Stomatologija, Farmacija, Sestrinstvo i Fizioterapija; Fakultet tehničkih nauka (FTN)- Arhitektura, Građevina, Geodezija i Elektrotehnika; Fakultet Edukacijskih nauka (FEN)- Psihologija i Turski jezik i književnost¹⁶

Foča u FBiH ima jednu obrazovnu ustanovu: JU Osnovna škola “Ustikolina”, organizovana kao javna ustanova osnovnog obrazovanja i vaspitanja djece od 6-15 godina starosti. U školskoj 2022/2023. godini pohađa 112 učenika. Osnovna škola „Ustikolina“ jedna je od najstarijih škola na ovom području, a s radom je počela davne školske 1908/09. godine. U svom sastavu škola ima jednu područnu školu koja se nalazi u Fočanskoj Jabuci, a matičnu školu pohađaju djeca sa područja MZ Ustikolina (Njuhe, Mrđelići, Zebina Šuma, Brajlovići, Milakovac, Odžak), MZ Cvilin. Školski prostor u cjelini gledano, zadovoljava potrebe u organizaciji nastave ali su potrebna daljnja ulaganja u održavanje istog kao i nabavku nastavnih učila, a posebno u opremu i informacione tehnologije. U općini ne postoje ustanove za predškolsko obrazovanje. Broj djece je 25-30 starosne dobi od 3 do 6 godina.

Pale u FBiH nema ustanove predškolskog obrazovanja, a obavezno predškolsko obrazovanje ostvaruje se putem programa koji se organizuje u osnovnoj školi. Trenutno

¹⁵ <https://gorazde.ba/strateski-dokumenti/>

¹⁶ Strategija ruralnog razvoja Grada goražda (2023 - 2027) u izradi (autor: dr. Berin Kulelija)

se analiziraju određeni modeli za organizovane kontinuiranog predškolskog obrazovanja u općini Pale u FBiH. U pogledu osnovnog obrazovanja, u općini Pale djeluje Osnovna škola „Prača“ koja je kompletno renovirana sa modernom opremljenom fiskulturnom salom. U školi je uposleno 14 radnika, od toga 13 u nastavnom procesu. Školu pohađa 65 učenika uz obezbijeđen prevoz od strane općine i višeg nivoa vlasti. Srednja škola ne postoji na prostoru općine, tako da učenici idu u Sarajevo ili u Goražde u srednju školu. Od 65 učenika osnovne škole njih 41 putuje sa udaljenosti veće od 4km, a za njih 31 je organizovan prevoz, dok ostatak u školu pješače. S obzirom na relativno mali broj učenika, školski prostor osnovne škole može se smatrati optimalnim i kao takav je prilagođen uzrastu učenika i njihovim potrebama.

Preporuke:

- obnoviti objekte odgojno-obrazovnih ustanova i usmjeriti ulaganja u poboljšanje njihove opremljenosti za izvođenje nastave (laboratoriji, kompjuteri, biblioteke, sportske dvorane),
- prenamjena područnih škola (spajanje, korištenje prostora za druge svrhe),
- opremanje škola savremenim nastavnim sredstvima,
- usklađivanje obrazovnih programa s potrebama tržišta rada,
- Posticati programe za doškolovanje i prekvalifikaciju odraslih osoba,

Zdravstveni aspekti stanovništva BPK Goražde

Usluge zdravstvene zaštite koje se pružaju na području BPK Goražde obuhvataju primarnu, sekundarnu i tercijarnu zdravstvenu zaštitu. Primarna zdravstvena zaštita pruža se u ambulantama domova zdravlja i područnim ambulantama porodične medicine. Zdravstvenu zaštitu stanovništvu kantona pruža šest zdravstvenih ustanova u javnom sektoru i to: Kantonalni zavod za zdravstveno osiguranje; JU Zavod za javno zdravstvo BPK Goražde; JZU Kantonalna bolnica Goražde; JU Dom zdravlja „Isak Samokovlija“ Goražde; JU dom zdravlja Foča u FBiH; JU Dom zdravlja Pale u FBiH.

Sekundarnu i tercijarnu zdravstvenu zaštitu građani ostvaruju u javnoj zdravstvenoj ustanovi Kantonalna bolnica Goražde. Pacijenti kojima nije moguće pružiti odgovarajući tretman unutar bolnice upućuju se na Klinički centar u Sarajevu. Nemogućnost obezbjeđenja dodatnih finansijskih sredstava ključni je uzrok nedovoljne materijalno-tehničke opremljenosti većine zdravstvenih ustanova kako ustanova primarne tako i sekundarne zdravstvene zaštite. Zdravstvene ustanove u BPK Goražde nemaju dovoljno kapaciteta za pružanje adekvatne pomoći za poboljšanje mentalnog zdravlja stanovnika koji pate od ratnih i drugih trauma. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, broj slučajeva Centra za socijalni rad u BPK se značajno povećava¹⁷. U pogledu maloljetnih korisnika socijalne zaštite u periodu primjetan je trend smanjenja korisnika socijalne zaštite koji su ugroženi porodičnom situacijom. Povećao se broj osoba sa smetnjama u

¹⁷ Federalni zavod za statistiku, BPK u Brajkama

psihičkom i fizičkom razvoju. Najmanje je maloljetnih korisnika socijalne zaštite po osnovu društveno neprihvatljivog ponašanja. Smještaj u ustanove socijalne zaštite podrazumjeva zbrinjavanje djece bez roditeljskog staranja, zbrinjavanje djece sa poremećajima u ponašanju, institucionalnom zbrinjavanju mentalno retardiranih lica, zbrinjavanju starih lica bez porodičnog staranja.

Zaštita porodice sa djecom u smislu federalnog i kantonalnog zakona, podrazumijeva osiguranje porodice kroz materijalna i druga davanja radi pomaganja u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece, kao i njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad, u najboljem interesu djeteta. Pravo na dječiji dodatak pripada onima čiji mjesečni prihodi ostvareni po svim osnovama izuzev primanja ostvarenih iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, po članu domaćinstva ne prelaze iznos od 15 %. Centar za socijalni rad BPK Goražde je organizacijski sastavljen za multifunkcionalno djelovanje u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata, zaštite porodice sa djecom, a obavlja i poslove Organa starateljstva, poslove posredovanja, i poslove savjetodavno-terapeutskog rada. U Goraždu se nalazi i Savjetovalište za probleme porodice, djece i adolescenata¹⁸.

Grad Goražde

Grad Goražde je osnivač dvije zdravstvene ustanove: Doma zdravlja „dr.Isak Samokovlija“ (DZ) i JU Apoteka „9.maj“. JU Dom zdravlja je javna ustanova osnovana za obavljanje zdravstvene djelatnosti u oblasti primarne zdravstvene zaštite za grad Goražde, kroz neke službe i BPK Goražde, a obavlja sljedeće djelatnosti: djelatnost porodične medicine, djelatnost zdravstvene zaštite djece, djelatnost polivalentnih patronažnih sestara u zajednici, zaštita reproduktivnog zdravlja žena, zdravstvena zaštita kod nespecifičnih i specifičnih plućnih oboljenja, fizikalna i mentalna rehabilitacija u zajednici, specifična zdravstvena zaštita radnika kao dio medicine rada, ako je ugovorena sa poslodavcem, zubozdravstvena zaštita, laboratorijska. Pored zaposlenog osoblja, J.U. Dom zdravlja Goražde angažuje po ugovoru o pružanju zdravstvenih usluga sa Kantonalnom bolnicom sljedeće specijaliste: oftamologa i ortopeda (za ultrazvučni pregled kukova novorođene djece). Ostali specijalisti angažovani su u dane odsutnosti zaposlenika – specijalista (godišnji odmor, bolovanje i sl.).

Foča u BiH zdravstvenu zaštitu provodi u JU „Dom zdravlja“ Foča u FBiH sa ukupno 15 zaposlenih lica. U ovoj ustanovi mogu se ostvariti svi oblici primarne zdravstvene zaštite, ali su u svrhu pružanja medicinskih usluga za udaljenija naselja organizirane i dvije područne ambulante u Jabuci i Zebinoj Šumi koje ljekar posjećuje jedanput sedmično, a specijalistički pregledi se obavljaju u Goraždu, u nekim slučajevima u Sarajevu. Dom zdravlja ima ukupno 15 zdravstvenih radnika od čega su 3 lekara opće prakse, 1 stomatolog, 8 medicinskih tehničara i 3 ostalih. JU „Dom zdravlja“ Foča u FBiH

¹⁸ *Projekcija preuzetog teksta „Strategija razvoja BPK Goražde (2021 – 2027)“*

obezbjedeeno je sa savremenim biohemijskim analizatorom, aparatom za laboratorijsku dijagnostiku (ultrazvuk, stomatološka stolica, EKG aparat, sanitetsko vozilo i dr.), a specijalistički pregledi se obavljaju u Goraždu, Sarajevu ili Foči¹⁹.

Pale u FBiH sistem zdravstvene zaštite stanovništva obezbjeđuje se kroz Javnu ustanovu Dom zdravlja Prača sa ambulantama u Hrenovici i Prači, te jednim timom porodične medicine. Dom zdravlja trenutno pruža zdravstvene usluge opće medicine, stomatologije, laboratorije, internističke usluge, ginekološke i pedijatrijske usluge, zatim kućne posjete po potrebi i vakcinaciju djece, a zbog nedostatka finansijskih sredstava ostale usluge se ne pružaju. Dom zdravlja Prača raspolaže sa zgradom u Prači u kojoj se nalazi ambulanta porodične medicine, laboratorija i stomatološka ordinacija i administrativne prostorije, smještene u prizemlju, na prvom i drugom spratu gdje se nalaze prostorije koje se koriste u svrhu specijalističkih pregleda (ginekolog, internista i pedijatar), te prostorije za smještaj administracije i menadžmenta.

Dom zdravlja „Prača“ trenutno ima 11 stalno zaposlenih radnika, od čega je 8 zdravstvenih radnika i to dva (2) doktora medicine, 1 doktor stomatologije koji obavlja i poslove direktora, 4 medicinska tehničara i 1 laborant srednje stručne spreme, te po jedan (1) administrativni radnik, vozač i spremačica. Ovaj broj medicinskih radnika nije dovoljan, te je još najmanje potreban doktor opće prakse, medicinski tehničar i vozač. Dom zdravlja „Prača“ angažuje jednog specijalistu interne medicine dva puta mjesečno, zatim ginekologa i pedijatra po potrebi. Radi obavljanja ostalih specijalističkih pregleda stanovništvo se upućuje u Dom zdravlja Goražde, Kantonalnu bolnicu Goražde i UKC Sarajevo

Saobraćaj i putna komunikacija

Jedan od osnovnih preduslova za razvoj BPK je razvoj saobraćajne infrastrukture. Saobraćajni sistem mora svrsishodno razvojno i ekonomski povezati sva područja PPK s FBiH i BiH, spojiti BPK sa regionalnim tranzitnim koridorima, te pružati dobre uslove za efikasan i siguran prijevoz ljudi, roba i dobara.

Mrežu drumskih saobraćajnica na području Bosansko - podrinjskog kantona čine magistralni, regionalni, lokalni i nekategorisani putevi. Osnovu ove putne mreže predstavljaju dionice magistralnog putnog pravca M-20 Foča - Goražde i Goražde - Ustiprača, koje su ujedno i saobraćajno najopterećeniji putni pravci u okviru predmetne putne mreže. Sam kvalitet saobraćaja na ovim dionicama magistralnog puta narušen je činjenicom da one prolaze kroz urbano područje Goražda, a usljed preplitanja sa gradskim sistemom saobraćajnica, gdje je i dalje neizgrađena gradska zaobilaznica, dodatno je ugrožen i kontinuitet saobraćaja na predmetnom putnom pravcu.

¹⁹ Strategija razvoja BPK Goražde 2021 - 2027

Grad Goražde

Javni prevoz na području Grada Goražda vrši prevoznik ATTP "Centroprevoz" d.o.o Goražde, gradske autobusne linije postoje na relaciji Goražde-Vitkovići, Goražde-Bogušići, Goražde-Berić, Goražde-Ilovača. Što se tiče broja polazaka i povrataka na navedenim autobusnim linijama primjetno je da je u posljednjim godinama to jeste prilikom usklađivanja redova vožnje za period 2017.-2020. godine došlo do obimnog smanjenja istih iz razloga što prijevoznik nema ekonomsku opravdanost da održava navedene linije jer je došlo do osjetnog broja smanjenja stanovništva u ruralnim područjima, te smanjenja korištenja javnog prevoza od strane građana, tako da se navedene autobusne linije održavaju sa minimalnim brojem polazaka i povrataka u toku dana.

Foča u FBiH ima zadovoljavajuće stanje magistralnih i lokalnih puteva, a sa druge strane stanje nekategorisanih puteva kao loše i isti zahtijevaju značajna ulaganja. Generalno posmatrajući, polovično su putevi u lošem stanju (50%), međutim svi nekategorisani putevi su makadamski od kojih je 50% zadovoljavajuće ali stanje nije na visokom nivou. U toku godine se radi na njihovoj popravci i održavanju u skladu sa finansijskim mogućnostima općine. Postoji veliki broj naseljenih (stalno/sezonski) ruralnih područja, koji su prilično udaljeni od centara mjesnih zajednica, te u budućnosti shodno finansijskim mogućnostima neophodno je planirati modernizaciju njihove cestovne povezanosti po prioritetima²⁰.

Pale u FBiH ima u prioritetu saobraćajnicu - magistralni pravac M5 koji nije izgrađen na dionici Renovica – Mešići kanjonom Prače, a predstavlja najkraću vezu Sarajeva sa jugoistočnim dijelovima BiH i Srbijom. Kao uslovno rečeno novi značajniji putni pravac treba spomenuti i put Ustikolina - Trnovo koji je „prekategorisan“ u magistralni putni pravac sa oznakom M18.1. Regionalna putna mreža zastupljena je pravicima R-448 Hrenovica - Goražde i Goražde - Čajniče u ukupnoj dužini od 31.8 kilometara. Odlukom Vlade FBiH o utvrđivanju javnog interesa i početku izgradnje Brze ceste Prača-Goraže iz 2017 god. otpočinje se formalni dio izgradnje krucijalnog infrastrukturnog projekta za sveukupni razvoj BPK Goražde. Trasa buduće brze ceste (BC) Prača-Goražde predstavlja najkraći i najbrži put infrastrukturnog cestovnog povezivanja, nadovezujući se na postojeći magistralni put M5, Goražda sa Kantonom Sarajevo. Projektom je predviđena dužina BC Prača-Goražde 16,3 km, od kojih 5,8 km otpada na najzahtjevniji objekt tunel Hranjen. Trasa ide putanjom Prača-Hrenovica-Tunel Hranjen-Goražde.

Vodosnadbijevanje

Grad Goražde snadbijevanje vodom urbane sredine i ostalih naselja vrši zahvatanjem vode iz rijeke Drine u naselju Vitkovići (4 km uzvodno od Goražda). Kasnije je u krugu bivšeg industrijskog kompleksa FAJ "Azot" Vitkovići izgrađeno (rekonstruisano) postrojenje za preradu pitke vode (fabrika vode), koje je integrisano u vodozahvat. Zbog

²⁰ Strategija razvoja općine Foča u FBiH 2021 - 2027

učestalih problema sa vodosnabdijevanjem u junu 2020.godine urađen je projekat rekonstrukcije potisnog cjevovoda Vitkovići – Goražde, kao jedinog načina da se riješi problem vodosnabdijevanja grada, do čijeg prekida dolazi gotovo svakodnevno zbog pucanja dotrajalog cjevovoda. Inače, kontrola vode za područje kojim upravlja JKP vrši se redovno u saradnji sa Zavodima javnog zdravstva BPK Goražde (jednom sedmično) i FBiH (jednom godišnje). Kontrola vode sa izvorišta koja nisu u sistemu upravljanja JKP provode dijelom grad Goražde, MZ i sami stanovnici koji upravljaju ovim vodovodima.

Foča u FBiH potrebe za vodosnabdijevanjem obezbjeđuje sa dva mjesta: bunar Drina i izvor Kreča. Trenutno se sa javnog vodovoda snabdijevaju dvije mjesne zajednice: Civilin i Ustikolina. Ukupna dužina vodovodne mreže na teritoriji općine iznosi 9882 m. Broj potrošača javnog vodovoda iznosi 550 domaćinstava te je procenat domaćinstava koje imaju kvalitetno riješeno snabdijevanje (od postojećih priključaka) 90%. Najveći problem u vodosnabdijevanju je velika potrošnja električne energije u vodosnabdijevanju, s obzirom da se izvorišta nalaza u nivou rijeke Drine, te je potrebno iznaći alternativna izvorišta i omogućiti prirodni pad u transportnom sistemu, te smanjenje potrošnje električne energije

Pale u FBiH su vodovodnu mrežu, odnosno snabdijevanje pitkom vodom povjerila JKP „Prača“ u MZ Prača i Hrenovica koje distribuciju pitke vode vrši za 500 korisnika. Osnovni cilj osnivanja ovog preduzeća je snabdijevanje stanovništva pitkom vodom i odvoz komunalnog otpada. JKP „Prača“ d.o.o. U pogledu vodovodne infrastrukture, gravitacionim sistemom izgrađeni su vodovodi za naselja Prača i Hrenovica gdje je vodom snabdijevano 80% od ukupnog stanovništva. Naselje Prača ima dijelom izgrađen sistem odvodnje otpadnih voda, dok je za naselje Hrenovica izrađen glavni projekat kanalizacione mreže. Seoska domaćinstva imaju izgrađene septičke jame. Područje općine Pale nema vodenih akumulacija u slivnom dijelu rijeke Prače i nekarakterišu je podzemne vode te nema prijetnji od izbijanja istih.

Za MZ Prača lokaliteti za snabdijevanje vodom su Komrani, Datelji i Veliki čair, a vodosnabdijevanje iz ovih izvorišta je na zavidnom nivou. Za MZ Hrenovica lokalitet za snabdijevanje vodom je izvorište Čemernica i na zadovoljavajućem je nivou. U općini Pale, mjesta Hrenovica i Prača imaju riješeno vodosnabdijevanje. Za potrebe vodosnabdijevanja naseljenog mjesta Turkovići (centar MZ Hrenovica) kaptirano je izvorište „Čemernica“, odakle je voda dovedena do rezervoara „Turkovići“ (zapremine 2x 50 m³), a dalje sekundarnom distributivnom mrežom razvedena do potrošača. Naseljeno mjesto Prača ima riješeno vodosnabdijevanje sa kaptiranih izvorišta „Pogled“ i „Komrani“. Sa ovih izvorišta voda se dovodi do rezervoara „Mihalj“ (zapremine 200 m³), odakle se dalje distribuira potrošačima. Vodovodni sistem „Datelji“ je znatno popravio vodosnabdijevanje datog područja. Voda se zahvata iz kaptiranog izvora i gravitacionim cjevovodom transportuje do rezervoara „Mihalj“. U općini Pale ne postoji laboratorija za ispitivanje kvaliteta vode, te nema hlorinatora u rezervoarima. U pogledu kanalizacione

mreže nije bilo investicija u izgradnju i rekonstrukciju kanalizacione infrastrukture osim u dužini od 2km, te trenutno nema priključaka pravnih ili fizičkih osoba²¹,

Civilno društvo, sport i kultura

Civilno društvo je organizovano u oblasti kulture, mladih, obrazovanja, okoliša, zaštite ratnih i civilnih žrtava rata i drugih interesnih skupina, kao što su poslodavci, penzioneri, socijalne kategorije. U BPK Goražde djeluje Vijeće mladih grada Goražda koje kroz saradnju sa drugim srodnim udruženjima i Vladom Bosansko-podrinjskog kantona Goražde djeluje na afirmaciji mladih. Sistem i funkcionisanje sporta u BPK Goražde utvrđen je Zakonom o sportu koji je usklađen sa Zakonom o sportu u Bosni i Hercegovini. Pored navedenog Zakona, sport u BPK Goražde regulisan je i drugim zakonima, općim aktima nadležnih nacionalnih, entitetskih i kantonalnih granskih sportskih saveza. Zakon o sportu BPK Goražde utvrđuje se kroz donošenje Strategije razvoja sporta BPK Goražde a na osnovu koje se donose pojedinačni dokumenti kao godišnji programi razvoja sporta BPK Goražde i godišnji programi razvoja sporta jedinica lokalne samouprave iz sastava Kantona. Cijeneci da je školski sport utvrđen Zakonom o sportu BPK Goražde isti ima redovnu finansijsku podršku od strane Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport BPK Goražde.

Grad Goražde

Općinsko vijeće grada Goražda je proglasilo 21. mart Danom mladih grada Goražda. Na području grada Goražda djeluju i dvije humanitarne organizacije Crveni križ i Merhamet. Oblast socijalne zaštite regulisan je Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom. Najveći upravitelj sportskim objektima je JU Sportski Centar „Mirsad Hurić“ Goražde čiji je osnivač Grad Goražde. Sportski objekti kojima upravlja ovo preduzeće su: Gradska dvorana “Mirsad Hurić” Goražde, Sportski centar i otvorena sportska igrališta. U Gradu Goražde djeluje Sportski savez za sport i rekreaciju invalida u okviru kojeg djeluje 9 sportskih klubova, koji nemaju status pravnog lica. Što se tiče podrške sportskim klubovima ona je najveća u slučaju fudbala i rukometa²². U Registar pravnih i fizičkih lica u oblasti sporta na nivou Grada Goražde koji vodi Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport upisano je 40 sportskih organizacija u 15 različitim sportskim granama i to: (atletika; biciklizam; fudbal; Kajak, kanu i rafting; karate; koarka; odbojka; planinarstvo; rukomet; stoni tenis). Osim takmičenja seniorskih selekcija, sportski klubovi učestvuju i u takmičenjima mladih selekcija. Na nivou Grada Goražda održava se i takmičenje seniorskih selekcija manjeg broja fudbalskih/nogometnih sportskih klubova u sklopu Jedinственe kantonalne lige u fudbalu / nogometu. Sportski objekti u Kantonu najvećim dijelom zahtijevaju značajnija ulaganja i sistemska rješenja.

²¹ Strategija razvoja općine Pale u FBiH 2021 - 2027

²² Strategija razvoja BPK Goražde (2021-2027)

Foča u FBiH ima dva objekta kulture: Dom kulture i Omladinski dom. Od događaja i manifestacija koji se organizuju u ovim objektima izdvajaju se: proslava Dana općine, promocije i poneka dječija predstava, proslava Dana Osnovne škole, manifestacija „Ustikoljansko ljeto“, sajam poljoprivrednih proizvoda, organizacija predizbornih skupova političkih subjekata i dr. KUD „Polet“ iz Ustikoline radi na očuvanju tradicije, pjesama, igara i folklornog stvaralaštva koje je bilo prepoznatljivo kao takvo i redovni su učesnici svih kulturnih dešavanja na području općine. Najznačajniji kulturni događaj na teritoriji općine Foča u FBiH jeste manifestacija „Ustikoljansko ljeto“ koja se održava svake godine i obuhvata aktivnosti iz oblasti kulture, sporta i turizma. Na području općine postoji nogometni klub „Kolina“. Pored nogometa dugu tradiciju ima i sportski ribolov. Bogatstvo rijeke Drine velikim brojem ribljih vrsta još od davnina je privlačilo zaljubljenike u ribolov. Danas na području Općine postoji aktivno sportsko-ribolovno društvo „Halil Sofradžija“ za seniore, juniore i pionire. Aktivno je Lovачko društvo „Grebak“, Klub atletike Izviđačkog odreda „Stolac“. Od posebnog su značaja tradicionalne manifestacije, kao npr „Sajam zdravstveno ispravne hrane“, već pomenuto „Ustikoljansko ljeto“, koje privlače domaće i strane posjetioce.

Na području općine Foča u FBiH postoje četiri nacionalna spomenika BiH koji se kao takvi nalaze pod zaštitom države, a to su: Rimski most na Kožetinu, Modro polje-historijsko područje, Zebina šuma-historijsko područje, te grobljanska cjelina na Presjeci. U Ustikolini je izgrađena i prva džamija u Bosni, Turhan-Eminbegova džamija, koja je u posljednjem ratu porušena do temelja, ali pomovo obnovljena²³.

Pale u FBiH svoje sportske i kulturne aktivnosti manifestuje putem JP „Kulturno informativni centar“ d.o.o. Prača (KIC Prača) koji je javni prostor i gdje ljudi mogu da pristupe uslugama i informacijama, da se druže, umrežavaju i međusobno sarađuju, učestvuju u donošenju odluka, uče i stiču vještine, organiziraju proslave i zabave, te koriste prilike za društveni, kulturni i lični napredak, kao i za građanski aktivizam.

U svrhu gore navedenog organizuju se različite manifestacije kulturnog zabavnog karaktera i obilježavanja značajnih datuma u općini. Jedna od najznačajnijih manifestacija je „Pračansko ljeto“ koje se organizuje svake godine u mjesecu julu i avgustu, te se finansira iz donatorskih sredstava pod pokroviteljstvom općine Pale u FBiH. U okviru JP KIC Prača djeluje radio „Prača“ sa 5 zaposlenih, lokalna radio stanica, koja djeluje na prostoru BPK i šire. Na području općine Pale u FBiH egzistiraju sljedeći sportski klubovi, odnosno udruženja i to: Fudbalski klub „Jahorina“ Prača; Karate klub „Mali“ Prača; Sportsko-ribolovno društvo „Toplik“ Prača. U općini je aktivno Lovачko društvo „Dr. Zahid Čaušević“ Prača; Udruženje demobilisanih boraca AR BiH; Udruženje mladih općine Pale; općinska organizacija „Merhamet“ Prača; Udruženje žena za ruralni razvoj općine Pale u FBiH; Crveni križ; Udruženje penzionera²⁴.

²³ Strategija razvoja Foča u FBiH 2021 - 2027

²⁴ Strategija razvoja općine Pale u FBiH 2021 - 2027

7.3. Karakteristike poljoprivrede i strateška opredjeljenja

Pristupi poljoprivredi i ruralnom razvoju

Razlozi i pristup za izradu Strategije ruralnog razvoja temelje se na promjeni, ili ublažavanju nepovoljnog ambijenta i procesa koji su prisutni u ruralnim područjima dominantno u općinama: Foča u FBiH i Pale u FBiH i dijelom u gradu Goražde. U tom kontekstu neophodno je definisati ciljeve, načela i strateške ruralne programe, utemeljene na viziji usmjerenoj prema održivom razvoju života seoskih prostora, zasnovanom na zaštiti i korištenju prirodnih resursa, tržišta, zdravstveno ispravne hrane, jačanja ruralnih zajednica, očuvanju biodiverziteta i demografskoj stabilnosti.

Proizvodna i tržišna opredijeljenost ruralnog prostora ostvariva je samo podsticanjem ekonomske konkurentnosti, do koje se može doći: aktiviranjem dijela resursa za određeni odabir proizvodnji, koji može putem projektnih aktivnosti doći do određene održive vrijednosti, uvođenjem moderne tehnologije za određene proizvodnje, ali i tradicionalnom proizvodnjom i brendiranjem, te prihvatanjem marketinga kao koncepta poslovnog ponašanja. Dakle, navedeni aspekti ukazuju na činjenicu da je ruralni razvoj sistemski dio ukupnog razvoja i do njega se može doći razvojnom podrškom unutar domaćeg privrednog i političkog ambijenta i snagom ruralnih aktivnosti.

Da bi se detaljno utvrdili uslovi života ruralnih područja općina Foča u FBiH i Pale u FBiH i djela ruralnog prostora u gradu Goražde, bilo je neophodno analizirati i utvrditi postojeću situaciju, te u skladu sa potrebama postaviti ciljeve, mjere i definisati moguće i objektivne programske mogućnosti, primarno u aspektima poljoprivrede, turizma i šumarstva u cilju modernizacije, ali i tradicionalnih vrijednosti u proizvodnji hrane, različitim atrakcijama i atraktivnostima, te utvrditi investicijske potrebe za neophodnom ruralnom infrastrukturom.

Izbor scenarija

Strategija ruralnog razvoja BPK Goražde uvažava sve elemente i postojeću stvarnost u strateškim proizvodnim orijentacijama, uslovljene prije svega, agroekološkim uvjetima i pogodnostima za različite koncepte proizvodnje, konfiguraciju područja, nivo razvijenosti, polivalentne karakteristike sela i dr. U scenariju analize, polazilo se od stajališta, da velika odstupanja i promjene u transformaciji seoskih područja nisu moguća u kratkim vremenskim periodima.

Ciljeve, postavljene strategijom, nastojimo postići pravilnim izborom između dva moguća scenarija:

- da se koriste svi raspoloživi prirodni i drugi resursi u BPK Goražde,
- ili
- da se fokusiramo na onaj njihov dio kojeg je objektivno moguće putem odgovarajućih projekata pretvoriti u sigurne isplative vrijednosti.

Iz razloga koje nije potrebno posebno obrazlagati, realan izbor priznaje kao ispravnu samo **drugu mogućnost**. To znači da će odgovarajući dio kapaciteta (resursa) ostati izvan aktivnog tretmana i biti rezervisan za kasnija bolja vremena. U predviđanju buduće proizvodnje, korišten je metod scenarijske analize, pri čemu su posmatrana dva moguća scenarija: pesimistički i optimistički scenarij.

Pesimistički scenarij polazi od sljedećih pretpostavki:

- prihvatati tezu da je ruralno područje samo zavisno od poljoprivrede i šumarstva, a da se njegova polivalentna uloga zanemaruje,
- stagnacija budžetske podrške ruralnom razvoju od strane BPK Gorazde i FBiH.

Optimistički scenarij temelji se na pretpostavkama:

- opredjeljenje za realizaciju većeg dijela strateških ciljeva.
- spremnost za podrške na nivou BPK Gorazde, za ubrzanije i obimnije investiranje u ruralni razvoj, svakako i očekivano korištenje pretpostupnih i drugih fondova.

U proizvodnom smislu, strateška opredjeljenja su u većem obimu fokusirana na proizvode koji već postoje ili obećavaju veću robnost, uglavnom na konceptu organske i integralne proizvodnje hrane.

Metodologija kreiranja strategije

Strategija ruralnog razvoja BPK Gorazde nije uzeta kao plan, projekcija, prognoza, bliže ili dalje predviđanje. Ona je rađena kao definisanje mogućnosti i glavnih ciljeva razvoja u skladu sa postojećim resursima i drugim bitnim potencijalima. U izradi strategije primijenjeni su sljedeći metodski pristupi:

- pristup „**odozdo prema gore**“, čime su uključene interesne grupe i pojedinci.
- definisanje institucionalnog ambijenta za prihvaćanje i provedbu zacrtanih ciljeva i politike (kreiranje javne politike, implementacija, kontrola i vrednovanje).

Pri metodološkom pristupu provedeni su postupci direktnih snimanja na terenu općina Foča u FBiH i Pale u FBiH i grada Gorazde, te definisani ciljevi za period 2024 – 2028 godina. To je učinjeno kroz direktne kontakte po Mjesnim zajednicama općinama i gradu Gorazdu sa ekspertima iz različitih oblasti.

Ciljevi i mjere poljoprivrednog i ruralnog razvoja BPK Gorazde

Strateški ciljevi i usmjerenja ruralnog razvoja područja BPK Gorazde trebalo bi, da u značajnijoj mjeri doprinose porastu postojećih uslužnih djelatnosti u sektorima integralnog ruralnog razvoja, valorizaciji datog područja i razvoja mikro poduzetništva u korist, prije svega, održivog života na selu. Predložena strateška rješenja ruralnog razvoja treba da šire mreže usluga i jačaju kapacitete institucija, pravnih i fizičkih lica koji su angažovani u sektoru ruralnog razvoja, očuvanju okoliša, promociji turizma i u ukupnoj teritorijalnoj valorizaciji. U tom kontekstu su prepoznati i predloženi, specifični ciljevi i modeli razvoja koji vode jačanju lokalnog ekonomskog, okolišnog i socijalnog

aspekta života ljudi na selu. Na taj način su preporučene smjernice za budući razvoj ruralnih područja BPK Goražde i implementacijom Strategije, očekivati je konačno poboljšanje opštih uslova života i efikasnije korištenje resursa. Primarni strateški ciljevi mogu se ostvariti samo sinergijom različitih ruralnih aktivnosti, od kojih u prvom redu ističemo: poljoprivredu, šumarstvo i turizam, a prateće mjere odnositi će se na upravljanje društvenim i prirodnim resursima. Glavni pravci poboljšanja životnih uslova na selu mogu se ostvariti mjerama:

- **Efikasna koordinacija u sektoru poljoprivrede**, jačanjem partnerstva vladinog i nevladinog sektora, koordinacije u odlučivanju, diverzifikaciji proizvodnje, poboljšanju infrastrukture, primjeni novih tehničko – tehnoloških rješenja i drugim mjerama koje bi doprinosile opstanak ljudi na selu.
- **Povećanje ruralnih prihoda** putem proizvodne vrijednosti, različite ponude, većeg standardizovanog kvaliteta proizvoda, većim finansijskim imputom. Ovom mjerom povećava se konkurentnost, siguran plasman proizvoda i veća tržišna ponuda. Ovo je moguće postići horizontalnim i vertikalnim unrežavanjem, klasterima i drugim zajedničkim aktivnostima (brendiranjem, oznakom porijekla, geografskom oznakom i td.), posebno jakom vezom trgovačkih lanaca, fer trgovinom, ravnomjernom i pravednom raspodjelom profita, sistemom organske i integralne proizvodnje.
- **Znanje i kompetencije za razvoj poljoprivrede, šumarstva i turizma** u skladu s strategijom istraživanja, razvoja, inovacija, razviti novu strategiju za poboljšanje savjetodavnih aktivnosti u ruralnim sredinama, jačanje veza između istraživanja i obrazovanja, veće učešće u programskim aktivnostima uključivanjem u međunarodno istraživačko područje (IPARD i druge EU programe). U većoj mjeri baviti se primjenskim istraživanjima, a egzaktna istraživanja ostaviti za bolja vremena (ona su skupa i za najrazvijenije zemlje).
- **Ruralna infrastruktura** je primarna strateška mjera za progres ruralnih područja. Teško je očekivati bilo kakav progres i opstanak ljudi na selu ako nema adekvatne infrastrukture (putne mreže, elektrifikacije, vodo snadbijevanja, kanalizacije i sl.). U tom kontekstu neophodno je javno i privatno partnerstvo. Za svako ozbiljnije tržište neophodna je kvalitetna infrastruktura (skladišta, hladnjače, sušare, putevi, transportna sredstva i dr.).
- **Rast prihoda diverzifikacijom djelatnosti** osnovni je cilj mjere koja podrazumijeva stvaranje preduvjeta za razvoj novih privrednih aktivnosti u ruralnim područjima.

Dakle, pored primarne poljoprivredne proizvodnje, šumarstva i tržišta potrebno je raditi na stvaranju preduslova za rast i razvoj porodičnih poljoprivrednih gazdinstva. Navedeni strateški ciljevi mogli bi se ostvariti ozbiljnijim poticajem razvoja i sinergijom između poljoprivrede, turizma i šumarstva kao glavnih pokretača ruralnog razvoja BPK Goražde, a prateće mjere odnosile bi se na upravljanje ukupnim aktivnostima, resursom i finansijskim imputom, pojedinačnim predloženim projektima. U realizaciji ruralnog razvoja BPK Goražde primarno bi bilo učešće: Ministarstva za privredu, Ministarstva za

obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice, Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline.

Primarni ciljevi:

- poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima održivim, konkurentnim i dinamičnim razvojem sektora poljoprivrede, turizma i šumarstva;
- održivi modeli zapošljavanja i podrške stanovništvu na selu – primarno je stvoriti održive životne uslove i zaustaviti depopulaciju ruralnih područja;
- obezbeđenje finansijskog imputa kroz različite vidove privređivanja za siguran i stabilan život ruralnog stanovništva;
- proizvodnja standardizirane (certificirane) zdravstveno ispravne hrane u sistemu organske i integralne proizvodnje;
- jačanje lokalnih ruralnih zajednica, vertikalno i horizontalno umrežavanje;
- očuvanje ruralne kulturne baštine i razvijanje njenih vrijednosti kao održivog ekonomskog i društvenog resursa, čineći ga dostupnim javnosti;
- kvantitativna i kvalitativna zaštita i održivo korištenje prirodnih resursa.

Mjere za realizaciju ciljeva:

- efikasnom koordinacijom u sektoru poljoprivrede, šumarstva i turizma;
- povećanjem ruralnih prihoda kroz različite aktivnosti;
- podizanjem nivoa znanja i kompetencija za razvoj poljoprivrede i turizma;
- efikasnijim mjerama za razvoj ruralne infrastrukture;
- diverzifikacijom djelatnosti i rastom vlastitih prihoda;
- većim angažmanom ljudskih potencijala, izvršne vlasti, i uopšte većim
- finansijskim imputom ruralnim aktivnostima;
- osavremenjavanjem različitih vidova djelatnosti, ali i tradiciji, običajima, seoskim atrakcijama i atraktivnostima, svakako i kulturnoj baštini;
- unaprjeđenje tržišnosti poljoprivredno-prehrambenih proizvoda kroz povećanje dodane vrijednosti, poboljšanje standarda kvaliteta i sigurnosti, brendiranje i jačanje veza unutar lanaca vrijednosti;
- održivim upravljanjem resursom: zemljištem, šumama, hidropotencijalima, turističkim destinacijama i uopće okolišom.

Poljoprivreda u funkciji ruralnog razvoja

Za navedene aspekte potrebna je saradnja i partnerstvo, na svim nivoima u kojem mjesne zajednice (lokalno stanovništvo), općine i BPK Goražde trebaju skupa razvijati i promovisati razvoj seoskih naselja na osnovu uzajamnog interesa i solidarnosti. LEADER pristup i metodologija zasnovana na njegovom principu trebali bi u opredjeljenjima biti primarna, posebno u startnim analizama i aktivnostima koji se odnose na aspekt poljoprivrede.

Okviri, mjere i ciljevi poljoprivredne politike ruralnih područja

Poljoprivredna politika na svim nivoima države, pa prema tome i na BPK Goražde povezana je sa ukupnim društvenim zbivanjima. Uvođenjem tržišnih principa i izgradnja tržišnih atributa svakako da imaju utjecaj na sektor agrara kao najosjetljivije grane privrede. To svakako, zahtijeva novo definisanje i uloge poljoprivrede, posebno na ruralnom području Foča u FBiH i Pale u FBiH.

Strategiju razvoja ruralnih područja, poljoprivrede kao osnovne seoske djelatnosti neophodno je provoditi u sljedećim pravcima:

- uvažavati specifičnosti općina, u smislu opredjelenja prema poljoprivrednoj proizvodnji,
- podizati konkurentnost onih proizvodnji koje su prilagođene postojećim agroekološkim uslovima i koje daju sigurnu vrijednost i koje su tržišno orjentisane,
- razvijati sve kompatibilne djelatnosti sa poljoprivredom koje će zaustaviti (makar i ublažiti) deagrarizaciju i depopulaciju ruralnih područja (pražnjenje sela).

Ovakav tempo razvoja nije moguće riješiti samo politikom poljoprivrede ruralnih područja. To trebaju biti sinhronizovane aktivnosti sa drugim privrednim segmentima. Poljoprivredno gazdinstvo u BPK Goražde zbog loše startne pozicije nije danas konkurentno većini poljoprivrednih prostora.

Bez obzira na veliki broj ograničenja u BPK Goražde od primarnog značaja je provesti radikalna prestrukturiranja u sektoru poljoprivrede. Koliko će biti uspješna revitalizacija ruralnog područja, posebno općina: Pale u FBiH i Foča u FBiH u najvećoj mjeri zavisi u kojoj mjeri ćemo provesti prestrukturiranja u poljoprivredi, šumarstvu i turizmu, odnosno u kojoj ćemo mjeri implementirati strateške ciljeve i prijedloge iz ove Strategije.

Reformski ciljevi poljoprivrede i ruralne agrarne politike

Reformu ruralne agrarne politike treba strateški usmjeriti prema:

- stvaranju uslova u ruralnim sredinama kojima će se potrošačima osigurati odgovarajuća i stabilna ponuda poljoprivrednih proizvoda u skladu sa njihovim zahtjevima, posebno u pogledu cijene i kvaliteta, te zdravstvene ispravnosti proizvoda,
- povećanju i unapređenju poljoprivredne proizvodnje ruralnog područja s ciljem jačanja konkurentnosti na domaćem (posebno turističkom aspektu) i inozemnom tržištu,
- osiguranju stabilnog poljoprivrednog dohotka i omogućavanju adekvatnog životnog standarda poljoprivrednim proizvođača ruralnih područja,
- tehničko-tehnološkom unapređenju sektora poljoprivrede.

- racionalnim korištenjem i očuvanjem prirodnih resursa, zaštiti okoline i praktikovanju sistema integralne i organske poljoprivrede,
- ukupanim razvojem i očuvanjem ruralnih područja, kao i očuvanjem tradicionalnih ruralnih vrijednosti.

Mjere poljoprivredne politike su one kojima se ostvaruju ciljevi, a koje se donose na državnom, federalnom, kantonalnom i općinskom nivou. Mjere podrške za poljoprivredu i ruralni razvoj postepeno će se prilagođavati na svim nivoima vlasti u cilju usklađivanja sa vrstama i mjerama u EU. S obzirom na područje djelovanja (ruralna područja) mjere poljoprivredne politike trebale bi se zasnivati na: **tržišno-cjenovnoj politici; strukturalnoj politici; zemljišnoj politici, novčanoj podršci u poljoprivredi i uopće ruralnim aktivnostima.**

Mjere poljoprivredne politike trebaju biti međusobno usklađene i trebaju se provoditi prema principima neutralnosti i ravnopravnosti. Jedna od najvažnijih mjera u reformi agrarne politike od općine, preko kantona do nivoa FBiH koju bi trebalo poštovati i u BPK Goražde je postepena izgradnja sistema integrisane politike ruralnog razvoja (posebno preko Fonda za ruralni razvoj koga u prioritetu predlažemo za uspostavljanje), koja se treba postepeno harmonizirati sa principima EU. Ova politika ima tri strateška temelja cilja:

- podizanje konkurentnosti kroz različite vidove podrški primarnoj poljoprivredi i prerađivačkoj industriji.
- **podrške specifičnim proizvodnjama „geografskom porijeklu“, i „brendovima“**
 - ✦ U Goraždu je DRINA makro „Brend“
 - ✦ U Goraždu je „Voćarstvo“ Brend
 - ✦ U Goraždu ima osnova da Brend bude „Okoliš sa atrakcijama i atraktivnostima“ (Hipoteke brendova se teško ostvaruju, ali se lahko gube???.).
- Podrška razvoju turizma

Koncept održivog razvoja poljoprivrede ruralnih sredina

Efikasne odgovore za dugoročno rješavanje postojećih problema ne daju niti neoliberalni niti protekcionistički koncept agrarne politike. Stoga, ova Strategija predlaže **koncept održivog razvoja poljoprivrede ruralnih sredina**. Cilj ovog koncepta je održavanje multifunkcionalne uloge poljoprivrede i modernizacija pojedinih segmenata radi realizacije i bržeg prilagođavanja u prihvaćanju i uopće poimanju ruralne poljoprivrede (pravilo je da općine i kantonini koji u svojim okvirima brže prestrukturiraju sektor agrara prema EU konceptu, bez obzira na veliku ovisnost o većim nivoima vlasti, imaju šansu za bržu njenu revitalizaciju i konzistentnost, podpomognuti finansijskim imputom). Koncept održivog razvoja direktno se veže za upravljanje prirodnim resursima na način koji osigurava njihove reproduktivne sposobnosti. Strategija razvoja ruralnih područja BPK Goražde upravo promovise koncept **održivog**

razvoja poljoprivrede, a nikako rješavanje postojećih problema irelevantnim i „ad hoc“ metodama.

Tržišno-cjenovna i strukturna politika poljoprivrede

Tržište poljoprivrednih proizvoda ima karakter institucionalne neuređenosti, prije svega, usljed veoma komplikovane procedure u dogovorima i provedbi. Nedovoljno efikasne institucije, slaba zaštita, birokratizirani postupci i neefikasna administracija glavne su odlike domaćeg poljoprivrednog ambijenta.

PREPORUKE:

Cijenimo da bi formiranje kantonalnih rezervi (BPK Goražde do perioda 2028 g.) za poljoprivredne proizvode snažno povećale primarnu proizvodnju i preradu, u velikoj mjeri angažovale različite starosne i spolne strukture stanovništva na selu, osigurale i stabilizirale cijene (otkup viška poljoprivrednih proizvoda bio bi motiv za proizvodnju – motiv za održivi život na selu, ali i mjera da se zaustavi divljanje sa cijenama nekih proizvoda iz vana, često i sumnjivog kvaliteta - hemizirana koji se usljed nedostatka proizvoda iznose na tržište po većim cijenama). Plasiranjem otkupljenih proizvoda iz rezervi BPK Goražde stabilizirala bi se tržišna cijena, u najvećoj mjeri stabiliziro bi se život na selu.

PRIJEDLOG PROGRESA ZA RURALNA PODRUČJA BPK GORAŽDE

Ugovoriti proizvodnju proizvoda za koji nije potreban režim posebnog čuvanja – rashladni kapaciteti, već obično skladište (krompir, luk, kupus, mrkva, cvekla, peršun i sl.). Otkupiti proizvode za sindikalne organizacije uključujući i preradevine od voća, dio proizvoda na tržište. Efekti će se mjeriti u zaposlenosti ljudi na selu, u većoj proizvodnji, u pratećim aktivnostima posebno u aspektima turizma (proizvodnju zasnovati na ekološkim i integralnim principima).

U okviru tržišno-cjenovne politike najvažnije su mjere za stabilizaciju tržišta i mjere direktne budžetske podrške. Strukturna politika podrazumijeva mjere koje za krajnji cilj imaju promjenu agrarne strukture, radi prilagođavanja sektora nadolazećim integracijama i nemilosrdnoj tržišnoj utakmici. U područjima BPK Goražde, posebno u općinama: Foča u FBiH i Pale u FBiH neophodno je provesti specifične, određene, mjere strukturne politike, prije svega:

- investicije u ruralnim sredinama prema navedenim strateškim opredjeljenjima radi promjene agrarne strukture (prilagođene održivoj proizvodnji, turističkoj ponudi i dr. – održivom opstanku na selu),
- podrške za marketinšku pripremu proizvoda i preradevina za tržište (nema rejtinga proizvodu bez marketinga),
- razvoj specifičnih poljoprivrednih proizvodnji, na principima „kućne radinosti“ i obrta (neopravdano je malo ovakvih subjekata u BPK Goražde, posebno ako se uzme

- u obzir bogastvo autohtonih voćnih vrsta i mogućnost prerađevina od istih, kao i djevičanski čistog područja u općinama: Pale i Foča u FBiH.),
- podrška stvaranju organizacija proizvođača zadruga i udruženja (samo ako su servisi poljoprivrednicima, nikako tamburaška društva kojih je inače na pretek).
 - podrška stručnom osposobljavanju poljoprivrednika za specifične proizvodnje, za tržišnu utakmicu (nedostaje efikasna stručna poljoprivredna služba u BPK Goražde – administrativna je vrlo efikasna. Međutim, to nije dovoljno za progres poljoprivrede ni ruralnih sredina.
 - Neophodno je formirati „Poljoprivrednu savjetodavnu stručnu službu“ – odvojiti je od administracije koju mogu i manje kvalifikovana lica obavljati.
 - **PRIORITETNO OBAVITI PRIJEM DVA (2) AGRONOMA (biljna i animalna proizvodnja kako bi bili u službi stručnih savjetodavaca direktno na terenu „servis poljoprivrednim proizvođačima“)**

PREPORUKE:

Strategija ruralnih područja u ovom dokumentu podržava onu proizvodnu strukturu koju će shodno svojim interesima oblikovati komercijalna gospodarstva koja osiguravaju snažnije upošljavanje profit, održivost i opstanak ljudi na selu (to je jedino moguće postići u BPK Goražde po modelu ugovaranja proizvodnje od strane BPK Goražde – (vidjeti predhodno obrazloženje). Stvaranje takvih gospodarstava (sa ugovorenom proizvodnjom) treba prihvatiti kao proces, u kojem će svoje šanse imati i mala seoska - porodična imanja, ukoliko pokažu spremnost za organizovano objedinjavanje putem udruženja i zadruga. Proizvođače sa proizvodnjom koja je po obimu ispod svih kriterija rentabilnosti, bez spremnosti za organizovanje, prepustiti vlastitom snalaženju. Dakle, neophodno da se proizvođači fokusiraju na zajedničke organizirane principe, u kome im treba pomoći stručna služba.

Zadatke iz navedene oblasti stručno i organizaciono povjeriti dvojici agronoma potencijalnih uposlenika u savjetodavnu službu.

Zemljišni resursi

Zemljište je analizirano u kontekstu njegove primarne funkcije, koja se odnosi na proizvodnju hrane i sirovina. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u BPK Goražde po stanovniku dolazi 0,59 ha ukupnog poljoprivrednog zemljišta, dok je obradivog 0,41 ha što je iznad prosjeka u FBiH.

Tab. br.19. Površine različitih kategorija zemljišta BPK Goražde

	G.Goražde	Foča FBiH	Pale FBiH	UKUPNO	%
Poljop. zemljištete	8.009,40	6.957,86	2.560,75	17.527,99	34,4
Šumsko zemljište	15.403,37	10.158,70	6.394,28	31.956,35	62,8
Izgrađeno zemljište	667,87	131,73	47,34	846,90	1,7
VIII kategorija tla	80,94	177,49	273,45	527,30	1,0
UKUPNO	24.161,58	17.425,78	9.275,86	50.858,54	100

Graf. br. 1. Površine različitih kategorija zemljišta BPK Goražde

Površine poljoprivrednog zemljišta iznosi 17.527,99 ha, odnosno 34,4% od ukupne površine BPK Goražde. Poljoprivredno zemljište se već duže vrijeme ne koristi kao glavni resurs u poljoprivrednoj proizvodnji, tako da je u velikoj mjeri neobrađeno i zapušteno. U strukturu poljoprivrednog zemljišta od ukupno 218,74 km², na oranice, vrtove, voćnjake, livade otpada 153,3 km² (30,38%) i pašnjake 65,44km² (12,97%) od ukupne površine kantona. Veći dio poljoprivrednih površina odnosi se na oranice i vrtove (6.856 ha), zatim pašnjake (2.974 ha), livade (2.633 ha), voćnjake (1.074 ha), šumsko zemljište (31.956,35 ha) i izgrađeno i neplodno zemljište (1.695 ha

Tab. br. 20. Površine katastarskih kultura BPK Goražde

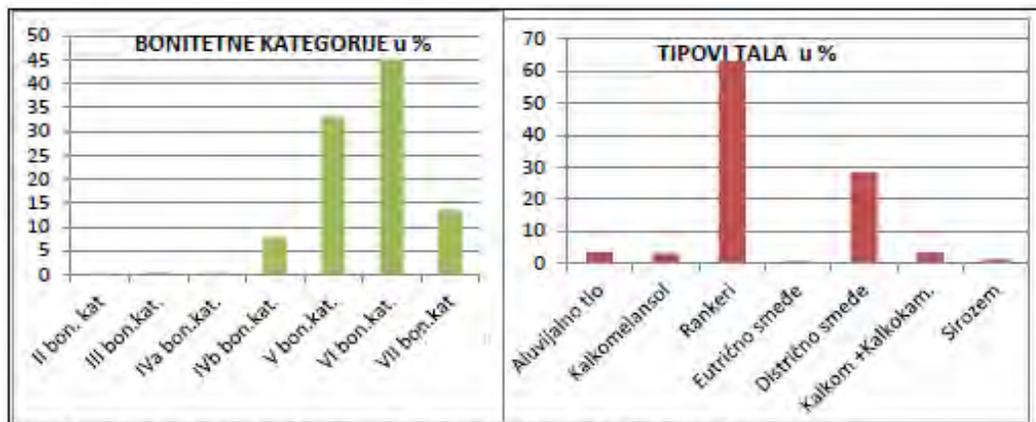
Katastarska kultura	Površina/ha	Učešće u %
Oranica i vrt	6.856	39,12
Voćnjak	1.074	6,12
Livada	2.633	15,02
Pašnjak	2.974	16,97
Ruderalna staništa (neobrađeno)	3.991	22,77
Ukupno poljoprivredno	17.528	100

Graf. br. 2. Površine različitih usjeva BPK Goražde

Tabela br. 21. Bonitetne kategorije i tipovi zemljišta

Bonitetna kategorija	Površina/ ha	%	Tipovi tla	Površ. ha	%
II bonitetna kategorija	27.95	0.23	Aluvijalno tlo	1.564	3,4
III bonitetna kategorija	55.17	0.45	Kalkomelansol	1.407,2	3,1
IVa bonitetna kategorija	39.34	0,32	Rankeri	28.619,7	63,13
IVb bonitetna kategorija	935.12	7,77	Eutrično smeđe	254,1	0,56
V bonitetna kategorija	3.969.44	33,0	Distrično smeđe	12.845,4	28,35
VI bonitetna kategorija	5.377.98	45,0	Kalkom +Kalkokam	1.534,85	3,38
VII bonitetna kategorija	1.630.25	13,5	Sirozem	569,9	1,25
Ukupno	12.035,25	100,00		45.331	100,00

Grafikon br.3. Bonitetne kategorije i tipova tala na BPK Goražde

Zabrinjava činjenica da je 3.991 ha neobrađenog (ruderalnog) zemljišta koji bi mogao biti u proizvodnoj funkciji. Privatna domaćinstva karakteriše usitnjenost posjeda, od kojih 46% čine posjedi do 1 ha i 26,3% posjedi od 1 do 3 ha, a zatim 9,2% su posjedu od 3 do 5 ha i 18,5% posjedi preko 5 ha. Tipovi tala i bonitetne kategorije zemljišta BPK Goražde jako su heterogena, različitih geografskih rasprostranjenja i površina. Dominira VI bonitetna kategorija sa površinom od 5.377,98 ha, zatim V bonitetna kategorija sa 3.969,44 ha, dok je u najmanjoj površini poljoprivrednog zemljišta zastupljenog u II kategorija sa površinom od 27,95 ha, I-a bonitetna kategorija nije zastupljena na BPK Goražde²⁵.

²⁵ Federalni savod za agrpedologiju

ZEMLJIŠTA BPK GORAŽDE – OSOBINE – KATEGORIJE – LOKALITETI		
Tipovi zemljišta BPK Goražde	Bonitetne kategorije PREPORUKE	Lokalizeti BPK Goražde
Sirozem- Kamenjar 	<p>Nastaju erozijom i jako su plitka zemljišta. Po plodnosti su jako loša. Mogu se kultivisati unošenjem stajnjaka. Sedme VII su bonitetne kategorije.</p> <p>PREPORUKA Pogodna su za uzgoj šumskih vrsta, za različite turističke aktivnosti.</p>	<p>Grad Goražde: Nije identifikovan u Gradu Goraždu</p> <p>Foča u FBiH: Nije identifikovan u Foča u FBiH</p> <p>Pale u FBiH: Uz rijeku Praču i mjesto Melac.</p>
Rendzina 	<p>Rendzine su prisutne u brdsko planinskom području. To su umjereno vlažna do vlažna staništa. Rahla su tla zbog ilovasto pjestovitog teksturnog sastava.</p> <p>PREPORUKA: Pogodna su na manjim nagibima za uzgoj heljde, spelte raži i krompira, za voćnjake i prirodne pašnjake.</p>	<p>Grad Goražde: Uz rijeke: Drinu, Čemeruicu i Susicu, dio Osanice.</p> <p>Foča FBiH: Radojevići, Gujačice, Bratovčići, Rašovića ravan, Mjehovina.</p> <p>Pale FBiH: Vražalice, Prporišta, Turkovići, Reuovice i Vučija Brda.</p>
Ranker 	<p>Uglavnom su kisela, srednje humozna. Plitka su i pretežno skeletoidna - pjeskovite ilovače i ilovače. Pete su i šeste (V i VI) bonitetne kategorije.</p> <p>PREPORUKA: Rankeri nisu za intenzivnu biljnu proizvodnju. Na njima se može uspješno uzgajati heljda, raž i krompir.</p>	<p>Grad Goražde: Uz Drinu, Osanicu, Odskeu, kod Rasadnika, Zupčića.</p> <p>Foča FBiH: Osanica, Čurovići, Modro polje.</p> <p>Pale FBiH: Nalazi se: Uz dolinu rijeke Prače.</p>
Kalkokambisol 	<p>Plitka su do srednje duboka. Blago kisela do srednje alkalična, ilovasta, humozna. Četvrte i pete (V pa i Ivb) bonitetne kategorije.</p> <p>PREPORUKE: Pogodna su za većinu ratarskih i voćarskih kultura. Na većim n.v. koristiti ih za žitarice, krompir, livade i pašnjake.</p>	<p>Grad Goražde: Istočno uz Drinu od Viškovića do Goražda, Batkovićima, Glamocu, Ginjačićima, Barama Zupčićima.</p> <p>Foča FBiH: Veći dio općine.</p> <p>Pale FBiH: Vražalica, Ravan, Paljike.</p>

<p>Kalkokambisol</p> 	<p>Pretežno su ilovasta tla, uglavnom su blago kisela do blago alkalna. Srednje duboka do duboka tla.</p> <p>Na ovakvim zemljištima obično je IVb bonitetna kategoriju.</p> <p>PREPORUKE: Intenzivnu proizvodnju voćnih vrsta, krmnih, ratarskih i povrtnih kultura. Preporučujemo zimsku osnovnu obradu.</p>	<p>Grad Goražde: Manjom površinom u: Baranama, i Zupčićima, dolina rijeka: Čemernice i Susice.</p> <p>Foča FBiH: Nalazi se u: Rašovića ravani i Stojkovićima.</p> <p>Pale FBiH: Desna strana Prače, Vražehicama i Renovićima.</p>
<p>Distrični kambisol</p> 	<p>Razvijaju se isključivo na kiselim stijenama, duboka, bez skeleta i ilovaste teksture. Obično je IVb bonitetna kategoriju.</p> <p>PREPORUKE: Uzgajati intenzivno voćne, povrtna i ratarske kulture od Foče FBiH do Mrdovića (uz Drinu) i Grada Goražda od Vitkovića do Kazagića.</p>	<p>Grad Goražde: Batkovići, Zupčić, Bare, Ozrenovići, Ginjašići, Glamoč.</p> <p>Foča FBiH: Nalazi se u: Bratovići, Rašovića ravan, i manji dio Stojkovića.</p> <p>Pale FBiH: Dio na desnoj strani Prače, dio Prporišta, i Turkovići.</p>
<p>Aluvijalno tlo</p> 	<p>Formiraju se u dolinama rijeka. Najčešće su to vrlo duboka plodna zemljišta, sa čestim povremenim plavljenjem. Obično su III pa i II bonitetna kategorija.</p> <p>PREPORUKE: Ova zemljišta su pogodna za intenzivnu proizvodnju svih biljnih vrsta (ratarske, voćarske, povrtna).</p>	<p>Grad Goražde: Uz Drinu manje površine u: Seliste, Vinarić, Zupčići.</p> <p>Foča FBiH: Manje površine uz Drinu, Cvilin, Mrdelići, Modro polje.</p> <p>Pale FBiH: Uglavnom se javljaju duž doline rijeke Prače.</p>

Prikaz br. 1. Tipovi zemljišta, bonitetne kategorije i rasprostranjenost²⁶

Karakteristike poljoprivrede BPK Goražde

Poljoprivreda BPK Goražde nije nikada u značajnoj mjeri imala veliki udjel u BDP. To nije isključivo zbog progressa u industrijskom aspektu, već što je i onako mala podrška poljoprivredi uglavnom usmjeravana u tekuću proizvodnju (pretežno prirodnoj neorganiziranoj proizvodnji), a malo ili skoro nikako kapitalnim – razvojnim investicijama. To je razlog što imamo mali broj robnih – komercijalnih poljoprivrednih gospodarstava i registriranih pravnih poljoprivrednih i prerađivačkih subjekata. Na privredni aspekt Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u segmentu poljoprivrede u najvećoj mjeri utiče i odnos Federacije BiH, prije svega u pogledu uspostavljenog sistema finansijske podrške i usaglašavanja postićaja poljoprivrednoj proizvodnji. BPK Goražde se kao i drugi kantoni u FBiH prilagodio zajedničkoj agrarnoj politici na principima podrške finansijskom imputu temeljenom na:

²⁶ Federalni zavod za agropedologiju

- direktnim plaćanjima i tržišnoj intervenciji (mjere koje direktno ili indirektno podržavaju dohodak u poljoprivredi, a imaju manji ili veći uticaj na tržišne cijene – direktna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima po jedinici površine i po grlu),
- ruralni razvoj (finansijaski imput ruralnom razvoju sa nivoa FBiH bio je sporadičan, posljednjih godina izostavljen iz sistema postićaja, pa opet uveden i nedovoljan, na što ukazuje i jedan od dokaza nekonzistentne agrarne politike na nivou FBiH).

U kontekstu proizvodnosti po jedinici površine i produktivnosti po grlu BPK Goražde je manje ili više u prosjecima u FBiH. To je svakako rezultat i karakteristika resursa, a generalno niski prinosi i produktivnost je svakako i rezultat otežanih uslova privređivanja koji je karakterističan za poljoprivredu prostora BPK Goražde. Drugi razlog je eksterno nizak tehničko – tehnološki nivo poljoprivredne proizvodnje koji se oslanja na povećano učešće fizičkog rada. Niskoj proizvodnosti i produktivnosti svakako doprinosi i nizak nivo razvijenosti prehrambeno – prerađivačke industrije. U navedenim okolnostima koji su dominantni i za BPK Goražde poljoprivredni proizvođači su najugroženiji dio populacije sa izraženom staračkom strukturom, devastiranim ruralnim područjem i odlivom mlađe radne snage sa sela „pražnje sela“.

Na osnovu uvida u podatke o broju RPG i klijenata, njihovog obima proizvodnje vidljivo je da su poljoprivredna gazdinstva na Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde znatno usitnjena, što predstavlja ograničavajući segment za robnom biljnom i animalnom proizvodnjom. Usitnjavanje zemljišta i njegovo prevođenje u nepoljoprivredne svrhe je na sceni i predstavlja najozbiljniji problem u zemljišnoj politici. Dakle, pljoprivreda u BPK Goražde se susreće sa problemima usitnjene zemljišne vlasničke strukture, niskog nivoa tehničko – tehnološke opremljenosti, nedostatak specijalizacije proizvodnje, niske produktivnosti, loše organizovanosti, niskog nivoa znanja, općeg poljoprivrednog siromaštva, ali ne i beznadežnosti.

Osvrt na biljnu proizvodnju

U BPK Goražde biljna proizvodnja je heterogena i nema robne (komercijalne) dominacije, sa manjim izuzetcima. U općem poimanju (bez dubljih analiza i detaljnih saznanja) stiče se utisak da u velikoj mjeri dominira voćarska proizvodnja iako BPK Goražde tradicionalno nosi taj epitet, svakako i teritorijalni "brend". Na žalost, taj voćarski progres je prema analizama ekspertne grupe djelimično usporen. Većina poljoprivrednih domaćinstva nisu vezana za tržište, iako se povremeno pojavljuju na tržištu, ili prodaji na "kućnom pragu" sa viškovima svojih proizvoda. Uglavnom je to prirodna proizvodnja sa primjenom manjeg nivoa agrotehnike (komotno se može konstatovati uglavnom bez primjene hemizacije i ima sva obilježja organske proizvodnje, ipak bez oficijelnog sertifikata), bave se mješovitom poljoprivrednom proizvodnjom i na taj način ostvaruju dio dohotka za svoja domaćinstva. Za lošu startnu poziciju sa obilježjima malih sjetvenih površina, pa i malih prinosa samo djelimično možemo pravdati činjenicama usitjenosti poljoprivrednih površina, visokih cijena repromaterijala i niske otkupne cijene.

Proizvodnja žitarica

Proizvodnja žitarica nema nikakvih utemeljenja za povećanje površina, izuzev proizvodnje heljde. Proizvodnja se provodi najčešće na temelju tradicije, sa malim udjelom savremenih agrotehničkih mjera, bez ozbiljnije finansijske podrške. Znatnije povećanje površina za proizvodnju pšenice nije realno. **Strateško opredjeljenje usmjeravati više na podizanju prinosa po jedinici površine, izmjeni sortimenta i organskoj certifikaciji.** Ostale žitarice (ječam, raž, zob i tritikale) su sa sjetvenim površinama sporadične. Strateški se usmjeriti na proizvodnju na većim nadmorskim visinama i kiselom zemljištu. Proizvodnja **heljde je zanemarljiva, iako velike proizvodne površine u brdsko-planinskom dijelu upravo odgovaraju za uzgoj heljde i zauzimanje zemljišta na kojima nije moguće uzgajati druge žitarice.** Posebno bi je trebalo podsticati za aspekt organske proizvodnje obzirom da ne zahtijeva gnojidbu niti zaštitu, a u turističkoj ponudi predstavlja jednu od starteških kulinarskih specijaliteta.

PREPORUKE:

- proizvodnju žitarica (izuzev heljde) prepustiti odlukama poljoprivrednika (to će biti tradicionalna proizvodnja, zbog plodoreda i proizvodnje slame za prostirku),
- podsticati samo organsku proizvodnju žitarica, heljdu svakako, bez obzira na površinu (organska pšenica treba biti sastavni dio turističke kulinarske ponude),
- značajnije postići silažni kukuruz, uvoditi sorate i hibride prilagođene turističkoj ponudi (kukuruz šećerac i kokičar),
- usmjeriti se na povećanje prinosa (agrotehnikom i edukacijom) i djelomično izmjeni (postojećeg uglavnom prevaziđenog) sortimenta.

Proizvodnja kukuruza je zanemarljiva, a vrlo bitna za postojeći stočni fond. Zabrinjava podatak da su relativno male površine silažnog kukuruza. Strateški se opredijeliti na adekvatnu agrotehniku, povećanje prinosa, i veće podsticaje (bez obzira na harmonizaciju postićaja na nivou FBiH – prevaziđen koncept). Relativno niski prinosi žitarica rezultat su niske upotrebe inputa i nedostatka znanja.

Proizvodnja povrća

Problemi u proizvodnji povrća, kao i većini drugih kultura je nepostojanje organizovanog tržišta. U sjetvenoj strukturi BPK Goražde dominira proizvodnja krompira, uglavnom za vlastite potrebe i prodaju za lokalno stanovništvo, ponekada i prodaja na "kućnom pragu. Prinosi povrća na otvorenom polju su srednji do niski i posljedica su još uvijek dominantnog ekstenzivnog načina uzgoja, neadekvatne primjene agrotehlike i niskog nivoa inputa u proizvodnji, kao i u postićajnim mjerama. Razvoj ekološke proizvodnje povrća bi trebao u bližoj budućnosti biti u funkciji turističkih aspekata, a manje u nekoj prerađivačkoj sferi.

PREPORUKE

- značajnije podsticati proizvodnju povrća u zatvorenom prostoru (sve iznad 50m² i sa sistemom za navodnjavanje- koristiti sredstva iz fonda za ruralni razvoj);
- certificirati organsku proizvodnju povrća i na otvorenom i u plastenicima (u cjelosti finansirati standarizaciju poljoprivrednih proizvoda);
- sortiment povrća usmjeravati prema sortama i hibridima: paradajza - Matias, Belle, Suran; paprike - Vedrana, Istra, Madona; krastavca - Edona, Darina, Ekron, Dinero; salate - Pronto, Tatiana, Noisette, Vanity, Funway, Flavy, Angie; kupus - Rinda, Sir, Bravo, Parel; kelj Capricio, Rigoletto, Daphne, Alaska.

Proizvodnja krmnog bilja

Krmno bilje u funkciji ishrane stoke, niti je adekvatno, niti je u hranidbenom smislu kvalitetno. Bilo bi neophodno povećati i sa više imputa postići proizvodnju silažnog kukuruza u ukupnoj proizvodnji krmiva. Buduća proizvodnja kabaste i zrnaste krme morat će dati mnogo snažniju podršku stočarstvu nego što je činila do sada. Ona će to postizati značajnim skokovima u podizanjem sadašnjih, više nego skromnih prinosa, na mnogo veće proizvodne vrijednosti.

PREPORUKE:

- podršku sa nivoa BPK Goražde usmjeravati ka edukaciji proizvodnje kabaste, osušene, zrnaste i koncentrovane stočne hrane (Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo).
- koliko je god moguće promijeniti sistem ishrane muznih grla – krava (sa sadašnjom ishranom proizvodnja mlijeka je finansijski upitna).
- obezbijediti veću finansijsku podršku silažnom kukuruzu, stočnoj grahorici, grašku, stočnom kelju, stočnom sirku, perko repici.

Voćarska proizvodnja

U BPK Goražde voćarska proizvodnja ima dugu tradiciju, ali i izvanredne uvjete za uzgoj stablašica, svakako i jagodastog voća. Ovaj prostor opravdano je do sada nosio epitet voćarskog kraja (Brend u FBiH). Međutim, upitno je da li će se sa trenutnom stagnacijom ovaj teritorijalni „brend“ moći zadržati. Značaj voćarske proizvodnje ogleda se u tome što pored biološke vrijednosti (ploda), omogućava bolje korišćenje površina na brojnim lokacijama i područjima sa manje povoljnim zemljišnim uslovima, uključujući i zemljišta lošijih fizičkih, hemijskih i drugih osobina. U strukturi voćnih vrsta najviše su zastupljene: šljiva, jabuka i kruška. Činjenica je da se agrotehničke mjere sanacije autohtonog voća u najvećoj mjeri ne provode i da je upitna njihova produktivnost i održivost. Izuzetak čine voćnjaci intenzivnog uzgoja podignutih u bližoj prošlosti koji su relativno u dobrom stanju. Novi zasadi stablašica imaju neznatno povećanje, dok su

zasadi jagodastog voća, prije svega maline, do par godina unazad bili u progresu. Nažalost, posljednjih godina nepovoljni tržišni aspekti kočće ekspanziju maline, ne samo u BPK Goražde, već i na nivou BiH. Pored mogućnosti uzgoja maline (koja je trenutno upitna) i druge kulture jagodastog voća imaju perspektivu razvoja kao što su jagode, borovnice, aronija, kupine i ribizle za čiji uzgoj postoje izvanredni agroekološki uvjeti u BPK Goražde. BPK Goražde nije u dovoljnoj mjeri iskoristio autohtoni potencijal, posebno autohtone. Dovoljno je samo sagledati ovu BPK Goražde „Riznicu“ jabuka: Senabija, Lederica, Zelenika, Cvjetača, Zecja glava, Srebrnjača, Sulija bijela, Dobrinjka, Petrovača, Bistrica, Kanada, Butulija, Car - Konstantin, Bedrika, Pazarka, Muslimača, Rebrenjača, Prisatka, Srška, Posavka.

➤ PREPORUKE:

- Sanirati postojeće autohtone voćne vrste i u prioritetu planirati posticaje (iz ruralnog dijela) za sanaciju autohtonih voćnih vrsta, usmjeravati proizvode u turističku ponudu (preradu u džemove, marmelade, pekmez - inicirati organsku proizvodnju prerađevina,
- Voćarska proizvodnja, sa postojećim starim zasadima, predstavlja ekstenzivni sistem uzgoja, sa vrlo niskim prinosima i uglavnom zapuštenim stablima i posjedima. Dakle, nema inicijativa da se podstiče i sačuva autohtono voće (biološka goraždanska riznica), niti njihove prerađevine pa se sve više gubi i blijedi hipoteza Goražda kao "Brenda" voćarske proizvodnje.
- Posticati proizvodnju sadnog materijala u voćarskoj proizvodnji
- Grad Goražde nije "Brend" po plantaži jabuka, ili drugih savremenih sorti stablašica, već je "Brend" po autohtonom voću prepoznatom na nivou BiH, pa i šire.
- koliko je moguće održati proizvodnju maline (sadašnji problemi u proizvodnji će se već naredne godine prevazići), ali ići i na proizvodnju borovnice, aronije i jagode.

Ljekovito bilje i gljive

Ljekovito bilje, šumski plodovi i gljive smatraju se cjelinom koja nema čvrstih veza s drugim privrednim granama agrarnog sektora. Ovaj sektor zbog važnosti radnog angažmana sa sigurnošću je održiv, pa se borba za konkurentnost i tržišni principi nameću kao dominantna opredjeljenja njenog razvoja. Sakupljanje ljekovitog bilja i gljiva treba biti oblast koja u najvećoj mjeri može ostvariti egzistenciju stanovništvu u otežanim uslovima življenja (eksterno ruralna područja), posebno u općinama Foča i Pale u FBiH.

➤ PREPORUKE:

- primarna podrška otkupu, doradi i preradi ljekovitog bilja i gljiva u finansijskom imputu za tehničko - tehnološko unapređenje (uključujući i destilaciju ljekovitog bilja), za proces otkupa iz ruralnih posticaja,
- finansijskim imputom podsticati plantažni uzgoj pojedinih ljekovitih biljnih vrsta u cilju destilacije (u toku ljeta destilirati ljekovite biljke, u kasnu jesen zimu i rano proljeće igličasto drveće bora, jele i smrce),
- Usmjeravati se na organsku i integralnu proizvodnju - certifikaciju.

Dakle, oblast ljekovitog bilja osigurava nivo profitabilnosti i održivosti, radno angažira veći broj stanovništva, pogotovo ruralnih područja. Iz navedenog i drugih razloga angažman na otkupu, doradi i preradi ljekovitog bilja strateški je jedan od primarnih zadataka.

Sistemi poljoprivredne proizvodnje

U savremenim pristupima najrašireniji oblik proizvodnje - konvencionalna poljoprivreda se ne može apriori odbaciti, ali se sve više preispituju neke okolišne negativne posljedice koje nije moguće ignorisati. Stoga, neki alternativni oblici proizvodnje hrane imaju veliku šansu u budućnosti, jer je konvencionalna poljoprivredna proizvodnja zasnovana na primjeni sintetičkih hemijskih sredstava radi povećanja biološkog potencijala. Savremeni razvoj u poljoprivredi podrazumijeva integraciju privrednog razvoja i okoliša, rukovodeći se načelom da "zagađenja ne treba biti", pri čemu se standardi prilagođavaju saglasno kapacitetu i najboljim mogućim opcijama za okoliš. Sačuvani okoliš je temeljni okvir koji određuje prostor i smjer razvoja, odnosno definiira trajna i čvrsta ograničenja tom razvoju. Sa stanovišta intenziteta utroška imputa, danas se paralelno provode sljedeći sistemi poljoprivredne proizvodnje: **konvencionalna, organska i integralna- (održiva) poljoprivreda.**

Konvencionalna poljoprivreda

Intenzivna (konvencionalna) proizvodnja za proizvođače ima prividne prednosti: manje učešće živog rada, lakši rad, itd. Međutim, posljedice takve proizvodnje manifestiraju se u vidovima koji se ne mogu odmah sagledati, ali zasigurno ostavljaju trajne posljedice koje direktno utječu na degradaciju životnog prostora (zemlje, vode, zraka).

Konvencionalna poljoprivredna proizvodnja uz industriju i promet, najveći je zagađivač prirodne sredine. Za takvu poljoprivredu možemo konstatovati da je i žrtva intenzivnog utjecaja zagađivača okoliša, uključujući i hemizaciju zemljišta. Ovaj koncept proizvodnje je uzrok i drugim ekološkim degradacijama, poput smanjene aktivnosti i raznovrsnosti biljnog i životinjskog svijeta, erozije tla i gubitka humusa, eutrofikacije voda i drugih degradacija. Intenzivna - konvencionalna proizvodnja tretira tlo kao supstrat koji snabdijeva biljke hranjivima, ne vodeći računa o održavanju plodnosti, odnosno gubitku humusa, gubitku i narušavanju strukture tla, smanjenju efektivne dubine tla, inputima ostataka teških metala i rezidua pesticida. Ispiranje hraniva iz mineralnih gnojiva, rezidua pesticida u podzemne vode, također je posljedica konvencionalne poljoprivrede. Poseban problem je ispiranje azota koji u vodi za piće postepeno dovodi do posljedica po čovjekovo zdravlje²⁷.

U sadašnjoj poljoprivrednoj stvarnosti izbor među proizvodnim sistemima neće odvratiti većinu poljoprivrednih gazdinstava da se opredijeli prema „intenzivnoj

²⁷ Tanović, N. et al. – Univerzitetski udžbenik „Organska proizvodnja hrane” – Agromediterranski fakultet Mostar – Univerzitet Džemal Bijedić Mostar.

produkciji“ koja osigurava izdašniju proizvodnju i veće ekonomske efekte. BPK Goražde se neće moći odreći takve proizvodnje ni u posticajnoj politici. To ipak, neće značiti da se ubrzno ide prema organskim i integralnim principima proizvodnje.

Organska proizvodnja – šansa i razvojna prednost ruralnih područja

Jedan od presudnih motiva za preusmjerenje konvencionalne proizvodnje u organsku trebala bi biti (iako nije još u značajnoj mjeri izražena) svijest proizvođača da se odupre upotrebi sintetičkih materija u proizvodnji, posebno prekomjernoj upotrebi hemizacije (pesticida i mineralnih đubriva). Organsku proizvodnju nužno je tretirati kao trajno preusmjerenje svakog proizvođača prema očuvanju životne sredine, zdravlju čovjeka i ekonomske, zdravstvene i ekološke vrijednosti. Svaki proizvođač ima načina da sagleda prednosti organske proizvodnje na svom posjedu. Preusmjerenje u “srcu i glavi”, zapravo je promjena u načinu razmišljanja, vrijednostima, odnosu prema prirodi, većom odgovornosti za sudbinom budućih generacija.

U BPK Goražde organska proizvodnja za sada nije zastupljena. Međutim, samo nedostaje organizacija i „pečat“ da se u startu certificira ljekovito bilje i gljive obzirom da nemaju strože kriterije za certifikaciju. U organskoj poljoprivredi, mineralna đubriva i pesticidi se ne koriste, poštuje se plodored i maksimalno korištenje bioloških resursa u tlu. Proizvođač u organskoj proizvodnji mora biti registrovan a organski proizvod mora biti certifikovan. Proizvođač može biti svaka pravna ili fizička osoba koja proizvodi organski proizvode, prerađuje ih ili njima trguje. Organski proizvod mora imati svoju oznaku u skladu sa standardima.

Integralna - održiva proizvodnja

Prema opštim standardima koji se koriste integralna-održiva poljoprivreda zasniva se na načelima prilagođavanja uzgoju bilja prirodnim uslovima i optimalnom njihovom korištenju. Ovaj koncept razvoja poljoprivrede nastao je pod pritiskom energetske krize i potreba racionalnog odnosa prema raspoloživim izvorima energije, a još više pod pritiskom štetnog uticaja intenzivne – konvencionalne poljoprivrede na prirodne resurse, prije svega, na tlo i vodu. Ono što integralnu proizvodnju razlikuje od organske jeste da u nekim eksternim agroekološkim uslovima i enormnim napadima uzročnika biljnih bolesti i insekata može biti minimalne primjene zaštitnih sredstava (dozvoljene granice).

Preporuke za proizvođače:

- sagledati strukturu i specifičnosti posjeda i mogućnost za organsku proizvodnju;
- podignuti nivo znanja za načine i metode organske proizvodnje hrane;
- uspostaviti registar organskih i integralnih proizvođača hrane,
- u sistemu posticajnih mjera – BPK Goražde u prioritetu i sa značajno većim finansijskim nupotom posticati organsku proizvodnju hrane.

Šta proizvođač postize integralnom - održivom poljoprivredom ?:

- mogućnosti da bez povećanja inputa u proizvodnji poljoprivredni proizvođač održi i nastavi sa povećanjem nivoa, dinamikom i kvalitetom proizvoda,
- dobrom produktivnošću i stabilnošću proizvodnje, ekonomskom isplativošću,
- održavanje prirodnog bogatstva i biološke ravnoteže - zaštita okoline, zaštita tla,
- manja ovisnost od industrije (proizvodnje repromaterijala – pesticida i đubriva),
- povećana zarada u odnosu na konvencionalnu proizvodnju i zdravstveno ispravan proizvod²⁸.

Pretpostavke za uspješnu organsku i integralnu proizvodnju

U organskoj i integralnoj proizvodnji hrane upotreba mineralnih đubriva nastalih kao produkt industrijske proizvodnje hemijskim metodama, je isključena. Upotreba organskih đubriva je nezamjenjiva, prije svega u obezbjeđivanju mikro i makro hranjiva, te poboljšanju fizičkih, hemijskih i bioloških osobina zemljišta. Organske materije koje su temelj u proizvodnji organskog đubriva, prirodnog su porijekla. Kao organska đubriva koriste se: stajnjak, kompost, treset, lumbr humus, zelenišno đubrivo, osoka, biljni rastvori i druge otpadne organska materije nastale kao sporedni proizvodi u prehrambenoj industriji.

U kontekstu primjene organskih đubriva u projekciji navodimo važnost stajskog đubriva. Kvalitet stajnjaka zavisi od vrste domaće životinje, prostirke i starosti đubriva. Konjski i ovčiji stajnjak pogodniji su za teža i hladnija zemljišta, jer su zbog većeg sadržaja suhe materije topliji, a sadrže i više azota, fosfora i kalijuma. Goveđi stajnjak sadrži više vode, hladniji je i kiseliji, pa se sporije razlaže. Zato su pogodnija za lahka pjeskovita zemljišta. Stajnjak se unosi prije osnovne obrade zemljišta u jesen, dok se potpuno zgoreli stajnjak može u zemljište unositi u proljeće, neposredno pred sjetvu ili sadnju. Količina stajnjaka koji se koristi u organskoj i integralnoj proizvodnji različitih kultura, zavisi od plodnosti zemljišta, vrste i načina gajenja usjeva. Lahka zemljišta đubre se svake 2-3 godine, a teža svakih 4-6 godina, zavisno od plodoreda. Uglavnom se upotrebljava 30-40 tona/ha stajnjaka. Stajnjak ima značajnu ulogu u očuvanju plodnosti zemljišta jer se njegovom razgradnjom formira humus. Za gnojidbu biljnih vrsta obavezno koristiti poluzgoreli i zgoreli stajnjak.

Animalna proizvodnja

Animalna proizvodnja bi trebala imati najveći ekonomski značaj u poljoprivredi („motor“ razvoja poljoprivrede), svakako i temelj za ruralnu održivost. U BPK Goražde struktura stočnog fonda rapidno se smanjuje, u tom kontekstu smanjuje se i proizvodnja mlijeka i mesa. Ovo je činjenica koja upozorava na alarmantno stanje i zahtijeva hitne intervencije.

²⁸ Tanovič, N. et al. – Univerzitetski udžbenik „Organska proizvodnja hrane“ – Agromediterranski fakultet Mostar – Univerzitet Džemal Bijedić Mostar.

Govedarstvo

Govedarstvo predstavlja najvažniju granu stočarske proizvodnje, svakako i jednu od najvažnijih grana poljoprivredne proizvodnje uopšte. Od ukupnog broja od 842 muzna grla ima 78 junica. Broj tovnih junadi je 5. Uzgoj muznih grla, prema tome i **proizvodnju mlijeka** generalno ograničavaju neadekvatni stajski objekti, nedostatak adekvatnog genetskog potencijala muznih grla, neadekvatnom stočnom ishranom, higijenom, nedostatkom radne snage, i dr. Na putu EU integracija i sve oštrijih kriterija vezanih za kontrolu mlijeka, proizvođači će biti suočeni sa sve većom potrebom usklađivanja proizvodnog procesa sa zahtijevanim i standardima.

Proizvođači mlijeka i mesa (muzna grla i tov junadi) većinom sami proizvode kabastu hranu na svom imanju, koja je neophodna u ovoj proizvodnji, ali nedovoljna i neadekvatna, koja obezbjeđuje nisku produktivnost i upitnu održivu proizvodnju. U stvarnosti cijena mlijeka, uključujući podsticaje, najveća je u Europi za proizvođača u BiH. Međutim, proizvodnja litre mlijeka i kilograma mesa skuplja je za 50% u proizvodnji u eksterno ruralnim područjima u odnosu na zemlje okruženja zbog neadekvatne proizvodnje stočne hrane (svakako, zbog agroekoloških uslova i nedovoljnog znanja u oblasti krmnog bilja).

Zbog sve zahtjevnijeg tržišta za proizvodnju kvalitetnog mlijeka koja podrazumijeva primjenu standarda o kvaliteti sirovog i svježeg mlijeka, veći broj malih poljoprivrednih proizvođača koji ne mogu zadovoljiti propisane standarde (uslovi držanja, higijenski paket i sl.) ne isporučuju mlijeko za tržište, zbog čega se prestaju baviti ovom proizvodnjom, samim tim se i smanjuje broj muznih grla. Za očekivati je da će ova grana stočarstva u bližoj budućnosti doživjeti svoj makar i u manjoj mjeri progres. Na području BPK Goražde prevladava pasmina Simentalca, iako je u značajnoj mjeri zastupljen tip križanca, sivog i smeđeg alpskog goveda, sa kojim se pretapala naša autohtona pasmina „Buša“. Uzgoj rasplodnih junica ne opravdava svoj cilj. A razlog tome je što ženska telad završavaju na klaonicama, a ne ostvljaju se kao genetski potencijal za dalju reprodukciju i proširenje vlastitog stada.

Ovčarstvo

Ovčarstvo je zadržalo tradicionalan način proizvodnje ne doživljavajući skoro nikakve tehnološke promjene. Ovce ispašu i dalje vrše isključivo na terenu, na neuređenim pašnjacima, kao i na vlastitim ili iznajmljenim pašnjacima. Nedostatak pašnjačkih površina je ograničavajući faktor za progres u ovčarstvu. Kod manjeg broja većih proizvođača uzgoj ovaca je još uvijek nomadski, tako da su česti problemi pašarenja, korištenja tuđeg zemljišta, pregona stada preko usjeva i dr. Plasman ovčijeg mesa vrši se klanjem janjadi kroz ugostiteljske objekte i kroz meso za kurbanu što je sezonskog karaktera. Na području BPK Goražde mali je broj stada ovaca (50 do 100 ovaca, sa ukupnim brojem na BPK Goražde od 13.100 ovaca). Uglavnom prevladava autohtona pasmina ovaca "Pramenka" sa svojih par sojeva. Ovca je i dalje, u skladu sa svojom

biologijom, ostala sakupljač hrane na širokom arealu. Proizvodnja mlijeka po ovci je prosječno u zadnjih 10 godina iznosila 40 litara/muznom grlu. Uglavnom je prisutan ekstenzivni način držanja ovaca. Zabrana nomađenja je dovela do drastičnog smanjenja veličine stada. Broj velikih stada se smanjuje usljed nemogućnosti ishrane, te dominiraju manje farme sa djelimičnim ili potpunim ograničenjem kretanja životinja. Ishrana ovaca se ljeti ostvaruje ispašom, dok se u zimskom periodu ovce drže u zatvorenim objektima, a ishrana je bazirana na kabastim hranjivima (uglavnom sijenu). U svim slučajevima poljoprivrednici ovce uzgajaju zbog proizvodnje jagnječeg mesa.

Kozarstvo

Činjenica je da BPK Goražde raspolže sa značajnim proizvodnim prostorima sa vegetacijom u tipu grmlja, makije i šikare, što predstavljaju izvrstan jeftin hranidbeni sistem za koze. Ipak, uzgoj i držanje koza je sporadično, izuzev farme koza Maršala. BPK Goražde raspolaze sa 650 grla koza, što je nedopustivo mali broj.

Dakle, domaćinstava koji drže koze uglavnom su na principu ekstenzivnog načina držanja u improviziranim stajama i lošom hranidbom, što rezultira vrlo malim proizvodnim karakteristikama. Po mnogim zoohigijenskim i hranidbenim normativima koza je slična ovci. Ova sličnost je uslovlila i pojavu kombinovanih stada ovaca i manjeg broja koza. Kozarstvo ima poseban značaj u zapuštenim i teško dostupnim područjima, gdje konfiguracija terena otežava uzgoj drugih vrsta preživara. U pasminskom sastavu dominiraju križanci (balkanska koza, rijetko Alpska koza) nastalih neplanskim križanjima, što je doprinijelo velikoj varijabilnosti, kako u fenotipu, tako i u genotipu novonastalih križanaca uglavnom „alpske“ i „sanske“ pasmine. Prosječna proizvodnja mlijeka po grlu je 170 litara. Mlijeko i meso koza postaju kulinarske vrijednosti i delikatese koja se servira u posebnim prilikama, pogotovo turističkim destinacijama koje bi trebale u bližoj budućnosti biti valencije za robnim proizvođačima koza i svakako potencijal za turizam u ruralnim sredinama.

Peradarstvo

Proizvodnja brojlera na BPK Goražde za sada nije evidentirana, ali će u bližoj budućnosti uz bolju konkurentnost proizvoda i promociju potrošnje mesa u svježem i rashladnom stanju postati atraktivna u turističkoj ponudi na organskim principima. U principu jedna i druga proizvodnja (jaja i brojlerskog mesa) profitabilne su samo sa većim turnusom (profitabilnost je vezana za princip „igra brojki“ – veći broj u turnusu veća profit). Dominantan kavezni uzgoj u peradarstvu, će biti poseban izazov i potencijalna opasnost za peradarstvo u ispunjavanju sve strožijih kriterija EU (U EU je na sceni uzgoj pilenki na otvorenom prostoru u staji ili na otvorenom prostoru certificiranim kao organska proizvodnja).

PREPORUKE:**Govedarstvo**

- ukoliko je opredjeljenje za robnu proizvodnju mlijeka (sufinansirati 50% sredstava za nabavku priplodnog materijala i priplodnih grla) i spremnost da poljoprivrednik proizvodi 70% stočne hrane na vlastitom posjedu.
- ukoliko je mješovita proizvodnja opredijeliti se za 2-3 grla koja treba dodatno postićati iz fonda za ruralni razvoj (ili metod posticaja gazdinstvu), što više preferirati slobodan uzgoj muznih grla (uslov organskoj proizvodnji).
- pasminsku orijentaciju usmjeriti do 700 m.n.v. prema Simentalcu, preko Montafoncu, na visinama preko 1.000 m.n.v. Gatačko goveće,
- Eventuelnu odluku za tov orjentisati na Simentalca ili „Šarole“ ili „Limuzen“.

Ovčarstvo i kozarstvo

- sistem uzgoja ovaca primjerenije je ovčarenju u kojemu se proizvode samo jagnjad, sir za turističku ponudu sa drugim organskim proizvodima.
- uzgojna orijentacija kozarstva trebala bi voditi prema oplemenjivanju sadašnjih križanih tipova s „alpskom“ srnastom kozom.
- postićati robnu proizvodnju u kozarstva bez obzira na broj ukoliko je orijentacija gazdinstva usmjerena turističkoj ponudi ruralnih prostora.

Pčelarstvo

BPK Goražde sa izvanrednim prirodnim uslovima, povoljnom klimom, bogatstvom pčelinje paše, pruža izvauredne uslove da se organizira profitabilna proizvodnja meda i ostalih pčelinjih proizvoda. Značajne površine livada i pašnjaka obraslih šumskim rastinjem, obilje ljekovitih biljnih vrsta, trava, predstavlja kvalitetan resurs medonosnog bilja koji su resurs za znatno veći broj proizvodnih košnica u odnosu na postojeće. Prema podacima „zeleni izvještaj“ za 2022 godinu na BPK Goražde se nalazi 5.785 pčelinjih društava sa proizvedenih 33.350 kg. meda. U odnosu na druge kantone u FBiH i na površinu prostora kojim raspolaže BPK Goražde pčelarstvo predstavlja, posebno u organizacionom smislu najsvjetliji aspekt u čitavom sivilu agrara BPK Goražde.

Med sa prostora BPK Goražde se odlikuje visokim kvalitetom, upravo zahvaljujući raznovrsnoj pčelinjoj paši i bogatim florističkim sastavom vegetacije. Rentabilnost proizvodnje i siguran plasman proizvoda nosi sa sobom i rizik da se u proizvodnju upuštaju i proizvođači koji nemaju niti iskustva, niti dovoljno znanja za ovu vrstu aktivnosti, ukoliko su izvan sistema Udruženja pčelara BPK Goražde „Bagrem“ i Udruženja proizvođača meda i ljekovitog bilja „Facelija“ koji su primjer i drugim prostorima FBiH u aspektima organiziranosti i podizanja nivoa znanja kod pčelara. Osim proizvodnje meda, na određenom boju gazdinstava vadi se i propolis, polen i matična mlječ i time ostvaruje dodatni prihodi, jer se radi o visokovrijednim proizvodima, ali se

ovo ipak odnosi samo na velike, ozbiljnije pčelare sa višegodišnjim iskustvom. Valja naglasiti da pčela ima važniju ulogu kod oprašivanja biljnih vrsta, svakako i voća u odnosu na proizvodnju meda i drugih pčelinjih proizvoda.

Podrška mehanizaciji za obradu zemljišta, opremi za preradu voća, povrća i ratarskih kultura

Upotreba mehanizacije u poljoprivrednoj proizvodnji predstavlja ključni doprinos za proizvodnju poljoprivrednih usjeva. Održiva poljoprivredna mehanizacija u smislu korištenja može značajno pridonijeti razvoju lanaca vrijednosti i prehrambenih sistema, jer ima potencijal za postizanje efikasnijih i ekološki prihvatljivijih aktivnosti i nakon žetve/berbe i prerade. Poljoprivredna gazdinstva u ruralnim sredinama BPK Goražde nisu opremljena osnovnom poljoprivrednom mehanizacijom, dio postojeće mehanizacije uglavnom je dotrajala, stara i uglavnom tehnološki prevaziđena. Mali je broj priključaka za dopunsku obradu zemljišta, tako da su proizvođači često prinuđeni da koriste vrlo skupe usluge za obradu zemljišta ili da improviziraju obradu. Oprema za preradu voća i povrća predstavlja strateški pravac za samozapoljavanje stanovništva ruralnih područja. U tom kontekstu neophodno se strateški opredijeliti za posticajnu politiku nabavci mehanizacije i opreme za preradu voća i povrća.

PREPORUKE:

- Za opredjeljenja poljoprivrednika za robnu proizvodnju i namjeru većeg finansijskog imputa za kapitalna ulaganja (traktori sa priključcima, oprema za veće prerađivačke kapacitete) poticaj usmjeriti na regres kamata.
- Za manje investicije (sitna mehanizacija, oprema za preradu voća i povrća – kućna radinost, obrt i sl.) poticati u formi ruralnog razvoja.

Posticaji dohotku i konkurentnost poljoprivrednih proizvoda

Stanovništvo ruralnih područja FBiH, prema tome i BPK Goražde pokazuju sve manji interes za poljoprivrednu proizvodnju, obzirom da je razvojem tehnologije sve manji broj poljoprivrednika u mogućnosti proizvesti veće količine hrane, čime se potreba za poljoprivrednicima smanjuje, a značajan broj ih se često prestaje baviti poljoprivredom. U strateškim opredjeljenjima ekspertni tim u izradi ovog dokumenta se rukovodio pitanjem: „kako dugoročno održati najveći broj ruralnih domaćinstava, te kako postići ekonomsku isplativost za poljoprivredno gazdinstvo“?. U tom kontekstu, predloženim rješenjima i strateškim opredjeljenjima ukazali smo na mogućnost održivog koncepta poljoprivrede kojim bi se usporili ili zaustavili trendovi napuštanja ruralnih sredina.

Rješenje održive poljoprivredne proizvodnje i prerade svakako je u sveobuhvatnom razvoju, koji za cilj ima, prije svega, povećanje potrošnje proizvoda poljoprivrednih

proizvođača, koncepta organske i integralne proizvodnje, ostvarivanje bolje cijene za zdravstveno ispravne i nehemizirane proizvode, ravnomjerniju raspodjelu dohotka i diverzifikaciju aktivnosti. Sve ove, navedene mjere usmjerene su na povećanje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača ruralnih područja, koje se zasnivaju na dva primarna aspekta:

- povećanu efikasnost poljoprivrednog proizvođača i prerađivača (kućna radinost, obrt i sl.), koja bi se usmjerila na smanjenje troškova, dobro ciljane investicije u opremu, znanje i infrastrukturu,
- povećanu, dodanu, vrijednost poljoprivrednih proizvoda i usluga, poboljšanom i primjereno tržišno plasiranom kvalitetom, uvođenjem tržišne marke proizvodnje („organsko“) ili razvojem domaćih specijaliteta, „brendova“, zaštićenih proizvoda oznakom geografskog porijekla. BPK Goražde za ove aspekte imaju najveću šansu koristeći proizvode i prerađevine od „brenda“ autohtonog voća u Goraždu.

Sadašnja struktura poljoprivredne proizvodnje u detaljnim analizama kod većine poljoprivrednih proizvođača nije u skladu sa proizvodnjom koja odgovara potražnji na domaćem i ino tržištu. U najvećoj mjeri to je „ad hoc“ proizvodnja bez realnih pristupa. Suprotno tome, u strateškim opredjeljenjima izričito potenciramo da poljoprivredni proizvođači svoje proizvodne odluke zasnivaju prvenstveno na:

- **impulsima poruka koje budu dobivali sa domaćeg i vanjskog tržišta,**
- **na signalima podsticajne politike od strane BPK Goražde i FBiH.**

Polazeći od naprijed navedenih činjenica, budući pravci poljoprivredne proizvodnje ruralnih prostora BPK Goražde trebaju se bazirati na kombinaciji onih proizvodnji koje će u globalu: najefikasnije i održivo koristiti prirodni resurs, uvažavati uslove konkurentnosti, domaćeg i vanjskog tržišta, garantovati profitabilnost proizvodnje i uopšte ekonomsku održivost.

Brojni su izazovi sa kojima će se suočiti poljoprivrednici ruralnih područja na putu prema EU, pa ih je potrebno, već danas pripremati novim uslovima i u njima biti konkurentni i prilagoditi se izazovima u razvoju tržišnih lanaca. U tom kontekstu, najvažniji izazovi za ruralna područja naših (BiH) predjela bili bi: uključivanje manjih proizvođača u moderne tržišne lance; povećanje konkurencije za proizvodnju i investicije; implementaciji standarda. Brojni su razlozi BPK Goražde da pored ekonomskog aspekta života na selu, vode brigu i o socijalnom aspektu i uopšte života na selu. Iz tog razloga BPK Goražde svoje aktivnosti u razvoju tržišnih lanaca trebao bi usmjeriti prema sljedećim tokovima: prihvatiti standarde koji ruralnom gospodarstvu omogućavaju ostvarivanje dodane vrijednosti od proizvodnje; razvoj legislative (koja se odnosi na kantonalni nivo) koja će stvoriti konkurentno poslovno okruženje za investicije, koliko je god moguće uticati na smanjivanje crnog tržišta (to se dijelom može suzbiti formiranjem kantonalne rezerve, koja bi stabilizirala cijene – predloženo u prethodnim poglavljima), boljim razvojem fizičke i tržišne infrastrukture, pružanje

tržinih informacija kroz tržišne lance. Prerađivački sektor trebao bi se usmjeriti na povećanu efikasnost i konkurentnost proizvoda radi povećanog učešća na tržištu, te se u tom smislu usmjeriti na: uvođenje standarda, poboljšanje organizacije i investiranje unutar tržišnog lanca, razvoj dugoročnih odnosa sa proizvođačima i tržišnim partnerima. Bez obzira na veličinu gazdinstva i manji proizvođači moraju učiti o tržišnim pravilima i tržišnom poslovanju.

Poboljšanje konkurentnosti, posebno prehrambenih poljoprivrednih proizvoda može se postići povećanom efikasnošću proizvodnje na način da: proizvođač i prerađivač investiraju u znanje i opremu, marketing, bolju organizaciju i efikasniji nastup u prodaji i stvaranje boljih infrastrukturnih uslova, koji bi smanjili troškove proizvodnju (prvenstveno infrastrukturni aspekti).

Bilans proizvodnje i potrošnje hrane u BPK Goražde.

Kako bi bolje razumjeli dostignuti nivo i obim proizvodnje i potrošnju poljoprivrednih proizvoda na prostoru BPK Goražde analizirali smo deset (10) proizvoda i dobili rezultate u kojoj mjeri proizvodimo višak ili nedostatak osnovnih životnih namirnica. Resursi BPK Goražde nisu ni izbliza iskorišteni. Nedostatak osnovnih životnih namirnica za ukupan broj stanovnika BPK Goražde ne samo da je kod većine proizvoda izražen, već je i zabrinjavajući. Izraženi nedostatak proizvoda (markirano crvenom bojom) predstavlja „alarm“ vladinom i nevladinom sektoru, i drugim strukturama, stanovnicima BPK Goražde i ukazuje na činjenicu da je poljoprivredna proizvodnja u dubokoj recesiji i da su navedeni podaci (ukoliko su i približno realni) zabrinjavajući i odraz startne pozicije agrara, ujedno i poziv za hitne intervencije.

Tab. br.24. Bilans proizvodnje i potrošnje proizvoda na BPK Goražde (podaci 2022)

Proizvod	Ukupno t: kg; br.	potrošnja kg/stan.	Potrebno BPK/ kg/itl.	Višak/ manjak Proizvoda/ stanovniku
Meso	50.000	35	830.690	- 32 kg/stanovnik
Mlijeko	1.995.600	70	1.661.380	+14 L/stanovnik
Hljeb i pec. proizvodi	145.000	55	1.305.370	- 48 kg/stanovniku
Krompir	5.630.000	60	1.424.040	+ 33 kg/stanovnik
Crni luk	131.000	12	284.808	- 6 kg/stanovnik
Paradajza	167.000	14	332.276	- 7 kg/stanovnik
Paprika zel.	167.000	13	308.542	- 6 kg/stanovnik
Grah	52.400	4,5	106.803	- 2,3 kg/stanovnik
Jabuka	1.020.000	20	474680	+2,9 kg/stanovnik
Kruška	448.900	15	356.010	+ 3,91kg/stanovnik

(Autori izražavaju sumnju u tačnost podataka o broju muznih grla i količini proizvedenog mlijeka)

Strateska poljoprivredna usmjerenja Grada Gorazde

(Preporuke koje se mogu primijeniti za grupe M. zajednica razvrstanim prema agroekološkim karakteristikama – zemljište, nadmorska visina i dr.)

I Mjesne zajednice: Orahovica; Osječani; Kraboriš; Faočići

ZEMLJIŠTE	Izražen brdsko - planinski reljef i veće nadmorske visine. Veći su kompleksi zemljišnih površina, (pašnjaka) koji su izrazito pogodni za ispašu stoke. Najveća i najudaljenija M.Z je Orahovica sa najvećom površinom zemljišta, zatim Osječani i Faočići. Obavezno stručne usluge planirati u saradnji sa Federalnim zavodom za agropedologiju
STOČARSTVO	Područje je odličnih uslova za uzgoj stoke „sitnog zuba“ ovaca. <ul style="list-style-type: none"> ○ Usmjeravati proizvodnju prema ovcama pasmine Pramenka „Dubski soj“ i kozama pasmine „Alpska koza – Alpina“. ○ Pasmine goveda na većim n.v. orjentisati se na „Gatačko goveče“ i „Montafonca“. ○ Usmjeravati poljoprivrednike prema tipu mješovite proizvodnje gdje bi stočarstvo popunjavalo primarnu proizvodnu strukturu.
RAZLIČNOST	<ul style="list-style-type: none"> ○ Proizvodnju orjentisati na raž i heljdu isključivo za vlastite potrebe i turizma ○ Heljdu i raž certificirati kao organske proizvode. ○ Ostale žitarice nije ekonomski opravdano proizvoditi. ○ Proizvođačima prepustiti odluku o proizvodnji žitarica. ○ Promjena sortimenta i podizanje prinosa po jedinici površine.
VOĆARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dominantni autohtoni zasadi šljive, kruške, jabuke, zapušteni bez sanacije. ○ U M. zajednici Osječani, Kraboriš proizvoditi jagodasto voće (malina aronija) ○ U nižim predjelima M. zajednice Kraboriš i Faočići saditi stablašica i jagodastog voća. ○ Autohtone voćne vrste sanirati, sačuvati za preradu.
PIRIVRST	<ul style="list-style-type: none"> ○ Idealno područje za proizvodnju krompira u svim navedenim M. zajednicama. ○ Mogućnost plasteničke proizvodnje ○ Moguća je robna specijalizirana proizvodnja krompira sorte "Rivijera" ○ Proizvodnju ostalog povrća prepustiti odluci proizvođača.
LJECI I LIJEK	<ul style="list-style-type: none"> ○ Izražena raznovrsnost i bogatstvo ljekovitim biljem i gljivama. ○ U M. zajednici Orahovica osposobiti otkupnu stanicu za otkup i destilaciju ljeko bilja. ○ Sačuvati resurs ljekovitog bilja i gljiva od najezde otkupljivača. ○ Izvanredni uslovi za sadnju šipurka bez bodlji.
PČELARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bogatstvo i raznovrsnost pčelinje paše ○ Poštovati sporazume pčelara i voćara o zaštiti pčela kod zaštite voća pesticidima. ○ Saditi Bagrem, Lipu i Kesten, sijati faceliju i heljdu kao pčelinju pašu. ○ Aplicirati za organski certifikat meda i drugih pčelinjih proizvoda.
	II Mjesne zajednice: Berič; Ilovača; Osanica; Rešetnica; Posestra; Mravinjac
ZEMLJIŠTE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Navedene M. zajednice su u kategoriji brdske konfiguracije sa manjim proizvodnim ravničarskim terenima. ○ Bilo bi opravdano racionalnije koristiti zemljište u Osanici (desna obala Drine – Zubovići i Muhovača sve do Kosače na lijevoj obali Drine). ○ Zemljišta su usitnjena a gotovo 70% zemljišta nije moguće mehanizovano obrađivati.
STOČARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dati veću podršku stočarskoj proizvodnji (uzgoju muznih grla) u M. zajednici Osanica, dok u M. zajednici Rešetnica forsirati uzgoj stoke „sitnog zuba“ – ovaca i koza. ○ Stočarsku proizvodnju (uzgoj muznih grla) posebno u M. zajednici Osanica usmjeriti pored rijeke Osanice, a na ostalim mjestima uzgoju ovaca i koza. ○ Usmjeravati proizvodnju prema ovcama pasmine Pramenka „Dubski soj“ i kozama pasmine „Alpska koza – Alpina“ Govedarstvo pasmine „Montafonca“. ○ Razvoja stočarstva temeljiti na vlastitoj stočnoj hrani.

RAZARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Proizvoditi žitarice (organske): heljde, raži, ječma, na manjim površinama. ○ Proizvodnju usmjeriti isključivo za vlastite potrebe ○ Heljdu, raž, ječam i pšenicu certificirati kao organske. ○ U ovim M. Zajednicama ostale žitarice nije ekonomski opravdano proizvoditi. ○ Proizvodnju žitarice tritikale uzgajati za ishranu stoke.
VOĆARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dominiraju autohtoni ekstenzivni zasadi šljive, kruške, jabuke. ○ Autohtone voćne vrste koristiti za preradu (sokove, džemove, marmelade, pekmez). ○ U M. zajednicama: BERIC, Ilovača uzgajati aronije i ribizlu. ○ Uspostaviti otkupne stanice za voće i ljeko bilje i aktiviranje fabrike za preradu voća (postoje objektivne šanse).
POVRĆE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nastaviti u nižim područjima sa širenjem plasteničke proizvodnje. ○ U svim M. Zajednicama saditi sorte krompira: „Agrija“ i „Rivijera“. ○ Proizvodnju ostalog povrća prepustiti odluci proizvođača. ○ Obavezno planirati edukaciju iz oblasti povrća.
GLJIVARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ U svim navedenim M. zajednicama postoji ozbiljan resurs ljekovitog bilja i gljiva. ○ Profitabilno bi bilo formirati destilaciju ljekovitog bilja i igličastog drveća ○ Maksimalno se angažirati da se sačuva bogat fond ljekovitog bilja i gljiva. ○ Izraditi fitocenološku kartu ljekovitog bilja.
PČELARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bogatstvo i raznovrsnost pčelinje paše – dobri uslovi za pčelarstvo <p>Poštovati i uvažavati principe i pravila Udruženja pčelara na ukupnom prostoru BPK Goražde.</p>
MEHANIČKA I PEREKALNI	<p>Posticati sitnu mehanizaciju u sistemu redovnih posticaja koja se odnose na ruralni dio</p> <p>Posticati opremu za preradu voća i povrća.</p> <p>Za opredjeljenje prema kapitalnim ulaganjima (većim investicionim zahvatima) finansirati kamatu investitoru.</p>
	<p>III Mjesne zajednice: Zupčići; Vitkovići; Sadba; Bogući; Vranići; Hubijeri; Goražde I; Goražde II; Goražde III; Goražde IV</p>
ZEMLJIŠTE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Maksimalno iskoristiti Zupčičko polje na desnoj obali Drine, zatim Kodžaga polje i prostor u Ahmovićima (navodnjavanje) ○ Pogodnost za proizvodnju čine površine na polju Kolovarice, a posebno u M.z Hubijeri. ○ U Boužićima postoje dobri zemljišni uslovi za većinu kultura. Na prostoru M. zajednice Vranići i Mravinjcu zemljišni uslovi su pogodni za sve vidove proizvodnje. ○ U M. zajednici Goražde I van gradskog jezgra na polj. površini moguće je u većoj mjeri zasnivati proizvodnju. ○ Poljoprivredne i šumske površine su u M. zajednici Goražde II nedovoljno iskorištene. ○ M. zajednica Goražde III asocira na voćnu proizvodnju. ○ M. zajednica Goražde IV zemljište na polju Podpada nije dovoljno iskorišteno.
STOCARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ U M. zajednici Zupčići, zatim u mjestima Kodžaga polja i Ahmovićima proizvoditi krmno bilje (stočni grašak, grahoricu, stočni sirak, stočni kelj, silažni kukuruz), posebno na neobrađenim poljoprivrednim površinama. ○ M. zajednica Vranići i Bogući sa višim predjelima, a i kotlinama imaju izvanredne uslove za manje farme krava i ovaca. ○ Sve prigradske M. zajednice trebaju se orjentisati na mješovite tipove biljne i animalne proizvodnje kako bi u zaleđu Grada Goražda koristile blizinu i svoje proizvode prodavali u urbanoj sredini i na „kućnom pragu“.
RAZARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Heljdu, raž i pšenicu certificirati kao organske proizvode. ○ U navedenim M. Zajednicama žitarice u konvencionalnoj proizvodnji nije ekonomski opravdano proizvoditi. ○ Proizvodnju žitarice tritikale i ostalih krmnih kultura uzgajati za ishranu stoke.

VOĆARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> o Nije moguće još dugo vremena nositi hipoteku Goražda kao najboljeg voćarskog područja ukoliko se ne provedu mjere sanacije autohtonog voća. o Autohtone voćne vrste sačuvati za preradu (šokove, džemove, marmelade, pekmez). o Predvidjeti kontrolisati posticaje sanaciji autohtonog voća.
PIRVICE	<ul style="list-style-type: none"> o Planirati finansijske benefite za izgraditi centra za prijem i pakiranje, skladišne rashladne prostore za čuvanje svježeg povrća i voća (regres kamata na kredite). o Podsticati plasteničku proizvodnju u površini ne manjoj od 50 m².
LJEKOVILJE	<ul style="list-style-type: none"> o Izraditi Program razvoja sektora ljekovitog bilja - identifikacija sekundarnih šumskih sirovina, u cilju kontrole i zaštite i uopće očuvanja biodiverziteta – utvrditi kvote godišnjeg sakupljanja ljekovitog bilja i gljiva; o Finansijskim imputom posticati plantažni uzgoj pojedinih ljekovitih biljnih vrsta o Posvetiti pažnju načinu prikupljanja bilja i plodova radi očuvanja staništa i održivosti. o Izvanredni uslovi za sadnju šipurka bez bodlji.
MSLARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> o Strateški se opredijeliti na standardizaciju meda (organska proizvodnja, fair-trade) i sl. o Obezbijediti sadni materijal Bagrema, Lipe, Kestena te sjeme Facelije kao izvrsne pčelinje paše i ustupiti pčelarskim društvima za sadnju i sjetvu. o Planirati i finansirati edukacije, sajmove, izložbe, posjete i sl.
OPĆINA FOČA U FBiH	
MJESNE ZAJEDNICE: Ustikolina; Fočanska Jabuka; Cvilin	
ZEMLJIŠTE	<ul style="list-style-type: none"> o Izrada programa zaštite, korištenja i uređenja poljoprivrednog zemljišta. o Uspostaviti trajni monitoring stanja i promjena na poljoprivrednom zemljištu. o Evidencija o neobrađenom polj. zemljištu i o zemljištu koje je promijenilo namjenu. o Zaštitiiti polj. zemljište od raznih vidova oštećenja i degradacije; o Vršiti kontrolu plodnosti tla/zemljišta kod robnih proizvođača
STOCARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> o Povećanju stočnog fonda (nabavka muznih grla za gazdinstva koja imaju startnu osnovu), izmjeni pasminskog sastava, povećanju mliječnosti po grlu. o Pasminsku rejonizaciju usmjeriti prema „Simentalcu“ do 800 m.n.v. Iznad navedene visine do 1000 m.n.v. orjentisati se na „Montafonca“ i „Gatačko goveče“. o Tov usmjeriti na „Simentalca“ ili „Šarole“, „Limuzen“ i dr.
RATARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> o Povećanje površina sa žitaricama (pšenice, raž, ječam i heljdu). o Podsticati sjetvu kukuruza i uvoditi u proizvodnju žitaricu tritikale i heljdu. o Na većim n. visinama širiti i podsticati sjetvu heljde i tritikale. o Uvođenje kvalitetnih sorata i hibrida (kukuruz šećerac, kokičar).
VOĆARSTVO	<p>Posticaji u sanaciji autohtonog voća</p> <p>Posticaji preradi voća, povrća i kultura iz oblasti ratarstva</p> <p>Posticaji uzgoju jagodastog voća</p> <p>U većoj mjeri posticati proizvodnju sadnog materijala</p>
POVRĆE	<ul style="list-style-type: none"> o Rast proizvodnje povrća temeljiti na značajnom povećanju površina sistema za navodnjavanje. o Podsticati plasteničku proizv. koja osigurava robnost u površini ne manjoj od 50 m². o Na rubnim područjima podsticati organsku proizvodnju povrća na otvorenom prostoru i u plastenicima.
LJEKOVILJE	<ul style="list-style-type: none"> o Izraditi Program razvoja sektora ljekovitog bilja - identifikacija sekundarnih šumskih sirovina, u cilju kontrole i zaštite i uopće očuvanja biodiverziteta – utvrditi kvote godišnjeg sakupljanja ljekovitog bilja i gljiva; o Finansijskim imputom podsticati plantažni uzgoj pojedinih ljekovitih biljnih vrsta u cilju destilacije (u toku ljeta destilirati ljekovite biljke, u kasnu jesen zimu i rano proljeće igličasto drveće: bora, jela i smrče); o Posvetiti pažnju načinu prikupljanja bilja i plodova radi očuvanja staništa i održivosti.

PCELINARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nema ograničenja za proizvodnju meda i drugih pčelinjih proizvoda. ○ Izraženo bogastvo i raznovrsnost pčelinje paše ○ Poštovati pravila Udruženja pčelara na ukupnom prostoru BPK Goražde. ○ Nastaviti sa edukacijom u svim aspektima pčelarstva
OPĆINA PALE U FBiH	
ZEMLJIŠTE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Voditi evidenciju o neobrađenom poljoprivrednom zemljištu i o zemljištu koje je promijenilo namjenu. ○ Sređivanje zemljišno knjižnog i katastarskog stanja. ○ Zaštititi polj. zemljište od raznih vidova oštećenja i degradacije; ○ Vršiti kontrolu plodnosti tla/zemljišta kod robnih proizvođača.
KATASTRSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Žitarice nisu strateška grana općine Pale u FBiH. Prepustiti odluku proizvođačima ako žele sijati žitarice. ○ Savjetovati proizvodnju heljde, na većim visinama i lošijem tlu. ○ Prilagoditi sortiment žitarica i hibrida kukuruza. Kao mogućnost predložimo sjetvu kukuruz šećeraca i kokičara.
KRMNARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Savjetovati stočarima rekultivaciju livada i U prioritetu postaviti na prezentativnom mjestu pokus (općinska posticajna sredstva) krmnih kultura kod odabranog proizvođača mlijeka: stočne grahorice, graška, kelja, sirka, perko repice ○ Educirati poljoprivredne proizvođače o značaju krmnog bilja.
VILČARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opredijeliti se za proizvodnju jagodičastog voća, nikako primarno maline, već jagode, borovnice i aronije. ○ Sortiment voćnih vrsta uskladiti prema nadmorskoj visini. ○ Autohtone voćne vrste sanirati i sačuvati za potencijal prerade.
PIRINČE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Podsticati plasteničku proizvodnju ○ Na rubnim područjima posticati organsku proizvodnju povrća na otvorenom prostoru i u plastenicima.
GLJIVARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> ○ U prioritetu finansijskim imputom postaknuti otkup ljekovitog bilja i gljiva (sufinansirati kamate na kredit). ○ Ostvariti poslovnu saradnju sa „Herbosom“ d.o.o Foča FBiH ili „Boletus“ Sarajevo
ORGANSKO	<ul style="list-style-type: none"> ○ Organsku proizvodnju posticati u svim aspektima biljne proizvodnje i prerade, uključujući i druge standarde. ○ Posebno posticati proizvode koji plediraju biti izvozno orjentisani. ○ Certificirati organsku proizvodnju ○ Posticati integralnu proizvodnju

Šumski resursi

Na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde šume i šumska zemljišta zauzimaju ukupnu površinu od 36.793.41 ha. Veliki značaj, u privrednom i ekološkom pogledu, imaju šumski ekosistemi, sa sljedećim karakteristikama;

- u nižim predjelima preovladavaju hrastove fitocenoze – šume sladuna i cera, iznad njih su šume kitnjaka i cera, odnosno šume kitnjaka na toplijim ekspozicijama, dok su na hladnijim položajima zastupljene šume bukve (Pale FBiH). Takođe fragmentarno egzistiraju rijetko zaostale enklave šume bukve i jele sa smrčom,

- u kanjonima rijeka i na litičastim padinama zastupljene su termofilne fitocenoze – šume bukve i crnog graba,
- veliko je učešće površina pod brezom i jasikom kao sukcesivni vegetacijski stadij, što je direktna posljedica nekontrolisne sječe u bliskoj prošlosti.

U cjelokupnom šumskom fondu Bosansko-podrinjskom kantona Goražde preovladavaju vrste koje su ujedno i nosioci najveće zapremine i prirasta drvene mase: bukva, hrast kitnjak, sladun, cer, grab²⁹. Gazdovanje šumama u državnom vlasništvu vrši J.P. Bosansko-podrinjske šume d.o.o. Goražde, dok šumama u privatnom vlasništvu upravljaju njihovi vlasnici u skladu sa Zakonom o šumama (Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona“ broj: 4/13 i 5/13). Drvena masa na području BPK ima vrlo mali udio u ukupnoj drvnjoj masi FBiH (3,7 %), a unutar BPK šumski potencijali za proizvodnju drveta za drvoprerađu ima najveći značaj za razvoj općine Foča u FBiH, na čijem je području 57 % ukupne drvene mase BPK Goražde. Uzgajanjem, zaštitom i eksploatacijom šuma na području BPK Goražde se bave KŠPD „Bosansko-podrinjske šume“ i Kantonalna direkcija za šumarstvo. Podaci o šumskom zemljištu na BPK Goražde različitih su vrijednosti u ovisnosti od naziva dokumenta i autora istih. U ovo dokumentu koristili smo podatke: Prostorni plan za područje bosansko – podrinjskog kantona za period 2008 – 2028 Nacrt – Prostorna osnova 2010. godina (prema novijim izvorima Grad Goražde raspolaže sa 14.414 ha što je značajno manje u odnosu na navedene podatke)

Tab. Br. 25. Pregled površina šuma i šumskog zemljišta³⁰.

Općina/Grad	Šume u ha	Preocenat %
Grad Goražde	15.346,95	47,91
Foča FBiH	10.653,07	32,25
Pale FBiH	6.501,19	20,94
UKUPNO	32.501,21	

(Izvor: Kantonalna uprava za umarstvo BPK Goražde)

Grad Goražde

Grada Goražde posjeduje 15.346,95 ha (47,91%) šumskih sataništa ukupnog šumskog resursa BPK Goražde, što je vidljivo iz prethodne tabele. Šumska područja su zastupljena na svim nadmorskim visinama, a zbog sve manje naseljenosti i obrade zemljišta, dolazi do zarastanja poljoprivrednog zemljišta i širenja šuma. U šumama su uglavnom zastupljene slijedeće vrste: bukva, hrast, cer itd.

Na prostoru Grada Goražde uspijevaju različite vrste ljekovitog bilja, šumskih plodova i gljiva tako da postoji duga tradicija njihovog sakupljanja. Najzastupljenije vrste su: jagorčevina, imela, drijenjak, borovnica, šumska jagoda i kupina, a od gljiva najzastupljenije su vrganj, smrčak, lisičarka i dr. Uticaj šuma na klimatske promjene je

²⁹ Federalni zavod za agropedologiju

³⁰ Prostorni plan za područje bosansko – podrinjskog kantona za period 2008 – 2028 Nacrt – Prostorna osnova 2010. godina

veoma veliki tako da treba posvetiti pažnju pravilnom upravljanju šumama u državnom i privatnom vlasništvu. Šumama u vlasništvu BPK Goražde upravlja JP "Bosansko-podrinjske šume" d.o.o. Goražde.

Opcini Foča u FBiH raspolaze sa 10.653,07 ili 32,25% ukupnog šumskog resursa u BPK Goražde, većinom bjelogorične šume sa zastupljenošću bukve i hrasta i malim procentom crnogorične šume. Zbog postojanja šumske goleti i nedovoljnog broja akcija pošumljavanja stvaraju se klizišta, ugrožen je biljni i životinjski svijet, ljekobilje i šumski plodovi.

Opcina Pale u FBiH raspolaze sa 6.501,19 (20,94%) ukupnog šumskog resursa u BPK Goražde, prije svega listopadnih šuma, a među njima nazastupljenija vrsta je bukva, hrast i grab i oni zauzimaju 95% od ukupne površine područja koje je pod šumama. Crnogorične šume čine 5% od ukupne šumske površine područja općine. Površina općine Pale pod šumama iznosi 5865,99 ha ili 54,31% od ukupne teritorije općine. Trenutna problematika ogleda se u prodaji drveta kao sirovina, ali određenih planova finalizacije drveta ima, a jedan od njih je proširenje kapaciteta i otvaranje pogona za proizvodnju peleta.

Zaštićena područja u BPK Goražde

Na području BPK Goražde nema zvanično zaštićenih prirodnih područja. Pokrenute su inicijative na zaštiti prirodnih vrijednosti na pojedinim lokalitetima BPK Goražde, zbog čega je na istim već sada primjenjen poseban režim privređivanja. Radi se o sljedećim lokalitetima: - Veliki čair, u odjelu 66. GJ "Prača" u opštini Pale-Prača, gdje je izgradjena kaptaža za snabdijevanje fiziološkom vodom, - Spomen park „Rorovi“ u odjelu 141. u GJ „Osanica“ u Gradu Goražde, - Stečansko groblje u odjelu 36. u GJ "Osanica" u Gradu Goražde. Autori ovog dokumenta cijene da bi bilo opravdano razmišljati o zaštiti područja: Kleka i Borovca³¹.

Hidropotencijal BPK Goražde – vodni resursi

Područje BPK Goražde spada u red područja izdašnih vodom u odnosu na razmjere Bosne i Hercegovine. Najveći vodotok je rijeka Drina, a zatim po dužini slijede rijeke Prača, Osanica i Kolina. Pored navedenih rijeka postoje mnogobrojni izvori, uglavnom manje izdašnosti. Mnogi od tih izvora su kaptirani za potrebe pojedinih naselja. Riječne tokove na prostoru Bosansko-podrinjskog kantona Goražde uglavnom određuje dolina rijeke Drine, sa graničnim planinskim masivima. Upravo je to razlog što je rijeka Drina imala najveću ulogu u geomorfološkim svojstvima terena. Rijeka Drina je najveći hidropotencijal na području grada Goražda i općine Foča u FBiH. Pored rijeke Drine, na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde nalazi se i Osanička Rijeka, Podhranjenski Potok, rijeka Prača, rijeka Kolina i niz drugih manjih pritoka rijeke Drine.

³¹ Prostorni plan BPK za period 2008 -2028 god.

Bitno je napomenuti da u selu Bogušići i na Mravinjcu postoji izvori mineralne vode (kiseljak) koji bi mogli imati i privredne i turističke vrijednosti.

U općinama Foča u FBiH i Pale u FBiH, te u Gradu Goraždu postoje još uvijek neistraženi termalni izvori koji mogu u narednom periodu, također biti privredno i turistički interesantni. Gornji tok rijeke Drine još uvijek je sačuvan od svih zagađivača što je osnovni preduslov da pored ravničarskih vrsta u tim tokovima žive i najzanimljivije salmonidne vrste riba (pastrmka, lipljan i mladica). Raznovrsnost ribljim fondom, izrazito bogatstvo mladicom i drugim vrstama ribe, briga o aktivnoj zaštiti ovih vrsta, dovela je do formiranja sportskih ribolovnih društava u Foča u FBiH³². BPK Goražde je bogat prirodnim resursima, kao što su: vodeni potencijal, nalazišta gipsa, izvori termalne i pitke vode, zemljište za proizvodnju zdrave hrane, veliki turistički potencijal rijeke Drine i njenih pritoka, bogatstvo šuma i lovišta, što otvara raznovrsne mogućnosti za ulaganja.

7.4. Klima kao agroekološki faktor

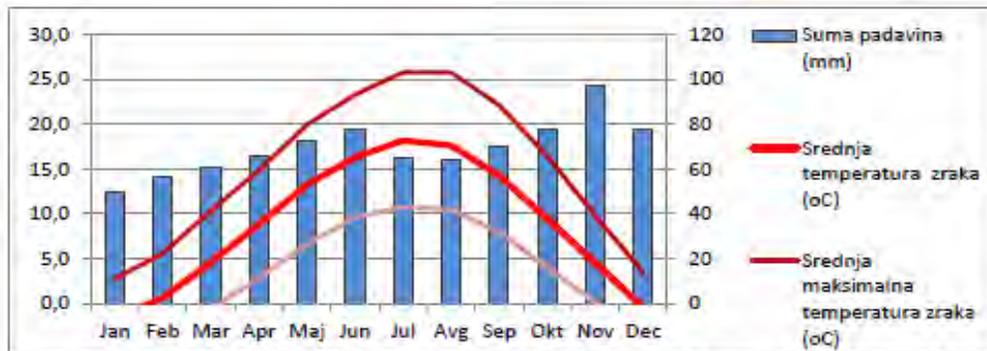
Klima BPK Goražde uglavnom je uslovljena geografskim položajem, geološkom podlogom, reljefom i drugim manje bitnim aspektima. Odlikuje se umjereno kontinentalnom (Grad Goražde) do subalpskom i alpskom klimom na prostorima iznad 1.000 m.n.v.

Tab. br 26. Prosječne vrijednosti osnovnih klimatski parametara za BPK Goražde

Mjesec	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Pros
	Period vegetacije												
S. mj. t. (°C)	-0,9	1,5	5,6	9,9	14	17	19	18,8	15	10	5,3	1,1	9,8
Padavine	55	55	46	64	70	73	64	83,6	68	70	80,4	73	785,8
vl. Zr. (%)	81	78	78	74	77	72	72	75	77	80	87	86	84,8
Oblačnost	8,6	7,3	7,9	7,9	8,5	6,8	6,5	6,9	6,4	7,6	6,8	9,3	7,54
Magla - dan	13	16	16	9	20	6	16	26	25	12	16	20	16,5

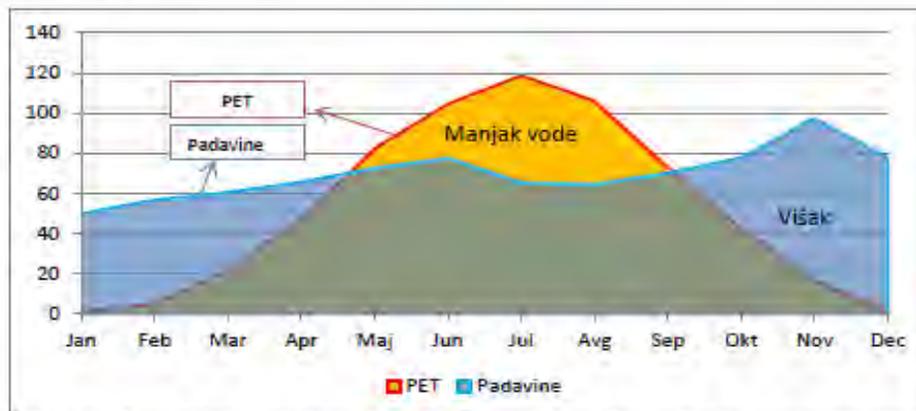
Temperatura vazduha je pod uticajem lokalnih uslova reljefa i nešto viših nadmorskih visina, koje uslovljavaju umjereno kontinentalnu klimu čija se obilježja graniče sa subplaninskom klimom. Naime, u Gradu Goraždu, samo šest mjeseci (maj-oktobar) imaju prosječnu temperaturu vazduha iznad 10°C, dok su ostali mjeseci hladni, sa temperaturom ispod 10°C. Prosječna godišnja temperatura vazduha u Gradu Goraždu kreće se oko 9,8°C, dok u planinskoj oblasti na 1000 m nadmorske visine, iznosi oko 5,9°C. Analiza srednjih mjesečnih temperatura vazduha pokazuje da je najniža temperatura u januaru i iznosi – 0,9°C, dok su najtopliji mjeseci jul (19°C).

³² Strategija razvoja Bosanska - planinskog kantona Goražde 2016-2020

Grafikon br. 4. Srednje godišnje temperature i sume padavina za Grad Goražde

Raspodjela padavina u toku godine pokazuje da se na većem dijelu analiziranog područja južno od Grada Goražda maksimalne vrijednosti srednjih mjesečnih količina padavina javljaju u toku jeseni i zime, i to u novembru (Grad Goražde 80,4 mm; Foča u FBiH 90,1 mm).

Grafikon br. 5. Srednji vodni bilans za područje BPK Goražde - Pri RLPV 100

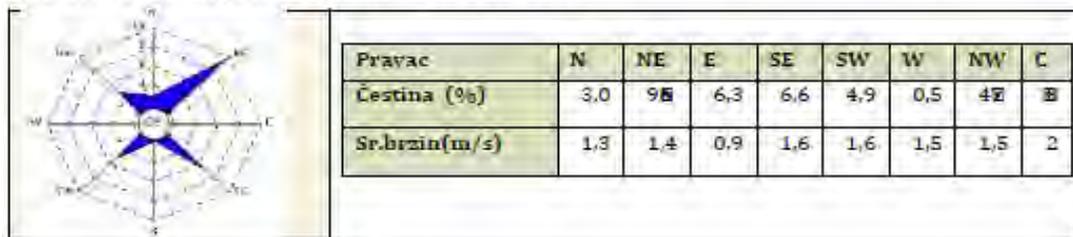
Na ovim lokalitetima u hladnoj polovini godine (od oktobra do aprila) izluči se oko 60 % od ukupne godišnje količine padavina, dok se najmanja količina izluči u martu (Grad Goražde). Režim padavina analiziranog područja karakteriše relativno veliki broj dana sa padavinama koji u prosjeku iznosi oko 123 dana u toku godine. Najveći broj dana sa padavinama je u junu i iznosi 12 dana.

Snijeg se na ovom području javlja uglavnom od novembra do aprila, a u višim predjelima iznad 500 m.n.v., od oktobra do maja mjeseca. Srednji godišnji broj dana sa snijegom za Grad Goražde iznosi 26 dana, dok je u višim predjelima učestanost pojave snijega veća od 38 dana godišnje. Prosječna maksimalna visina snježnog pokrivača na području Grada Goražda kreće se oko 30 cm.

Magla se javlja u kotlini grada Goražda (162 dana u toku godine). Uslovi tihog vremena pogoduju čestom obrazovanju i zadržavanju magl.

Vjetrovi su uslovljeni raspodjelom vazdušnog pritiska, ali složeni lokalni topografski uslovi mogu bitno uticati na modifikaciju pravaca i brzinu vjetra i tako doprinijeti da se opšte karakteristike vjetra pri tlu značajno razlikuju u odnosu na vjetar na visini. Tako je uticaj planinskih vijenaca koji okružuju BPK Goražde dominantan kada je u pitanju režim vjetra na razmatranom području, što potvrđuju i karakteristike godišnje ruže vjetra za BPK Goražde. Najveće prosječne brzine od 1,8 m/s javljaju se pri južnom vjetru.

Tab. br. 25. Godišnja ruža vjetrova - BPK Goražde

7.5. Pojmovi i definicije ruralnog razvoja

Definicija ruralnog razvoja nije precizno utvrđena, iako se u biti tiče poboljšanja kvaliteta života u ruralnim sredinama. Ipak, ustaljena definicija kojom su se do sada rukovodile zemlje EU-e ruralni razvoj definišu kao proces unapređenja kvaliteta života i ekonomske održivosti, socijalnog, ekološkog i humanog razvoja ljudi koji žive u slabije naseljenim područjima u odnosu na urbane sredine. Definicija koju koristi OECD - "ruralni razvoj" je integralni, cjelovit i održivi razvoj ruralnog prostora. Ruralna područja određena su korištenjem metodologije OECD (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj) koja se zasniva na gustoći naseljenosti (područja sa manje od 150 stanovnika po km² smatraju se ruralnim područjima). Noviji primjeri analize teorijskih pristupa ruralnosti poimaju ruralna područja teritorijalno znatno šira, samim tim i po broju stanovnika značajno veća sa tri principa i pristupa:

- „agrarni“ pristup koji posmatra poljoprivrednu zajednicu kao čuvara sela i temeljni stub ruralnog života koji je primaran u očuvanju kulture, tradicionalne poljoprivredne prakse, zdravstveno ispravne hrane,
- pristup „lokalnog razvoja“, koji je usmjeren na raznolikost ruralnih aktivnosti i aktera, te koji priznaje da sada u mnogim slučajevima poljoprivreda predstavlja dosta mali udio ruralnog outputa i zaposlenosti, a šumarstva i turizma u stagnaciji,
- pristup „ruralno - urbanim centrima“ ili „policentrični“ pristup koji promovise razvoj na bazi veće integracije ruralnih sredina sa gradskim centrima kako bi se generisala ekonomska aktivnost i ponudila radna mjesta i trgovina lokalnim ruralnim područjima.

U analizama naših pristupa razvrstavanja ruralnih od urbanih sredina BPK Goražde koristili smo metodologiju OECD koja podrazumijeva da su ruralna područja u cjelosti općine: Foča u FBiH i Pale u FBiH, a Grad Goražde 30% teritorije može se smatrati ruralnim. Pored navedenih principa ruralna područja su:

- ona u kojima je u sadašnjosti ili bližoj prošlosti bio dominantan ekstenzivan način života na selu putem iskorištavanja zemljišta, poljoprivrede i šumarstva.
- ona u kojima dominiraju mala naselja nižeg stepena centralizacije.
- ona koja potiču životni stil što počiva na seoskom identitetu (više tradicionalan) zasnovanom na uvažavanju okoliša i vlastitog života kao dijela jedne cjeline.

Područje BPK Goražde se svrstava u red onih kantona koje karakteriše dosta visok nivo ruralnosti i prema OECD tipologiji se smatra značajno ruralnim kantonom gdje dominiraju u cjelosti općine: Foča u FBiH i Pale u FBiH. U urbanom području Grada Goražda živi 56% dok je u ruralnim sredinama BPK Goražde 44 % stanovnika.

Tradicionalne i nove politike ruralnog razvoja

Funkcija ruralne politike zasniva se na osiguranju održivih razvojnih ruralnih područja koji se zasnivaju na:

Tradicionalnim politikama

- očuvanju i održivom korištenju okoliša, prirodnih vrijednosti i uopće resursa,
- obezbjeđenju pravičnog lanca vrijednosti proizvodnje i korištenja zdravstveno ispravne hrane,
- osiguranju sredstava za život, prihvatljiv životni standard i kvalitet života ruralnog stanovništva.

Nove politike

Nove politike nadopunjuju se na tradicionalne, ali i sa drugim ciljevima utvrđenim u brojnim zakonskim regulativama, odlukama i pravilnicima, koje se primjenjuju na sve politike i aktivnosti u zemljama EU. Dakle, nove politike se fokusiraju na:

- potrebu za većim nivoom zaposlenosti,
- zaštita okoliša i promocija održivog razvoja,
- zaštita potrošača, zahtjevi za dobrobit životinja,
- zaštitu zdravlja ljudi,
- ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija.

Okviri ruralnog razvoja Bosansko – podrinjskog kantona Goražde

Strategijom će se predložiti, mjere, rješenja, prioriteti i metode kako razvojno i organizaciono poboljšati oblasti: privrede, poljoprivrede, šumarstva, turizma i drugih djelatnosti i kako bi povezani uticali jedni na druge i međusobno se dopunjavali. Razvoj infrastrukture jedno je od osnovnih pitanja ruralnog razvoja, ali to nije samo građevinski

zadatak nego on mora biti zasnovan na prostornom planiranju uzimajući u obzir socijalnu, kulturnu ekonomsku i druge dimenzije ruralnog razvoja. Bez participacije lokalnih zajednica i u značajnoj mjeri FBiH i njihovog uključivanja u odlučivanje o prioritetima, neće biti značajnijeg uspjeha. U tom kontekstu većina fondova i podrški sa nivoa EU zasniva se na zajedničkom ulaganju u dobro osmišljene projekte.

Okviri, pretpostavke i mogućnosti ruralnog razvoja BPK Goražde:

- BPK Goražde na osnovu raspoloživog resursa može postati bitan faktor ruralnog razvoja FBiH.
- atraktivan je za korištenje EU fondova i za unapređenje vlastitog razvoja.
- može ostvariti veći prihod od usluga i proizvoda u odnosu na trenutno stanje.
- može diverzifikovati ruralnu ponudu i stvoriti uslove za održiv život.
- poboljšati konkurentnost u poljoprivrednom sektoru, turizmu i šumarstvu.
- unaprijediti i aktivirati turističku ponudu.
- kontrolisati korištenje prirodnog resursa, prirodnog i kulturnog nasljeđa.
- poboljšati institucionalno organizovanje u kontekstu održivosti ruralnog razvoja.

BPK Goražde na osnovu raspoloživog resursa može ostvariti značajan napredak u progresu života seoskih sredina. Svakako, za takve poduhvate neophodan je finansijski imput pod uslovom da se koriste na način kojim će se postići najveći efekat na ekonomskom, socijalnom i ekološkom razvoju. Za tako odabrana i održiva strateška opredjeljenja potrebno je imati dugoročnu viziju ruralnog razvoja BPK Goražde za prioritetne finansijske potrebe, ali i projektne aktivnosti u kontekstu EU fondova. Bez participacije lokalnih zajednica i u značajnoj mjeri FBiH i njihovog uključivanja u odlučivanje o prioritetima, neće biti značajnijeg uspjeha. U tom kontekstu većina fondova i podrški sa nivoa EU zasniva se na zajedničkom ulaganju u dobro osmišljene projekte.

Bez obzira što je ruralni razvoj specifičan i što uključuje čitav niz pitanja kao što su: zaposlenost, industrija, poljoprivreda, šumarstvo, turizam, zdravlje, transport, okoliš, socijalni aspekti, obrazovanje, demografija, kulturno nasljeđe i dr. ipak bi bilo nužno u tim isprepletanim aktivnostima odrediti namjensku službu (agenciju, ili drugu namjensku službu) sa definisanim nadležnostima uz koordinaciju i provođenje politike na lokalnom i kantonalnom nivou i svakako, odgovornostima za procese i aktivnosti u ruralnim područjima. Strategija ruralnog razvoja BPK Goražde je na osnovu stručnih sagledavanja, korištenjem lokalnog stanovništva i lokalnih stručnjaka i ekspertnog tima postigla konsenzus oko vizije, ciljeva i mjera, te dala odgovore na pitanje „koji je optimalni put za razvoj ruralnog područja BPK Goražde u ovom trenutku i bližoj budućnosti (2024. – 2028. g.)“?

Ruralna politika Europske Unije

Glavni ciljevi i prioriteti politike ruralnog razvoja na nivou EU su identični za sve zemlje članice i usmjereni su na unapređenje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora, agro turizma, povećanja kvaliteta života i zaštitu životne sredine u ruralnom području. Osnovni elementi ruralne politike sa kojima se služe članice EU sadržani su i u i programima ruralnog razvoja zemalja sa kandidatskim statusom, kao i zemalja koje vode pregovore o ulasku u EU, s tim što su prisutne određene razlike koje proizlaze iz specifičnosti pojedinih zemalja. Ciljevi ruralne politike EU usmjeravaju se na:

- povećanje konkurentnosti poljoprivrede, šumarstva i turizma,
- održivo upravljanje zemljištem i zaštita životnog prostora,
- poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima i podrška diverzifikaciji ruralne ekonomije.

Zemlje članice u nacionalnim strategijama ruralnog razvoja razrađuju zajednička usmjerenja biranjem razvojnih mogućnosti koje će stvarati najveću dodatnu vrijednost na nivou zajednice, na regionalnom i nacionalnom nivou. Gotovo kod svih zemalja EU, principi na kojima se temelji programiranje ruralnog razvoja su slični. Istina, postoje određene razlike koje su uslovljene specifičnostima ruralnog prostora i stepenom razvoja tih zemalja. Međutim, kada je riječ o materijalnoj podršci programima ruralnog razvoja, onda postoje razlike koje se ogledaju u mogućnostima povlačenja sredstava iz fondova EU.

Pristupi EU u kontekstu ruralnih područja:

Ciljevi:

- konkurentnost ruralnih područja, valorizacija lokalne imovine, održiva eksploatacija resursa.

Ciljani sektor:

- razni sektori ruralne ekonomije (npr. poljoprivreda, šumarstvo, ruralni turizam, prerađivačka industrija, i td.).

Akteri:

- svi nivoi vlasti (međunacionalni, nacionalni, regionalni i lokalni), različiti lokalni stejholderi – zainteresovane strane (javni i privatni sektor, NVO).

Korištenje razvojnih fondova definisanih u okviru ZPP (zajednička agrarna politika), nije moguće od strane zemalja koje se pripremaju da postanu članice EU, ali jeste za zemlje koje su dobile status kandidata (BiH). Za te zemlje moguće je koristiti fondove koji su sadržani u instrumentima za pretprijetupnu pomoć IPARD projekti. Finansijski inputi uglavnom su bili korišteni iz sredstava za provođenje inicijative LEADER po principu: najbolje moguće iskorištavanje prirodnih i kulturnih resursa, uključujući i povećanje vrijednosti nekih predjela, poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima, dodavanja vrijednosti lokalnim proizvodima.

Politika poljoprivrede i ruralnog razvoja na nivou FBiH

Ozbiljnijeg pristupa, za rješavanje problema ruralnog razvoja u Federaciji BiH, dugo vremena nije bilo. Iako u usvojenim strateškim dokumentima razvoja poljoprivrede, ruralni razvoj zauzima značajno mjesto i okvirno sadrži čitav niz mjera, uključujući i izdvajanja sredstava za njihovu implementaciju, koja su još uvijek skromna, pristup nije bio zadovoljavajući.

Prva finansijska izdvajanja, u sklopu podsticaja za poljoprivredu na nivou FBiH, koja su imala karakter investicionih ulaganja ruralnim područjima, bila su u formi podrške za različite poljoprivredne i infrastrukturne segmente. Ova vrsta podrške bila je sporadična, u 2023 godini na nivou FBiH značajno je povećana u sklopu posticaja za poljoprivredu. Drugi vid podrške u ovom segmentu agrarne politike bilo je regresiranje kamata na investicione kredite, koje su odobravani poljoprivrednim proizvođačima, koji danas zbog nekonzistentne poljoprivredne politike na nivou FBiH nije aktuelan.

Jedan od većih nedostataka u sadašnjoj strukturnoj politici Federacije BiH, koja se odnosi na poljoprivredu, šumarstvo i turizam, je izostanak značajnijih sredstava za podršku ruralnom razvoju, prestrukturiranju primarne proizvodnje i prerađivačke industrije. Iako je domaćim kreatorima agrarne politike poznato, da je razvijena i stabilna poljoprivreda i prerađivačka industrija od ključnog značaja za razvoj ruralnih područja, nisu predviđena značajnija budžetska sredstva koja bi ozbiljnije tretirala ovaj razvojni segment u FBiH. Ono što predstavlja problem je, nepostojanje institucionalnih kapaciteta i legislativnog okvira za provođenje mjera ruralne politike na terenu. Za očekivane investicione projekte, namijenjene ruralnom razvoju, potrebno je definisati institucionalna rješenja, projektne aktivnosti, adekvatna kadrovska i tehnička rješenja, kako bi se ispunili uvjeti za korištenje IPARD fondova EU.

Trendovi poljoprivredne i ruralne politike BPK Goražde.

Osnovna opredjeljenja i strateški ciljevi BPK Goražde primarno bi trebala biti usmjerena između ostalog, prema održivom privređivanju, održivom upravljanju i korištenju resursa i očuvanju okoliša, koji na pojedinim lokalitetima, ne zadovoljava propisane norme i u tim mjestima često se dešavaju ekološki incidenti. Kvalitet okoliša i uopće razvoj ruralnih sredina, trebala bi biti u bliskoj vezi sa strukturom privrede (posebno industrije). Mjere i koraci koje bi BPK Goražde trebao poduzeti su: uspostavljanje kontinuiranog monitoringa okoliša, izrada katastra zagađivača, efikasnije razvijanje regionalnog modela organizovanog odvoza i deponovanja otpada, te harmonizacija domaćeg zakonodavstva u oblasti okoliša sa zakonodavstvom EU. Također, inicijative bi se trebale usmjeravati prema jačanju inspekcijuskog nadzora, podizanju ekološke svijesti, poticanja i racionalnog korištenja obnovljivih izvora energije. Generalno opredjeljenje treba biti, da se za atraktivne projekte u ruralnim sredinama u najvećoj mjeri koriste sredstva iz fondova EU, koja će biti sve dostupnija u zavisnosti od napretka na putu ka EU i dobro osmišljenih projektnih dokumenata.

Ruralna područja BPK Gorazde

- smanjenje broja radno sposobnog poljoprivrednog stanovništva („**alarma i poziv na hitnu intervenciju**“) zbog nemogućnosti da budu konkurentni na tržištu s postojećim nivom i načinom proizvodnje (moguće je izlaz tražiti u diverzifikaciji sa turizmom, zanatstvom i drugim privrednim djelatnostima).
- sve veća migracija za poslom u gradove i zemlje okruženja zbog boljih socioekonomskih uslova u gradu i inozemstvu, traži se posao izvan poljoprivrede koja u trenutnim okolnostima nije konkurentna (simbolično podsticana) u odnosu na okruženje,
- urbanizacija nekih ruralnih sredina (uglavnom u neposrednom zaleđu urbane sredine) i povećanje potražnje za uslužnim poslovima koja zahtijevaju specifična znanja ljudi koji žive u ruralnim područjima.
- nedostatak diverzifikacije ruralne ekonomije koja od seoske populacije zahtijeva specifična znanja i vještine (nedostaje obrazovana kritična masa ruralnih sredina).

U kontekstu navedenih podrški, obavezno je uvažavati odredbe Zakona o poljoprivredi (mjere strukturne politike), gdje se izričito navodi podrška područjima sa otežanim uvjetima privređivanja (član br. 17), prije svega, razvoju poljoprivrede koja ne zagađuje prirodni okoliš i osigurava očuvanje biološke raznovrsnosti. U navedenom Zakonu (član br 18) izričito je navedena neophodnost da se sa svih nivoa vlasti (općine, kantoni, FBiH) obezbijedi maksimalna podrška područjima sa težim uvjetima privređivanja u poljoprivredi i šumarstvu, podrazumijevajući pravo na novčanu naknadu, kako bi se osigurao odgovarajući nivo dohotka i održiv standard stanovništva ruralnih područja, te poboljšao njihov ekonomski položaj i smanjila depopulacija seoskog stanovništva.

Zbog unaprjeđenja tehničko – tehnoloških rješenja iz okruženja u proizvodnji hrane, sve je manja potreba za radnom snagom u poljoprivredi i sve je veća mogućnost diverzifikacija aktivnosti u poljoprivrednom domaćinstvu vezano za turizam i druge aktivnosti. Ono što je primarni problem jesu trendovi ruralnih područja, koji se mogu definisati uglavnom kao odliv mlađeg (radno sposobnog) stanovništva, napuštajući seoske sredine zbog boljih socioekonomskih uslova u urbanim sredinama, ili trendovi kada siromašniji, iz potrebe za preživljavanjem, traže posao izvan sektora poljoprivrede zbog sve većeg pritiska robne intenzivne proizvodnje, koja uglavnom pristiže iz susjednih zemalja.

Očekivani rezultati implementacijom Strategije

Utvrđeni strateški planovi identifikovali su smjernice ruralnog razvoja uključujući u prioritetu poljoprivredu, turizam i šumarstvo u općinama: Foča u FBiH i Pale u FBiH i djelimično u Gradu Gorazde.

Rezultati koji se očekuju od implementacije Strategije:

- koncept ruralnog razvoja uvršten u razvojne dokumente BPK Goražde,
- definisani strateški i operativni pravci djelovanja (ciljevi, mjere, aktivnosti – pravci djelovanja),
- definisani i precizirani prijedlozi integriranih projekata - programa koje je moguće implementirati.
- preciziran prijedlog institucionalnog jačanja BPK Goražde ruralnog razvoja:

formirati Agenciju za ruralni razvoj koja bi imala zadatke iz različitih oblasti okoliša – zemljišta, vode, šume, okoliša, života na selu. U skladu sa Članom 154 Zakona o vodama („Službene novine FBiH“, broj: 70/06) predviđeno je osnivanje područnog ureda „Agencije za vodno područje rijeke Save“ za podsliv rijeke Drine u Goraždu.

- rješenje je formiranje Agencije za vode u BPK Goražde koja do danas nije formirana, a ima puno razloga da se sačuva Drina i ostali hidropotencijali od intenzivnijih zagađivača i drugih mehaničkih onečišćenja.

Strateške ciljeve i opredjeljenja treba gledati kao dinamičan, „otvoren“ strateški dokument, koji će s vremenom trebati mijenjati i prilagođavati promjenama u okruženju BPK Goražde. Predložene strateške ciljeve, mjere i zadatke nužno je posmatrati kao opći okvir i strateško plansko-programski dokument, te je sredstvo za efikasnije i uspješnije upravljanje razvojem ne samo poljoprivrede, šumarstva, turizma, već i drugih aktivnosti ruralnih područja BPK Goražde. U tom smislu strateška opredjeljenja treba posmatrati kao „živi plan“, koji će omogućavati potrebne promjene za razvoja ruralnih područja.

7.6. Globalni izazovi za urbana i ruralna područja

Opći globalni izazovi

BPK Goražde svoje potrebe za hranom podmiruje uglavnom uvozom. (izražen je nedostatak skoro svih proizvoda pa bi svaki dodatni poremećaj za potrebnim poljoprivrednim proizvodima mogao imati ozbiljne posljedice. Teško je znati kakvi će dugoročni utjecaji na sigurnost hrane imati trenutna kriza u pogledu obezbjeđenja poljoprivrednim proizvodima. Iz navedenih razloga neophodno je u većoj mjeri postići pokretanje proizvodnje, posebno u ruralnim područjima (proljeće i jesenju sjetvu, sve vidove animalne proizvodnje, preradu poljoprivrednih proizvoda i dr.). U tom kontekstu bilo bi neophodno, kako je već i predloženo do perioda 2028 godine formirati Agenciju za ruralni razvoj BPK Goražde, u bližoj budućnosti formiranje kantonalnih rezervi za poljoprivredne proizvode koji bi bili presudni stabilizatori poljoprivrede BPK Goražde. To bi bio i stimulan za većim interesom obimnije poljoprivredne proizvodnje i zadržavanja (posebno mlađih kategorija) ljudi na selu, koji se u najvećoj mjeri zasniva na čvrstim vezama proizvodnje i obezbijeđenog tržišta (u strateškim opredjeljenjima

potencira se kao najvažnija tržišna karika formiranje kantonalnih rezervi za poljoprivredne proizvode).

Klimatske promjene, intenziviranje klimatskih krajnosti

Ono što se događa sa ruralnim područjima na ukupnom prostoru BiH, prema tome i BPK Goražde jeste posljedica globalizacije i njen prijeteci uticaj na prirodne resurse i njihove vrijednosti, posebno u kontekstu uticaja na zemljište, šume i vodne resurse i uopšte na bogatstvo prirodnih resursa. U suštini, BPK Goražde može dati određen doprinos u ublažavanju klimatskih krajnosti, iako može biti izložen uticaju značajnih negativnih posljedica klimatskih promjena.

Klimatske promjene su izazvale i danas prouzrokuju mnoge posljedice općenito po prirodne resurse i stanovništvo (povećano zagrijavanje - povećana emisija stakleničkih gasova, veći broj prirodnih katastrofa - toplotni udari, poplave, suše i šumski požari). BPK Goražde je jedno od ekološki osjetljivih područja. Očekivati je da će se promjene intenzivirati i BPK Goražde treba biti spremniji za suočavanje s posljedicama klimatskih krajnosti na poljoprivrednu proizvodnju i životno okruženje. Dovoljno je upozorenja, naučnih dokaza i praktičnih prijedloga u dokumentima da se ozbiljno zabrinemo i povedemo računa o: stanju okolišnih indikatora u oblasti zaštite voda, indikatorima u oblasti zemljišta, stanju u oblasti šumskih resursa, u oblasti prirode i biodiverziteta, u oblasti upravljanja otpadom i uopšte o politici zaštite okoliša. Obrazloženja i upozorenja svojevrsna su abeceda stanja, problema, rješenja i prioriteta za umanjenje navedenih pojava na koje može čovjek svojim aktivnostima uticati.

Adaptacija na klimatske promjene je globalna aktivnost i prvorazredna je tema svjetskih institucija u koje se valja uklapati na svim prostorima BiH, prema tome i BPK Goražde. Klimatske promjene i njihove posljedice po poljoprivredu ogledaju se kroz mnoge nepovoljne pojave, posebno kroz porast srednjih godišnjih temperatura. Ovo značajno utiče na bilans vode u zemljištu obzirom da se povećanim intenzitetima padavina i čestim pojavama naglog topljenja snijega, povećava količina vode koja se odlijeva po površini tla i strmim brdsko - planinskim padinama. Učestalost poplava od bujica i intenzitet erozije tla, pojave grada, kisele kiše, povećane brzine vjetrova i dr. predstavljati će veći problem i u bližoj budućnosti i koliko je god moguće potrebno je maksimalno utjecati na smanjenje navedenih negativnih pojava.

Izazovi u oblasti zaštite zemljišta

Aktuelni procesi, u kontekstu promjena u korištenju zemljišta, pretežno su vezani za nekontrolirano širenje perifernih objekata izvan urbane sredine, često na račun najkvalitetnijih poljoprivrednih površina. Gubitak poljoprivrednog zemljišta u većini slučajeva je rezultat neplanske gradnje stambenih i industrijskih objekata i infrastrukture, te neracionalne eksploatacije prirodnih bogatstava.

Uzroci degradacije zemljišta na području BPK Goražde:

- izgradnja i eksploatacija deponija komunalnog i industrijskog otpada, odlaganje krovinskog materijala.
- izgradnja naselja, te industrijskih i infrastrukturnih objekata.
- bespravna izgradnja objekata,
- gubici uzrokovani erozijom i klizištima.
- ispuštanja otpadnih voda, iz industrije.
- Neplanska sječa šuma
- prekomjerne erozije koja je izazvana krčenjem šuma

Izazovi u oblasti voda

Česte klimatske promjene, posebno suše, izazivaju probleme u vezi sa pružanjem usluga vodosnabdijevanja domaćinstava, ujedno i velike probleme u sektoru poljoprivrede. Iako je uvriježeno mišljenje javnosti da je BiH zemlja koja obiluje vodnim resursima, posljednjih nekoliko godina sve se više može osjetiti koliko je ovaj resurs ugrožen. Rizici od poplava na teritoriji Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, za područje uz površinske vode II kategorije, su utvrđene kantonalnim operativnim planom odbrane od poplava Bosansko – podrinjskog kantona Goražde („Službene novine BPK-a Goražde“, broj: 7/13), kojim su obuhvaćena poplavna područja za sve tri lokalne zajednice u sastavu kantona.

Rizici od poplava na području BPK Goražde:

Za područja uz površinske vode II kategorije“, utvrđeni su Kantonalnim operativnim planom odbrane od poplava Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine BPK-a Goražde“, broj: 7/13), kojim su obuhvaćena poplavna područja za sve tri lokalne zajednice u sastavu kantona.

📌 GRAD GORAŽDE

- Uz Osaničku rijeku: Dionica: Ilovača -Jezero (plavljena površina 20 ha)
- Uz Podhranjanski potok - Dijelovi puta Goražde-Podhranjani i dio objekata uz put
- Uz potok Biocka - plavljena površina u Dubištu (cca 1 km) i Zupčićima (cca 1 km)
- Uz potok Odcka - Bogušići (1.5 km)

📌 OPĆINA PALE U FBiH

- Uz rijeku Praču – potez Prača - Hrenovići – Kaljani i Podgrab.
- Uz rijeku Čemernicu
- Uz Turkovića potok

📌 OPĆINA FOČA U FBiH

- Uz rijeku Kolinu ; Zona fočanske Jabuke
- Uz Kosovsku rijeku - ugrožen most kod kasarne Kosova
- Uz Osaničku rijeku ugroženi mostovi

Fokus problema u korištenju voda

U kontekstu korištenja voda proizilazi veliki broj problema, mogu izdvojiti sljedeći:

- nedovoljna priključenost korisnika na javne vodovodne sisteme u visinskim zonama,
- nedostatak monitoringa kvaliteta i kvantiteta distribuirane vode u lokalnim vodovodima koji nisu u sistemu javnog vodosnabdijevanja,
- relativno visok procenat gubitaka vode iz vodovodnih sistema;
- nedovoljan monitoring kvaliteta i kvantiteta vode na vodozahvatu;
- nedovoljna briga i zaštita izvorišta kao potencijalnih zahvata za vodosnabdijevanje;
- nedosljedno provođenje mjera zaštite izvorišta vode za piće utvrđenih odlukama o zonama sanitarne zaštite,
- nedostatak korištenja vode nižeg kvaliteta za tehnološke potrebe.

Fokus problema zaštite od plavljenja voda

Uzroci problema su:

- neuređenost korita;
- nedovoljan stepen građevinskih mjera za smanjenje rizika od plavljenja;
- nekontrolisana eksploatacija šljunka;
- nelegalna gradnja objekata u vodnom i plavnom području uz vodotoke;
- neuređeni bujični vodotoci i neplanska sječa šume.

Fokus problema u zagađenju voda

- zagađenje vodotoka komunalnim i industrijskim otpadnim vodama;
- nedovoljna izgrađenost kanalizacione mreže i nedostatak uređaja za prečišćavanje otpadnih voda,
- veliki broj septičkih jama - nepropisno izvedenih;
- procjedne vode sa deponija otpada od strane stanovništva i industrije;
- nedostatak sistematskog monitoringa industrijskih zagađivača;
- difuzno zagađenje vodotoka naročito od poljoprivrede

Očekuje se da će kritični vremenski uslovi postati češći, kao rezultat klimatskih promjena i bit će svakako i većih posljedica. Ako ovome dodamo i negativan antropogeni uticaj (otpadne i ocjedne vode, hemizacija i dr.) na kvalitet i zdravstvenu ispravnost vode, neophodno je ovom problemu posvetiti veću pažnju. Kvantitativno i kvalitativno očuvanje vodnih resursa zahtijeva značajnu harmonizaciju politike zaštite okoliša i vode, uključujući i upravljanje riječnim slivovima, poljoprivredom, kao i urbanim planiranjem gradnje i uopšte infrastrukturom. Otpadne i oborinske vode najčešće se prihvataju skupnim ili mješovitim sistemom te se najkraćim mogućim putem (bez ikakvog tretmana) odvođe do najbližeg recipijenta koji je po pravilu neki površinski vodotok. Rizike od poplava utvrdila je Agencija za vodno područje rijeke Save i na osnovu procjena na teritoriji BPK Goražde označena su sljedeća područja na kojima se može očekivati rizik od poplava i klizišta. Rizici od poplava utvrđeni su Planom upravljanja rizikom od poplava za vodno područje rijeke Save u FBiH (2024.-2029.) i Federalnim operativnim planom odbrane od poplava za područja uz površinske vode I kategorije, u koje spada rijeka Drina („Službene novine FBiH“, broj: 97/15).

Odvodnja otpadnih voda

Registrovana ispuštanja zagađujućih materija u vodu - tj. ispuštanje otpadnih voda u površinske/podzemne vode, prate se za Unis „Ginex“ d.d. Goražde i Pobjeda Technology Goražde d.d. Prate se ispuštanja polutanata: amonijaka, bakra i jedinjenja, olova i jedinjenja, cinka i jedinjenja, hroma i jedinjenja, žive i jedinjenja te nikla i jedinjenja.

Za sve polutante ukupne ispuštene količine u kg/god su smanjene izuzev količina ispuštanja bakra i olova koje su povećane kod Unis „Ginex“ Goražde. Akcidentna ispuštanja nisu zabilježena. Još uvijek nedostaje centralni kolektor i uređaji za tretman otpadnih voda, koje se direktno ispuštaju u Podhranjenski potok u centru grada i tako dospijevaju u rijeku Drinu. Jedan dio kanalizacionih kolektora se direktno ispušta u rijeku Drinu.

ZAKLJUČCI - PREPORUKE

1. Zaštita kod korištenje voda:

- rekonstrukcija i proširenje sistema javnog vodosnabdijevanja,
- stavljanje pod nadzor lokalnih vodovodnih sistema – monitoring,
- izraditi katastar potencijalnih izvorišta pitke vode,
- instalirati vodomjere na mjestima zahvaćanja vode,
- uspostaviti zone sanitarne zaštite i provoditi mjere zaštite izvorišta vode za piće,
- uklanjanje divljih deponija otpada iz zona koje imaju uticaj na kvalitet voda,
- zaustaviti neplansku sječū šuma.

2. Zaštita voda:

- rekonstrukcija postojeće i izgradnja nove kanalizacione mreže i uređaja za prečišćavanje otpadnih voda,
- izgradnja separatnog kanalizacionog sistema
- povećati stepen priključenosti stanovništva na kanalizacioni sistem,
- poštovati propise postojećih i izgradnje novih septičkih jama,
- uvesti monitoring otpadnih voda sa deponija.

3. Zaštita od voda:

- izrada investiciono-tehničke dokumentaciju za aktivnosti na zaštiti od voda
- čišćenje korita od nanosa, uređenje obala u cilju smanjenja rizika od poplava,
- vađenje materijala (šljunak i pijesak) iz vodotoka staviti pod punu kontrolu,
- uspostaviti katastar zaštite od voda,
- spriječiti neplansku (često golu) sječū šume i uređivati bujične vodotoke.

Značajnu opasnost predstavljaju i tehnološke otpadne vode iz postrojenja privrednih subjekata koji su smješteni na području grada, zbog čega je instaliranje fekalnih kolektora i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda prioritarno za zaštitu okoliša. Grad Goražde je u saradnji s nadležnim kantonalnim ministarstvom i JP „Slivovi rijeke Save“ realizirala projekat izgradnje fekalnog kolektora na dionici Gradski most u

Goraždu do naselja Zupčići – Dubište i fekalnog kolektora na dionici most „Alije Izetbegovića“ – most „Žrtava genocida u Srebrenici“, a pored toga je pokrenula proceduru izrade projektne dokumentacije Donji most – naselje Kazagići – Hubjeri³³.

Opasnosti od GMO (genetski modificiranih organizama)

Novi oblik onečišćenja okoliša je "genetska" modifikacija organizmima (GMO). Prema postojećim autorizacijama provjera sigurnosti GMO-a, njihovo širenje toksičnih, alergeni i drugih štetnih efekata, širenje otpornosti na antibiotike, pojava novih sojeva bakterija otpornih na antibiotike i probir, drugih zdravstvenih opasnosti nisu u dovoljno mjeri na našim prostorima ni shvaćeni ni izučeni. Širenje genetski modificiranih biljnih vrsta na području BPK Goražde nije identifikovano, prema tome utjecaj na okoliš nije fokus problema. Soffificirana oprema laboratorija Federalnog zavoda za poljoprivredu – Sarajevo je u ulozi kontrole prisustva genetski modificiranih biljnih vrsta sa detaljnim praćenjem prekograničnih pošiljki sjemenskog i sadnog materijala.

Biološka raznolikost i očuvanje biodiverziteta

Bošansko – podrinjski kanton Goražde se može smatrati bogatim rezervatom različitih vrsta biljaka, životinja i gljiva, što predstavlja dobru osnovu za veći broj aktivnosti u ruralnim sredinama. Ipak, ta visoka biološka raznolikost je ozbiljno ugrožena. Biodiverzitet šumskih ekosistema predstavljaju raznovrsne listopadne i četinarske šume, kao što su šume hrasta, bukove šume, grabove šume, borove šume, šume jela, smrekove šume ili mješovite šume. U šumskim ekosistemima prisutni su i različiti oblici grmolikog rastišta (trnjina, glog, lijeska, drenjina, kupina i dr.) i šumskih plodova koji imaju poseban značaj u pogledu ljekovitih svojstava i zdravog izvora hrane. Biodiverzitet agroekosistema posebno se ogleda u velikom broju komercijalnih i odomaćenih sorti voćnih i ratarskih kultura, endemičnih vrsta, brojnih autohtonih životinjskih vrsta i pasmina (bosansko-hercegovački brdski konj, krave buša i gatačko goveće, ovca pramenka, koza domaća balkanska rogata, bosansko-hercegovački pastirski pas tornjak). Poseban značaj u očuvanju autohtonog biljnog fonda imaju autohtone (domaće) voćne vrste.

BPK Goražde je „makro brend“ u kontekstu resursa postojećih autohtonih voćnih vrsta, kao i pogodnosti za uzgoj voća u odnosu na druga područja u BiH. Manifestacija „dani jabuke“ Goražde nije rezultat jedne ozbiljnije plantaže, već je rezultat najpovoljnijih agroekoloških uslova za uzgoj voćnih vrsta u BPK Goražde.

Ako bi se zanemarile autohtone voćne vrste na prostoru BPK Goražde značilo bi izgubiti „BREND“, lipteku i obilježje Grada Goražde kao „Kolijevke vocarstva“ u BiH.

Pored autohtonog voća (po obimu i raznovrsnosti ozbiljan resurs BPK Goražde) koji se u značajnoj mjeri zanemaruje, a može postati posebno u aspektima prerade najozbiljniji

³³ Strategija razvoja BPK Goražde 2021-2027.

segment samozapošljavanja (kućna radinost, obrt i sl.), takođe ljekovito bilje i gljive bitni su segmenti često za obezbjeđenje egzistencije posebno u otežanim uslovima privređivanja (ekstremno ruralnim područjima). Dakle, to su prirodni potencijali koji su radno intenzivni, profitabilni i 100% izvozno orjentisani. BPK Goražde raspolaže sa velikim bogatstvom i raznovrsnošću ljekovitih biljnih vrsta, gljiva, raznolikog ljekovitog jagodičastog voća (borovnica, brusnica, šumska jagoda, kupina i dr.), i različitim plodovima u skupinama poljoprivredne i šumske vegetacije. Izučavanje i prijedlog mjera racionalnog i održivog korištenja prirodnog potencijala za širu proizvodnu praksu, predstavlja jedan od bitnih temelja za ukupan razvoj područja sa otežanim uslovima življenja. Ljekovito bilje i šumski proizvodi (nedrvni šumski proizvodi NŠP) uglavnom su se izučavali sa aspekta privredne eksploatacije, zanemarujući održivost i očuvanje ukupnog biodiverziteta.

Da bi se obezbijedilo održivo i racionalno korištenje resursa samoniklog ljekovitog bilja, i gljiva nužno je pristupiti detaljnoj razradi svih aspekata, prije svega: podizanju nivoa znanja, uspostavljanju doradivačkih i prerađivačkih kapaciteta, organiziranje tržišta, zaštite okoliša i ukupne održivosti. Iz navedenih i drugih razloga predstoji obaveza identifikacije i metodologije određivanja staništa, zatim određivanja statusa i procjene maksimalne dozvoljene godišnje količine sakupljanja kako bi pojedine ljekovite biljne vrste trajno ostale u svom definisanom statusu, ili iz nižih kategorija (rijetke, ugrožene, rizične, zaštićene) prelazile u kategoriju privredno važnih.

⇒ Rješenje - Preporuke: Šumskom privrednom društvu BPK Goražde

- Zabraniti izdavanje dozvola za sakupljanje ljekovitih biljnih vrsta za koje smo utvrdili da ih je neophodno zaštititi za period od 3 godine:
- **Zaštićene:** Brđanka (*Arnika montana* L.); Crvotočina (*Lycopodium clavatum* L.); Islandski lišaj (*Cetraria islandica* L.); Lincura (*Gentiana lutea* L.); Ljubičica mirisna (*Viola odorata* L.); Ranjenik pravi (*Anthyllis vulneraria* L.).
- **Rijetke (identifikovano 7) i ugrožene (identifikovano 9) kao i druge privredno važne vrste, dozvoliti za sakupljanje na osnovu izrađene procjene i definisanih „Kvota“ urađeni pojedinačno za općine: Pale u FBiH i Foča u FBiH**

Nažalost, eksploatacija ljekovitog bilja i drugih šumskih proizvoda u većini slučajeva na ukupnom prostoru FBiH, svakako i BPK Goražde se obavlja na način koji nije u skladu sa pravilima i kodeksom racionalnog i održivog i uzrokuje smanjenje biljnih vrsta ili njihov prelazak iz privredno važnih u rijetke i zaštićene, često dovodi i do trajnog nestanka određene biljne vrste³⁴.

³⁴ Tanović, N. - Univerzitetski udžbenik „Sakupljanje i prerađa ljekovitog bilja 2018 godina.

Upravljanje otpadom

Grad Goražde

Stanje kanalizacione mreže- Kanalizacionom mrežom, koja je mješovitog tipa (glavni kolektor ne postoji), upravlja JKP „6. mart“ doo Goražde. Sa njom je pokriveno 60 % domaćinstava Grada. 2013. godine registrovano je 5303 priključka. Uređaja za prečišćavanje otpadnih voda nema, pa se vode direktno, bez bilo kakvog predtretmana, upuštaju u Podhranjenski potok u samom gradskom centru iz sekundarne kanalizacione mreže, što je u suprotnosti sa konceptom odvodnje, koji podrazumijeva prikupljanje svih otpadnih voda kolektorima i odvođenje istih izvan grada. Tako ispuštene otpadne vode preko Podhranjenskog potoka dospijevaju direktno u rijeku Drinu. Značajnu opasnost predstavljaju i tehnološke otpadne vode iz postrojenja privrednih subjekata koji su smješteni na području gradskog centra, zbog čega je instaliranje fekalnih kolektora i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda prioritetno za zaštitu okoliša. Područje naselja Hubjeri, Vranjska mahala i dio naselja Zupčići nema izvedenu kanalizacionu mrežu. U izgradnji je kanalizacioni sistem za naselja Bogušići, Lukarice i Gočela. (izvor Nacrt Prostornog plana Grada Goražde (u daljem tekstu NPPGG))

Plan- kolektori i postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda za Bosansko – Podrinjski kanton Goražde - Aglomeracija Goražde. Na zahtjev Investitora Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, a u skladu sa Ugovorom, pristupilo se izradi idejnog projekta kolektora i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda aglomeracija Goražde. Cilj projekta je poboljšanje kvaliteta voda rijeke Drine, kao i osiguranje kvalitetne komunalne strukture i usluga u opštinama Bosansko-Podrinjskog kantona. (izvor Studija izvodljivosti i idejni projekat za kolektore i postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda za Bosansko – Podrinjski kanton Goražde - Aglomeracija Goražde).

Agglomeracija Goražde-Glavni fekalni kolektori

Predmetno područje koje je obrađeno u sklopu dispozicije prikupljanja i tretmana otpadnih voda na području aglomeracije Goražde koje redom čine naselja Goražde, Bačci, Budići, Čovčići, Dučići, Količevke, Vitkovići, Zupčići, Podkozara donja, Sopotnic i Kazagići, ukupno sa pripadajućem brojem stanovnika, prema popisu iz 2013. god., od 15.393. Topografski, aglomeracija Goražde je podjeljena na dva dijela koje presjeca tok rijeke Drine. Postojeći fekalni kolektori se ispuštaju u rijeku Drinu, te se nameće tehnički da se kolektor što više položi uz obalni pojas kako bi se omogućilo priključenje postojećih kolektora, kao i priključenje novih koji će se graditi u budućnosti. Na lijevo obalnom kolektoru, predviđeno je 10 spojeva sa postojećim mješovitim kolektorima, na mjestima prethodnih ispuštanja, dok je na desno obalnom kolektoru predviđeno 13 spojeva sa postojećim mješovitim kolektorima, na mjestima prethodnih ispuštanja. Prilikom razrade idejnog projekta dispozicije glavnih fekalnih kolektora, Konsultant se u mnogome oslanjao na idejno rješenje Zavoda za Vodoprivredu iz 1987 u kome je

razatrano nekoliko varijantnih rješenja. U Idejnom rješenju iz 1987 g. usvojena je najpovoljnija varijanta sa lijevim i desnim kolektorom, gdje se desni kolektor prebacuje preko rijeke Drine. Prilikom pozicioniranja kolektora nastojano je da se što više izbegnu prekidni u vidu prepumpnih stanica i lokalnih postrojenja za prečišćavanje, a više omogući gravitaciono polaganje kolektora. Tamo gdje nije bilo moguće kolektor voditi dalje gravitaciono radi visinske denivelacije predviđene su prepumpne stanice, ali se nastojalo izbjeći postavljanje ovih pumpnih stanica. (izvor Studija izvodljivosti i idejni projekat za kolektore i postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda za Bosansko – Podrinjski kanton Goražde - Aglomeracija Goražde).

Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda

Za uklanjanje svake pojedine otpadne tvari iz otpadne vode postoje specifični procesi, a primjena zavisi o potrebnom stepenu učinkovitosti. Najvažniji učinak u poboljšanju kakvoće prirodnih vodnih tijela postići će se čišćenjem otpadnih voda. Čišćenje otpadnih voda je tehnološki proces koji se ostvaruje na uređajima za prečišćavanje otpadnih voda. Generalno se može reći da su uređaji za prečišćavanje otpadnih voda, vodne građevine sa postrojenjima kojima se prečišćavaju otpadne vode iz sistema javne odvodnje prije njihova ispuštanja u prirodni prijemnik (krajnji recipijent). (izvor "Studija izvodljivosti i idejni projekat za kolektore i postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda za Bosansko – Podrinjski kanton Goražde - Aglomeracija Goražde). Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, nakon dugih pregovora, usvojeno je i pozicionirano u Nacrtu Prostornog plana Grada Goražde za period 2017-2037 u naselju Sopotnica, na mjestu gdje se spajaju sjeverna i južna obilaznica Grada Goražde.

Deponije i odvoz čvrstog otpada

Na području Grada Goražda službeno je registrovana jedna lokalna deponija Šišeta koja je otvorenog tipa i trenutno ne zadovoljavaju načela sanitarnog odlaganja otpada, pa je potrebno sanirati. Deponija „Šišeta“, površine 15.000 m², nalazi se u udolini ispod brda Sjenokos, a od najbližeg naseljenog mjesta Površnica udaljena je 2 km. Deponija nije ograđena, ne posjeduje sistem za prikupljanje procjednih voda, kao ni sistem za otplinjavanje. Plan prilagođavanja sanacije deponije je urađen i dobivena je ekološka dozvola. (izvor Strategija razvoja Grada Goražde 2017–2026.)

Plan-Regionalna sanitarna deponija „Trešnjica“ u Goraždu-Na lokalitetu sa najpovoljnijim sanitarno-higijenskim uslovima planirana je sanitarna deponija čvrstog otpada, na lokalitetu Trešnjica sa najvećom kotom terena od 636,50 m.n.v.. Lokacija sanitarne deponije na lokalitetu Trešnjica je na udaljenosti oko 1,5 km sjeverozapadno od naselja Glamoč. Površina deponije iznosi 10,80 ha i projektovana je da prihvati u planskom periodu sav komunalni i ekvivalentni čvrsti otpad u Gradu na način koji odgovara Europskim i državnim regulativama. (izvor NPPGG)

Foča u FBiH otpad trenutno odlaže na lokaciji u naselju Gavrići koja se nalazi 4,5 km od Ustikoline prema Jabuci. Putna komunikacija prema deponiji je uređena a na lokalitetu

postoji vlastito vodosnabdijevanje. Dobivene su načelne saglasnosti od ministarstva nadležnog za okoliš i poljoprivredu BPK Goražde da se lokacija može koristiti za deponovanje otpada te se od novembra 2009. godine otpad odlaže na nesantitaran način. Deponija nije ograđena i nema ostalu potrebnu infrastrukturu. Na teritoriji općine formirano je najmanje 10 većih divljih odlagališta i to: Prljage, Bratovski potok, pored mosta u Cvilinu, Nišani, kod Osaničkog mosta, u naselju Val, naselju Mrdelići, kod mosta na Kosovskoj rijeci, u naselju Knježak, ispod rasadnika na Cvilinu i Odžaku. Osim ovih 10 većih divljih deponija, procjenjuje se da ima još najmanje 50 lokacija. Većina divljih deponija se nalazi u blizini vodotoka³⁵.

Pale u FBiH upravljanje otpadom povjerili su JKP "Prača". Osnovne djelatnosti preduzeća su: prikupljanje i tretman otpada, opskrba vodom i odvodnim vodama, održavanje lokalnih puteva, održavanje javne rasvjete.

U preduzeću je izražen je nedostatak opreme i mehanizacije kao i kvalifikovane radne snage da bi se adekvatno pokrila djelatnost na teritoriji Općine. Postotak naplate odvoza komunalnog otpada je, takođe, relativno nizak i iznosi oko 75%. Pitanje otpada za općinu Pale u FBiH nije riješeno na higijenski način i na propisan način tj. deponija "Šainovići" na koju se odlaže otpad se smatra nesantitarnom deponijom. Takođe, nesavjesnošću stanovništva općine dolazi do odlaganja otpada uz rijeke iako postoje legalne deponije na koje bi se trebao odlagati otpad. Divljim deponijama kojih na općine trenutno ima sedam aktuelno je zagađenje zemljišta i vodotokova (Brdarići; Brdarići; Prača-Brdarići; Prača-Orahovice; Hrenovica). Općina je uradila Projektnu dokumentaciju na bazi Idejnog projekta sanacije deponije sa svim pratećim elaboratima.

Preporuke:

- Implementirati prijedlog mjera po projektu „Plan upravljanja otpadom BPK Goražde za period 2021-2027“.
- uspostaviti registar za praćenje otpada,
- eliminirati ili smanjiti na najmanju moguću mjeru broj divljih odlagališta.
- strožiji kriteriji kod projektovanja prostora za postavljanje kontejnera.
- u općinama planski odrediti lokacije za deponije inertnog otpada,
- uspostaviti jedinstvenu metodologiju određivanja količina otpada,
- nabaviti adekvatnu opremu za manipulaciju sa otpadom (postojeća zastarjela)
- izraditi potpuno autonoman sistem zbrinjavanja medicinskog otpada,
- obezbijediti uslove za neškodljivo zbrinjavanje animalnog otpada (izgradnja betonskih jama grobnica) na lokaciji koja je prostorno planskom dokumentacijom predviđena za izgradnju deponije.
- strožiji inspekcijski nadzor,
- obezbijediti zatvorene prostore za zbrinjavanje otpada u selima i naseljima vodeći računa da isti nema štetne uticaje na zdravlje ljudi i okoliš.

³⁵ Istraživanja autora i saradnika u izvadi strategije

Strateški razvojni pravci ruralnog razvoja

Politike koje utiču na ruralni razvoj na nivou FBiH (koje se manifestuju na kantone i lokalne zajednice) ne djeluju na dovoljno koordinisan način, već su često kontradiktorne, u nekim aspektima i štetne. Iz tog razloga politički ruralnog razvoja neophodno je konzistentno, odgovorno i planski prilaziti, dati sve veći značaj pristupu po modelu „odozdo prema gore“ (istraživanje odnosa i utjecajnih procesa u samim seoskim sredinama), uzimajući u obzir kratkoročne, srednjoročne i dugoročne aspekte.

Jedno od ključnih strateških razvojnih pravaca bilo koga ruralnog područja je razmatranje održivosti prirodnog resursa, sposobnosti njegove regeneracije i njegove prilagođenosti, smanjenju njegovog životnog opterećenja i uopće mudrosti u korištenju prirodnih resursa. Drugo ključno područje je razmatranje teritorijalnosti kao sveobuhvatnog organizacijskog načela i održive prostorne upotrebe i međusobnog jačanja prostornih procesa i utjecaja, te razvoj prilagođenih ekoloških, socijalnih i ekonomskih uslova ruralnih sredina. U kontekstu naprijed navedenih stavova, strateški razvojni pravci nisu samo individualne prirode (konkurentnosti i održivosti pojedinca ili pravnog lica) već i konkurentnost naselja, lokalne zajednice, kantona, pa i šire. Dakle, jačanje lokalne ekonomije ključ je za postizanje zacrtane vizije i ciljeva ruralnog razvoja.

Pristupi startnim analizama i aktivnostima:

- analizirano je postojeće stanje ruralnih područja (Grada Goražda; općine Foča u FBiH; Pale u FBiH) u svim bitnim aspektima: poljoprivrednim, žumskim, ekonomskim, infrastrukturnim, turističkim, demografskim i drugim obilježjima.
- identificirani su potencijalni razvojni projekti sa kojima bi se osigurala održivost domaćinstava i zaustavio proces „starenja“ i pražnjenje sela,
- definisale su se komplementarne i alternativne mogućnosti koje bi povećale zaposlenost i spriječile naglu depopulaciju ruralnih područja,
- predložene su stimulativne mjere za područja sa otežanim uslovima življenja.
- predložene su mjere za očuvanje okoliša i njegovih vrijednosti.
- utvrdili su se neophodni programi edukacije iz oblasti poljoprivrede
- predložili smo mjere za poboljšanje infrastrukture za oblast poljoprivrede,
- predložili mjere za podršku očuvanja tradicionalne etno baštine i autohtonih proizvodnji u ruralnim područjima.

7.7. Turizam u funkciji ruralnog razvoja i poljoprivrede

Strategija razvoja turizma Bosansko-podrinjskog kanton Goražde trebala bi biti okosnica povećanja i rasta turističke privrede na ovim prostorima. Razvoj turističke privrede na području BPK Goražde imao bi višestruke učinke, koji se ogledaju kroz:

- Rast domaćeg turističkog prometa;
- Rast broja zaposlenih u turizmu;
- Kreiranje pozitivnog imidža na tržištu;

- Osiguranje dugoročne zaštite privrednih, kulturnih i historijskih resursa u funkciji turizma.

Pored navedenog, jedan od glavnih, prioritetnih ciljeva jeste da turizam, kao privredna grana djeluje na principima i temeljima samoodrživosti. Kroz razvoj turizma i povećanje broja zaposlenosti u toj oblasti, kvalitet života lokalnog stanovništva će se povećati i unaprijediti. Prilikom ostvarivanja postavljenih ciljeva, polazi se od toga da glavni fokus mora biti na izgradnji cjelovitih tržišno orijentisanih turističkih proizvoda, a koji imaju osnove za plasman i održivost na domaćem tržištu. BPK Goražde ima bogatu tradiciju poslovnog sektora što ujedno može biti velika šansa za globalnu konkurentnost, ali i mogućnost za razvijanje drugih sektora koji imaju potencijala. Ukupna razvojna politika turizma u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde treba da se temelji na izgradnji konkurentskih prednosti, s tim da se proizvodi i usluge odlikuju karakteristikama vlastitog identiteta.

Bosansko-podrinjski kanton Goražde može predstavljati veoma zanimljivu turističku destinaciju, što je rezultat geografskog položaja, izuzetnih prirodnih ljepota, kulturno-historijskih vrijednosti i pogodnih klimatskih uslova. U najznačajnije turističke resurse i potencijale BPK spadaju: planine, šume sa mnogobrojnim vrstama divljači, rijeke sa svojim pritokama i raznovrsnim ribljim fondom, flora i fauna, kulturno-povijesna baština, manifestacije, hoteli, restorani i drugi ugostiteljski objekti, klimatski uslovi, arheološko nalazište i td. Prema Strategiji razvoja turizma izdvajamo samo neke od njih: (Gradski pješački most u centru grada; „Drinske mučenice“; Spomen obilježje „Djeca Goražda“; Izletišta Rorovi; Goršić polje; Kosače Okolišta; Mustafa-paše džamija; Turhan Emin-begova džamija; Kožetin, Kameni most; Modro polje ; Semiz Ali-paše turbe ; Tyrđava Pavlovac; Nekropola sa stećcima U selu Brojnicima; Turističko naselje „Bijele vode“; Pansion „Drinska bašta“; Pansion „Casablanca“; Pansion „Amaro“; Pansion „Baša“ i druge atrakcije i atraktivnosti).

Akteri u razvoju turizma u BPK Goražde

Kapaciteti za podršku ruralnom turizmu, počevši od planiranja aktivnosti do integrisanog razvoja svih dijelova sistema mogu osigurati progres ruralnog turizma. Samo integralno učeće navedenih aktera pretpostavke su zagarantovanog uspjeha.

⇒ KO SU AKTERI ZA RAZVOJA TURIZMA U BPK GORAŽDE ???:

- ↓ **Federacija BiH**
- ↓ **BPK Goražde**
- ↓ **Javne i privatne kompanije i ustanove**
- ↓ **Nevladine organizacije i fondacije**
- ↓ **Dijaspora**
- ↓ **Institucije za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa**
- ↓ **Mediji**
- ↓ **Lokalno stanovništvo**
- ↓ **Obrazovanje – obuka**
- ↓ **Vjerske zajednice**

**BEZ INTEGRISANOG NASTUPA NEMA REVITALIZACIJE TURIZMA U BPK GORAŽDE.
NEMA REVITALIZACIJE RURALNOG RAZVOJA BPK GORAŽDE**

Federacija BiH

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Federalno ministarstvo prostornog uređenja ključne su interesne grupe za djelovanje i funkcionisanje turizma na ukupnom prostoru FBiH, prema tome i u BPK Goražde.

BPK Goražde

Uloga navedenih ministarstava i organa uprave na nivou BPK Goražde, prije svega: Ministarstva privrede; Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice; Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline; Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport, svako u svojoj nadležnosti je da određeno ruralno područje (destinaciju) učini atraktivnom za investitore (kroz kreiranje poslovnog ambijenta) i za donatore (kroz atraktivne prijedloge i uspješnu implementaciju razvojnih projekata). Potrebno je takođe raditi na unapređenju preduzetničkih aktivnosti stanovništva kroz poticaje, edukaciju i stručnu pomoć.

Javne i privatne kompanije i ustanove

Javne i privatne ustanove imaju važnu ulogu u razvoju turizma kroz obavljanje privrednih djelatnosti koje su direktno ili indirektno povezane sa turističkom djelatnošću, odnosno srodnim i povezanim djelatnostima. Razvoj turizma bi trebao omogućiti ubrzan razvoj biznisa u raznim oblastima (transport, proizvodnja hrane, zanati, itd.) zbog same integracione prirode turizma, ali i privlačenja investitora.

Nevladine organizacije i fondacije

Nevladine organizacije su važan faktor u razvoju turizma i zaštiti okoliša. Kroz svoje različite projekte, doprinose izgradnji i promociji turističkih kapaciteta, obavljaju aktivnosti usmjerene ka lokalnom stanovništvu, privatnom i javnom sektoru, drugim nevladinim organizacijama, itd. Djelovanje nevladinih organizacija predstavlja i važan korektivni faktor u djelovanju privatnog i javnog sektora.

Saradnja sa dijasporom

Saradnja sa dijasporom u značajnoj se mjeri može više uključiti u događaje i kreacije života u ruralnim područjima. Nedovoljna je veza dijaspore sa lokalnim jedinicama na nivou BPK Goražde (U poglavlju Dijaspore prezentirane su mogućnosti organizacije i saradnje sa lokalnim zajednicama).

Institucije za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa

Institucije za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa imaju bitnu ulogu za zaštitu baštine, korištenju i obnovi dobara baštine, voditi registar dobara baštine i

pružati stručnu pomoć organima vlasti i vlasnicima baštine, voditi registar dobara baštine i pružati stručnu pomoć organima vlasti i vlasnicima baštine.

✦ Mediji

Mediji bi trebali promovirati ruralna područja kako bi izašla iz izolacije, a proizvođači dobara i usluga koji djeluju na područjima koja su se prije činila nepristupačnima približili bi se potencijalnim kupcima i korisnicima. Dakle, mediji imaju veliki značaj za razvoj područja, kroz kreiranje i plasman vijesti za lokalno i šire tržište, ali i kroz edukaciju stanovništva.

✦ Lokalno stanovništvo

Lokalno stanovništvo ima i interes i izuzetno važnu ulogu za razvoj turizma. Različite zajednice imaju različite razvojne potrebe (saobraćajna infrastruktura, edukacija, zapošljavanje, itd). Lokalno stanovništvo bi kroz razvoj turizma trebalo osjetiti unapređenje kvaliteta života, posebno kroz zapošljavanje i kreiranje novih radnih mjesta, te kroz samozapošljavanje. Generalno je mišljenje da lokalne vlasti ne čine dovoljno u sistemskom i planskom razvoju turizma. Najvažniji problemi ruralnih područja: depopulacija, migracije i ruralno zapošljavanje, slabo su ili nikako analizirani u lokalnim razvojnim dokumentima. Ruralna politika na lokalnom nivou često se spovodi putem „ad hoc“ lokalnih partnerstava koja imaju neke zajedničke karakteristike.

Osnovni ciljevi lokalnog stanovništva za dobrobit vlastite ruralne sredine bili bi:

- da se definišu zajednički principi lokalnog ruralnog razvoja koji će biti korišteni u pripremanju lokalnih politika;
- da se ponude smjernice za utvrđivanje administrativnih mogućnosti i problema sa kojima se lokalna samouprava susreće u kreiranju lokalnih aktivnosti koje se odnose na ruralni razvoj;
- da se pruže informacije o ulozi lokalne samouprave u ruralnom razvoju.

✦ Obrazovanje – obuka

Edukacijom stanovništva o važnosti ruralnog razvoja je osnovna i najvažnija metoda koja treba postati jednim od pravila načina života na seoskim prostorima. Seosko stanovništvo treba biti na vrijeme i pravilno informisano i educirano ali treba biti i naučeno kako iskoristiti mogućnosti koje su dostupne putem postojećih inicijativa i institucija u oblasti ruralnog razvoja. Potrebna je animacija stanovništva za očešće i doprinos u razvoju kvaliteta življenja u ruralnim područjima, brzom prihvatanju savremenih tehnologija, kao i edukacija u područjima ruralnog turizma i edukacija o standardima, tradicionalnim zanatima, autohtonij poljoprivredi, gastronomskoj ponudi i slično. Obrazovanje stanovništva ruralnog područja potrebno je teoretski i praktično uspostaviti od škole do seoskog stanovništva.

U mnogim slučajevima, obuke stručnih službi iz različitih ruralnih opusa ne pružaju dovoljno znanja proizvodnji prilagođenoj agroekološkim uvjetima. Također nedostaje obrazovanje o okolišu i održivosti u gotovo svim područjima. Nivo znanja iz oblasti prirodnih resursa, poljoprivrede, šumarstva i okoliša koja doprinose dugoročnom planiranju i utvrđivanju profesionalnih odluka nije dovoljan i često je fragmentisana na neke sekundarne oblasti života na selu. Za izgradnju svjesnog potrošačkog društva od ključne je važnosti obrazovanje o zdravstveno ispravnom proizvodu, što trenutno nije dovoljno naglašeno kod stručne poljoprivredne službe u komunikaciji sa poljoprivrednicima. Stručne institucije u BPK Gorazde mogle bi značajnije doprinijeti razvoju održivog turizma, kreiranje ruralne politike i njene implementacije, baveći se više primjenskim, a manje iluzijama za egzaktna istraživanja (egzaktna istraživanja su jedva održiva čak i u visoko razvijenim zemljama svijeta).

✦ Vjerske zajednice

Vjerske zajednice imaju važnu ulogu u razvoju turizma zbog postojanja i prirode religijskih objekata/običaja koji mogu biti iskorišteni u razvoju turističkih proizvoda. Religijski objekti se mogu koristiti za promociju kulturno-historijskog nasljeđa i uključenje u turističku ponudu za različite segmente, osobito za razvoj vjerskog i tranzitnog turizma.

Turizam prilagođen za BPK Gorazde

Grad Gorazde; Foča u FBiH; Pale u FBiH

Održivi turizam, definiše se kao upravljanje resursima ostvarujući ekonomske, socijalne i estetske potrebe, tako da se poštuju osnovni ekološki procesi, biološka raznolikost i sistemi na kojima se zasniva život ljudi na selu, stvara dobrobit društvu u cjelini. Održivi turizam podrazumijeva održivo upravljanje prirodnim resursom i okolišom i može da zadovoljava potrebe turista i lokalnog domaćinstva, na uzajamnim koristima kojima se postižu ekonomske vrijednosti, a Priroda se maksimalno štiti i održivo koristi. Dakle, u prirodi se integrišu svi resursi na takav način da se ostvaruju ekonomske, socijalne i estetske potrebe uz održavanje bitnih ekoloških procesa, biološke raznolikosti i života u ruralnim sredinama. U najkraćem rečeno, održivi turizam je „pametno“ raspolaganje turističkim resursima, od kulturnih vrijednosti do prirodnih bogatstava. Održivi razvoj turizma podrazumijeva:

- optimalno korištenje prirodnih resursa uz očuvanje ekoloških procesa, prirodne baštine i biološke raznolikosti.
- poštivanje društvenih i kulturnih vrijednosti zajednice, te očuvanje kulturne baštine i tradicionalnih vrijednosti uz razumijevanje i toleranciju.
- dugoročno planiranje za unaprijeđenje ekonomskih vrijednosti i ublažavanje siromaštva uz konstantan doprinos socijalnim prilikama u ruralnoj sredini.

Ruralni - Seoski turizam sve češće dolazi kao opcija bijega od stresne svakodnevnice uz odmor na seoskim imanjima, u prirodnim predjelima, s domaćom kuhinjom, u atmosferi prisnih međuljudskih odnosa, te je kao takav sve popularniji. Seoski turizam omogućuje različite aktivnosti, prije svega: šetnje, lov i ribolov, branje gljiva, ljekovitog bilja i šumskih plodova i td.

Najznačajnija i najpopularnija djelatnost u okvirima seoskog turizma je **agroturizam**, gdje porodična i poljoprivredna gazdinstva nude ugostiteljsko-turističke usluge. Osnovna djelatnost agroturizma je poljoprivredna proizvodnja, a ugostiteljsko-turistička djelatnost je dodatak ponudi. Turističko-ugostiteljske usluge na poljoprivrednom porodičnom posjedu mogu biti registrirane kao pravne ili fizičke osobe, a usluge: smještaja, prehrane (hranu i piće iz vlastite proizvodnje, po mogućnosti organski certificirane). Uz navedene ponude moguće su i druge turističke usluge kao što su: učešće u različitim poljoprivrednim poslovima, jahanje, lov, ribolov, izleti, različite radionice, itd.

Lovni turizam ima veliki značaj jer upotpunjuje i obogaćuje asortiman opšte turističke ponude, prema tome i ponude BPK Goražde, a u znatnoj mjeri podstiče i druge vrste privređivanja (hotelijerstvo, ugostiteljstvo, pansionsku i vanpansionsku, kao i druge vidove potrošnje). Koliko će BPK Goražde i njegove lokalne zajednice (Grad Goražde; Foča i Pale u FBiH) uspjeti da udovolje stranom gostu, toliko će i strani gosti uticati na profit ove grane turizma.

Mnoga pitanja u lovstvu na nivou FBiH i BPK Goražde nisu rešena, pa je čak situacija na tom planu i iskomplikovana, posebno kada je reč o dozvolama za lov, lovačkim izvještajima, lovnim vrstama, sezoni lova, lovnim kartama, lovačkim područjima i slično. Strani lovci su spremni mnogo da potroše, ali za uzvrat zahtijevaju vrhunski smeštaj, kvalitetnu uslugu, ljubazne domaćine, dobre puteve do lovišta, puna lovišta divljači, sigurnost u šumi i na kraju da cijeli ulov mogu da odnesu u svoju zemlju.

Zbog toga je potrebno ulaganje u objekte - lovne kuće, domove i njihovo osavremenjavanje, što bi se sigurno isplatilo vrlo brzo. Ono što je potrebno učiniti da bi se lovci zainteresirali za lov je promjena propisa vezanih za unos oružja, rješenje problema sa priznavanjem veterinarskih usluga, obezbjeđenje adekvatnog smještaja za lovce i lovačke pse, kao i hladnjača sa suhim ledom za čuvanje odstrijeljene divljači. Potrebna je i dodatna edukacija ljudi koji su zaduženi da prate lovce, ali i učenje stranih jezika. Razvoj lovnog turizma je posebno značajan zbog toga što se lovna područja uglavnom nalaze u krajevima sa otežanim uslovima života ruralnih sredina.

Riječni turizam BPK Goražde u postupku dodjele ribolovnih prava raspisuje konkurse o ustupanju na korištenje ribolovnog prava po ribolovnim zonama. Na osnovu Odluke o utvrđivanju visine naknade za korištenje ribolovnih zona utvrđuju se iznosi naknada za aktivnosti u aspektu ribolova. Rijeka Drina je izuzetno atraktivna da doprinese progresu ruralnog razvoja.

Tradicionalna i gastronomska proizvodnja i ponuda ruralnih područja BPK Goražde imaju preduvjete za promovisanje autohtonih i tradicijskih poljoprivrednih proizvoda (proizvodi od voća, povrća, mesa, mlijeka meda i drugi). Obzirom da su se stvorili uslovi za zaštitu i promociju tipičnih prehrambenih proizvoda (doneseni su Pravilnici o zaštiti geografskog porijekla i tradicionalnog ugleda, kao i Zakona o hrani Bosne i Hercegovine i Zakona o zaštiti intelektualnog vlasništva), potrebno je, uz dodatne edukacije i programe ostvariti brendiranje. Proizvodnja zdravstveno ispravne hrane je sastavni dio promocije zdravog životnog stila i zdrave prehrane ruralnih područja. U narednom periodu potrebno je provesti u saradnji sa nadležnim institucijama mjere kontrole cjelokupnog lanca proizvodnje hrane, uz uspostavljanje međunarodnih standarda, i to: u poljoprivrednoj proizvodnji standarde vezano za organsku proizvodnju, uz certificiranje po načelima GLOBAL GAP-a, standardizaciju vezano za preradu hrane po načelima ISO 22000, IFS - International Food Standard, Codex Alimentarius HACCP, kao i provođenje načela dobre higijenske prakse u svim segmentima proizvodnje hrane. Monitoring i kontrola zdravstvene ispravnosti hrane neophodno je provoditi putem ovlaštenih nadležnih institucija i inspekcija uz akreditaciju i certficiranje laboratorija koje će biti povezane sa ruralnim područjima (uzorkovanje).

Gastronomska ponuda je dio turističke ponude kao i šansa za poboljšanje prehrambenih navika kako ruralnog tako i urbanog stanovništva. U gastronomskoj ponudi potrebno je provesti slijedeće mjere: afirmacija domaće gastronomske ponude u turističkoj ponudi, kroz njeno kvalitetno definiranje, a zatim promociju putem stručnih publikacija, medija i manifestacija obogaćivanje gastronomske ponude kvalitetnim i prepoznatljivim proizvodima karakterističnim i za druga geografska područja, korištenje lokalnih organski proizvedenih namirnica u gastronomskoj ponudi, edukaciji o kreiranju gastronomske ponude hrane (tradicionalnih jela).

Tradicionalni običaji mogu se klasificirati na vjerske i narodne običaje. Manifestacije tradicionalnih običaja mogu biti podrška razvoja ruralnog turizma. Tradicionalne običaje potrebno je obraditi posebnim projektom povezanim sa oraganizacijom turističkih ruta i kulturnim raznolikostima. Također, potrebno je izraditi evidenciju sa podacima o tim običajima te ih afirmisati pomoću informativnih i promotivnih materijala (brošure, letci i slično).

Stari zanati zahtijevaju uvođenje posebnih obrazovnih programa, odnosno programa prekvalifikacije i dokvalifikacije u oblastima starih zanata uz podizanje svijesti o vrijednosti kulturne baštine uz oživljavanje tradicionalnih obrta i proizvodnje autohtonih proizvoda prilagođenih savremenim potrebama i načinu života. Potrebno je osmisliti programe oživljavanja starih zanata kojima će se afirmisati kao sastavni, živi dio kulturne baštine i njihova upotrebna vrijednost u savremenom načinu života. Također, potrebno je napraviti evidenciju o starim zanatima te ih adekvatno promovisati.

Promocije i sajamske aktivnosti mogu se odvijati kroz godišnje izložbe tradicijskih, obrtničkih i poljoprivrednih proizvoda, organske proizvodnje, bogatstva kulturne baštine i običaja. To daje mogućnost za razmjenu iskustava između proizvođača, organizacije tematskih okruglih stolova, sagledavanje problema sa kojima se proizvođači susreću u postupku proizvodnje, organizaciji tržišta za stalan plasman proizvoda i drugo.

Organizacija turističkih ruta u ruralnom području podrazumijevaju između ostalog, i mogućnost razvoja različitih sportskih aktivnosti, kao i uspostavljanje škole jahanja i druge atrakcije, koje je potrebno podsticati.

Foča u FBiH svoju perspektivu, između ostalog, vidi u razvoju turizma. Općina raspolaže značajnim prirodnim potencijalima za razvoj turizma, naročito u oblastima seoskog, zdravstvenog i sportsko-rekreativnog turizma, te djelimično kulturno-historijskog. Međutim do danas niti jedan od navedenih oblika u bilo kojem segmentu nije organizaciono uspostavljen, niti su stvoreni atraktivni smještajni i sadržajni kapaciteti za značajnije turističke posjete. Od značajnijih mogućnosti potrebno je naglasiti mogućnost splavarenja rijekom Drinom, rafting, Drinsku regatu, turističko-rekreativne sadržaje u vidu kampovanja u atraktivnim oazama zelenila uz slivove rijeke Drine i na njenom atraktivnom toku od Ustikoline do Goražda. Manifestacija „Ustikoljansko ljeto“, koja se održava svake godine u mjesecu juli/avgust, obuhvata smotre folkloru u izvedbi brojnih kulturnoumjetničkih društava iz svih krajeva Bosne i Hercegovine i inostranstva, zatim muzičke programe u oblasti narodne, zabavne i duhovne muzike te sportske programe u raznim sportskim disciplinama. U turističkoj djelatnosti na području Općine djeluju samo dva pravna lica „Baša“ d.o.o. i „Obner-Ada“ d.o.o koja ujedno i imaju smještajne kapacitete. Turističku ponudu općine, pored pomenutog čine: - bistra i brza rijeka Drina podesna za odmor, rafting i splavarenje, - sportska staza za brdsku auto trku koja se nalazi na putu Ustikolina - Jabuka, - Turhan Emin-begova džamija, kao najstarija džamija u BiH, te dovište Dobre vode koje iz godine u godinu ima sve veću posjetu od nekoliko hiljada vjernika i posjetilaca. - bogato kulturno-historijsko nasljeđe: groblje na Presjeci kod Ustikoline, grobljanska cjelina koja se nalazi u katastarskoj općini Donje Žešće i ima status Nacionalnog spomenika. Rimski most koji se nalazi u mjestu Kožetin, naselje Cvilin na desnoj obali Drine, ima status nacionalnog spomenika, zatim, grobljanska cjelina „Okolište“ (Zebina šuma). Postoji mogućnost izgradnje kampova i sportskih terena pored rijeka Drine i Koline („Ada“, „Modran“, „Kolina“), izgradnja kampa na obroncima Jahorine (lokalitet Grebak) za ljubitelje planina i planinarstva, a vrijedno pomena je i izletišta Jabuka.

Pale u FBiH svoju perspektivu, između ostalog, treba tražiti u razvoju turizma. Općina raspolaže značajnim prirodnim potencijalima za razvoj turizma, naročito u oblastima sportsko-rekreativnog, seoskog, kulturno-historijskog i zdravstvenog turizma. Rekreativna šetnja ili planinarenje u prirodi u ovoj općini je zastupljena kroz razne adekvatne staze u koje spadaju: Najviši vrh u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde,

Borovac; Planinarski dom na lokalitetu Srednjih Bara; Planinski masiv Crni vrh, Tabakova stijena; Vidikovac Pogled, relacija selo Datelji-Komrani; Vidikovac Cjerice.

Na izvorištima termalne vode "Toplik" postoje idealni uvjeti za kampovanje u netaknutoj prirodi. Visovi Crni Rajski Vrh, Klek i Borovac su idealno mjesto za boravak i odmor. Ribljim fondom na području općine Pale raspolaže Sportsko ribolovno društvo "Toplik" Prača. Važno je napomenuti postojanje ugostiteljsko-turističkog objekta "Bijela Voda", bungalovi kuće za odmor restoranom sa domaćom tradicionalnom kuhinjom, zatim lovište „Vražalica“. Pored ovog postoji i uređeno lovište „Kriva Draga“ kojim raspolaže lovačko društvo "Dr. Zahid Čaušević" Pale-Prača. Lovištem „Vražalice“ upravlja preduzeće „Bijela Voda“ d.o.o. Prača kao koncesionar. U toku je prikupljanje podataka za pećinu „Dugovještica“, koja će biti uvršena u turističku ponudu kao jedna od turističkih atrakcija. U sklopu turističke ponude općina nudi i program manifestacije „Pračansko ljeto“, koja se tradicionalno održava u mjesecu julu i augustu svake godine.

Preporuke – mjere – rješenja:

- uspostaviti efikasnu administrativnu strukturu na kantonalnom i lokalnom nivou i stvarati konkurentnu poslovnu klimu u ruralnim sredinama,
- podrška stvaranju novih proizvoda (kućna radinost, obrt i dr.) kao sistem samozapošljavanja i opstanka ljudi (posebno mlađe starosne dobi) na selu,
- prilagoditi administrativne naknade za pokretanje novih proizvodnih pogona, farmi, plastenika, otkupnih stanica, rekreacionih aktivnosti, različitih atrakcija i atraktivnosti,
- povećati finansijske impute za sve poljoprivredne aktivnosti na selu u odnosu na dosadašnje (manje proizvodne kapacitete, biljnu i animalnu proizvodnju, potencirati organsku i integralnu proizvodnju u prioritetu, opremu i dr.),
- podrška za pripremu poslovnih planova, i razvojnih projekata,
- razvijati ljudske potencijale za pružanja usluga i podrške poljoprivrednicima i drugim klijentima u turističkim kreacijama,
- turizam BPK Goražde provoditi u sinergiji poljoprivrede, šumarstva, kulturne baštine i okoliša,
- definisati BPK Goražde, posebno Pale i Foču u FBiH kao prepoznatljivu turističku destinaciju,
- organizovati racionalno i održivo upravljanje turističkim destinacijama,
- izraditi i implementirati programe: projekat porodičnih turističkih destinacijama, projekat turističkih iznajmljivanja stambenog prostora, kuća, vikendica, projekat različitog seoskog zanastva i seoskih rukotvorina, projekat ruralnog kulmarstva, projekat seoskog života BPK Goražde,
- Prezentirati i promovirati sve smještajne objekte ruralnih prostora BPK Goražde (uključujući objekte ruralnih – seoskih stanova ili kuća za iznajmljivanje, usluga jela i pića, tradicionalne „bosanske“ ugostiteljske objekte sa tradicionalnom kuhinjom, objekte sportskih i rekreacijskih namjena, ostale tradicijske infrastrukturne prostore,

Partnerstvo sa dijasporom

„Gdje god pođi svome domu dođi“

Iseljavanje ruralnih područja aktuelno je u čitavoj BiH i sve više postaje demografski problem. Pored niskog prirodnog priraštaja, iseljavanje (emigracija) je jedan od glavnih uzroka velikog pada populacije stanovništva. Iako ne postoje precizni podaci o povratku emigranata iz inostranstva, neka istraživanja ukazuju da više od polovine ima definitivnu namjeru da se vrati u BiH što je u skladu sa prosjekom u regiji. Politika o saradnji sa iseljeništvom trebala bi imati viziju da dugoročno uspostavi institucionalnu saradnju sa iseljeništvom, te da maksimalno povećava uticaj takve saradnje na svim nivoima.

Politika o saradnji sa iseljeništvom treba da stvori neophodne pretpostavke za sistemsko i kvalitetno unapređenje saradnje sa iseljenicima za što je potrebno uključivanje institucija svih nivoa vlasti, svake u okviru svoje nadležnosti, odgovoriti na potrebe i zahtjeve iseljeništa, te uključiti iseljeništo u ekonomski i društveni život i razvoj lokalne zajednice. Stvaranje pomenutih pretpostavki nastojat će se ostvariti kroz tri glavna strateška cilja:

- razvoj pravnog sistema i institucionalnih kapaciteta,
- pružanje podrške dijaspore i unapređenje saradnje,
- stvaranje uslova za veći doprinos dijaspore razvoju lokalnih i regionalnih zajednica.

U općini Foča u FBiH podataka o registru, brojnosti i strukturi dijaspore nema, kao ni pripadajućih inicijativa za saradnju i investicije. U općini Pale u FBiH registrovano je pet (5) sa velikim rejtingom privrednika u dijaspori od čega je 1 u Italiji, 2 u Holandiji, 2 u Njemačkoj, ali značajnijih investicija u zajednici od strane dijaspore do sada nije bilo.

Mjere za realizaciju ciljeva:

abela br. 26. Ciljevi, mjere i preporuke u razvoju turizma

OPREDJELJENJA - RJEŠENJA - MJERE	
MJERE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Donijeti Strategiju saradnje sa iseljeništvom na nivou BPK Goražde. ○ Razviti mehanizme međuinstitucionalne koordinacije za saradnju sa iseljeništvom. ○ Jačati kapacitete institucija za saradnju sa iseljeništvom. ○ Pratiti i izvještavati iseljeničke i povratničke tokove. ○ Unaprijediti saradnju u oblasti nauke, kulture, obrazovanja, poljoprivrede, turizma, šumarstva i drugih privrednih i van privrednih segmenata. ○ Unaprijediti razmjenu informacija (sačiniti adresar iseljenika iz BPK Goražde).

PREPORUKE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Stvarati konkurentnu poslovnu klimu u ruralnim sredinama. ○ Prilagoditi administrativne naknade za pokretanje novih proizvodnih pogona, farmi, plastenika, otkupnih stanica, rekreacionih aktivnosti, različitih atrakcija. ○ Povećati finansijske inpute za sve poljoprivredne aktivnosti na selu u odnosu na dosadašnje, posebno organsku i integralnu proizvodnju, opremu i dr.). ○ Turizam BPK Goražde provoditi u sinergiji poljoprivrede, šumarstva, kult. baštine i okoliša. ○ Organizovati racionalno i održivo upravljanje turističkim destinacijama. ○ Izraditi programe: projekat porodičnih turističkih destinacija.
------------------	---

7.8. Tržište u funkciji poljoprivrede i ruralnog razvoja

Stanje i zadaci tržišta u aspektima ruralnog razvoja

U uslovima slobodnog tržišta i liberalizacije tokova plasmana roba od presudnog je značaja jačanje vlastite proizvodnje i izgradnja tržišne konkurentnosti, naspram proizvodnje iz okruženja i uvoza hrane u BiH, koji iznosi 85%. Infrastruktura, koja je danas stvarnost, nije u stanju da proizvodima ruralnih posjeda pruži zadovoljavajuća rješenja plasmana njihovih proizvoda. Unutrašnji tržišni ambijent razvijati će se u skladu sa ekonomskom moći stanovništva da kupuje hranu, (određen broj stanovništva sa većim životnim standardom) posebno domaću, organski certificiranu, zdravstveno ispravnu hranu, dok će se drugi dio stanovništva bazirati na jeftinijoj ponudi proizvoda (bez obzira o kakvom se proizvodu radi). Sve ovo navedeno ima i osnove i pretpostavke boljeg poslovnog povezivanja, da bi se time : preovladale teškoće iz male i neplanske „ad hock“ proizvodnje; uspostavljale horizontalne i vertikalne veze proizvođača ruralnih područja i tržišta (prehrambena industrija, domaći ili ino kupci, turistička ponuda i sl.); oblikovala konkurentnost domaće proizvodnje na tržištu; uspostavila čvršća tržišna infrastruktura.

Proizvodnja različitih proizvoda u opusu ruralnog razvoja jako je složena, vertikalno i horizontalno slojevita i interaktivna. Stoga, ona zahtijeva gradnju međusobnih direktnih poslovnih veza. Te veze zahtijevaju dugoročnu poslovnu saradnju, uključujući i impute, ukoliko se radi o poljoprivrednim proizvodima u preradi, čuvanju i distribuciji, kako bi se eliminisao bilo kakav rizik. Neophodno je: izgraditi takav sistem kakav bi mogao udovoljiti zahtjevima domaćinstva za sigurniji plasman svojih proizvoda (u Strategiji navodimo prijedloge i mjere da se prevaziđu navedeni problemi; težiti tržištu sa jednako funkcionalnim ulaznim tokovima za reprodukciju proizvodnje.

Kada je u pitanju sektor poljoprivrede neophodno je:

- odvajanje tržišnog od netržišnog dijela (tržišni dio podrazumijeva i proizvodnju predviđenu za sve vrste turizma), te identifikovanje proizvođača sa startnom pozicijom i potencijalima za komercijalnu proizvodnju (finansijskim imputom davati podršku takvim proizvođačima u aspektima kapitalnih ulaganja, a manja

- gospodarstva finansijski podsticati u okviru ruralne podrške (fond za ruralni razvoj koga u prioritetu predlažemo za formiranje):
- pomoć ruralnim gospodarstvima u pružanju informacija da uvijek imaju odgovore na pitanja-šta, za koga i na koji način će proizvoditi;
 - sistem podsticaja na nivou BPK Goražde reformisati, zadržavajući okvire harmonizacije sa FBiH, ali većom podrškom i sa više samostalnosti (nisu isti interesi u svim kantonima), svakako u sklopu podsticaja obezbijediti veći finansijski imput za ruralni razvoj (u okvirima Agencije i fonda koga predlažemo u prioritetu formirati na nivou BPK Goražde);
 - uspostaviti domaću mrežu subjekata i institucija za efikasniji tržišni prihvata proizvoda (Preporuka: formirati robne rezerve na nivou BPK Goražde (predloženo u ranijem tekstu) radi sigurne proizvodnje i plasmana proizvoda poljoprivrednika ruralnih sredina, ali i za stabilizaciju cijena proizvoda koji često dostižu nerealne cijene i guše domaće proizvođače.

7.9. Institucijalna podrška poljoprivredi i ruralnom razvoju BPK Goražde

Kantonalna i lokalna vlast u funkciji ruralnog razvoja BPK Goražde

Ostvarivanje vladinih ciljeva ruralne politike u velikoj mjeri ovisi o lokalnim akterima, stoga je od najveće važnosti „probuditi“ lokalnu upravu i uključiti je u većoj mjeri u planiranje i oblikovanje budućnosti ruralnih naselja. Potrebna je saradnja i partnerstvo, u kojem se promovira razvoj seoskih naselja na temelju uzajamnog interesa i solidarnosti. Važno je da ruralne sredine i lokalne zajednice sarađuju kroz zajedničke razvojne programe i kroz protok informacija, kontakte, kroz razmjenu i razmjenu iskustava. Mrežna ekonomija koja koristi lokalne kapacitete i resurse na način koji kontrolira lokalna zajednica, smanjuje ranjivost i povećava održivost života ljudi na selu. Dovodeći proizvođača bližem kontaktu sa lokalnim zajednicama, bliže potrošaču, povećava se proizvodna sigurnost, time i standard ljudi u ruralnim sredinama. Stvaranje

Prijedlog – Mjere:

- boljom i efikasnijom organizacijom, postupcima umrežavanja, vertikalnog i horizontalnog uvezivanja (putem udruženja – istinskih servisa poljoprivrednicima, (ne „tamburaškim društvima“ kojih imamo na pretek),
- investiranjem u znanje i tehničko – tehnološko unaprjeđenje, time i efikasniji nastup u prodaji,
- stvaranjem povoljnih infrastrukturnih uslova
- direktnim finansijskim imputom ruralnim područjima.

Stručne službe u funkciji ruralnog razvoja

Nije sporno da su potrebni efikasni i konkretni prijedlozi strateških opredjeljenja s kojim bi ruralna područja BPK Gorazde postao značajniji partner vanjskom okruženju. Put do takvog rezultata vodi preko dosljedne implementacije zadataka iz ove strategije. Ruralna sredina može se razvijati samo uz odgovarajuću *institucionalnu podršku* svih faktora koji u njenom lancu imaju odgovarajuće obaveze i dužnosti (u ranijem tekstu navedeni akteri ruralnog razvoja). Svi oni i važni su i efikasni, razmjerno rangu u vertikalni svoje strukture, i to idući od općine pa preko kantona, i entiteta do države kao najvećeg nivoa vlasti. Sve one treba da se nalaze na zajedničkom zadatku:

- da se ruralnom razvoju osigura skladno i efikasno djelovanje od strane prije svega, poljoprivredne i veterinarske službe i
- da ljudi u ruralnoj sredini znaju gdje i na koji način mogu riješiti probleme.

Prijedlog – Mjere:

- da se ruralnom razvoju osigura skladno i efikasno djelovanje od strane prije svega, poljoprivredne i veterinarske službe i
- da ljudi u ruralnoj sredini znaju gdje i na koji način mogu riješiti probleme.
- **Prijem dva izvrioca (agronoma) :**
 1. Specijalnost biljne proizvodnje
 2. Specijalnost animalne proizvoduje

Udruženja poljoprivrednika u funkciji ruralnog razvoja

Udruženja poljoprivrednih proizvođača „trebali bi“ da prate i analiziraju kretanja ne samo u poljoprivrednoj proizvodnji, već da predlažu mjere radi unaprjeđenja uvjeta rada i poslovanja svojih članova, da učestvuju u pripremi mjera razvojne politike i strategije razvoja, na poslovnom povezivanju privrednih subjekata, da učestvuju u mehanizmima zaštite domaće proizvodnje, da sprječavaju monopolističke položaje na domaćem tržištu i učestvuju u izgradnji sporazuma i dogovora koji se tiču života na selu (da budu istinski servis proizvođača). Dakle, udruženja poljoprivrednika trebali bi da imaju savjetodavnu, edukativnu i lobirajuću ulogu i predstavljaju prvu sponu poljoprivrednog proizvođača sa svim relevantnim institucijama i organizacijama u okruženju. U BPK Gorazde svoju funkciju istinski obavlja samo Udruženje pčelarstva i ljekovitog bilja i Udruženje “Bagrem”

Veterinarska služba

Na nivou BiH uspostavljen je *Ured za veterinarstvo*. Ovim uredom uspostavljena je veterinarska kontrola sa nizom njenih zakonodavnih i koordiniranih funkcija. Zadaci Veterinarskih stanica na nivou BPK Gorazde bili bi sljedeći: reprodukcija (vještačko

osjemenjavanje) i proizvodna sposobnost različitih vrsta i kategorija stoke, sa stanovišta zdravstvene zaštite i zdravlja životinja, liječenje i suzbijanje zaraznih i drugih bolesti; briga da sirovine i prehrambeni proizvodi životinjskog porijekla budu zdravstveno ispravni, i prevencija ostataka štetnih materija u prehrambenim proizvodima životinjskog porijekla.

SWOT ANALIZA

POLJOPRIVREDA	
RAZVOJNI PROBLEMI	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nedovoljan finansijski input za progres u poljoprivredi ruralnih prostora. ○ Nedostatak stručne poljoprivredne službe direktno u proizvodnji i preradi. ○ Neregulisano domaće tržište poljoprivrednih proizvoda. ○ Nedostatak intervencije na tržištu poljoprivrednih inputa ○ Nedostatak rashladnih i skladišnih prostora ○ Nedostatak kantonalnih rezervi za ugovaranje i otkup poljop. proizvoda ○ Nedostatak konzistentne poljoprivredne politike na nivou FBiH.
RAZVOJNE PERSPEKTIVE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ugovaranje proizvodnje od strane kantonalnih poljop. rezervi (primarno je formirati). ○ Osiguravanje kvalitetnih i funkcionalnih skladišta i rashladnih kapaciteta za prihvatanje poljoprivrednih proizvoda. ○ Formiranje stručne savjetodavne službe u funkciji servisa poljoprivrednicima. ○ Formiranje Agencije za ruralni razvoj (prijedlog za primarno formiranje) ○ Koristiti autohtone voćne vrste za preradu u organske proizvode (primarno).
RURALNI PROSTOR - OKOLIŠ	
RAZVOJNI PROBLEMI	<ul style="list-style-type: none"> ○ Osjetljivost područja na posljedice klimatskih promjena - poplava i požara. ○ Ograničene količine kvalitetnog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju (nedovoljne površine prve I i II bonitetne kategorije). ○ Nepostojanje jedinstvenog informacionog sistema za okoliš na nivou BPK Goražde. ○ Nedovoljna izgrađenost i zastarjelost postojeće infrastrukture ruralnih sredina. ○ Pojava invazivnih vrsta negativno utječe na autohtone i endemske vrste. ○ Postojanje divljih odlagališta i nesanitarno odlaganje otpada. ○ Nedovoljna sredstva za ulaganje u prometnu infrastrukturu, posebno na prostore ekstremnih ruralnih sredina.
RAZVOJNE PERSPEKTIVE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Mjere klimatskih promjene uvrstiti u strateške dokumente. ○ Održivo upravljanje zemljištem (smanjiti degradaciju - eroziju putem održivih poljoprivrednih praksi i kontrolisanom sječom šuma, te destrukciju kroz plansko privređivanje okolišem (najkvalitetnije zemljište čuvati za poljoprivredne svrhe). ○ Poticati monitoring okoliša i razvijati geografsko informacioni sistem (GIS). ○ Jačati sistem komunalne infrastrukture u ruralnim područjima. ○ Jačati sistem odvodnje i tretmana otpadnih voda. ○ Voditi računa o biodiverzitetu i statusu biljnih vrsta - zaštita autohtonih genetskih resursa. ○ Održivo upravljanje otpadom kroz povećanje obima organiziranog prikupljenja otpada i odlaganje na sanitarnim deponijama i zbrinjavanje divljih odlagališta.
RURALNI TURIZAM	
RAZVOJNI	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nепрепознавање ruralnog turizma koji dodaje vrijednost turističkoj destinaciji. ○ Nepostojanje ekspertize u malim porodičnim gazdinstvima. ○ Nepostojanje zakona koji tretiraju problematiku ruralnog turizma.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Uspostavljanje sistema turističkih zajednica sa ciljem efikasnog upravljanja turističkim razvojem na lokalnom nivou. ○ Neplanski razvoj pojedinačnih ponuda u segment ruralnog turizma. ○ Nedovoljna prepoznatljivost agroturizma. ○ Nedovoljan razvojni poticaj razvoju agroturizma, jer su porodična poljoprivredna gazdinstva "čuvari ruralnog kraja". ○ Niska stopa iskorištenosti smještajnih kapaciteta i nepovoljna struktura postojećih smještajnih kapaciteta u ruralnim područjima ○ Nedovoljna atraktivnost u turističkoj ponudi.
RAZVOJNE PERSPEKTIVE	<ul style="list-style-type: none"> ○ Prepoznati ruralni turizam kao alat za socijalnu, ekonomsku, ekološku i socio-kulturnu ruralnog prostora - regeneraciju prostora. ○ Organizirati trening, stalno usavršavanje i edukaciju za lokalne stakeholdere, poduzetnike i zaposlenike za potrebe ruralnih prostora. ○ Popraviti lošu i neadekvatnu marketinšku aktivnost. ○ Izrada Strateškog marketing plana turizma BPK Goražde kojim bi se definisali glavni turistički proizvodi, tržišni segmenti, promotivne i komunikacijske aktivnosti. ○ Popraviti imidž turističke ponude u ruralnom području ○ Potaknuti razvoj ugostiteljsko-turističke ponude kroz razvoj tradicionalnih aktivnosti na poljoprivrednim imanjima - proizvodnja tradicionalnih proizvoda, doživljaj „seoskog“ ambijenta i sl. ○ Podizanje kvalitete postojećih smještajnih objekata i poticanje razvoja novih smještajnih objekata, kuća za odmor i porodičnih poljoprivrednih domaćinstava koja pružaju turističke usluge. ○ Osigurati ponudu aktivnosti iz različitih oblika ruralnog turizma (agroturizam, ekoturizam, zdravstveni, enogastronomski, kulturni i sl.)

8. OKVIR ZA PROVOĐENJE, PRAĆENJE, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJU

U okviru predviđenih procesa primarno je izvršiti opis odgovornih institucija, dinamiku i okvir rokova. Potrebna je definisati i markirati nosioce provedbe i svih učesnika koji učestvuju u razvojnim procesima BPK Goražde kako bi na najbolji način odgovorili izazovima razvojnih procesa.

8.1. Provođenje Strategije

Provedba Strategije razvoja propisana je sukladno Zakonu o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 32/17), kao i Uredbi o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 74/19).

Proces planiranja rada započinje izradom smjernica za koje priprema Premijer vlade BPK Goražde, u suradnji sa Stručnom službom Vlade. Plan rada nadležnih organa BPK Goražde je da realizuju strateške ciljeve, prioritete i mjere iz Strategije razvoja Poljoprivrede i ruralnog razvoja za period 2024 – 2028 godina. Prilikom izrade plana rada, organi uprave imaju obvezu preuzeti relevantne mjere iz Strategije razvoja sa pripadajućim indikatorima, kao i polazne i ciljne vrijednosti indikatora za svaku godinu navedenog trajanja dokumenta. U odnosu na svaku utvrđenu mjeru ili program utvrđuju se aktivnosti/projekti čija realizacija doprinosi ostvarenju mjere, prioriteta i strateškog cilja iz Strategije razvoja. Godišnji plan rada poduzimijeva mjere kako bi se implementirali strateški ciljevi, prioriteti i mjere iz usvojenih strateških dokumenata. Godišnji plan rada se priprema na osnovu usvojenih planova.

8.2. Monitoring i izvještavanje

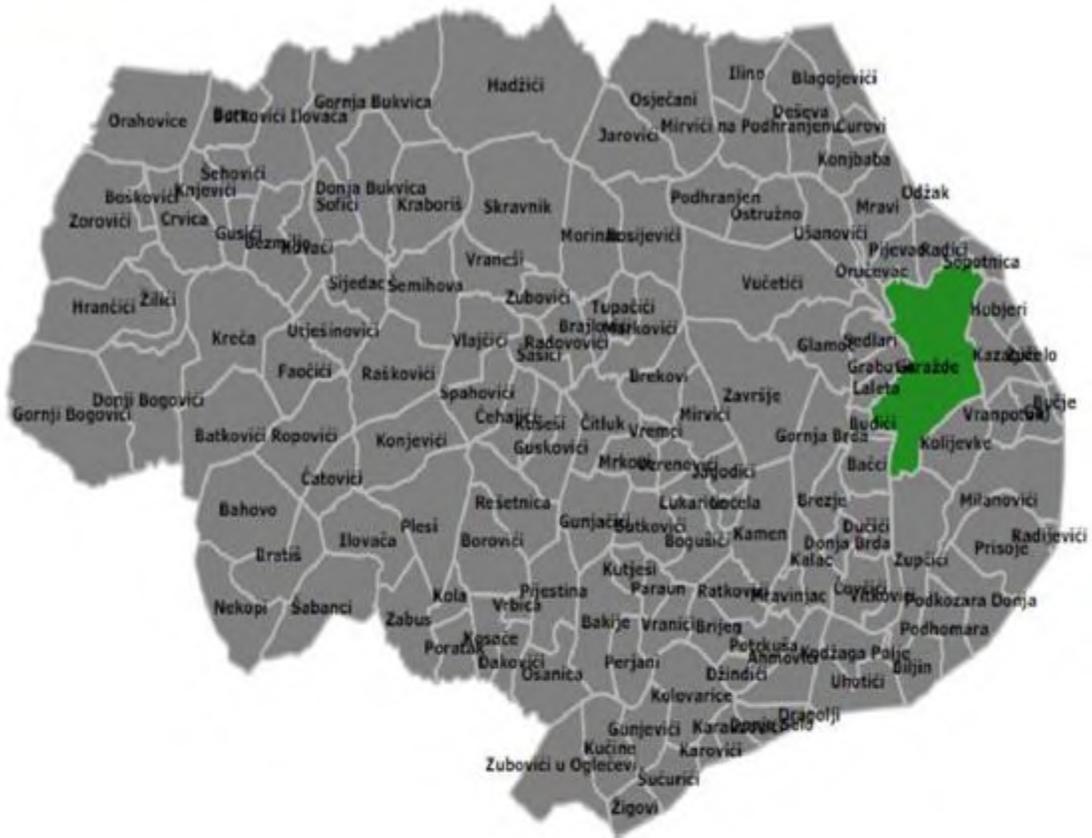
Monitoring predstavlja sistemsko i kontinuirano prikupljanje, analiziranje i korištenje podataka i indikatora radi mjerenja napretka realizacije Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja BPK Goražde za period 2024 – 2028 godina u svrhu poduzimanja odgovarajućih mjera radi eventualnih korekcija i izvještavanja o ostvarenim rezultatima. Kvalitetno obavljanje monitoringa podrazumjeva da uprave BPK Goražde trebaju uspostaviti i redovno ažurirati elektronske evidencije o implementaciji strategije kao i osigurati praćenje indikatora ostvarenja strateških ciljeva, prioriteta i mjera iz Strategije razvoja, kao i indikatora iz godišnjih planova rada. Godišnji izvještaj o radu priprema se radi praćenja provođenja planiranih aktivnosti i ocjene doprinosa u ostvarivanju programa odnosno mjera tijela i institucija na nivou BPK Goražde. U godišnjem izvještaju o radu precizno se navodi jesu li i u kojoj mjeri izvršene planirane aktivnosti iz godišnjih programa rada, ostvareni očekivani rezultati, utrošena planirana sredstva za izvršenje aktivnosti, i za eventualno neizvršavanje, navode se razlozi za neizvršenje ili objašnjenje za djelomično izvršavanje. Pored naprijed navedenog, sektor za razvoj vrši

koordinaciju procesa monitoringa, evaluacije i izvještavanja o realizaciji Strategije, što podrazumijeva aktivnu saradnju sa svim institucijama nosiocima implementacije i monitoringa.

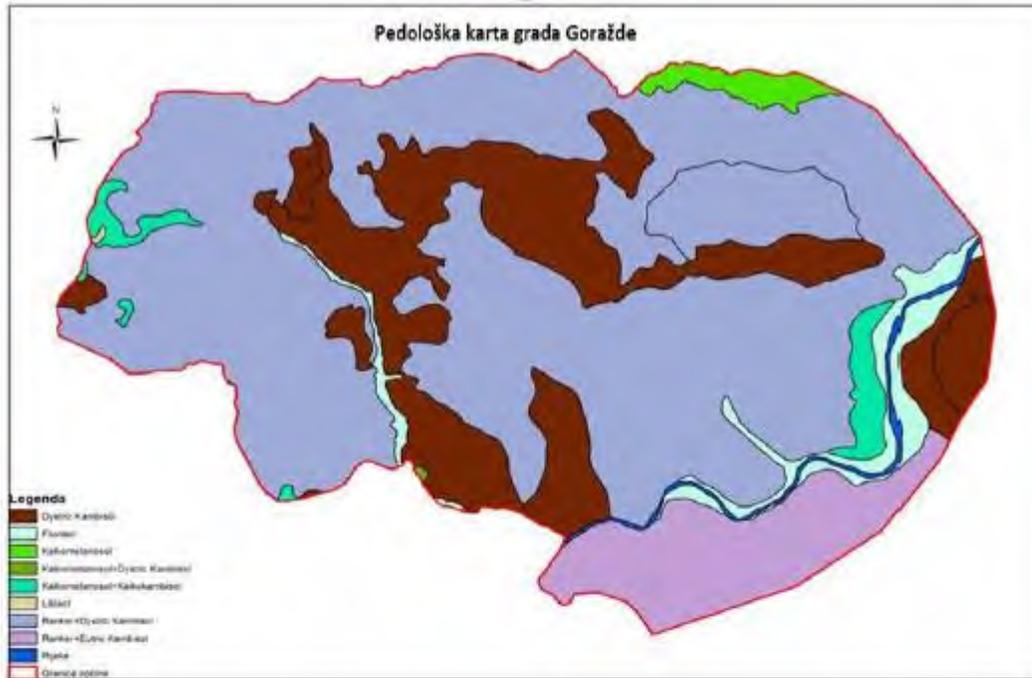
8.3. Evaluacija

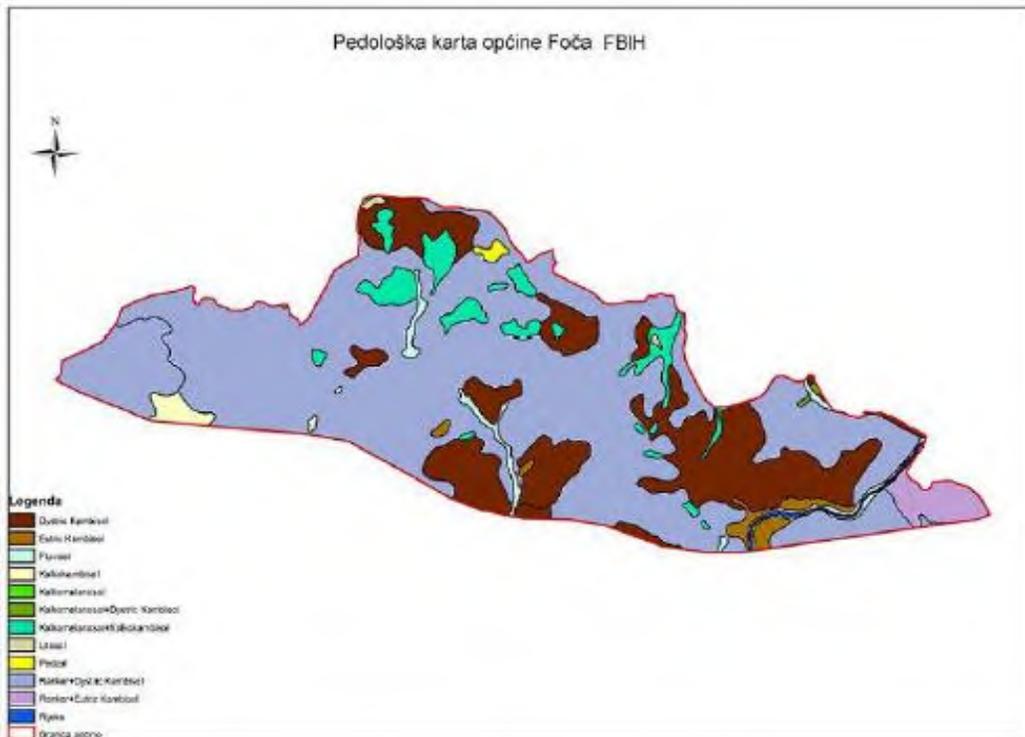
Evaluacije je proces kojim se određuje vrijednost i značaj intervencije, odnosno programa, projekta ili sveukupne strategije razvoja, prema unaprijed definisanim kriterijima. Evaluacija se radi u predzadnjoj godini (moguće i ranije) implementacije Strategije razvoja (2027. godine) i provest će ju nezavisni evaluator izabran od strane Stručnih službi BPK Goražde u ime Vlade. Evaluacija u toku se radi sa ciljem utvrđivanja stepena provedbe, te efektivnosti i efikasnosti planiranih mjera i rezultata prema zacrtanim ciljevima i očekivanjima, kao i sumiranja rezultata i osiguranja kvalitetnih ulaznih elemenata za strateške dokumente za sljedeće plansko razdoblje.

9.PRILOZI

Karta naseljenih mjesta Grada Gorazda (izvor: Dr. Berin Kulelija)

655

Na osnovu poglavlja IV, odjeljak A, člana 23. Ustava Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 8/98, 10/00, 5/03 i 8/04) i člana 109. Poslovnika Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 3/18 i 6/19), Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 7. redovnoj sjednici, održanoj 27. jula 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o pokretanju postupka kupovine
nekretnina u naselju Rasadnik

Član 1.

Ovom Odlukom Bosansko-podrinjski kanton Goražde pokreće postupak kupovine nekretnina u naselju Rasadnik, označene kao k.č.1021/2 zvana Gradska pijaca, ukupne površine 2078 m², u naravi poslovna zgrada u privredi površine 376 m² i zemljište uz privrednu zgradu u površini od 1702 m², parcelu označenu kao k.č. 1015/9 zvana Rasadnik, u naravi neplodno zemljište, površine 494 m², parcelu označenu kao k.č. 1021/1 zvana Gradska pijaca, ukupne površine 5231 m², u naravi poslovna zgrada u privredi površine 1002 m² i zemljište uz privrednu zgradu površine 4229 m², sve upisane u KO Goražde II.

Član 2.

Daje se saglasnost Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da pregovara sa prodavcem oko elemenata kupovine nekretnina iz člana 1. ove Od-

luke, da izvrši određivanje namjene nekretnina, načina upravljanja nekretninama, uvjeta kupovine, kupoprodajne cijene, uknjižbe prava vlasništva, te da o izvršenim pregovorima i uvjetima predloži Skupštini Bosansko-podrinjskog kantona Goražde prijedlog kupoprodajnog ugovora sa svim elementima iz pregovora radi davanja ovlaštenja za zaključenje istog.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 01-11-550/23 PREDSJEDAVAJUĆI
 27. jula 2023. godine S K U P Š T I N E
 G o r a ž d e Muradif Kanlić, s.r.

656

Na osnovu poglavlja IV, odjeljak A, člana 18. i 23. tačka b), Ustava Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/98, 10/00, 5/03 i 8/04), članova 2. i 3. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12), Zakona o privrednim društvima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/15 i 75/21), Odluke o klasifikaciji djelatnosti BiH 2010 („Službeni glasnik BiH“, broj: 47/10) i člana 109. Poslovnika Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 3/18 i 6/19), Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 7. redovnoj sjednici, održanoj 27. jula 2023. G., **d o n o s i**:

ODLUKU
o osnivanju Javnog preduzeća za
upravljanje, zaštitu, održavanje
objekata i obavljanje komunalnih i
drugih djelatnosti od javnog interesa
Bosansko-podrinjskog kantona
Goražde

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.
(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom Bosansko-podrinjski kanton Goražde, ulica 1. slavne višegradske brigade br. 2a, Goražde, (u daljem tekstu: Osnivač) osniva Javno preduzeće za upravljanje, zaštitu i održavanje objekata i obavljanje komunalnih i drugih djelatnosti od javnog interesa Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Preduzeće).

Član 2.
(Razlozi osnivanja)

Preduzeće se osniva prvenstveno radi ostvarivanja sljedećih ciljeva: održivog upravljanja, zaštite i održavanja objekata u vlasništvu Kantona, odnosno objekata i imovine datih na privremeno ili trajno korištenje ili upravljanje Kantonu i efikasnije realizacije komunalnih i drugih djelatnosti od javnog interesa u nadležnosti Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 3.
(Oblik osnivanja i
odgovornost za obaveze)

Preduzeće iz člana 1. ove Odluke je pravno lice, koje se organizira u obliku društva sa ograničenom odgovornošću.

- (1) Preduzeće svojstvo pravnog lica stiče danom upisa u odgovarajući registar društava.
- (2) Preduzeće odgovara za svoje obaveze cjelokupnom svojom imovinom.
- (3) Osnivač odgovara za obaveze društva do visine osnivačkog uloga.

II - FIRMA I SJEDIŠTE PREDUZEĆA

Član 4.
(Firma i sjedište Preduzeća)

- (1) **Preduzeće će poslovati pod firmom (nazivom):** Javno preduzeće za upravljanje, zaštitu, održavanje objekata i obavljanje komunalnih i drugih djelatnosti od javnog interesa Bosansko-podrinjskog kantona Goražde - „18. septembar“ društvo sa ograničenom odgovornošću.
- (2) **Skraćeni naziv:** JP „18. septembar“ d.o.o.
- (3) **Sjedište Preduzeća** je u Goraždu, ul. Maršala Tita br. 5, Goražde.

Član 5.
(Pečati Preduzeća)

Preduzeće ima pečat okruglog oblika u kome je ispisan puni naziv firme i štambilj četvrtastog oblika, koji sadrži naziv firme, a služi za ovjeru podnesaka (akata).

Vrsta pečata i štambilja, način čuvanja utvrdit će se općim aktom koji donosi Uprava Preduzeća.

III - DJELATNOSTI PREDUZEĆA

Član 6.
(Djelatnosti)

Preduzeće obavlja djelatnosti:

- 03.22 Slatkovodna akvakultura
- 16.10 Piljenje i blanjanje drva (proizvodnja rezane građe); impregnacija drveta
- 33.17 Popravlak i održavanje ostalih prevoznih sredstava
- 33.19 Popravlak ostale opreme
- 33.20 Instaliranje industrijskih mašina i opreme
- 35.11 Proizvodnja električne energije
- 35.14 Trgovina električnom energijom
- 35.30 Proizvodnja i snabdijevanje parom i klimatizacija
- 36.00 Sakupljanje, pročišćavanje i snabdijevanje vodom
- 37.00 Uklanjanje otpadnih voda
- 38.11 Sakupljanje neopasnog otpada
- 38.21 Obrada i zbrinjavanje neopasnog otpada
- 38.22 Obrada i zbrinjavanje opasnog otpada
- 38.31 Rastavljanje olupina
- 38.32 Reciklaža posebno izdvojenih materijala
- 39.00 Djelatnosti sanacije okoliša te ostale usluge upravljanja otpadom
- 41.10 Organizacija izvođenja građevinskih projekata
- 41.20 Gradnja stambenih i nestambenih zgrada
- 42.11 Gradnja cesta i autocesta
- 42.13 Gradnja mostova i tunela
- 42.21 Gradnja cjevovoda za tečnosti i plinove
- 42.22 Gradnja vodova za električnu struju i telekomunikacije
- 42.91 Gradnja hidrograđevinskih objekata
- 42.99 Gradnja ostalih građevina nisko-gradnje, d. n.
- 43.11 Uklanjanje građevina
- 43.12 Pripremni radovi na gradilištu
- 43.13 Ispitivanje terena za gradnju bušenjem i sondiranjem
- 43.21 Elektroinstalacijski radovi
- 43.22 Uvođenje instalacija vodovoda, kanalizacije i plina i instalacija za grijanje i klimatizaciju
- 43.29 Ostali građevinski instalacijski radovi
- 43.31 Fasadni i štukatorski radovi
- 43.32 Ugradnja stolarije
- 43.33 Postavljanje podnih i zidnih obloga
- 43.34 Bojenje i staklarski radovi
- 43.39 Ostali završni građevinski radovi
- 43.91 Podizanje krovnih konstrukcija i pokrivanje krovova
- 43.99 Ostale specijalizirane građevinske djelatnosti, d. n.
- 45.11 Trgovina automobilima i motornim vozilima lake kategorije
- 45.19 Trgovina ostalim motornim vozilima
- 45.20 Održavanje i popravlak motornih vozila
- 45.31 Trgovina na veliko dijelovima i priborom za motorna vozila
- 45.32 Trgovina na malo dijelovima i priborom za motorna vozila
- 45.40 Trgovina motociklima, dijelovima i priborom za motocikle te održavanje i popravlak motocikala
- 46.11 Posredovanje u trgovini poljoprivrednim sirovinama, živim životinjama, tekstilnim sirovinama i poluproizvodima
- 46.12 Posredovanje u trgovini gorivima, rudama, metalima i industrijskim hemikalijama
- 46.13 Posredovanje u trgovini drvenom građom i građevinskim materijalom
- 46.14 Posredovanje u trgovini mašinama, industrijskom opremom, bro-

- dovima i avionima
- 46.16 Posredovanje u trgovini tekstilom, odjećom, krznom, obućom i kožnim proizvodima
- 46.17 Posredovanje u trgovini hranom, pićima i duhanom
- 46.18 Posredovanje u trgovini specijaliziranoj za određene proizvode ili grupe ostalih proizvoda
- 46.19 Posredovanje u trgovini raznovrsnim proizvodima
- 46.21 Trgovina na veliko žitaricama, sirovim duhanom, sjemenjem i hranom za životinje
- 46.31 Trgovina na veliko voćem i povrćem
- 46.32 Trgovina na veliko mesom i mesnim proizvodima
- 46.33 Trgovina na veliko mlijekom, mliječnim proizvodima, jajima, jestivim uljima i mastima
- 46.34 Trgovina na veliko pićima
- 46.35 Trgovina na veliko duhanskim proizvodima
- 46.36 Trgovina na veliko šećerom, čokoladom i slatkišima
- 46.37 Trgovina na veliko kafom, čajem, kakaom i začинима
- 46.38 Trgovina na veliko ostalom hranom, uključujući ribe, ljuskare i mekušce
- 46.39 Nespecijalizirana trgovina na veliko hranom, pićima i duhanskim proizvodima
- 46.41 Trgovina na veliko tekstilom
- 46.42 Trgovina na veliko odjećom i obućom
- 46.43 Trgovina na veliko električnim aparatima za domaćinstvo
- 46.44 Trgovina na veliko porculanom, proizvodima od stakla i sredstvima za čišćenje
- 46.45 Trgovina na veliko parfemima i kozmetikom
- 46.47 Trgovina na veliko namještajem, tepisima i opremom za rasvjetu
- 46.49 Trgovina na veliko ostalim proizvodima za domaćinstvo
- 46.51 Trgovina na veliko računarima, perifernom opremom i softverom
- 46.52 Trgovina na veliko elektroničkim i telekomunikacijskim dijelovima i opremom
- 46.61 Trgovina na veliko poljoprivrednim mašinama, opremom i priborom
- 46.62 Trgovina na veliko alatnim mašinama
- 46.63 Trgovina na veliko mašinama za rudarstvo i građevinarstvo
- 46.64 Trgovina na veliko mašinama za tekstilnu industriju te mašinama za šivenje i pletenje
- 46.65 Trgovina na veliko kancelarijskim namještajem
- 46.66 Trgovina na veliko ostalim kancelarijskim mašinama i opremom
- 46.69 Trgovina na veliko ostalim mašinama i opremom
- 46.71 Trgovina na veliko krutim, tečnim i plinovitim gorivima i srodnim proizvodima
- 46.72 Trgovina na veliko metalima i metalnim rudama
- 46.73 Trgovina na veliko drvetom, građevinskim materijalom i sanitarnom opremom
- 46.74 Trgovina na veliko metalnom robom, instalacijskim materijalom, uređajima i opremom za vodu i grijanje
- 46.75 Trgovina na veliko hemijskim proizvodima
- 46.76 Trgovina na veliko ostalim poluproizvodima
- 46.77 Trgovina na veliko ostacima i otpacima
- 46.90 Nespecijalizirana trgovina na veliko
- 47.11 Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavnicama pretežno hr-

- anom, pićima i duhanskim proizvodima
- 47.19 Ostala trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavnicama
- 47.21 Trgovina na malo vodom i povrćem u specijaliziranim prodavnicama
- 47.22 Trgovina na malo mesom i mesnim proizvodima u specijaliziranim prodavnicama
- 47.23 Trgovina na malo ribama, ljuskari-
ma i mekušcima u specijaliziranim
prodavnicama
- 47.24 Trgovina na malo hljebom, pro-
izvodima od brašna, kolačima i
slatkišima u specijaliziranim pro-
davnicama
- 47.25 Trgovina na malo pićima u speci-
jaliziranim prodavnicama
- 47.26 Trgovina na malo duhanskim pro-
izvodima u specijaliziranim pro-
davnicama
- 47.29 Ostala trgovina na malo prehran-
benim proizvodima u specijalizi-
ranim prodavnicama
- 47.30 Trgovina na malo motornim gori-
vima u specijaliziranim prodavni-
cama
- 47.41 Trgovina na malo računarima, pe-
rifernim jedinicama i softverom u
specijaliziranim prodavnicama
- 47.42 Trgovina na malo telekomunikaci-
jskom opremom u specijaliziranim
prodavnicama
- 47.43 Trgovina na malo audio i video-
opremom u specijaliziranim pro-
davnicama
- 47.51 Trgovina na malo tekstilom u spe-
cijaliziranim prodavnicama
- 47.52 Trgovina na malo metalnom rob-
om, bojama i staklom u specijali-
ziranom prodavnicama
- 47.53 Trgovina na malo tepisima i pro-
stiračima za pod, zidnim i podn-
im oblogama u specijaliziranim
prodavnicama
- 47.54 Trgovina na malo električnim apa-
ratima za domaćinstvo u specija-
liziranim prodavnicama
- 47.59 Trgovina na malo namještajem,
opremom za rasvjetu i ostalim
proizvodima za domaćinstvo u
specijaliziranim prodavnicama
- 47.64 Trgovina na malo sportskom opre-
mom u specijaliziranim prodavni-
cama
- 47.71 Trgovina na malo odjećom u spe-
cijaliziranim prodavnicama
- 47.72 Trgovina na malo obućom i pro-
izvodima od kože u specijalizira-
nim prodavnicama
- 47.76 Trgovina na malo cvijećem, sadni-
cama, sjemenjem, gnojivom, kuć-
nim ljubimcima i hranom za ku-
ćne ljubimce u specijaliziranim pr-
odavnicama
- 47.77 Trgovina na malo satovima i naki-
tom u specijaliziranim prodavni-
cama
- 47.79 Trgovina na malo rabljenom rob-
om u specijaliziranim prodavnica-
ma
- 47.81 Trgovina na malo hranom, pićima
i duhanskim proizvodima na šta-
ndovima i tržnicama
- 47.82 Trgovina na malo tekstilom, odje-
ćom i obućom na štandovima i tr-
žnicama
- 47.89 Trgovina na malo ostalom robom
na štandovima i tržnicama
- 47.91 Trgovina na malo putem pošte ili
interneta
- 47.99 Ostala trgovina na malo izvan pro-
davnicama, štandova i tržnica
- 49.31 Gradski i prigradski kopneni pre-
voz putnika
- 49.32 Taksi služba
- 49.39 Ostali kopneni prevoz putnika, d. n.

- 49.41 Cestovni prevoz robe
 49.42 Usluge preseljenja
 49.50 Cjevovodni transport
 50.30 Prevoz putnika unutrašnjim vodenim putevima
 50.40 Prevoz robe unutrašnjim vodenim putevima
 52.10 Skladištenje robe
 52.24 Pretovar tereta
 52.29 Ostale pomoćne djelatnosti u prevozu
 53.20 Djelatnosti pružanja ostalih poštanskih i kurirskih usluga
 55.10 Hoteli i sličan smještaj
 55.20 Odmarališta i slični objekti za kraći odmor
 55.30 Kampovi i prostori za kampiranje
 55.90 Ostali smještaj
 56.10 Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane
 56.21 Djelatnosti kateringa
 56.29 Ostale djelatnosti pripreme i usluživanja hrane
 56.30 Djelatnosti pripreme i usluživanja pića
 68.10 Kupovina i prodaja vlastitih nekretnina
 68.20 Iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (leasing)
 68.31 Agencija za poslovanje nekretninama
 68.32 Upravljanje nekretninama uz naknadu ili na osnovu ugovora
 70.10 Upravljačke djelatnosti
 70.21 Odnosi s javnošću i djelatnosti saopćavanja
 70.22 Savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem
 71.11 Arhitektonske djelatnosti
 71.12 Inženjerske djelatnosti i s njima povezano tehničko savjetovanje
 71.20 Tehničko ispitivanje i analiza
 71.29 Ostalo istraživanje i eksperimen-
- talni razvoj u prirodnim, tehničkim i tehnološkim naukama
 73.11 Agencije za promociju (reklamu i propagandu)
 73.12 Oglašavanje putem medija
 73.20 Istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja
 74.90 Ostale stručne, naučne i tehničke djelatnosti, d. n.
 77.11 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) automobila i motornih vozila lake kategorije
 77.21 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) opreme za rekreaciju i sport
 77.31 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) poljoprivrednih mašina i opreme
 77.32 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) mašina i opreme za građevinarstvo
 77.33 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) kancelarijskih mašina i opreme (uključujući računare)
 77.39 Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) ostalih mašina, opreme i materijalnih dobara, d.n.
 81.10 Pomoćne djelatnosti upravljanja zgradama
 81.21 Osnovno čišćenje zgrada
 81.22 Ostale djelatnosti čišćenja zgrada i objekata
 81.29 Ostale djelatnosti čišćenja
 81.30 Uslužne djelatnosti uređenja i održavanja zelenih površina
 82.30 Organizacija sastanaka i poslovnih sajmova
 85.51 Obrazovanje i poučavanje u području sporta i rekreacije
 85.52 Obrazovanje i poučavanje u području kulture
 85.59 Ostalo obrazovanje i poučavanje, d. n.
 85.60 Pomoćne uslužne djelatnosti u obrazovanju
 90.02 Pomoćne djelatnosti u izvođačkoj

- umjetnosti
- 90.04 Rad umjetničkih objekata
- 91.03 Rad historijskih mjesta i građevina te sličnih znamenitosti za posjetioce
- 93.11 Rad sportskih objekata
- 93.19 Ostale sportske djelatnosti
- 93.21 Djelatnosti zabavnih i tematskih parkova
- 93.29 Ostale zabavne i rekreacijske djelatnosti

Član 7.
(Vanjskotrgovinsko poslovanje)

Djelatnost Preduzeća u vanjskotrgovinskom poslovanju glasi:

- a) vanjskotrgovinski promet u okviru registrovane djelatnosti,
- b) usluge u vanjskotrgovinskom prometu u okviru registrovane djelatnosti,
- c) zastupanje stranih lica u okviru registrovane djelatnosti,
- d) posredovanje i zastupanje u prometu roba i usluga.

Član 8.
(Obavljanje drugih djelatnosti)

- (1) Preduzeće može obavljati poslove samo u okviru djelatnosti upisane u sudski registar.
- (2) Preduzeće može obavljati i druge poslove koji se uobičajeno obavljaju uz djelatnosti upisane u sudski registar, u obimu i na način koji su potrebni za poslovanje, a ne predstavljaju obavljanje tih poslova kao redovne djelatnosti.

IV - OSNOVNI KAPITAL PREDUZEĆA

Član 9.
(Osnovni kapital Preduzeća)

- (1) Osnovni kapital Preduzeća iznosi 1.000,00 KM (slovima: jedna hiljada i 00/100 KM) ili 100% i u cijelosti se uplaćuje u novcu.
- (2) Osnovni kapital čini udio Osnivača u iznosu od 1.000,00 KM (slovima: jedna hiljada i 00/100 KM) ili 100%.
- (3) Osnivač je dužan osnivački ulog u iznosu navedenom u stavu 2. ovog člana uplatiti na privremeni račun kod banke do dana podnošenja prijave za upis osnivanja Preduzeća u registar društava.
- (4) Iznos osnivačkog uloga iz prethodnog stava Preduzeće će kao osnovni kapital prenijeti na transakcijski račun Preduzeća i s njim raspolagati isključivo u skladu sa Zakonom.
- (5) Osnovni kapital se ne može smanjiti ispod iznosa navedenog u stavu 2. ovog člana.
- (6) Povećanje i smanjenje osnovnog kapitala Preduzeća vršit će se u skladu sa zakonom, sa tim da smanjenje kapitala ne može biti ispod iznosa iz stava 2. ovog člana.

Član 10.
(Sredstva Preduzeća)

Sredstva preduzeća u toku poslovanja čine stvari, prava i novac.

**V - PRAVA I OBAVEZE OSNIVAČA
I ZAPOSLENIH RADNIKA**

Član 11.

Preduzećem upravlja Osnivač.
Zaposlenici ostvaruju prava u skladu sa važećim zakonskim propisima, kolektivnim ugovorima i aktima preduzećima.

Ugovorom o radu uredit će se

prava, obaveze i odgovornosti zaposlenika preduzeća u skladu sa važećim zakonima, kolektivnim ugovorima i aktima preduzeća.

VI - ORGANI PREDUZEĆA

Član 12. (Organi Preduzeća)

Organi javnog preduzeća su:

- a) Skupština,
- b) Nadzorni odbor,
- c) Uprava (menadžment), kao organi upravljanja i
- d) Odbor za reviziju.

Član 13. (Skupština Preduzeća)

- (1) U ime osnivača, prava i obaveze vrši Skupština Preduzeća.
- (2) Skupština Preduzeća se sastoji od predsjednika i dva člana.
- (3) Odluku o imenovanju i davanju ovlaštenja za vršenje funkcije predsjednika i članova Skupštine Preduzeća, kao i odluku o razrješenju sa funkcije predsjednika i članova Skupštine Preduzeća donosi Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na prijedlog resornog ministarstva u Zakonom predviđenoj proceduri.
- (4) Rad Skupštine reguliše se poslovnikom o radu Skupštine Preduzeća koji je Skupština Preduzeća dužna usvojiti u roku od 15 dana od dana imenovanja, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima.
- (5) Imenovanje predsjednika i članova Skupštine Preduzeća vrši se na period od 4 godine, sa mogućnošću ponovnog izbora.

- (6) Naknada za rad u Skupštini Preduzeća utvđuje se u odluci o imenovanju i davanju ovlaštenja za vršenje funkcije predsjednika i članova Skupštine Preduzeća.
- (7) Skupština Preduzeća odlučuje o sljedećim pitanjima:
 - donošenju Statuta Preduzeća i njegovim izmjenama i dopunama;
 - raspodjeli godišnje dobiti i pokriću gubitka;
 - povećanju i smanjenju osnovnog kapitala;
 - osnivanju novih društava;
 - planu poslovanja, investiranju i trajnoj poslovnoj saradnji, odnosno povezivanju sa
 - drugim društvima;
 - donosi etički kodeks i poslovnik Skupštine;
 - imenovanju i razrješenju Nadzornog odbora i Odbora za reviziju;
 - usvajanju godišnjeg izvještaja Preduzeća koji uključuje finansijski izvještaj i izvještaj revizora, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju;
 - promjeni oblika i podjeli Preduzeća;
 - naknadama članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju;
 - ostalim pitanjima u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o javnim preduzećima i Statutom Preduzeća.
- (8) Skupština Preduzeća podnosi Skupštini Kantona izvještaj o radu i poslovanju Preduzeća najmanje jednom godišnje. Skupština kod donošenja Statuta Preduzeća i njegovih izmjena i dopuna, odluka o povećanju i smanjenju osnovnog kapitala, odluka o

pokriću gubitaka, statusnih promjena Preduzeća, obavezna je pribaviti saglasnost Skupštine Kantona.

Član 14.
(Nadzorni odbor)

- (1) Nadzorni odbor Preduzeća sastoji se od predsjednika i dva člana, koje imenuje i razrješava Skupština Preduzeća.
- (2) Predsjednik i članovi Nadzornog odbora imenuju se na period od četiri godine sa mogućnošću ponovnog izbora, s tim da u periodu od dvije godine od dana imenovanja Skupština Preduzeća glasa o povjerenju članovima Nadzornog odbora.
- (3) Sjednica Nadzornog odbora održava se najmanje jednom u tri mjeseca. Sjednicu Nadzornog odbora saziva predsjednik Nadzornog odbora.
- (4) Rad Nadzornog odbora će se detaljnije regulisati poslovníkom o radu Nadzornog odbora, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima.
- (5) Nadzorni odbor je nadležan da:
 - nadzire poslovanje Preduzeća;
 - odobrava odluke strateškog karaktera;
 - usvaja izvještaj Uprave o poslovanju po polugodišnjem i godišnjem obračunu sa bilansom stanja i bilansom uspjeha i izvještajem revizije;
 - podnosi Skupštini godišnji izvještaj o poslovanju Preduzeća koje obavezno uključuje finansijski izvještaj i izvještaj revizora, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju;
 - bira predsjednika Nadzornog odbora;

- daje mišljenje Skupštini o prijedlogu uprave za raspodjelu dobiti;
- predlaže način pokrića gubitka;
- priprema i predlaže poslovničke, etičke kodekse i druge akte koje usvaja Skupština Preduzeća;
- vrši izbor kandidata Odbora za reviziju i podnosi prijedlog za njegovo imenovanje Skupštini;
- razmatra i nadzire postupak javnih nabavki;
- imenuje i razrješava upravu Preduzeća;
- daje upute direktora za provođenje preporuka, mjera i aktivnosti u vezi sa uočenim nepravilnostima;
- za ostala pitanja u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o javnim preduzećima i Statutom Preduzeća.

Član 15.
(Uprava Preduzeća)

- (1) Uprava Preduzeća organizuje rad i rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja Preduzeće i odgovara za zakonitost poslovanja.
- (2) Funkciju uprave vrši direktor Preduzeća i izvršni direktor Preduzeća.
- (3) U postupku osnivanja Preduzeće funkciju uprave će vršiti vršilac dužnosti direktora Armin Zec, koji je ovlašten da nakon upisa Preduzeća u registar društava, a do izbora i imenovanja direktora Preduzeća, zastupa i predstavlja Preduzeće u unutrašnjem i vanjskotrgovinskom prometu – bez ograničenja ovlaštenja.
- (4) Uprava se bira, imenuje i razrješava na osnovu javnog konkursa iz reda kandidata koji po menadžerskim

- znanjima i iskustvu najbolje odgovaraju za izvršenje operativnih i poslovnih potreba javnog preduzeća. U upravi ne mogu biti imenovana lica koja vrše funkciju u političkim strankama.
- (5) Direktor i izvršni direktori Preduzeća podliježu dužnostima, odgovornostima i ograničenjima utvrđenim važećim propisima.
- (6) Direktor predsjedava Upravom, rukovodi poslovanje, zastupa i predstavlja Preduzeće i odgovara za zakonitost poslovanja i rada Preduzeća osnivaču.
- (7) Uprava je, pored odgovornosti i ovlaštenja navedenih u prethodnim stavovima ovog člana, nadležna za:
- izvještavanje Nadzornog odbora na zahtjev Nadzornog odbora;
 - provedbu etičkog kodeksa;
 - izradu i nadgledanje planova poslovanja;
 - izradu provedbenih propisa za postupak nabavki i provedbu Zakona o javnim nabavkama;
 - pripremu prijedloga o raspodjeli dobiti;
 - zapošljavanje i otpuštanje radnika u skladu sa postupcima utvrđenim u poslovniku ili poslovnicima te važećim zakonima;
 - ostala pitanja u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o javnim preduzećima i Statutom Preduzeća.
3. Postupak izbora, imenovanja, razrješenja, sastav i način odlučivanja Odbora za reviziju utvrđuje se Statutom Preduzeća.
4. Predsjednik i član Odbora za reviziju ne može biti član Nadzornog odbora i uprave, zaposlen niti imati direktni ili indirektni finansijski interes u Preduzeću, izuzev naknade na osnovu funkcije.
5. Naknada i druga prava članova Odbora za reviziju uređuju se ugovorom na osnovu odluke Skupštine.
6. Odbor za reviziju je dužan izvršiti reviziju polugodišnjeg i godišnjeg obračuna i istovremeno kontrolu usklađenosti poslovanja Preduzeća i funkcioniranja organa Preduzeća sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o javnim preduzećima, drugim relevantnim propisima i osnovnim principima korporativnog upravljanja i o tome dostaviti izvještaj Skupštini i Nadzornom odboru najkasnije osam dana po okončanju revizije.
7. Osim nadležnosti navedenih u stavu 6. ovog člana, Odbor za reviziju je dužan da:
- imenuje vanjskog revizora i direktora odjela za internu reviziju u slučaju njene uspostave;
 - razmatra godišnju studiju rizika i plan revizije u skladu sa zakonima;
 - osigurava uvjete Odjelu za internu reviziju da izvrši svoje obaveze u skladu sa planom revizije i međunarodnim revizorskim standardima;
 - preduzima mjere da interna kontrola u Preduzeću bude adekvatna i efikasna;
 - podnosi mjesečne izvještaje Nad-

Član 16. (Odbor za reviziju)

1. U preduzeću se formira Odbor za reviziju.
2. Odbor za reviziju ima predsjednika i dva člana.

- zornom odboru Preduzeća o radu i preduzetim mjerama;
- vrši ostale poslove u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o javnim preduzećima i Statutom Preduzeća.

VII - UNUTRAŠNJA ORGANIZACUA PREDUZEĆA

(Način poslovanja) Član 17.

- (1) Preduzeće posluje kao jedinstveni pravni subjekt, čije će se poslovanje, organizacija, način vođenja poslovnih knjiga, kao i ostala pitanja od značaja za organizaciju i rad Preduzeća detaljnije urediti Statutom Preduzeća, u skladu sa Zakonom.
- (2) Preduzeće može imati i svoje podružnice, čije će se osnivanje vršiti u skladu sa Zakonom.
- (3) Preduzeće planira svoje poslovanje i razvoj i odlučuje o vrsti i sadržini planova poslovanja i razvoja Preduzeća. Preduzeće planiranje poslovanja i razvoja prilagođava ciljevima radi kojih je osnovano i uvjetima djelovanja zakonitosti tržišta.
- (4) O radu i poslovanju Preduzeća vode se poslovne knjige u skladu sa Zakonom. Preduzeće je dužno za svaku poslovnu godinu, u skladu sa važećim zakonskim propisima, sastaviti periodični obračun i završni račun.
- (5) Preduzeće donosi opće i druge akte u skladu sa Zakonom.
- (6) Preduzeće donosi trogodišnje planove poslovanja. Preduzeće će usaglašavati trogodišnji plan poslovanja sa kretanjima uvjeta poslovanja, odnosno, vršiti revidiranje trogodišnjeg plana na godišnjem nivou.

VIII - UTVRĐIVANJE I RASPOREĐIVANJE DOBITI

Član 18. (Način utvrđivanja i raspoređivanja dobiti)

- (1) Utvrđivanje prihoda, rashoda i rezultata poslovanja vrši se polugodišnjim i godišnjim obračunom u skladu sa zakonom.
- (2) Dobit koja ostaje Preduzeću predstavlja neto (čistu) dobit.
Neto dobit je finansijski rezultat poslovanja Preduzeća u toku poslovne godine, koja se dobije poslije odbitka svih troškova poslovanja i svih davanja po osnovu doprinosa, poreza i drugih finansijskih tereta.
- (3) Osnivač na kraju poslovne godine odlučuje o raspodjeli dobiti u skladu sa zakonom.
- (4) Ako Preduzeće u poslovanju po završnom računu iskaže gubitak, taj gubitak će se prvenstveno pokriti iz sredstava Preduzeća, koja se u skladu sa propisima mogu koristiti za pokrivanje gubitka. Ukoliko se gubitak ne može pokriti iz sredstava Preduzeća, pokreće se postupak u skladu sa zakonom.

IX - TRAJANJE I PRESTANAK PREDUZEĆA

Član 19. (Vrijeme osnivanja)

Preduzeće se osniva na neodređeno vrijeme i traje dok postoje ekonomski i zakonski uvjeti za njegovo postojanje.

Član 20. (Prestanak Preduzeća)

Preduzeće prestaje odlukom os-

nivača, kao i u svim slučajevima predviđenim Zakonom.

X - NAČIN IZMIRENJA TROŠKOVA OSNIVANJA I POSLJEDICE NEUSPJELOG OSNIVANJA

Član 21. (Troškovi osnivanja)

Osnivač snosi sve troškove u vezi sa osnivanjem i početkom rada Preduzeća, koji ne ulaze u osnovni kapital Preduzeća.

Član 22. (Posljedice neuspjelog osnivanja)

- (1) Troškove neuspjelog osnivanja snosi osnivač.
- (2) Ukoliko iz bilo kojih razloga, bez krivice osnivača, ne dođe do osnivanja Preduzeća, osnivač ima pravo na povrat uplaćenog uloga po podmirenju nastalih troškova.

XI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23. (Shodna primjena zakona)

Na pitanja koja nisu regulisana odredbama ove Odluke shodno se primjenjuju odredbe Zakona o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zakona o privrednim društvima i drugi relevantni propisi.

Član 24. (Obaveza donošenja statuta Preduzeća)

Preduzeće je dužno u skladu sa relevantnim propisima donijeti statut Preduzeća najkasnije 60 dana od dana

upisa osnivanja Preduzeća u registar društava uz prethodnu saglasnost Skupštine Kantona.

Član 25. (Ovlaštenja)

- (1) Ovlašćuje se Vlada - Ministarstvo za privredu, da u ime osnivača snosi troškove osnivanja Javnog preduzeća, te da na prijedlog ministra, imenuje lice za zastupanje i predstavljanje Javnog preduzeća u postupku poduzimanja radnji osnivanja i upisa u sudski registar.
- (2) U postupku osnivanja, Preduzeće će predstavljati vršilac dužnosti direktora koji je ovlašten da nakon upisa preduzeća u registar društava, a do izbora i imenovanja direktora Preduzeća, zastupa i predstavlja Preduzeće u unutrašnjem i vanjskotrgovinskom prometu - bez ograničenja.
- (3) Ovlašćuje se predsjedavajući Skupštine da u ime Osnivača potpiše izjavu o ispunjenosti uvjeta za obavljanje djelatnosti u skladu sa uvjetima iz Zakona o privrednim društvima, Zakona upisa u sudski registar i drugim podzakonskim aktima.

Član 26. (Izmjene i dopune Odluke)

Izmjene i dopune Odluke vrše se na način i po postupku za njeno donošenje.

Član 27. (Ravnopravnost spolova)

Odredbe ove Odluke odnose se podjednako na lica muškog i ženskog spola, bez obzira na rod imenice upotrijebljen u tekstu Odluke.

Član 28.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 01-04-551/23 PREDsjedavajući
27. jula 2023. godine S K U P Š T I N E
G o r a ž d e Muradif Kanlić, s.r.

657

Na osnovu poglavlja IV, odjeljak A, člana 16. tačka f) i člana 23. tačka b) Ustava Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/98, 10/00, 5/03 i 8/04) i člana 70. stav (1) Zakona o prostornom uređenju i građenju Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 07/13 - prečišćeni tekst, 16/13 i 6/15, 07/17 i 8/22), a u skladu sa Pravilnikom o načinu formiranja i radu Komisije za davanje stručne ocjene u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 7/10), Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 7. redovnoj sjednici, održanoj 27. jula 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U
O IZMJENI ODLUKE O
FORMIRANJU I RADU KOMISIJE
ZA DAVANJE STRUČNE OCJENE
U POSTUPKU IZDAVANJA
URBANISTIČKE SAGLASNOSTI

Član 1.

Mijenja se član 2. Odluke o for-

miranju i radu Komisije za davanje stručne ocjene u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 11/10, 2/15 i 9/17) i glasi:

„Član 2.

Za predsjednika i članove Komisije imenuju se:

1. Redžo Bašić, dipl. ing. građevine iz Goražda, predsjednik,
2. Nezim Ramić, dipl. ing. geodezije iz Goražda, član i
3. Nedim Džiko, dipl. ing. građevine iz Goražda, član“.

Član 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 01-19-552/23 PREDsjedavajući
27. jula 2023. godine S K U P Š T I N E
G o r a ž d e Muradif Kanlić, s.r.

658

Na osnovu članova 109, 113. i 161. Poslovnika Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 3/18 i 6/19), Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 7. redovnoj sjednici, održanoj 27. jula 2023. godine, **d o n o s i:**

D E K L A R A C I J U
o prioritenom unapređenju i izgradnji
pretpostavki za razvoj zelenog
energetskog sektora u Bosansko-
podrinjskom kantonu Goražde

- Uvažavajući ciljeve održivog razvoja iz utvrđenog Okvira za ciljeve održivog razvoja za Bosnu i Hercegovinu;
- Opredijeljeni da doprinesemo realizaciji procesa energetske tranzicije;
- Svjesni potencijala Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u oblasti proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije;
- Polazeći od stepena razvijenosti privrede i potreba za daljnjim rastom privrednih aktivnosti u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde;
- Cijeneci iskazane interese za proizvodnju zelene energije;
- Svjesni nedovoljno razvijene elektro-distributivne mreže na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde,

Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde ovom Deklaracijom od strane nadležnih institucija i javnih preduzeća svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, traži:

- Prioritetno unapređenje i izgradnju elektro-distributivnih objekata i mreže za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde koja omogućava proizvodnju, distribuciju i prodaju proizvedene električne energije.
- Uspostavljanje organizacijskog dijela Elektroprivrede BiH – Distribucije na nivou Podružnice u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde, što omogućava ravno-

mjeran razvoj svih dijelova BiH i odgovara administrativnom uređenju u FBiH.

- Kreiranje finansijskih fondova podrške razvoju zelene energije i usmjeravanje na područje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Broj: 01-13-553/23 PREDSEDavajući
27. jula 2023. godine S K U P Š T I N E
G o r a ž d e Muradif Kanlić, s.r.

659

Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 7. redovnoj sjednici, održanoj 27. jula 2023. godine, razmatrala je Deklaraciju o prioritetnom unapređenju i izgradnji pretpostavki za razvoj zelenog energetskeg sektora u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde, pa na osnovu članova 109. i 112. Poslovnika Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 3/18 i 6/19), **donosi:**

Z A K L J U Č A K

1. Zadužuje se Služba za odnose s javnošću u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde da Deklaraciju o prioritetnom unapređenju i izgradnji pretpostavki za razvoj zelenog energetskeg sektora u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde objavi u elektronskim medijima i što više printanih medija.
2. Zadužuje se Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde a Deklaraciju dostavi Vijeću ministara, Elektroprivrednom BiH, Vladi i resornom mini-

starstvu FBiH, JP Elektroprivreda BiH.

3. Zadužuju se predsjedavajući Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, premijer Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i ministar za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, da u cilju brže realizacije stavova iz Deklaracije posjete izvršnu vlast Federacije Bosne i Hercegovine i JP Elektroprivreda BiH.
4. Nakon poduzetih aktivnosti, neophodno je informisati Skupštinu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde o rezultatima istih.

Broj: 01-13-553-1/23 PREDSJEDAVAJUĆI
27. jula 2023. godine SKUPŠTINE
Goražde Muradif Kanlić, s.r.

660

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i:**

**ODLUKU
o davanju saglasnosti
za nabavku stalnih sredstava**

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Direkciji za ceste Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da izvrši nabavku stalnih sredstava i to:

- Računar.....3 kom.
- Multifunkcijski printer.....1 kom.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Direkcija za ceste i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a sredstva obezbijediti iz Budžeta Direkcije za ceste Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, ekonomski kod 821 300 - Nabavka opreme.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1247/23

26. 6. 2023. godine

Goražde

P R E M I J E R

Edin Čulov, s.r.

661

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:8/15), a u vezi sa članom 39. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023.godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 01/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i:**

**ODLUKU
o davanju saglasnosti
za nabavku stalnih sredstava - opreme**

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Ministarstvu za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da pok-

rene postupak javne nabavke putem direktnog sporazuma za nabavku klima uređaja.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a postupak provesti u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama, putem direktnog sporazuma.

Član 3.

Sredstva za realizaciju ove nabavke osigurana su u Budžetu Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na ekonomskom kodu **821300 - OPR 002 - Nabavka opreme - repetitori**. Procijenjena vrijednost nabavke je 1.500,00 KM sa PDV-om.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1248/23

26. 6. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Čulov, s.r.

662

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Programa kantonalnih novčanih podsticaja u poljoprivredi za 2023. godinu broj: 04-11-575-3/23 od 31. 3. 2023. godine i Uputstva za ostvarivanje novčanih podsticaja u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji broj: 04-11-575-4/23 od 6. 4. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o isplati novčanih sredstava za podsticaj u poljoprivredi za 2023. godinu -rezervna sredstva-

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost ministru za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da isplati novčana sredstva u iznosu od 9.700,00 KM, za podsticaj u poljoprivredi za 2023. godinu – rezervna sredstva, kako slijedi:

R.b.	Naziv aplikanta	Novčana sredstva KM
1.	SPP „SF“ vl. Forto Mersudin	1.500,00
2.	Peštek Edhem	1.300,00
3.	SPP „MUHKO“ vl. Muhović Emir	1.200,00
4.	Kazagić Fahrudin	1.000,00
5.	Rašidović Samir	1.000,00
6.	Muhović Himzo	1.000,00
7.	SPP „ZDRAVA HRANA“ vl. Kazagić Elmina	800,00
8.	Djana Mirsad	700,00
9.	SPP „NARCIS-MIMI“ vl. Kazagić Mirzeta	400,00
10.	Turčalo Muradif	300,00

11.	Kurtović Ramiz	200,00
12.	SPP „Gosina“ vl. Suljović Sabina	150,00
13.	SPP „MULAHMETOVIĆ“ vl. Mulahmetović Husein	150,00
	UKUPNO	9.700,00

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za privredu i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a sredstva će se osigurati iz Budžeta Ministarstva za privredu sa ekonomskog koda 614 500 POD 002 - Subvencija privatnim preduzećima - poljoprivredna proizvodnja - rezervna sredstva.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1249/23

26. 6. 2023. godine

G o r a ž d e

663

PREMIJER

Edin Čulov, s.r.

Na osnovu članova 23. i 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine,
d o n o s i:

O D L U K U

o davanju saglasnosti Kantonalnom sudu Goražde da izvrši sanaciju krećenje i ugradnju laminata u jednoj kancelariji u prostorijama Kantonalnog suda Goražde

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Kantonalnom sudu Goražde da izvrši sanaciju – krećenje i ugradnju laminata u jednoj kancelariji u prostorijama Kantonalnog suda Goražde, a po predmjeru i predračunu, koji je sastavni dio ove Odluke.

Član 2.

Sanacija kancelarije – krećenje i ugradnja laminata u jednoj kancelariji u prostorijama Kantonalnog suda Goražde izvršit će se postupkom direktnog sporazuma u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/14).

Član 3.

Sredstva u iznosu od **2.388,50 KM** za sanaciju – krećenje i ugradnja laminata u jednoj kancelariji u prostorijama Kantonalnog suda Goražde osigurana su u Budžetu Kantonalnog suda Goražde, na ekonomskom kodu **613 700 – Izdaci za tekuće održavanje.**

Član 4.

Za realizaciju Odluke zadužuju se Kantonalni sud Goražde i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 5.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Go-

ražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1251/23 P R E M I J E R
26. 6. 2023. godine Edin Čulov, s.r.
G o r a ž d e

664

Na osnovu članova 23. i 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U
o davanju saglasnosti Kantonalnom tužilaštvu Goražde da izvrši krećenje jedne kancelarije u prostorijama Kantonalnog tužilaštva Goražde

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Kantonalnom tužilaštvu Goražde da izvrši krećenje jedne kancelarije u prostorijama Kantonalnog tužilaštva Goražde, a po predmjeru i predračunu, koji je sastavni dio ove Odluke.

Član 2.

Krećenje jedne kancelarije u prostorijama Kantonalnog tužilaštva Goražde izvršit će se postupkom direktnog sporazuma u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/14).

Član 3.

Sredstva u iznosu od 811,72 KM za krećenje jedne kancelarije u prostorijama Kantonalnog suda Goražde osigu-

rana su u Budžetu Kantonalnog tužilaštva Goražde, na ekonomskom kodu 613 700 – Izdaci za tekuće održavanje.

Član 4.

Za realizaciju Odluke zadužuju se Kantonalno tužilaštvo Goražde i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 5.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1252/23 P R E M I J E R
26. 6. 2023. godine Edin Čulov, s.r.
G o r a ž d e

665

Na osnovu člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15) i člana 32. Zakona o izvšenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, a u skladu sa Odlukom ministra za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: 09-19-202-22/22, od 12. 6. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U
o davanju saglasnosti za potpisivanje ugovora za izvođenje radova na termoizolaciji vanjskih zidova objekta Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Član 1.

Ovom se Odlukom premijeru Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost za potpisivanje ugovora za izvođenje radova na termoizolaciji vanjskih zidova objekta Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 2.

Vrijednost ugovora iz člana 1. ove Odluke sa obračunatim PDV-om iznosi **151.738,61 KM**.

Član 3.

Sredstva iz člana 1. ove Odluke osigurat će se iz Budžeta Ministarstva za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, budžetska sredstva, sa ekonomskog koda 821 600 – Rekonstrukcija i investiciono održavanje.

Član 4.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 5.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1254/23
26. 6. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

666

Na osnovu člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), a u skladu sa članom 32. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, a u skladu sa Odlukom ministra za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: 09-11-279-14/23 od 19. 6. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i**:

ODLUKU
o davanju saglasnosti za potpisivanje
ugovora za izvođenje radova na
rekonstrukciji - sanaciji objekta
„Đački dom“ Goražde

Član 1.

Ovom se Odlukom premijeru Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost za potpisivanje ugovora za izvođenje radova na rekonstrukciji - sanaciji objekta „Đački dom“ Goražde.

Član 2.

Vrijednost ugovora iz člana 1. ove Odluke sa obračunatim PDV-om iznosi 154.730,90 KM.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom njene objave na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

kantona Goražde”.

Broj: 03-11-1255/23
26. 6. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

667

Na osnovu člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa Programom utroška sredstava 614400 Subvencije javnim preduzećima broj:09-11-296-2/23 od 2. 6. 2023. godine i Odlukom ministra za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona broj: 09-11-296-8/23 od 21. 6. 2023, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o davanju saglasnosti na isplatu novčanih sredstava JP „6. mart“ Goražde na ime Projekta zamjene klasičnih rasvjetnih tijela sa led svjetiljkama, a sve u cilju povećanja energetske efikasnosti i ušteda električne energije i JP RTV Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na ime Projekta „Eko alarm 2“

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost za isplatu novčanih sredstava po Programu utroška budžetskih sredstava Subvencije Javnim preduzećima na ime sufinansiranja Projekata dostavljenih po Javnom pozivu i to:

1. Projekat koji je dostavio JKP „6. mart“ pod nazivom „Zamjena klasičnih rasvjetnih tijela sa led svjeti-

ljakama u cilju povećanja energetske efikasnosti i ušteda električne energije“ u iznosu od 15.000,00 KM i

2. Projekat JP „RTV BPK“ Goražde pod nazivom „Eko-alarm 2“ u iznosu od 6.000,00 KM.

Član 2.

Sa korisnicima iz člana 1. ove Odluke zaključit će se ugovori kojima će se detaljno regulisati prava i obaveze proistekle iz dodjele sredstava.

Sredstva iz člana 1. ove Odluke isplatit će se iz Budžeta Ministarstva za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (namjenska sredstva sa područna za zaštitu okoline) sa ekonomskog koda 614 400 – Subvencije javnim preduzećima na žiroračun JP „6. mart“ Goražde broj: 1020070000020341, otvoren kod Union banke d.d. Sarajevo filijala Goražde i JP RTV BPK Goražde na broj: 132500200166685 otvoren kod NLB poslovnica Goražde.

Član 3.

Ovom se Odlukom ministru za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost za potpisivanje ugovora iz člana 2. ove Odluke.

Član 4.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 5.

Ova Odluka stupa na snagu dan-

om objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1256/23 P R E M I J E R
26. 6. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

.....
668

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u vezi sa članom 48. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o davanju saglasnosti na Program utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 - Tekući transfer neprofitnim organizacijama - Udruženje Buđenje

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Ministarstvu za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport na Program utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 – Tekući transfer neprofitnim organizacijama - Udruženje Buđenje.

Član 2.

Program iz člana 1. Odluke sa-

stavni je dio ove Odluke.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1258/23 P R E M I J E R
26. 6. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

.....
668a)

Na osnovu člana 48. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 01/23) te u skladu sa Uredbom o kriterijima za finansiranje programa i projekata neprofitnih organizacija i udruženja koja se finansiraju /sufinansiraju iz Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 6/16 i 12/16), Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde **d o n o s i**:

P R O G R A M

utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 – Tekući transfer neprofitnim organizacijama - Udruženje Buđenje

1. NAZIV PROGRAMA

Naziv Programa je: „Program utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300- Tekući transfer ne-profitnim organizacijama - Udruženje Buđenje“.

2. PODACI O PROGRAMU

Period realizacije Programa:

1. 1. 2023. - 31. 12. 2023. godine

Budžetska pozicija: Tekući transfer ne-profitnim organizacijama - Udruženje Buđenje

Ekonomski kod: 614 300

Ukupna vrijednost Programa:
12.000,00 KM

Odgovorna osoba: Ministar

Kontakt osoba za Program:
Irma Parnica, državni službenik

Kontakt-telefon: 038 224 259

Kontakt e-mail:
obrazovanje@bpkg.gov.ba

Internet: <http://mo.bpkg.gov.ba/>

3. SAGLASNOST NA PROGRAM

Saglasnost na ovaj Program, u skladu sa članom 48. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 01/23), dala je Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde Odlukom broj 03-11-1258/23 od 26. 6. 2023. godine.

4. SVRHA I OPIS PROGRAMA

4.1. Svrha Programa

Svrha Programa je pružanje osnovnih smjernica za stvaranje podsticajnog okruženja za pomoć i podršku porodici, djeci i mladim sa poteškoćama u razvoju u kantonu. Programom se žele podržati projektne aktivnosti Udruženja za pomoć i podršku porodici, djeci i mladim sa poteškoćama u razvoju „Buđenje“.

4.2. Opis Programa

Ovim se Programom definišu pojedinačne podsticajne mjere, utvrđuju potrebna finansijska sredstva, način praćenja realizacije, kriteriji, korisnici Programa kao i druga pitanja od značaja za provođenje Programa.

5. OPĆI I POSEBNI CILJEVI PROGRAMA

5.1. Opći cilj Programa

Opći cilj ovog Programa je aktivno uključivanje u pitanja od interesa za život, položaj i djelovanje porodica, djece i mladih sa poteškoćama u razvoju u kantonu i razvoj kantona.

5.2. Posebni ciljevi Programa

U skladu sa općim ciljem Programa, posebni cilj Programa je pružiti podršku projektним aktivnostima Udruženja za pomoć i podršku porodici, djeci i mladim sa poteškoćama u razvoju „Buđenje“.

Mjera: finansijska podrška Udruženju

za pomoć i podršku porodici, djeci i mladim sa poteškoćama u razvoju „Buđenje“ u vidu sufinansiranja jednog prijedloga sa više projektnih aktivnosti koje imaju za cilj pomoć i podršku porodicama, djeci i mladim sa poteškoćama u razvoju u kantonu.

6. POTREBNA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA

Potrebna sredstva za provođenje Programa iznose 12.000,00 KM i dodjeljuju se putem javnog poziva za prijavu prijedloga projektnih aktivnosti za učešće u Programu utroška sredstava iz Budžeta Ministarstva sa ekonomskog koda 614 300 – Tekući transfer neprofitnim organizacijama - Udruženje Buđenje.

7. KRITERIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA

Da bi predložene projektne aktivnosti bile sufinansirane, moraju zadovoljiti određene kriterije navedene u nastavku.

7.1. Kriteriji prihvatljivosti za učešće u Programu

Prijedlozi projektnih aktivnosti se najprije razmatraju kako bi se utvrdilo odgovaraju li u potpunosti općim kriterijima prihvatljivosti za učešće u Programu, ali i posebnim kriterijima za učešće u Programu.

7.1.1. Opći kriteriji

Prihvatljivi su oni prijedlozi projektnih aktivnosti čiji:

- je predlagač Udruženje za pomoć i

podršku porodici, djeci i mladim sa poteškoćama u razvoju „Buđenje“ te je u tom smislu isti u obavezi dostavili rješenje o upisu u Registar udruženja, koji vodi Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Kantona,

- je realizacija od interesa za građane Kantona ili doprinosi razvoju i afirmaciji Kantona i provodi se na području Kantona;
- je predlagač dostavio uvjerenje o poreskoj registraciji - identifikacioni broj;
- je predlagač dostavio uvjerenje o izmirenim poreskim obavezama, a ukoliko predlagač nema neizmirenih obaveza, može dostaviti ovjerenu izjavu kod nadležnog organa da nema neizmirenih obaveza kojom to potvrđuje;
- je predlagač dostavio uvjerenje o izmirenim porezima i doprinosima za zaposlenike (ukoliko ima zaposlenika), a ukoliko predlagač nema uposlenih, može dostaviti ovjerenu izjavu kod nadležnog organa da nema uposlenih kojom to potvrđuje;
- je predlagač dostavio program rada za tekuću godinu sa obrazloženjem;
- je predlagač dostavio finansijski plan za tekuću godinu;
- je predlagač dostavio izvještaj o urednom finansijskom poslovanju (bilans stanja, bilans uspjeha i narativni izvještaj za prethodnu godinu) sa izuzetkom ako je predlagač registrovan u prethodnoj godini;
- je predlagač dostavio popunjen obrazac za aplikaciju za sufinansiranje projektnih aktivnosti.

7.1.2. Posebni kriterij

- Podrška projektnim aktivnostima Ud-

ruženja za pomoć i podršku porodici, djeci i mladim sa poteškoćama u razvoju „Buđenje“ koji ima za cilj pomoć i podršku porodicama, djeci i mladim sa poteškoćama u razvoju u kantonu.

7.2. Kriteriji neprihvatljivosti za učešće u Programu

Neprihvatljivi su oni Prijedlozi aktivnosti koji / čiji:

- podrazumijevaju finansiranje plaća (bruto i neto lični dohodak),
- su na drugi način ostvarili finansiranje ili sufinansiranje iz Budžeta Kantona,
- administrativni troškovi prelaze 10% budžeta svih predloženih projektnih aktivnosti,
- imaju jedinu svrha korist zaposlenih u pravnom licu,
- predlagač ne ispunjava kriterije prihvatljivosti za učešće u Programu (opće kriterije i posebne kriterije).

7.3. Procedura odobravanja zahtjeva

Dostavljeni prijedlog projektnih aktivnosti po javnom pozivu koji ispunjava uvjete propisane ovim Programom, Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde će u formi prijedloga odluke dostaviti Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na prihvatanje i odobravanje.

8. KORISNICI PROGRAMA

Direktni korisnik Programa je Udruženje za pomoć i podršku porodici, djeci i mladim sa poteškoćama u razvoju „Buđenje“, dok su indirektni korisnici

Programa porodice, djeca i mladi sa poteškoćama u razvoju u kantonu.

8.1. Obaveze direktnog korisnika

Udruženje za pomoć i podršku porodici, djeci i mladim sa poteškoćama u razvoju „Buđenje“ kao direktni korisnik mora podnijeti završni narativni i finansijski izvještaj prema utvrđenom obrascu.

Iznosi iskazani od strane direktnog korisnika u finansijskim izvještajima na kojim se temeljio prijedlog projektnih aktivnosti za plaćanje trebaju biti stvarni, tačno izračunati i dozvoljeni u skladu sa ovim Programom.

Direktni korisnik sredstava treba osigurati vidljivost, promociju, korištenje i širenje rezultata ovog Programa te je odgovoran sa provođenje predloženih projektnih aktivnosti.

9. POTREBAN BROJ RADNIKA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA I MONITORING

Za provođenje ovog Programa će biti angažovani uposlenici Ministarstva u toku radnog vremena bez posebnih nadoknada.

Nadzor (monitoring) nad upotrebom budžetskih sredstava od strane korisnika obavlja Ministarstvo za finansije Kantona, te Ministarstvo u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta Kantona za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 01/23).

10. PROCJENA REZULTATA

Realizacijom Programa očekuje

se pružena pomoć u provođenju projektnih aktivnosti Udruženja za pomoć i podršku porodici, djeci i mladim sa poteškoćama u razvoju „Buđenje“.

11. PROCJENA NEPREDVIĐENIH RASHODA I RIZIKA

Jedan od mogućih rizika koji može uticati na ostvarivanje ovog Programa jeste eventualno nedovoljno punjenje Budžeta Kantona zbog nedovoljnog priliva sredstava u Budžet Kantona.

Broj: 10-11-2160-2/23 **MINISTAR**
30. 6. 2023. godine Adisa Alikadić-Herić, s.r.
G o r a ž d e

.....
669

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u vezi sa članom 48. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o davanju saglasnosti na Programa utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 (JAN 001) – Tekući transfer za mlade za 2023. godinu

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Ministarstvu za obrazovanje, mlade,

nauku, kulturu i sport na Program utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 (JAN 001) – Tekući transfer za mlade za 2023.god.

Član 2.

Program iz člana 1. Odluke sastavni je dio ove Odluke.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1259/23
26. 6. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

.....
669a)

Na osnovu člana 48. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), a u skladu sa Uredbom o kriterijima za finansiranje programa i projekata neprofitnih organizacija i udruženja koja se finansiraju/sufinansiraju iz Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 6/16 i 12/16),

Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **d o n o s i**:

P R O G R A M
utroška sredstava Ministarstva za
obrazovanje, mlade, nauku, kulturu
i sport sa ekonomskog koda 614 300
(JAN 001) – Tekući transfer
neprofitnim organizacijama
- za mlade za 2023. godinu

1. NAZIV PROGRAMA

Naziv Programa je: „Program utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 (JAN 001) – Tekući transfer neprofitnim organizacijama - za mlade za 2023. godinu“.

2. PODACI O PROGRAMU

Period realizacije Programa:

1. 1. 2023. - 31. 12. 2023. godine

Budžetska pozicija: Tekući transfer neprofitnim organizacijama - za mlade za 2023. godinu

Ekonomski kod: 614 300

Ukupna vrijednost Programa:
20.000,00 KM

Odgovorna osoba: Ministar

Kontakt osoba za Program:
Amina Salić-Bezdrob, državni službenik

Kontakt-telefon: 038/243-039; lokal 203

Kontakt e-mail:
obrazovanje@bpkg.gov.ba

Internet: <http://mo.bpkg.gov.ba/>

3. SAGLASNOST NA PROGRAM

Saglasnost na ovaj Program, u skladu sa članom 48. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), dala je Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde Odlukom, broj: 03-11-1259/23 od 26. 6. 2023. godine.

4. SVRHA I OPIS PROGRAMA

4.1. Svrha Programa

Svrha Programa je pružanje osnovnih smjernica za stvaranje podsticajnog okruženja za provođenje politike prema mladima i institucijalnog vida saradnje Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport (u daljem tekstu: Ministarstvo) i omladinskih udruženja. Programom se žele dodatno podržati posebne projektne aktivnosti omladinskih udruženja radi jačanja njihovih kapaciteta u ispunjavanju njihove osnovne misije u društvu. Također, cilj je da Ministarstvo preko ovog Programa aktivno učestvuje sa planiranim budžetskim sredstvima na poboljšanju pitanja od interesa za život, položaj i djelovanje mladih ljudi na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Kanton).

4.2. Opis Programa

Ovim se Programom definišu pojedinačne podsticajne mjere za provođenje politike prema mladima na području kantona, utvrđuju potrebna finansijska sredstva, te način praćenja realizacije svake od predviđenih podsticajnih

mjera, kriteriji, korisnici Programa kao i druga pitanja od značaja za provođenje Programa.

5. OPĆI I POSEBNI CILJEVI PROGRAMA

5.1. Opći cilj Programa

Opći cilj ovog Programa je aktivno uključivanje u pitanja od interesa za život, položaj i djelovanje mladih ljudi na području Kantona i razvoj Kantona.

5.2. Posebni ciljevi Programa

U skladu sa Općim ciljevima Programa posebni ciljevi Programa su:

- Podrška projektnim aktivnostima koje su usmjerene na informisanje mladih o omladinskom poduzetništvu,
- Podrška projektnim aktivnostima koje su usmjerene na informisanje mladih o suzbijanju vršnjačkog nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim manifestacijama,
- Podrška projektnim aktivnostima koje su usmjerene na oblasti društvenog života i slobodnog vremena mladih,
- Podrška projektnim aktivnostima koje potiču mlade na demokratiju, toleranciju i ravnopravnost spolova, rad sa mladima sa posebnim potrebama,
- Podrška projektnim aktivnostima koje imaju za cilj organizovanje kulturnih događaja kroz provođenje seminara za formalne i neformalne grupe mladih o upravljanju kulturnim događajima,
- Podrška projektnim aktivnostima koje imaju za cilj akcije očuvanja, čišćenja, uređenja, unapređenja stanja i zaštite životne sredine.

Mjera: finansijska podrška omladinskim udruženjima u vidu sufinansiranja po jednog prijedloga projektnih aktivnosti definisanih posebnim ciljevima Programa.

6. POTREBNA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA

Potrebna sredstva za provođenje Programa iznose **20.000,00 KM i to:**

80% sredstava za prijedloge projektnih aktivnosti omladinskih udruženja putem javnog poziva za prijavu prijedloga projektnih aktivnosti za učešće u Programu utroška sredstava iz Budžeta Ministarstva sa ekonomskog koda 614 300 (JAN 001) – Tekući transfer neprofitnim organizacijama - za mlade za 2023. godinu (u daljem tekstu: javni poziv).

20% interventnih sredstava za podnošenje projektnih aktivnosti putem javnog poziva bez ograničenog roka prijave za dostavljanje prijedloga projektnih aktivnosti Ministarstvu, a koja se dodjeljuju tokom cijele 2023. godine, odnosno do utroška raspoloživih sredstava za ove namjene.

7. KRITERIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA

Da bi predložene projektne aktivnosti bile sufinansirane, moraju zadovoljiti određene kriterije navedene u nastavku.

7.1. Kriteriji prihvatljivosti za učešće u Programu

Prijedlozi projektnih aktivnosti se najprije razmatraju kako bi se utvrdilo

odgovaraju li u potpunosti sa općim Kriterijima prihvatljivosti za učešće u Programu, ali i posebnim kriterijima za učešće u Programu.

7.1.1. Opći kriteriji

Prihvatljivi su oni prijedlozi projektnih aktivnosti koji / čiji:

- su predlagači omladinska udruženja registrovana na bilo kojem nivou vlasti u Bosni i Hercegovini te u tom smislu su i dostavili Rješenje o registraciji odnosno Uvjerenje iz registra udruženja izdato u vrijeme podnošenja zahtjeva, izuzev iz Registra udruženja koje vodi Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Kantona, koje Ministarstvo kao nosilac budžetskih sredstava pribavlja po službenoj dužnosti;
- je realizacija od interesa za građane Kantona ili doprinosi razvoju i afirmaciji Kantona i provodi se na području Kantona;
- su predlagači dostavili uvjerenje o poreskoj registraciji - identifikacioni broj;
- su predlagači dostavili uvjerenje o izmirenim poreskim obavezama, a oni predlagači koji nemaju neizmirenih obaveza mogu dostaviti ovjerenu izjavu kod nadležnog organa da nemaju neizmirenih obaveza kojom to potvrđuju;
- su predlagači dostavili uvjerenje o izmirenim porezima i doprinosima za zaposlenike (ukoliko ima zaposlenika), a oni predlagači koji nemaju uposlenih mogu dostaviti ovjerenu izjavu kod nadležnog organa da nemaju uposlenih kojom to potvrđuju;
- su predlagači dostavili program rada za tekuću godinu sa obrazloženjem;

- su predlagači dostavili finansijski plan za tekuću godinu;
- su predlagači dostavili izvještaj o urednom finansijskom poslovanju (bilans stanja, bilans uspjeha i narativni izvještaj za prethodnu godinu) sa izuzetkom onih predlagača koji su registrovani u prethodnoj godini;
- predlagači dostavili finansijski izvještaj o utrošku sredstava za projekte odobrene u prethodnoj godini sa izuzetkom onih predlagača koji su registrovani u prethodnoj godini;
- su predlagači dostavili popunjen obrazac za aplikaciju za sufinansiranje projektnih aktivnosti;
- su predlagači dostavili listu članova i organa upravljanja koju čine dvije trećine (2/3) mladih u životnoj dobi od 15 do 30 godina starosti (ovjerena pečatom omladinskog udruženja).

7.1.2. Posebni kriteriji

- Podrška projektnim aktivnostima koje su usmjerene na informisanje mladih o omladinskom poduzetništvu,
- Podrška projektnim aktivnostima koje su usmjerene na informisanje mladih o suzbijanju vršnjačkog nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim manifestacijama,
- Podrška projektnim aktivnostima koje su usmjerene na oblasti društvenog života i slobodnog vremena mladih,
- Podrška projektnim aktivnostima koje potiču mlade na demokratiju, toleranciju i ravnopravnost spolova, rad sa mladima sa posebnim potrebama,
- Podrška projektnim aktivnostima koje imaju za cilj organizovanje kulturnih događaja kroz sprovođenje seminara za formalne i neformalne gr

upe mladih o upravljanju kulturnim događajima,

- Podrška projektnim aktivnostima koje imaju za cilj akcije očuvanja, čišćenja, uređenja, unapređenja stanja i zaštite životne sredine.

7.2. Kriteriji neprihvatljivosti za učešće u Programu

Neprihvatljivi su oni prijedlozi aktivnosti koji / čiji:

- podrazumijevaju finansiranje plaća (bruto i neto lični dohodak),
- su na drugi način ostvarili finansiranje ili sufinansiranje iz Budžeta Kantona,
- administrativni troškovi prelaze 10% budžeta svih predloženih projektnih aktivnosti,
- imaju jedinu svrhu korist zaposlenih u pravnom licu,
- akti predlagača na koje se odnosi Zakon o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj; 45/02) nisu usklađeni sa istim,
- predlagač ne ispunjava kriterije prihvatljivosti za učešće u Programu (opće kriterije i posebne kriterije).

7.3. Seleksijski i bodovni kriteriji

Prijedlozi projektnih aktivnosti

koji ispunjavaju kriterije prihvatljivosti za učešće u Programu (opće kriterije i posebne kriterije), odnosno koji ispunjavaju mogućnost za sudjelovanje u ovom Programu, podliježu temeljitoj procjeni u skladu sa bodovnim kriterijima.

7.1.3. Seleksijski kriteriji

Odgovorno lice za provođenje prijedloga projektnih aktivnosti mora imati profesionalne vještine i kvalifikacije za obavljanje predloženih projektnih aktivnosti (operativna sposobnost). U tom smislu, CV lica odgovornog za provođenje projektnih aktivnosti treba biti dostavljen kao dio prijave.

7.1.4. Bodovni kriteriji

Bodovni kriteriji čine osnov za procjenu kvaliteta prijedloga projektnih aktivnosti u vezi sa općim i posebnim ciljevima te kriterijima ovog Programa. Oni sadrže elemente kvaliteta i kvantiteta, od kojih svaki nosi određen broj bodova.

Projektne aktivnosti će biti procijenjene skalom bodova 0 do 70 i biće poredane po svojoj vrijednosti.

Bodovni kriteriji	
Kriteriji	Maksimalan rezultat
Da li su ciljevi predloženih projektnih aktivnosti izašli iz okvira interesa samog predlagača?	5
Da li će predložene projektne aktivnosti imati pozitivan učinak na pitanja od interesa za život, položaj i djelovanje mladih ljudi na području Kantona i razvoj Kantona?	5
Da li su jasno razrađeni očekivani rezultati predloženih projektnih aktivnosti?	5

Da li je jasno razrađen plan budžeta pojedinih predloženih projektnih aktivnosti?	5
Da li su sve predložene projektne aktivnosti odgovarajuće predstavljene u budžetu?	5
Da li su troškovi predloženih projektnih aktivnosti obrazloženi na način da dokazuju da će sredstva Programa biti iskorištena na efikasan i ekonomičan način?	5
Da li predložene projektne aktivnosti posjeduju značaj u odnosu na život mladih, uticaj na javnost te socijalnu dimenziju aktivnosti?	5x2*
Da li je osigurana vidljivost, promocija, korištenje i širenje rezultata ovog Programa?	5
Da li su jasno razrađeni direktni ili indirektni korisnici te procjena broja lica koja mogu biti direktni ili indirektni korisnici predloženih projektnih aktivnosti?	5x2*
Da li su jasno uočljive ideje koje su dovele do toga da se prijavi predložena projektna aktivnost?	5
Da li je jasno praćenje predloženih projektnih aktivnosti?	5
Da li su predložene projektne aktivnosti vode od strane lica koja posjeduju vještine i iskustva u provođenju projektnih aktivnosti?	5

*rezultat se multiplicira sa 2 zbog njegove važnosti

Za svaki kriterij komisija daje ocjenu između 1 i 5 sljedećim kategorijama ocjena:

- 1 – veoma slabo
- 2 – slabo
- 3 – adekvatno
- 4 – dobro
- 5 – vrlo dobro

Komisija će procjenjivati vrijednost kriterija te minimalan broj bodova u zavisnosti od broja predloženih projektnih aktivnosti. Svi članovi komisije dodjeljuju ocijene, a ukupan broj bodova se dobije kada se zbir ocjena dobivenih od svih članova komisije podijeli sa brojem članova komisije.

Bodovanje se vrši po osnovu tabele za ocjenjivanje prijedloga projektnih aktivnosti i ista je sastavni dio ovog Programa.

Sve dostavljene prijedloge projektnih aktivnosti pregleda i ocjenjuje komisija imenovana od strane ministra za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport. Komisija daje Ministarstvu prijedlog o raspodjeli sredstava, predlaže listu predlagača ili projekata koji zaslužuju pomoć na osnovu postignutih bodova i raspoloživih sredstava te sačinjava obavještenje za sve predlagače prijedloga projektnih aktivnosti sa mogućnošću prigovora Ministarstvu. Konačnu raspodjelu sredstava sa utvrđenom listom predlagača ili projekata donosi Vlada Kantona na prijedlog Ministarstva.

Iz razloga nedovoljnog priliva sredstava u Budžet Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, odlukom ministra za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport ili Vlade Kantona, može se dodatno utvrditi maksimalan iznos sredstava, odnosno smanjiti iznos sredstava

predviđen za omladinska udruženja za 2023. godinu, s tim da pojedinačni iznosi sredstava ne mogu biti veći od iznosa proizašlog na osnovu bodovanja u skladu sa kriterijima ovog Programa, a sve prije donošenja konačnog plana raspodjele sredstava za sufinansiranje projektnih aktivnosti omladinskih udruženja za 2023. godinu.

7.1.5. Prijava prijedloga projektnih aktivnosti za sufinansiranje

Svi prijedlozi projektnih aktivnosti koji se sufinansiraju kroz ovaj Program trebaju pripadati utvrđenim mjerama u okviru posebnih ciljeva ovog Programa.

Prijava prijedloga projektnih aktivnosti ovim Programom osmišljena je na dva različita načina putem javnog poziva i to:

- a. Prijava za sredstva sa ograničenim rokom prijave
- b. Prijava za interventna sredstva bez ograničenog roka prijave i bez obaveza dostavljanja dopunske dokumentacije i obaveze da predlagač treba biti registrovanog sjedišta na području Kantona

Javni poziv definiše: kriterije prihvatljivosti za učešće u Programu – opći i posebni kriteriji, kriterije neprihvatljivosti za učešće u Programu i bodovne kriterije, dodatne odgovarajuće dokumente koje je potrebno priložiti uz prijavu, uvjete za dodjelu sredstava, uvjete za podnošenje prijave na javni poziv, aktivnosti vezane za odabir korisnika i dodjelu sredstava. Javni poziv se objavljuje u elektronskim medijima na području Kantona, internet stranici Vlade Kantona kao i oglasnoj tabli Kantona.

Svi troškovi koji proizilaze iz provođenja neke projektne aktivnosti ne mogu se u potpunosti finansirati kroz ovaj Program, s tim u vezi, putem ovog Programa vršit će se sufinansiranje projektnih aktivnosti, te predlagači prijedloga projektnih aktivnosti trebaju pronaći i druge izvore za njihovo finansiranje.

7.1.6. Odabir korisnika i dodjele sredstava

Sredstva utvrđena ovim Programom dodjeljuju se u skladu sa principima pouzdanosti i predvidivosti, otvorenosti i transparentnosti, odgovornost, efikasnosti i djelotvornosti, a koji su jedni evropskih principa u radu javnih uprava. U skladu sa navedenim, u narednim članovima Programa donesen je poseban niz kriterija kako bi se omogućio transparentan selekcijski postupak, odnosno kriteriji prihvatljivosti za učešće u Programu – opći i posebni kriteriji, kriteriji neprihvatljivosti za učešće u Programu i bodovni kriteriji.

8. KORISNICI PROGRAMA

Korisnici Programa su omladinska udruženja sa području kantona s pravnim svojstvom.

Korisnici i primaoci sredstava Programa su odgovorni za provođenje aktivnosti namijenjenih za sufinansiranje projektnih aktivnosti.

8.1. Obaveze korisnika sredstava

Korisnici Programa moraju podnijeti završni narativni i finansijski izvještaj prema utvrđenom obrascu.

Iznosi iskazani od strane korisnika u finansijskim izvještajima na kojim se temeljio prijedlog projektnih aktivno-

sti za plaćanje trebaju biti stvarni, tačno izračunati i dozvoljeni u skladu sa ovim Programom.

Korisnici sredstava trebaju osigurati vidljivost, promociju, korištenje i širenje rezultata ovog Programa.

9. POTREBAN BROJ RADNIKA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA I MONITORING

Za provođenje ovog Programa će biti angažovani uposlenici Ministarstva u toku radnog vremena bez posebnih nadoknada.

Nadzor (monitoring) nad upotrebom budžetskih sredstava od strane korisnika obavlja Ministarstvo za finansije Kantona, te Ministarstvo, u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta Kantona za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23).

10. PROCJENA REZULTATA

Realizacijom Programa očekuje se jačanje kapaciteta omladinskih udruženja, a time i mladih na području Kantona.

11. PROCJENA NEPREDVIĐENIH RASHODA I RIZIKA

Jedan od mogućih rizika koji može uticati na ostvarivanje ovog Programa jeste eventualno nedovoljno punje-

nje Budžeta Kantona zbog nedovoljnog priliva sredstava u Budžet Kantona.

Broj: 10-11-2178-2/23 **MINISTAR**
30. 6. 2023. godine Adisa Alikadić-Herić, s.r.
G o r a ž d e

670

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa Programom utroška sredstava iz Budžeta Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 100 (KAN 002) – Tekući transfer za kulturu za 2023.godinu, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26.6.2023.godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o odobravanju novčanih sredstava nosiocima projektnih aktivnosti sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na ime sufinansiranja projektnih aktivnosti u cilju stvaranja uvjeta za razvoj i afirmaciju kulture i tehničke kulture

Član 1.

Odobravaju se novčana sredstva u ukupnom iznosu od **80.000,00 KM** nosiocima projektnih aktivnosti sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na ime sufinansiranja projektnih aktivnosti u cilju stvaranja uvjeta za razvoj i afirmaciju kulture i tehničke kulture to:

JU CENTAR ZA KULTURU GORAŽDE	1. XXIV INTERNACIONALNI FESTIVAL DJEČJE PJESME „ŠTA SE PJESMOM SANJA“ GORAŽDE 2023.	4.000,00 KM
	2. XXVII MANIFESTACIJA „DRINSKE VEČERI DJEČJE POEZIJE“ GORAŽDE 2023.	3.000,00 KM

	3. XXVI INTERNACIONALNI „FESTIVAL PRIJATELJSTVA“ GORAŽDE 2023.	12.000,00 KM
	4. XIX DANI ISAKA SAMOKOVLJE SUNCE NAD DRINOM GORAŽDE - SARAJEVO - FOJNICA 2023.	2.000,00 KM
	5. PLASMAN I PROMOCIJA KNJIGA UZ OBOGAĆIVANJE KNJIŽNOG FONDA BIBLIOTEKE I ODRŽAVANJE COBISS SISTEMA	3.000,00 KM
	6. POZORIŠNA SCENA (GOSTUJUĆE PREDSTAVE I PREDSTAVE AMATERSKOG DJEČJEG POZORIŠTA CENTRA ZA KULTURU GORAŽDE)	5.000,00 KM
	7. „LJETO U MUZEJU“ - MUZEJ ZA SVE III	1.500,00 KM
	8. OBILJEŽAVANJE 26. GODIŠNJICE ANIP-a NOVOM KOREOGRAFIJOM „IGRE IZ PODRINJA“	9.000,00 KM
Žiroračun 102840000002222 otvoren kod Union banke filijala Goražde, Budžetska organizacija 0620602, vrsta prihoda 742114, šifra općine 033, ID broj: 4245029610000		

OPĆINA FOČA USTIKOLINA	1. MANIFESTACIJA „DANI KULTURE, SPORTA I TURIZMA- USTIKOLJANSKO LJETO 2023.“	6.000,00 KM
Žiroračun broj: 1011400000595742 otvoren kod PBS filijala Goražde, ID broj: 4245026510004		

OPĆINA PALE U FEDERACIJI BiH	1. KULTURNO-SPORTSKA MANIFESTACIJA „PRAČANSKO LJETO 2023.“	6.000,00 KM
Žiroračun broj: 1020070000018886, otvoren kod Union banke d.d. Sarajevo, ekspozitura Goražde, ID broj: 4245018920007		

KULTURNO - UMJETNIČKO DRUŠTVO „AZOT“ GORAŽDE - VITKOVIĆI	1. MEĐUNARODNA SMOTRA FOLKLORA „VITKOVIĆI 2023.“	1.500,00 KM
Žiroračun broj: 1020070000017334 otvoren kod Union banke dd Sarajevo, ekspozitura Goražde, ID broj: 4245031600003		

UDRUŽENJE ŽENA KUĆNE RADINOSTI „MOTIV“	1. OČUVANJE TRADICIJE TKANJA TRADICIONALNIH BOSANSKIH TKANICA	3.000,00 KM
Žiroračun, broj: 1990540006180157 otvoren kod Sparkasse banke d.d. Sarajevo - filijala Goražde, ID broj: 4245043440001		

BOŠNJAČKA ZAJEDNICA KULTURE „PREPOROD“ GRADSKO DRUŠTVO GORAŽDE	1. PROGRAMI IZ OBLASTI KULTURE I KULTURNI RAD I DJELOVANJE BOŠNJAČKE ZAJEDNICE KULTURE „PREPOROD“ U 2023. GODINI	10.000,00 KM
Žiroračun, broj: 1011400073801836 otvoren kod Privredne banke podružnica Goražde, ID broj: 4245091760000		
UDRUŽENJE ŽENA „SEHARA“	1. „ĆILIM U SRCU“	3.500,00 KM
Žiroračun, broj: 1346201000912357 otvoren kod ASA banke podružnica Goražde, ID broj: 4245067530001		
UDRUŽENJE LIKOVNIH UMJETNIKA „IRMA ART STUDIO“	1. „UMJETNOST STVARANJA I LIJEČENJA GORAŽDE 2023.“	2.500,00 KM
Žiroračun, broj: 1011400074273450 otvoren kod Privredne banke ekspozitura Goražde, ID broj: 4245094270003		
KULTURNO UDRUŽENJE MLADIH BPK GORAŽDE	1. ELZA FEST 2023. „Art escape 2“	4.500,00 KM
Žiroračun, broj: 1346201008069211 otvoren kod Asa banke d.d. Sarajevo filijala Goražde, ID broj: 4245065250001		
OPĆE UDRUŽENJE „STARI ZANATI“ OBRтника GRADA GORAŽDE	1. IZRADA MONOGRAFIJE STARIH ZANATA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA, GRADA GORAŽDA	3.500,00 KM
Žiroračun broj: 1011400000231992 otvoren kod Privredne banke Sarajevo podružnica Goražde, ID broj: 4245027160007		

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije, a sredstva doznačiti iz Budžeta Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda **614 100 (KAN 002) - Tekući transfer za kulturu za 2023. godinu.**

Član 3.

Korisnik sredstava dužan je da do 31. 12. 2023. godine Ministarstvu za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i

sport dostavi narativni i finansijski izvještaj o namjenskom utrošku sredstava dodijeljenih po osnovu aplikacije na Javni poziv za prijavu prijedloga projektnih aktivnosti za učešće u Programu utroška sredstava iz Budžeta Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 100 (KAN 002) – Tekući transfer za kulturu za 2023. godinu.

Član 4.

Ukoliko korisnici sredstava iz člana 1. ove Odluke dodijeljena sredstva

ne utroše isključivo na djelatnosti iz oblasti kulture, ista su dužni u istom iznosu vratiti Ministarstvu za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport, a odluku o tome će donijeti Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde nakon podnošenja izvještaja od strane Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport.

Član 5.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1260/23
26. 6. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

G o r a ž d e

671

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15). člana 4. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 34/03 i 65/13), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

o imenovanju direktora Službe za zajedničke poslove kantonalnih organa Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na određeno vrijeme

Član 1.

Ovom se Odlukom imenuje Nermine Moco, za direktora Službe za zajedničke poslove kantonalnih organa Bo-

sansko-podrinjskog kantona Goražde na određeno vrijeme.

Član 2.

Imenovanje iz člana 1. ove Odluke je do okončanja procedure javnog konkursa za izbor i imenovanje direktora, a najduže do 3 mjeseca (90 dana).

Član 3.

Prava i obaveze direktora regulisat će se posebnim rješenjem.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-04-1262/23
23. 6. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

G o r a ž d e

672

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

o imenovanju predstavnika u vezi s pregovorom za potpisivanje Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine

Član 1.

Imenuje se Nataša Danojlić, ministrica za pravosuđe, upravu i radne

odnose, da u ime Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, zajedno s predstavnicima Vlade Federacije BiH, potpiše principe pregovaranja, potpisuje zapisnike i parafira usaglašeni tekst prijedloga Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine sa Samostalnim sindikatом državnih službenika i namještenika u organima javne uprave, sudskoj vlasti i javnim ustanovama u Federaciji BiH.

Član 2.

Imenovana je dužna izvijestiti Vladu Bosansko-podrinjskog kantona o izvršenim pregovorima.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-30-1245/23
26. 6. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

G o r a ž d e

673

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 31. redovnoj sjednici, održanoj dana 26. 6. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

o davanju saglasnosti Direkciji robnih rezervi da angažuje privredno društvo BTG d.o.o. Tomislavgrad za prevoz ustupljenog dizel goriva D2 u količini od 20.639 litara od Gruda do Goražda

Član 1.

Ovom Odlukom Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost Direkciji robnih rezervi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da angažuje privredno društvo BTG d.o.o. Tomislavgrad za prevoz ustupljenog dizel goriva u količini od 20.639 litara od Gruda do Goražda.

Član 2.

Po izvršenoj dopremi dizel goriva D2 do skladišta Direkcije robnih rezervi Goražde, Direkcija je dužna izvršiti plaćanje prevoza robe u skladu sa Ponuđom broj: A123-00079 u iznosu od 1.287,00 KM, a na osnovu ispostavljenog računa.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Direkcija robnih rezervi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-13-1265/23
26. 6. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

G o r a ž d e

674

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ br: 8/15), a u vezi sa članom 143. Poslovnika Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Gora-

žde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 3/18), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 32. redovnoj sjednici, održanoj dana 27. 6. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U
o prihvatanju Amandmana I
Komisije za obrazovanje, nauku,
kulturu kulturno-historijsko naslijeđe,
sport i informisanje

Član 1.

Ovom se Odlukom prihvata Amandman I **Komisije za obrazovanje, nauku, kulturu kulturno-historijsko naslijeđe, sport i informisanje** na Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju.

Član 2.

Prihvaćeni amnadman postaje sastavni dio Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a bit će naknadno objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-02-1273/23
27. 6. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

675

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-pod-

rinjskog kantona Goražde“ br: 8/15), a u vezi sa članom 143. Poslovnika Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 3/18), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 32. redovnoj sjednici, održanoj dana 27. 6. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U
o prihvatanju Amandmana II Komisije
za obrazovanje, nauku, kulturu
kulturno-historijsko naslijeđe, sport
i informisanje

Član 1.

Ovom Odlukom prihvata se Amandman II **Komisije za obrazovanje, nauku, kulturu kulturno-historijsko naslijeđe, sport i informisanje** na Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju.

Član 2.

Prihvaćeni amnadman postaje sastavni dio Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a biće naknadno objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-02-1272/23
27. 6. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

.....

676

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) i člana 38. stav 2. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 12/21), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U
o visini naknade članovima komisije
za provođenje postupka davanja
šumskog zemljišta za uspostavu
prava služnosti

Član 1.

Ovom se Odlukom utvrđuje visina naknade članovima komisije za provođenje postupka davanja šumskog zemljišta za uspostavu prava služnosti puta u cilju pristupa stambenom objektu, a po zahtjevu Fehima Radmilovića.

Komisija je imenovana Rješenjem Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde br. UP:104-22-365/23 od 22. 6. 2023.godine kako slijedi:

1. Sijerčić Rasim –predsjednik 100,00 KM
2. Adela Čeljo - član 100,00 KM
3. Mahir Imamović - član 100,00 KM
4. Edvin Mirvić – član 100,00 KM

Član 2.

Navedene naknade iz člana 1. ove Odluke su u neto iznosu, a isplatit

će ih investitor - Fehim Radmilović. Ukupni bruto iznos za rad komisije iznosi 684,00 KM.

Član 3.

Isplatu naknade komisije iz člana 1. ove Odluke uraditi u skladu sa članom 11. stav (2) Uredbe o načinu, uvjetima osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela koje osniva Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 3/22) na način da mjesečni iznos naknade po svim osnovama u jednom mjesecu ne može preći iznos od 200,00 KM.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1344/23
6. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

677

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) i člana 46. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 1/23), na prijedlog Ministarstva za privredu, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 33. redovnoj sjednici, držanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

**o davanju saglasnosti na Program
utroška sredstava „Program uređenja
poljoprivrednog zemljišta za 2023.
godinu“ utvrđen u Budžetu
Ministarstva za privredu Bosansko-
podrinjskog kantona Goražde na
ekonomskom kodu 614 400 HAP 005 -
Finansiranje projekata iz sredstava
pretvorbe poljoprivrednog u
nepoljoprivredno zemljište - javnim
preduzećima**

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost na Program utroška sredstava „Program uređenja poljoprivrednog zemljišta za 2023. godinu“ utvrđen u Budžetu Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 2.

Sastavni dio ove Odluke je Program iz tačke 1. ove Odluke.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za privredu i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, svako u okviru svojih nedležnosti.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1342/23
6. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

.....

677a)

Na osnovu člana 46. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), člana 54. Zakona o poljoprivrednom zemljišta („Službene novine Federacije BiH“, broj: 52/09), na prijedlog Ministarstva za privredu, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde **daje saglasnost na:**

P R O G R A M

**utroška sredstava „Program uređenja
poljoprivrednog zemljišta za 2023.
godinu“ utvrđen u Budžetu
Ministarstva za privredu Bosansko-
podrinjskog kantona Goražde na
ekonomskom kodu 614 400 HAP 005 -
Finansiranje projekata iz sredstava
pretvorbe poljoprivrednog
u nepoljoprivredno zemljište
- javnim preduzećima.**

1. NAZIV PROGRAMA

Naziv Programa je „Program uređenja poljoprivrednog zemljišta za 2023. godinu“ utvrđen u Budžetu Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na ekonomskom kodu 614 400 HAP 005 - Finansiranje projekata iz sredstava pretvorbe poljoprivrednog u nepoljoprivredno zemljište - Javnim preduzećima.

PODACI O PROGRAMU

Period realizacije Programa:

1. 1. 2023. do 31. 12. 2023. godine

Budžetska pozicija: 17. Ministarstvo za
privredu

Ekonomski kod: 614 400
Ukupna vrijednost Programa:
44.053,00 KM
Odgovorna osoba: Zijad Briga
Pozicija odgovorne osobe: ministar
Kontakt osoba za Program:
Rasim Sijerčić
Kontakt-telefon: 038-227-857

DATUM USVAJANJA PROGRAMA:
Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde donjela je Odluku o davanju saglasnosti na Program broj: 03-11-1342/23 od 6. 7. 2023. godine („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 09/23).

2. SVRHA I OPIS PROGRAMA

Svrha Programa

Namjena Programa je pružanje podrške fizičkim i pravnim licima u cilju uređenja poljoprivrednog zemljišta i privođenja istog namjeni. U skladu sa članom 54. Zakona o poljoprivrednom zemljištu, sredstva ostvarena od promjene namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredno („Službene novine Federacije BiH“ broj: 52/09) mogu se koristiti za:

- izradu osnova, programa i projekata zaštite, korištenja i uređenja poljoprivrednog zemljišta;
- provođenje mjera zaštite, korištenja i uređenja poljoprivrednog zemljišta i za inundaciona područja;
- uspostavu informacionog siste-

- ma za zemljište;
- zemljišni monitoring;
- izradu karte upotrebne vrijednosti zemljišta;
- izradu projekata višenamjenskog vrednovanja;
- realizaciju poslova utvrđenih Strategijom i Programom gospodarstva;
- dekontaminaciju zemljišta i podizanje zaštitnih pojaseva u neposrednoj blizini putnih komunikacija.

Sredstva prikupljena od naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta koristit će se isključivo za uređenje poljoprivrednog zemljišta namijenjenog primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Za korištenje ovih sredstava ne mogu se kandidovati korisnici čije se poljoprivredne parcele u zemljišnim knjigama vode kao šumsko zemljište.

Budžetom Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 1/23), ekonomski kod 614 400 HAP 005 - Finansiranje projekata iz sredstava pretvorbe poljoprivrednog u nepoljoprivredno zemljište - javnim preduzećima planiran je utrošak sredstava za uređenje poljoprivrednog zemljišta u iznosu od 44.053,00 KM.

Opis Programa

Program uređenja poljoprivrednog zemljišta za 2023. godinu ima za cilj povećanje obradivih poljoprivrednih površina, smanjenje površina neobrađenog poljoprivrednog zemljišta, uređenje zapuštenog poljoprivrednog zemljišta koje je zakorovljeno i obraslo samoniklim dr-

venastim rastinjem, poboljšanje vodno-vazdušnog režima, kao i fizičkih osobina zemljišta, hemijskih i bioloških osobina zemljišta, sprečavanje erozije na poljoprivrednom zemljištu, uvećanje proizvodne sposobnosti zemljišta, povećanje obima i kvaliteta poljoprivredne proizvodnje, smanjenje troškova pokretanja poljoprivredne proizvodnje i uvećanje ekonomskih rezultata za poljoprivredne proizvođače.

Program uređenja poljoprivrednog zemljišta za 2023. godinu, na ekonomskom kodu 614 400 HAP 005 – Finansiranje projekata utroška sredstava pretvorbe poljoprivrednog u nepoljoprivredno zemljište - javnim preduzećima, definiše bitne elemente za davanje saglasnosti na Program od strane Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, kao što su opći i posebni ciljevi Programa, potrebna sredstva za realizaciju Programa, kriteriji za raspodjelu sredstava (opći i posebni uvjeti), korisnici sredstava, potreban broj radnika za provođenje Programa i monitoring, procjena rezultata te procjena nepredviđenih rashoda i izdataka.

Realizacijom ovog Programa unaprijedit će se poslovni ambijent za poljoprivrednu proizvodnju.

3. OPĆI I POSEBNI CILJEVI PROGRAMA

Opći/osnovni cilj Programa

Opći/osnovni cilj Programa je uređenje poljoprivrednog zemljišta na području Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde iz sredstava prikupljenih od naknada za promjenu namjene poljopri-

vrednog zemljišta, u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ broj: 52/09) u cilju očuvanja poljoprivrednog zemljišta.

Posebi/specifični cilj Programa

Poseban cilj Programa je uređenje poljoprivrednog zemljišta koje se ogleda kroz sljedeće mjere:

- krčenje poljoprivrednog zemljišta,
- čišćenje poljoprivrednog zemljišta,
- meliorativna kalcizacija,
- meliorativna fertilizacija,
- meliorativna humizacija,
- produbljavanje poljoprivrednog zemljišta - oranica.

Poseban cilj ovog Programa ogledat će se u provođenju gore pomenutih mjera:

- **Krčenje** – odnosi se na uklanjanje pojedinačnih stabala, niskog rastinja i žbunja sa zapuštenih parcela. Ukoliko je na parceli formirana visoka šuma, ista neće biti prihvaćena za uređivanje.
- **Čišćenje** – odnosi se na uklanjanje svih materija i otpada od drveta, kamena, plastike, korova, metala te tečne i druge ostatke, izuzev toksičnog otpada, ako je isti odložen na poljoprivrednoj površini.
- **Meliorativna kalcizacija - promjena pH vrijednosti** zemljišta unošenjem kalcijum karbonata (CaCO_3) u zemljište.
- **Meliorativna fertilizacija** – unos meliorativnih količina đubriva – mineralna i organska đubriva.
- **Meliorativna humizacija** – unos meliorativnih količina organskog đubriva.

- **Produblјavanje poljoprivrednog zemlјišta oranica - produblјavanje plodnog sloja zemlјišta oranjem ili rigolanjem**, ali bez iznošenja neplodnog sloja zemlјišta na površinu.

Korisnici sredstava po ovom Programu moraju realizovati najmanje jednu mjeru iz Programa uređenja poljoprivrednog zemlјišta za 2023. godinu, a prioritetna mjera je **produblјavanje poljoprivrednog zemlјišta oranica - produblјavanje plodnog sloja zemlјišta oranjem ili rigolanjem, ali bez iznošenja neplodnog sloja zemlјišta na površinu, koje se žele privesti namjeni.**

4. POTREBNA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA

Visina sredstava za provođenje Programa

Potrebna sredstva za provođenje Programa definisana su Budžetom Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 1/23), na ekonomskom kodu 614 400 HAP 005 - Finansiranje projekata iz sredstava pretvorbe poljoprivrednog u nepoljoprivredno zemlјište - javnim preduzećima i Odlukom Vlade odobravanju unosa razgraničenih namjenskih prihoda koji nisu utrošeni u prethodnoj godini u Budžetu Ministarstva za privredu za 2023. godinu u iznosu od 44.053,00 KM.

Maksimalni budžet po mjerama

Maksimalan iznos po pojedinim mjerama iznosi:

- krčenje poljoprivrednog zemlјišta po jednom hektaru 1.200,00 KM,

- čišćenje poljoprivrednog zemlјišta po jednom hektaru 1.200,00 KM,
- meliorativna kalcifikacija po jednom hektaru 1.200,00 KM,
- meliorativna fertilizacija po jednom hektaru 1.200,00 KM,
- meliorativna humifikacija po jednom hektaru 1.200,00 KM,
- produblјavanje poljoprivrednog zemlјišta-oranica po jednom hektaru 1.200,00 KM.

Korisnici sredstava po ovom Programu su fizička i pravna lica sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde koji u okviru Programa uređenja poljoprivrednog zemlјišta realizuju minimalno jednu mjeru, a maksimalno tri mjere, te isto privedu namjeni.

5. KRITERIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA

Način raspodjele sredstava

Raspodjela sredstava po ovom Programu vršit će se po realizaciji mjera koje doprinose ostvarivanju općeg i posebnog cilja Programa.

Konačnu odluku o odobravanju novčanih sredstava na prijedlog Ministarstva za privredu donosi Vlada Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde.

Kriteriji za raspodjelu sredstava

Raspodjela sredstava za mjere sadržane u Programu izvršit će se srazmjerno doprinosu u dostizanju općeg i posebnog cilja Programa, očekivanih rezultata Programa i drugih elemenata za

raspodjelu u skladu sa odredbama Programa.

Prilikom odlučivanja o raspodjeli sredstava, primjenjivat će se kriteriji za svaku pojedinačnu mjeru.

Kriteriji po osnovu kojeg će se vršiti raspodjela sredstava Programa su:

- a. Provedba najmanje jedne mjere **(obavezno produblavanje poljoprivrednog zemljišta oranica - produblavanje plodnog sloja zemljišta oranjem ili rigolanje, ali bez iznošenja neplodnog sloja zemljišta na površinu na parceli koja nije privedena namjeni)** uređenja zemljišta, a maksimalno tri;
- b. Uređenje zemljišta provedeno na minimalnoj površini od 0,2 ha i maksimalnoj površini 1ha;
- c. Zasnivanje primarnu poljoprivredne proizvodnje na uređenoj parceli;
- d. Da pravna i fizička lica uredno izmiruju poreske obaveze,
- e. Da su vlasnici poljoprivrednog zemljišta koje se nalazi na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Kandidovanje prijedloga projekata za sredstvima - uređenje poljoprivrednog zemljišta

Projekti za sredstvima dostavljaju se nakon objavljivanja javnog poziva, koji se raspisuje u skladu sa odredbama Programa.

Projekti za sredstvima dostavljaju se za sledeće mjere: krčenje poljopri-

vrednog zemljišta, čišćenje poljoprivrednog zemljišta, meliorativna kalcizacija, meliorativna fertilizacija, meliorativna humizacija, produblavanje oranica.

Minimalni i maksimalni iznos sredstava koji može biti odobren od Ministarstva za privredu kreće se u rasponu od 240,00 KM po jednoj provedenoj mjeri na 0,2 ha do 3.600,00 KM za tri provedene mjere na 1 ha.

Aplikanti kojima se dodjele novčana sredstva obavezni su izvršiti jesenu sjetvu (sadnju) poljoprivrednih kultura na pripremljenom zemljištu.

Opći uvjeti i posebni uvjeti

Opći uvjeti za učestvovanje u Programu su:

- da su upisani u Registar poljoprivrednih gazdinstava, odnosno Registar klijenata u skladu sa Zakonom o poljoprivredi;
- da imaju poljoprivredno zemljište na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde;
- da imaju registraciju (pravna lica) na prostoru Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Posebni uvjeti za učestvovanje u Programu:

- da su namjenski utrošili sredstva odobrena od strane Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u periodu od protekle tri godine, ukoliko im je takva pomoć dodijeljena (po bilo kom osnovu);
- da su ispunili ugovorene obaveze po odobrenim grantovima Vlade Bosansko-podrinjskog kan-

- tona Goražde, ukoliko su ih do-
bili u zadnje tri budžetske godi-
ne;
- da nemaju neizmirenih obaveza za poreze i doprinse, po bilo ko-
jem osnovu, osim obaveza koje
su obuhvaćene ugovorom o rep-
rogramiranju obaveza (izuzima-
jući indirektnu poreze);
 - **korisnici koji imaju duga po os-
novu javnih prihoda po bilo ko-
jem osnovu ne mogu aplicirati
po ovom Programu.**

Kandidovanje projekata za sredstvima

Projekti za dodjelu novčanih sre-
dstava dostavljaju se nakon davanja sag-
lasnosti na Program od strane Vlade Bos-
ansko-podrinjskog kantona Goražde i
objavljenog javnog poziva, koji se raspi-
suje u skladu sa odredbama Programa.

Minimalno jedan javni poziv će
se raspisati po Programu.

Podnošenje projekata za sredst-
vima vrši se isključivo na propisanom
obrascu od strane Ministarstva za priv-
redu Bosansko podrinjskog kantona Go-
ražde.

Svi projekti za sredstvima se pro-
cjenjuju u skladu sa kriterijuma propi-
sanom ovim Programom.

Krajnji rok za objavljivanje jav-
nog poziva je 30. novembar 2023. godi-
ne u 16:00 sati.

Klijenti su dužni dostaviti sljedeću dokumentaciju:

- a) Prijedlog projekta za uređenje poljoprivrednog zemljišta,
- b) Kopiju katastarskog plana za pr-

- edmetnu parcelu,
- c) Dokaz o otvorenom žiroračunu,
- d) Potvrda o upisu Registar poljo-
privrednih klijenata i gazdinstava,
- e) Uvjerenje o izmirenim poreskim
obavezama (izuzimajući indirek-
tne poreze),
- f) Izjava da su namjenski utrošili
sredstva u protekle tri godine
dodjeljena od strane Vlade Bos-
ansko-podrinjskog kantona Gora-
žde,
- g) Pravna lica (DOO; SPP; ZZ itd.)
dužna su dostaviti rješenje o re-
gistraciji djelatnosti, uvjerenje o
poreznoj registraciji, obavještenje
o razvrstavanju obrta.

Administrativna provjera dokumenta- cije – projekata

Provođenje procesa administrati-
vne provjere dokumentacije projekata,
utvrđivanje opravdanosti zahtjeva za do-
djelom sredstava u cilju uređenja poljo-
privrednog zemljišta i ocjenjivanje pro-
vedenih mjera uređenja poljoprivrednog
zemljišta provodi komisija formirana
od strane Ministarstva za privredu.

Administrativna provjera se pro-
vodi u cilju utvrđivanja blagovremenosti,
potpunosti i urednosti dostavljenog
projekta.

Komisija provjerava da li aplika-
cija zadovoljila sljedeće uvjete:

- da je aplikacija dostavljena u ro-
ku i na način predviđen Progra-
mom i javnim pozivom,
- da su dostavljeni svi prilozi na
način predviđen Programom i ja-
vnim pozivom,
- da je aplikacija potpuna i ispra-

vno elektronski popunjena u skladu sa propisanom formom i potpisana.

Ukoliko su ovi uvjeti ispunjeni, komisija će izvršiti prvi uviđaj na terenu i utvrditi opravdanost potrebe za provođenjem mjera uređenja poljoprivrednih parcela aplikanta.

Ukoliko se utvrdi opravdanost za provođenjem mjera uređenja zemljišta, komisija predlaže mjere koje aplikant treba provesti na predmetnim parcelama u određenom roku, a ne dužem od 60 dana od dana izvršenog prvog uviđaja.

Aplikant je dužan nakon provedenih mjera obavijestiti komisiju, a ukoliko to ne učini ista će izaći na teren nakon isteka roka datog na prvom uviđaju. Provedba mjera uređenja poljoprivrednog zemljišta ocjenivat će se prilikom drugog uviđaja komisije, i to tako da provođenje jedne mjere na 1 dunumu iznosi 120 KM, odnosno tri mjere na 1 dunumu iznose 360 KM. Na ocjenjivanje utiče i privođenje poljoprivrednog zemljišta namjeni.

Procedure odobravanja projekata

Ministarstvo predlaže Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da donese odluku o odobravanju odobrenih projekata koji će se finansirati sredstvima iz Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona – ekonomski kod 614 400 HAP 005 - Finansiranje projekata iz sredstava pretvorbe poljoprivrednog u nepoljoprivredno zemljište – javnim preduzećima.

6. KORISNICI SREDSTAVA

Korisnici sredstava su fizička i

pravna lica sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde koja imaju za cilj uređenje poljoprivrednog zemljišta i razvoj poljoprivredne proizvodnje na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, te koja ispunjavaju opće i posebne uvjete Programa za 2023. godinu.

7. POTREBAN BROJ RADNIKA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA

Za provođenje Programa su nadležni zaposleni u Ministarstvu za privredu i Program ne zahtijeva angažovanje dodatnih radnika na provođenju Programa, izuzev za korištenje vanjskih usluga za potrebe izrade baze podataka registra korisnika.

8. PROCJENA REZULTATA

Pregled očekivanih rezultata

Realizacijom Programa doći će do:

- povećanja obradivih poljoprivrednih površina,
- smanjenja površina neobrađenog poljoprivrednog zemljišta,
- uređenja zapuštenog poljoprivrednog zemljišta koje je zakoročljeno i obraslo samoniklim drvenastim rastiljem,
- poboljšanja vodno-vazdušnog režima kao i fizičkih, hemijskih i bioloških osobina zemljišta, sprečavanja erozije na poljoprivrednom zemljištu, uvećanja proizvodne sposobnosti zemljišta, povećanja obima i kvaliteta poljoprivredne proizvodnje, smanjenja troškova pokretanja poljoprivredne proizvodnje i uvećanja ekonomskih rezultata za poljoprivredne proizvođače.

9. PROCJENA NEPREDVIĐENIH RASHODA I RIZIKA

Nepredviđeni rashodi

Nepredviđeni rashodi mogu se pojaviti u slučaju većeg broja zahtjeva za podsticajnim mjerama iz Programa.

Rizici

Kako bi se smanjili rizici u procesu implementacije Programa, uveden je monitoring aktivnosti koje su podržane u okviru ovog Programa. Komisija je obavezna vršiti terenske posjete u cilju utvrđivanja činjeničnog stanja na terenu, prije i nakon realizacije Projekta.

Aplikanti su dužni planirati odgovarajuće mjere koje će poduzeti u slučaju ostvarivanja rizika koje mogu utjecati na ostvarivanje ciljeva i rezultata koji su predviđeni u aktivnostima i mjerama za koje su dobili podršku iz ovog Programa.

Broj: 04-20-1426-2/23
7. 7. 2023. godine
M I N I S T A R
Zijad Briga, s.r.
G o r a ž d e

678

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

ODLUKU
o davanju saglasnosti za utrošak preostalih neutrošenih sredstava odobrenih Odlukom Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: 03-11-1008/22 od 9. 6. 2022. godine.

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost da se preostala neutrošena sredstva u iznosu 92.980,00 KM iz sredstava koja su odobrena Gradu Goraždu za realizaciju projekta zacjeljenja potoka Šišeta u Goraždu I faza, upotrijebe za realizaciju dijela projekta „Rekonstrukcija potisnog cjevovoda od fabrike vode u Vitkovićima do rezervoara u naselju Rasadnik – III faza“.

Član 2.

Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde će sa Gradom Goraždem, uz prethodno pribavljeno mišljenje Kantonalnog pravobranilaštva, zaključiti ugovor o korištenju i namjenskom utrošku prethodno odobrenih i doznačenih sredstava, kojim će se regulisati međusobna prava i obaveze.

Član 3.

Obavezuje se Grad Goražde, kao implementator projekta iz člana 1. ove Odluke da, nakon realizacije projekta dostavi Ministarstvu za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde izvještaj o namjenskom utrošku odobrenih sredstava.

Član 4.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za privredu i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, svako u okviru svoje nadležnosti.

Član 5.

Ova Odluka stupa na snagu da-

nom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj.03-11-1008-2/23 P R E M I J E R
6. 7. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

679

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) i člana 45. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o davanju saglasnosti na Program
utrošaka sredstava „Program razvoja
turizma u Bosansko-podrinjskom
kantonu Goražde za 2023. godinu“

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost na Program utrošak sredstava „Program razvoja turizma u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde za 2023. godinu“, utvrđenih u Budžetu Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, na ekonomskom kodu 614100 RAZ 002 – Tekući transferi drugim nivoima vlasti, za razvoj turizma, u iznosu od 150.000,00 KM.

Član 2.

Sastavni dio ove Odluke je Program iz člana 1. ove Odluke.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za privredu i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, svako u okviru svoje nadležnosti.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1339/23 P R E M I J E R
6. 7. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

679a)

Na osnovu člana 46. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23) i odredaba Zakona o ministarstvima i drugim tijelima Kantonalne uprave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ br. 9/13 i 13/13), Strategije razvoja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za period 2021-2027. („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 4/21), Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **d o n o s i**:

P R O G R A M
utroška sredstava Ministarstva
za privredu Bosansko-podrinjskog
kantona Goražde sa ekonomskog
koda 614100 „Tekući transferi drugim
nivoima vlasti, za razvoj turizma“

1. NAZIV PROGRAMA

Naziv Programa je "Program razvoja turizma u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde za 2023. godinu".

PODACI O PROGRAMU

Period realizacije Programa:

1. 1.-31. 12. 2023. godine

Budžetska pozicija: „Tekući transferi drugim nivoima vlasti, za razvoj turizma“

Ekonomski kod: 614100 RAZ 002

Ukupna vrijednost Programa:

150.000,00 KM

Odgovorna osoba: Zijad Briga

Pozicija odgovorne osobe: ministar

Kontakt osoba za Program:

Minela Bašić

Kontakt telefon: 038-224-264

Kontakt e-mail:

minela.basic@bpkg.gov.ba

SAGLASNOST NA PROGRAM

Saglasnost na ovaj Program, u skladu sa članom 44. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023.godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23) dala je Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde Odlukom broj: 03-11-1339/23 od 6. 7. 2023. godine.

2. SVRHA I OPIS PROGRAMA

2.1 Svrha Programa

Na osnovu Zakona o ministarst-

vima i drugim tijelima kantonalne uprave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 9/13, 12/13), nadležnosti Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde su predlaganje i provođenje politike u oblasti industrije, poduzimanje mjera za unapređenje proizvodnje, upravljanje prirodnim bogatstvima, razvoj poljoprivrede, upravljanje poljoprivrednim zemljištem, uzgoj, zaštita i unapređenje šuma, šumske komunikacije i eksploatacija šuma, industrijske vode, vodoprivredne aktivnosti, korištenje voda u energetske i rekreacijske svrhe, upotreba i zaštita voda, ulaganja u privredna preduzeća, saobraćaj roba i usluga, učešće u kreiranju politike uvoza i izvoza, kontrola cijena proizvoda i usluga, zaključivanje ekonomskih sporazuma, kreiranje i implementacija politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa, razvoj rekreativnih, rehabilitacijskih i drugih centara, promocija turizma, ugostiteljstvo, poduzetništvo, provođenje politike razvoja komunikacija i transportne infrastrukture, razvoj javnog saobraćaja, izgradnja, obnova i održavanje saobraćajnica od značaja za kanton, modernizacija cestovnog saobraćaja i osiguranje komunikacijskih veza na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde. „Program razvoja turizma u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde za 2023.godinu“ usklađen je sa Zakonom o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), Programom rada Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, Strategijom razvoja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za period 2021-2027.

godine („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”, broj:04/21). Svrha Programa je da, u skladu sa članom 46. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023.godinu, osigura planski i transparentan utrošak sredstava odobrenih na ekonomskom kodu 614 100 RAZ 002 - Tekući transferi drugim nivoima vlasti, za razvoj turizma.

2.2 Opis Programa

Program utroška je provedbeni akt Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde koji osigurava da se planirana sredstva u Budžetu Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde koriste na transparentan, specifičan, mjerljiv način u vremenski određenom periodu sa namjerom/svrhom da se omogući povećanje aktivnosti u sektoru turizma i poboljšanje ukupne kvalitete života na prostoru Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Programom će se obezbijediti, sufinansiranje projekata u oblasti turizma na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde s namjerom obogaćivanja ponude i stvaranja novog prepoznatljivog turističkog proizvoda, projekte koji se odnose na razvoj i proširenje turističke ponude aktiviranjem turističkih resursa i potencijala i uvrštavanje istih u turističku ponudu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, kao i novog zapošljavanja. Program utroška je ključni provedbeni dokument za ostvarivanje ciljeva Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u sektoru turizma za 2023.godinu. Program utroška sredstava sa ekonomskog koda 614100 RAZ 002 - Tekući transferi drugim nivoima vlasti za razvoj

turizma Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu (u daljem tekstu: Program), definiše bitne elemente za dobijanje saglasnosti za Program od strane Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, kao što su opći i posebni ciljevi Programa, kriteriji za raspodjelu sredstava, potrebna sredstva, korisnici sredstava, procjena rezultata. Bosansko-podrinjski kanton Goražde već duži niz godina stagnira po pitanju poboljšanja u jednom od ključnih indikatora razvoja turističke djelatnosti, kao što su broj dolazaka turista i broj noćenja.

3. OPĆI I POSEBNI CILJ PROGRAMA

3.1. Opći (osnovni) cilj

U skladu sa Programom rada Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, osnovni ciljevi Programa su proširenje turističke ponude, aktiviranje turističkih resursa i potencijala i uvrštavanje istih u turističku ponudu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, promocija turizma na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

3.2. Posebni (specifični) ciljevi Programa

U skladu sa općim ciljem, posebni ciljevi Programa su:

- 1) Povećanje javne turističke infrastrukture na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, pod projektima javne turističke infrastrukture podrazumijevaju se sportsko-turistička infrastruktura, turistički parkovi i izletišta, vidikovci i odmorišta, turisti-

čke rute i putevi, infrastruktura za razvoj kulturnog turizma, infrastruktura za razvoj vjerskog turizma, planinarska infrastruktura, lovna i ribolovna infrastruktura, infrastruktura za razvoj turizma u zaštićenim područjima, info-ploče i turistička signalizacija, i ostala javna turistička infrastruktura, a provode se na područjima i dobrima koja su u javnom vlasništvu.

- 2) Promocija turističkih potencijala Bosansko-podrinjskog kantona Goražde kroz kreiranje novih turističkih sadržaja, posebni oblici turizma, kao što su rekreativni, ruralni, lovni, zdravstveni, eko, vjerski, unapređenje i poboljšanje cjelokupnog sistema turističkog informisanja.
- 3) Poboljšanje kvaliteta ponude u oblasti turizma na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde s namjerom obogaćivanja ponude i stvaranja novog prepoznatljivog turističkog proizvoda kroz unapređenje postojećih turističkih potencijala, analiza postojeće turističke ponude i mogućnosti za aktiviranje dodatnih turističkih resursa, uvezivanje elemenata turističke ponude u turističke proizvode radi uspostavljanja atraktivnih turističkih ruta.

Sredstva za sufinansiranje projekata po posebnom cilju 1. i 2. se mogu odobriti turističkim organizacijama sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za projekte koji će se realizovati isključivo na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, dok na poseban cilj 3. mogu aplicirati udruženja registrovana u oblasti turizma na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Svrha posebnog cilja je da turistička djelatnost ima značajan utjecaj na ekonomski razvoj, zapošljavanje, generisanje dohotka i poboljšanje ukupne kvalitete života na prostoru Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

4. POTREBNA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA

4.1. Visina sredstava za provođenje Programa

Potrebna sredstva za provođenje Programa definisana su u Budžetu Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023.godinu, na ekonomskom kodu 614 100 RAZ 002 - Tekući transferi drugim nivoima vlasti za razvoj turizma, u ukupnom iznosu od 150.000 KM.

Za prvi posebni cilj predviđena su sredstva u iznosu od 45.000 KM, za drugi posebni cilj predviđeno 85.000 KM, dok je za treći cilj predviđeno 20.000 KM.

U slučaju potrebe, Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde može napraviti preraspodjelu sredstava sa jedne na drugu komponentu (posebni cilj) u iznosu do maksimalno 10 procenata od iznosa komponente sa koje se sredstva prenose. Preraspodjelu ovih sredstava Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde će izvršiti odlukom ministra za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

5. KRITERIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA

5.1. Način raspodjele sredstava

Raspodjela sredstava vrši se do-

djelom državne pomoći za svrhe predviđene poglavljem 3. Programa. Raspodjela sredstava vršit će se na osnovu odobrenih Projekata u skladu sa posebnim ciljem Programa. Konačnu saglasnost na spisak korisnika sredstava državne pomoći iz ovog Programa daje Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde. Sredstva iz ovog Programa dodjeljivat će se u formi sufinansiranja troškova.

5.2. Kriteriji za raspodjelu

Sredstva iz Budžeta Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu će se dodjeljivati korisnicima srazmjerno njihovom doprinosu ostvarivanja općih i posebnih ciljeva i očekivanih rezultata Programa. Za ocjenjivanje doprinosa ostvarivanja posebnog cilja Programa primjenjivat će se dva eliminatorna kriterija i jedan kriterij za rangiranje aplikacija.

Eliminatorni kriteriji su:

1. Ispunjavanje općih uvjeta za učestvovanje u Programu,
2. Ispunjavanje posebnih uvjeta za učestvovanje u Programu.

Kriterij po osnovu kojeg će se rangirati korisnici sredstava je rezultat procesa apliciranja, selekcije i evaluacije projekata.

5.3. Opći uvjeti za učestvovanje u Programu

U implementaciji Programa primjenjivat će se restriktivne procedure koje omogućavaju ravnopravno učestvovanje u Programu svim licima koja spadaju u jednu od sljedećih kategorija:

- a. da imaju status Turističke orga-

nizacije na prostoru Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, registrovane kod nadležnog organa,

- b. da imaju status udruženja i rješenje o registraciji kod nadležnog organa u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde u oblasti turizma.

Lica koja spadaju u kategoriju iz prethodnog stava obavezna su ispunjavati sljedeće opće uvjete za učestvovanje u Programu:

1. Da imaju registraciju i sjedište na prostoru Bosansko-podrinjskog kantona Goražde,
2. Da imaju ugovor o otvorenom bankovnom računu,
3. ID broj aplikanta (identifikacioni broj aplikanta),
4. Da nemaju neizmirenih obaveza za poreze i doprinose, osim obaveza koje su obuhvaćene ugovorom o reprogramiranju duga
5. Da imaju obavještenje o razvrstavanju pravnog lica po „Klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010“.

5.4. Posebni uvjeti za učestvovanje u Programu

U implementaciji Programa, pored općih, primjenjivat će se i posebni uvjeti za učestvovanje u Programu.

Posebni uvjeti koji se primjenjuju za aplikante su:

1. Da spadaju u a. ili b. kategoriju lica kojima je općim uvjetima omogućeno učestvovanje u Programu.
2. Da su ispunili ugovorene obave-

ze i namjenski utrošili sredstva odobrena od strane Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u periodu od protekle tri godine, ukoliko im je takva pomoć dodijeljena.

3. Da se realizacija projekta planira u skladu sa procedurama predviđenim Programom.

Sredstva su namijenjena privrednim društvima i udruženjima koja su registrovana kod nadležnog organa za oblast turizma, a koji apliciraju sa projektom koji je u skladu sa općim i posebnim ciljem Programa.

5.5. Kandidovanje prijedloga projekata

Prijedlozi projekata dostavljaju se nakon objavljivanja javnog poziva, koji se raspisuje u skladu sa odredbama Programa.

Prijedlozi aplikacija se dostavljaju isključivo putem aplikacione forme za projekte. Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde može raspisati i ponovni javni poziv u slučaju da se ne utroše sva sredstva planirana Programom. Svi prijedlozi prijava se procjenjuju u skladu sa procedurama apliciranja, selekcije, evaluacije i rangiranja.

5.6. Procedure apliciranja, selekcije i evaluacije projekata

5.6.1. Aplikanti

Lica koja ispunjavaju opće uvjete za učestvovanje u Programu i koja u formi propisanoj od strane Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde dostave projekte imaju status

aplikanta. Prvi javni poziv se raspisuje po dobivanju saglasnosti na Program od strane Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde. Javni poziv sadrži minimalno sažetak svrhe općeg i posebnog cilja, način raspodjele i rokove za dostavljanje aplikacija. Javni poziv se objavljuje na internet stranici Vlade Bosansko-podrinjskog kantona i u jednom ili više elektronskih medija.

5.6.2. Kandiovanje prijedloga projekata

Aplikant može kandidovati projekat u kojem je planirano finansiranje troškova projekta iz sredstava Programa. Aplikant može dostaviti samo jedan projekat u okviru jednog cilja, a u skladu sa procedurama predviđenim Programom.

5.6.3. Finansiranje prijedloga projekata

Maksimalni iznos koji može biti zatražen za finansiranje projekta po ciljevima:

Cilj 1 – do 45.000 KM

Cilj 2 - do 85.000 KM

Cilj 3 - do 5.000 KM

Aplikacije pisane rukopisom će biti automatski odbijene.

5.6.4. Otvaranje aplikacija i administrativna provjera

Otvaranje aplikacija i administrativna provjera projekta se provodi nakon zatvaranja javnog poziva.

Administrativna provjera se provodi u cilju utvrđivanja da li lice koje je dostavilo aplikaciju ispunjava uvjete za dobi-

vanje statusa aplikanta u skladu da odredbama ovog Programa. Administrativnu provjeru vrši komisija Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde. Administrativnom provjerom se utvrđuje:

- da li je aplikacija dostavljena u roku i na način predviđen Programom,
- da li su dostavljeni svi prilozi na način predviđen Programom koji su navedeni u prilogu
- aplikacionog obrasca,
- da li aplikant ispunjava opće uvjete za učestvovanje u Programu,
- da li aplikant ispunjava posebne uvjete Programa,
- da li je aplikacija potpuna i ispravno popunjena u skladu sa propisanom formom,
- da li je aplikacija usklađena sa svrhom Programa, općim ciljevima Programa, da li je zahtjevana podrška u skladu sa posebnim ciljevima Programa i da li je predloženo finansiranje u skladu sa odredbama o finansiranju.

Ukoliko su ovi uvjeti ispunjeni, komisija će aplikaciju evaluirati u skladu sa odredbama Programa. U suprotnom, aplikacija će i bez evaluacije biti odbijena iz administrativnih razloga.

5.6.5. Evaluacija dostavljenih prijedloga projekata

Za provođenje procesa selekcije, evaluacije i ocjenjivanja aplikacija Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde formira komisiju. Komisija provodi evaluaciju dostavljenih zahtjeva nakon provedene administrativne provjere. Komisija sve dostavljene aplikacije razmatra i evaluira u pe-

riodu od maksimalno 30 dana od završetka administrativne provjere.

U evaluaciji projekata komisija primjenjuje pet grupa indikatora i to:

- Finansijski i operativni kapaciteti aplikanta
- Relevantnost
- Metodologija
- Održivost
- Budžet i troškovna efikasnost

5.6.6. Ocjenjivanje aplikacija

Evaluacija aplikacija se provodi na osnovu skale za evaluaciju. Evaluacijski kriteriji su podjeljeni u okviru grupa i podgrupa. Za svaku podgrupu komisija daje ocjenu između 1 i 5 prema sljedećim kategorijama procjena:

- 1 - veoma slabo;
- 2 - slabo;
- 3 - adekvatno;
- 4 - dobro;
- 5 - veoma dobro.

Svaka ocjena se množi sa koeficijentom koji je za svaki indikator predviđen u evaluacijskoj skali. Maksimalan broj bodova po zahtjevu za sredstvima iznosi 100.

Prijekti koji imaju manje od 70 bodova se odbacuju u prvom krugu selekcije. Ukoliko je ukupan rezultat u poglavlju **relevantnost** manji od 15, aplikacija se odbija bez obzira na obiven ukupan maksimalan broj bodova. Ukoliko je ukupan rezultat u poglavlju **budžet i troškovna efikasnost** manji od 15, aplikacija se odbija bez obzira na dobiven ukupan maksimalan broj bodova.

Komisija će procjenjivati vrijednost indikatora. Prilikom određivanja

vrijednosti indikatora, komisija će se pridržavati prioriteta, finansijskih kriterija i načina rangiranja koji su propisani Programom. Svi članovi komisije dodjeljuju

ocjene, a ukupan broj bodova se dobija kada se zbir ocjena dobivenih od svih članova komisije podijeli sa brojem članova komisije.

(5.6.7)
(Skala za evaluaciju)

INDIKATOR	SKALA Projekti
1. Finansijski i operativni kapaciteti aplikanta	10
1.1. Procijenjeni nivo iskustva aplikanta u upravljanju projektom	5
1.2. Procijenjeni nivo tehničkog i stručnog znanje i iskustva neophodnog za implementaciju projekata	5
2. Relevantnost	25
2.1. Koliko je aplikacija relevantna za svrhu, opći i posebni cilj Programa?	5
2.2. Koliko je aplikacija relevantna za prioritetne aktivnosti u okviru posebnog cilja?	5x2
2.3. Koliko je aplikacija relevantna za očekivane rezultate Programa?	5x2
3. Metodologija	10
3.1. Da li su aktivnosti u prijedlogu projekta odgovarajuće i konzistentne sa ciljevima i očekivanim rezultatima projekta?	5
3.2. Koliko je koherentan dizajn projekta, konkretna analiza problema, da li su predložene aktivnosti odgovarajuće za rješavanje prezentiranog problema, te da li su na zadovoljavajući način planirani raspoloživi resursi aplikanta, a koji mogu doprinijeti rješavanju problema?	5
4. Održivost	25
4.1. Da li će mjere podrške Programa značajnije doprinijeti rješavanju problema koji je naveden u prijedlogu projekta?	5
4.2. Da li predložene aktivnosti mogu imati pozitivne multiplikativne efekte na razvoj turizma u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde?	5x2
4.3. Da li su očekivani rezultati aktivnosti za koje se traži finansiranje održivi u finansijskom smislu i da li će se ostvarivati i nakon prestanka finansiranja iz Programa, u periodu od minimalno tri godine?	5x2
5. Budžet i troškovna efikasnost	30
5.1. Da li je odnos između planiranih troškova i očekivanih rezultata zadovoljavajući?	5x2

5.2.	Da li je visina predloženih troškova adekvatna za implementaciju planiranih aktivnosti?	5x2
5.3.	Da li su predloženi troškovi aktivnosti obrazloženi na način da dokazuju da će sredstva Programa biti iskorištena na efikasan i ekonomičan način?	5x2
MAKSIMALAN BROJ BODOVA		100

5.6.8. Procedure odobravanja prijedloga projekata

Aplikacije podnesene u formi projekata koje su u procesu evaluacije dobiće više od 70 bodova komisija rangira po broju osvojenih bodova.

U procesu odobravanja, komisija može uvidom na terenu provjeriti stanje u pogledu usklađenosti stvarnog stanja sa stanjem navedenim u projektu.

Nakon provedenog rangiranja, komisija predlaže odobravanje projekata u punom ili umanjenom iznosu u zavisnosti od rezultata procesa evaluacije istih i dostavlja ministru za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Odobrene projekte Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde predlaže Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da, u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, donese odluku o odobravanju projekata koji će se finansirati sredstvima iz Budžeta Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde – ekonomski kod 614 100 RAZ 002 – Tekući transferi drugim nivoima vlasti za razvoj turizma.

Istovremeno sa prijedlogom odluke o odobravanju projekata, Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde se dostavljaju i nacrti ugovora o finansiranju odobrenih aplikacija.

Ukoliko se odlukom Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde o davanju saglasnosti na spisak korisnika odobrava iznos granta veći od 10.000 KM, prije potpisivanja ugovora, nacrt ugovora se dostavlja Kantonalnom pravobranioocu na mišljenje.

U slučaju da je planirano finansiranje projekata iz Programa veće od 6.000 KM i manje od 50.000 KM, uz nacrt ugovora podnosi se i prijedlog zaključka Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde o davanju saglasnosti ministru za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za potpisivanje ugovora.

Nakon prihvatanja prijedloga odluke o odobravanju projekata za ispaltu sredstava od strane Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i pribavljenog mišljenja kantonalnog pravobranilaštva na nacrt ugovora, pristupa se potpisivanju ugovora za finansiranje zahtjeva. Ugovorom se definiše način implementacije projekta, vrijeme implementacije, obaveze korisnika sredstava i Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i način osiguranja instrumenata za namjenski utrošak sredstava.

Nakon potpisivanja ugovora i osiguranja instrumenata za namjenski utrošak sredstava, Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Go-

ražde dostavlja zahtjev Ministarstvu za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da izvrši isplatu sredstava iz Budžeta Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, sa ekonomskog kod 614 100 RAZ 002 – Tekući transferi drugim nivoima vlasti za razvoj turizma.

6. KORISNICI SREDSTAVA

Korisnici sredstava su lica koja ispunjavaju opće i posebne uvjete Programa i koja su uspješno završila proces apliciranja, selekcije i evaluacije i koja su uspješno rangirana za korištenje sredstava iz ovog Programa. Korisnici sredstava predviđenih Programom su Turistička organizacija na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i udruženja su registrovana kod nadležnog organa za oblast turizma.

6.1. Prioritetne aktivnosti i prioritetna područja

Programom su predviđene prioritetne aktivnosti i prioritetna područja i to:

- Proširenje turističke ponude aktiviranjem turističkih resursa i potencijala i uvrštavanje istih u turističku ponudu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

6.2. Finansijski kriteriji

Finansijski kriteriji se primjenju za ocjenu budžeta i troškovne efikasnosti predloženih aktivnosti. Finansijski kriteriji će se primjenjivati u skladu sa procedurama predviđenim Programom.

7. POTREBAN BROJ RADNIKA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA I MONITORING

7.1. Potreban broj radnika za provođenje Programa

Za provođenje Programa su nadležni zaposleni u Ministarstvu za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i Program ne zahtijeva angažovanje dodatnih radnika na provođenju Programa.

7.2. Monitoring implementacije i provođenja Programa

Monitoring se provodi s ciljem utvrđivanja da li se implementacija podržanih aktivnosti provodi u skladu sa odlukom o dodjeli sredstava i u skladu sa odredbama ovog Programa. U cilju osiguranja procjene rezultata, odabrani korisnici su dužni nakon i u toku utroška odobrenih sredstava dostaviti Ministarstvu za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde izvještaj o provedenim aktivnostima koje su odobrene za finansiranje iz Programa.

Nadzor realizacije Programa utroška sredstava sa ekonomskog koda 614 100 RAZ 002 – Tekući transferi drugim nivoima vlasti za razvoj turizma, vrši komisija Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

U slučaju da rezultati monitoringa ukažu na zaostatak u ispunjavanju ugovorenih obaveza, Ministarstvo za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde predlaže Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde donošenje odluke o povratu dodijeljene državne pomoći ili preusmjeravanje u skladu sa odredbama Programa.

8. PROCJENA REZULTATA

Realizacijom Programa se očekuje ostvarivanje konkretnih rezultata od strane aplikantata kojima su odobrena sredstva.

U cilju osiguranja procjene rezultata Programa, odabrani korisnici koji su dobili podršku, dužni su, nakon utroška odobrenih sredstava, dostaviti Ministarstvu za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde izvještaj o provedenim aktivnostima koje su odobrene za finansiranje iz Programa.

9. PROCJENA NEPREDVIĐENIH RASHODA I RIZIKA

9.1. Nepredviđeni rashodi

Kako bi se smanjili nepredviđeni rashodi unutar sheme podsticaja, uvedeni su strogi finansijski kriteriji koji ograničavaju obim ostvarivanja podsticaja. Dodatno osiguranje za nepredviđene rashode je uvedeno kroz minimalne/maksimalne vrijednosti izdataka za poseban cilj, čime je Program dodatno zaštićen od nepredviđenih rashoda.

Nepredviđeni rashodi mogu se pojaviti u slučaju povećane potražnje za podsticajnim mjerama obzirom da, zbog nedostatka novčanih sredstava u Budžetu Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, nisu planirana dovoljna sredstva za ove namjene.

9.2. Rizici

Kako bi se smanjili rizici u procesu implementacije Programa, uvedene su novine i u procesu selekcije i u monitoringu aktivnosti koje su podržane u

okviru ovog Programa. Novine se odnose na omogućavanje službenicima terenske posjete i prikupljanja dodatnih informacija neophodnih za proces selekcije, te monitoring u toku same implementacije aktivnosti i mjera koje su podržane ovim Programom.

10. STUPANJE NA SNAGU PROGRAMA

Ovaj Program stupa na snagu danom davanja saglasnosti na isti od strane Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 04-11-1455-2/23

6. 7. 2023. godine

Goražde

MINISTAR

Zijad Briga, s.r.

680

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) i člana 39. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

ODLUKU o davanju saglasnosti za nabavku opreme

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Ministarstvu za finansije Bosansko-

podrinjskog kantona Goražde da pokrene postupak javne nabavke putem direktnog sporazuma te izvrši nabavku klima uređaja.

Član 2.

Sredstva potrebna za realizaciju ove Odluke planirana su u Budžetu Ministarstva za finansije za 2023. godinu na ekonomskom kodu 821300 – Nabavka opreme, a procijenjena vrijednost nabavke klima uređaja sa ugradnjom je 1.500,00 KM sa PDV-om.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom donošenja, a naknadno se biti objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1338/23
6. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

681

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), a u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 33. redovnoj sjednici, održanoj 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U o odobravanju tekućih transfera općinama/gradu u sastavu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Član 1.

Ovom se Odlukom odobravaju tekući transferi općinama/gradu u sastavu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde zamjesec juni 2023. godine iz Budžeta Ministarstva za finansije sa ekonomskog koda 614100 - Tekući transferi drugim nivoima vlasti - Općine/Grad Bosansko-podrinjskog kantona kako slijedi:

1. Grad Goražde 20.000,00 KM, na račun broj: 102840000002222 otvoren kod Union banke d.d. ekspozitura Goražde
Vrsta prihoda: 732114,
šifra: 033,
budžetska organizacija: 0000000
2. Općina Foča u Federaciji BiH 20.000,00 KM, na račun broj: 101-140-00005957-42 otvoren kod Privredne banke d.d. Sarajevo filijala Goražde.
Vrsta prihoda: 732114,
šifra: 134,
budžetska organizacija: 0000000
3. Općina Pale u Federaciji BiH 20.000,00 KM na račun broj:101-1400078109-024 otvoren kod Privredne banke Sarajevo filijala Goražde.
Vrsta prihoda: 732114,
šifra: 136,
budžetska organizacija: 0000000

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadu-

žuje se Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 3.

Korisnici sredstava iz člana 1. ove Odluke dužni su prije odobravanja sredstava za naredni mjesec podnijeti izvještaj o utrošku sredstava odobrenih ovom Odlukom.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1337/23
6. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

G o r a ž d e

682

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15) i Zakona o izvršenju Budžeta („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj:1/23), a u skladu sa Programom utroška sredstava Ministarstva za boračka pitanja sa ekonomskog koda 614 300 - Tekući transferi neprofitnim organizacijama, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na svojoj 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

ODLUKU
o odobravanju novčanih sredstava
na ime pomoći za rad udruženja
boračkih populacija
za mjesec JUNI 2023. godine

Član 1.

Odobravaju se novčana sredstva u iznosu od 11.930,00 (slovima:jedanaest hiljada devetsto trideset i 0/100) KM na ime pomoći za rad udruženja boračkih populacija sa prostora Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za mjesec JUNI 2023. godine, i to:

- Savez RVI Bosansko-podrinjskog kantona „Sinovi Drine“ Goražde 2.490,00
- Organizacija PŠiPB Bosansko-podrinjskog kantona Goražde 2.490,00
- Udruženje demobilisanih boraca ARBiH Bosansko-podrinjskog kantona Goražde 2.250,00
- Savez dobitnika najvećih ratnih priznanja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde 1.500,00
- Udruženje „Svjetlost Drine“ Goražde 2.000,00
- Udruženje veterana rata Bosansko-podrinjskog kantona Goražde 1.200,00

Odobrena sredstva osigurati iz Budžeta Ministarstva za boračka pitanja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, ekonomski kod 614300 – Tekući transferi neprofitnim organizacijama – Pomoć u radu temeljnih boračkih udruženja.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a sredstva uplatiti na žiroračune udruženja:

- SRVI Bosansko-podrinjskog kantona

„Sinovi Drine“ Goražde:
1990540005249733 - SPARKASSE
banka

- Organizacija PŠiPB Bosansko-podrinjskog kantona Goražde:
1011400100324255 - PBS banka
- Udruženje demobilisanih boraca AR
BiH:
1610300004930021
- RAIFFEISEN banka
- Savez DNRP Bosansko-podrinjskog kantona Goražde: 1990540005884792
- SPARKASSE banka
- Udruženje „Svjetlost Drine“:
1990540006546332 - SPARKASSE
banka
- Udruženje Veterana rata:
1011400055939189 - PBS banka

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1335/23 P R E M I J E R
6. 7. 2023. godine Edin Čulov, s.r.
G o r a ž d e

683

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) te u skladu sa Programom utroška sredstava Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, sa ekonomskog koda 615100 – Kapitalni transferi za zdravstvo (od značaja za Kanton) („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 5/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o isplati novčanih sredstava JZU Kantonalna bolnica Goražde za finansiranje Projekta „Unapređenje rada Centra za hemodijalizu u JZU Kantonalna bolnica Goražde – alternativnim snabdijevanjem pitkom vodom“

Član 1.

Ovom Odlukom Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost na provedeni postupak odabira aplikacija (zahtjeva i projekata) javnih zdravstvenih ustanova sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde koje su aplicirale na Javni poziv Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj: 08-11-753 /23 od 1. 6. 2023. godine, i utvrđuje visinu sredstava za navedeno finansiranje.

Član 2.

Odobrava se isplata novčanih sredstava u iznosu **25.524,00 KM** (slovi-ma: dvadeset pet hiljada pet stotina dvadeset četiri konvertibilne marke) na ime finansiranja Projekta JZU Kantonalna bolnica Goražde, „Unapređenje rada Centra za hemodijalizu u JZU Kantonalna bolnica Goražde – alternativnim snabdijevanjem pitkom vodom“.

Član 3.

Sredstva u iznosu **25.524,00 KM** isplatiti na teret Budžeta Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, sa ekonomskog koda 615100 – Kapitalni transferi za zdravstvo (od značaja za Kanton) za 2023. go-

dinu, a u korist JZU Kantonalna bolnica Goražde, na račun broj:1011400000263226 kod PBS filijala Goražde.

Član 4.

Ovlašćuje se ministar zasocijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da, nakon što pribavi pozitivno mišljenje Kantonalnog pravobranioca i Ministarstva za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, sa menadžmentom JZU Kantonalna bolnica Goražde zaključi ugovor o korištenju odobrenih sredstava, kojim će se detaljnije regulisati prava i obaveze korisnika odobrenih sredstava.

Član 5.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 6.

Zadužuje se menadžment JZU Kantonalna bolnica Goražde da provede ostalu potrebnu Zakonom propisanu proceduru za finansirani Projekat. Po okončanju iste, menadžment JZU Kantonalna bolnica Goražde obavezuje se da, shodno Programu utroška sredstava, a po utrošku odobrenih sredstava, Ministarstvu za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde dotavi izvještaj o namjenskom utrošku odobrenih sredstava.

Član 7.

Ova Odluka stupa na snagu dan-

om objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1333/23

6. 7. 2023. godina

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Čulov, s.r.

684

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) te u skladu sa Programom utroška sredstava Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, sa ekonomskog koda 615100 – Kapitalni transferi za zdravstvo (od značaja za Kanton) („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 5/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023.godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

**o isplati novčanih sredstava
JZU Kantonalna bolnica Goražde,
za finansiranje Projekta „Povećanje
prikjučne snage za 100 kW na
niskonaponskoj mreži za potrebe
nesmetanog funkcionisanja JZU
Kantonalna bolnica Goražde“**

Član 1.

Ovom Odlukom Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost na provedeni postupak odabira aplikacija (zahtjeva i projekata) javnih zdravstvenih ustanova sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde koje su aplicirale na Javni poziv Ministar-

stva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj:08-11-753 /23 od 1. 6. 2023. godine, i utvrđuje visinu sredstava za navedeno finansiranje.

Član 2.

Odobrava se isplata novčanih sredstava u iznosu **22.815,00 KM** (slovi-ma: dvadeset dvije hiljade osam stotina petnaeset konvertibilnih maraka) na ime finansiranja Projekta JZU Kantonalna bolnica Goražde, „**Povećanje priključne snage za 100 kW na niskonaponskoj mreži za potrebe nesmetanog funkcionisanja JZU Kantonalna bolnica Goražde**“.

Član 3.

Sredstva u iznosu **22.815,00 KM** isplatiti na teret Budžeta Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, sa ekonomskog koda 615100 – Kapitalni transferi za zdravstvo (od značaja za Kanton) za 2023. godinu, a u korist JZU Kantonalna bolnica Goražde, na račun broj:101140000263226 kod PBS filijala Goražde.

Član 4.

Ovlašćuje se ministar za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da, nakon što pribavi pozitivno mišljenje Kantonalnog pravobranio-ca i Ministarstva za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, sa menadžmentom JZU Kantonalna bolnica Goražde zaključi ugovor o korištenju odobrenih sredstava, kojim će se detaljnije regulisati prava i obaveze korisnika odobrenih sredstava.

Član 5.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 6.

Zadužuje se menadžment JZU Kantonalna bolnica Goražde da provede ostalu potrebnu Zakonom propisanu proceduru za finansirani Projekat. Po okončanju iste, menadžment JZU Kantonalna bolnica Goražde se obavezuje da, shodno Programu utroška sredstava, a po utrošku odobrenih sredstava, Ministarstvu za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde dostavi izvještaj o namjenskom utrošku odobrenih sredstava.

Član 7.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1332/23

6. 7. 2023. godina

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Čulov, s.r.

685

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) te u skladu sa Programom utroška sredstava Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, sa ekonomskog koda 615100 – Kapitalni

transferi za zdravstvo (od značaja za Kanton) („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 5/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o isplati novčanih sredstava
JZU Kantonalna bolnica Goražde
za finansiranje zahtjeva
„Nabavka seta za biopsiju prostate“

Član 1.

Ovom Odlukom Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost na provedeni postupak odabira aplikacija (zahtjeva i projekata) javnih zdravstvenih ustanova sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde koje su aplicirale na Javni poziv Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj: 08-11-753/23 od 1. 6. 2023. godine, i utvrđuje visinu sredstava za navedeno finansiranje.

Član 2.

Odobrava se isplata novčanih sredstava u iznosu **2.457,00 KM** (slovi-ma: dvije hiljade četiri stotine pedeset sedam konvertibilnih maraka) na ime finansiranja zahtjeva JZU Kantonalna bolnica Goražde „Nabavka seta za biopsiju prostate“ za potrebe urologije.

Član 3.

Sredstva u iznosu **2.457,00 KM** isplatiti na teret Budžeta Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog

kantona Goražde, sa ekonomskog koda 615100 – Kapitalni transferi za zdravstvo (od značaja za Kanton) za 2023.godinu, a u korist JZU Kantonalna bolnica Goražde, na račun broj: 1011400000263226 kod PBS filijala Goražde.

Član 4.

Ovlašćuje se ministar zasocijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da sa menadžmentom JZU Kantonalna bolnica Goražde zaključi ugovor o korištenju odobrenih sredstava, kojim će se detaljnije regulisati prava i obaveze korisnika odobrenih sredstava.

Član 5.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 6.

Zadužuje se menadžment JZU Kantonalna bolnica Goražde da provede ostalu potrebnu Zakonom propisanu proceduru za navedenu nabavku. Po okončanju iste, menadžment JZU Kantonalna bolnica Goražde se obavezuje da, shodno Programu utroška sredstava, a po utrošku odobrenih sredstava, Ministarstvu za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde dostavi izvještaj o namjenskom utrošku odobrenih sredstava.

Član 7.

Ova Odluka stupa na snagu dan-

om objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1331/23
6. 7. 2023. godina
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

.....
686

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa Programom utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 100 (KAN 003) - Ostali tekući transferi – Informisanje za 2023. godinu, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

**o odobravanju novčanih sredstava
Javnom preduzeću RTV Bosansko-
podrinjskog kantona Goražde d.o.o.
na ime VI (šeste) od ukupno
XII (dvanaest) redovnih tranši
za 2023. godinu**

I

Odobravaju se novčana sredstva u iznosu od **58.061,23 KM** Javnom preduzeću RTV Bosansko-podrinjskog kantona Goražde d.o.o. na ime uplate VI (šeste) od ukupno XII (dvanaest) redovnih tranši za 2023. godinu, namijenjene za isplatu plaća i doprinosa.

II

Za realizaciju ove Odluke zadu-

žuje se Ministarstvo za finansije, a sredstva doznačiti iz Budžeta Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614100 (KAN 003) - Ostali tekući transferi – Informisanje. Novčana sredstva doznačiti na žiroračun Javnog preduzeća RTV Bosansko-podrinjskog kantona Goražde d.o.o. broj: 1325002001666685, otvoren kod NLB Tuzlanska banka filijala Goražde, ID broj: 4245030110002.

III

Korisnik sredstava dužan je da Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport u roku od 15 (petnaest) dana od dana realizacije sredstava izvijesti i dokumentuje navedeni utrošak, te da zahtjev za narednu mjesečnu tranšu dostavi Ministarstvu za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport prvog radnog dana nakon isteka mjeseca za koji se zahtjev podnosi.

IV

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj:03-11-1330/23
6. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

.....
687

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 33. redovnoj sjednici održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

ODLUKU
o odobravanju novčanih sredstava

Član 1.

Ovom se Odlukom dodjeljuju novčana sredstva u iznosu od 6.000,00 KM za odlazak na obilježavanje 11. jula „Dana sjećanja na genocid u Srebrenici“ kako slijedi:

1. **Biciklistički klub Goražde** u iznosu od 1.000,00 KM, uplatiti na žiroračun broj: 1011400000567612, otvoren kod Privredne banke filijala Goražde.
2. **Planinarski klub „Goražde-Maglič“ Goražde** u iznosu od 2.500,00 KM, uplatiti na žiroračun broj: 1011400000119666, otvoren kod Privredne banke filijala Goražde.
3. **Planinarsko udruženje „Klek“ Goražde** u iznosu od 1.000,00 KM, uplatiti na žiroračun broj: 1028400000013183, otvoren kod Union banke.
4. **Udruženje Atletski klub „Goražde“ Goražde** u iznosu od 1.500,00 KM, uplatiti na žiroračun broj: 1020070000036346, otvoren kod Union banke ekspozitura Goražde.

Član 2.

Sredstva iz člana 1. ove Odluke isplatit će se iz Budžet Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, sa ekonomskog koda 614 300 BAN 001 – Tekući transferi neprofitnim organizacijama. Za realizaciju Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom

objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će biti objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1312/23

6. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Ćulov, s.r.

.....
688

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Programa o izmjeni Programa utroška sredstava Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614 300 – Tekući transferi neprofitnim organizacijama, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 33. Redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

ODLUKU
o odobravanju novčanih sredstava

Član 1.

Ovom se Odlukom odobravaju novčana sredstva Udruženju Radio klub „Tehničar“ Goražde, u iznosu od 1.000,00 KM, na ime podrške projekta „UKLJUČIVANJE SOCIJALNO ISKLJUČENIH OSOBA U DRUŠTVENU ZAJEDNICU PUTEV RADIO KLUBA TEHNIČAR“.

Sredstva uplatiti na račun broj: 1011400000232768, otvoren kod Privredne banke Sarajevo.

Član 2.

Za realizaciju Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije, a sredstva su planirana u Budžetu Vlade Bosansko-

podrinjskog kantona Goražde, ekonomski kod 614300 – Tekući transferi neprofitnim organizacijama.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1325/23
6. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

G o r a ž d e

689

Na osnovu člana 70. Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 39/14 i 59/22), a na preporuku Komisije za zajedničku nabavku u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde, imenovane Rješenjem Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj: 03-11-289-1/23 od 20. 2. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

o izboru najpovoljnijeg ponuđača za nabavku lož-ulja za potrebe zagrijavanje zgrada u vlasništvu institucija Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Član 1.

Prihvata se preporuka Komisije za zajedničku nabavku utvrđena u Izvještaju o radu, br. 03-11-289-113/23 od 3. 7. 2023. godine i za najpovoljnijeg ponuđača za nabavku lož-ulja za potrebe zagrijavanja zgrada u vlasništvu insti-

tucija Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, bira se društvo **HIFA D.O.O. TEŠANJ**, sa Ponudom, br. P0566/2023 od 26. 5. 2023. godine i i ponuđenom cijenom nakon provedene e-aukcije u iznosu od 145.470,70 KM, bez PDV-a.

Član 2.

Prijedlog okvirnog sporazuma/ugovora dostavit će se na potpis izabranom ponuđaču po proteku roka od 15 (petnaest) dana.

Član 3.

Izabrani ponuđač dužan je dostaviti garanciju za dobro izvršenje ugovora u iznosu od 10% od vrijednosti okvirnog sporazuma/ugovora u obliku bezuvjetne bankovne garancije i u roku od 7 (sedam) dana od dana kada bude obaviješten od strane ugovornog organa o zaključivanju ugovora, a shodno odgovarajućim odredbama Tenderske dokumentacije broj: 03-11-289-52/23 iz maja 2023. godine.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se na web-stranici Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti i u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

O b r a z l o ž e n j e

Predmetni postupak nabavke pokrenut je Odlukom Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde o pokretanju postupka zajedničke nabavke, broj: 03-11-829/23 od 20. 2. 2023. godine. Pro-

cijenjena vrijednost nabavke iznosila je 300.000,00 KM.

Javna nabavka provedena je putem otvorenog postupka.

Obavještenje o nabavci, br. 978-1-1-2-3-3/23 poslano je na objavu dana 14.04.2023.godine, te je istog dana i objavljeno na Portalu javnih nabavki.

Komisija za nabavku, imenovana Rješenjem Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj:03-11-289-1/23 od 20. 2. 2023. godine (u nastavku: Komisija) je uz Izvještaj o radu, br. 03-11-289-113/23 od 3. 7. 2023. godine, dostavila Zapisnik o otvaranju ponuda i Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda, broj: 03-11-289-111/23 od 2. 7. 2023. godine.

U postupku po zaprimanju Izvještaja o radu utvrđeno je da je Komisija blagovremeno i pravilno izvršila otvaranje i ocjenu prispjelih ponuda, o čemu je sačinila odgovarajuće zapisnike, u kojima je utvrđeno sljedeće:

- da je zaprimljeno/pristiglo 6 (šest) ponuda;
- da su sve pristigle ponude prihvatljive.

Nakon provedene e-aukcije, izabrani ponuđač je odabran primjenjujući kriterij najniže cijene, koja je ponuđena u iznosu od 145.470,70 KM KM, od strane ponuđača HIFA D.O.O. TEŠANJ.

U postupku donošenja ove Odluke posebno su cijenjene činjenice da je Komisija pravilno i potpuno izvršila ocjenu kvalifikovanosti ponuđača, te ocjenu pristiglih ponuda, a skladu sa kriterijima iz Tenderske dokumentacije, te da je izbor najpovoljnijeg ponuđača izvršen u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, podzakonskim aktima i tenderskom dokumentacijom.

Izabrani ponuđač odabran je primjenjujući kriterij „najniža cijena“.

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, odlučeno je kao u dispozitivu ove Odluke.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove Odluke može se uložiti žalba ugovornom organu u pisanoj formi, direktno, elektronskim putem ili preporučenom poštanskom pošiljkom, najkasnije u roku od 10 (deset) dana od dana prijema ove Odluke.

Broj:03-11-1319/23
6. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

690

Na osnovu člana 70. Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH”, broj: 39/14 i 59/22), a na preporuku Komisije za zajedničku nabavku u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde, imenovane Rješenjem Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, br. 03-11-289-1/23 od 20. 2. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

o izboru najpovoljnijeg ponuđača za nabavku kancelarijskog materijala

Član 1.

Prihvata se preporuka Komisije za zajedničku nabavku utvrđena u Izvještaju o radu, broj: 03-11-289-108/23 od 23. 6. 2023. godine i za najpovoljnijeg ponuđača za nabavku kancelarijskog materijala bira se društvo „Svjetlostko-merc“ d.d. Sarajevo, sa Ponudom br. 03-

11-1061/23 od 6. 6. 2023. godine i ponuđenom cijenom nakon provedene e-aukcije u iznosu od 59.900,00 KM, bez PDV-a.

Član 2.

Prijedlog okvirnog sporazuma/ugovora dostavit će se na potpis izabranom ponuđaču po proteku roka od 15 (petnaest) dana.

Član 3.

Izabrani ponuđač dužan je dostaviti garanciju za dobro izvršenje ugovora u iznosu od 10% od vrijednosti okvirnog sporazuma/ugovora u obliku bezuvjetne bankovne garancije i u roku od 7 (sedam) dana od dana kada bude obaviješten od strane ugovornog organa o zaključivanju ugovora, a shodno odgovarajućim odredbama Tenderske dokumentacije, broj: 03-11-289-68/23 iz maja 2023.godine.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se na web-stranici Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti i u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

O b r a z l o ž e n j e

Predmetni postupak nabavke pokrenut je Odlukom Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde o pokretanju postupka zajedničke nabavke 03-11-289/23 od 20. 2. 2023. godine.

Procijenjena vrijednost nabavke iznosila je 90.000,00 KM. Javna nabavka

provedena je putem otvorenog postupka.

Obavještenje o nabavci, br. 978-1-1-5-3-5/23 poslano je na objavu dana 12. 5. 2023. godine, te je istog dana i objavljeno na Portalu javnih nabavki.

Komisija za nabavku, imenovana Rješenjem Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, br. 03-11-289-1/23 od 20. 2. 2023. godine (u nastavku: Komisija) je uz Izvještaj o radu br. 03-11-289-108/23 od 23. 6. 2023. godine, dostavila Zapisnik o otvaranju ponuda i Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda, broj: 03-11-289-106/23 od 8. 6. 2023. godine, a u kojima je nakon provedene e-aukcije preporučila izbor društva „Svjetlostkomerc“ d.d. Sarajevo kao najpovoljnijeg ponuđača.

U postupku po zaprimanju izvještaja o radu utvrđeno je da je Komisija blagovremeno i pravilno izvršila otvaranje i ocjenu prispjelih ponuda, o čemu je sačinila odgovarajuće zapisnike, u kojima je utvrđeno sljedeće:

- da je zaprimljeno/pristiglo 5 (pet) ponuda;
- da su ponude ponuđača „Svjetlostkomerc“ d.d. Sarajevo, Defter d.o.o. Sarajevo, „Aero exclusive d.o.o., R&S d.o.o. Sarajevo, InterCom d.o.o. Zenica prihvatljive.

Nakon provedene e-aukcije, održane dana 15. 6. 2023. godine u 11:00 sati, ponuđač SVJETLOSTKOMERC D.D. SARAJEVO je snizio svoju prvobitnu cijenu i tim postao ponuđač sa najpovoljnijom ponudom.

U postupku donošenja ove Odluke posebno su cijenjene činjenice da je Komisija pravilno i potpuno izvršila ocjenu kvalifikovanosti ponuđača, te ocje-

nu pristiglih ponuda, a skladu sa kriterijima iz Tenderske dokumentacije, te da je izbor najpovoljnijeg ponuđača izvršen u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, podzakonskim aktima i tender-skom dokumentacijom.

Izabrani ponuđač odabran je primjenjujući kriterij „najniža cijena“.

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, odlučeno je kao u dispozitivu ove Odluke.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove Odluke može se uložiti žalba ugovornom organu u pisanoj formi, direktno, elektronskim putem ili preporučenom poštanskom pošiljkom, najkasnije u roku od 10 (deset) dana od dana prijema ove Odluke.

Broj: 03-11-1321/23
6. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

G o r a ž d e

.....
691

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa Programom utroška sredstava Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614 200 - Tekući transferi pojedincima, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 5. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U **o odobravanju jednokratnih** **novčanih pomoći**

Član 1.

Ovom se Odlukom odobravaju

jednokratne novčane pomoći građanima Bosansko-podrinjskog kantona Goražde kojima su sredstva potrebna zbog teške socijalno-materijalne situacije i za troškove liječenja, kako slijedi:

1. **Senad Arapović** u iznosu od **200,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: **1327310011448748**, otvoren kod **NLB banke**.
2. **Širhan Velić** u iznosu od 150,00 KM
Sredstva uplatiti na račun broj: **1028 401500402005**, otvoren kod **Union banke**.
3. **Amila Salčinović** u iznosu od **150,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: **1862 610336994335**, otvoren kod **Ziraat banke**.
4. **Omer Bavčić** u iznosu od **150,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: _____
otvoren kod _____ banke
5. **Redžep Halilović** u iznosu od **150,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: **13273100114884-21** otvoren kod **NLB banke**.
6. **Senad Hodžić** u iznosu od **300,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: _____
otvoren kod _____ banke
7. **Mustafa Karajšnik** u iznosu od **200,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: **1322602013661146**, otvoren kod **NLB banke**.
8. **Behudin Bujak** u iznosu od **250,00 KM**

Sredstva uplatiti na račun broj:
1415251310213629, otvoren kod **BBI**
banke.

9. **Ramović Muharem** u iznosu od
200,00 KM

Sredstva uplatiti na račun broj:
1327310011259598, otvoren kod **NLB**
banke.

10. **Razim Spahović** u iznosu od **100,00**
KM.

Sredstva uplatiti na račun broj: **1325**
0020118537-22, otvoren kod **NLB**
banke.

11. **Adisa Kočan** u iznosu od **100,00 KM**

Sredstva uplatiti na račun broj: _____
otvoren kod _____ banke

12. **Ifet Kaloper** u iznosu od **100,00 KM**

Sredstva uplatiti na račun broj: **1862**
610336623892, otvoren kod **Ziraat**
banke.

13. **Maši ćEnver** u iznosu od **150,00 KM**

Sredstva uplatiti na račun broj: **101-**
140 60727924-44, otvoren kod **PBS**
banke.

14. **Konaković Emir** u iznosu od **150,00**
KM

Sredstva uplatiti na račun broj
1327310011273372, otvoren kod **NLB**
banke.

15. **Ahmetspahić Mirsada** u iznosu od
200,00 KM

Sredstva uplatiti na račun broj: **1346**
2010034553-09, otvoren kod **ASA**
banke.

16. **Terović Mevludin** u iznosu od
200,00 KM

Sredstva uplatiti na račun broj **186-**
261-03319581-92, otvoren kod **Ziraat**
banke.

Za lica pod rednim brojevima 4,
6. i 11. sredstva uplatiti na račun **NLB**
banke i ista će biti obaviještena da novac
mogu podići po dostavljenom spisku.

Član 2.

Za realizaciju Odluke zadužuje
se Ministarstvo za finansije, a sredstva
osigurati iz Budžeta Vlade Bosansko-po-
drinjskog kantona Goražde, ekonomski
kod 614200 - Tekući transferi pojedinci-
ma.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu dan-
om objavljivanja na službenoj oglasnoj
tabli Kantona, a naknadno će se objaviti
u „Službenim novinama Bosansko-po-
drinjskog kantona Goražde“.

Broj:03-11-1367/23
6. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

G o r a ž d e

.....
692

Na osnovu člana 23. i člana 24.
Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog
kantona Goražde („Službene novine Bo-
sansko-podrinjskog kantona Goražde“,
broj 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog
kantona Goražde, na svojoj 33. redovnoj
sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godi-
ne, **d o n o s i:**

O D L U K U

**o davanju saglasnosti na Pravilnik
o izmjeni i dopuni Pravilnika o
unutrašnjoj organizaciji i
sistematizaciji radnih mjesta
Kantonalne uprave civilne zaštite
Bosansko-podrinjskog kantona
Goražde**

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost na Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 2.

Sastavni dio ove Odluke je Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Broj:03-11-1316/23
6. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

G o r a ž d e

693

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, br. 8/15) i Rješenja općinskog Suda br: 45 0 Pr 044484 22 Pr, 45 0 Pr 044920 22 Pr i 45 0 Pr 044121 22 Ips, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 33. redovnoj sjednici, održanoj 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o davanju saglasnosti Direkciji
robnih rezervi da izvrši prodaju drvenog
uglja u ukupnoj količini od 670 vreća
po cijeni 12 KM/vreća

Član 1.

Ovom Odlukom Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost Direkciji robnih rezervi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da izvrši prodaju drvenog uglja u ukupnoj količini od 670 vreća po cijeni 12 KM/vreća.

Prodaja drvenog uglja izvršit će se putem Javnog oglašavanja na web stranici Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 2.

Poziv za prodaju ostaje otvoren do isteka zaliha.

Član 3.

Sredstva od prodaje drvenog uglja uplatiti na račun Kantona broj: 101-140-0078226394 PBS d.d. Sarajevo.

Član 4.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Direkcija robnih rezervi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 5.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko podrinjskog kantona Goražde“.

Broj:03-11-1348/23
6. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

G o r a ž d e

694

Na osnovu člana 23. Zakona o

Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 33. redovnoj sjednici, održanoj dana 6. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o davanju saglasnosti Direkciji robnih rezervi da izvrši uplatu novčanih sredstava po fakturi/predračunu br. 1/23 od 9. 6. 2023. godine Auto školi „Pro Coach“ Goražde, u iznosu od 2.450,00 KM sa uračunatim PDV-om

Član 1.

Ovom Odlukom Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost Direkciji robnih rezervi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da izvrši uplatu novčanih sredstava po fakturi/predračunu br: 1/23 od 9. 6. 2023. godine Auto školi "Pro Coach" Goražde u iznosu od 2.450,00 KM sa uračunatim PDV-om, a na ime obuke dva uposlenika Direkcije robnih rezervi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za vozača „C“ kategorije, putem direktong sporazuma.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Direkciji robnih rezervi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i ministarstvo za finansije.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj

tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj.03-11-1350/23

6. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Ćulov, s.r.

695

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Ugovora o poslovnoj saradnji za plasiranje linije finansiranja uz subvencioniranje dijela profitne marže za privredna društva i obrtnike koji posluju na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj:03-14-1669/17 od 20.10. 2017. godine, Odluke o odobravanju predloženog Ugovora i finansiranja uz subvencioniranje dijela profitne marže za privredna društva, broj: 03-14-349/18 od 12. 3. 2018. godine i Ugovora o subvencioniranju kamatne stope, broj: 04-14-385-5/19 od 9. 12. 2019. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o davanju saglasnosti za isplatu subvencija trećeg, četvrtog, petog, šestog, sedmog i osmog dijela profitne marže

Član 1.

Ovom Odlukom Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost za isplatu subvencije, trećeg, četvrtog, petog, šestog, sedmog i osmog dijela profitne marže od 2% privrednom društvu „OKAC“ d.o.o. Goražde u izno-

su od **12.711,95 KM** za period 26. 4. 2020. - 25. 4. 2023. godine.

Član 2.

Subvencioniranje trećeg, četvrtog, petog, šestog, sedmog i osmog dijela profitne marže iz člana 1. ove Odluke će se izvršiti u skladu sa Ugovorom o poslovnoj saradnji za plasiranje linije finansiranja uz subvencioniranje dijela profitne marže za privredna društva i obrtnike koji posluju na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj: 03-14-1669/17 od 20. 10. 2017. godine, predloženim Ugovorom o dugoročnom finansijskom partnerstvu, broj:1415258040002237 od 9. 12. 2019. godine, zaključenim između BBI banke d.d. Sarajevo i privrednog društva „OKAC“ d.o.o. Goražde, Odluke o odobravanju predloženog Ugovora i finansiranja uz subvencioniranje dijela profitne marže za privredna društva i Ugovora o subvencioniranju dijela kamatne stope, zaključenim između privrednog društva „OKAC“ d.o.o. Goražde i Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1389/23
14. 7. 2023. godine

PREMIJER
Edin Čulov, s.r.

G o r a ž d e

696

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15),

Ugovora o poslovnoj saradnji za plasiranje linije finansiranja uz subvencioniranje dijela profitne marže za privredna društva i obrtnike koji posluju na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj: 03-14-1669/17 od 20. 10. 2017. godine, Odluke o odobravanju predloženog Ugovora i finansiranja uz subvencioniranje dijela profitne marže za privredna društva, broj: 03-14-349/18 od 12. 03. 2018. godine i Ugovora o subvencioniranju kamatne stope, broj: 04-14-353-4/18 od 5. 6. 2018. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

ODLUKU

o davanju saglasnosti za isplatu subvencija petog, šestog, sedmog, osmog, devetog i desetog dijela profitne marže

Član 1.

Ovom Odlukom Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost za isplatu subvencije, petog, šestog, sedmog, osmog, devetog i desetog dijela profitne marže od 2% privrednom društvu „OKAC“ d.o.o. Goražde u iznosu od **1.957,92 KM**, za period 30. 3. 2020 - 29. 3. 2023. godine.

Član 2.

Subvencioniranje petog, šestog, sedmog, osmog, devetog i desetog dijela profitne marže iz člana 1. ove Odluke će se izvršiti u skladu sa Ugovorom o poslovnoj saradnji za plasiranje linije finansiranja uz subvencioniranje dijela profitne marže za privredna društva i obrtnike koji posluju na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj: 03-

14-1669/17 od 20. 10. 2017. godine, predloženim Ugovorom o dugoročnom finansijskom partnerstvu, broj:1415258040 000394 od 01. 2. 2018. godine, zaključenim između BBI banke d.d. Sarajevo i privrednog društva „OKAC“ d.o.o. Goražde, Odluke o odobravanju predloženog Ugovora i finansiranja uz subvencioniranje dijela profitne marže za privredna društva i Ugovora o subvencioniranju dijela kamatne stope, zaključenim između privrednog društva „OKAC“ d.o.o. Goražde i Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1426/23 P R E M I J E R
14. 7. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

.....
697

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 8/15) i člana 38. stav 2. Zakona o plaćama i naknadama u organima Vlasti Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 12/21), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U
o visini naknade članovima
komisije za provođenje postupka
promjene namjene šumskog
zemljišta – krčenje šuma

Član 1.

Ovom se Odlukom utvrđuje visina naknade članovima Komisije za provođenje postupka promjene namjene šumskog zemljišta – krčenje šuma, a po zahtjevu Dedović Nure, imenovana rješenjem Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: UP-1:04-22-372/23 od dana 22. 6. 2023. godine, kako slijedi:

1. Sijerčić Rasim	
- predsjednik	100,00 KM
2. Imamović Mahir	
- član	100,00 KM
3. Mirvić Edvin	- član 100,00 KM

Član 2.

Navedene naknade iz stava 1. ove Odluke su u neto iznosu, a isplatit će ih stranka koja je podnijela zahtjev. Ukupan bruto iznos naknada za rad komisija iznosi 513,00 KM.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1390/23 P R E M I J E R
14. 7. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

.....
698

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:8/15) i Programa o utroška sredstava Ministarstva za privredu za podršku razvoju neprofitnih organizacija Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. go-

dine“, broj: 04-11-1074-2/23 od 25. 5. 2023. godine na koji je saglasnost dala Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde Odlukom broj: 03-11-950/23 od 25. 5. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o odobravanju novčanih sredstava na ime Programa utroška sredstava Ministarstva za privredu za podršku razvoju neprofitnih organizacija Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023.godinu

Član 1.

Ovom se Odlukom odobravaju novčana sredstva u ukupnom iznosu od 30.000,00 KM na ime podrške neprofitnim organizacijama sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, za finansiranje odobrenih zahtjeva i to u iznosima kako slijedi:

1. **Udruženje poslodavaca
BPK Goražde7.500,00 KM**
2. **Obrtnička komora
BPK Goražde 7.500,00 KM**
3. **Opće Udruženje
„Stari zanati“ obrtnika
Grada Goražda,7.500,00 KM**
4. **Privredna komora
BPK Goražde 7.500,00 KM**

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za privredu i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a sredstva obezbijediti iz Budžeta Ministarstva za pri-

vredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, ekonomski kod 614 300 – Tekući transferi neprofitnim organizacijama.

Član 3.

Ovlašćuje se ministar za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da zaključi ugovor o korištenju sredstava, u kojem će se detaljnije regulisati prava i obaveze.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

**Broj: 03-11-1391/23
14. 7. 2023. godine**

**P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.**

G o r a ž d e

.....
699

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Programa kantonalnih novčanih podsticaja u poljoprivredi za 2023. godinu broj: 04-11-575-3/23 od 31. 3. 2023. godine i Uputstva za ostvarivanje novčanih podsticaja u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji broj: 04-11-575-4/23 od 6. 4. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

**o isplati novčanih sredstava za podsticaj u poljoprivredi za 2023. godinu
-rezervna sredstva-**

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost ministru za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da isplati novčana sredstva u iznosu od 3.740,00 KM, za podsticaj u poljoprivredi za 2023. godinu – rezervna sredstva, kako slijedi:

R.br.	Naziv aplikanta	Novčana sredstva KM
1.	Kazagić Munir	1.000,00
2.	Turković Salko	800,00
3.	Hasković Haso	800,00
4.	Briga Rasim	500,00
5.	Turulja Bajro	400,00
6.	Zatović Temima	240,00
	UKUPNO	3.740,00

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za privredu i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a sredstva će se obezbijediti iz Budžeta Ministarstva za privredu sa ekonomskog koda 614 500 POD 002 - Subvencija privatnim preduzećima - poljoprivredna proizvodnja - rezervna sredstva.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1392/23

14. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Čulov, s.r.

700

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-pod-

rinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. god., **d o n o s i**:

O D L U K U

o davanju saglasnosti za plaćanje fakture broj: 131/23 od 19. 6. 2023.

godine ispostavljene po prvoj privremenoj situaciji broj 131/23 od 19. 6. 2023. godine, za izvedene radove na redovnom (ljetnom) održavanju regionalne ceste R448

Potkozara-Goražde-Hrenovica i R448a Osanica-Ilovača-Prača

Član 1.

Daje se saglasnost Ministarstvu za privredu – Direkcija za ceste Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, da izvrši plaćanje fakture 131/23 od 19. 6. 2023. godine, po I (prvoj) privremenoj situaciji broj 131/23 od 19. 6. 2023. godine, na iznos od 153.147,15 KM, ispostavljene od strane privrednog društva „Okac“ d.o.o. Goražde po Ugovoru broj: 03-11-527-1/23 od 05. 4. 2023. godine za iz-

vedene radove na redovnom (ljetnom) održavanju regionalne ceste R448 Potkozara-Goražde-Hrenovica i R448a Osanica-Ilovača-Prača.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za privredu – Direkcija za ceste i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a sredstva obezbijediti iz Budžeta Ministarstva za privredu – Direkcija za ceste Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, ekonomski kod 613700 – Izdaci za tekuće održavanje (cesta i mostova) izdvojenih na području Direkcije za ceste.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1393/23
14. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

701

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:8/15) i Programa o utroška sredstava Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde „Program unapređenja usluga javnih komunalnih preduzeća“ u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde za 2023. godine“, broj: 04-11-1073-2/23 od 25. 5. 2023. godine, na koji je saglasnost dala Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde Odlukom broj: 03-11-954/23 od 25. 5. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kanto-

na Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine,
d o n o s i:

O D L U K U

o odobravanju novčanih sredstava na ime Programa unapređenja usluga javnih komunalnih preduzeća u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde“ za 2023.godinu

Član 1.

Ovom se Odlukom odobravaju novčana sredstva u ukupnom iznosu od **80.000 KM** na ime Programa unapređenja usluga javnih komunalnih preduzeća u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde“ za 2023. godinu, **Javnom komunalnom preduzeću „6. mart“ d.o.o. Goražde** u iznosima kako slijedi:

1. JKP „6. mart“ d.o.o. Goražde – Projekat nabavke profesionalne (zaštitne) opreme za uposlenike 40.000,00 i
2. JKP „6. mart“ d.o.o. Goražde – Projekat nabavke neophodne opreme radi poboljšanja kvaliteta vodosnabdijevanja 40.000,00.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za privredu i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a sredstva osigurati iz Budžeta Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, ekonomski kod 614 400 – Subvencije javnim preduzećima.

Član 3.

Ovlašćuje se ministar za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Gora-

žde da zaključi ugovore o korištenju sredstava, u kojima će se detaljnije regulisati prava i obaveze korisnika novčanih sredstava.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1394/23 P R E M I J E R
14. 7. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

702

Na osnovu člana 23. i člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 8/15) i Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o davanju saglasnosti Ministarstvu
za privredu – Kantonalnoj upravi
za šumarstvo Bosansko-podrinjskog
kantona Goražde za učestovanje
u Programu sufinansiranja
zapošljavanja Službe u saradnji
sa poslodavcima 2023.

Član 1.

Daje se sglasnost Ministarstvu za privredu – Kantonalnoj upravi za šumarstvo Bosansko-podrinjskog kantona Go-

ražde za angažovanje dva lica (SSS) u Kantonalnoj upravi za šumarstvo na osnovu Javnog poziva Službe za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, po programu sufinansiranja zapošljavanja Službe u saradnji sa poslodavcima 2023.

Član 2.

Sredstva za realizaciju ove Odluke bit će osigurana u Budžetu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23) Kantonalne uprave za šumarstvo – Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Kantonalna uprava za šumarstvo – Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj:03-11-1395/23 P R E M I J E R
14. 7. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

703

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7.2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o odobravanju novčanih sredstava

Član 1.

Ovom se Odlukom odobravaju novčana sredstva u iznosu do 3.000,00 za troškove svečanog ručka za goste povodom proslave 15. jula, Dani policije.

Član 2.

Sredstva iz člana 1. ove Odluke isplatit će se iz Budžeta Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, sa ekonomskog koda 613 900 – Ugovorene i druge posebne usluge. Za realizaciju Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Odluka će se realizovati na način da se navedeni račun plati iz Budžeta Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će biti objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1397/23

P R E M I J E R

14. 7. 2023. godine

Edin Čulov, s.r.

G o r a ž d e

704

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), a u skladu sa članom 4. Ugovora za izvođenje radova na termoizolaciji kosog kro-

va objekta dvorane JUOŠ „Prača“ u Prači broj: 09-11-212-26/22. od 16. 6. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o davanju saglasnosti na plaćanje
Avansne fakture broj: 01-07/AV/2023.
na ime izvođenja radova na
termoizolaciji kosog krova objekta
dvorane JUOŠ „Prača“Prača

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost za plaćanje Avansne fakture broj: 01-07/AV//2023 od 05. 7. 2023. godine na ime izvođenja radova na termoizolaciji kosog krova objekta dvorane JUOŠ „PRAČA“ Prača u ukupnom iznosu od **46.193.07 KM.**

Član 2.

Sredstva iz člana 1. ove odluke isplatit će se iz Budžeta Ministarstva za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde sa ekonomskog koda 821600 - Rekonstrukcija investiciono održavanje, i to: iznos od 36.202,00 KM donatorska sredstva sa viših nivoa, a iznos od 9.991,07 KM budžetska sredstva na žiroračun „BAŠA“ d.o.o. Ustikolina broj: 1415255320008262, otvoren kod BBI filijala Goražde.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za urbanizam, pro-

storno uređenje i zaštitu okoline i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom njene objave na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1398/23

14. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Ćulov, s.r.

705

Na osnovu člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. g., **d o n o s i:**

O D L U K U

o pokretanju postupka nabavke kancelarijske opreme (uredska fotelja „WOLF“ 1 kom.)

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Ministarstvu za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde za nabavku kancelarijske opreme (uredska fotelja „WOLF“) u vrijednosti od 190,00 KM sa obračunatim PDV-om.

Član 2.

Sredstva za realizaciju ove Odluke obezbjedit će se iz Budžeta Minis-

tarstva za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde za 2023. godinu i raspoloživa su na ekonomskom kodu 821300 – Nabavka opreme.

Nabavku opreme izvršiti u skladu sa ponudom „H&EXTRA“ d.o.o. Goražde broj: 13/23.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će biti objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1399/23

14. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Ćulov, s.r.

706

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj:8/15), a u skladu sa članom 4. Ugovora za izvođenje radova na rekonstrukciji-sanaciji objekta „Đački dom“ u Goraždu broj: 09-11-279-24/23 od 27. 6. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. g., **d o n o s i:**

O D L U K U

o davanju saglasnosti na plaćanje Avansne fakture broj: 0001/23.

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost za plaćanje Avansne fakture broj: 0001/2023 od 13. 7. 2023. godine po Ugo-

voru broj: 09-11-279-24/23, od 27. 6. 2023. godine u iznosu od **77.365,45 KM**.

Član 2.

Sredstva iz člana 1. ove Odluke će se isplatiti iz Budžeta Ministarstva za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 821 600 - Rekonstrukcija investiciono održavanje (budžetski sredstva) na žiroračun „GORAŽDESTAN“ d.o.o. Goražde broj: 1011 400000027128 otvoren kod PBS filijala Goražde.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom njene objave na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog Kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1402/23
14. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

G o r a ž d e

707

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa Programom utroška sredstava Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice sa ekonomskog koda 614200 (JAM 001) Te-

kući transferi pojedincima - Izdaci za raseljena lica za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 3/23, 5/23 i 8/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o davanju saglasnosti na Odluku ministra i odobravanje novčanih sredstava na ime ostvarivanja pomoći iz Programa podrške održivom povratku iz sredstava Budžeta Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice sa ekonomskog koda 614200 (JAM 001) - Tekući transferi pojedincima - Izdaci za raseljena lica za 2023. godinu

Član 1.

Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost na Odluku ministra za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: 08-11-859-6/23 od 12. 7. 2023. godine, o odabiru korisnika i raspodjeli sredstava iz Programa održivog povratka sa ekonomskog koda 614 200 (JAM 001) - Tekući transferi pojedincima - Izdaci za raseljena lica za 2023. godinu.

Član 2.

Ovom se Odlukom odobravaju novčana sredstva u iznosu od **30.000,00 KM** na ime ostvarivanja pomoći iz Programa održivog povratka iz sredstava Budžeta Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614200 (JAM 001) -

Tekući transferi pojedincima - Izdaci za raseljena lica za 2023. godinu, a nakon provedene procedure po Javnom pozivu broj: 08-11-859-1/23 od 20. 6. 2023. godine i Odluci ministra iz člana 1. Odluke.

Član 3.

Ovlašćuje se ministar za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da sa korisnicima pomoći iz Odluke o odabiru korisnika i raspodjeli sredstava iz Programa održivog povratka iz sredstava Budžeta Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice sa ekonomskog koda 614 200 (JAM 001) - Tekući transferi pojedincima - Izdaci za raseljena lica za 2023. godinu, potpiše pojedinačne ugovore o dodjeli i načinu realizacije sredstava.

Član 4.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde. Sredstva će se doznačiti iz Budžeta Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 5.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1404/23
14. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

708

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u vezi sa članom 14. stav (1) alineja 4. i člana 19. Zakona o osnivanju javne ustanove Kantonalni centar za socijalni rad Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 5/00), te postupajući po Prijedlogu Odluke Upravnog odbora o imenovanju v.d. direktora JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: 05-04-748-3/23 od 27. 6. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine,
d o n o s i:

O D L U K U

o davanju saglasnosti na Prijedlog Odluke Upravnog odbora JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde o imenovanju vršioca dužnosti direktora JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Član 1.

Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost na Prijedlog Odluke Upravnog odbora JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: 05-04-748 - 3/23 od 27. 6. 2023. godine, o imenovanju Edina Krakonje, dipl. pravnika, raspoređenog na radno mjesto stručnog saradnika za pravne poslove u JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, za vršioca dužnosti direktora JU Centar za socijalni rad Bo-

sansko-podrinjskog kantona Goražde, na period do 90 dana od dana imenovanja, odnosno do okončanja konkursne procedure za imenovanje direktora ove javne ustanove.

Član 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-04-1383/23 P R E M I J E R
14. 7. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

709

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U o davanju saglasnosti

Član 1.

Daje se saglasnost JUSSŠ „Džemal Bijedić“ Goražde za upis dva učenika u prvi razred administrativne struke: poslovno-pravni tehničar IV stepen, koji su položili prijemni ispit, a nisu ostvarili minimalan broj bodova za upis u srednju školu, te JUMSSŠ „Enver Pozdelević“ Goražde na upis jednog učenika u prvi razred poljoprivredne škole – agroturistički tehničar, koji je položio prijemni ispit, a nije ostvario minimalan broj bodova za upis u srednju školu.

Član 2.

Daje se saglasnost Školskom odboru JUSSŠ „Džemal Bijedić“ Goražde na formiranje odjeljenja od 13 učenika u prvom razredu mašinske struke: automehaničar III stepen te 15 učenika administrativne struke: poslovno-pravni tehničar IV stepen, što je manje u odnosu na minimalan broj utvrđen prema Pedagoškim standardima za srednje obrazovanje.

Član 3.

Odluka stupa nasnagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-34-1405/23 P R E M I J E R
14. 7. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

710

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa Programom utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 200 (KAM 001) - Tekući transferi pojedincima - Isplate stipendija za 2023. godinu, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o odobravanju novčanih sredstava na ime isplate četvrte rate studentskih stipendija studentima sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za studijsku 2022/2023. godinu

I

Odobravaju se novčana sredstva u iznosu od 27.540,00 KM na ime isplate četvrte rate studentskih stipendija studentima sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za studijsku 2022/2023. godinu.

II

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije, a sredstva doznačiti iz Budžeta Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614200 (KAM 001) - Tekući transferi pojedincima - Isplate stipendija.

III

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1414/23

14. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Ćulov, s.r.

711

Na osnovu članova 23. i 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) i člana 39. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 34. redovnoj sjednici, održanoj 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

o davanju saglasnosti za nabavku kancelarijskog namještaja

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost sekretaru Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da izvrši nabavku kancelarijskog namještaja za potrebe Stručne službe Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde ukupne vrijednosti 5.310,00 KM sa PDV-om, kako slijedi:

1. Ugaoni stol	222x170	- 1 kom.
2. Klub stol	70x70	- 1 kom.
3. Pokretni ladičar		- 6 kom.
4. Ormar	160x125	- 1 kom.
5. Ugaoni stol	215x210	- 1 kom.
6. Radni stol	140x80	- 1 kom.
7. Ugaoni stol	230x180	- 1 kom.
8. Radni stol	120x70	- 2 kom.

Član 2.

Sredstva potrebna za nabavku kancelarijskog namještaja iz člana 1. ove Odluke osigurana su u Budžetu Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu na ekonomskom kodu 821300 - Nabavka opreme.

Član 3.

Nabavka namještaja izvršit će se od dobavljača **Obrtnička radnja EA Goražde.**

Član 4.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, koja će izvršiti nabav-

ku namještaja i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, koje će poslije nabavke izvršiti uplatu sredstava iz Budžeta Skupštine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 821300 - Nabavka opreme.

Član 5.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1407/23

14. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Ćulov, s.r.

712

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 8/15), člana 6. Rješenja o imenovanju Komisije za zajedničku nabavku u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde, broj: 03-11-289-1/23 od 20. 2. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

ODLUKU

o utvrđivanju visine jednokratne naknade za rad u Komisiji za provođenje postupaka zajedničke javne nabavke u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde

Član 1.

Ovom se Odlukom utvrđuje visi-

na jednokratne naknade za rad u Komisiji za provođenje postupaka zajedničke nabavke u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde, a po Odluci Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde o pokretanju postupka zajedničke nabavke, broj: 03-11-289/23 od 20. 2. 2023. godine, za rad u periodu od 1. 6. 2023. godine do 10. 7. 2023. godine (Za dva okončana postupka, Kancelarijski materijal - 100,00 KM i Lož-ulje - 100,00 KM)

1. Alen Hodo, predsjednik- 200,00 KM;
2. Merko Karahmetović, član-200,00 KM;
3. Sead Džaferović, član - 200,00 KM;
4. Emir Konaković, član - 200,00 KM;
5. Meho Muratspahić, član -200,00 KM;
6. Amna Sijerčić, član - 200,00 KM;
7. Ajdin Bukva, član - 200,00 KM i
8. Edin Kulenović, sekretar-140,00 KM.

Član 2.

Sredstva neophodna za isplatu jednokratnih naknada za rad Komisije za provođenje postupka zajedničke nabavke u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde obezbjedit će se iz Budžeta Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, sa ekonomskog koda 613900 - Ugovorene usluge i druge posebne usluge.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti

u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1408/23
14. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

.....
713

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Programa o izmjeni Programa utroška sredstava Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614 300 - Tekući transferi neprofitnim organizacijama, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o odobravanju novčanih sredstava

Član 1.

Ovom se Odlukom odobravaju novčana sredstva Udruženju za promociju i razvoj brdskog biciklizma „Natureriders“ u iznosu od 3.000,00 KM za Treći MTB Maraton Adnan Pirija Pirke 2023.

Član 2.

Sredstva iz člana 1. Ove Odluke isplatit će se iz Budžeta Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, sa ekonomskog koda 614 300 BAN 001 - Tekući transferi neprofitnim organizacijama. Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Sredstva uplatiti na žiroračun br-

oj 1862610310247846 otvoren kod Turkish Ziraat banke filijala Goražde.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1409/23
14. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

.....
714

Na osnovu članova 23 i 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na svojoj 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o davanju saglasnosti za nabavku opreme za potrebe Službe za odnose sa javnošću Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Službi za odnose sa javnošću Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da izvrši nabavku

- kancelarijskog ormara u vrijednosti 400,00 KM sa PDV-om
- printera u vrijednosti od 607,23 KM sa obračunatim PDV-om

Član 2.

Sredstva potrebna za nabavku ra-

čunara iz člana 1. ove Odluke planirana su u Budžetu Službe za odnose sa javnošću Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu na ekonomskom kodu 821 300 – Nabavku opreme.

Član 3.

Nabavka kancelarijskog ormara i printera iz člana 1. ove Odluke izvršit će se od dobavljača „INOWEST“ d.o.o. Goražde broj: 59-07/2023 i dobavljača „DRINEX“ d.o.o. Goražde broj 1-1107/23.

Član 4.

Za realizaciju Odluke zadužuje se Služba za odnose sa javnošću, koja će izvršiti nabavku i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, koji će poslije nabavke izvršiti uplatu sredstava iz Budžeta Službe za odnose sa javnošću Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, sa ekonomskog koda 821 300- Nabavka opreme.

Član 5.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1410/23
14. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

715

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15) i Zakona o ministarskim, vladinim i dru-

gim imenovanjima u FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj:34/03), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 34. redovnoj sjednici, održanoj dana 14. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

R J E Š E N J E

o imenovanju Komisije za izbor i imenovanje direktora Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Član 1.

Ovim se Rješenjem imenuje Komisija za izbor i imenovanje direktora Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona, kako slijedi:

1. Mensur Sudić – predsjednik,
2. Muamer Uhota – član,
3. Aldijana Omanović-Drljević – član,
4. Amsad Kanlić – član,
5. Admira Hubjer – član,
6. Eldin Dučić – sekretar Komisije.

Član 2.

Zadatak Komisije iz člana 1. ovog Rješenja je da izvrši provjeru aplikacija primljenih po javnom pozivu za izbor i imenovanje direktora Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona.

Član 3.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-30-1413-1/23
14. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

716

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde ("Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde" broj: 8/15) i člana 59. Zakona o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH" broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 16/19, 99/19 i 25/22) i člana 25. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu ("Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde" broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 15. telefonskoj sjednici, održanoj dana 18. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

o preraspodjeli rashoda i izdataka između budžetskih korisnika

Član 1.

Ovom se Odlukom odobrava preraspodjela rashoda i izdataka kako slijedi:

iz Budžeta **Ministarstva za boračka pitanja** sa ekonomskog koda:

611100-Bruto plaće iznos od 2.000,00 KM,

iz Budžeta **Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport** sa ekonomskog koda:

614200 (KAM001) - Tekući transferi pojedincima - isplate stipendija iznos od 5.000,00 KM

614100 (KAN002) - Tekući transferi za kulturu iznos od 5.000,00 KM

614300 (JAN001) - Tekući transferi neprofitnim organizacijama - za mlade iznos od 5.000,00 KM,

iz Budžeta **Ministarstva za unutrašnje**

poslove sa ekonomskog koda:

611100-Bruto plaće iznos od 2.000,00 KM,

iz Budžeta **Ministarstva za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline** sa ekonomskog koda:

821200 - Nabavka građevine iznos od 10.000,00 KM,

iz Budžeta **Ministarstva za privredu** sa ekonomskog koda:

821500 - Nabavka stalnih sredstava u obliku prava iznos od 15.000,00 KM

preusmjeriti

u Budžet **Vlade Kantona** na ekonomski kod

614300 (BAN001) - Tekući transferi neprofitnim organizacijama iznos od 44.000,00 KM.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za finansije i naprijed navedeni budžetski korisnici, svako u okviru svoje nadležnosti.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u "Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde".

Broj: 03-11-1430/23

18. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Čulov, s.r.

717

Na osnovu člana 42. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 01/23) i člana 23. Zakona o Vladi

Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 16. telefonskoj sjednici, održanoj dana 24. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

ODLUKU

o davanju saglasnosti na Program o izmjeni Programa utroška sredstava Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614300 BAN 001 – Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Član 1.

Daje se saglasnost na Program o izmjeni Programa utroška sredstava iz Budžeta Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu, sa **ekonomskog koda 614300 – Tekući transferi neprofitnim organizacijama, u iznosu od 44.000,00 KM**

Član 2.

Program utroška iz člana 1. ove Odluke sastavni je dio ove Odluke.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj:03-11-1451/23
24. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

.....

717a)

Na osnovu člana 42. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. God. („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 01/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **u t v r đ u j e**:

P R O G R A M

o izmjeni Programa utroška sredstava Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614 300 Transferi neprofitnim organizacijama

Član 1.

U tekstu Programa iznos od 180.000,00 KM mijenja se u iznos od 224.000,00 KM.

Član 2.

Program stupa na snagu danom davanja saglasnosti od strane Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Broj: 03-11-1451-1/23
24. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

718

Na osnovu člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), a u skladu sa članom 32. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. Godinu, a u skladu sa Odlukom ministra za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: 09-19-59-21/23. Od 12. 7. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kanto-

na Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. god., **d o n o s i:**

O D L U K U
o davanju saglasnosti za potpisivanje
ugovora za izvođenje radova na
rušenju postojećih objekata
JU „Dom za stara i iznemogla lica“
u Goraždu i uređenje prostora
na mjestu buduće gradnje

Član 1.

Ovom se Odlukom premijeru Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost za potpisivanje ugovora za izvođenje radova na rušenju postojećih objekata JU „Dom za stara i iznemogla lica“ u Goraždu i uređenje prostora na mjestu buduće gradnje.

Član 2.

Vrijednost ugovora iz člana 1. Ove Odluke sa obračunatim PDV-om iznosi 349.421,81 KM.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11 46523
25. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

.....
719

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), a u skladu sa članom 4. Ugovora za izvo-

đenje radova na izradi termoizolaciji vanjskih zidova objekta Ministarstva za unutrašnje poslove u Goraždu broj: 09-11-202-23/22 od 4. 7. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U
o davanju saglasnosti na plaćanje
Avansne fakture broj: 007/2023
na ime izvođenja radova na
termoizolaciji vanjskih zidova objekta
Ministarstva za unutrašnje poslove
u Goraždu

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost za plaćanje Avansne fakture broj: 007/2023 od 20. 7. 2023. godine na ime izvođenja radova na termoizolaciji vanjskih zidova objekta Ministarstva za unutrašnje poslove u Goraždu u ukupnom iznosu od **75.869,31 KM.**

Član 2.

Sredstva iz člana 1. Ove Odluke isplatit će se iz Budžeta Ministarstva za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 821600 - Rekonstrukcija investiciono održavanje, i to: iznos od 60.000,00 KM donatorska sredstva sa viših nivoa, a iznos od 15.869,31 KM budžetska sredstva, na žiroračun GPD „DRINA“ d.d. Goražde broj:101140000004042otvorenkod PBS filijala Goražde.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za urbanizam, pro-

storno uređenje i zaštitu okoline i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1467/23
25. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

G o r a ž d e

.....
720

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj:8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

o davanju saglasnosti za plaćanje fakture broj: 155/23 od 17. 7. 2023. godine ispostavljene po prvoj privremenoj situaciji broj 155/23 od 17. 7. 2023. godine, za izvedene radove na modernizaciji regionalne ceste R448-a Osanica-Ilovača-Prača, dionica Žilići-Ravne (Nišani)

Član 1.

Daje se saglasnost Ministarstvu za privredu – Direkcija za ceste Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, da izvrši plaćanje fakture 155/23 od 17. 7. 2023. Godine, po I (prvoj) privremenoj situaciji broj 155/23 od 17. 7. 2023. Godine, na iznos od 221.036,40 KM, ispostavljenoj od strane privrednog društva

„Okac“ d.o.o. Goražde po Ugovoru broj: 03-11-649-1/23 od 19. 4. 2023. godine za izvedene radove na modernizaciji regionalne ceste R448-a Osanica-Ilovača-Prača, dionica Žilići-Ravne (Nišani).

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Ministarstvo za privredu – Direkcija za ceste i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a sredstva osigurati iz Budžeta Ministarstva za privredu – Direkcija za ceste Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, ekonomski kod **821600 – Rekonstrukcija i investiciono održavanje (cesta i mostova)**, izdvojenih na podračunu Direkcije za ceste.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1468/23
25. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

G o r a ž d e

.....
721

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

o davanju saglasnosti Ministarstva za privredu – Direkcija za ceste Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za pokretanje postupka

**odabira najpovoljnijeg ponuđača
(otvoreni postupak) za izvođenje
radova na sanaciji klizišta na
regionalnom putu R448-a Osanica-
Ilovača-Prača, dionica Osanica-Ilovača-
Brzača i djelimična zaštita puta
od djelovanja bujičnih voda**

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Ministarstvu za privredu – Direkcija za ceste Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za pokretanje postupka odabira najpovoljnijeg ponuđača (otvoreni postupak) za izvođenje radova na sanaciji klizišta na regionalnom putu R448-a Osanica-Ilovača-Prača, dionica Osanica-Ilovača-Brzača i djelimična zaštita puta od djelovanja bujičnih voda.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke se zadužuju Ministarstvo za privredu – Direkcija za ceste i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, svako iz svoje nadležnosti, a sredstva su osigurana u Budžetu Ministarstva za privredu – Direkcija za ceste Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, ekonomski kod 821600 – **Rekonstrukcija i investiciono održavanje (cesta i mostova)**, u vrijednosti od 40.000,00 KM i 70.000,00 KM Federalno ministarstvo prostornog uređenja. Procijenjena vrijednost javne nabavke iznosi 110.000,00 KM sa PDV-om.

Član 3.

Postupak odabira najpovoljnijeg ponuđača za izvođenje radova na sanaciji klizišta na regionalnom putu R448-a Osanica-Ilovača-Prača, dionica Osanica-

Ilovača-Brzača i djelimična zaštita puta od djelovanja bujičnih voda, provesti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1469/23

25. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Čulov, s.r.

.....
722

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 08/15) i člana 32. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine,
d o n o s i:

**O D L U K U
o davanju saglasnosti Ministarstvu
za privredu Bosansko-podrinjskog
kantona Goražde za potpisivanje
ugovora o nabavci polovnog
terenskog motornog vozila 4x4**

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Ministarstvu za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za potpisivanje ugovora o nabavci polovnog te-

renskog motornog vozila 4x4 za potrebe Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u "Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde".

Broj: 03-11-1472/23 P R E M I J E R
25. 7. 2023. godine Edin Čulov, s.r.
G o r a ž d e

.....
723

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 08/15, 06/20), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25.07.2023. g., **d o n o s i**:

O D L U K U

o davanju saglasnosti za popunu upražnjenog radnog mjesta

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost ministru za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da izvrši popunu upražnjenog radnog mjesta državnog službenika u Ministarstvu za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na mjesto stručni saradnik za poljoprivredu – 1 izvršilac, na neodređeno vrijeme, a sve u skladu sa Zakonom o državnoj službi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 2.

Sredstva za plaću navedenog up-

ražnjenog radnog mjesta osigurana su u Budžetu Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. Godinu.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u "Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde".

Broj: 03-30-1473/23 P R E M I J E R
25. 7. 2023. godine Edin Čulov, s.r.
G o r a ž d e

.....
724

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o davanju prethodne saglasnosti za zaključenje ugovora o djelu na period od 2 (mjeseca) JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Član 1.

Ovom Odlukom Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje prethodnu saglasnost za zaključenje ugovora o djelu na period od 2 (mjeseca) radi izvršenja poslova JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 2.

Daje se prethodna saglasnost za

zaključenje ugovora o djelu na period od 2 (mjeseca) JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za obavljanje poslova:

- animiranja donatora radi osiguranja naturalne pomoći za korisnike socijalne zaštite i građana u stanju socijalne potrebe, organizacija sastanaka sa vladinim i nevladinim sektorom i drugim društvenim subjektima.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1474/23
25. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

725

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj: 07-01-02-2322/23 od 5. 5. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. g., **d o n o s i:**

O D L U K U

o davanju saglasnosti Upravi policije u sastavu Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da izvrši prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme jednog namještenika

I

Ovom se Odlukom daje saglasnost Upravi policije u sastavu Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da, u skladu sa relevantnim odredbama Zakona o namještenicima u organima državne službe u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 49/05), izvrši prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme jednog namještenika na radno mjesto:

- viši referent – tehnički sekretar, jedan izvršilac – Policijska stanica Ustikolina - Policijska uprava Goražde – Uprava policije u sastavu Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

II

Za realizaciju ve Odluke zadužuje se Uprava policije u sastavu Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

III

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će biti objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-30-1475/23
25. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

726

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-pod-

rinjskog kantona Goražde”, broj: 8/15) i člana 39. Stav 1. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. Godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”, broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

ODLUKU
o davanju saglasnosti Upravi policije
Ministarstva za unutrašnje poslove
Bosansko-podrinjskog kantona
Goražde za pokretanje postupka
nabavke stalnih sredstava

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Upravi policije Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da pokrene postupak nabavke stalnih sredstava u ukupno procijenjenoj vrijednosti od 4.612,78 KM sa PDV-om i to:

- a) uređaj za davanje posebnih svjetlosnih i zvučnih signala - ukupne vrijednosti od 1.698,90 KM sa PDV-om,
- b) pokretni uređaj za davanje svjetlosnih signala - ukupne vrijednosti od 300,00 KM sa PDV-om,
- c) kompjuterska oprema:
 - Računar Lenovo sa konfiguracijom i Instaliranim Office Home ukupne vrijednosti od 2.613,88 KM sa PDV-om.

Član 2.

Sredstva potrebna za nabavku

stalnih sredstava iz člana 1. Ove Odluke obezbijedena su u Budžetu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”, broj: 1/23), razdjel 14, organizacioni kod 142 - Uprava policije, na ekonomskom kodu 821 300 - Nabavka opreme.

Nabavka stalnog sredstva iz člana 1. Stav c) će se obaviti u skladu sa okvirnim sporazumom potpisanim sa dobavljačem „DRINEX” d.o.o. Goražde.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Uprava policije Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, svako iz svoje nadležnosti.

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”.

Broj: 03-11-1476/23

25. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Čulov, s.r.

727

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”, broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o davanju saglasnosti za raspisivanje konkursa i oglasa za popunu upražnjenih radnih mjesta u osnovnim i srednjim školama sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

I

Ovom se Odlukom daje saglasnost osnovnim i srednjim školama sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, za raspisivanje konkursa i oglasa za popunu upražnjenih radnih mjesta, kako slijedi:

- JUOŠ „HUSEIN EF. ĐOZO“ GORAŽDE -

na određeno radno vrijeme do 09.08.2024. godine

1. Nastavnik engleskog jezika - 1 izvršilac, puna norma;
2. Nastavnik tehničkog odgoja - 1 izvršilac, puna norma;
3. Nastavnik tjelesnog i zdravstvenog odgoja – 1 izvršilac, 16 časova sedmično;
4. Nastavnik fizike – 1 izvršilac, 5 časova sedmično;
5. Nastavnik islamske vjeronauke – 1 izvršilac, 8 časova sedmično;
6. Nastavnik razredne nastave – voditelj u produženom boravku, 2 izvršioca, puna norma;
7. Nastavnik razredne nastave – 1 izvršilac, puna norma (do povratka nastavnice sa porodiljskog odsustva, a najduže do 12.01.2024. godine);
8. Nastavnik bosanskog jezika i književnosti – 1 izvršilac, puna norma (do povratka nastavnice sa funkcije, a najduže do 09.08.2024. godine);
9. Nastavnik bosanskog jezika i književnosti – 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
10. Nastavnik engleskog jezika – 1 izvršilac, 3 časa sedmično;
11. Nastavnik historije – 1 izvršilac, 11 časova sedmično (do povratka nastavnika sa funkcije, a najduže do 09.08.2024. godine);
12. Nastavnik geografije – 1 izvršilac, 1 čas sedmično (do povratka nastavnika sa funkcije, a najduže do 09.08.2024. godine);
13. Nastavnik biologije – 1 izvršilac, 18 časova sedmično (do povratka nastavnice sa funkcije, a najduže do 09.08.2024. godine);
14. Nastavnik kulture življenja – 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
15. Nastavnik tehničkog odgoja – 1 izvršilac, 1 čas sedmično;
16. Nastavnik njemačkog jezika – 1 izvršilac, 13 časova sedmično;
17. Nastavnik turskog jezika – 1 izvršilac, 5 časova sedmično;
18. Bibliotekar – 1 izvršilac, pola radnog vremena;
19. Asistent u nastavi – 1 izvršilac, puno radno vrijeme.

- JUOŠ „FAHRUDIN FAHRO BAŠČELIJA“ GORAŽDE -

na određeno radno vrijeme do 09.08.2024. godine

1. Nastavnik razredne nastave - 3 izvršioca, puna norma;
2. Nastavnik matematike – 1 izvršilac, puna norma;

3. Nastavnik engleskog jezika - 1 izvršilac, 18 časova sedmično;
4. Nastavnik islamske vjeronauke – 1 izvršilac, puna norma;
5. Nastavnik informatike – 1 izvršilac, 16 časova sedmično;
6. Asistent u nastavi – 1 izvršilac, puna norma;
7. Defektolog – 1 izvršilac, puno radno vrijeme;
8. Nastavnik razredne nastave – 3 izvršioca, puna norma;
9. Nastavnik razredne nastave – 1 izvršilac, puna norma
(do povratka direktorice sa funkcije, a najduže do 20.11.2023. godine);
10. Nastavnik razredne nastave – 1 izvršilac, puna norma
(do povratka radnice sa porodijskog odsustva, a najduže do 09.08.2024. godine);
11. Nastavnik razredne nastave – 2 izvršioca, puna norma (produženi boravak);
12. Nastavnik matematike - 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
13. Nastavnik islamske vjeronauke – 1 izvršilac, 6 časova sedmično;
14. Nastavnik biologije – 1 izvršilac, 3 časa sedmično;
15. Nastavnik engleskog jezika – 1 izvršilac, puna norma
(do povratka pomoćnika direktora sa funkcije, a najduže do 09.08.2024. godine);
16. Nastavnik engleskog jezika – 1 izvršilac, puna norma
(do povratka radnice sa neplaćenog odsustva, a najduže do 09.08.2024. godine);
17. Nastavnik njemačkog jezika – 1 izvršilac, 9 časova sedmično;
18. Nastavnik fizike – 1 izvršilac, puna norma
(do povratka radnice sa porodijskog odsustva, a najduže do 09.08.2024. godine);
19. Nastavnik fizike – 1 izvršilac, 1 čas sedmično;
20. Nastavnik tjelesnog i zdravstvenog odgoja – 1 izvršilac, 12 časova sedmično
(do povratka nastavnika sa poslaničke funkcije, a najduže do 09.08.2024. godine);
21. Nastavnik historije – 1 izvršilac, 8 časova sedmično;
22. Nastavnik kulture življenja – 1 izvršilac, 6 časova sedmično;
23. Nastavnik tehničke kulture/osnove tehnike – 1 izvršilac, puna norma;
24. Nastavnik tehničke kulture/osnove tehnike – 1 izvršilac, 1 čas sedmično.

na određeno radno vrijeme - oglas

1. Administrativno-finansijski i računovodstveni radnik – 1 izvršilac, puno radno vrijeme;
2. Radnik na održavanju higijene – 1 izvršilac, puno radno vrijeme;
3. Radnik na održavanju higijene – izvršilac, puno radno vrijeme
(do povratka radnice sa bolovanja, a najduže do 31.08.2024. godine).

- JUOŠ „MEHMEDALIJA MAK DIZDAR“ VITKOVIĆI -

na određeno radno vrijeme do 09.08.2024. godine

1. Nastavnik bosanskog jezika i književnosti – 1 izvršilac, 12 časova sedmično;
2. Nastavnik engleskog jezika – 1 izvršilac, 5 časova sedmično;
3. Nastavnik njemačkog jezika – 1 izvršilac, puna norma
(do povratka uposlenice sa porodijskog bolovanja, a najdalje do 09.08.2024. godine);
4. Nastavnik turskog jezika – 1 izvršilac, 1 čas sedmično;

5. Nastavnik matematike – 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
6. 6. Nastavnik matematike – 1 izvršilac, puna norma
(do povratka uposlenice sa porodiljskog bolovanja, a najdalje do 09.08.2023. godine);
7. Nastavnik biologije – 1 izvršilac, 8 časova sedmično;
8. Nastavnik hemije – 1 izvršilac, 12 časova sedmično;
9. Nastavnik kulture življenja – 1 izvršilac, 6 časova sedmično;
10. Nastavnik tehničke kulture – 1 izvršilac, 5 časova sedmično;
11. Nastavnik muzičke kulture – 1 izvršilac, 9 časova sedmično;
12. Nastavnik tjelesnog i zdravstvenog odgoja – 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
13. Nastavnik islamske vjeronauke – 1 izvršilac, puna norma
(do povratka uposlenika sa funkcije, a najdalje do 28.12.2023. godine);
14. Asistent u nastavi – 1 izvršilac, puna norma.

na određeno radno vrijeme – oglas

1. Higijeničar – 4 izvršioaca, puno radno vrijeme na određeno vrijeme do 28.07. 2024. godine;
2. Domar – ložač – 1 izvršilac na 6 sati dnevno na određeno vrijeme od 15.10.2023. godine do 13.05.2024. godine (rad u područnoj školi Bogušići).

- JUOŠ „PRAČA“ PRAČA -

na određeno radno vrijeme do 09.08.2024. godine

1. Nastavnik razredne nastave - 1 izvršilac, puna norma;
2. Nastavnik fizike – 1 izvršilac, 5 časova sedmično;
3. Nastavnik njemačkog jezika – 1 izvršilac, 7 časova sedmično;
4. Nastavnik historije – 1 izvršilac, 7 časova sedmično;
5. Nastavnik muzičke kulture – 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
6. Nastavnik islamske vjeronauke – 1 izvršilac, 12 časova sedmično;
7. Nastavnik likovne kulture – 1 izvršilac, 4 časa sedmično.

na određeno radno vrijeme – oglas

1. Vozač - 1 izvršilac, puno radno vrijeme;
2. Radnik na održavanju higijene - 1 izvršilac, puno radno vrijeme;
3. Kuhar/servirka – 1 izvršilac, puno radno vrijeme, do 26.07.2024. godine.

- JUOŠ „HASAN TURČALO BRZI“ ILOVAČA -

na određeno radno vrijeme do 09.08.2024. godine

1. Nastavnik bosanskog jezika i književnosti - 1 izvršilac, 8 časova sedmično;
2. Nastavnik engleskog jezika - 1 izvršilac, 8 časova sedmično;
3. Nastavnik matematike - 1 izvršilac, 8 časova sedmično;
4. Nastavnik islamske vjeronauke – 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
5. Nastavnik razredne nastave – 1 izvršilac, puna norma (područna škola Rešetnica);
6. Nastavnik razredne nastave – 1 izvršilac, puna norma (područna škola Osanica);

7. Nastavnik razredne nastave - 1 izvršilac, puna norma (područna škola Osanica - do povratka uposlenika sa funkcije, a najduže do 09.08.2024. godine);
8. Nastavnik muzičke kulture - 1 izvršilac, 7 časova sedmično;
9. Nastavnik likovne kulture - 1 izvršilac, 1 čas sedmično;
10. Nastavnik tehničke kulture - 1 izvršilac, 5 časova sedmično;
11. Nastavnik tjelesnog i zdravstvenog odgoja - 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
12. Pedagog škole - 1 izvršilac, puna norma.

na određeno radno vrijeme do 28.07.2024. godine - oglas

1. Domar - ložać - 1 izvršilac, puno radno vrijeme (matična škola Ilovača i područna škola Osanica).
2. Higijeničar/ka - 1 izvršilac sa 60% radnog vremena (područna škola Rešetnica).

- JUOŠ „USTIKOLINA“ USTIKOLINA -

na određeno radno vrijeme do 09.08.2024. godine

1. Nastavnik engleskog jezika - 1 izvršilac, 16 časova sedmično;
2. Nastavnik matematike - 1 izvršilac, 16 časova sedmično;
3. Nastavnik informatike - 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
4. Nastavnik kulture življenja - 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
5. Nastavnik tehničkog odgoja - 1 izvršilac, 5 časova sedmično;
6. Nastavnik fizike - 1 izvršilac, 5 časova sedmično;
7. Nastavnik muzičke kulture - 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
8. Nastavnik građanskog obrazovanja - 1 izvršilac, 1 čas sedmično;
9. Nastavnik razredne nastave - 1 izvršilac, puna norma (matična škola u Ustikolini - do povratka radnice sa obavljanja funkcije, a najduže do 09.08.2024. godine).

- JUOMŠ „AVDO SMAILOVIĆ“ GORAŽDE

na određeno radno vrijeme

1. Nastavnik klavira - 1 izvršilac, puna norma - 24 časa sedmično (do povratka nastavnika sa funkcije, a najduže do 09.08.2024. godine);
2. Nastavnik klavira - 1 izvršilac, 8 časova sedmično;
3. Nastavnik gitare - 1 izvršilac, puna norma - 24 časa sedmično;
4. Nastavnik gitare - 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
5. Nastavnik harmonike - 2 izvršioaca, puna norma - 24 časa sedmično;
6. Nastavnik harmonike - 1 izvršilac, 6 časova sedmično;
7. Nastavnik violine - 1 izvršilac, puna norma - 24 časa sedmično;
8. Nastavnik violine - 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
9. Nastavnik flaute - 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
10. Nastavnik solfeggia i teorije - 1 izvršilac, 12 časova sedmično;
11. Nastavnik pripreme nastave - 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
12. Nastavnik skupnog muziciranja - 1 izvršilac, 12 časova sedmično.

na određeno radno vrijeme – oglas

1. Radnik na održavanju čistoće – higijeničar – 1 izvršilac, puno radno vrijeme – dvokratno.

- JUMŠ „ENVER POZDEROVIĆ“ GORAŽDE -

na određeno radno vrijeme do 09.08.2024. godine

1. Nastavnik njemačkog jezika - 1 izvršilac, 8 časova sedmično;
2. Nastavnik turskog jezika - 1 izvršilac, 6 časova sedmično;
3. Nastavnik latinskog jezika - 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
4. Nastavnik fizike - 1 izvršilac, 7 časova sedmično;
5. Nastavnik tjelesnog i zdravstvenog odgoja - 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
6. Nastavnik informatike - 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
7. Nastavnik muzičke culture - 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
8. Nastavnik filozofije sa logikom - 1 izvršilac, 9 časova sedmično;
9. Nastavnik psihologije - 1 izvršilac, 3 časa sedmično;
10. Nastavnik prava - 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
11. Nastavnik ekonomske grupe predmeta - 1 izvršilac, 20 časova sedmično;
12. Nastavnik ekonomske grupe predmeta - 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
13. Nastavnik historije - 1 izvršilac, 19 časova sedmično (do povratka zaposlenice sa funkcije, a najduže do 09.08.2024. godine).

na određeno radno vrijeme do 31.07.2024. godine – oglas

1. Radnik na održavanju higijene - 2 izvršioca, puno radno vrijeme.

- JUSTŠ „HASIB HADŽOVIĆ“ GORAŽDE

na određeno radno vrijeme do 09.08.2024. godine

1. Nastavnik mašinske grupe predmeta - 1 izvršilac, 20 časova sedmično;
2. Nastavnik kulture religija - 1 izvršilac, 3 časa sedmično;
3. Nastavnik sociologije - 1 izvršilac, 6 časova sedmično;
4. Psiholog - puno radno vrijeme;
5. Nastavnik mašinske grupe predmeta - 1 izvršilac, 7 časova sedmično;
6. Nastavnik ekonomske grupe predmeta - 1 izvršilac, 13 časova sedmično;
7. Nastavnik medicinske grupe predmeta - 1 izvršilac, 8 časova sedmično;
8. Nastavnik praktične nastave medicinske grupe predmeta - 1 izvršilac, 24 časa sedmično;
9. Nastavnik praktične nastave medicinske grupe predmeta - 1 izvršilac, 18 časova sedmično;
10. Nastavnik turskog jezika - 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
11. Nastavnik građevinske grupe predmeta, praktična nastava - 1 izvršilac, 12 časova sedmično;
12. Nastavnik francuskog jezika - 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
13. Nastavnik engleskog jezika - 1 izvršilac, 2 časa sedmično;

14. Nastavnik njemačkog jezika – 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
15. Nastavnik građevinske grupe predmeta – 1 izvršilac, 6 časova sedmično;
16. Nastavnik kulture komunikacija – 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
17. Nastavnik praktične nastave za zvanje mašinski tehničar – 1 izvršilac, 15 časova sedmično;
18. Nastavnik saobraćajne geografije – 1 izvršilac, 2 časa sedmično.

na određeno radno vrijeme do povratka sa funkcije

1. Nastavnik mašinske grupe predmeta – 1 izvršilac, 20 časova sedmično;
2. Nastavnik historije – 1 izvršilac, 6 časova sedmično.

na određeno radno vrijeme do 31.12.2023. godine

1. Nastavnik građevinske grupe predmeta, praktična nastava – 1 izvršilac, 8 časova sedmično.

- JUSSŠ „DŽEMAL BIJEDIĆ“ GORAŽDE -

na određeno radno vrijeme do 09.08.2024. godine

1. Psiholog – 1 izvršilac, puna norma;
2. Nastavnik stručnoteorijske i praktične nastave ekonomske struke – 1 izvršilac, puna norma;
3. Nastavnik praktične nastave za frizere – 1 izvršilac, puna norma.
4. Nastavnik engleskog jezika – 1 izvršilac, 18 časova sedmično (do povratka radnice sa porodijskog odsustva, a najduže do 09.08.2024. godine);
5. Nastavnik informatike – 1 izvršilac, 8 časova sedmično;
6. Nastavnik njemačkog jezika – 1 izvršilac, 8 časova sedmično;
7. Nastavnik historije – 1 izvršilac, 6 časova sedmično;
8. Nastavnik fizike – 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
9. Nastavnik islamske vjeronauke – 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
10. Nastavnik psihologije – 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
11. Nastavnik estetike – 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
12. Nastavnik anatomije i fiziologije čovjeka – 1 izvršilac, 2 časa sedmično;
13. Nastavnik prava – 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
14. 14. Nastavnik stručnoteorijske i praktične nastave ekonomske struke – 1 izvršilac, 9 časova sedmično;
15. Nastavnik stručnoteorijske nastave ugostiteljsko-turističke struke – 1 izvršilac, 4 časa sedmično;
16. Nastavnik stručnoteorijske nastave mašinske struke – 1 izvršilac, 7 časova sedmično;
17. Nastavnik stručnoteorijske nastave elektro struke – 1 izvršilac, 2 časa sedmično;

na određeno radno vrijeme do 31.07.2024. godine - oglas

1. Radnik na održavanju higijene – 2 izvršioca, puno radno vrijeme.

II

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-30-1495/23
25. 07. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

G o r a ž d e

728

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) i Programa utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 (JAN 003) – Tekući transfer za sport za 2023. Godinu, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. g., **d o n o s i**:

O D L U K U
o odobranju VI (šestog) i
VII (sedmog) djela od ukupno
XII (dvanaest) dijelova novčanih
sredstava Sportskom savezu
Bosansko-podrinjskog kantona
Goražde za 2023. godinu

Član 1.

Odobrava se iznos od 12.200,00 KM kao VI (šesti) i VII (sedmi) dio od ukupno XII (dvanaest) dijelova novčanih sredstava Sportskom savezu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu i to:

1. 200,00 KM na ime tehničkog funkcionisanja Sportskog saveza Bosansko-

- podrinjskog kantona Goražde i
2. 12.000,00 KM na ime korištenja sportskih objekata za klubove i saveze – pripreme i takmičenje.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije, a sredstva doznačiti iz Budžeta Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 (JAN 003) – Tekući transfer za sport za 2023. godinu.

Novčana sredstva uplatiti na žiroračun Sportskog saveza Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: 1990540006336521, otvoren kod Sparkasse banke filijala Goražde, ID broj: 4245007300007.

Član 3.

Korisnik sredstava dužan je Ministarstvu za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport u roku od 10 (deset) dana od dana realizacije sredstava predati izvještaj o utrošku budžetskih sredstava za redovne programe nosioca sportskih djelatnosti na nivou Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za III (treći) kvartal 2023. godine.

Izvještaj se predaje na obrascu RP-2, koji je sastavni dio Kriterija za finansiranje sporta iz javnih sredstava kojima se podstiče obavljanje sportskih djelatnosti na nivou Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 16/11, 3/12, 2/13 i 2/14).

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli

Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde Goražde“.

Broj: 03-11-1480/23
25. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

729

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa Programom utroška sredstava Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614 300 – BAN 003 – Tekući transferi neprofitnim organizacijama – Merhamet, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

**o sufinansiranju Projekta
„Pomoć i podrška realizaciji projekta
Merhametove javne kuhinje i pekare“**

Član 1.

Ovom se Odlukom odobravaju novčana sredstva u iznosu od **10.000,00 KM** HO „Merhamet“ MDD-Regionalni odbor Goražde, za sufinansiranje Projekta „Pomoć i podrška realizaciji projekta Merhametove javne kuhinje i pekare“.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a sredstva isplatiti sa ekonomskog koda Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde 614 300 – BAN 003- Tekući transferi

neprofitnim organizacijama–Merhamet.

Sredstva uplatiti na račun broj: 1325002002482261, otvoren kod NLB banke Goražde.

Član 3.

Sa HO „Merhamet“ MDD – Regionalni odbor Goražde – korisnikom sredstava, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde će zaključiti ugovor o sufinansiranju, u kojem će se precizirati prava i obaveze, način uplate sredstava, nadzor nad realizacijom, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju ugovora.

Ovlašćuje se premijer Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da potpiše ugovor o sufinansiranju realizacije Projekta „**Pomoć i podrška realizaciji projekta Merhametove javne kuhinje i pekare.**“

Član 4.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1485/23
25. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

730

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), člana 4. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FbiH („Službene novine FbiH“ broj: 34/03 i 65/13), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

ODLUKU
o imenovanju direktora Arhiva
Bosansko-podrinjskog kantona Goraže
na određeno vrijeme

Član 1.

Ovom se Odlukom imenuje **Nihad Gabela** za direktora Arhiva Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na određeno vrijeme.

Član 2.

Imenovanje iz člana 1. Ove Odluke je do okončanja procedure javnog konkursa za izbor i imenovanje direktora, a najduže do 3 mjeseca (90 dana).

Član 3.

Prava i obaveze direktora regulirat će se posebnim rješenjem.

Član 4.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će biti objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj.03-30-1463/23
25. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

G o r a ž d e

731

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa Zakonom o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023.godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goraž-

de“, broj: 1/23), Programa utroška sredstava Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614 300 – BAN 001 – Tekući transferi neprofitnim organizacijama i Programa o izmjeni Programa utroška sredstava Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614 300 – Transferi neprofitnim organizacijama, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

ODLUKU
o odobravanju tekućih transfera
neprofitnim organizacijama iz Budžeta
Vlade Bosansko-podrinjskog kantona
Goražde po osnovu Javnog poziva
za prijavu prijedloga projektnih
aktivnosti za učešće u Programu
utroška sredstava Vlade Bosansko-
podrinjskog kantona Goražde sa
ekonomskog koda 614 300 –BAN 001
- Tekući transferi neprofitnim
organizacijama

Član 1.

Ovom se Odlukom odobravaju tekući transferi neprofitnim organizacijama u ukupnom iznosu od 105.500,00 KM, kako slijedi:

1. **MRK „Goražde“ Goražde u iznosu od 10.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1346 201002722377, otvoren kod ASA banke filijala Goražde;
2. **OK „Goražde“ u iznosu od 9.500,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1990 540005846283, otvoren kod Sparkasse banke filijala Goražde;

3. **SFK „Libero“ Goražde u iznosu od 9.500,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1415 255320008553, otvoren kod BBI banke filijala Goražde;
4. **FK „Goražde“ Goražde u iznosu od 33.500,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1346 201001145933, otvoren kod ASA banke filijala Goražde;
5. **Karate klub „ SPECIJAL“ u iznosu od 1.500,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1862 610310169470 otvoren kod Ziraat banke d.d. Sarajevo
6. **ŽRK „Goražde“ Goražde u iznosu od 3.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1325 002012476753, otvoren kod NLB banke
7. **RK „Radnički“ Goražde u iznosu od 3.000,00 KM;**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1346 201001062804, otvoren kod ASA banke filijala Goražde
8. **NK „Jahorina“ Prača u iznosu od 1.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1610 300002170080, otvoren kod Raiffeisen banke
9. **Udruženje „SEKA“ Goražde u iznosu od 2.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1322 602019248055, otvoren kod NLB banke
10. **MNK „Drina“ Goražde u iznosu od 3.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1020 070000025579, otvoren kod Union banke filijala Goražde
11. **Udruženje „MOTIV“ Goražde u iznosu od 1.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1990 540006180157, otvoren kod Sparkasse banke filijala Goražde
12. **Udruženje „FACELIJA“ Goražde u iznosu od 1.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1020 070000024124, otvoren kod Union banke filijala Goražde
13. **Udruženje Pedagoga sporta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u iznosu od 1.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1028 400000013280, otvoren kod Union banke
14. **Udruženje „BZK Preporod“ Goražde u iznosu od 1.500,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 3389 002206208265, otvoren kod UniCredit banke
15. **Udruženje lica sa posebnim potrebama Goražde u iznosu od 3.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1610 300002440031, otvoren kod Raiffeisen banke
16. **Udruženje „VEDRINA“ Goražde u iznosu od 1.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1011 400071372568, otvoren kod PBS banke
17. **Udruženje Civilnih žrtava rata Goražde u iznosu od 1.500,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1011 400056480740, otvoren kod PBS banke
18. **KK „BUK“ Goražde u iznosu od 1.500,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1011 400000402615, otvoren kod PBS banke
19. **PU „KLEK“ Goražde u iznosu od**

- 1.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1028 400000013183, otvoren kod Union banke
- 20. Udruženje „Moj zavičaj – Kanlići“ u iznosu od 1.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1020 070000037413, otvoren kod Union banke
- 21. Udruženje slijepih Goražde u iznosu od 2.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1610 300001810016, otvoren kod Raiffeisen banke filijala Goražde
- 22. Udruženje „Vitezovi Drine“ Goražde u iznosu od 1.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1322 602022988472, otvoren kod NLB banke
- 23. Udruženje „Stari grad Goražde“ Goražde u iznosu od 1.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1028 400000006393, otvoren kod Union banke, filijala Goražde
- 24. KK „Radnički“ Goraždeu iznosu od 5.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1990 540051673254, otvoren kod Sparkasse banke
- 25. NK „Azot“ Vitkoviću iznosu od 2.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1346 201001502020, otvoren kod ASA banke
- 26. NK „Kolina“ Ustikolina u iznosu od 3.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1011 400078068090, otvoren kod Privredne banke

- 27. Udruženje „Moje selo Kostenik“ Novo Goražde u iznosu od 1.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 5620 068157750059, otvoren kod NLB razvojne banke d.d. Banja Luka
- 28. PD „Maglić“ Goražde u iznosu od 1.000,00 KM**
Sredstva uplatiti na račun broj: 1011 400000119666, otvoren kod Privredne banke

Član 2.

Sredstva za realizaciju ove Odluke obezbijeđena su u Budžetu Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023.godine na ekonomskom kodu 614 300 – BAN 001– Tekući transferi neprofitnim organizacijama.

Član 3.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 4.

Korisnici sredstava iz člana 1. Ove Odluke dužni su podnijeti izvještaj o realizaciji provedenih aktivnosti do 31. 12. 2023. godine.

Član 5.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u “Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”.

Broj: 03-11-1453/23
25. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

.....

732

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 8/15), člana V. Odluke o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 4/12, 80/13 i 20/20), a u skladu sa Planom i programom korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća za 2023. godinu, broj: 17-11-178-7/23 od 04. 7. 2023. godine, Budžetom Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), te Zakonom o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

ODLUKU

o odobravanju novčanih sredstava Općini Pale FbiH na ime plaćanja okončanih radova na projektnoj aktivnosti – sanacija klizišta Turkovskog potoka „Gaz“

Član 1.

Ovom se Odlukom odobravaju novčana sredstva Općini Foča FbiH na ime plaćanja okončanih radova na projektnoj aktivnosti – sanacija klizišta Turkovskog potoka „Gaz“ u iznosu od 10.000,00 KM (slovima: deset hiljada konvertibilnih maraka), prema fakturama

Prva privremena situacija broj: 22/23 (fiskalni račun broj: 3330) i Okončana situacija broj 48/2023 (fiskalni račun broj: 3341), a preostala sredstva na ime plaćanja okončanih radova je osigurala Općina Pale FbiH.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Kantonalna uprava civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a sredstva osigurati iz Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu i to sa pozicije Kantonalna uprava civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, ekonomski kod 615100 – Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti – namjenska sredstva.

Plaćanje izvršiti na iz Budžeta kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu (Podračun za zaštitu i spašavanje), na depozitni račun Općine Pale FbiH broj: 1011400078109024, otvoren kod PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. filijala Goražde, vrsta prihoda 732 113, šifra općine 136, budžetska organizacija 0000000.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1486/23
25. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

.....

733

Na osnovu člana 23. i člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 8/15), a u skladu sa članom 32. I članom 39. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

O D L U K U

o davanju saglasnosti Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za nabavku materijalnih sredstava – odjeća – uniforme civilne zaštite (u skladu sa Planom javnih nabavki Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu)

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da u skladu sa Planom i programom korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća za 2023. godinu broj: 17-11-178-4/23 od 4. 7. 2023. godine i Planom javnih nabavki Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu broj 17-11-209/23 od 7. 7. 2023. godine, izvrši nabavku materijalnih sredstava – odjeća – uniforme civilne zaštite procijenjene vrijednosti (sa PDV) 20.000,00 KM, za opremanje Kan-

tonalnog štaba civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite.

Član 2.

Sredstva potrebna za nabavku materijalnih sredstava iz člana 1. Ove Odluke osigurana su u Budžetu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. Godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), organizacioni kod 131, funkcionalni kod 220,

- Kantonalna uprava civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na ekonomskom kodu 613 400 – Nabavka materijala i sitnog inventara – namjenska sredstva.

Nabavku izvršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1487/23

25. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Ćulov, s.r.

734

Na osnovu člana 23. i člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 8/15), a u skladu sa članom 39. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-pod-

rinjskog kantona Goražde“, broj 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o davanju saglasnosti Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za nabavku opreme – šator (dimenzije 6x12 m – 20 osoba) i poljski kreveti (30 komada) (u skladu sa Planom javnih nabavki Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu)

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da, u skladu sa Planom i programom korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća za 2023. godinu broj: 17-11-178-4/23 od 4. 7. 2023. godine i Planom javnih nabavki Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu broj: 17-11-209/23 od 7. 7. 2023. godine, izvrši nabavku opreme za opremanje Kantonalnog štaba civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, kako slijedi:

- šator (dimenzije 6x12 m – 20 osoba), procijenjene vrijednosti (sa PDV) 5.000,00 KM i
- poljski kreveti (30 komada), procijenjene vrijednosti (sa PDV) 5.000,00 KM.

Član 2.

Sredstva potrebna za nabavku

opreme iz člana 1. Ove Odluke osigurana su u Budžetu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), organizacioni kod 131, funkcionalni kod 220,

- Kantonalna uprava civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na ekonomskom kodu 821300 – Nabavka opreme – namjenska sredstva.

Nabavku izvršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1488/23

25. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Čulov, s.r.

.....
735

Na osnovu člana 23. i člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa članom 39. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U

o davanju saglasnosti Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

za nabavku opreme – klima uređaja – inverter (2 kom.) i motornih trimera (3 kom.), (u skladu sa Planom javnih nabavki Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu)

Član 1.

Ovom se Odlukom daje saglasnost Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da, u skladu sa Planom i programom korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća za 2023. godinu broj: 17-11-178-4/23 od 4. 7. 2023. godine i Planom javnih nabavki Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu broj 17-11-209/23 od 7. 7. 2023. godine, izvrši nabavku opreme, kako slijedi:

- klima uređaji – inverter (2 kom.), procijenjene vrijednosti (sa PDV) 1.800,00 KM i
- motorni trimeri (3 kom.), procijenjene vrijednosti (sa PDV) 2.000,00 KM.

Član 2.

Sredstva potrebna za nabavku opreme iz člana 1. Ove Odluke osigurana su u Budžetu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), organizacioni kod 131, funkcionalni kod 220

- Kantonalna uprava civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na ekonomskom kodu 821300 – Nabavka opreme – namjenska sredstva.

Nabavku obaviti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1489/23
25. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

G o r a ž d e

736

Na osnovu člana 23. i člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa članom 43. Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23) i Planom i programom korištenja sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća za 2023. godinu broj: 17-11-178-4/23 od 4. 7. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. god., **d o n o s i:**

O D L U K U

**o odobravanju namjenskih
finansijskih sredstava Budžeta
Bosansko-podrinjskog kantona Goražde
– Kantonalna uprava civilne zaštite
u iznosu od 3.000,00 KM Službi za
medicinsku pomoć u JU Kantonalna
bolnica Goražde za nabavku seruma
protiv zmijskog otrova**

Član 1.

U skladu sa Planom i programom korištenja sredstava posebne nakna-

de za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća za 2023. godinu broj:17-11-178-4/23 od 4. 7. 2023. godine, ovom se Odlukom odobravaju namjenska finansijska sredstva u iznosu od 3.000,00 KM Službi za medicinsku pomoć u JU Kantonalna bolnica Goražde za potrebe nabavke seruma protiv zmijskog otrova, a koja su osigurana u Budžetu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 1/23), organizacioni kod 131, funkcionalni kod 220 – Kantonalna uprava civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, ekonomski kod 615100 Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti – oblast zaštite i spašavanja – namjenska sredstva (opremanje Službe za medicinsku pomoć formirane u JU Kantonalna bolnica Goražde).

Član 2.

Finansijska sredstva utvrđena u članu 1. Ove Odluke isplatit će se na žiroračun JU Kantonalna bolnica Goražde.

Član 3.

Zadužuje se JU Kantonalna bolnica Goražde, da u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, u što kraćem roku izvrši nabavku seruma protiv zmijskog otrova, te da nakon toga izvještaj o utrošenim finansijskim sredstvima iz člana 1. Ove Odluke dostavi Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 4.

Za realizaciju ove Odluke zadužuju se Kantonalna uprava civilne zaštite

te Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i Ministarstvo za finansije Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, svako iz svoje nadležnosti.

Član 5.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1490/23
25. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Čulov, s.r.

G o r a ž d e

737

Na osnovu članova 23. I 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj:17-04-157-5/2021 od 28. 5. 2021. godine, i Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: 17-30-4-5/2022 od 15. 2. 2022. godine i broj: 17-30-162-8/23 od 7. 7. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. g., **d o n o s i:**

O D L U K U

**o davanju saglasnosti za popunu
upražnjenog radnog mjesta državnog
službenika u Kantonalnoj upravi
civilne zaštite Bosansko-podrinjskog
kantona Goražde**

Član 1.

Ovom Odlukom daje saglasnost Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da, u skladu sa odredbama člana Zakona o državnoj službi u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde ("Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: 3/18 i 6/20), izvrši popunu radnog mjesta državnog službenika na sljedeće radno mjesto:

- viši stručni saradnik za normativno-pravne poslove.

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se direktor Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će biti objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.“

Broj: 03-30-1493/23
25. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

G o r a ž d e

738

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) i člana 22. Zakona o robnim rezervama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 9/21), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj da 25.

7. 2023. godine, d o n o s i:

O D L U K U

**o davanju saglasnosti direktoru
Direkcije robnih rezervi da izvrši
prodaju roba iz robnih rezervi – jestivo
ulje u količini 1.000 litara**

Član 1.

Ovom Odlukom Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde daje saglasnost direktoru Direkcije robnih rezervi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da izvrši prodaju roba iz robnih rezervi – jestivo ulje u količini 1.000 litara **MDD „MERHAMET“ GORAŽDE za 1 (jednu) KM.**

Član 2.

Za realizaciju ove Odluke zadužuje se Direkcija robnih rezervi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1494/23
25. 7. 2023. godine

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

G o r a ž d e

739

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj

dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
o odobravanju novčanih sredstava
Udruženju „Fočanska hair česma“

Član 1.

Ovom Odlukom odobravaju se novčana sredstva u iznosu od **1.000,00 KM**, udruženju “Fočanska hair česma” Ustikolina, na ime pomoći za sufinansiranje dijela troškova izgradnje spomen-parka Fočanska hair česma.

Sredstva uplatiti na račun broj: **3387302277585218**, otvoren kod UniCredit banke Banja Luka.

Član 2.

Za realizaciju Odluke zadužuje se Ministarstvo za finansije, a sredstva su planirana u Budžetu Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, ekonomski kod **600 000 - Tekuća budžetska rezerva, a teretit će se ekonomski kod 614300 - Tekući transferi neprofitnim organizacijama.**

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom objavljivanja na službenoj oglasnoj tabli Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1504/23

25. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Čulov, s.r.

740

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Go-

ražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) i Zaključka Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde broj: 03-30-1171/23 i 03-30-1171-1/23 od 26. 6. 2023. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

R J E Š E N J E
jednokratnoj naknadi za Stručni
tim za postupanje po žalbama

Član 1.

Ovim se Rješenjem određuje jednokratna naknada za postupanje po žalbama Stručnom timu imenovanom od strane Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde kako slijedi:

Muameru Uhoti	- 100,00 KM
Nedimu Tiru	- 100,00 KM
Adeli Čeljo	- 100,00 KM

Član 2.

Članovima komisije i člana 1. ovog Rješenja za državne službenike i lica koja nisu državni službenici kantonalnih organa uprave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde pripada naknada za rad u Komisiji i na osnovu člana 11. Stav 2. Uredbe o načinu, uslovima osnivanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela koje osniva Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i rukovodilac kantonalnog organa državne službe („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 3/22) mjesečni neto iznos naknada po članu radnog tijela po svim osnovama, neovisno od broja angažmana u radnim tijelima, ne može iznositi više od 200,00 KM, osim

za lica koja nisu u radnom odnosu u organima službe Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, a koja se angažuju zbog svojih stručnih i profesionalnih ili drugih kvalifikacija iz nadležnosti rada imenovanog radnog tijela.

Član 3.

Zadatak Komisije iz člana 1. Ovog Rješenja je da razmotri žalbe na provostepena rješenja, te za Vladu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde pripremi prijedlog Rješenja koje će donijeti Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u navedenim predmetima.

Član 4.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će biti objavljeno u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1501/23 P R E M I J E R
25. 7. 2023. godine Edin Čulov, s.r.
G o r a ž d e

741

Na osnovu člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

R J E Š E N J E o razrješenju člana Skupštine JP Bosansko-podrinjske šume

I

Razrješava se dužnosti, na lični zahtjev, član skupštine JP Bosansko pod-

rinjske šume d.o.o. Goražde kako slijedi:

1. Mahir Imamović - član

II

Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-04-1471/23 P R E M I J E R
25. 7. 2023. godine Edin Čulov, s.r.
G o r a ž d e

742

Na osnovu člana 132. Zakona o srednjem obrazovanju i odgoju („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 10/11, 5/16 i 9/20) te člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. Redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

R J E Š E N J E o razrješenju predsjednika Školskog odbora JUSSŠ „Džemal Bijedić“ Goražde

I

Razrješava se dužnosti, na lični zahtjev, predsjednik Školskog odbora JUSSŠ „Džemal Bijedić“ Goražde, Dragana Jagodić, imenovana Rješenjem Vlade Bosansko-podrinjskog Goražde broj: 03-34-143/22 od 3. 2. 2022. godine.

II

Rješenje stupa na snagu danom

donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-34-1478/23
25. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

743

Na osnovu člana 4. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 12/03, 34/03 i 65/13), člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj 8/15), te na osnovu člana 133. Zakona o srednjem obrazovanju i odgoju („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 10/11, 5/16 i 9/20), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. Redovnoj sjednici, održanoj dana 25.07.2023. godine, **d o n o s i:**

R J E Š E N J E
o privremenom imenovanju
predsjednika Školskog odbora
JUSTŠ „Hasib Hadžović“
Goražde

I

U Školski odbor JUSTŠ „Hasib Hadžović“ Goražde na poziciju predsjednika privremeno se imenuje Alen Hodo.

II

Imenovanje predsjednika Školskog odbora JUSTŠ „Hasib Hadžović“ Goražde vrši se na period od 3 (tri) mjeseca počev od dana imenovanja.

III

Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-34-1477/23
25. 7. 2023. godine
G o r a ž d e

P R E M I J E R
Edin Ćulov, s.r.

744

Na osnovu člana 4. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 12/03, 34/03 i 65/13), člana 23. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/15), te na osnovu člana 133. Zakona o srednjem obrazovanju i odgoju („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 10/11, 5/16 i 9/20), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

R J E Š E N J E
o privremenom imenovanju
predsjednika Školskog odbora
JUSSŠ „Džemal Bijedić“
Goražde

I

U Školski odbor JUSSŠ „Džemal Bijedić“ Goražde na poziciju predsjednika privremeno se imenuje Adis Kudin.

II

Imenovanje predsjednika Školskog

og odbora **JUSSŠ „Džemal Bijedić“ Goražde** vrši se na period od 3 (tri) mjeseca počev od dana imenovanja.

III

Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj:03-34-1479/23

25. 7. 2023. godine

G o r a ž d e

P R E M I J E R

Edin Ćulov, s.r.

745

Na osnovu člana 23. I člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15), a u skladu sa Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj:75/04, 38/06 i 52/09) i Odluke o formiranju Kantonalne komisije za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća broj: 03-11-31/22 od 12. 1. 2022. godine (izmjene i dopune broj: 03-11-1254/04 od 8. 7. 2022. godine), Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. god.,
d o n o s i:

R J E Š E N J E

o izmjeni Rješenja o formiranju Kantonalne komisije za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća, broj:03-11-31-1/22 od 12. 1. 2022. godine

I

Ovim se Rješenjem vrši izmjena Rješenja o formiranju Kantonalne komi-

sije za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća, broj: 03-11-31-1/22 od 12. 1. 2022. godine, tako što se mijenja član I Rješenja i glasi:

Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde imenuje Kantonalnu komisiju za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu: Kantonalna komisija), na period do 11. 1. 2026. godine, u sljedećem sastavu:

1. Redžo Bašić, MA građ. dipl.inž.građ. – zaposlen u Ministarstvu za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde – predsjednik,
2. Rašid Džabija, - diplomirani ekonomista – zaposlen u Ministarstvu za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona Goražde – član,
3. Amsad Kanlić, magistar sigurnosnih i mirovnih studija – zaposlen u Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde – član,
4. Aldijana Omanović-Drljević, dipl.iur. – zaposlena u Uredu premijera i Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde – član,
5. Belma Mešić-Šeho, dipl.veterinar – zaposlena u Ministarstvu za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde – član.

Poslove tehničkog sekretara Kantonalne komisije obavljaće Eldin Dučić, viši referent za evidenciju u Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

II

Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u

„Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-11-1491/23 P R E M I J E R
25. 7. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

746

Na osnovu člana 23. I člana 24. Zakona o Vladi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/15) i člana 12. Zakona o nadležnostima organa vlasti Bosansko-podrinjskog kantona Goražde u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 7/21), a u skladu sa Uredbom o Kantonalnom štabu civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 9/21) i Uredbom o izmjeni Uredbe o Kantonalnom štabu civilne zaštite broj: 03-11-1319/22 od 20. 7. 2022. godine, Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na 35. redovnoj sjednici, održanoj dana 25. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

R J E Š E N J E

o izmjeni Rješenja broj 03-40-2263/22 od 15.12.2022. godine

I

Ovim se Rješenjem vrši izmjena člana III Rješenja broj: 03-40-2263/22 od 15. 12. 2022. godine, kojim je imenovan referent za administrativno-tehničke poslove Kantonalnog štaba civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, na način da se umjesto Fahrudina Bezdroba – ispred Kantonalne uprave civilne

zaštite imenuje Arnel Mujagić.

II

Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 03-40-1492/23 P R E M I J E R
25. 7. 2023. godine Edin Ćulov, s.r.
G o r a ž d e

747

Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, rješavajući po zahtjevu **UDRUŽENJA STRELJAČKI KLUB „ALFA“**, na osnovu člana 33. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj:45/02), **d o n o s i:**

R J E Š E N J E

1. U Registar udruženja Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, pod registarskim brojem **R-I-2/2021** u prvu knjigu Registra upisano je **UDRUŽENJE STRELJAČKI KLUB „ALFA“**.
2. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **promjena sjedišta Udruženja**, tako što se sjedište Udruženja **u ulici Ferida Dizdarevića br. 25D mijenja i novo sjedište Udruženja je u ulici Agana Imamovića br. 14A**.
3. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravo-

suđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **promjena lica ovlaštenih za zastupanje i predstavljanje Udruženja, tako što Bajramović Džebrailu – predsjedniku Udruženja i Mirvić Dalili – podpredsjednici Udruženja, prestaje ovlaštenje za zastupanje i predstavljanje Udruženja, a nova lica ovlaštena za zastupanje i predstavljanje Udruženja su: Čenđić Semir – predsjednik Udruženja i Jašarević Sanjin – potpredsjednik Udruženja.**

4. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **promjena člana 4. Statuta Udruženja Streljački klub „Alfa“, koji se mijenja i glasi: „Sjedište Udruženja je u Goraždu, ulica Agana Imamovića br. 14A.“**

Ova izmjena Statuta čini sastavni dio Statuta Udruženja Streljački klub „Alfa“, broj: 03/2021 od 25. 2. 2021. godine.

5. Upis promjena iz tački 2, 3. I 4. Dispozitiva ovog Rješenja izvršen je dana **3. 7. 2023. godine.**

O b r a z l o ž e n j e

UDRUŽENJE STRELJAČKI KLUB „ALFA“ upisano je u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, dana 05. 4. 2021. godine, pod registarskim brojem R-I-2/2021 u prvu knjigu Registra.

Zahtjevom broj: UP-1:05-04-127/

23 od 12. 6. 2023. godine, obratilo se UDRUŽENJE STRELJAČKI KLUB „ALFA“ za upis u Registar sljedećih promjena: sjedišta Udruženja, lica ovlaštenih za zastupanje i predstavljanje Udruženja i promjenu Statuta.

Uz zahtjev je priložena Odluka o promjeni sjedišta Udruženja, Odluka o razrješenju lica ovlaštenih za zastupanje i predstavljanje Udruženja, Odluka o izmjeni Statuta Udruženja i Zapisnik sa redovne godišnje sjednice Skupštine Udruženja.

U postupku razmatranja zahtjeva i priloženih dokaza, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je ocijenilo da su ispunjeni uvjeti za upis u Registar promjena, stoga je, na osnovu člana 33. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine F BiH“, broj: 45/02), odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Administrativna taksa u iznosu od 2,00 KM i 15,00 KM uplaćena je po Tarifnom broju 1. i 83. Zakona o administrativnim taksama („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 12/13 i 12/15) i dokaz o njoj uplati nalazi se u spisu predmeta.

Naknada za upis promjena Udruženja u Registar udruženja u iznosu od 100,00 KM uplaćena je na odgovarajući račun u skladu sa Rješenjem broj: 05-14-120/14 od 12. 3. 2014. godine i dokaz o uplati nalazi se u spisu predmeta.

Ovo je Rješenje konačno u upravnom postupku i protiv istog se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Kantonalnog suda u Goraždu u roku od 30 dana od dana dostavljanja Rješenja. Tužba se

podnosi u dva istovjetna primjerka i uz istu se prilaže ovo Rješenje u originalu ili prepisu.

Broj:UP-1: 05-04-127/23 **MINISTAR**
3. 7. 2023. godine **Nataša Danojlić, s.r.**
G o r a ž d e

.....
748

Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, rješavajući po zahtjevu **UDRUŽENJA LOVAČKO DRUŠTVO „BISERNA“**, na osnovu člana 33. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije BiH”, broj: 45/02), **d o n o s i:**

R J E Š E N J E

1. U Registar udruženja Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde pod registarskim brojem R-I-4/2000 u prvu knjigu Registra upisano je **UDRUŽENJE LOVAČKO DRUŠTVO „BISERNA“**.
2. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **promjena dva delegata Skupštine Udruženja, tako što se Vahid Đogo – delegat Skupštine Udruženja i Hasan Ćorić – delegat Skupštine Udruženja, razrješavaju dužnosti, a nova lica imenovana za delegate u Skupštinu Udruženja su: Adnan Žuga i Denis Tatarin.**
3. Upis promjene iz tačke 2. dispozitiva ovog Rješenja izvršen je dana **3. 7. 2023. godine.**

O b r a z l o ž e n j e

UDRUŽENJE LOVAČKO DRUŠTVO „BISERNA“ upisano je u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, dana 4. 2. 2000. godine, pod registarskim brojem R-I-4/2000 u prvu knjigu Registra.

Zahtjevom broj: UP-1:05-04-132/23 od 22. 6. 2023. godine, obratilo se **UDRUŽENJE LOVAČKO DRUŠTVO „BISERNA“** za upis u Registar promjene dva delegata Skupštine Udruženja.

Uz zahtjev je priložena Odluka broj: 2-1-9/23 od 28. 5. 2023. godine, Odluka broj: 2-1-10/23 od 28. 5. 2023. godine, Odluka broj: 2-1-8/23 od 28. 5. 2023. godine, Odluka broj: 2-1-7/23 od 28. 5. 2023. godine i Zapisnik broj: 1-1-6/23 sa Redovne godišnje Skupštine Udruženja.

U postupku razmatranja zahtjeva i priloženih dokaza, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je ocijenilo da su ispunjeni uvjeti za upis u Registar promjena, stoga je, na osnovu člana 33. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine FbiH”, broj: 45/02), odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Administrativna taksa u iznosu od 2,00 KM i 15,00 KM uplaćena je po Tarifnom broju 1. i 83. Zakona o administrativnim taksama („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”, broj: 12/13 i 12/15) i dokaz o njenoj uplati nalazi se u spisu predmeta.

Naknada za upis promjena Udruženja u Registar udruženja u iznosu od 100,00 KM uplaćena je na odgovarajući račun u skladu sa Rješenjem broj: 05-14-

120/14 od 12. 3. 2014. godine i dokaz o uplati nalazi se u spisu predmeta.

Ovo je Rješenje konačno u upravnom postupku i protiv istog se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Kantonalnog suda u Goraždu u roku od 30 dana od dana dostavljanja Rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna primjerka i uz istu se prilaže ovo Rješenje u originalu ili prepisu.

Broj: UP-1: 05-04-132/23 **MINISTAR**
3. 7. 2023. godine Nataša Danojlić, s.r.
G o r a ž d e
.....
749

Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, rješavajući po zahtjevu UDRUŽENJA NOGOMETNI KLUB „KOLINA“ USTIKOLINA, na osnovu člana 33. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 45/02), **d o n o s i:**

R J E Š E N J E

1. U Registar udruženja Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde pod registarskim brojem **R-I-15/1997** u prvu knjigu Registra upisano je **UDRUŽENJE NOGOMETNI KLUB „KOLINA“ USTIKOLINA**.
2. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **promjena lica ovlaštenih za zastupanje i predstavljanje Udruženja, tako što Bašić Suvad – predsjed-**

niku Upravnog odbora Udruženja i Ćurović Senadu – potpredsjedniku Upravnog odbora Udruženja, prestaje ovlaštenje za zastupanje i predstavljanje Udruženja, a nova lica ovlaštena za zastupanje i predstavljanje Udruženja su: Crneta Medin – predsjednik Upravnog odbora Udruženja i Osmanspahić Emir – potpredsjednik Upravnog odbora Udruženja.

3. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **promjena članova Upravnog odbora Udruženja**, tako što se dosadašnji članovi Upravnog odbora Udruženja, razrješavaju dužnosti na osnovu Odluke Skupštine Udruženja broj: 11-06/23 od 24. 6. 2023. godine, a imenuju se novi članovi Upravnog odbora Udruženja na osnovu Odluke Skupštine Udruženja, broj: 16-06/23 od 24. 6. 2023. godine.
4. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **promjena člana Skupštine Udruženja**, tako što se Crneta Medin – član Skupštine Udruženja, razrješava dužnosti, a novo lice imenovano za člana Skupštine Udruženja je Ćurović Senad.
5. Upis promjena iz tački 2, 3. I 4. dispozitiva ovog Rješenja izvršen je dana 4. 7. 2023. godine.

O b r a z l o ž e n j e

UDRUŽENJE NOGOMETNI KL-

UB „KOLINA“ USTIKOLINA upisano je u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, dana 28. 7. 1997. godine, pod registarskim brojem R-I-15/1997 u prvu knjigu Registra.

Zahtjevom broj: UP-1:05-04-137/23 od 27. 6. 2023. godine, obratilo se UDRUŽENJE NOGOMETNI KLUB „KOLINA“ USTIKOLINA za upis u Registar sljedećih promjena: lica ovlaštenih za zastupanje i predstavljanje Udruženja, članova Upravnog odbora Udruženja i člana Skupštine Udruženja.

Uz zahtjev je priložena Odluka broj: 13-06/23 od 24. 6. 2023. godine, Odluka broj: 14-06/23 od 24. 6. 2023. godine, Odluka broj: 10-06/23 od 24. 6. 2023. godine, Odluka broj: 12-06/23 od 24. 6. 2023. godine, Odluka broj: 11-06/23 od 24. 6. 2023. godine, Odluka broj: 9-06/23 od 24. 6. 2023. godine, Odluka broj: 16-06/23 od 24. 6. 2023. godine i Zapisnik broj: 8-06/23 od 24. 6. 2023. godine, sa Izborne Skupštine Udruženja.

U postupku razmatranja zahtjeva i priloženih dokaza, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je ocijenilo da su ispunjeni uvjeti za upis u Registar promjena, stoga je, na osnovu člana 33. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine F BiH“, broj: 45/02), odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Administrativna taksa u iznosu od 2,00 KM i 15,00 KM uplaćena je po Tarifnom broju 1. i 83. Zakona o administrativnim taksama („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 12/13 i 12/15) i dokaz o njenoj uplati nalazi se u spisu predmeta.

Naknada za upis promjena Udruženja u Registar udruženja u iznosu od 100,00 KM uplaćena je na odgovarajući račun u skladu sa Rješenjem broj: 05-14-120/14 od 12. 3. 2014. godine i dokaz o uplati nalazi se u spisu predmeta.

Ovo je Rješenje konačno u upravnom postupku i protiv istog se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Kantonalnog suda u Goraždu u roku od 30 dana od dana dostavljanja Rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna primjerka i uz istu se prilaže ovo Rješenje u originalu ili prepisu.

Broj:UP-1:05-04-137/23 **MINISTAR**
4. 7. 2023. godine Nataša Danojlić, s.r.
G o r a ž d e

.....
750

Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, rješavajući po zahtjevu UDRUŽENJA „TREBEŠKO“, a na osnovu člana 29. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 45/02),
d o n o s i:

R J E Š E N J E

1. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde **UDRUŽENJE „TREBEŠKO“.**

Skraćeni naziv Udruženja je: **Udruženje „TREBEŠKO“.**

2. Sjedište Udruženja je u Goraždu, u ulici Šukrije Kukavice br. 20.

3. Upis je izvršen pod registarskim brojem **R-I-7/2023** u prvu knjigu Registra, dana 5. 7. 2023. godine.
4. **UDRUŽENJE „TREBEŠKO“** je dobrovoljno, nevladino, vanstranačko udruženje sa sljedećim programskim ciljevima, djelatnostima i zadacima:
 - **Razvoj demokratskih odnosa u svim sferama života;**
 - **Puna afirmacija načela humanosti i pravednosti u socijalnoj politici;**
 - **Promocija, očuvanje, zaštita i unapređenje čovjekove okoline;**
 - **Promocija historijskih, prirodnih, kulturnih i ekonomskih potencijala i resursa kao duhovnih vrijednosti;**
 - **Stvaranje kvalitetnih infrastrukturnih pretpostavki života povratničke populacije;**
 - **Organizovanje volonterskih akcija na čišćenju putnih komunikacija, historijskih znamenitosti mjesnih grobalja;**
 - **Organizovanje volonterske akcije na zaštiti prirode;**
 - **Afirmacija položaja i statusa mladih;**
 - **Podsticanje i osnaživanje volonterskog humanitarnog rada;**
 - **Pokretanje i podrška procesu uspostavljanja zajedničkog života, povjerenja i tolerancije među građanima, puna ravnopravnost građana u skladu sa međunarodnim i domaćim pravnim propisima;**
 - **Razvijanje multuinacionalnih, multireligijskih i multietničkih odnosa u skladu sa savremenim demokratskim standardima;**
 - **Povezivanje i saradnja sa sličnim udruženjima i organizacijama u zemlji i svijetu;**
 - **Podrška i učestvovanje u svim inicijativama koje su u saglasnosti sa ciljevima Udruženja;**
 - **Volonterske aktivnosti;**
 - **Aktivnosti na očuvanju i unapređenju životne sredine;**
 - **Inicijative i prijedlozi nadležnim organima;**
 - **Kulturno- umjetnički programi (izložbe, priredbe...);**
 - **Seminari i savjetovanja;**
 - **Saradnja sa elektronskim i pisanim medijima;**
 - **Humanitarne aktivnosti;**
 - **Propagandna djelatnost, izdavačka djelatnost, radio i TV spotovi, plakati, leci, zidne novine i sl.;**
 - **Saradnja sa institucijama, preduzećima, ustanovama i udruženjima;**
 - **Organizovanje i pružanje svih vrsta usluga članovima Udruženja;**
 - **Organizovanje volonterskih aktivnosti, kao i razmjena volontera.**
5. Osoba ovlaštena za zastupanje i predstavljanje **UDRUŽENJA „TREBEŠKO“** je:

Ferid Pleh – predsjednik Udruženja
6. **UDRUŽENJE „TREBEŠKO“** djeluje na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i danom upisa kod ovog Ministarstva stiče svojstvo pravnog lica, čiji nadzor nad radom vrši nadležni kantonalni organ u čije područje spada praćenje stanja u oblasti na koju se odnosi djelatnost Udruženja.

7. Udruženje je obavezno prijaviti ovom Ministarstvu svaku izmjenu akta na osnovu kojih je registrirano, u roku od 30 dana nakon izvršene izmjene.

O b r a z l o ž e n j e

UDRUŽENJE „TREBEŠKO“ podnijelo je Ministarstvu za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde zahtjev za upis u Registar udruženja, koji se vodi kod ovog Ministarstva.

Uz zahtjev je priložena slijedeća dokumentacija, i to: Odluka o osnivanju Udruženja, Statut Udruženja (2x), Odluka o imenovanju lica ovlaštenog za zastupanje i predstavljanje Udruženja, Spisak članova organa upravljanja i Zapisnik sa osnivačke sjednice Skupštine Udruženja.

Uvidom u priloženu dokumentaciju UDRUŽENJA „TREBEŠKO“, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je ocijenilo da su ispunjeni uvjeti za upis u Registar udruženja, stoga je shodno odgovarajućim odredbama Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 45/02), odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo je Rješenje konačno u upravnom postupku i protiv istog se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Kantonalnog suda u Goraždu u roku od 30 dana od dana dostavljanja Rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna primjerka i uz istu se prilaže ovo Rješenje u originalu ili prepisu.

Administrativna taksa u iznosu

od 2,00 KM i 50,00 KM uplaćena je po Tarifnom broju 1. i 83. Zakona o administrativnim taksama („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 12/13 i 12/15) i dokaz o njenoj uplati nalazi se u spisu predmeta.

Naknada za upis u Registar udruženja u iznosu od 200,00 KM uplaćena je na odgovarajući račun u skladu sa Rješenjem broj: 05-14-120/14 od 12. 3. 2014. godine i dokaz o uplati nalazi se u spisu predmeta.

Broj:UP-1:05-04-138/23 **MINISTAR**
5. 7. 2023. godine **Nataša Danojlić, s.r.**
G o r a ž d e

.....
751

Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, rješavajući po zahtjevu **UDRUŽENJA „NAVIJAČI FUDBALSKE REPREZENTACIJE“**, a na osnovu člana 29. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 45/02), **d o n o s i:**

R J E Š E N J E

1. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde **UDRUŽENJE „NAVIJAČI FUDBALSKE REPREZENTACIJE“**.

Skraćeni naziv Udruženja je: **Udruženje „NAVIJAČI FUDBALSKE REPREZENTACIJE“**.

2. Sjedište Udruženja je u Goraždu, u Ulici 31. Drinske brigade br. 200.

3. Upis je izvršen pod registarskim brojem **R-I-8/2023** u prvu knjigu Registra, dana **6. 7. 2023.** Godine.

4. **UDRUŽENJE „NAVIJAČI FUDBALSKE REPREZENTACIJE“** je dobrovoljno, nevladino, vanstranačko Udruženje sa sljedećim programskim ciljevima, djelatnostima i zadacima:

- Okupljanje navijača i sipatizera fudbalske reprezentacije Bosne i Hercegovine u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde;
- Popularizacija fudbalske reprezentacije Bosne i Hercegovine u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde;
- Razmjena iskustava sa sličnim udruženjima u zemlji i inostranstvu;
- Promocija sportskog duha;
- Očuvanje navijačke tradicije na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde;
- Druženje i razmjena navijačkih iskustava;
- Promovisanje i unaprijeđenje navijačke kulture u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde;
- Ostali ciljevi koji doprinose radu i razvoju Udruženja;
- Gospodarske djelatnosti koje Udruženje obavlja: izrada i prodaja majica, šalova, kapa sa logom Udruženja i reprezentacije u skladu sa Zakonom o trgovini, prodaja čaja, kafe, sokova i vode u prostorijama Udruženja. Višak prihoda nad rashodima upotrebljavat će se isključivo za ostvarivanje ciljeva Udruženja utvrđenih Statutom.

5. Osobe ovlaštene za zastupanje i predstavljanje **UDRUŽENJA „NAVIJAČI FUDBALSKE REPREZENTACIJE“** su:

Nejra Džaferović – predsjednik Udruženja

Armin Omanović – potpredsjednik Udruženja

6. **UDRUŽENJE „NAVIJAČI FUDBALSKE REPREZENTACIJE“** djeluje na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i danom upisa kod ovog Ministarstva stiče svojstvo pravnog lica, čiji nadzor nad radom vrši nadležni kantonalni organ u čije područje spada praćenje stanja u oblasti na koju se odnosi djelatnost Udruženja.

7. Udruženje je obavezno prijaviti ovom Ministarstvu svaku izmjenu akta na osnovu kojih je registrirano, u roku od 30 dana nakon izvršene izmjene.

O b r a z l o ž e n j e

UDRUŽENJE „NAVIJAČI FUDBALSKE REPREZENTACIJE“ podnijelo je Ministarstvu za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde zahtjev za upis u Registar udruženja, koji se vodi kod ovog Ministarstva.

Uz zahtjev je priložena sljedeća dokumentacija: Odluka o osnivanju Udruženja, Statut Udruženja (2x), Odluka o imenovanju lica ovlaštenog za zastupanje i predstavljanje Udruženja, Spisak članova organa upravljanja i Zapisnik sa osnivačke sjednice Skupštine Udruženja.

Uvidom u priloženu dokumentaciju **UDRUŽENJA „NAVIJAČI FUDBA-**

LSKE REPREZENTACIJE“, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je ocijenilo da su ispunjeni uvjeti za upis u Registar udruženja, stoga je, shodno odgovarajućim odredbama Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 45/02), odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo je Rješenje konačno u upravnom postupku i protiv istog se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Kantonalnog suda u Goraždu u roku od 30 dana od dana dostavljanja Rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna primjerka i uz istu se prilaže ovo Rješenje u originalu ili prepisu.

Administrativna taksa u iznosu od 2,00 KM i 50,00 KM uplaćena je po Tarifnom broju 1. i 83. Zakona o administrativnim taksama („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 12/13 i 12/15) i dokaz o njenoj uplati nalazi se u spisu predmeta.

Naknada za upis u Registar udruženja u iznosu od 200,00 KM uplaćena je na odgovarajući račun u skladu sa Rješenjem broj: 05-14-120/14 od 12. 3. 2014. godine i dokaz o uplati nalazi se u spisu predmeta.

Broj: UP-1: 05-04-130/23 **MINISTAR**
6. 7. 2023. godine **Nataša Danojlić, s.r.**
G o r a ž d e

.....
752

Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, rješavajući po zahtjevu „SAVEZA DOBITNIKA NAJVEĆIH RATNIH PRIZNANJA“ BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GO-

RAŽDE, na osnovu člana 33. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 45/02),
d o n o s i:

R J E Š E N J E

1. U Registar udruženja Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, pod registarskim brojem R-I-5/2002 u prvu knjigu Registra upisan je „SAVEZ DOBITNIKA NAJVEĆIH RATNIH PRIZNANJA“ BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA-GORAŽDE.
2. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, promjena sjedišta Saveza, tako što se sjedište Saveza u ulici Sinan paše Sijerčića br. 19. mijenja i **ново sjedište Saveza je u Ulici 43. drinske brigade br. 13/III.**
3. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, promjena lica ovlaštenih za zastupanje i predstavljanje Udruženja, tako što: **Rogo Mehmedu Keši – predsjedniku Saveza, i Hadžić Dervišu Dedu – potpredsjedniku Saveza, prestaje ovlaštenje za zastupanje i predstavljanje Saveza, a nova lica ovlaštena za zastupanje i predstavljanje Saveza su: Hadžić Derviš Dedo – predsjednik Saveza, i Rogo Mehmed Keša – potpredsjednik Saveza.**
4. Upisuje se u Registar udruženja, koji

- se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, promjena članova Upravnog odbora Saveza, tako što se dosadašnji članovi Upravnog odbora Saveza razrješavaju dužnosti na osnovu Odluke Skupštine Saveza broj: 84/23 od 7. 6. 2023. godine, a imenuju se novi članovi Upravnog odbora Saveza na osnovu Odluke Skupštine Saveza, broj: 84-2/23 od 7. 6. 2023. godine.
5. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, promjena članova Nadzornog odbora Saveza, tako što se dosadašnji članovi Nadzornog odbora Saveza razrješavaju dužnosti, a imenuju se novi članovi Nadzornog odbora Saveza na osnovu Odluke Skupštine Saveza, broj: 87/23 od 7. 6. 2023. godine.
 6. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **promjena članova - delegata Skupštine Saveza**, tako što se dosadašnji članovi – delegati Skupštine Saveza razrješavaju dužnosti na osnovu Odluke Skupštine Saveza broj: 84-1/23 od 7. 6. 2023. godine, a imenuju se novi članovi – delegati Skupštine Saveza na osnovu Odluke Skupštine Saveza broj: 84-3/23 od 7. 6. 2023. godine.
 7. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **produženje mandata za mandatni period od četiri godine predsjedniku i potpredsjedniku Skupštine Saveza, članovima Statutarne komisije, Suda časti i Kadrovske komisije Saveza**, na osnovu Odluke Skupštine Saveza, broj: 87/23 od 7. 6. 2023. godine.
 8. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **promjena sljedećih članova Statuta „Saveza dobitnika najvećih ratnih priznanja“ Bosansko-podrinjskog kantona Goražde:**
 - U članu 5. riječi „Sinan-paše Sijerčica broj 19.“, zamjenjuju se riječima „43. drinske brigade broj 13/III.“
 - Član 14. mijenja se i glasi: „Skupština Saveza je najviši organ upravljanja u Savezu. Delegate u Skupštini Saveza čine svi živi dobitnici NRP, a to je ukupan broj 19 članova, odnosno delegata Skupštine.“
 - Član 15. mijenja se i glasi: „Mandat delegata u Skupštini Saveza je 4 (četiri) godine uz mogućnost ponovnog izbora.“
 - Član 23. mijenja se i glasi: „Predsjednik Skupštine bira se na period od 4 (četiri) godine, u mogućnost ponovnog izbora. Za svoj rad odgovoran je Skupštini.“
 - Član 25. mijenja se i glasi: „Skupština bira jednog dopredsjednika na period od 4 (četiri) godine, uz mogućnost ponovnog izbora. Za svoj rad odgovoran je Skupštini.“
 - U članu 26. stav (2) mijenja se i

- glasi: „Mandat članova Upravnog odbora je 4 (četiri) godine uz mogućnost ponovnog izbora.“
- U istom članu stav (3) mijenja se i glasi: „Upravni odbor čini 5 (pet) članova.“
 - Član 30. mijenja se i glasi: „Predsjednik Upravnog odbora ujedno je i predsjednik Saveza. Predsjednika Upravnog odbora bira Skupština iz reda članova Saveza na period od 4 (četiri) godine, uz mogućnost ponovnog izbora. Za svoj rad predsjednik odgovara Upravnom odboru i Skupštini Saveza.“
 - U članu 33. stav (1) mijenja se i glasi: „Dopredsjednika Upravnog odbora bira Skupština iz reda članova Saveza na period od 4 (četiri) godine, uz mogućnost ponovnog izbora.“
 - U članu 34. stav (1) mijenja se i glasi: „Nadzorni odbor bira Skupština iz reda delegata na period od 4 (četiri) godine, uz mogućnost ponovnog izbora.“
 - U članu 35. stav (2) mijenja se i glasi: „Članove Statutarne komisije bira Skupština iz reda delegata na period od 4 (četiri) godine, uz mogućnost ponovnog izbora.“
 - U članu 37. stav (1) mijenja se i glasi: „Sud časti broji 3 (tri) člana iz reda delegata koje bira Skupština na period od 4 (četiri) godine, uz mogućnost ponovnog izbora.“
 - Član 54. mijenja se i glasi: „Ovaj Statut je izmijenjen ranije važeći Statut pa se po istom svi članovi Saveza mogu birati na mandat od 4 (četiri) godine uz

mogućnost ponovnog izbora. Izbori po ovom Statutu vršit će se po završetku mandata od 4 (četiri) godine, uz mogućnost ponovnog izbora.“

Ove izmjene Statuta čine sastavni dio Statuta „Saveza dobitnika najvećih ratnih priznanja“ Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj: 286/10 od 21. 1. 2010. godine.

9. Upis promjena iz tački 2, 3, 4, 5, 6, 7. i 8. dispozitiva ovog Rješenja izvršen je 11. 7. 2023. godine.

O b r a z l o ž e n j e

„SAVEZ DOBITNIKA NAJVEĆIH RATNIH PRIZNANJA“ BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE upisan je u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, dana 17. 9. 2002. godine, pod registarskim brojem R-I-5/2002 u prvu knjigu Registra.

Zahtjevom broj: UP-1:05-04-134/23 od 23. 6. 2023. godine, obratio se „SAVEZ DOBITNIKA NAJVEĆIH RATNIH PRIZNANJA“ BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE za upis u Registar sljedećih promjena: sjedišta Saveza, lica ovlaštenih za zastupanje i predstavljanje Saveza, članova Upravnog odbora Saveza, članova Skupštine Saveza, Statuta, te produženje mandata predsjedniku i potpredsjedniku Skupštine Saveza, Statutarne komisije, Suda časti i Kadrovske komisije.

Uz zahtjev je priložena Odluka broj: 81-1/23 od 7. 6. 2023. godine, o promjeni sjedišta i adrese Saveza, Odluka broj: 78/23 od 7. 6. 2023. godine, Odluka broj: 79/23 od 7. 6. 2023. godine, Odluka

broj: 80/23 od 7. 6. 2023. godine, Odluka broj: 81/23 od 7. 6. 2023. godine, Odluka broj: 84/23 od 7. 6. 2023. godine, Odluka broj: 84-2/23 od 7. 6. 2023. godine, Odluka broj: 84-1/23 od 7. 6. 2023. godine, Odluka broj: 84-3/23 od 7. 6. 2023. godine, Odluka broj: 87/23 od 7. 6. 2023. godine, akt broj: 76-1/23 od 7. 6. 2023. godine, koji se odnosi na prijedlog izmjena Statuta i Zapisnik broj: 77/23 od 7. 6. 2023. godine, sa izještajno - izborne sjednice Skupštine Saveza.

U postupku razmatranja zahtjeva i priloženih dokaza, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je ocijenilo da su ispunjeni uvjeti za upis u Registar promjena, stoga je, na osnovu člana 33. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine F BiH“, broj: 45/02), odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Administrativna taksa u iznosu od 2,00 KM i 15,00 KM uplaćena je po Tarifnom broju 1. i 83. Zakona o administrativnim taksama („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 12/13 i 12/15) i dokaz o njenoj uplati nalazi se u spisu predmeta.

Naknada za upis promjena Udruženja u Registar udruženja u iznosu od 100,00 KM uplaćena je na odgovarajući račun u skladu sa Rješenjem broj: 05-14-120/14 od 12. 3. 2014. godine i dokaz o uplati nalazi se u spisu predmeta.

Ovo je Rješenje konačno u upravnom postupku i protiv istog se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Kantonalnog suda u Goraždu u roku od 30 dana od dana dostavljanja Rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna pri-

mjerka i uz istu se prilaže ovo Rješenje u originalu ili prepisu.

Broj:UP-1:05-04-134/23 **MINISTAR**
11. 7. 2023. godine Nataša Danojlić, s.r.
G o r a ž d e

.....
753

Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, rješavajući po zahtjevu **UDRUŽENJA ZA PROMOCIJU ZDRAVLJA I SISTEMATSKOG VJEŽBANJA „PRVO ZDRAVLJE - HEALTH FIRST“**, a na osnovu člana 29. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 45/02), **donosi:**

R J E Š E N J E

1. Upisuje se u Registar udruženja, koji se vodi kod Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, **UDRUŽENJE ZA PROMOCIJU ZDRAVLJA I SISTEMATSKOG VJEŽBANJA „PRVO ZDRAVLJE - HEALTH FIRST“**.

Skraćeni naziv Udruženja je:
„Health First“.

2. Sjedište Udruženja je u Goraždu, u ulici Himze Ćurevca br. 74.
3. Upis je izvršen pod registarskim brojem **R-I-9/2023** u prvu knjigu Registra, dana **28. 7. 2023. godine**.
4. **UDRUŽENJE ZA PROMOCIJU ZDRAVLJA I SISTEMATSKOG VJEŽBANJA „PRVO ZDRAVLJE - HEALTH FIRST“** je dobrovoljno, nevladino, vanstranačko Udruženje

sa sljedećim programskim ciljevima, djelatnostima i zadacima:

- Širenje i podizanje nivoa svijesti o zdravlju među populacijom;
 - Sportsko vaspitanje i obrazovanje mladih i odraslih;
 - Specijalno obrazovanje kroz radionice, seminare i druge oblike edukacija;
 - Razvijanje i unapređivanje sportskih djelatnosti iz oblasti kondicijske pripreme;
 - Rad na promociji zdravlja kroz trenažni proces;
 - Pružanje pomoći u akcijama humanitarnog karaktera;
 - Optimalni razvoj djece kroz trenažni proces;
 - Iznajmljivanje opreme i objekata;
 - Poslovi stručnog osposobljavanja;
 - Savjetodavne i stručne usluge.
5. Osobe ovlaštene za zastupanje i predstavljanje **UDRUŽENJA ZA PROMOCIJU ZDRAVLJA I SISTEMATSKOG VJEŽBANJA „PRVO ZDRAVLJE – HEALTH FIRST“** su:

Emir Hanić – predsjednik Udruženja
Ajla Hadžić – potpredsjednik udruženja

6. **UDRUŽENJE ZA PROMOCIJU ZDRAVLJA I SISTEMATSKOG VJEŽBANJA „PRVO ZDRAVLJE – HEALTH FIRST“** djeluje na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i danom upisa kod ovog Ministarstva stiče svojstvo pravnog lica, čiji nadzor nad radom vrši nadležni kantonalni organ u čije područje spada praćenje stanja u oblasti na koju se odnosi djelatnost Udruženja.

7. Udruženje je obavezno prijaviti ovom Ministarstvu svaku izmjenu akta na osnovu kojih je registrirano, u roku od 30 dana nakon izvršene izmjene.

O b r a z l o ž e n j e

UDRUŽENJE ZA PROMOCIJU ZDRAVLJA I SISTEMATSKOG VJEŽBANJA „PRVO ZDRAVLJE – HEALTH FIRST“ podnijelo je Ministarstvu za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde zahtjev za upis u Registar udruženja, koji se vodi kod ovog Ministarstva.

Uz zahtjev je priložena sljedeća dokumentacija: Odluka o osnivanju Udruženja, Statut Udruženja (2x), Odluka o imenovanju lica ovlaštenog za zastupanje i predstavljanje Udruženja, Spisak članova organa upravljanja i Zapisnik sa osnivačke sjednice Skupštine Udruženja.

Uvidom u priloženu dokumentaciju **UDRUŽENJA ZA PROMOCIJU ZDRAVLJA I SISTEMATSKOG VJEŽBANJA „PRVO ZDRAVLJE – HEALTH FIRST“**, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je ocijenilo da su ispunjeni uvjeti za upis u Registar udruženja, stoga je shodno odgovarajućim odredbama Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 45/02), odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo je Rješenje konačno u upravnom postupku i protiv istog se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Kantonalnog suda u Goraždu u roku od 30 dana od dana dostavljanja Rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna primjerka i uz istu se prilaže ovo Rješenje u originalu ili prepisu.

Administrativna taksa u iznosu od 2,00 KM i 50,00 KM uplaćena je po Tarifnom broju 1. i 83. Zakona o administrativnim taksama („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 12/13 i 12/15) i dokaz o njejoj uplati nalazi se u spisu predmeta.

Naknada za upis u Registar udruženja u iznosu od 200,00 KM uplaćena je na odgovarajući račun u skladu sa Rješenjem broj: 05-14-120/14 od 12. 3. ć2014. godine i dokaz o uplati nalazi se u spisu predmeta.

Broj:UP-1:05-04-145/23 PO OVLAŠTENJU
28. 7. 2023. godine MINISTRA
G o r a ž d e Alma Šabanija, s.r.

754

Na osnovu člana 14. stav 4. Zakona o eksproprijaciji („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 70/07, 36/ 10 i 25/12), člana 24. Statuta Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 19/07, 11/08 i 6/13) i člana 78. Poslovnika Općinskog vijeća Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 5/22), rješavajući po prijedlogu općinskog načelnika Općine Pale za utvrđivanje javnog interesa radi pristupanja potpunoj eksproprijaciji, Općinsko vijeće Općine Pale, na svojoj redovnoj XXXIII sjednici, održanoj 3. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

O D L U K U
O UTVRĐIVANJU JAVNOG
INTERESA ZA IZGRADNJU
SPOMEN-OBILJEŽJA „ZELENA
RAVAN“ BRDARIĆI

Član 1.

Ovom se Odlukom utvrđuje jav-

ni interes za izgradnju spomen-obilježja „ZELENA RAVAN“ BRDARIĆI Općina Pale, te se u tu svrhu može pristupiti potpunoj eksproprijaciji na dijelu nekretnine označene kao k.č. br. 1128, upisano u zk. 111 uložak, k.o. Prača Donja, površine 1.007 m², u vlasništvu Bosne i Hercegovine – Federacije Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da je Općina Pale korisnik eksproprijacije zemljišta označenog u tački 1. ove Odluke, u svrhu izgradnje spomen-obilježja „ZELENA RAVAN“ BRDARIĆI, Općina Pale (FbiH).

Član 2.

Protiv ove Odluke može se pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Kantonalnom sudu Goražde u roku od 30 dana od dana dostavljanja ove Odluke. Tužba se podnosi neposredno sudu.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će biti objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 02-04-129/23 PREDSJEDAVAJUĆI
4. 7. 2023. godine Senad Mutapčić, s.r.

P r a č a

755

Na osnovu člana 24. Statuta Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:19/07, 11/08 i 6/13) i člana 82. Poslovnika Općinskog vijeća Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 5/22), Općinsko vijeće Pale na svojoj XXXIII redovnoj sjednici, održanoj dana 3. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

**RJEŠENJE
O IMENOVANJU
ORGANIZACIONOG ODBORA
POVODOM DANA OTPORA
MJESNE ZAJEDNICE PRAČA**

Član 1.

Za predsjednika i članove Organizacionog odbora povodom Dana otpora mjesne zajednice Prača, imenuju se:

1. Senad Mutapčić, predsjednik
2. Edis Šahović,
3. Jusuf Čolo,
4. Jusuf Prljača,
5. Nedžad Drugovac,
6. Nedžad Sipović.

Član 2.

Organizacijski odbor je dužan sačiniti program obilježavanja i predračun potrebnih novčanih sredstava.

Organizacioni odbor dužan je, po okončanju, sačiniti informaciju i finansijski izvještaj o utrošku novčanih sredstava i dostaviti ih Općinskom vijeću i općinskom načelniku.

Član 3.

Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

**Broj: 02-04-130/23 PREDSJEDAVAJUĆI
4. 7. 2023. godine Senad Mutapčić, s.r.
P r a č a**

756

Na osnovu člana 24. Statuta Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:19/07,

11/08 i 6/13) i člana 83. Poslovnika Općinskog vijeća Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:5/22), Općinsko vijeće Pale, na svojoj XXXIII redovnoj sjednici, održanoj dana 3. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

**ZAKLJUČAK
O USVAJANJU ZAPISNIKA
SA XXXII SJEDNICE OPĆINSKOG
VIJEĆA PALE**

Član 1.

Ovim Zaključkom Općinsko vijeće Pale usvaja Zapisnik sa XXXII sjednice Općinskog vijeća Pale, održane dana 05.06.2023. godine.

Član 2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će biti objavljen u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

**Broj: 02-04-128/23 PREDSJEDAVAJUĆI
4. 7. 2023. godine Senad Mutapčić, s.r.
P r a č a**

757

Na osnovu člana 24. Statuta Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:19/07, 11/08 i 6/13) i člana 83. Poslovnika Općinskog vijeća Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:5/22), Općinsko vijeće Pale, na svojoj XXXIII redovnoj sjednici, održanoj dana 3. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

**ZAKLJUČAK
O PRIMANJU K ZNANJU INFORMACIJE
O KOLIČINI ODSJEČENE DRVNE MASE
I DODJELJENIH SREDSTAVA NA**

**OSNOVU EKSPLOATACIJE ŠUMA
SA PODRUČJA OPĆINE PALE
U 2022. GODINI**

Član 1.

Ovim Zaključkom Općinsko vijeće Pale prima k znanju Informaciju o količini osječene drvene mase i dodijeljenih sredstava na osnovu eksploatacije šuma sa područja općine Pale u 2022. Godini.

Član 2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će biti objavljen u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 02-04-131/23 PREDSEDavajući
4. 7. 2023. godine Senad Mutapčić, s.r.

P r a ć a

.....
758

Na osnovu člana 24. Statuta Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 19/07, 11/08 i 6/13) i člana 83. Poslovnika Općinskog vijeća Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:5/22), Općinsko vijeće Pale, na svojoj XXXIII redovnoj sjednici, održanoj dana 3. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

Z A K L J U Č A K
O PRIMANJU K ZNANJU INFORMACIJE
ORGANIZACIONOG ODBORA
POVODOM 22. MAJA, DANA OTPORA
MJESNE ZAJEDNICE HRENOVICA

Član 1.

Ovim Zaključkom Općinsko vijeće Pale prima k znanju Informaciju orga-

nizacionog odbora povodom obilježavanja 22. Maja, Dana otpora Mjesne zajednice Hrenovica, o provedenim aktivnostima i utrošku novčanih sredstava iz Budžeta Općine Pale.

Član 2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će biti objavljen u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 02-04-132/23 PREDSEDavajući
4. 7. 2023. godine Senad Mutapčić, s.r.

P r a ć a

.....
759

Na osnovu člana 24. Statuta Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:19/07, 11/08 i 6/13) i člana 83. Poslovnika Općinskog vijeća Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 5/22), Općinsko vijeće Pale, na svojoj XXXIII redovnoj sjednici, održanoj dana 3. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

Z A K L J U Č A K
O PRIMANJU K ZNANJU INFORMACIJE
ORGANIZACIONOG ODBORA
POVODOM 28. MAJA, DANA SMRTI
ALIJE PRAZINE

Član 1.

Ovim Zaključkom Općinsko vijeće Pale prima k znanju Informaciju organizacionog odbora povodom obilježavanja 28. Maja, Dana smrti Alije Prazine, o provedenim aktivnostima i utrošku novčanih sredstava iz Budžeta Općine Pale.

Član 2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu

danom donošenja, a naknadno će biti objavljen u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 02-04-133/23 PREDSEDavajući
4. 7. 2023. godine Senad Mutapčić, s.r.

P r a ć a

760

Na osnovu člana 24. Statuta Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:19/07, 11/08 i 6/13) i člana 83. Poslovnika Općinskog vijeća Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj:5/22), Općinsko vijeće Pale, na svojoj XXXIII redovnoj sjednici, održanoj dana 3. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

**Z A K L J U Č A K
O PRIMANJU K ZNANJU
INFORMACIJE O STANJU
ZDRAVSTVENE ZAŠTITE LJUDI U
PROTEKLOM PERIODU NA
PODRUČJU OPĆINE PALE**

Član 1.

Ovim Zaključkom Općinsko vijeće Pale prima k znanju Informaciju o stanju zdravstvene zaštite ljudi u proteklom periodu na području Općine Pale.

Član 2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će biti objavljen u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 02-04-134/23 PREDSEDavajući
4. 7. 2023. godine Senad Mutapčić, s.r.

P r a ć a

761

Na osnovu člana 24. Statuta Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 19/07, 11/08 i 6/13) i člana 83. Poslovnika Općinskog vijeća Općine Pale („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 5/22), Općinsko vijeće Pale, na svojoj XXXIII redovnoj sjednici, održanoj dana 3. 7. 2023. godine, **d o n o s i**:

**Z A K L J U Č A K
KOJIM SE TRAŽI OD OPĆINSKOG
NAČELNIKA I NADLEŽNE SLUŽBE
INFORMACIJA O MATERIJALNIM
ŠTETAMA KOJE SU POUZROKOVANE
OBILNIM PADAVINAMA NA
PODRUČJU OPĆINE PALE**

Član 1.

Ovim se Zaključkom traži općinskog načelnika i nadležne službe da dostave informaciju Općinskom vijeću Pale o materijalnim štetama nastalim usljed bujica izazvanih velikim padavinama kiše.

Informacija treba obuhvatiti materijalne štete na infrastrukturi i imovini u vlasništvu Općine, a i na privatnim objektima i imovini.

Član 2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će biti objavljen u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 02-04-135/23 PREDSEDavajući
4. 7. 2023. godine Senad Mutapčić, s.r.

P r a ć a

762

Na osnovu člana 2.12. stav 6. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 23/01, 07/02, 09/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10 i 18/13, 07/14, 31/16 i 41/20) i člana 19. Statuta Općine Foča („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/08, 11/08, 16/13 i 7/20), Općinsko vijeće Općine Foča, na 20. redovnoj sjednici, održanoj dana 31. 5. 2023. godine, **d o n o s i:**

ODLUKU **o razrješenju člana (predsjednika)** **Općinske izborne komisije Foča (FbiH)**

Član 1.

Razrješava se dužnosti članstva u Općinskoj izbornoj komisiji Foča (FbiH) Elma Crneta, predsjednik Općinske izborne komisije, na lični zahtjev.

Član 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom dobijanja saglasnosti Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine.

Član 3.

Po dobijanju saglasnosti Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, ova će se Odluka objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 04-1-04-690/23 PREDSJEDAVAJUĆI
31. 05. 2023. godine Općinskog vijeća
Ustikolina Mirza Bašić, s.r.

763

Na osnovu člana 38. Stav 1. Zakona o prostornom uređenju i građenju Bosansko-podrinjskog kantona Goražde – Prečišćeni tekst („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 7/13, 16/13, 6/15, 7/17 i 8/22) i člana 19. Stav 1. Tačka 5. A u skladu sa članom 100. Stav 2. Statuta Općine Foča („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/08, 11/08, 16/13 i 7/20), Općinsko vijeće Općine Foča, na 21. redovnoj sjednici, održanoj dana 18. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

ODLUKU **o pristupanju izradi** **Regulacionog plana „Cvilin 1“**

Vrsta Plana

Član 1.

Ovom se Odlukom Pristupa izradi Regulacionog plana „Cvilin 1“ (u daljem tekstu: Plan).

Granice područja za koje se Plan radi

Član 2.

Granica obuhvata polazi od tromeđe parcela k.č. 2521 (koju obuhvata), 2528 – zvana „Stadion“ i 3898/1 – zvana „Rijeka Drina“ (koje ne obuhvata), potom ide na sjever idući granicom parcele k.č. 3898/1 (ne obuhvata je) i prolazi pored sljedećih parcela: k.č. 2521, 2527/2, 2527/1, 2522, 2526, 2523/4, 2523/5, 2523/3, 2523/2, 2523/1, 2525, 2524/2, 2524/1, 2334/1, 2334/2, 2333, 2332/2, 2331/2, 2330, 2329/1, 2328/1, 2328/2, 2327 (obuhvata ih), potom blago lomi

prema sjeveroistoku idući istom granicom i prolazeći pored sljedećih parcela: k.č. 2325, 2324, 2319, 2316, 2315, 2312, 2311, 2308 (obuhvata ih), a potom opet lomi pod blagim uglom idući sjeveroistočno istom granicom i prolazeći pored sljedećih parcela: k.č. 2307, 2302/2, 2302/1, 2301, 2300, 2299, 2296, 2295, 2294, 2293, 2292, 2291, 2290, 2289, 2288, 2287/1, 2286 (obuhvata ih) i dolazi do tromeđe parcela 2286 (koju obuhvata), 2285 i 3898/1 (koje ne obuhvata). Granica obuhvata potom mijenja pravac i lomi pod uglom od 90° idući jugoistočno granicom parcele 2286 (koju obuhvata) i 2285 (koju ne obuhvata i tako dolazi do tromeđe parcela 2286, 2285 i 3389 (Lokalni put). Granica obuhvata potom opet lomi pod uglom od približno 90° i ide prema jugozapadu granicom parcele k.č. 3389 – Lokalni put (kojeg ne obuhvata) i prolazi pored sljedećih parcela: k.č. 2286, 2287/2, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2297, 2298, 2300, 2301 (obuhvata ih), zatim blago lomi prema jugozapadu idući istom granicom i prolazeći pored sljedećih parcela: k.č. 2303, 2304/1, 2304/2, 2306, 2305/3, 2310, 2313, 2314, 2317, 2318/1, 2320/2, 2321, 2322, 2323, 2326/1, 2326/2, 2328/1, 2329/2, 2330, 2331/2, 2333, 2334/2, 2334/1, 2524/1, 2524/2, 2525, 2523/1, 2523/2, 2523/3, 2523/4 (obuhvata ih), a potom lomi i nastavlja južno istom granicom prolazeći pored sljedećih parcela: k.č. 2527/1, 2527/2, 2521 (obuhvata ih) i dolazi do tromeđe parcela 2521 (koju obuhvata), 2528 – zvana „Stadion“ (koju ne obuhvata) i 3389 – Lokalni put (kojeg ne obuhvata). Potom granica mijenja pravac i lomi pod uglom od 90° i ide zapadno granicom parcele 2521 (koju obuhvata) i 2528 (koju ne obuhvata) i dolazi do tromeđe odakle je

opis granice obuhvata i počeo.

Navedene parcele se nalaze u k.o. Cvilin.

Površina obuhvata iznosi cca **19,70 ha.**

Vremenski period za koji se Plan donosi

Član 3.

Plan se donosi za period od pet godina od dana objavljivanja u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ ili do donošenja novog Plana.

Smjernice za izradu Plana

Član 4.

Plan se radi u cilju urbanog uređenja prostora kroz preispitivanje stvarnog stanja na terenu, usklađivanje interesa stanovništva i stajališta Općine interesima lokalne zajednice, prostornih mogućnosti za novu izgradnju, integraciju zatečenog građevinskog fonda, opremanje područja adekvatnom društvenom, saobraćajnom i komunalnom infrastrukturom, uvažavajući postojeću parcelaciju i vlasničke odnose.

Usmjerenja za izradu plana:

- Prilikom izrade Plana pridržavat će se koncept višeg planskog dokumenta Prostornog plana Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za period od 20 godina („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 6/16) čije dijelove koji pokrivaju područje Općine Foča, Općina

- primjenjuje kao Prostorni plan Općine Foča („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 4/18);
- Prilikom izrade Regulacionog plana potrebno je da nosilac izrade Plana osigura optimalni pristup parcelama postojećih i novoplaniranih objekata, uvažavati po mogućnosti postojeće vlasničko stanje uz minimalne troškove eksproprijacije privatnog vlasništva i uređenja građevinskog zemljišta u navedenom obuhvatu, što će omogućiti lakšu realizaciju Plana;
 - Izvršiti geodetsko snimanje postojećeg stanja u prostornom obuhvatu u vektorskom obliku u razmjeri 1:1000. Uz geodetske podloge potrebno je osigurati i podatke o vlasničkom i posjedovnom stanju;
 - Izvršiti anketiranje i valorizaciju postojećeg građevinskog fonda;
 - Izvršiti neophodne istražne radove za izradu elaborata o inženjersko-geološkim i hidrološkim osobinama terena;
 - Na osnovu analize postojećeg stanja i odrednica iz plana višeg reda u skladu sa prostorno-planskim uvjetima ispitati mogućnosti zadržavanja postojećeg građevinskog fonda, nove izgradnje, intervencija na postojećim objektima ili zamjene postojećeg građevinskog fonda;
 - Konceptom prostornog uređenja omogućiti razvoj područja kroz funkcionalno integrisanje postojećih i prema prostornim mogućnostima planiranih kapaciteta stambene izgradnje i društvene infrastrukture;
 - Kapacitete društvene infrastrukture planirati prema planiranom broju stanovnika i potrebama lokalne zajednice;
 - Idejna rješenja komunalne infrastrukture (komunalna hidrotehnika, elektroenergetika, kablovska TK mreža), planirati na osnovu koncepta prostornog uređenja datog Planom, a u skladu sa usmjerenjima datim kroz Prostorni plan BPK Goražde;
 - Poboljšati postojeća saobraćajna rješenja, tj. Analizirati postojeći koncept saobraćajnih rješenja te po potrebi predložiti druga alternativna rješenja, a u skladu sa konceptom optimalnog pristupa parcelama postojećih i novoplaniranih objekata uz minimalne troškove eksproprijacije privatnog vlasništva i uređenja građevinskog zemljišta u navedenom obuhvatu;
 - Ispitati mogućnost realizacije biciklističkih staza (zasebnih ili kombinovano sa pješačkim) duž primarnih naseljskih saobraćajnica ili odvojeno;
 - Pješačke komunikacije planirati duž planiranih saobraćajnica ili odvojeno, u skladu sa distribucijom planiranih sadržaja;
 - Na trasama linija javnog gradskog prevoza putnika predvidjeti niše za stajališta izvan kolovoza;

- Predvidjeti prostore za mirujući saobraćaj u skladu sa važećim standardima i planiranim sadržajima;
- Definirati zelene površine sa sadržajem za odmor, rekreaciju, mobilijar...;
- Kako uz granicu Plana prolazi rijeka Drina koja je po Zakonu o vodama („Službene novine F BiH“, br. 70/06) kategorisana kao vodotok I kategorije, neophodno je voditi računa da se obezbijedi priobalni pojas širine 15 metara od granice obale. Potrebno je obalu rijeke planirati za uređenje sa komplementarnim sadržajima koji će čitav prostor zaokružiti u jednu funkcionalnu cjelinu. Obezbiđiti kontinuitet pješačkih tokova uz rijeku u obuvatu Plana, kao i van njega;

Osim navedenog, neophodno je da nosilac izrade predloži i ostale neophodne sadržaje u skladu sa urbanističkim standardima i prostornim mogućnostima.

Rok za pripremu i izradu Plana

Član 5.

Optimalni rokovi za pripremu i izradu Regulacionog plana su:

- Pribavljanje analitičko-dokumentacione osnove i osnovna koncepcija..... 60 dana,
- Izrada prednacrt a i utvrđivanje nacrt a Plana.... 90 dana,
- Javni uvid i rasprava o nacrt u Plana..... 45 dana,
- Izrada prijedloga Plana..... 30 dana,

- Razmatranje i usvajanje Plana..... 30 dana.

Način osiguranja sredstava za izradu Plana

Član 6.

Sredstva za izradu Plana bit će osigurana iz sredstava koja su planirana Budžetom Općine Foča za 2023. Godinu.

Nosilac pripreme Plana, nosilac izrade Plana i postupak izrade Plana

Član 7.

Nosilac pripreme Plana je općinski načelnik Općine Foča putem Službe za prostorno uređenje, komunalne, geodetske, katastarske i stambene poslove, imovinskopravna pitanja i boračko-invalidsku zaštitu.

Nosilac izrade Plana bit će odabran u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini. Izrada Plana iz člana 1. Ove Odluke povjerit će se nosiocu izrade koji je registrovan i ovlašten za izradu planske dokumentacije i koji ima ovlaštenje za izradu planskih dokumenata u skladu sa Uredbom o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati privredna društva i druga pravna lica da bi se mogla registrovati za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata („Službene novine F BiH“, broj: 71/08).

Postupak izrade Plana provest će se na način utvrđen Zakonom o prostornom uređenju i građenju Bosansko-podrinjskog kantona Goražde – Prečišćeni tekst („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 7/13, 16/13, 6/15, 7/17 i 8/22) i Uredbom o

jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja („Službene novine F BiH“, broj: 63/04, 50/07 i 84/10).

Javna rasprava i donošenje Plana

Član 8.

Izradi Plana prethodi izrada Urbanističke osnove koja uključuje i osnovnu koncepciju izgradnje.

Član 9.

Nosilac izrade Plana će izraditi Osnovnu koncepciju Plana, a na osnovu utvrđenih smjernica i ponuditi je nosiocu pripreme na razmatranje i usaglašavanje u kontaktu sa javnošću.

Ukoliko nosilac pripreme Plana usvoji osnovnu koncepciju Plana, nosilac izrade Plana će izraditi prednacrt plana i dostaviti ga nosiocu pripreme radi utvrđivanja nacrtu plana.

Nosilac pripreme za izradu Plana će utvrditi nacrt plana i podnijeti ga Općinskom vijeću Općine Foča na razmatranje i stavljanje na javni uvid i raspravu u trajanju od 45 dana.

Član 10.

Na osnovu rezultata javne rasprave i stava o nacrtu Plana, nosilac pripreme Plana utvrditi će prijedlog plana i podnijeti ga Općinskom vijeću Općine Foča na donošenje.

Ostale odredbe

Član 11.

Subjekti planiranja su: Općina

Foča, Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo, JKP „UŠĆE“ d.o.o. Ustikolina, javne ustanove, vlasnici i korisnici zemljišta, potencijalni investitori i drugi zainteresovani subjekti koji iskažu svoj interes.

Član 12.

Utvrđuje se režim zabrane građenja do usvajanja Plana.

Član 13.

Sastavni dio ove Odluke je grafički prilog sa ucrtanom granicom područja Plana.

Član 14.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će biti objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj:04-1-19-925/23 PREDSJEDAVAJUĆI
18.07.2023.godine Općinskog vijeća
Ustikolina Mirza Bašić, s.r.

.....
764

Na osnovu člana 38. Stav 1. Zakona o prostornom uređenju i građenju Bosansko-podrinjskog kantona Goražde – Prečišćeni tekst („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 7/13, 16/13, 6/15, 7/17 i 8/22) i člana 19. Stav 1. Tačka 5. A u skladu sa članom 100. Stav 2. Statuta Općine Foča („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 8/08, 11/08, 16/13 i 7/20), Općinsko vijeće Općine Foča, na 21. Redovnoj sjednici, održanoj dana 18. 7. 2023. Godine, **d o n o s i:**

ODLUKU
o pristupanju izradi
Regulacionog plana „Ustikolina 1“

Vrsta Plana

Član 1.

Ovom se Odlukom Pristupa izradi Regulacionog plana „Ustikolina 1“ (u daljem tekstu: Plan).

Granice područja za koje se Plan radi

Član 2.

Granica obuhvata polazi od granica katastarskih općina k.o. Ustikolina i k.o. Njuhe, od tromeđe parcela k.č. 2, 7 i 1512 (k.o. Njuhe), potom ide na zapad idući granicom parcela k.č. 7, 6, 5/1 (obuhvata ih), zatim nastavlja dalje i presjeca parcele k.č. 10, 11, te nastavlja granicom parcele k.č. 12 (obuhvata je), a potom presjeca na jednom dijelu parcelu k.č. 1058 („Nekategorisani put“) i ide duž njene granice (obuhvata je) pa sve do tromeđe parcela k.č. 1058 (obuhvata je), 1179 i 1512 (ne obuhvata ih). Granica obuhvata potom mijenja pravac i ide jugozapadno granicom parcele k.č. 1058, potom lomi pod uglom od 90° i kratko nastavlja granicom k.č. 1046 (obuhvata je), a potom presjeca parcelu k.č. 1046 i dolazi u tromeđu parcela k.č. 1046, 109/1 i 105. Granica potom nastavlja jugozapadno duž sljedećih parcela k.č. 105, 103/2, 103/1, 103/9, 103/4, 103/5, 103/6, 103/7, 103/3 (obuhvata ih) i dolazi u tromeđu parcela k.č. 103/3, 113/1 i 114. Potom nastavlja dalje istim pravcem i presjeca parcele k.č. 114, 1061 („magistralni put M18.1.“) i 166 i dolazi do tromeđe parcela k.č. 124, 122 i 1061.

Granica obuhvata nastavlja zapadno duž gornje granice parcele k.č. 1061 („magistralni put M18.1.“ – obuhvata ga) prolazeći pored parcela k.č. 124, 125 i 127 (ne obuhvata ih), pa sve do četveromeđe parcela k.č. 1061, 127, 126, 1242/1, odakle lomi pod blagim uglom i presjeca parcelu k.č. 1061 i ide do tromeđe k.č. 1061, 128 i 1062. Granica potom mijenja pravac i ide južno gornjom granicom parcele k.č. 1062 („Lokalni put“ – obuhvata ga), a pritom prolazi pored parcela k.č. 128, 129, 152, 153/1, 153/2, 157, 156, 155, 245, 244, 243 (ne obuhvata ih) do tromeđe parcela k.č. 1062, 243 i 1063. Odatle granica obuhvata ponovo pod uglom od 90° mijenja pravac i ide zapadno gornjom granicom parcele k.č. 1063 („Nekategorisani put“ – obuhvata ga) pa sve do granice sa parcelom k.č. 275 (do mjestu ukrštanja parcela k.č. 1063, 297 i 278), lomi pod pravim uglom i presjeca parcelu k.č. 1063 i dolazi do tromeđe parcela k.č. 1063, 297 i 278. Granica obuhvata potom mijenja pravac i ide južno gornjom lijevom stranom parcele k.č. 278 („Prilazni put“ – koju obuhvata), dolazi do tromeđe parcela k.č. 278, 282, i 279, lomi pod pravim uglom do tromeđe parcela k.č. 278, 279 i 277 i nastavlja južno duž sljedećih parcela k.č. 277, 508, 499, 498, 495/2 (obuhvata ih) do tromeđe parcela k.č. 495/2, 281 i 484 („Nekategorisani put“). Zatim presjeca pod pravim uglom parcelu k.č. 484 do tromeđe parcela k.č. 481/2, 486/6 i 484. Potom mijenja pravac i ide jugoistočno duž parcele k.č. 484 (koju obuhvata), pa sve do tromeđe parcela k.č. 484, 487 i 489. Odatle granica obuhvata ide jugozapadno duž parcela k.č. 489 i 488 do granice sa parcelom k.č. 1064 („Lokalni put“) kojeg presjeca (obuhvata ga), a potom mijenja pravac i ide jugoistočno granicom parce-

le k.č. 1064 (obuhvata je) gdje na mjestu ukrštanja sa parcelom k.č. 623 kratko lomi pod pravim uglom i nastavlja granicom parcele k.č. 623 (obuhvata je) pa sve do tromeđe parcela k.č. 623, 781 i 1047 („Rijeka Kolina“). Granica obuhvata potom ide istočno prema naselju Ustikolina gornjom granicom parcele k.č. 1047 („Rijeka Kolina“ – ne obuhvata je) do tromeđe parcela k.č. 614/2, 613 i 1047. Odatle granica ulazi u parcelu k.č. 1047 i nastavlja istočno paralelno sa njenom gornjom granicom obuhvatajući izgrađenu obaloutvrdu na lijevoj strani rijeke Koline i sve tako do samog ušća u rijeku Drinu do granice parcela k.č. 1047 i 1044 („Rijeka Drina“). Granica obuhvata potom nastavlja sjeveroistočno paralelno sa granicom parcele k.č. 1044 (ne obuhvata je) i nastavljaajući dalje prolazeći pored parcela k.č. 718/1, 721, 719, 1060 – magistralni put M20, 42/2, 42/1, 1045 i 41 (koje obuhvata) i dolazi do tromeđe parcela 41 (koju obuhvata) i 1044 i 2604/1 – k.o. Njuhe (koje ne obuhvata). Odatle granica lomi pod pravim uglom idući sjeverozapadno granicom sljedećih parcela k.č. 41, 1059, 1052/1, 8, 7 (obuhvata ih) do tromeđe odakle je opis granice obuhvata i počeo. Navedene parcele se nalaze u k.o. Ustikolina.

Grafički prikaz granice obuhvata sastavni je dio Odluke.

Površina obuhvata iznosi cca **32,82 ha.**

Vremenski period za koji se Plan donosi

Član 3.

Plan se donosi za period od pet godina od dana objavljivanja u „Službe-

nim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ ili do donošenja novog Plana.

Smjernice za izradu Plana

Član 4.

Plan se radi u cilju urbanog uređenja prostora kroz: preispitivanje stvarnog stanja na terenu, usklađivanje interesa stanovništva i stajališta Općine interesima lokalne zajednice, prostornih mogućnosti za novu izgradnju, integraciju zatečenog građevinskog fonda, opremanje područja adekvatnom društvenom, saobraćajnom i komunalnom infrastrukturom, uvažavajući postojeću parcelaciju i vlasničke odnose.

Usmjerenja za izradu Plana:

- Prilikom izrade Plana pridržavat će se koncept višeg planskog dokumenta Prostornog plana Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za period od 20 godina („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 6/16) čije dijelove koji pokrivaju područje Općine Foča, Općina primjenjuje kao Prostorni plan Općine Foča („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 4/18);
- Prilikom izrade Regulacionog plana potrebno je da nosilac izrade Plana osigura optimalni pristup parcelama postojećih i novoplaniranih objekata, uvažavati po mogućnosti postojeće vlasničko stanje uz minimalne troškove eksproprijacije privatnog vlasništva

- i uređenja građevinskog zemljišta u navedenom obuhvatu, što će omogućiti lakšu realizaciju Plana;
- Izvršiti geodetsko snimanje postojećeg stanja u prostornom obuhvatu u vektorskom obliku u razmjeri 1:1000. Uz geodetske podloge potrebno je obezbijediti i podatke o vlasničkom i posjedovnom stanju;
 - Izvršiti anketiranje i valorizaciju postojećeg građevinskog fonda;
 - Izvršiti neophodne istražne radove za izradu elaborata o inženjersko-geološkim i hidrološkim osobinama terena;
 - Na osnovu analize postojećeg stanja i odrednica iz plana višeg reda u skladu sa prostorno-planским uvjetima ispitati mogućnosti: zadržavanja postojećeg građevinskog fonda, nove izgradnje, intervencija na postojećim objektima ili zamjene postojećeg građevinskog fonda;
 - Konceptom prostornog uređenja omogućiti razvoj područja kroz funkcionalno integrisanje postojećih i prema prostornim mogućnostima planiranih kapaciteta stambene izgradnje i društvene infrastrukture;
 - Kapacitete društvene infrastrukture planirati prema planiranom broju stanovnika i potrebama lokalne zajednice;
 - Preispitati potrebe planiranja predškolskog objekta, kao i prostora za sport i rekreaciju;
 - Idejna rješenja komunalne infrastrukture (komunalna hidrotehnika, elektroenergetika, kablovska TK mreža), planirati na osnovu koncepta prostornog uređenja datog Planom, a u skladu sa usmjerenjima datim kroz Prostorni plan Bosansko-podrinjskog kantona Goražde;
 - Poboľjšati postojeća saobraćajna rješenja, tj. Analizirati postojeći koncept saobraćajnih rješenja te po potrebi predložiti druga alternativna rješenja, a u skladu sa konceptom optimalnog pristupa parcelama postojećih i novoplaniranih objekata uz minimalne troškove eksproprijacije privatnog vlasništva i uređenja građevinskog zemljišta u navedenom obuhvatu;
 - Ispitati mogućnost realizacije biciklističkih staza (zasebnih ili kombinovano sa pješačkim) duž primarnih naseljskih saobraćajnica ili odvojeno;
 - Pješačke komunikacije planirati duž planiranih saobraćajnica ili odvojeno, u skladu sa distribucijom planiranih sadržaja;
 - Na trasama linija javnog gradskog prevoza putnika predvidjeti niše za stajališta izvan kolovoza;
 - Predvidjeti prostore za mirujući saobraćaj u skladu sa važećim standardima i planiranim sadržajima;
 - Definisati zelene površine sa sadržajem za odmor, rekreaciju, mobilijar...;

- Osim navedenog, neophodno je da nosilac izrade predloži i ostale neophodne sadržaje u skladu sa urbanističkim standardima i prostornim mogućnostima.

Rok za pripremu i izradu Plana

Član 5.

Optimalni rokovi za pripremu i izradu Regulacionog plana su:

- Pribavljanje analitičko-dokumentacione osnove i osnovna koncepcija..... 60 dana,
- Izrada prednacrt a i utvrđivanje nacrt a Plana.... 90 dana,
- Javni uvid i rasprava o nacrt u Plana..... 45 dana,
- Izrada prijedloga Plana..... 30 dana,
- Razmatranje i usvajanje Plana..... 30 dana.

Način osiguranja sredstava za izradu Plana

Član 6.

Sredstva za izradu Plana bit će osigurana iz sredstava koja su planirana budžetom Općine Foča za 2023. Godinu.

Nosilac pripreme Plana, nosilac izrade Plana i postupak izrade Plana

Član 7.

Nosilac pripreme Plana je općinski načelnik Općine Foča putem Službe za prostorno uređenje, komunalne, geodetske, katastarske i stambene poslove, imovinskopravna pitanja, izbjegla i raseljena lica.

Nosilac izrade Plana bit će odabran u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini. Izrada Plana iz člana 1. Ove Odluke povjerit će se nosiocu izrade koji je registrovan i ovlašten za izradu planske dokumentacije i koji ima ovlaštenje za izradu planskih dokumenata u skladu sa Uredbom o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati privredna društva i druga pravna lica da bi se mogla registrovati za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata („Službene novine FbiH“, broj: 71/08).

Postupak izrade Plana provest će se na način utvrđen Zakonom o prostornom uređenju i građenju Bosansko-podrinjskog kantona Goražde – Prečišćeni tekst („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj: 7/13, 16/13, 6/15, 7/17 i 8/22) i Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja („Službene novine FbiH“, broj: 63/04,50/07 i 84/10).

Javna rasprava i donošenje Plana

Član 8.

Izradi Plana prethodi izrada Urbanističke osnove koja uključuje i osnovnu koncepciju izgradnje.

Član 9.

Nosilac izrade Plana će izraditi osnovnu koncepciju Plana, a na osnovu utvrđenih smjernica i ponuditi je nosiocu pripreme na razmatranje i usaglašavanje u kontaktu sa javnošću.

Ukoliko nosilac pripreme Plana usvoji osnovnu koncepciju Plana, nosilac izrade Plana će izraditi prednacrt pl-

ana i dostaviti ga nosiocu pripreme radi utvrđivanja nacrtu plana.

Nosilac pripreme za izradu Plana će utvrditi nacrt plana i podnijeti ga Općinskom vijeću Općine Foča na razmatranje i stavljanje na javni uvid i raspravu u trajanju od 45 dana.

Član 10.

Na osnovu rezultata javne rasprave i stava o nacrtu Plana, nosilac pripreme Plana utvrditi će prijedlog plana i podnijeti ga Općinskom vijeću Općine Foča na donošenje.

Ostale odredbe

Član 11.

Subjekti planiranja su: Općina Foča, Ministarstvo za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoline Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo, JKP „UŠĆE“ d.o.o. Ustikolina, javne ustanove, vlasnici i korisnici zemljišta, potencijalni investitori i drugi zainteresovani subjekti koji iskažu svoj interes.

Član 12.

Utvrđuje se režim zabrane građenja do usvajanja Plana.

Član 13.

Sastavni dio ove Odluke je grafički prilog sa ucrtanom granicom područja Plana.

Član 14.

Ova Odluka stupa na snagu dan-

om donošenja, a naknadno će biti objavljena u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 04-1-19-926/23 PREDSJEDAVAJUĆI
18. 7. 2023. Godine Općinskog vijeća
Ustikolina Mirza Bašić, s.r.

765

Na osnovu člana 64. Stav 8. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine F BiH“, broj 46/10 i 75/13), člana 12. Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima F BiH („Službene novine F BiH“, broj 12/03, 34/03 i 65/13) i člana 19. Stav 1. Tačka 18. Statuta Općine Foča („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, broj 8/08, 11/08, 16/13 i 7/20), Općinsko vijeće Općine Foča, na 21. Redovnoj sjednici, održanoj dana 18. 7. 2023. G., **d o n o s i:**

R J E Š E N J E

o imenovanju predsjednika i članova Upravnog odbora Javne ustanove Dom zdravlja „Foča “ Ustikolina

I

Imenuju se predsjednik i članovi Upravnog odbora Javne ustanove Dom zdravlja „Foča “ Ustikolina, i to:

1. Elma Delić, predsjednik – predstavnik osnivača,
2. Ksenija Teodorović, član – predstavnik stručnih (zdravstvenih) radnika JU Dom zdravlja „Foča “ Ustikolina,
3. Ajla Raščić, član – predstavnik kantonalnog Ministarstva zdravstva.

II

Mandat predsjednika i članova

Upravnog odbora Javne ustanove Dom zdravlja „Foča “ Ustikolina traje 4 (četiri) godine.

III

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 04-1-33-923 /23 PREDsjedavajući
18. 7. 2023. godine Općinskog vijeća
Ustikolina Mirza Bašić, s.r.

766

Na osnovu člana 100. Statuta Općine Foča („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, br.8/08, 11/08, 16/13 i 7/20), Općinsko vijeće, na svojoj 21. redovnoj sjednici, održanoj dana 18. 7. 2023. godine, **d o n o s i:**

P R A V I L N I K **O UVJETIMA I KRITERIJIMA ZA** **DODJELU JEDNOKRATNE POMOĆI** **- POKLON MLADENCIMA** **VJENČANIM U OPĆINI FOČA**

Opće odredbe

Član 1.

Ovim se Pravilnikom utvrđuje iznos sredstava, uvjeti, kriteriji i način dodjele pomoći – poklona mladencima sa područja općine Foča, koji obave vjenčanje u Općini Foča.

Iznos sredstava

Član 2.

Iznos sredstava utvrdit će se Bu-

džetom Općine Foča za tekuću budžetsku godinu na kontu 614 239 – Ostali grantovi pojedincima.

Uvjeti i kriteriji za dodjelu pomoći

Član 3.

Korisnici sredstava iz člana 2. Ovog Pravilnika su mladenci koji obave vjenčanje u Općini Foča, uz uvjet da je jedno od mladenaca registrovano kod nadležne ispostave CIPS-a, kao lice sa prebivalištem ili stalnim boravištem na području općine Foča najmanje jednu godinu od zakazanog datuma vjenčanja.

Član 4.

Jednokratna novčana pomoć – poklon u iznosu od 500,00 KM (pet stotina konvertibilnih maraka) dodjeljuje se mladencima nakon vjenčanja.

Ovo pravo se ostvaruje na osnovu najave vjenčanja u skladu sa Porodičnim zakonom F BiH („Službene novine F BiH“ broj: 35/05), kod nadležne općinske službe.

Način dodjele pomoći

Član 5.

Mladenci uz prijavu vjenčanja nadležnoj službi Općine Foča, koja obavlja vjenčanja, dostavljaju zahtjev za ostvarivanje prava na vjenčani poklon Općine.

Uz zahtjev iz stava 1. Ovog člana podnosilac zahtjeva prilaže:

1. CIPS prijavu
2. Uvjerenje o kretanju
3. Broj žiroračuna

Nadležna služba će službenim putem pribaviti izvod iz matične knjige vjenčanih, te u roku od 15 dana od dana vjenčanja donijeti rješenje o ostvarivanju prava iz člana 4. Ovog Pravilnika.

Dodijeljene pomoći – poklona vršit će se uplatom na žiroračune jednom od mladenaca u roku od 15 dana od dana donošenja rješenja.

Prelazne i završne odredbe

Član 6.

Mladenci koji su prijavili vjenčanje kod nadležne službe u periodu od 1. 1. 2023. Godine pa do dana stupanja na snagu ovog Pravilnika, a ispunjavaju uvjete iz člana 3. Ovog Pravilnika, pravo na naknadu iz člana 4. Pravilnika mogu ostvariti podnošenjem zahtjeva najkasnije do 31. 12. 2023. Godine.

Član 7.

Izmjene i dopune Pravilnika vrše se na način i po postupku za njegovo donošenje.

Član 8.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 04-1-04-924/23 PREDSEDAVAJUĆI
18. 7. 2023. godine Općinskog vijeća
Ustikolina Mirza Bašić, s.r.

767

Na osnovu člana 19. Statuta Općine Foča („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj:

8/08, 11/08, 16/13 i 07/20), Općinsko vijeće Općine Foča, na 21. redovnoj sjednici, održanoj dana 18. 7. 2023. godine,
d o n o s i:

Z A K L J U Č A K **o usvajanju Analize pravnog statusa, stanja i tehničkih kapaciteta mjesnih zajednica koje se nalaze u sastavu Općine Foča sa prijedlogom za poboljšanje (preporuke)**

Član 1.

Usvaja se Analiza pravnog statusa, stanja i tehničkih kapaciteta mjesnih zajednica koje se nalaze u sastavu Općine Foča sa prijedlogom za poboljšanje (preporuke).

Član 2.

Analiza pravnog statusa, stanja i tehničkih kapaciteta mjesnih zajednica koje se nalaze u sastavu Općine Foča sa prijedlogom za poboljšanje (preporuke) čini sastavni dio ovog Zaključka.

Član 3.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 04-1-04-919/23 PREDSEDAVAJUĆI
18. 7. 2023. godine Općinskog vijeća
Ustikolina Mirza Bašić, s.r.

768

Na osnovu člana 19. Statuta Općine Foča („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/08, 11/08, 16/13 i 07/20), Općinsko

vijeće Općine Foča, na 21. redovnoj sjednici, održanoj dana 18. 7. 2023. godine,
d o n o s i:

Z A K L J U Č A K

Član 1.

Usvaja se Izvještaj o izvršenju Budžeta Općine Foča za period 1. 1. – 31. 3. 2023. godine.

Član 2.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 04-1-11-920/23 PREDsjedavajući
18. 7. 2023. godine Općinskog vijeća
Ustikolina Mirza Bašić, s.r.

769

Na osnovu člana 19. Statuta Općine Foča („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/08, 11/08, 16/13 i 07/20), Općinsko vijeće Općine Foča, na 21. redovnoj sjednici, održanoj dana 18. 7. 2023. godine,
d o n o s i:

Z A K L J U Č A K

Član 1.

Prihvata se inicijativa vijećnice Aide Subašić i obavezuje se općinski načelnik da sa nadležnom službom preduzme radnje potrebne za utvrđivanje kalendara značajnih datuma na području Općine Foča.

Član 2.

Rok za izradu istog je 90 dana od dana donošenja ovog Zaključka.

Član 3.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 04-1-04-921/23 PREDsjedavajući
18. 7. 2023. godine Općinskog vijeća
Ustikolina Mirza Bašić, s.r.

770

Na osnovu člana 19. Statuta Općine Foča („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj: 8/08, 11/08, 16/13 i 07/20), Općinsko vijeće Općine Foča, na 21. redovnoj sjednici, održanoj dana 18. 7. 2023. godine,
d o n o s i:

Z A K L J U Č A K

Član 1.

Usvaja se Izvještaj o procjeni šteta od sniježnih padavina koje su zahvatile područje općine Foča dana 21./22. 1. 2023. godine.

Član 2.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

Broj: 04-1-04-922/23 PREDsjedavajući
18. 7. 2023. godine Općinskog vijeća
Ustikolina Mirza Bašić, s.r.

.....

S A D R Ž A J

652	Rješenje, broj:U-24/22 od 24. 5. 2023. godine (bosanski jezik).....	1685
652	Rješenje, broj:U-24/22 od 24. 5. 2023. godine (hrvatski jezik).....	1690
652	Rješenje, broj:U-24/22 od 24. 5. 2023. godine (srpski jezik).....	1696
653	Presuda, broj:U-17/22 od 26. 7. 2023. godine (bosanski jezik).....	1702
653	Presuda, broj:U-17/22 od 26. 7. 2023. godine (hrvatski jezik).....	1709
653	Presuda, broj:U-17/22 od 26. 7. 2023. godine (srpski jezik).....	1717
654	Odluka o usvajanju Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za period 2024-2028. Godina.....	1725
654a)	Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za period 2024-2028. Godina.....	1726
655	Odluka o pokretanju postupka kupovine nekretnina u naselju Rasadnik.....	1868
656	Odluka o osnivanju Javnog preduzeća za upravljanje, zaštitu, održavanje objekata I obavljanje komunalnih I drugih djelatnosti od javnog interesa Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.....	1868
657	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju i radu Komisije za davanje stručne ocjene u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti.....	1880
658	Deklaracija o prioritetnom unapređenju i izgradnji pretpostavki za razvoj zelenog energetskog sektora u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde.....	1880
659	Zaključak.....	1881
660	Odluka o davanju saglasnosti za nabavku stalnih sredstava.....	1882
661	Odluka o davanju saglasnosti za nabavku stalnih sredstava – opreme.....	1882
662	Odluka o isplati novčanih sredstava za podsticaj u poljoprivredi za 2023. Godinu - rezervna sredstva-.....	1883
663	Odluka o davanju saglasnosti Kantonalnom sudu Goražde da izvrši sanaciju krečenje i ugradnju laminata u jednoj kancelariji u prostorijama Kantonalnog suda Goražde.....	1884
664	Odluka o davanju saglasnosti Kantonalnom tužilaštvu Goražde da izvrši krečenje jedne kancelarije u prostorijama Kantonalnog tužilaštva Goražde.....	1885
665	Odluka o davanju saglasnosti za potpisivanje ugovora za izvođenje radova na termoizolaciji vanjskih zidova objekta Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.....	1885
666	Odluka o davanju saglasnosti za potpisivanje ugovora za izvođenje radova na rekonstrukciji – sanaciji objekta „Đački dom“ Goražde.....	1886
667	Odluka o davanju saglasnosti na isplatu novčanih sredstava JP „6. Mart“ Goražde na ime Projekta zamjene klasičnih rasvjetnih tijela sa led svjetiljkama, a sve u cilju povećanja energetske efikasnosti i ušteda električne energije i JP RTV BPK Goražde na ime Projekta „Eko alarm 2“.....	1887
668	Odluka o davanju saglasnosti na Program utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 – Tekući transfer neprofitnim organizacijama – Udruženje Buđenje.....	1888
668a)	Program utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 – Tekući transfer neprofitnim organizacijama – Udruženje Buđenje.....	1888
669	Odluka o davanju saglasnosti na Programa utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 (JAN 001) – Tekući transfer za mlade za 2023. Godinu.....	1892

669a)	Program utroška sredstava Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport sa ekonomskog koda 614 300 (JAN 001) – Tekući transfer neprofitnim organizacijama – za mlade za 2023. Godinu.....	1892
670	Odluka o odobravanju novčanih sredstava nosiocima projektnih aktivnosti sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na ime sufinansiranja projektnih aktivnosti u cilju stvaranja uvjeta za razvoj i afirmaciju kulture i tehničke kulture...	1899
671	Odluka o imenovanju direktora Službe za zajedničke poslove kantonalnih organa Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na određeno vrijeme.....	1902
672	Odluka o imenovanju predstavnika u vezi s pregovorom za potpisivanje Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine.....	1902
673	Odluka o davanju saglasnosti Direkciji robnih rezervi da angažuje privredno društvo BTG d.o.o. Tomislavgrad za prevoz ustupljenog dizel goriva D2 u količini od 20.639 litara od Gruda do Goražda.....	1903
674	Odluka o prihvatanju Amandmana I Komisije za obrazovanje, nauku, kulturu kulturno-historijsko naslijeđe, sport i informisanje.....	1903
675	Odluka o prihvatanju Amandmana II Komisije za obrazovanje, nauku, kulturu kulturno-historijsko naslijeđe, sport i informisanje.....	1904
676	Odluka o visini naknade članovima komisije za provođenje postupka davanja šumskog zemljišta za uspostavu prava služnosti.....	1905
677	Odluka o davanju saglasnosti na Program utroška sredstava „Program uređenja poljoprivrednog zemljišta za 2023. Godinu“ utvrđen u Budžetu Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na ekonomskom kodu 614 400 HAP 005 – Finansiranje projekata iz sredstava pretvorbe poljoprivrednog u nepoljoprivredno zemljište – javnim preduzećima.....	1905
677a)	Program utroška sredstava „Program uređenja poljoprivrednog zemljišta za 2023. Godinu“ utvrđen u Budžetu Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde na ekonomskom kodu 614 400 HAP 005 – Finansiranje projekata iz sredstava pretvorbe poljoprivrednog u nepoljoprivredno zemljište–javnim preduzećima..	1906
678	Odluka o davanju saglasnosti za utrošak preostalih neutrošenih sredstava odobrenih Odlukom Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde br: 03-11-1008/22 od 09.06.2022.godine.....	1913
679	Odluka o davanju saglasnosti na Program utrošaka sredstava „Program razvoja turizma u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde za 2023. godinu“.....	1914
679a)	Program utroška sredstava Ministarstva za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614100 „Tekući transferi drugim nivoima vlasti, za razvoj turizma“.....	1914
680	Odluka o davanju saglasnosti za nabavku opreme.....	1924
681	Odluka o odobravanju tekućih transfera općinama/gradu u sastavu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.....	1925
682	Odluka o odobravanju novčanih sredstava na ime pomoći za rad udruženja boračkih populacija za mjesec JUNI 2023.godine.....	1926
683	Odluka o isplati novčanih sredstava JZU Kantonalna bolnica Goražde za finansiranje Projekta „Unapređenje rada Centra za hemodijalizu u JZU Kantonalna bolnica Goražde – alternativnim snabdijevanjem pitkom vodom“.....	1927
684	Odluka o isplati novčanih sredstava JZU Kantonalna bolnica Goražde, za finansiranje Projekta „Povećanje priključne snage za 100 kW na niskonaponskoj mreži za potrebe nesmetanog funkcionisanja JZU Kantonalna bolnica Goražde“.....	1928

685	Odluka o isplati novčanih sredstava JZU Kantonalna bolnica Goražde za finansiranje zahtjeva „Nabavka seta za biopsiju prostate“	1929
686	Odluka o odobravanju novčanih sredstava Javnom preduzeću RTV Bosansko-podrinjskog kantona Goražde d.o.o. na ime VI (šeste) od ukupno XII (dvanaest) redovnih tranši za 2023. Godinu.....	1931
687	Odluka o odobravanju novčanih sredstava.....	1931
688	Odluka o odobravanju novčanih sredstava.....	1932
689	Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača za nabavku lož-ulja za potrebe zagrijavanje zgrada u vlasništvu institucija Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.....	1933
690	Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača za nabavku kancelarijskog materijala.....	1934
691	Odluka o odobravanju jednokratnih novčanih pomoći.....	1936
691	Odluka o davanju saglasnosti na Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.....	1937
693	Odluka o davanju saglasnosti Direkciji robnih rezervi da izvrši prodaju drvenog uglja u ukupnoj količini od 670 vreća po cijeni 12 KM/vreća.....	1938
694	Odluka o davanju saglasnosti Direkciji robnih rezervi da izvrši uplatu novčanih sredstava po fakturi/predračunu br. 1/23 od 09.06.2023. godine Auto školi „Pro Coach“ Goražde, u iznosu od 2.450,00 KM sa uračunatim PDV-om.....	1938
695	Odluka o davanju saglasnosti za isplatu subvencija petog, šestog, sedmog, osmog, devetog i desetog dijela profitne marže.....	1939
596	Odluka o davanju saglasnosti za isplatu subvencija petog, šestog, sedmog, osmog, devetog i desetog dijela profitne marže.....	1940
697	Odluka o visini naknade članovima komisije za provođenje postupka promjene namjene šumskog zemljišta - krčenje šuma.....	1941
698	Odluka o odobravanju novčanih sredstava na ime Programa utroška sredstava Ministarstva za privredu za podršku razvoju neprofitnih organizacija Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023.godinu.....	1941
699	Odluka o isplati novčanih sredstava za podsticaj u poljoprivredi za 2023. Godinu -rezervna sredstva-.....	1942
700	Odluka o davanju saglasnosti za plaćanje fakture broj: 131/23 od 19. 6. 2023. Godine ispostavljene po prvoj privremenoj situaciji broj 131/23 od 19. 6. 2023. Godine, za izvedene radove na redovnom (ljetnom) održavanju regionalne ceste R448 Potkozara-Goražde-Hrenovica i R448a Osanica-Ilovača-Prača.....	1943
701	Odluka o odobravanju novčanih sredstava na ime Programa unapređenja usluga javnih komunalnih preduzeća u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde“ za 2023.godinu.....	1944
702	Odluka o davanju saglasnosti Ministarstvu za privredu – Kantonalnoj upravi za šumarstvo Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za učestovanje u Programu sufinansiranja zapošljavanja Službe u saradnji sa poslodavcima 2023.....	1945
703	Odluka o odobravanju novčanih sredstava.....	1945
704	Odluka o davanju saglasnosti na plaćanje Avansne fakture broj: 01-07/AV/2023. Na ime izvođenja radova na termoizolaciji kosog krova objekta dvorane JUOŠ „Prača“Prača.....	1946
705	Odluka o pokretanju postupka nabavke kancelarijske opreme (uredska fotelja „WOLF“ 1 kom.).....	1947
706	Odluka o davanju saglasnosti na plaćanje Avansne fakture broj: 0001/23.....	1947

707	Odluka o davanju saglasnosti na Odluku ministra i odobravanje novčanih sredstava na ime ostvarivanja pomoći iz Programa podrške održivom povratku iz sredstava Budžeta Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice sa ekonomskog koda 614200 (JAM 001) – Tekući transferi pojedincima – Izdaci za raseljena lica za 2023. godinu.....	1948
708	Odluka o davanju saglasnosti na Prijedlog Odluke Upravnog odbora JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde o imenovanju vršioca dužnosti direktora JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	1949
709	Odluka o davanju saglasnosti.....	1950
710	Odluka o odobravanju novčanih sredstava na ime isplate četvrte rate studentskih stipendija studentima sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za studijsku 2022/2023. godinu.....	1950
711	Odluka o davanju saglasnosti za nabavku kancelarijskog namještaja.....	1951
712	Odluka o utvrđivanju visine jednokratne naknade za rad u Komisiji za provođenje postupaka zajedničke javne nabavke u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde....	1952
713	Odluka o odobravanju novčanih sredstava.....	1953
714	Odluka o davanju saglasnosti za nabavku opreme za potrebe Službe za odnose sa javnošću BPK Goražde.....	1953
715	Rješenje o imenovanju Komisije za izbor i imenovanje direktora Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.....	1954
716	Odluka o preraspodjeli rashoda i izdataka između budžetskih korisnika.....	1955
717	Odluka o davanju saglasnosti na Program o izmjeni Programa utroška sredstava Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614300 BAN 001 – Tekući transferi neprofitnim organizacijama.....	1955
717a)	Program o izmjeni Programa utroška sredstava Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614 300 Transferi neprofitnim organizacijama...	1956
718	Odluka o davanju saglasnosti za potpisivanje ugovora za izvođenje radova na rušenju postojećih objekata JU „Dom za stara i iznemogla lica“ u Goraždu i uređenje prostora na mjestu buduće gradnje.....	1956
719	Odluka a na termoizolaciji vanjskih zidova objekta Ministarstva za unutrašnje poslove u Goraždu.....	1957
720	Odluka o davanju saglasnosti za plaćanje fakture broj: 155/23 od 17. 7. 2023. Godine ispostavljene po prvoj privremenoj situaciji broj 155/23 od 17. 7. 2023. Godine, za izvedene radove na modernizaciji regionalne ceste R448-a Osanica-Ilovača-Prača, dionica Žilići-Ravne (Nišani).....	1958
721	Odluka o davanju saglasnosti Ministarstva za privredu – Direkcija za ceste Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za pokretanje postupka odabira najpovoljnijeg ponuđača (otvoreni postupak) za izvođenje radova na sanaciji klizišta na regionalnom putu R448-a Osanica-Ilovača-Prača, dionica Osanica-Ilovača-Brzača i djelimična zaštita puta od djelovanja bujičnih voda.....	1958
722	Odluka o davanju saglasnosti Ministarstvu za privredu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za potpisivanje ugovora o nabavci polovnog terenskog motornog vozila 4x4.....	1059
723	Odluka o davanju saglasnosti za popunu upražnjenog radnog mjesta.....	1960
724	Odluka o davanju prethodne saglasnosti za zaključenje ugovora o djelu na period od 2 (mjeseca) JU Centar za socijalni rad Bosansko-podrinjskog kantona Goražde...	1960
725	Odluka o davanju saglasnosti Upravi policije u sastavu Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde da izvrši prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme jednog namještenika.....	1961

726	Odluka o davanju saglasnosti Upravi policije Ministarstva za unutrašnje poslove Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za pokretanje postupka nabavke stalnih sredstava.....	1961
727	Odluka o davanju saglasnosti za raspisivanje konkursa i oglasa za popunu upražnjenih radnih mjesta u osnovnim i srednjim školama sa područja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.....	1962
728	Odluka o odobravanju VI (šestog) i VII (sedmog) djela od ukupno XII (dvanaest) dijelova novčanih sredstava Sportskom savezu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu.....	1969
729	Odluka o sufinansiranju Projekta „Pomoć i podrška realizaciji projekta Merhametove javne kuhinje i pekare”	1970
730	Odluka o imenovanju direktora Arhiva Bosansko-podrinjskog kantona Goraže na određeno vrijeme.....	1970
731	Odluka o odobravanju tekućih transfera neprofitnim organizacijama iz Budžeta Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde po osnovu Javnog poziva za prijavu prijedloga projektnih aktivnosti za učešće u Programu utroška sredstava Vlade Bosansko-podrinjskog kantona Goražde sa ekonomskog koda 614 300 – BAN 001 – Tekući transferi neprofitnim organizacijama.....	1971
732	Odluka o odobravanju novčanih sredstava Općini Pale FbiH na ime plaćanja okončanih radova na projektnoj aktivnosti-sanacija klizišta Turkovskog potoka „Gaz“	1974
733	Odluka o davanju saglasnosti Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za nabavku materijalnih sredstava – odjeća – uniforme civilne zaštite (u skladu sa Planom javnih nabavki Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu).....	1975
734	Odluka o davanju saglasnosti Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za nabavku opreme – šator (dimenzije 6x12 m – 20 osoba) i poljski kreveti (30 komada) (u skladu sa Planom javnih nabavki Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu)	1975
735	Odluka o davanju saglasnosti Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za nabavku opreme – klima uređaja – inverter (2 kom.) i motornih trimera (3 kom.), (u skladu sa Planom javnih nabavki Kantonalne uprave civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2023. godinu).....	1976
736	Odluka o odobravanju namjenskih finansijskih sredstava Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde – Kantonalna uprava civilne zaštite u iznosu od 3.000,00 KM Službi za medicinsku pomoć u JU Kantonalna bolnica Goražde za nabavku seruma protiv zmijskog otrova.....	1977
737	Odluka o davanju saglasnosti za popunu upražnjenog radnog mjesta državnog službenika u Kantonalnoj upravi civilne zaštite Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.....	1978
738	Odluka o davanju saglasnosti direktoru Direkcije robnih rezervi da izvrši prodaju roba iz robnih rezervi – jestivo ulje u količini 1.000 litara.....	1979
739	Odluka o odobravanju novčanih sredstava Udruženju „Fočanska hair česma”	1979
740	Rješenje o jednokratnoj naknadi za Stručni tim za postupanje po žalbama.....	1980
741	Rješenje o razrješenju člana Skupštine JP Bosansko-podrinjske šume.....	1981
742	Rješenje o razrješenju predsjednika Školskog odbora JUSSŠ „Džemal Bijedić“ Goražde.....	1981
743	Rješenje o privremenom imenovanju predsjednika Školskog odbora JUSTŠ „Hasib Hadžović“ Goražde.....	1982

744	Rješenje o privremenom imenovanju predsjednika Školskog odbora JUSSŠ „Džemal Bijedić“ Goražde.....	1982
745	Rješenje o izmjeni Rješenja o formiranju Kantonalne komisije za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća, broj; 03-11-31-1/22 od 12. 01. 2022. godine.....	1983
746	Rješenje o izmjeni Rješenja broj 03-40-2263/22 od 15.12.2022.godine.....	1984
747	Rješenje. Broj:UP-1:05-04-127/23 od 3. 7. 2023. godine.....	1984
748	Rješenje. Broj:UP-1:05-04-132/23 od 3. 7. 2023. godine.....	1986
749	Rješenje. Broj:UP-1:05-04-137/23 od 4. 7. 2023. godine.....	1987
750	Rješenje. Broj:UP-1:05-04-138/23 od 5. 7. 2023. godine.....	1988
751	Rješenje. Broj:UP-1:05-04-130/23 od 6. 7. 2023. godine.....	1990
752	Rješenje. Broj:UP-1:05-04-134/23 od 11. 7. 2023. godine.....	1992
753	Rješenje. Broj:UP-1:05-04-145/23 od 28. 7. 2023. godine.....	1995
754	Odluka o utvrđivanju javnog interesa za izgradnju Spomen obilježja „Zelena Ravan“ Brdarići.....	1997
755	Rješenje o imenovanju Organizacionog odbora povodom Dana otpora Mjesne zajednice Prača.....	1997
756	Zaključak o usvajanju Zapisnika sa XXXII sjednice Općinskog vijeća Pale.....	1998
757	Zaključak o primanju k znanju informacije o količini odsječene drvene mase i dodjeljenih sredstava na osnovu eksploatacije šuma sa područja Općine Pale u 2022. godini.....	1998
758	Zaključak o primanju k znanju informacije Organizacionog odbora povodom 22. maja, dana otpora Mjesne zajednice Hrenovica.....	1999
759	Zaključak o primanju k znanju informacije Organizacionog odbora povodom 28. maja, dana smrti Alije Prazine.....	1999
760	Zaključak o primanju k znanju Informacije o stanju zdravstvene zaštite ljudi u proteklom periodu na području Općine Pale.....	2000
761	Zaključak kojim se traži od općinskog načelnika i nadležne službe informacija o materijalnim štetama koje su prouzrokovane obilnim padavinama na području Općine Pale.....	2000
762	Odluka o razrješenju člana (predsjednika) Općinske izborne komisije Foča (FBiH)..	2001
763	Odluka o pristupanju izradi Regulacionog plana „Cvilin 1“	2001
764	Odluka o pristupanju izradi Regulacionog plana „Ustikolina 1“	2005
765	Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Upravnog odbora Javne ustanove Dom zdravlja „Foča “ Ustikolina.....	2010
766	Pravilnik o uslovima i kriterijima za dodjelu jednokratne pomoći – poklon mladencima vjenčanim u Općini Foča.....	2011
767	Zaključak o usvajanju Analize pravnog statusa, stanja i tehničkih kapaciteta mjesnih zajednica koje se nalaze u sastavu Općine Foča sa prijedlogom za poboljšanje (preporuke).....	2012
768	Zaključak	2012
769	Zaključak	2013
770	Zaključak	2013

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON GORAŽDE
OPĆINSKI SUD GORAŽDE

Broj: 45 0 P 045408 23 P
Goražde, 13. 7. 2023. godine

O G L A S

OPĆINSKI SUD U GORAŽDU, sudija Lejla Ferhatović, rješavajući u parničnom postupku tužiteljice Amele Imamović rođene Hodo iz Goražda, Potrkuša bb, koju zastupa punomoćnik Esad Muminović, advokat iz Goražda, protiv tuženog Zaima Imamovića iz Prače, Prača bb, radi razvoda braka, postavio je tuženom Zaimu Imamoviću privremenog zastupnika – advokata Omera Borovca, na osnovu čl. 296. st. 2. tačka 4) i člana 298. Zakona o parničnom postupku F BiH, jer je boravište tuženog nepoznato, nema punomoćnika, a redovan postupak oko postavljanja zakonskog zastupnika bi dugo trajao, pa bi za stranke mogle nastati štetne posljedice.

Postavljeni privremeni zastupnik zastupat će tuženog Zaima Imamovića u postupku i ima sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika. Ta prava i dužnosti privremeni zastupnik obavlja sve dok se tuženi Zaim Imamović ili njegov punomoćnik ne pojave pred sudom, odnosno sve dok organ starateljstva ne obavjesti sud da je postavio staraoca.

S U D I J A
Lejla Ferhatović, s.r.